6
17-b
17

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
13 C
29

6-17.6.19

~~VIII a 169 b 2°~~

Pertinet ad Bibliothecam S. Joan.ⁱ Evangelistae Almae Urbis | ex Sextam.ⁿ Ill.ᵐⁱ ac Rev.ᵐⁱ D. Ascanij Marchionis

Publij auli perſíí familiaris explanatio Cū Joan. Britānici eruditiſſima interpretatione.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Argumenta ſatyrarum ac prefatiōis Perſiane per Jodocum Badium.

Preludendo docet ſatyram ſe ſcribere poſſe
Scriptorem in Prima ſatyra reprehendit ineptum.
Uota nephanda auidi: ſacra pontificumq; Secunda.
In Terna ignauos notat inflatoſq; potentes.
Carpitur in Quarta rex et reprehenſor ineptus.
Seruire in Quinta ſtultiq; maliq; probantur.
In Sexta heredi parat nimium cumulantem.

[redacted]

Venundant Lugduni a Stephano gueynard prefate ciuitatis bibliopola et ciue In vico mercuriali vulgariter En la rue merchiere: prope ſanctum Anthonium.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA. VITTORIO EM.

¶ Jodocus Badius Aſcenſius Lenino Mauro ⁊ Gulhelmo Diuiti
cultioris litterature ꝓceribꝰ: ⁊ cõciuibꝰ atqꝫ coamicis optimis. S. D.

Rebra ⁊ ferme quotidiana ſtudioſorum efflagitatio-
ne laceſſitus. Perſij familiarẽ ſane atqꝫ parabilẽ ex-
planationẽ quam ipſis ⁊ in valentino perqꝫ celebri
gymnaſio: ⁊ in Lugdunenſi clariſſimo Emporio: ac
litterarꝝ olim iam confugio: ꝓſitendo prelibaueram
adhuc indigeſtã fateor ⁊ i pluſculos ãnos premẽdã
edere ac plane ꝓſtituere coactꝰ ſuz nõ qꝛ vlꝫ ea mihi vlꝫ
tpe mihi ob eã placerẽ: ſed qꝛ ſtudioſorꝝ votis diutiꝰ
obluctari his humeris non poterã preſertim cum non minus vtiliatis
ex ipſa familiaritate: atqꝫ non indiligẽti ſiquidem ita cenſebitis negli
gẽtia: qꝫ ex diligẽtiori lima bone opinionis ac glorie acceſſurum ſpera
rẽ. Necqꝫ enim omnes ſine preceptore; vel argutiores cõmentarios: vel
abſtruſiuſcula poetarum ſenſa cõprehendere poſſumus. Necqꝫ omnes
quod aiũt adire corinthum. Quod ſic interpretari in preſentia Jubet
non omnibus ſexcẽta litterarum lumina italiam late decorantia: quo
rum nomina ne cui iniurius fiam qꝛ nec ſimul nec oia efferre poſſem
pretereunda ingrato forſan ſilentio duco. Aut Fauſtum precipuum
Galliarꝝ ſpecimen ac litterature preſidiũ, Regium dico illum muſicũ
ac vatem clariſſimũ Parrhiſios tot annos erudiẽtem. Aut te Maure.
ſuauiſſime ac anime dimidiũ mee ciuitatẽ hanc Gandauẽſem litteris
ac moribus illuſtrãtẽ. Aut te deniqꝫ diues. Litterarum ac ꝓbitatis di
tiſſime Biturigcũ. Juuentutẽ: iiſdem morꝝ dico ⁊ litterarũ diuitijs lo-
cupletantẽ audire ac preceptores habere: datũ eſſe. Proinde ad pieta
tis humanitatiſqꝫ nr̃e partes ſpectare viſum eſt: cõtextũ verborꝝ huiꝰ
auctoris p qꝫ familiariter cõſtructũ explanare: ⁊ locos obſcuriuſculos
elucidare; non ſic tñ quin bonis ingenijs pluriũ atqꝫ etiã cultiorꝝ exco
gitanti ꝓuincia ſit integra; nã ⁊ ipſi auctorẽ hunc nunqꝫ relegimꝰ quin
nouitij quippiã ⁊ prius nõ excogitati acceſſerit; omitto varios hominũ
captus variaqꝫ ingenia: qꝫbus: vel ad oculũ viſa diuerſe recitari ſolent.
Hãc aũt lucubratiũculã noſtrã cõciues optimi: vr̃is clariſſimis nõibꝰ
nũcupo ac dedico? Nõ abs qua, vel fame: vel eruditiõis aliqd expecte-
tis: ſꝫ qꝫ a vobis preſidiũ ſperat certiſſimũ: vobis em̃ defenſoribꝰ nihil
verebit aut ineptulorꝝ a tergo ciconias: aut peritiorꝝ: vel in frontẽ ver
na. Ne tñ deſideret quo ſe contra ſubſannatores male naſutos tueat:
Adiecimꝰ exactiſſimos Joãnis britãnici cõmẽtarios: eo quidẽ animo
vt qꝫbus noſtra ſordeſcet humilis familiaritas: illiꝰ ſublimes delectẽt
argutie. poſtpoſuimꝰ vero: nõ qꝫ eos minoris facerem ꝰ: ſꝫ vt grãmatices
tyrũculi e regione textꝰ: familiarẽ eiꝰ expoſitionẽ habeãt. Acceſſerunt
preterea Philippi Beroaldi: ⁊ Angeli Politiani: Dij boni qualiũ viro
rũ prelectiões: vt eis: poſt rerũ verborũqꝫ indicẽ: veluti hipocratico quo-
dã mulſo nr̃a lecturꝰ os Jeiuniũ imbuat. Hec ſumma eſt. Ualete lr̃arꝝ
decora: ⁊ qꝫ facitis nos readamare pergite. Ex officina nr̃a Lugdunẽ
ſi. Anno a natali Saluatoris nr̃i. M. cccc xcix. Ad. vj. Kal. Febru.

¶ Index rerum ⁊ verborum ſequẽtium commentariorum.

A

Abacus folio.xlviij.
Accius pa. xxxvij.
Acinus lviij.
Acrocorinthus xviij.
Addicere ⁊ addicti cviij.
Ad ⁊ apud cv.
Aduerſus xxxj.
Ad vnguem facere xxxv.
Agaues fabula
Agaſo xcvj.
Alcibiades lxxx.
Alec liquamen cxiij.
Ambitio ⁊ ambitus cvj.
Amita cvij.
Amomum lxxiij.
Amuſſis regula xcj.
Anima xxiiij.⁊.lxxx.
Anticyra xxxiij.
Antiopa xxxvij.
Antitheta xxxix.
Annus lj.
Applauſores xxviij.
Apulia citiculoſa xxxv.
Apeninus mons xliij.
Apricus ⁊ apricor cvij.
Appella non eſt autez appella q; priorem corripit cviij.
Aqualiculus xxxvj.
Ars xix.
Artocreas cvij.
Arion xlij.
Aretium xlviij.
Arcanum lxxxviij.
Archeſylas lxxij.
Aſcra xviij.
As ⁊ eius partes ciiij.
Aſſentio ⁊ aſſentior xxviij.
Aſtragalus lxvij.
Atys xlij.
Attonitus lxiiij.
Auſter cxij.

B

Bacca lviij.
Balaninum vnguentum lxxxij.
Balteus lxxxiiij.
Batillus c.
Baſſarides xliij.
Baſſi quattuor cxj.
Bleſus xxxix.
Bilis lj.
Bidental lij.
Bracce lxvij.
Bruma cx.
Breuitas apta xv.
Bouille cvij.
Bucca ⁊ buccula lxxxvij.
Bulla xc.
Buxus ⁊ buxum lxvij.

C

Caballus ⁊ caballin⁹ fons. xxvj.
Cachynno xxiiij.
Caluus xxxj.
Callyroe xlviij.
Calx lxxiij.
Calones ⁊ cala xcviij.
Calculos in vrnam mittere lj.
Cameli ciij.
Camene lxxxviij.
Canicies xxiij.
Canicula lx.
Canabis ciij.
Canis in teſſera lxvij.
Candidati competitores cvj.
Canthus xciij.
Cappadocia cxxj.
Caprificus xxvj.
Cartha lxj.
Carmina ante proſam cxj.
Cariota cxvj.
Caſſa cxv.
Caſtoreum ciij.
Catonis mors lxvij.
Cataſta cxxj.
Cedrus ⁊ eius ſuccus xxx.

Cedo lxix.
Celeres xxxvij.
Centuriones lxxij.
Cenſura lxiiij.
Centurie cviij.
Ceſpes cxiiij.
Ceſares ⁊ ceſones x.
Ceſonia cvij.
Carthe inuentio xlvj.
Chiragra xciij.
Cirrati xxvij.
Chriſippus cxxj.
Chlamys ⁊ lens xxix.
Chere xix.
Cholera lj.
Ciconia xxxv.
Cicuta lxxviij.
Cyminum xciij.
Cynici xlviij.
Cinnamum cxv.
Citrei lecti ⁊ menſe xxxiiij.
Clepſidra lxj.
Clientes lxxj.
Coricum antrum xviij.
Comburendi occaſio xxx.
Conche lviij.
Coruus auguſto datus xix.
Compita xcj.
Cos inſula cij.
Corymbus xliij.
Corybantes ⁊ corybãtiare cviij.
Curetes ⁊ idei dactilli eodem.
Craſſus diues liij.
Carterus lxx.
Crepide xlvij.
Crete nota ⁊ carbõis ⁊ cribrũ. lxxv.
Crudum xxxiiij.
Cubus lxvij.
Curculio lxxxij.

D

Damma xcv.
Delphin xlj.
Demodis hyſtoria lxv.
Dentale xxxvj.
Deunx ciiij.
Dicier xxvij.
Dictata xxvij.
Dictare eodem.
Dictator xxxvj.
Dirce xxxvij.
Digitus impudicus xlj.
Dinomaches lxxx.
Diſcinctus lxiiij.
Dodrans ciiij.

E

Ebullo lj.
Edes herculis lj.
Edilet ⁊ edictum xlviij.
Egeum mare ciij.
Elegidium ⁊ elegi xxxiiij.
Elleborum xxxiiij.
Eleuo xx.
Emeriti xcv.
Emolphus xviij.
Ennij ſomnium xviij.
Enophorum ciij.
Epithetorũ natura xvj.
Ephire xviij.
Epar ⁊ iecur xxvj
Equimelium xxxvj.
Eſumna lxxij.
Eſſedum cvij.
Et neqꝫ ⁊ ſimiles particule geminate quẽ vſum habeant xv.
Eupolis xlvij.
Enion xliij.
Euripipidium lvij.
Examen xxiij.
Exero ⁊ exerto xcix.
Exoſſare cvij.
Exta lv.
Ex tempore viuere lxx.

F

Fabij xxiij.
Facem dare in paleſtra .
Falernum vinum lx.

Far et Farrago xcvi.
Fauces lxxiiij.
Fertum lv.
Fermentum xxvi.
Feralia cxv.
Fenus cix.
Fibra xxxiij.
Figura xxxix.
Fides in cythara cxi.
Flexamines xxxviij.
Flora & floralis. cvij.
Fons xviij.
Forcipes lxxxiij.
Foſſor c.

G

Galli ſacerdotes matris deum. folio xlij.&.cviij.
Garum cxiiij.
Gauſape cvij.
Genius ciij.
Genium colere lj.
Genialis & Genus eodem.
Gemini dentes xlvi.
Gemini xci.
Geſtire xlvij.
Glans lviij.
Gorgones xvi.
Gnonomia lxi.
Granaria xcix.
Guttur & gula xxvi.
Gutta & ſtilla lxi.

H

Hebenus cij.
Hedera xix.
Helicon xviij.
Helleborum lxx.
Hemina xlviij.
Herodes cviij.
Heſiodus & hypocrene xvij.
Hypſipile xxix.
Hircoſi lxxij.
Helus lxxv.
Horarum obſeruatio. lx.
Homeri anima cxi.
Horoſcopus cxiiij.

I

Iambi verſus ratio xvij.
Iambico cur vſus ſit poeta xi.
Iambus cur pes citus xi.
Ianthina veſtis xxix.
Iecur & epar xxvi.
Iecur anſeris cix.
Ingenuus lxxxvij.
Impudicus digitus liij.
Ingens xxiiij.
Ilias accij xxxi.
Ino xcix.
Intima xxiiij.
Interrogationis vis xxxi.
Ionia cxiij.
Ipſe xvi.
Irriguum xciij.
Ire in ſententiam xxi.
Iudei pulſi & recutiti cvij.
Iunices lv.

L

Labia labra labie. xvi.
Labeones xxiij.
Lactes lij.
Lactuce ſeſſiles ciiij.
Lallare lxiij.
Lampada poſcere
Larue & lares xc.&.cviij.
Laua & vellus lvij.
Lane calabre eodem.
Laudandi ac vituperandi ratio. folio xv.in prima regula.
Laurus victorie ſigna cvij.
Lecti citrei xxxi.
Lecti pauonini xxxiiij.
Lenniades xxix.
Lemures cvij.
Lena & chlamys
Leuis ſepultura xxx.

Leucothoe xcix.
Libethꝛum xviij.
Liberti nola accipiunt patronoꝝ ibi quomodo marcus. lxxxij.
Libido lxv.
Liceoꝛ ⁊ licitoꝛ cvj.⁊.cviij.
Licinus liij.
Lictoꝛ xxxvj.
Lien xxiiij.
Limen ⁊ limus cv.
Lyꝛa ⁊ lyꝛici cx.
Linx xliij.
Lippus xxxvij.
Littera canina xlvj.
Littera pythagoꝛe
Litare lvij.
Locuplex lxxj.
Loꝛum cx.
Luctatio lxxxij.
Lucilius xxxvj.⁊.xlvj.
Lumbus xxiiij.
Luna oppidum cxj.
Luſci xlviij.
Luxum ciij.
Luxuria xxxvj.

M

Manes cvij.
Manumiſſi radebant caput. Folio. lxxiiij.
Manius cvij.
Mantica in tergo lxxxj.
Maioꝛ auſiculus cxviij.
Matertera cvij.
Matuta xcix.
Margarithe lviij.
Medi lxviij.
Memininatua xvj.
Mellos xj.
Meliceꝛta xcix.
Menas xiij.
Mena lxxj.
Meonides cxij.
Mergi
Meſſalia lviij.
Mercurius lv.
Mi ⁊ min xx.
Mimallones xliij.
Mide fabula xlvij.
Mirabolanus lxxxij.
Monitus xxxvij.
Monere cv.
Mundus cix.

N

Nares xxx.
Natalicia dona xxvj.
Naufragium pictum cxiiij.
Naufragi xxxix.
Nepotes cix.
Nerius lj.
Nominum pꝛopꝛioꝝ ſpecies. x.
Nonaria xlviij.
Nothus
Nuces xxiij.⁊.lviij.
Nuge xx.
Numerus pꝛo verſu xxxij.

O

Ohe particula xxiij.
Ob pꝛepoſitio lxxxj.
Obba ciij.
Obſcenum cv.
Obiurgare cv.
Obſtipum lxxij.
Ocymum ⁊ oꝫimum lxxviij.
Occare cxiiij.
Offa lxxxvj.
Olectum xlvj.
Omentum lv.
Onix xxv.
Opimum lv.
Oꝛatoꝛum mos xvij.
Oꝛatoꝛ lviij.
Oꝛbus lij.
Oꝛcha lxvij.
Oſcitatio lxviij.
Ouatum aurum liiij.
Oua luſtralia cviij.

P

pacuuius xxxvij.
paganus xix.
palma cariota cxv.
palpo cvj.
paleſtra cviij.
palemon xcix.
palilia ⁊ parilia
parnaſus xvj.
partiũ indeclinabilia.genꝰ. xxv.
papare
parce xcj.
patruos ſapere
patrare xxxiiij.
patrucles cvij.
patina cxiiij.
patella eodem.
pecunie vocabula cviij.
pegaſus xviij.
perſeus xvj.
pedius xxxix.
petulans
perillus
pentheus xlj.
pelamides cvij.
penates lv.
penu lxxj.
perna lxxj.
penis lxxxij.
pero xcviij.
perfricare frontem xcix.
phyllis xxvij.
phenix xxxiij.
phalerati equi lxj.
phalere lxuij.
phalernum lxj.
phreantles xciij.
philoſophia moralis xcj.
pirene xvj.
pieris ⁊ pieria xviij.
piſtrim ⁊ piſtores xxxv.
piſtrinum ⁊ piſtillus xxxv.
pituita liiij.
pythagore littera lxviij.
piper xciij.
pilliati ſerui xcvj.
pinſo xxxvij.
plaſma xxvj.
pluteum ſedere xlvj.
plante ⁊ plantaria lxxxij.
poetice. poema. poetica. poema.
poetis xviij.
poetam naſci xij.
polydamas xx.
pollicetor cix.
poma cix.
pontifices lviij.
polenta lxviij.
popa popino ⁊ popina cix.
populare ſacrum cvij.
portunus xcix.
proluo xviij.
premia vea
precordia xxiiij.
proceres xxxuij.
prandia xxxij.
pretexta xc.
preſto ſum cvij.
prenomina xcv.
propriorum nominũ ſpecies x.
pſitacus xix.
pulmo xxv.
pulpa lvij.
puppe lviij.
pulmenteria lxxiiij.
puls lxxxij.
puteal lxxxiiij.

Q

Qualitas carminis xj.
Quadrans ciij.
Quirites lxxiiij.
Quiddam ⁊ quoddam xxvij.
Quintius cincinatus
Quatenus philoſophandũ lxxj.

R

Rancidulum xxvij.
Recoctus xliij.

Recutiti iudei cvij.
Rhenus cvij.
Reponere cxx.
Reſupino xlviij.
Reſigno lxxxviij.
Romulus xxix.
Rubrica xxxvj.
Rubellum ciij.
Regula amuſſis xcj.
Rumbi cxiiij.
Rus.xvxvj. Rumbi.

S

Sabbatum cvij.
Sabini cx.
Sabba ꝛ tus ſabeum xxxv.
Sacrum ꝛ ſacellum xvj.
Sambuca ꝛ ſambuciſtrie xcviij.
Saliua hominis liij.
Salinum lxiij.
Sanna ꝛ ſubſanno xxx.
Sardonix xxv.
Satyra xj.
Saturi xxvij.
Saturni ſidus xcj.
Scazon xvij.
Scilicet xxiiij.
Scombri ꝛ ſcombria xxx.
Scolus xliij.
Scabies lj.
Scuta.picta xcj.
Seſqui xxxiij.
Seranus xxxvj.
Sepultura leuis xxxiij.
Seducere lj.
Seria lj.
Senio in teſſera lxvij.
Sepia lxj.
Serui romanorum cxxj.
Seſſiles lactuce ciiij.
Silicernium cxv.
Siliqua lxviij.
Sinciput cix.
Sinopis xxxvj.
Siqua ꝛ ſique xxxj.
Siſtrum cviij.
Solon xxij.
Solers xcj.
Socrates lxxviij.
Solea cv.
Sol in libra xcj.
Spondaicus verſus xlj.
Splen.et lien xxiiij.
Stilla ꝛ gutta
Stemma lxiiij.
Steſichorus
Stoici lxvij.
Stringere ꝛ ſtrigilis cij.
Suburra xc.
Subſellia xxxviij.
Suber xliij.
Subſannare
Sumen xxxv.ꝛ.lxxxij.
Surdum cxiiij.
Surrentina vina lxx.
Supplantare xxix.
Supinum xlviij.

T

Talus lxvij.
Taurus ereus lxv.
Teſſera lxvij.
Tectorium lxxxviij.
Temo xcvij.
Tenus cxiij.
Titi ꝛ tituli xxiij.
Titulus operis x.
Thita letiferum lxx.
Thinni cauda cxij.
Turdi cxiij.
Torus xxxiiij.
Toga lxxxvij.
Torum xlj.
Tranſtra ciij.
Tragicus lxxxiij.
Trama cix.
Trimeter verſus
Trutina ꝛ trutinor xxiij.ꝛ.lxxij.
Troſſuli xxxvij.

Trabea lxiiij.
Treſſis xcvj.
Triens ciij.
Tus ſabeum xxx.
Tu xx.
Tuceta lv.
Turbo lxviij.
Turdi cxv.

U

Uaſa nume lvj.
Uates xvj.
Uafri xlvij.
Uarius poeta lxxxvj.
Uarices
Uapidum xcix.
Uellus lvij.
Uerſus xxiiij.
Uetulus xxiiij.
Uetus xxvj.
Uerruca [illegible]ij.
Ueratrum lxx.
Uelina tribus xcv.
Uerba ad ſenſuz ꝑtinētia xcviij.
Uerne lxxx.
Uerſus appoſitus xvj.
Uenus in teſſera lxvij.
Ueientanum ciij.
Uibix lxxxiij.
Uita perſij ix.
Uiuere ex tempore lxx.
Uini genera lxxiij.
Uina pice condita ciij.
Uindicta xcvj.
Uiaticum xciij.
Umbri lxxj.
Uncia ciij.
Urna lvj.
Uulua lxxxij.
Uxor xxxvj.

Finis Indicis.

¶ Philippi Beroaldi oratio habita in enarratione Perſij poete Satyrici.

Multe res ſunt parui corporis: viri Clariſſimi: que rebus magnis ꝓculdubio anteponuntur: ⁊ multo precioſiores eſſe iudicant̃. hoc in primis gēme lapilliq; teſtant̃. Quid enī eſt minutius carbūculis? quid breuius adamāte? q̄d hiacyntho magis puſillū et nihil tñ his precioſius nobiliuſue reperit̃. Scribit eloquētie parēs. Homerus thideū paruo fuiſſe corpuſculo decoratum: in quo aīa eſſet maxima ⁊ vires ingentiſſime. Uñ decēter in priapeis a poeta ſcriptū eſt.

Utilior thideus: qui ſi q̄d credis Homero
Ingenio pugnax corpore paruus erat.

Et a papinio non minus vere q̃ diſerte dictum.

Maior in exiguo: regnabat corpore virtus.

Et xantippus lacedemoni⁹: q̄ breui ſtatura erat ita laudat̃ a Sylio.

Exiguis vigor admirabile membris.
Uiuidus ⁊ magnos niſu qui vinceret artus.

¶ Enimuero mihi curioſiſſime circūſpectanti ⁊ diligētiſſime penſitāti videt̃ res fere oēs v̄tute magis q̃ magnitudine eſtimandas eſſe ac metiēdas: neq; querendū quātus ſit quiſq;: ſed qualis: neq; q̃ ꝓcerus: ſed q̃ ꝓb⁹ ac eruditus. Quis vnq̃ librū laudauit ob id tm̄modo ꝙ magnus foret ac copioſus? Quis orationē ducit eſſe luculentā propterea ꝙ verboſa eſſet ⁊ enormis. quis poma ob magnitudinē vbertatēq; celebrauit vnq̃? nemo mediusfidius vel modice eruditus id aſſeruit. Immo contra laudamus libellos qui ſunt diſerti eruditi ⁊ doctiſſime concinnati: eoſq; haud dubie anteponimus maximis voluminibus: in quibus nulla ſit eruditio minimaq; facundia. huiuſce autē rei nobis locupletiſſimū quotidie teſtimoniū exhibet perſius poeta Satyricus: qui quanto minor eſt: tanto eſt elegantior: quanto minus habet ponderis tanto plus habet auctoritatis. Unde luculente cecinit epigrammaticus poeta Martialis.

Sepius in libro memoratur perſius vno.
Quam leuis in tota marſus amazonide.

¶ Et de eodē Quin. ait multū ⁊ vere glorie q̃uis vno libro perſius meruit. ⁊ a diuo Hieronimo ſatyricus diſertiſſimus nuncupat̃. nec immerito. nam ⁊ ſanctitate ſcribendi ⁊ ſententiarū grauitate ⁊ verborū pondere ⁊ ſatyrica vrbanitate nulli poſtponendus eſſe videt̃. inſectat̃ vitia. Sontes carpit: preceptis legentiū aīos ſanctiſſimis format ⁊ imbuit. aliquanto ſubobſcurus eſſe credit̃ ꝓpter hoīm temporūq; inſcitiā ⁊ rerū ignorationē. Sed ſi q̄s curioſius poema luculentum introſpexit proculdubio cognoſcet id eſſe terſiſſimum atq; elegantiſſimū: quod vt opinor: vbi a nobis enarratum fuerit: facile omnes iudicabitis veriſſi-

ma eſſe que dicimus: ⁊ profecto poſt enarrationē. Iuue. nullus nobis ſcriptor magis idone⁹ ipſo perſio occurrere potuiſſet. vterqꝫ ſatyricus: vterqꝫ in eodem ſcribendi genere verſatur: vterqꝫ vite mortaliū formāde accōmodatiſſimus eſt. Enarrabimus itaqꝫ dijs bene iuuantibus Perſiū ſatyricū poetā. Cuius opuſculū nō minus nobis iucunditatis dabit: ꝙ vtilitatis qui non minus gratius erit vobis audientibus ꝙ nobis enarrantib⁹. Sed ne inorioſior ſit prologus ꝙ pocina iam interpretationē ipſam inceptabim⁹. Uos queſo diligēter attendite. Dixi.

¶ Finis prelectionis Beroaldine.

¶ Angeli politani viri itidem eruditiſſimi in eundem prelectio.

ESopi illius phrygis notiſſimi fabulatoris atqꝫ in numero ſapientiū virorꝫ merito habiti: lepidiſſimus inter primos apologus celebratur. In quo tradit hoīes duas manticas: habere vnā ante pectus alterā a ſcapulis: tergoqꝫ propendentem. Sed in priorem inquit aliena vitia immittimus: ideo et videmus facile in poſteriorem: noſtraqꝫ abſcondimus: et videre negligimus Eſt enim cuiqꝫ a natura ipſa ingenitus inſitusqꝫ cecus amor ſui. quem greci vno vocabulo philautian vocitarunt atqꝫ ei quidem vitio facile omnes: vt inquit Plato veniam damus cum interim nulla humano generi peſtis capitalior incubuerit. vt que neminem ſuijpſius iudicem eſſe integrum: aut incorruptum patiatur. quippe amatorem cecum: vt Hora. inquit. Amice turpia vitia decipiunt: aut etiam ipſa hec delectant. Quocirca danda precipue opera eſt: non tam: vt que proxima nobis cognotaqꝫ ſunt: ꝙ que ſuapte natura honeſta: ac laudabilia videnꝫ cōſectemur. ſimulqꝫ ſuiquiſqꝫ acerrimi cenſores. ne dum noſmet nobis ignoſcimus: atqꝫ aſſentamur veritatem deſeramus que vt idem inquit Plato. Dijs pariter ⁊ hominibus: omniū fons eſt: ⁊ origo bonorum. Recte itaqꝫ in apollinis pythij foribus illa e celo delapſa ſententia inſcripta fuit Gnothi ſe auton. qua ſcilicet preciperetur ſe quiſqꝫ vti noſſet. hoc eſt vt manticam illam: que ſit in tergo reuocatam quandoqꝫ ad pectus inſpiceremus: tam varium profecto. tanqꝫ multiplicem malorum omniū theſaurum in tantam morborum vitiorumqꝫ omniū copiam offenſuri: vt ſit quaſi aduerſus leonem ⁊ hydram gorgonas harpyaſqꝫ: non quidem hercules Perſeus aut Aquilonis filij: ſed ipſa omnino pallas: hoc eſt philoſophia celitus aduocāda: vt in hec tam tetra: dira: horribiliaqꝫ mōſtra: ipſa iouis rapidum iaculetur nubibus ignem: ipſa noſtris medeatur affectibus ſpargatqꝫ ſalubres Ambroſie ſuccos ⁊ odoriferam panaceam. Ceterū medicine hanc opem pleriqꝫ ideo haud imploramus: ꝙ tam graui animi morbo laboramus. vt ne egrotare quidem noſmet intelligamus. ſimiles illis: qui torpentia atqꝫ obſtupefacta membra: vel ob id ipſum ſana eſſe arbitrantur: ꝙ premortua ſint: ſenſuſqꝫ omnis: doloriſqꝫ ex-

pertia. quapropter vt medici ſepe eiuſmodi corporis partibus ferrum adhibent: aut cauterium: quo ſcilicet vires ipſarum: vel conſopite excitentur: vel fugate reuocentur: ita nos profecto his potiſſimum hominibus: noſtros curãdos animos tradere debemus: qui labem: peſtem q̃ illorum omnem cunctaq; perturbationum ſemina: ſeu ferro: ⁊ flammis radicitus extirpant. quales ſcilicet ei potiſſimum poete cenſentur qui haud romanam hanc ſatyram: aut athenienſem illam veterem comediam ſcriptitarunt itaq; ſocratem dicere ſolitum ferunt: oportere vnum quẽq; etiam de induſtria eiuſcemodi ſeſe ſcriptoribus offerre: nam ſi noſtra inquit vitia exprobrabunt: corrigemus: ſi aliena: nihil ad nos: ꝙ ſi hoc durius cuipiam videatur: at certe ſumere ex alijs licebit exemplum nobis: quod ex vſu ſiet: atq; in hoc potiſſimum ſcriptores tanq̃ in ſpeculum diligenter inſpicere: qui ſoli normam vite rectã prauãq; ſeu digito indicantes: queq; ſequenda forent: queq; enitenda viciſſim. illa prius creta: mox hec carbone notarint: vt cum nos ipſi nouerimus: hoc eſt animi tẽperantes: vt Plato in charmide exponit euaſerim⁹ in ipſa demũ philoſophie adyta atq; penetralia accipiamur. Veriſſimum quippe eſt: quod pythagoricus Lyſis in epyſtola ad Hipparchum ſcribit qui corruptis obſcenisq; moribus ſpeculationes ſermonesq; diuinos immiſceat nihil omnino ſecus agere q̃ ſi cenoſo puteo liquidiſſimam infundat aquam: que et cenum conturbet: et ſuam ipſius contaminet puritatẽ. Quapropter bene veteres primam quandam philoſophiam poeticem eſſe aiebant. ab eaq; potiſſimum ſapientie auſpicabantur initia: quippe cuius preceptis atq; exemplis ſenſuum labes omnes: maculeq; abſtergerentur. Unde etiam athenienſes feſtis liberi patris: que Dionyſia illi: noſtri baccanalia: ſeu liberalia vocitarunt. cum poeſis alia genera: tum in primis veteres comedias in quis vitia hominum taxarentur adhibuerunt: ꝙ hunc precipue deum purgandis preeſſe ſenſibus opinabantur. Legendi itaq; poete quidem omnes pertractandiq; ſunt: ſed ei tamen inter primos: per quos: vt eſt apud Martia. agnoſcat mores vita: legatq; ſuos. Nũc que ſit origo ſatyre breuiter colligamus. Mos fuit antiquis athenienſibus. adhuc quidẽ per pagos diſperſis atq; agriculture operam dantibus: vt cum ſoluti ab opere ruſtico eſſent genioq; indulgerent: quedã inter ſe iocularia conuitia per ludicrum funderent qui mos deinde in pompam quoq; ⁊ ludos deorum vocatus eſt: ite vt ſuperſtantes plauſtris ſaltarent: pariter ⁊ in obuium quemq; ſcommata iacerent: deinde extemporanea quoq; poemata effutirent: quare adhuc greci cum quẽ q̃ grauius conuinciatum prouerbio ſignificant.

lege examaxo reum dicunt. hoc eſt e plauſtris eſſe locutum. ¶ Hos deinde poete imitati partim antiquam comediam iocis atq; amaritudine refertam partim ſatyricam fabulam excogitarunt argumentis dictisq; iocularibus compoſitam in qua. non reges modo atq; heroes: ſed ſatyri etiam inducerentur ludendi cauſa iocandiq;: ſimul vt ſpectator inter res tragicas ſeriaſq; ſatyrarum iocis ⁊ luſibus delectaretur. De qua Horatius.

Angeli politani in Perſium prelectio.

Carmine qui tragico vilem certauit ob hircum
Mox etiam agreſtes ſatyros nudauit:⁊ aſper
Incolumi grauitate iocum tentauit:eo q
Illecebris erat ⁊ grata nouitate morandus
Spectator:functuſq; ſacris ⁊ potus et exlex.

¶ Erāt aūt tragicis comicis ſatyriciſq; poetis cōia quedā.nā quadra
tū habebāt chorū premijq; loco hircū aut inuſtū accipiebāt:eorūq; dra-
mata in pſcenio recitabant.Ceterū comedia riſum cōtinebat ⁊ ſcōma
ta:tragedia luctus atq; lamēta ſatyrica ſaritatē lachrymis admiſce-
bat:atq; ab eiulatu i.leticiā deſinebat.Chorus itē tā ſatyre ꝗ̄ tragedie
ſexdecim perſonis cōſtabat cū eſſent in comedia quattuor atq;viginti.
¶ Scena p̄terea ſatyrica:vt auctor eſt Uitruui⁹ arboribus ſpelūci mō-
tibus reliquiſq; agreſtib⁹ rebus in topiari ſpeciē deformatis ornabat.
Qui cratino eius inuentionē attribuūt imperiti veterū lectionis depre
hendunt.qñ echilo etiā ꝗ aliquāto prior ꝗ̄ cratinus etate fuit prime a
pho menedemo:ſicut acheo ſcēc deferebant. Scripſit ⁊ pratitas q̄daꝫ
⁊ lycophron ⁊ demetri⁹ tarſicus: ⁊ xenocrates ⁊ phliaſius timon: ⁊ alij
apud grecos permulti. Sed ⁊ romanis gētilis fuit atq; vernacula iocu
laris ⁊ ſatyrica mordacitas. qđ cū feſcenini indicant verſus ꝗ rudes
atq; incōpoſiti nuptialib⁹ ſacris iaciebant alternis. Cuius rei exēpluꝫ
etiā apđ catullū habeam⁹.tum licētiora illa carmina ꝗ in triūphātes
vulgo cabebant a militib⁹qualia ſcꝫ illa ſunt apđ ſuetoniū.Ecce ceſar
nūc triūphat ꝗ ſubegit gallias:nicomedes nō triūphat ꝗ ſubegit ceſa-
rem.itē.Urbani ſeruate vxores mechū caluū adducim⁹.vñ Martialis.

Conſueuere iocos veſtri quoqꝫ ferre triumphi:
Materiam dictis nec pudet eſſe ducem.

¶ Factū deinde vt cū romani quēadmodū apud liuiū eſt peſtilētia la-
borarent:inter alia celeſtis ire placamina ſcenici quoq; ludi inſtituerē
tur. Ac primo quidē ſine carmine vllo:ſine imitandoruꝫ carminū actu
ludiōes acciti ex hetruria ad tibicinis modos ſaltātes:aut indecoros
motus more tuſco dabāt. Imitari deinde eos iuuētus ſimul incondi-
tis inter ſe iocularia fundentes verſibus cepere. Paulatim deinde pro
ceſſit artificiū cepereq; hiſtriones nō iam ſicut antea feſcenino ſimilē
incōpoſitū ac rudē verſum alternis iacere:ſed impletas modis ſatyras
deſcriptio iā ad tibicinē cantu motuq; cōgruēti peragere. q̄bus hic ⁊ ſa
tyriſtarū interueniebāt chori.Sileniq; tunicis villoſis ac florū varieta-

te amicti: ſatyriq; perſomata ⁊ hircoꝝ pelles induti. qui etiã vituli ma
rini pilũ erectiorẽ pro ceſarie habẽtes qui grauiores quoq; motus lu
dicra geſticulatione imitãtes: falſa quoq; dicacitate riſum ꝓuocabãt
Poſt hoc Liuius andronicus primus ſatyris eſt auſus argumẽto fa
bulã ſerere iamq; ad legẽ fabulaꝝ ab irriſu ⁊ ioco res aduocabaꝫ ⁊ lu
ſus paulatim in artẽ verterãt. Itaq; iuuentus hiſtrionibus fabellarũ
actu relicto ipſa inter ſe more antiquo ridicula intexta verſibus iacta
re cepit a quo exodia emanarũt que conſerta de in fabellis potiſſimũ
attellanis ſunt. vñ Iuue. Urbicus exodio riſum mouet attellane. Se
ſtibus auctoncos Attellanas aũt ab oſcis acceptas iuuentus tenuit:
nec ab hiſtrionibus pollui paſſa eſt eo inſtituto manſit vt auctores at
tellanarũ nec tribu mouerenꝫ: ⁊ ſtipendia tanq; expertes artis ludicre
facerẽt. Differũt aũt ſatyrica ⁊ attellana: qꝫ i illa aut ſatyroꝝ perſone
vt ſatyrus canus ſatyrus imberbis: ſatyrus barbatus: aut ſi q̃ ſunt ri
dicule ſil'es ſatyris inducebanꝫ: vt auctolicus etiam burisvt ſileni oẽs
quidẽ: ſed is quoq; inter alios q̃ pappos a grecis hoc eſt auus appella
batur: cuius facies torua atq; aſpectus truculẽtior q̃ ceteroꝝ ac ferino
ſimilis affingebaꝫ. in attellana aũt obſcene erãt ꝑſone vt mecchus. Hec
in ciuitate obſceoꝝ atella primũ agi cepta: a quo eſſe putãt obſeni voca
bulũ denominatũ: atq; hoc vez cicero in epiſtola ad marũ ſignificat.
nõ eñi te puto inquiẽs grecos aut obſcos ludos deſideraſſe preſertim
cũ oſcos ludos vel in ſenatu noſtro ſpectare poſſis. Ita in vrbe ſcꝫ at
tellanaꝝ licẽtia immigrauit: ita a latinis ſatyra quoq; fabula recepta
eſt. Sed cũ noĩatim hoĩes a principio carperenꝫ: luſuſq; etiã libertas
in licentiã iam contumeliãq; verterenꝫ. cũq; honeſte etiã perſone fedius
notarenꝫ: lata rome lex eſt vt ſi q̃s malũ carmẽ in quẽq; ſcripſiſſet eius
rei ius iudiciũq; eſſe ita metu pene ſcenici poete a maledicẽdo deſtiterũt.
Qua de re ad hunc modum ſcribit Horatius.

Agricole priſci fortes paruoq; beati:

Condita poſt frumenta leuantes tempore feſto

Corpus ⁊ ipſum animum ſpe finis dura ferentem.

Cum ſociis operum pueris: ⁊ coniuge fida

Tellurem porro ſiluanum lacte piabant.

Floribus ⁊ vino genium memorem breuis eui

Feſcennina per hunc coiuncta licentia morem

Uerſibus alternis opprobria ruſtica fudit.

Angeli politani in Perſium prelectio.

Libertaſq; recurrentes accepta per annos
Luſit amabiliter. donec iam ſeuus apertam
In rabiem cepit verti iocus: et per honeſtas
Ire domos impune minax: doluere cruento
Dente laceſſiti: fuit in tactis quoq; cura
Conditione ſuper communi. quin etiam lex
Pena dicta: malo que nollet carmine quemq;
Deſcribi: vertere modum formidine fuſtis
Ad benedicendum: delectandūq; redacti.

¶ Sed extitit deinde ſcipionis ac lelij etate acerrimi poeta ingenij mireq; eruditionis atq; vrbanitatis lucilius ex Aruncavrbe homo haud quidē tenui cenſu: libertate aūt tāta vt cū primus ipſe nouiſſimā hanc ſatyrā excogitaſſet: non modo ſummates viros lupū albutiū. Q. Metellū preterea ſceuolā: per multoſq; item nominatim ſciderit: ſed vniuerſum quoq; populū romanū probroſis carminibus laſcerauerit. ac ne mortuis quidē poetis euripidi: ennio: accio: pacuuio: ceteriſq; itē illuſtribus pepercerit: ſed ſcripta vniuſcuiuſq; ſingulari acerbitate obtrectauerit. itaq; dictus eſt primus cōdidiſſe ſtilinaſum: quo naſo vez et ſumma irriſio atq; vituperatio ſignificet. quē tametſi fluere lutulentū dicit Hora. et eſſe aliqd qd tollere poſſis: tn inſignē gliaz multorum iudicio reportauit: adeo etiā a nōnullis probat⁹: vt nō horatio tm̄ et perſio: ſed plane oībus poetis anteferretur. Ab hoc igitur vetus illa dicacitas quam fuiſſe grecis latiniſq; vernaculam ſupra oſtēdimus: tranſlata in ſatyram eſt: que ſic arbitror dicta ab antique illius fabule argumento: quia in hac quoq; ridicule res pudendeq; dicuntur: que velut a ſatyris proferuntur et fiunt. Sunt autē ſatyri liberi patris comites corniculis inſigniti atq; capripedes: qui tris precipuas ſaltationū ſpecies q in theatris vſurparent: cordacha: ſicinū: atq; emmeliā inuenerūt ſingulas ab inuētorū noībus appellatas. vnde Oui. Quid non et ſatyri ſaltantibus acta iuuentus: fecere: et Catullus. Cum thyaſo inquit ſatyrorum. At qui et ſicul⁹ diodorus ſatyros in ethyopia dionyſio ſcribit oblatos comas vmbilico tenus habētes. Et diuus Hieronymus talem quendā ab heremita antonio viſum affirmat: qui ipſe ex eorum numero ſe eſſe affirmauerit: quos vano inquit errore deluſa gentilitas: faunos ſatyroſq; appellet. Feruntur et in ſubſolaris indorum montibus catardulorum re-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

gione ſatyri eſſe perniciſſimũ aīal tã quadrupedes ꝙ recte currẽtes hu
mana effigie q̃ ꝓpter velocitatẽ niſi ſenes aut egri non capiant. Ab his
igit̃ ſatyrica fabula primũ apud grecos appellata. ab ea q̃ ſatyra altera
antiquior ꝙ hec de qua agimus que vario poematũ genere cõſtaret qua
lem ſcripſiſſe. Ennius diuerſo carminũ numero. Pacuuiuſq; dicunt̃ qua
les. ⁊ Marcus Uarro romanorũ erudítiſſimus cõpoſuit: quas alij cyni-
cas ipſe menipeas appellauit. vt que inſcribit̃ neſcis q̃d veſpervehat. Et
de officio Martia. Et teſtamentũ ⁊ ille que grecos habent titulos.

alieq; permulte. Quas oīs vir ille doctiſſimus iucunditate quadã atq;
hilaritate cõſperſit. multaq; ex intima phīa admiſcuit. multa dialectice
dixit. oīnoq; autẽ variũ ⁊ elegans vt Cicero affirmat omni fere numero
poema cõpoſuit. Menippũ imitatus cynicũ phm̃ qui fuiſſe fenix dr̃ ſer-
uus Batonis pontici. libroſq; multo riſu referſiſſe: vt quos inſcripſit te-
ſtamenta. vt compoſitas epiſtolas ex deorũ perſona ad phiſicos. mathe
maticos. grammaticos vt epicuri fetus: vt imagines: aliaq; hm̃oi que tñ
nõnulli dionyſio ⁊ zopiro colophonijs aſcripſerunt. Atq; hic ille eſt me-
nipp⁹ cui⁹ perſonã lucianus ſirus ſuis quoq; dialogis idẽtidẽ inſeruit.
Hinc itaq; ſatyra quoq; hec nouiſſima veriſimili⁹ appellata videri põt:
ꝙ aut a lance: que referta varijs primitijs ſacris inferretur aut a genere
farciminis multis reb⁹ referto: cuius Uarro in plautinis queſtionibus
meminerit: aut a lege ſatyra. de qua Lucilius ⁊ Saluſtius faciunt men-
tionẽ. Tentauit aũt poſt Luciliũ genus hoc ſcribendi Uarro atacinus.
ſed ſucceſſu caruit. Hunc inſecutus Hora. eſt maxie terſus: ac purus mi-
req; in deridendo vafer. Dein Perſius hic noſter. quẽ ſuſcepimus enar-
randũ: multũ ⁊ vere glorie: ꝙuis vno libro meruit: vt affirmat. Quinti.
Hic aũt nõ ligur: vt quidã ſomniãt: ſed hetruſcus: volateriſq; natus Ne
ronis etate floruit: magiſtro vſus Cornuto: annũq; vndetrigeſimũ agẽs
exceſſit e vita. nã que preterea de illius vita ex antiquis aliquot incerte:
ac friuole auctoritatis cõmentarijs circũferunt̃: ea neq; adducere in me
diũ: neq; aut affirmare aut refellere in aĩo eſt. Hoc ipm̃ deinde pelagus
⁊ Iuue. ingreſſus: veliſq; vſus maioribus: longiuſq; aliquãto ꝙ ceteri ꝓ
greſſus a portu eſt. Hac igit̃ quadriga Romana inuecta ſatyra ad igno-
tam grecis hoībus palmã decucurrit. Caractere vſi ſunt ſatyrici eodem
ferme quo veteres comici. Summa illis inequalitas: modo exiles: ac te-
nues: modo exultantes ⁊ velut ampulloſi: nũc ſtricti ⁊ caſtitati: nũc vagi
atq; effuſi: plerũq; aũt obſcuri: operoſi: implicati: cultuq; quodã florẽtes
acquiſito: atq; affectato. Idiotiſmũ precipue adamãt rem: que inter ora-
torias ac poeticas ꝟtutes raro ꝓcedit. magnoq; indiget tẽperamẽto nu-
da ſunt ꝟba illis: ꝓpria: ſignificãtia: energie plena: nõ greca tñ: nõ alio-
quin peregrina: nõ trita quoq; vulgo ⁊ exculcata: nõ ſordida: nõ obſcena
⁊ ſcurrilia reformidãt. Multa aſpere: multa ſeuere: multa blãde: multa
item ambigue dicunt: ⁊ ſubdole. Toti vrbanitate ⁊ ſalibus: toti ſcattent
ſenſiculis: atq; accuminibus: nunc oīa oblinũt felle: nũc aceto ꝯſpergũt.

nunc iocis ⁊ laſciuia condiunt:nunc mũdi:nitidi:candidi:nunc horridi agreſtes:ſqualidi:nunc leniculi improbi:petulantes:nũc vehemẽtes:incitati:minaces. Reprehendũt acriter:inſultãt impotenter:vafre cauillantur:aſtute obrepunt:effluunt lubrice:tergiuerſant:illudũt:diſſimulant:ardẽt verſant ſuſpendũt:feriunt:pungũt:ꝓuocãt:titillãt:ſtomachãtur:attonãt:ceu fulmine oĩa:⁊ cõcutiunt:ac de ſatyra quidẽ hactenus.

¶ Uita perſij per Johannem Britannicum.

Uita perſij

Erſius flaccus ĩ thuſcia Uolaterras habet patriam qđ cuꝫ Euſebius teſtetur ipſeq; in vltima ſua ſatyra innuit cũ ait. Mihi nũc ligus ora intepet:hybernatq; meũ mare qua latus ingẽs. Dant ſcopuli. ⁊ multa littus ſe valle receptat. Lunai portũ ẽ opẽ cognoſcere ciues. Naꝫ luna oppidũ eſt ⁊ portus Tuſcie:vt ſentiũt Strabo ⁊ Plini⁹. Oſtẽdit igitur poeta ſe tuſcũ eẽ cũ ait. hybernatq; meũ mare. Uolaterre oppiduꝫ eſt hoc modo edificatũ. In ꝓfunda valle ſublimis:⁊ preceps vndiq; collis extat cui⁹ in vertice planicies eſt in qua ſita ipſius ſunt vrbis menia ad que ſtadioruꝫ.xv.aſcenſus eſt. E cuius baſi rupes tota ardua atq; difficilis. Illic aliquando ex proſcriptis a Sylla quattuor militum complentes ordinẽ biennio per obſidionem preſſi tandem per inducias diſcedentes locum illum reliquerunt. Natus eſt ibi Perſius anno.xxj.imperij Tyberij.iij.anno poſt paſſionẽ xp̃i dei noſtri. Mortuus eſt anno etatis ſue.xxx. Anno.ix. imperij Neronis quo anno therme a Nerone edificate ſunt. Cum litteraruꝫ cauſa romam veniſſet annos egreſſus pueritie in diſciplinam ſe tradidit Cornuto philoſopho:vt ipſe cecinit in quinta ſatyra. vbi ait. Cum primum pauido cuſtos mihi purpura ceſſit Bullaq; ſuccinctis laribus donata pependit. Me tibi ſuppoſui teneros tu ſuſcipis annos Socratico cornute ſinu. Eum ſumma pietate coluit ⁊ obedientia. Uſus eſt amicitia in ꝑmis Minutij Macrini Brixiani equeſtris ordinis principis. Uiri ſingulari modeſtia ⁊ fide. et Ceſij baſſi poete lyrici. Etate iam adulta ſex ſatyras mira carminis acerbitate ſcripſit:que nunc in manibus habentur. in quibus ſumma eius ingenij virtus indicatur. Unde non immerito Quintilia. eum multum vere glorie meruiſſe ꝗuis vno libro prodidit. Que ab alijs traduntur de eius vita cum autoritate careant mihi nõ probantur. Tenuium opum ſe fuiſſe declarat illic. Quis expediuit pſitaco ſuũ chere? picas quis docuit verba noſtra conari? Magiſter artis ingenijq; largitor. Uenter.

¶ Quedam de ſatyra per eundem Johannem Britannicum.

SAtyra carmē eſt vt diomedi placet apud romanos maledicū: ad hoim vitia carpēda. comedie priſce caractere cōpoſitum: a qua in hoc tm̄ differt: ꝙ illa iābis ⁊ eiuſmodi verſibus cōſtat: ⁊ ꝑſonis introductis noue fere comedie par eſt: ⁊ vitia hominū cum denominatione cōtinet perſonarum. Hec aūt. i. noua ſatyra in exametros aſſurgit: libertate ſimplex. Nec em̄ perſonas aperte nominat. Priſce comedie princeps ⁊ inuentor fuit Suſarion megarenſis Tripodiſcius Philini filius: qui cū praue mulieri ꝯiunctus eſſet. abeunte muliere in pompa Dionyſiorum theatrum ingreſſus quattuor cecinit carmina iambica: que ſola ex omnibus eius ſcriptis extant. Audite populus. Suſarion hec dicit. Filius Philini Megarenſis Tripodiſcius. Malum ſunt mulieres: ſed tamē o populares non adeſt inuenire domum ſine malo. Sic enim prima comedia ſchoma habebat apertū. Licuit itaq; aperte ſic vituperare vſq; ad tempora Eupolidis: vnde Horatius. Eupolis atq; Crattnus Ariſtophaneſq; poete. Atq; alij quorū comedia priſca virorum. Si quis erat dignus deſcribi ꝙ malus aut fur. Qd mechus foret: aut ſiccarius aut alioquin famoſus multa cū libertate notabant. Sed cum poete abuti licentius ſtilo: ⁊ paſſim ledere ex libidine cepiſſent plures bonos: ne quiſq; in alterum crimen infamie poneret lata lege per Alcibiadē ſiluerūt. Ex priſca igit̄ comedia q̄ maiore laſciuit licentia. Satyra que auctore Quintilia. tota noſtra eſt: manauit. In qua primus inſignē adeptus laudē eſt Lucilius: q̄ quoſdā: vt ſcribit Fabius ita deditos ſibi amatores habuit: vt eū oībus poetis ꝓferre non dubitarēt: ꝙuis Hora. nō ſine tn̄ ſuſpitione emulationis in ſermonibus ſuis lutulentū fluere diceret: ⁊ aliqd eſſe qd tollere poſſis. Secūdus poſt hunc Horatius: q̄ etiā lucilio multo terſior ac purus magis haberetur: ⁊ ad notādos mores magis p̄cipuus. Tertius Perſius annumerat̄ q̄ iudice Fabio multū ⁊ vere glīe: ꝙuis vno libro meruit. Quartus ꝓ Iuuenalis habet̄: qui ⁊ venuſtate carminis: ⁊ ſatyre dignitate ſeruata ita cōmendabat̄: vt ſi alijs oīno preponendus nō ſit: certe vel eis par habēdus. Satyram nomen accepiſſe a varijs cauſis ſcribunt. Diomedes grāmaticus Porphirio ⁊ acron: id eſt a ſatyra lance: que referta varijs multiſq; primitijs in ſacra inferebat̄: ⁊ a copia ⁊ ſaturitate rei ſatyra vocabat̄. ſiue a lege ſatyra que vno rogatu multa ſimul comprehendit: ꝙ ſcilicet ⁊ ſatyra multa poemata cōprehendant̄. Cuius ſatyre legis Lucilius meminit in primo per ſatyram edilem factū qui legibus viuat. ⁊ Saluſtius in iurgutha. Deinde quaſi per ſatyram ſententijs exquiſitis in deditionē accipitur. Siue a ſatyris dijs ꝙ ſimiliter in hoc carmine ridicule res pudēdeq; dicuntur: que velut a ſatyris dijs ſilueſtribus proferuntur et fiunt. hocq; veriſimilius. Nam in comedia priſca que in vitia hominum apertius: vt dictum eſt inuehitur. ſalibuſq; ⁊ iocis abſoluitur ſatyri introducti ſunt dij ſilueſtres ⁊ procaces iocularia ⁊ laſciua inter ſe iactantes. Hi ſunt vt auctor eſt pollux. ſatyrus canus: ſatyrus impubis: ſatyrus ado-

leſcẽs. Sylenus pater atq; id genus perſone ficte. Satyris igit̃ introdu-
ctis ſatyra noiata eſt. qδ nomẽ hec que tota vt diximus noſtra eſt: ⁊ ab il
la antiq more defluxit: accepit: ſuauitq;. Hoc poematis genere Perſius
ſex ſcripſit ſatyras: quaꝝ haud dubiũ eſt primã eſſe. O curas holum. Nã
illud. Nec fonte labra q̃d ã poti⁹ meo iudicio p̃facio dicẽda eſt q̃ ſatyra:
quã ideo tantũ poeta p̃mittit vt cãni aſſignet: quare alium poetice appli-
cuerit. Itaq; more ſatyrico opus ſuũ ex abrupto incipiẽs in trimetrũ iam
bicũ erũpit docẽs nõ ea ſe facilitate poetã factũ eẽ: qua Heſiod⁹ ⁊ Enni⁹
poete facti dicunt̃: ſed egeſtate ⁊ rerũ difficultate coactũ vt v̾ſus faceret.

¶ Uite Perſij ⁊ quorũdam alioꝝ per Jodocũ Badiũ annotatio.

POete hui⁹ vitã ex ſuperiori cõmentario notiorẽ
puto q̃ vt de ip̃a plura dicã: meminerĩ tñ lector
q̃ in nr̃am ſniam iturus es: ex eo qδ in proemio
poete vita ſuo poeta dicet. Quis expediuit pſitaco ſuum
chere ⁊c. Nõ ſatis cõſtare: cũ fuiſſe tenuiũ opũ.
Titul⁹ opis Longe ſiquidẽ alius eſt illius prefationis con-
textũ: lõgeq; alia poete mens vt illic dicturi ſu-
mus. Titulus quoq; opis iã noi⁹ eſt. Inſcribit̃
enim ſic. Publij. Auli. Perſij. Flacci. Satyrici.
Satyre. Pro quo ſciat litteraꝝ tyrũculus ⁊ in
grãmatica arte adhuc noui⁹ p̃mo titulũ cõſta
Noim ꝓꝓo-rum ſpecies re ex noie libri ⁊ auctoris cũ merito ei⁹: ſcdo noium ꝓprioꝝ quattuor eſſe
ſpecies. Sũt ⁊ eñ prenoia noia cognoia ⁊ agnoia. Prenoia ſunt q̃ ꝓprijs
noibus preponunt̃ honoris aut cõgratulationis gr̃a. vñ Hora. in ſermo
nibus gaudẽt prenoie molles auricule. Sunt aũt hmõi. Publi⁹ ⁊ ſcribit̃.
P. Aulus ⁊ ſcribit̃. A. Caius: ⁊ ſcribit̃. C. ꝓfert̃ tñ gaius. Titus ⁊ ſcribit̃.
T. Marcus ⁊ ſacrbit̃. M. Lucius ⁊ ſcribit̃. L. Gneus ⁊ ſcribit̃ Gn. ⁊ ſimi-
lia. Prenoibus aũt etiã feminas eſſe appellãdas: teſtimonio ſunt: vt in-
quit feſtus. Cecilia ⁊ Tarratia. q̃ ambe Caie ſolite ſunt appellari. Noia
ſunt ſua cuiuſq; noia que ſingulis indunt̃ ſeu imponunt̃ ꝓpria: vt Anto
nius Cecilius cecilia catharina. Cognoia ſunt cognationis noia: hoc eſt
generis ⁊ familie. vt Julius. Emilius Scipio. Fabius ⁊c. Uerũtamẽ hec
fere oia primũ agnomina fuere: ⁊ poſt incognomia tranſierunt. Agnoia
eñ ſunt q̃ ꝓprijs noibus addunt̃ ob aliquẽ euentũ ſiue in naſcẽdo vt lu-
cij q̃ luci nati ſunt. Manij qui mane. Aggrippe q̃ egro partu. i. pedib⁹ an
terioribus editi ſunt. Ceſones vel Ceſares q̃ ceſo matris vtero ꝓdiere:
quõ ꝓdijſſe d̾r primus de cognominatione ceſarũ modo tñ ipſe Julius
ceſar: cuius matrẽ diu poſt partũ eius vixiſſe conſtat. Siue in membroꝝ
notis. vt Naſones magnis naſis. Labeones a labijs extãtibus. Cripſi
a criſpitate capillorũ. Siue in rebus gerẽdis: vt torquatus a torque quẽ
gallo detractũ ſibi impoſuit. Coruinus a coruo ſuper ipm inter pugnam
dũ ſidẽte. Itẽ a cultu egregio leguminũ. nã agriculture plurimũ incubue
re vetuſtiores romani. vt fabij a fabis. Piſones a pinſo ſiue a pinſendo.
Lentuli a lente. Cicerones a cicere. Preterea a victoria: vt aphricani qui

aphricā aut carthaginē potiſſimā eius ciuitatē vicere. Numantini. qui
numantiā. Germanici qui germaniā: ⁊ ita de multis alijs hoc aūt modo
ſulpiti⁹ ⁊ quidā recētiores nomē ⁊ cognomē diffiniuere. Sed diomedes
⁊ Sergius ecōtrario nomē ꝓpriū vocāt gentilitiū. i. qđ originē gentis et
familie declarat vt portius. Cornelius Julius. Cognomē aūt inquiūt ꝓ
priū eſt. ⁊ noībus gentilitijs ſubiungit̃: vt Cato Scipio. Ceſar ⁊c. Sergi⁹
dicit ꝙ nemo pōt eſſe ſine cognoīe: accipiēs cognomē pro noīe ꝓprio: ſed
prior via magis ad vocabula accedit: eiuſq̄ fere auctor eſt Priſcianus:
publius ergo ⁊ aulus prenomīa ſunt: ſed ineptuli reperiētes ſcriptū. P.
Auli. legerūt Pauli. quo modo accepi primos qui gandauū incoluere re
perientes in tropheis in colliculo vbi nūc diui petri pharū eſt nondū cō
dita ciuitate editis. C. Antonij: voce qua ꝓfertur ſcriptū. G. ant. legerūt
Gant. qđ nomē galli ciuitati dedere. Perſius: nomē eſt propriū. Flaccus
cognomē. Satyric⁹ epithecton loco agnominis: q: ſatyrā ſcripſit. Satyra Satyra
aūt eſt maledicū carmē exametro verſu gracili ſtilo a romanis ad vitia
coercenda ſiue manifeſta viuentiū nominatione inuentū: ex veteri ądē
grecoꝝ comedia trahens ortū: ⁊ a ſatyris deis ſilueſtrib⁹: nomē. De qb⁹
in expoſitione ſermonū Horatij plenius diximus. Probauimuſq̄ ex do
nati auctoritate poti⁹ a ſatyris ꝙ̄ a lege: aut lance aut ſaturytate deno
minari. Dicente Horatio in de arte poetica. Carmine ꝗ tragico vilē cer
tauit ob hircū. Mox etiā agreſtes ſatyros nudauit ⁊c. Preterea oſtendi
mus quare in veteri comedia ſatyri eſſent. vtpote q: obſcena ⁊ laſciua di
ctu a ſatyro deo impudico ⁊ laſciuo potius ꝙ̄ ab hoīe dicenda ſint. Qua
litas carminis ſatyrica eſt: ſed in hoc vno duplex. Nā in prefatione vſus
eſt. Jambico ſenario trimetro. Jn ſatyris autē exametro ſatyrico. Si ꝗs Qualitas
cauſam querat: mancas petat vn̄ cur ita poeta voluerit diſcat. Eſt tñ veri carminis
ſimile ideo voluiſſe vt prefatio a ꝑncipali opere etiā in genere carminis Cur iambi
diſtet: vel vt ſatyre originē oſtēdat quā flaccus ex veteri comedia ortam co vſus ſit.
dicit primo ſermonū ſic. Eupolis atq̄ cratinus ariſtophaneſq̄ poete. At
q̄ alij quoꝝ comedia priſca viroꝝ eſt. Si ꝗs erat dign⁹ deſcribi ꝙ malus
aut fur. Aut mechus foret; aut ſiccarius: aut alioquin. Famoſus: multa
cū libertate notabant. Hinc oīs pendet. lucilius. hoſce ſecutus mutatis
tm̄ pedibus numeriſq̄. Conſtat aūt veterē comediā iambico ſenario tri
metro ſcriptā eſſe: cuius legē Britannicus recitat. ſimulq̄ quare cum ſex
ſint pedes trimetrū dicat̃ ⁊ nō exametrū. Q: eñ inquit iamb⁹ vt flaccus
ait: pes citus eſt: ideo bini pedes menſurā vnā qđ metrū vocat̃: cōſtituūt
Sed quare inquies potius iamb⁹ pes citus dr̄: ꝙ̄ trocheus: cū totidē ſyl Iamb⁹ q̄re
labis totidēq̄ tēporibus cōſtent. Nempe q: in iambo ſyllaba breuis pre pes citus.
cedit vbi nō iuuat̃ ꝓlatione: in trocheo ſequit̃ vbi finalitatis grā nō mul
to correptius ꝙ̄ longa ꝓfert̃. Scimus eñ etiā in cāpana ſonāte vltimū
ſonū longiſſimū audiri. Et ideo in omnī genere carminis: vltima cōis
ſyllaba ſemꝑ erit. Jdeoq̄ ꝯſonās in ſonū vocalis exiens: q: ꝓpri⁹ ſonus
eo ꝙ precedit parū ſonat: muta vocat̃. Jn ꝓpriū aūt ſonū finita: q: tantū
dē ac vocalis ſonat; dr̄ ſemiuocalis. Q: aūt iamb⁹ pes cit⁹ ⁊ cōcitate ꝓnū

ciandus eſt:ſermo aũt cõcitatus iraſcentibus ⁊ indignantibus conuenit:
adeo ſatyricis olim:dum liberius in quẽuis excãdeſcere licitũ fuit:cõue-
niebãt.lata aũt lege ne q̃s viuentẽ ſub ꝓprio noĩe carpat:neue libellũ fa
moſum edat:exametrũ ſuſcepere:eo ꝙ carmẽ graue eſt ⁊ doctrinis erudi
tionibuſq́ȝ aptum. Diſtat tamẽ in ſtilo multum ⁊ ab heroico carmine:ſi-
cut in explanatione horatij diximꝰ. Nã ſtilus remiſſior eſt ſnie acerbio-
res:q̃ cõtinẽt exclamationes frequẽtes ⁊ indignationes vehemẽtes. Ar
gumentũ ſiue ſubiectũ vilius.q̃ inſectaṫ vitia hoĩm.põt aũt ⁊ ita olim fie
bat in oĩbus locis iambus poni preterq̃ȝ in ſatyrici carminis fine. hoc eſt.
ſexto loco.vbi ſpondeus optime quadrat:ne leuẽ ⁊ cadentẽ exitũ habeat
Eſt eñ ſpondeus pes ſtabilis vt inq̃t horatius:⁊ grauitatẽ pre ſe ferẽs:⁊
quotiẽs in q̃nto exametri poniṫ alimi languorẽ aut grauitatẽ ſnĩe indi-
cans:vt.vij.enei.Conſtitit atq̃ȝ oculis phrigia agmina circunſpexit.vt in
ꝑma huius dicemꝰ ibi.Sic cõſtã longo ſubduximus appẽnino . Et iõ in
comicis recẽtioribus fere penultimã ſyllabã breuẽ inuenies : in hoc aũt
Melos an mellos an vero nectar legendum. carmine nuſq̃ȝ preterq̃ȝ forte in vltimo ꝟſu:vbi tñ britãnicus mellos per
geminũ l legendũ docet. Sed policianꝰ nectar in fidelibus codicibꝰ ſeſe
annotaſſe bonoꝝ teſtimonio cõprobat.Sunt tñ nõ oĩno ſurdo:ſed forte
ridiculo ingenio:q̃ poetã ſcientẽ ⁊ ſciẽter melos ſcripſiſſe ⁊ iambo clau-
ſiſſe ꝑfationẽ dicãt:vt altius inquiũt ⁊ vehemẽtius exclamaturꝰ:mollius
terminet:ſed miſſos faciamꝰ eiuſmodi viros. Ceterũ cur preter ſatyricoꝝ
cõſuetudinẽ q̃ vt dicemꝰ ibi o curas hoĩm ⁊c.ex abrupto auſpicanṫ: prefa
tione vtaṫ poeta:ſummopere quo ad eiꝰ fieri põt indagandũ puto:qua-
propter videbo ꝑmo q̃ ſit intẽtio cuiuſlibet poete.ſcdo q̃ ſit intẽtio ſeu fi-
nis cuiuſlibet ſatyrici.tertio q̃ ſit intẽtio auctoris in hac prefatione ⁊ cur
Intẽtio poetarum oĩum eã premiſerit. Intentionẽ poetaꝝ ita cõplectiṫ hora . in de arte poetica.
Aut ꝓdeſſe volũt:aut delectare poete. Aut ſimul ⁊ iocũda ⁊ idonea dice-
re vite.Oẽs inq̃t poete aut ꝓdeſſe volũt:vt q̃ rigido ⁊ aſpero ſtilo ꝑcepta
queuis ſcribũt aut ſatyrã. Aut tantũ delectare:vt q̃ amores ⁊ cãtilenas
ludũt.Aut vtrũq̃ȝ ſimul ⁊ iocũda ⁊ vtilia dicere: vt q̃ hyſtoriã canũt aut
Intentio ſatyricorum. comediã faciũt.Intẽtio ſatyricoꝝ olim erat: vt q̃ maloꝝ vitia cũ ipſorũ
appellatione notaſſe licuit.multos formidine infamie ne publice peccẽt
cohiberẽt.vt eñ dicit hora.in ep̃lis.Oderũt peccare boni ꝟtutis amore.
Oderũt peccare mali formidine pene.vñ Iuue.de lucilio q̃ priſca liberta
te ſcripſerat:in ꝑma ſatyra inq̃t.Enſe velut ſtricto quotiẽs luciliꝰ ardẽs
infremuit:rubet auditor cui frigida mens eſt criminibꝰ. Nũc aũt intẽtio
coꝝ videṫ eſſe vt vehementi deteſtatione vitioꝝ mortales ad ꝟtutẽ alli-
Intẽtio pſij in prologo ciãt vtq̃ȝ faciãt q̃d dictũ eſt declina a malo ⁊ fac bonũ. Intẽtio aũt poete
huiꝰ in hac prefatione videṫ eſſe vt vanos ⁊ glorioſos ingenij ſui iactato
res ſatyrice taxet.ſeq̃ȝ aptũ q̃ ſatyrã ſcribat etiã in malos poetas ꝓbet.
Queſtiones quinq̃ȝ ſoluende Pro hac ſnĩa q̃ in aliũ nullius.q̃d ſciã hactenus cecidit pluſcula.ne in
explanatione longior ſim.prenotabimꝰ. Primo que ſit vanitas ⁊ glorio-
ſitas cuiꝰ ſatyrice ⁊ quodã ſcõmate.i.amara ſubriſione plurimos dãnat
Prima nõ tñ ſe nec approbatos poetas.Scdo quare primũ in ambitioſos ⁊ va-

nos inneptoſq́ poetas ſcribat. Tertio quomodo ſe aptū ſatis ad ſatyri-
cum carmen pbet: cū multi dicāt ipm ſeſe primū reprehendere. Quarto
an deceat quēq́ ſeſe reprehēdere. Quinto qua ratione motus poeta ſe et
a vanitate ⁊ a temeritate purget. Pro primo aūt ſciendū eſt veterē mul- Poetam naſci debere.
torūq́ ſniam eſſe poetē naſci debere: oratorez aūt fieri poſſe. i. debere ne-
minē ad poeticā prouinciā aſpirare qui nō ſit natus ad carmē: ⁊ qui nō
habeat diuitā: venā: eaq́ tria que horatius poetā perficere cenſet in ſer-
monū primo dicens. Ingeniū cui ſit cui mens diuinior atq́ os magna ſo-
naturū des nōis hui⁹ honorē: vt ſcz vocet poeta: opus eſt primo vt ipi ſit
ingeniū. i. virtus naturalis ingenita ⁊ a natura data: qua carmina fiunt
⁊ quaſi ditioſe vena fluunt. Scdo vt ipi ſit mens diuinior q̄ ceteris mor-
talibus. i. vt virtus ⁊ poteſtas aie plus in eo q̄ in ceteris emineat: vſq́
adeo vt nō homo: ſed deus in hoie loqui videatur. vnde eſt illud Ouidia-
num. Eſt deus in nobis agitante caleſcimus illo ⁊c. Et hac de cauſa: qꝛ
diuinus ſpiritus predominat in veridico vate ita vt nō a ſe ſed ab inſpi-
rante etiā inuitus loqui videatur. vnde ſaul inter prophetas raptus in
libris regnorū dicitur. ideo virgi. quoq́ ſyllabā cumanā in. iij. enei. inſa-
nam vatem appellat. ⁊ in ſexto penitus furere ⁊ deo inſidenti reluctari.
Quin adeo poete dum canunt ſe poetico furore inſanire dicunt. vnde et
illud eiuſdem in bucolico inſanire libet qm̄. Et ideo dicunt platonem di-
xiſſe q̄ fruſtra pulſat poeticas fores quiſquis ſue mētis compos eſt. Qd
etiā democritum aſſeruiſſe ſentit Hora. in de arte poetica dicens contra
inſana capita. Ingenium miſera: qꝛ fortunatius arte credit: ⁊ excludit ſa-
nos helicone poetas. Democritus: bona pars nō vngues ponere curat.
Non barbam: ſecreta petit loca: balnea vitat. Nanciſcet em̄ preciū no-
menq́ poete. Si tribus anticyris caput inſanabile: nunq́ tonſori lycino
cōmiſerit ⁊c. quia inquit democritus neminem credit verum poetam qui
non inſaniat: bona pars: id eſt plurimi vatum quo inſani videatur ⁊ ob
id poete credantur: negligunt curam corporis. Quaſi dico nanciſcantur ⁊
acquirant precium ⁊ nomen poete ſi nunq́ cōmiſerint opulento tonſori
nomine licyno caput ſuum inſanabile: id eſt quod nō poſſit ſanari ⁊ pur-
gari tribus anticyris: id eſt toto helleboro quod in tribus anticyris inſu-
lis eius herbe feraciſſimis naſcat. Tertio inquit opus eſt vt habeat os
magna ſonaturum. i. vt non ſolum beneficio nature ⁊ diuini furoris ma-
gna ⁊ plane diuina concipiat: ſed etiam vt concepta altiſono carmine et
grandiloquo cothurno conſequi et exprimere poſſit. i. vt ſimul et nature
felicitatē ⁊ artis doctrineq́ eruditionē habeat. vnde idē Hora. in de ar-
te. Natura fieret laudabile carmen an arte. Queſitū eſt: ego nec ſtudiū
ſine diuite vena nec rude quid poſſit video ingenium: alterius ſic altera
poſcit opē res ⁊ cōiurat amice. Qd etiā fabius Quintilian⁹ ſentit: ſic tn̄
vt plus nature tribuat q̄ arti. Eſt ergo ſentētia horatiana q̄ verus poe-
ta vtroq́ polleat ⁊ ingenio ⁊ arte: ad quē tacite accedit poeta dicēs ſe ſe-
mipaganū: id eſt alterum hoc eſt ſtudium dumtaxat habere: ⁊ non diui-
num illū furorem ⁊ illapſum quo repente ſine ſtudio ⁊ labore poeta con

ſummat⁹ euaſerit. Qđ ſi heriodus ⁊ ennius de ſe ꝓfeſſi ſunt vt in ꝓmis
carminibus videbimus danda eſt illis venia. Tantā eñ vim ingenij et
diuini animi cōceperant ſine vehemēti eruditione vt nati magis ad poe-
ticē q̄ȝ eruditi merito credunt̄. vt eñ grecis heſiodū ſuū linquamus. en-
Ennij poeſis. nius noſter ī carminib⁹ ſuis facile oſtēdit ſe plus diuine mētis q̄ȝ littera
rie artis habere. Nam ſententias quidē diuinas. ſed verſus ſepe incon-
ditos habet. vnde dicūt vergiliū in ennianis carminibus legendis occu-
patū cuȝ percunctaret̄ q̄dnā ageret: reſpondiſſe, ex ſtercore enniano ſe
margaritas ⁊ aurū eruere. Si t̄ñ erat incultus: vt inquit Flaccus in ꝓmo
ſermonū vt in quibuſdā eius carminibus etiā ſi verba tranſponant̄ ſic
q̄ nulla carminis ratio perſtet: ſed maneāt verba dūtaxat lege metri ſo-
luta. Quale eſt illud carmē. poſtq̄ȝ diſcordia tetra Belli ferratos poſtes
portaſq̄ȝ refregit Inuenias etiā diſiecti mēbra poete. Nō ergo laudatos
illos poetas carpit poeta qui hoc ſibi ſumere merito potuere: ſed vanidi
cos poetaſtros per tranſitū ⁊ ſine expreſſione tangit: q̄ neq̄ȝ ſtudio neq̄ȝ
ingenio pollentes ſe poetas natos iactitant. Nec ſe vt in alijs queſtioni
Scđa q̄ſtio. bus dicemus reprehēdit. Et hec de prima queſtione. ¶ Scđo queritū eſt
cur primū in malos ⁊ ineptos poetas principeſq̄ȝ ambitioſuȝ ſcribat. Pro
cuius indubitata ſolutione opus eſſet ip̄ius poete aut edipodos ſpiritu
nos tamē qđ veriſimile videt̄ dicemus. Et primū oſtendemus poetas ſa
tyricos ſolere exordiri ſine ꝓpoſitione aut inuocatione diuini auxilij cuȝ
quadā exclamatione aut indignatione in illud potiſſimū vitiū qđ perni
cioſiſſimū cenſent bonis moribus ⁊ reipublice. qđ q̄ꝛ Hora. vitiū auari-
cie cenſet eſſe: primū in auaros ſcribit. Qđ autē id cenceat manifeſte pꝫ
ij. ſermonū vbi docet auaros ſtultiſſimos eſſe: immo peccatores fere oēs
quadā ſpecie auaricie. i. cupiditatis illicite peccare. verba eius ſunt. Dā-
da eſt hellebori multo pars maxima auaris. Neſcio an anticyrā ratio
illis deſtinet omnē. Poete aūt noſtro nihil pernicioſius eſſe videt̄ bonis
inſtitutis ⁊ incolumitati patrie: q̄ȝ ambitioſos ⁊ imperitos principes ac
malos ⁊ ineptos poetas. Ut eñ dicit Iuue. ſatyra octaua. Omne animi
vitiū tanto conſpectius in ſe Crimen habet: quāto maior q̄ peccat habet̄
⁊c. Nihil aūt eſt in terris aut ſacro imperio aut diuinis muſis apud ro-
manos pluris habitū. Nā vterq̄ȝ tam poeta q̄ȝ imꝑator victorioſus lau-
ro coronabat̄. Uerū ſi ꝓnceps ipe ac ſummus imꝑator ambitioſus eſt: ⁊
alieni ſtudioſus ſuiq̄ȝ muneris immemor aut imperitus: qualē neronē
fuiſſe indicat poeta in ſatyra cui⁹ ꝓncipiū eſt. Rem ppl'i tractas: male cū
rep. aget̄: ſicut ſub nerone cuius ſeua ⁊ immanis ambitio in patriā ac pa
rentē ſeuit. At ſi poeta q̄ bonos ꝓncipes bñq̄ȝ geſta laudare dꝫ aſſenta
tor eſt: facile ꝓncipē etiā bonū in errorē traxerit. Et ſi poeta cui⁹ bonos
mores inſtituere ⁊ vitia reprehēdere: mollis ⁊ effeminatus laſciuuſq̄ȝ tā
in recitatione q̄ȝ ꝯpoſitione deprehendit̄: q̄d bonis morib⁹ dāno ſius. Eſt
⁊ alia ratio cur primū in malos poetas ſcribat quo ſcꝫ maiorē habeat in
alios ſcribēdi rōem. Solēt eñ q̄ caſtigari nolūt ab ijs q̄ aut ip̄i mali ſūt
aut collegas malos hñt: dum caſtigant̄ dicere. Amice purga prius hortū

tuū q̄ noſtrū inſpicias. Ideoq; q2 ipſe licet ſemipaganus ad ſacra tñ va
tum carmē ſuū affert merito primū in malos poetas ſcribit. neq; tñ ſe dā
nat aut artē ipſam poetices. ¶ Tertio queſitū eſt quō poeta noſter ſe ad Tertia q̄ſtio
ſatyricū carmē ſatis aptū eſſe doceat: cū plurimi ſeipm̄ reprehendere di-
cant. Rñde q2 docet ſe ſtudio ⁊ eruditione ad id perueniſſe poſſe: etiā ſi
diuinū ingeniū nō habeat: nec dicat ſe a muſis aut muſarū fontibus poe
tice donatū eſſe. Si etem̄ pſitaci. pice. corui. ⁊ id gen9 aues ſtudio ⁊ artifi
cio eruditoris negatas voces. i. hūanas diſcere pñt: quare hō humanas
artes ediſcere nō queat. Si ꝟo obijciatur illud horatianū in de arte. me-
diocribus eſſe poetis. Non dij nō hoīes nō cōceſſere colūne. Quō ergo ſe
ꝓbet ſatis aptū q̄ ſe ſemipaganū dicit. Rñde duplex eſſe poetaꝝ genus:
alterū generale cōplectens oēs qui artificioſe cuiuſuis generis carmina
faciunt: ⁊ in eo genere ſatyrici ⁊ comici ſunt. Nā Teren. ſe primo verbo
poetā fatet̄ dicēs. Poeta cū primū ⁊c. Alterū ſpecialius cōtinēs dūtaxat
eos q̄bus ea tria que ſupradixim9. i. ingeniū: mentē diuinā: ⁊ os magna
ſonaturū: cōuenire conſtat. Et ab eo genere Hora. ſe ⁊ ceteros ſatyricos
comicoſq; oēs excludit dicens vbi ſupra. i. primo ſermonū ſatyra quarta.
Primū ego me illoꝝ: dederim quibus eſſe poetas. Excerpam numero:
neq; eñ ↄcludere verſum. Dixeris eſſe ſatis: neq; ſi quis ſcribat vti nos.
Sermoni ꝓpiora: putes hunc eſſe poetam. Ingeniū cui ſit cui mens di-
gnior atq; os magna ſanaturū des nois huius honorē. Idcirco quidam
comedia nec ne poema. Eſſet queſiuere: q2 acer ſpūs acris. Nec ꝟbis nec
rebus ineſt ⁊c. Et paulopoſt. Non ſatis eſt puris verſum ꝑſcribere ver-
bis. Licet ergo ſemipaganus ⁊ ineptus ſit ad heroicum carmē: aptus tñ
pōt eſſe ad ſatyricū. ¶ Quarto queſiuimus an liceat quēq; ſeſe reprehen Quarta q̄ſ.
dere? Et rñdebis q2 in oculis quidē dei oīa ↄſpicientis debemus crimina
noſtra ſicut corā vicario eius confiteri. verū in oculis hominū nemo ſa-
piens illius ſe criminis teneri fatebit̄ qđ in alio reprehenſurus eſt licet
ſepe modeſtie gratia poſſemus in generali nos quoq; peccatores ↄfiteri
q2 nemo ſine crimine viuit. Et vt dr̄. j. Iohan. j. Si dixerimus q̄m peccatū
nō habemus: ipſi nos ſeducimus ⁊ veritas in nobis non eſt verū vt dixi
qui ſe lubricum fateretur ſtulte ageret cum lubricos reprehenderet. De-
bet eñ predicator bonus imitari veſtigia ſaluatoris noſtri: de quo ſcri-
ptum eſt Actuū. j. Cepit ieſus facere ⁊ docere. Quod ſi nō oīa facere poſ-
ſumus: mala tamē non faciemus. ⁊ ſi oīa nō euitauerimus: publice tñ nō
peccabimus. Scriptū eſt eñ. Curam habe de nomine bono. Ut eñ diuus
Aug. docet. Uita noſtra bona nobis neceſſaria eſt: fama ꝓximis. Et ideo
docet Ambro. de offi. Neminem debere id cōmittere quod in alio repre-
hendat. Et Hiero. in aureola ſua ad preſidē eccleſie. Non confundant
inquit opera ſermonem tuum: ne cū in eccleſia loqueris quiſq; reſpon
deat. Cur hec que dicis non facis? Sacerdotis os cum mente concordet.
Nam quomodo poterit preſes eccleſie auferre malū de medio ei9 qui in
delictū ſimile corruerit? aut qua libertate corripiet peccantē cum tacitus
ipſe ſibi reſpōdeat admiſiſſe que corripit? Perdit eñ auctoritatē docēdi

cuius opere ſeruo deſtruitur. Sed quid hec ad poetã? Nihil profecto: qꝫ
eorum expers fuit: verum ſine talibus veritas ſolida nõ probatur. Poſ-
ſumus tamen poetico teſtimonio probare quod dictum eſt. Turpe eſt do
doctori ꝙ culpa redarguit ipſum. Et iterum. Nec te collaudes nec te cul
paueris ipſe. Hoc faciunt ſtulti quos gloria vexat inanis. Quia Hora.
in ſatyris totis viribus ſe a crimine purgat: quo auctoritatem habeat re-
prehendendi aliorũ vitia. Nam vt dicit iuuenalis ſatyra. xiiij. Unde tibi
frontem libertatemqꝫ parentis. Cum facias peiora ſenex? Et ſatyra. ij.
Loripedem rectus derideat ethiopem albus. vnde ⁊ Cicero in ſaluſtium
ait. Carere debet omni vitio qui in alterũ dicere paratus eſt. Et ideo ſub
dit ibidem Iuue. Quis tulerit gracchos de ſeditione querentes? q. d. ne-
mo cum ipſi fuerint ſeditioſiſſimi. Et Hora. ſatyra. vij. lib. ſecũdi. Tu cũ
ſis quod ego ⁊ fortaſſis nequior vltro inſectere: velut melior verbiſqꝫ de
coris obuoluas vitium: quid ſi me ſtultior ipſo. At dices: poeta per mode
ſtiam ſuam veniam precatur: ⁊ culpam deprecatur ſi in ſatyra ſcribẽda
peccarit: qꝛ non eſt natus ad carmen. Reſpondebo poetam non tam im-
pudentem fuiſſe vt is fuerat de quo aulus gelius noctium atticarũ lib. x.
c. viij. ſic meminit. Iuſte venuſteqꝫ ad modum reprehendiſſe dicitur Au.
Albinum. M. Cato. Albinus em̃ is qui cum lucio Lucillo cõſul fuit. res
romanas oratione greca ſcriptitauit. In eius hyſtorie principio ſcriptuꝫ
eſt ad hanc ſententiam. Neminem ſuccenſere ſibi conuenire: ſi quid in
his libris parum compoſite: aut minus eleganter ſcriptum foret. Nam
ſum inqt hõ romanus natꝰ in latio greca oratio a nobis alieniſſima eſt.
Ideoqꝫ veniã gratiamqꝫ male exiſtimationis: ſi quid eſſet erratũ poſtu-
lauit. Eam cum legiſſet. M. Cato. Ne tu inquit. Aule nimiũ nugator es
cum maluiſti culpã deprecari ꝙ culpa vacare? Nam petere veniam ſole-
mus: aut quium imprudentes errauimus: aut cum compulſi peccaui-
mus. Tibi inquit: oro te quis perpulit vt id committeres quod priuſqꝫ
faceres peteres vt ignoſceretur. Dicet nunc forte argutulus poetam id
telum euaſiſſe: cum probet ſe paupertate ac egeſtate ⁊ inedia ac fame ad
ſatyram ſcribendam coactũ eſſe. At dic mihi quiſquis ita ſanctis ſto-
lidum ⁊ inſanum caput: ſi ob egeſtatem ſcriberet poeta: num ſatyrã ſcri-
beret: vnde nullius fere gratiam ⁊ contra multorum indignationem ſe
incurſurũ ſciat? vſqꝫ adeo vt in prima ſatyra fateatur neminem fore qui
ſibi ſatyram ſcribẽti ignoſcat. Quapropter deliberabũdus inquit moni
tore nolente parce. Quid faciam? quaſi dicat. Melius quidem foret ſi
fauorem populi expectarem ꝙ non ſcriberem: ſed ſum petulenti ſplene
cachino: quaſi dicat non poſſum qui ſcribã ſatyrã cũ natura ad hoc me
cõpellat. Qꝺ ab Horatio accipitꝛ qui in principio ſecundi ſermonũ Tre-
batium iure conſultum rogat. Quid faciam perſcribe. Et ille reſpondet.
quieſcas. Et horatius rurſum ait. ne faciam inquis omnino verſus an-
nuit trebatius. vnde ſubdit. Horatius. Anitno peream male ſi non opti-
Quinta qõ. mum erat: verum nequeo dormire ſupple niſi ſatyrã ſcripſero. Sed quid
in manifeſtis immoramur? Quinto queſitum eſt quia ratione motus

poeta ſe et a vanitate et a temeritate purget. A vanitate inquam dicen-
tium ſe ſine ſtudio ⁊ labore poetas euaſiſſe: ⁊ a temeritate prouinciam ſi-
bi negatam aggredientium. Si quod mihi veriſimile videtur ſatis eſt di-
xiſſe. dicam poetam conſtituiſſe ſcribere in malos poetas: vtpote qui ad
inanem gloriam ſine honeſtate recitanda ſcribunt aut legem poematis
non obſeruant. Quam rem ſciuit horatium: abs quo plurima ſumpſit:
egerrime tuliſſe: dicit enim in de arte poetica. Deſcriptas ſeruare vices
operumqꝫ colores: Cur ego ſi nequeo ignoroqꝫ poeta ſalutor. Et iterum.
Ludere qui neſcit campeſtribus abſtinet aruis. Indoctuſqꝫ pile diſciue
trochiue quieſcit. Ne ſpiſſe riſum tollant impune corone. Qui neſcit ver-
ſus tamen audet fingere. Poſſet ergo quis dicere poete noſtro. Num tu
perſi perfectus es poeta qui audes in poetas ſatyram ſcribere: Ad quod
videtur reſpondere ego quidem ingenue fateor. Nec fonte labra prolui
cabalino. ⁊c: id eſt nõ ſum penit᷒ natus ad poeticen: vt ſine ſtudio ⁊ labo
re poeta euaſerim: et ideo muſas ⁊ muſarum fontes illis relinquo qui ſe
ederã coronatos depingere faciũt. Quomodo ergo audes ſcribere: quia
affero carmen noſtrum: id eſt ſatyricum vt ſemipaganus: id eſt ſemiruſti
cus ⁊ ſemirudis poeta. hoc eſt natura quidẽ nõ polleo: ⁊ ideo non euaſi
repente poeta: ⁊ ſtudio non carui vt non totus ineptus puter: ſed ſemipa
ganus: quod ſatis eſſe ad ſatyram Iuuenalis oſtendit dicens in prima.
Si natura negat facit indignatio verſum. Qualemcunqꝫ poteſt: quales
ego vel cluuienus. Si vero obijciatur ꝙ non ſatis eſt mediocrẽ eſſe poe-
tam: dicit verum eſſe de primi generis poeta. Si tamẽ percunctetur quo-
modo ſine muſarum beneficio ad ſatyrã aptior euaſit. Reſpondet. Quis
expediuit ⁊c. quaſi dicat. Si aues humanas voces ſibi naturaliter nega
tas ediſcere poſſunt per diligentiam docentis qui eas fame ⁊ inedia tor
quet: quare ego qui homo ſum non poſſem mediocris ingenij prouinciã
ſuſcipere: Et hec de queſtiunculis illis. Numerus librorum hic non que   Numerus librorum
ritur. vnus enim eſt liber ⁊ ſatyre ſex cum prefatione. Quod approbat
Quintilianus dicens ꝙ multum et vere glorie quãuis vno libro meruit.
Et Martialis. Sepius in libro memoratur Perſius vno ꝙ̃ leuis in tota
marſus amazonide. Si quis modo querat vulgatas queſtiunculas: vt-
pote cui parti philoſophie ſubijciatur ſatyra: dices ethice: id eſt morali.
Quis ſit efficiens dices. P. A. Perſius. Que materia: vitia hominum.   Qõnes vulgares
Que forma. Qualitas carminis ⁊ forma prodendi que ſepe eſt per excla
mationem: indignationem: interrogationem amaram: aut apertam re-   Explanationis forma.
prehentionem. Que finis: fuga vitiorum ⁊ acceſſus virtutum. Explana-
tio noſtra ponetur ante brixianos commentarios. In qua hoc ordine
procedere conſtitui: vt primo argumentum ponamus. deinde filium ſeu
contexum eius particule quam ſimul interpretatam voluerimus. Tum
interpretationem potiſſimum vocabulorum de quibus alij minus abun
de meminerint. Et vltimo loco verborum ordinem ſeu vt dicunt conſtru
ctionem litteralem.

P. Auli Perſij Flacci

Nec fonte labra prolui caballino:
Nec in bicipiti ſomniaſſe parnaſo
Memini: vt repente ſic poeta prodirē.
Heliconidaſq; palidamq; pyrenem
Illis relinquo: quoꝝ imagines lambūt
Hedere ſequaces: ipſe ſemipaganus
Ad ſacra vatum carmen affero noſtrum.
Quis expediuit pſitaco ſuum chere.
Uerſus hic a Fontio non ab alijs ponitur.
Coruos quis olim concauum ſalutare.
Picas quis docuit verba noſtra cōnari.
Magiſter artis: ingenijq; largitor
Uenter: negatas artifex ſequi voces.
Q̄ ſi doloſi ſpes refulſerit nummi.
Coruos poetas: & poetridas picas
Cantare credas pegaſeium mellos.

¶ Jodoci Badij Aſcenſij in Perſium familiares cōmentarij.
Et primo ipſius prefationis argumentum.

¶ Preludendo docet ſatyram ſe ſcribere poſſe.

Argumētū. Nec fonte labra &c. Q̄r poeta nō immerito in male ſeptecq; id eſt indecore aut ad indebitū finē ſcribētes: aut recitantes poemata: primā ſatyrā ſcribere cōſtituerat: ſciueratq; multis pſuaſum eſſe neminē ſtudio & labore quocūq; ad carmen aptū fieri niſi ad ipſum natus fuerit: ideo in hac prefatione ne ſe dānare aut inanis iactātie aut deteſtande temeritatis cogat: vtq; ſatyrice p trāſitū illoꝝ vanitatem arpet: docet naturali exēplo ſe licet nō ſit ita natus ad carmen vt ſine

ſtudio ⁊ eruditione ſtatim ex ſola muſarū inſpiratiōe ⁊ diuite nature ve-
na poeta euaſerit: ad ſatyrā tñ aptū fieri ⁊ erudiri potuiſſe: cū pſitaci: pi-
ce ⁊ coruí diligētia docētis qui eos fame torquet humanas voces ſibi ne
gatas quodāmodo ediſcāt. h.d. Qd̄ merito primā ſatyram in poetas de
ſtinaureat: docui in preambulis q̄ōne ſcd̄a: ꝙ ſi a temeritate iactantieꝗꝫ
vitijs purget queſtiōe tertia ⁊ q̄nta ꝙ iactabūdos ac ſtultos nō ſe nec bo
nos poetas rephendat: q̄ōne prima. ꝙ ſe dānare nō deceat q̄ōne quarta.
¶ Cōtextus ergo huius ꝓfationis talis eſt vt dicat poeta cū q̄dā ſubriſio
ne. Ego quidē ingenue fateor: nec fonte labra prolui caballino nec in bi- Contextus
cipiti ſomniaſſe parnaſo memini vt repēte ſic poeta ꝓdirē. Et ideo q̄ꝛ il-
lud mihi vēdicare nō auſim heliconidaſꝗꝫ pallidāꝗꝫ pyrenē. Illis relinq̄
quoꝝ imagines lambūt hedere ſequaces. Et ſi dicat̄: ſi non es natus ad
carmē: q̄uo ad ipſum ingrederis: reſpondet. Ipſe ſemipaganus ad ſacra
vatū. Carmē affero noſtrū. Si tūc dicas. Nō pōt fieri vt ſemipaganus. i.
ſemiruſticus nō habēs ſimul ſtudium ⁊ diuitē venam: q̄d aptius ſcribat.
Rñdet. Quis expediuit pſitaco ſuum chere. q.d. Cur ego minus ſtudio cō
ſequar ꝙ belue? Nunc ad interꝑtationē: nouerit nouitius grāmaticus
oīa vocabula ſignāter hic eſſe poſita. Quocirca prenotabo aliq̄t regl'as
grāmaticis nō contēnendas. Quarū ꝑma eſt. Quicūꝗꝫ rem quālibet aut
cōmendare aut vituperare vehemētius volet: artificioſe ſiḡtis vtet̄ voca Regule grā
bulis: q̄ vehementiā ꝯtineant. Et ideo poeta volēs iactantiā illoꝝ dāna maticales
re: qui vt ingenioſi haberent̄ ſtudiū negabāt: ⁊ ſeſe ſacris fontib' potos Prima
poetas euaſiſſe iactabāt: notat ſignatis vocabulis illoꝝ glorioſitatē di
cens nō labia ſed labra que etiā beluarū ſunt: nec imbui: ſed ꝓlui. i. pror
ſus inuolui more beluino: ⁊ nimis auidorum: nec fonte equino: aut pega
ſeio: aut grece hippocrene. ſed cabellino qd̄ a cabello equo non quouis:
ſed bellatore ⁊ feroci deducitur. ¶ Secunda regula colligitur ex. iij. lib.
Laurentij valleñ. que talis eſt. Quādo adiectiuū vnum duo ſequuntur Scd̄a regl'a
ſubſtantiua: aut ſuppoſitū duo verba: aut caſuꝫ duo regētia: ⁊ vtriꝗꝫ ſub
ſtantiuoꝝ verboꝝ aut regētiū preponunt̄ hmōi ꝑticule: et tum: partim: ſi
mul: nec: neꝗꝫ: an: ve: vel: aut: ſiue cōſimiles: tūc oportet ambo illa ſubſtā-
tiua adiectiuo illi ambo verba ſuppoſito: ⁊ ambo regentia caſui cōforma
ri. Si ſecus erit incōgruitas: que tribus modis tolli pōt. Primo deponen
do alterā illaꝝ particularū. Scd̄o poſtponēdo adiectiuū ſuppoſitū aut
caſum. Tertio ponēdo illa duo ſequētia eiuſdē accidēns ⁊ nature. Exē-
plum de adiectiuo male poſito: vt male diceret̄. Nulla eſt dicēda virgo:
corrupta vel mēte vel corpore. Sꝫ bene ſic. Corrupta mente vel corpore.
Et ſic. vel mēte vel corpore corrupto. Et ſic. corrupto: vel aīo vel corpore.
Exēplū de ſuppoſito: vt male diceret̄. Ego neꝗꝫ te amo: neꝗꝫ tu me diligꝭ.
Sed bene ſic. Neꝗꝫ ego te amo: neꝗꝫ tu me diligis. Et ſic. ego te nō amo:
neꝗꝫ tu me diligis. Et ſic. ego te neꝗꝫ amo: neꝗꝫ diligo. Sicut h. Ego nec
prolui labra ⁊c. Nec memini ſomniaſſe. Exēplū de caſu: vt male diceret̄.
Ego tibi neꝗꝫ nocui neꝗꝫ iuui. Sꝫ bene ſic. Neꝗꝫ ego nocui tibi neꝗꝫ iuui.
Et ſic. Ego nō nocui tibi: nec iuui. Et ſic. Ego neꝗꝫ nocui neꝗꝫ iuui te. Et

ſic. Ego tibi neq; docui neq; ꝑfui. Si cauſam diuerſitatis queris: hec e eſt
ꝙ dū ille particule ſic geminate ſequunt̄ tūc ſignificāt ambo illa ſequen
tia quibus preponunt̄ equaliter illud precedens aſpicere: qn̄ ṽo altera
particula deponit̄ aut adiectiuū ſuppoſitū: aut caſus poſtponit̄ tunc eſt
Tertia re-gula. zeugmatica locutio. ¶ Tertia regula quā ex ydoneoꝝ obſeruatiōe col-
liginius eſt hec. Et nec neq; poſſunt quidā in principio ⁊ ante copulata
poni: ſed nō in fine. in medio aūt debēt poni: ſed nec ⁊ neq; negationē pre
cedentē efflagitant: verum: q;: ve: ne ⁊ coniunctiones inclinatiue poſſunt
quidē in medio poni: non in principio: in fine autē debent poni. Et ideo
Uirgi. vt latinitatē ſeruaret ſepe hypermetrū. i. verſum in ſyllaba abun-
dantem fecit quā tamē vt Seruius annotauit: ſequens vocalis aſſumit.
Exemplū de ⁊. vt ⁊ fortis ⁊ robuſtus miles. de nec aut neq; vt hic nec fon
te ⁊c. de q;. ij. Enei. Quē nō incuſaui amens hominūq; deorūq;. de ve vt Hora.
Quarta r̃la de arte poetica. Indoctuſq; pile dici ve trochi ve qeſcit. de ne. vt. j. Enei.
Memini. Qui teneāt. nā inculta vidēt hoīeſne fere ne. ¶ Quarta regula eſt Agre
tij ita dicentis. Memini me facere dicere debemus: nō memini me feciſſe.
Nam memini ſermo eſt totus preteriti tp̄is quo ante factā rem in pre-
ſens reuocat. Et ſi dixeris memini me feciſſe: duo preterita ſimul iungis.
Cicero. Memini pāphilū lybitaniū mihi narrare ſolitū. Idem infra Re-
ſpondi metello vt debui: ⁊ memini me dicere. Teren. Ego illa vidi ṽginē
forma bona: memini me videre. Uirgi. De celo tactas memini predicere
quercus. idē. Cantādo ſolitū memini me cōdere ſoles. Idē. memini aurū
cos ita ferre ſenes. Et multis preterea in locis. Neq; inuenit̄ vbi ab alijs
magnis auctorib⁹ memini ita poſitū ſit: vt nō addat̄ aut etiā aut aliquā
tus ſermo q̄ p̄ſs tp̄s reſtituat: niſi vno in loco. Et quaſi hoc mirabile. Is
aūt eſt Uirg. in Geor. Nāq; ſub ebalie memini me turribus altis. Chori-
ciū vidiſſe ſenē. qd̄ poete ꝑ neceſſitate metri licuit vſurpare. hec ille. Ad-
dere ponit ⁊ hunc locū nā hic dr̄. memini ſomniaſſe. Memini aūt ꝑ eo ꝙ
eſt metionē facio poſtulat gt̄m vel ablm̄: ꝑ recordor aūt etiā actm̄ vt do-
cet Ualla. Nonius vult memini illā rē difficilius dicit: vt in buco. Nume
Quinta r̃la. ros memini ſi verba tenerē. ¶ Quīta regula ex Horatio trahitur talis.
Apta ⁊ cōcinna eſt breuitas: que neq; ſterilitatē in verbis neq; obſcurita
tē in ſententijs parit. Uñ infertur ꝙ Quotiēs verbi finiti ⁊ infiniti idem
ſit ſuppoſitū non eſſe neceſſe vt ante infinitum expreſſe ponatur: verbi
gratia. Non eſt neceſſe vt dicam vellem me diu viuere: memini me ſom-
niaſſe: ſed ſatis eſt. vellē diu viuere. Memini ſomniaſſe. Quo modo hic
neceſſe eſt dicere propter metrū: de cuius pedibus ⁊ pedum locis Britan
Metri ratio nicus ſatis eloquit̄. Addā tñ puerulis hoc vnū. ꝙ verſum ſenariū iambi
cum trimetrū ſatyricū qualis hic eſt nō ingredit̄ pes minor trib⁹ tp̄ibus
nec maior quattuor. vñ ſequit̄ primo ꝙ nō ſit legendū. Memini me vt re-
pēte ⁊c. qr quinq; eſſent in vno pede tp̄a. Nec leges. Heliconiadas palli-
damq; pyrenē. ſed heliconidaſq; pallidāq; pyrenē. Nam ſi primo modo
legeris facies perichium. i. pedem duarū ſyllabaꝝ in ſecundo loco. Si
autē legeris heliconiadaſq; pallidāq; iā patronymicū irregulariter ci-

tra neceſſitatem formaueris:quod faciendum non eſt. Nam vbi amphi
trioniades ⁊ anchiſiades pro eo quod eſt amphitrionides:⁊ ꝓ eo quod
eſt anchiſides reperitur neceſſitas eſt metri que hic nulla eſt. Meliꝰ em̄
ponitur iambus in ſecundo: ꝙ duo anapeſti continui.recte autē helicon
heliconis facit:non heliconias ſicut colchos colchis. Eſt enim patrony
micū feminini generis a loco deductum. Nam ⁊ locus vt docet porphi-
rius principiū generationis eſt. Et habet in accuſatiuo plurali heliconi-
das:quia quotiens ſingularis non neutri generis habet a pluralis ha
bet has. Item qr in locis paribꝰ libēter ponit̄ iambus peritiores legūt
ingeniꝗ ꝓ ingenijs largitor ⁊c. Preterea vt dixi Angelus politianꝰ ho-
mo argutiſſimus docet in bonis exēplaribus non pegaſeium melos aut
mellos ſed nectar legendū eſſe:de quo dixi in preambulis noſtris. Nūc Labia et labra ⁊ labre.
ad vocabula cōuertamur. ¶ Nec fonte labra prolui ⁊c. Labra.inquit do
natus in eunuchum ad illud demiſſis labijs ⁊c.ſunt ſuperiora labia in-
feriora labre ꝓprie aſinoꝝ dicuntur. Et paulo poſt. Labra inquit ſunt
maiora.vnde labrones qui labra maiora habent. Et iterum. Alij labia
dicunt inferiora:⁊ labra ſuperiora. Sic enim agretius labrum inquit,eſt
inferius labium ſuperius. Seruius aūt varie loquitur. Nunc ſic. Labia
⁊ labra indiſtincte dicunt̄ diminutiue labella. Flaccus ſic diſtinxit:mo-
dica eſſe labia labra immodica ⁊ inde labrones dicti. Nunc autem ſic.
labra non ſolum hominū:ſed ⁊ margines vel fines dicuntur.vnde labru
ſca que in labris naſcitur vitis ſilueſtris. Labras autem feminino gene
re dici docet A. Gelius lib.x.c.iiij. Qr ergo labra maiora ſunt ⁊ etiā bel-
uaꝝ ⁊ agroꝝ:ſignificatur immodicus ⁊ beluinuȝ hauſtus: maxime cum
ſubditur prolui. Proluo autem cōpoſitum eſt a porro id eſt proſus vel Proluo.
ampliter ⁊ lauo:quod etiam tertie coniugationis reperit̄ ⁊ potiſſimū in
cōpoſitis:vt diluo eluo abluo polluo proluo. Eſt ergo proluere prorſus
inuoluere ⁊ non ſummis libellis libare aut contingere pocula:ſȝ auide
totū os immergere.vnde in pˀmo enei. Tum bitie dedit increpitans:ille
impiger hauſit. Spumātem pateram ⁊ pleno ſe proluit auro. Caballus Caballus.
vetus eſt vocabulum vnde italorum gallorūꝗ vulgare:quo equum ap- Caballinꝰ
pellant:nec fere niſi pro feroci ⁊ belligero reperitur:vnde ſignanter poſi fons.
tum eſt. De fonte autem caballino ſic inquit Tortelliꝰ. Pegaſus equus Pegaſus.
fuit alatus natus ex ſanguine meduſe: qui ad montem pernaſum aduo
lans cum terram vngula pedis effoderet pigin.i.pegem vel vt grece pro-
fertur pigin hoc eſt fontem produxit a quo ipſe pegaſus cognoiatus eſt.
Cuius rei fabulam Ouid.in.iiij.metamor.lib. ⁊ Lucanus in.xj. ⁊ iginius
in aſtronomia poetica deſcripſerūt: que ab omnibus breuiter cōprehen
ſa talis eſt. Phorcus ex cetho coniuge tres habuit filias eximie pulchri
tudinis.eurialen.ſchenionē ⁊ meduſam olim maiorē natu. Nōnulli ad-
dūt ⁊ quartā videlȝ ſcyllā. Has tenuiſſe dicit pōponiꝰ mela inſulas gor- Gorgones.
gades in oceano ethiopico poſitas. Unde ⁊ nos illas gorgones dictas
putamꝰ. Fingūt deinde poete has ipſas ſorores vnicū tm̄ habuiſſe oculū
quo emergēte caſu ſingule ꝓ libito vtebantur. Unde ⁊ nonnulli putant

ſapientē quendā fuiſſe cuius ↄſilio ſingula regebant. Et vlterius addūt
poete ꝙ cum die quadā meduſa ſola circa littora vagaret: a neptuno vi-
ſa ⁊ amata fuit: q̄ illā fugiētem pſecutus eſt donec iam feſſa in templum
refugit palladis: in quo ardēs deus illā cōpreſſit. Sed turbata minerua
ne ignominia templi maneret inulta: crines ipſius meduſe mutauit
in angues: q̄r neptuno per capillos maxime placuerat: fecitꝗ vt omnes
meduſam aſpiciētes verterent in lapides. Qđ ob ſtuporē admirāde pul
Perſeus. chritudinis fictum voluit Seruius. Hanc deinde dormiētem Perſeus io
uis ⁊ danaes filius: acceptis mercurij talaribus eiuſꝗ falcato enſe ⁊ ſcu
to palladis criſtallino per qđ illā impugne aſpicere poſſet: vno validiſſi
mo ictu pemit. Ex cuius cruore mox fingit natꝰ pegaſus alatus equus:
qui inde vſꝗ ad heliconē collem peruolans: ⁊ pede humū fodiēs: helico
nicū ſeu pegaſeium fontē eduxit muſis ſacrum. Qđ ideo fictū puto: quia
cum perſeus illā deuicerit eius opibus fretus p̄clara multa peregit. Nā
⁊ atlantem mauritanie regē: ⁊ aphrycā totam ſubegit greciāꝗ expugna
uit: ita ꝙ ſanguine .i. diuitijs meduſe eius fama vſꝗ adeo creuerit vt poe
tis grecis materiā fabulandi preſtiterit. Hec ille. A pegaſo ergo cabal-
lo fons pegaſeius vel caballinus. ⁊ grece hippocrene. Bicipiti parnaſo.
Pernaſus. Pernaſus mons quidē biceps eſt. nō tamen diuiſus in Citherone liberi
⁊ heliconē phebi: lȝ hoc Seruius dicat ad illud. vij. Enei. Pandite nunc
Pyrene. helicona dee. quē inſecutus videt tortelius. Qui etiā pyrenē fontem di-
cit eſſe in valle inter duos colles parnaſi: cū britannicus doceat eſſe teſti
monio Strabonis in acrocorintho monte pelopōneſſi .i. pelopis inſule.
Dicit autem pallida ab effectu. Nam pitheta .i. appoſita ſeu adiectiua
Epitheta. tribus modis addunt. Aut ad differentiā. vt ⁊ phrygie molimur monti
bus ide: ad differentiā cretēſis ide. Lanarū nigre nō imbibunt colorē: ad
differentiā albarū. Aut ad perpetuā rei naturā oſtendendā: vt ignis fla
grans. mare vitreum: vortex rapidus ⁊c. Aut ad effectū eius annotandū
potiſſimū naturalē. vt mors frigida: frigus pigrū: timor pallidꝰ: verecū-
Ipſe. d a erubeſcens: pudor infans ⁊ hic pyrenē pallidam. Ipſe .i. ego. Eſt em̄
triū pſonarū ſicut autos apud grecos qđ vocatiuū habet pro ſcđa perſo
na. Nō ergo opus eſt addere ego. vel tu vel ille. vnde dicit in .j. bucol. Et
ipſum ludere q̄ vellē calamo permiſit agreſti. ipm̄ .i. me. Et iterū. En ipſe
capellas ꝓtinus eger ago. de ſecūda pſona exemplum eſt illud. vj. Enei.
Ipſa canas .i. tu. Et illud Ouidij. Nil mihi reſcribas attamen ipſe veni.
de tertia nō eſt dubiū. Non eſt aūt hic dicendū. At ipſe: q̄r verſus non pa
Uates. teretur. Uates dicūtur poete vaticinio .i. diuinatione prediti. Nec quiuis
poeta merito cenſendus eſt vates. eſt ergo ſignanter dictum ad ſacra va
Sacrum. tum .i. diuinoꝝ poetarū: qualis nō ſum. Sacrū aūt eſt maius phanū aut
Sacellum. edes deo vel ſanctis ſacra: vñ per diminutionē ſacellū pro quo ineptum
Uerſus appoſitus. vulgus capellā dicit. ¶ Coruos q̄ȝ olim cōcauū ſalutare ⁊c. verſum hūc
fontius habet: britannicus: alijꝗ multi nō habent. q̄r tamē neꝗ malus
neꝗ ſupfluus eſt nō peccarit qui cū alijs legerit. ¶ Coruos poetas. Sūt
ridiculi qui exponunt .i. malos: ſed quō mali pegaſeium nectar canent

dices ergo coruos iam effectos poetas. d̄ vocabulo ſic inquit Diomedes
Poetice eſt ficte vereq; narrationis congruẽti rithmo vel pede cõpoſita Poetice.
metrica ſtructura ad vtilitatem voluptatẽq; accõmodata. Diſtat autem Poema.
poetice a poemate ⁊ poeſi. ꝙ poetice ars ipſa intelligitur. Poema autem Poeta.
pars operis vt tragedia vna. Poeſis contextus ⁊ corpus totius operis Poetria.
effecti: vt ilias odiſſea eneis. Hec ille. Poeta aũt is eſt q̃ carmina fingit Poetris.
⁊ graci de quo in q̃one prima preambuli ſatis diximꝰ. Poeta aũt ſm̃ gre- Poetis.
cam formationẽ mulier eſt poetices perita: vnde poetris patronymicũ:
quo tortelius ⁊ fontius hoc loco vtuntur: a poeta autem poetis quo nos
cũ britãnico vſi ſumus: ſed ꝓlixior ſio ꝙ inſtituerã: da veniã lector poſt
hac breuior ero. ¶ Ordo eſt. acſi dicat poeta vel ſibi poſtq; ſecum multũ
diſquiſiuerit an poſſit ſatyrã ſcribere: cũ nõ ſit tam diuino ⁊ fecũdo inge
nio preditus vt ſine labore poeta euaſerit: vel monitori ſuo q̃ cũ eadem Cõſtructio.
diſputauerit. Ego quidẽ ingenue fateor. Nec ꝓ ⁊ nõ ego nõ ꝓlui ꝓfuſus
⁊ ampliter inuolui ſeu imerſi more beluino ⁊ auide potãtiũ labra. i. totũ
os meũ in fonte caballino. i. hipocrene a pegaſo caballo ſeu equo alato
in helycone ꝓducto quo heſiodus potus ſtatim poeta ꝓdijt. Nec. i. ⁊ nõ
memini. i. non ſum memor nõ recordor ſomniaſſe. i. ꝙ ego ſomniarim ſi-
cut enniꝰ in parnaſo. i. in alto mõte phocidos: bicipiti. i. duos colles ha-
bente: vt ego ꝓdirẽ. i. inde ſine labore egrederer. repẽte. i. illico. ſic. i. per
talẽ imerſionẽ aut ſomniatationẽ. poeta. i. diuini carminis effector. Et
iõ q2 talis nõ ſum qui hoc mihi vendicare poſſim: ego relinquo. i. cõcedo
vel permito: illis. q. d. notis iam multis gloricpetis quorũ imagines. i.
effigies aut ſtatuas in ede camenarꝫ poſitas ſeq̃ces. i. inſecutrices hede-
re. i. frutices ille bacho ſacre: ⁊ ꝓpterea poetis grate. lambũt. i. molliter
cõtingũt. Relinquo inq; illis heliconidas. i. muſas heliconem colẽtes ⁊
inhabitãtes: pyrenẽ fontẽ mõtis acrocheronti muſis ſacrum. pallidã. i.
facientẽ eos qui talẽ gloriã aucupanẽ pallidos. hoc eſt ego nõ vſurpo
mihi gloriam illis debitã. ⁊ hoc ſatyrico morſu dicit. Si aũt dicatur cur
hoc tibi nõ vẽdicas aut quõ audes ſcribere ſi ad hoc natus non es dicit.
Ipſe. i. ego ſemipaganus. i. ſemiruſticus. aut potius ſemipotus. fonte ſa-
cro: nõ aũt ꝓlutus. q. d. ſtudio valens pluſq; dono nature affero noſtrũ
i. ſatyricũ carmẽ: ad ſacra vatũ. id eſt diuinorꝫ poetarũ. Aduerte ꝙ dico
noſtrum. i. ſatyricum. ſicut Iuuenalis dicit: noſtri eſt farrago libelli: non
tm̃ de ſuo: ſꝫ de cuiuſlibet ſatyrici libro loques in hoc aũt ꝙ dicit noſtrũ Cur noſtrũ
id eſt ſatyricũ tota vis purgatiõis eſt. Nõ enĩ ad ſatyrã muſis opus eſt. dicit.
Si tñ dicas quomodo ſine muſarũ beneficio ⁊ nature dono ad quoduis
carmen aſpiras. Reſpondet ſatyrice ⁊ calide per aliã interrogationem
dicens. quis expediuit ⁊c. Oratorum enĩ eſt: vbi aut nolunt aut neſciunt Oratorum
ad interrogata reſpondere nouam queſtionẽ ingerere ſicut pythias in mos.
eunucho nouam queſtionem ingerit cum enim phedria dorum eunuchũ
interrogaſſet. enim ego te? Rogat: veniſtin hodie ad nos? Si ergo rogi
tes quomodo ad ſatyram aptior euaſiſti. Queret poeta. Quis expedi-
uit. i. expedire ꝓferre indicauit pſitaco. i. tali aui ſuum. i. quod quaſi na-

turaliter datum: ꝓnunciat chere.i.ſalue vel aue: quod aduentētibus di
cit. Et quis docuit olim.i.a multis temporibus coruos ſalutare concauū
id eſt voce quaſi ex cōcauo ꝓficiſcēte. Quis docuit picas conari.i.cū mo
limie ⁊ difficultate attētare noſtra.i. humana verba? Et cū nihil rn̄deret
Reſpōdit poeta. quaſi dixerit. Si neſcis venter ſup. expediuit ⁊ docuit: vē
ter inquā.i. egeſtas ⁊ inedia ⁊ in homine parſimonia exiſtens. magiſter
⁊ largitor ingeni.i.ingenij. Quod enim natura negat induſtria ⁊ labor
ſepe prebet. ⁊ artifex.i. peritus ſequi voces.i. loquelas negatas ſoli natu
re ſine artificio. Immo ſup. tn̄ poteſt ſtudium ⁊ induſtria: ꝙ ſi ſpes nū
mi.i. pecunie, qua numeramus. doloſi.i. dolo pleni ⁊ multos dolos faciē
tis. Unde Iuuenalis. Et ſi funeſta pecunia templo nondum habitas. Si
inꝗ ſpes nummi refulſerit.i. ante oculos inſtituentis reſplenduerit: tu
credas.i. quilibet credere poſſit: coruos effectos poetas: ⁊ picas effectas
poetidas cantare melos aut nectar.i. dulciſſimū carmen pegaſeium.i.
quale canunt qui ſe pegaſeio.i. caballino fonte potos gloriātur. q.d. Si
labor hoc poteſt preſtare auibus: atqui non conſtet mihi minora cum ex
natura aptior ſim. Innuit ergo ſe quoꝗ poſſe ſatyram ſcribere: iō auſpi
catur cum ſumma indignatione dicens. O curas ⁊c.

Nec fonte labra. Uerſus eſt ſenarius iambicus: qui
⁊ trimeter notatur. Conſtat enī pedibus ſex. recipe
Io. Britan. re poteſt iambum locis oībus: maxime apud tragi
cos Dactilū ⁊ tribracū locis oīb9 preter nouiſſimū
Spondeum Anapeſtū locis tm̄ imparibus. Et nō
nunꝗ in ſexto ſpondeum. Loci impares dicuntur
Iambicus. Trimeter verſus. primus: tertius ⁊ quintus. pares ꝟo ſecūdus: quar
tus ⁊ ſextus. Que aūt ſolet cur trimeter appellet
cū ſenos accipiat pedes? qm̄ ſcȝ tanta breuitas eſt
pedū vt iſcture binos cōplectant pedes. Iābū aūt pedē eſſe celerē oñdit
Hora. dicēs in poetica. Syllaba lōga breui ſubiecta vocat iāb9 pes cit9.
Antea tot9 ꝟſus iambicus iābis conſtabat: nūc adhibētur etiā nothi. vſi
eſt illud Horatij in poetica ꝓmus ad extremū ſimilis ſibi.i. antea totum
iambicū metrū ex iambis ꝯſtabat: nūc ꝟo vt dictū adhibētur etiā nothi.
Vñ q2 in ſexto pede retinuit hmōi carmē ſpōdeū ſiue trocheū: cū iābo aut
pyrrichio claudi deberet appellatū eſt ſcazon.i. claudicās ⁊ quaſi alie
nis pedibus in fine maxime ſuſtēteꝶ ⁊ ſic claudicet. Martialis Appolli
narē cōueni meū ſcazon: iābicū metrū inuētū eſt ad nocendū ab iapto.i.
Scazon. noceo. Archilocū lacedemoniū inuētorē fuiſſe teſtat. Hora. Archilocū
Iambicum metrum. ꝓprie rabies armauit iambo. Quo carmine lycambē ꝓſecutus eſt. nam
cū lycābes ei Neobolen filiā in matrimoniū ꝓmiſiſſet: eāꝗ mox dene
gaſſet: iratus archilochus in eū ſcripſit. Uñ ille dolore cōpulſus vna cū
filia ſpm̄ ſibi laqueo eripuit. De quo Oui. in ibin. In te mihi liber iābus.
Tincta licābeo ſanguine tela dabit. Hoc igit inꝗ carmine erūpit poeta di
cens ſe nō eo modo factū poetā potu fontis hipocrenes quo alij dicunt
Heſiodus. facti. Alludēs ad heſiodū q̄ pr̄is oues iuxta Heliconē cuſtodiens viſis

muſis:ac ab ijs ad fontē hipocrenē:i.caballinū deductus clariſſim⁹ fact⁹
eſt poeta q̄ poſtea prim⁹ de agricultura apud grecos ſcripſit auctore pli
nio.Oui.in faſtis.Ecce deas vidi nō quas p̄ceptor arādividerat:aſcreas
cū ſequeret oues.Et idē in arte amādi.nō mihi ſuntviſe cliocliuſq; ſoro
res.Seruāti pecudes vallibus aſcra tuis. Nā dius ⁊ pinicides paren-
tes cū pauptate apd eoles p̄mcrētur:relicta p̄ria Cuma in theſpijs aſcrā
vicū iuxta heliconis ptē incoluerūt.De quo Homerus auctore Strabo
Aſcrā rus miſerū penes hic helicona colebat.Hyberno durū: triſte eſtu: Aſcra.
optabile nūq;.Sicq; eos latēter notat qui putat egregiū fieri.poetā nō
poſſe niſi fontes ⁊ loca muſis cōſecrata celebrarit:ſubtili arte oſtēdens
v̄tutē homini labore ⁊ induſtria parari:nō inani ⁊ vana rerū argumēta
tiōe.Principiū igiť factū ab indignatōe tāq; affirmet. qd ab aduerſario
lōga diſceptatione obijciebať:ſe nullū p̄rſus cū muſis cōmerciū habere
vt ſit ſenſus.Fateor me nec hipocrenē bibiſſe.nec ſomniaſſe in mōte par
naſo vt de ſe alij iactāt.Et geſtu adiuuādū.Prolui imerſi vt biberē.Cō- Proluo.
poſitū eſt a lauo qd e prima in tertiam trāſit cōiugationē:vt diluo alluo
abluo.Fonte.dictus eſt fons auctore Uar.q; fundat aquā. Caballino: Fons.
in helicone fontē caballinū muſis cōſecratū eſſe auctor eſt Strabo. quē
equus pegaſus neptuni ⁊ meduſe gorgonis auctore higino filius:vt alij Pegaſus.
vero ſcribunt ex meduſe ſanguine:⁊ ceruice a pſeo reſecta p̄creat⁹ vngu-
la ſaxum feriens aperuit: qui ex eius nomine Caballinus.i.hippocrene Hippocrene
dictus eſt.Hippos em̄ equū ſignificat:crene fontem. Hunc poſtea equū
fama eſt vt ſcribit Strabo cum potaret pirenē in acrocorinthoa.Bello-
rophōte dep̄rehēſum fuiſſe.vn̄ primū eum fuiſſe qui equo veherer ſcribit
Pli.Nec:in bicipiti ſomniaſſe par.parnaſus mōs eſt vt Strabo ⁊ Mella Parnaſo.
ſcribunt phocidis q̄ boetie accubit:⁊ ad occiduos phocidis mōtes locat⁹.
Oui,Separat aonios acteis phocis ab aruis terra ferax.Mox addit.
Mons ibi verticibus petit ardu⁹ aſtra duob⁹.Mole p̄naſus ſuperatq; ca
cumine nubes.Uniuerſus aūt mōs cōſecrat⁹ eſt.Nā ⁊ antra ⁊ alia loca
honore ⁊ ſanctitate digna ɔ̄tinet.E q̄bus celeberrimū ⁊ formoſiſſimū ex
tat coritiū nympharū antrū:eodē quo ⁊ ciliciū noīe nuncupatū.Bicipiti
i.in duos colles ſurgētivt Luca.p̄naſus gemino petit ardu⁹ ethera colle Coritiū an-
Mōs phebo:bromioq; ſacer.Et.Et Oui.vt diximus. Mōs ibi verticibus trum.
petit ardu⁹ aſtra duobus.Mole p̄naſus ſuperatq; cacumine nubes. Ex-
plodēda eſt eorū opinio q̄ alterū ex collibus parnaſi cytheronē:alterū he
liconē appellari crediderūt.Cū oīno citheron atq; helicon:alter ab alte
ro diſtātes auctoribus Strabone:Plinio:Mella:⁊ Solino: mōtes ſint. Helicon.
Boetie.Parnoſus vero phocidis regionis.Sic em̄ ſcribit Strabo Heli-
cō igiť nō p̄cul a parnaſo diſtans illi emulus eſt ⁊ altitudine ⁊ circuitu.
Uterq; ei niuibus pulſať:⁊ nubes ambor̄ ſaxea eſt.Nō multa p̄o illos
regio circūſcribit Pli.nec cedētes Athēis claritate q̄ cognominanť Boetie
thebe duor̄ numinū liberi atq; hercul⁹vt volūt p̄ria.Et muſis natale i ne
more helicōe aſſignāt.Dať ⁊ his thebis ſalt⁹ citherō.Sic ⁊ Strabo cithe
rō:p̄pe thebas fniť.Mella ita ſcribit.In phocide delphi ē mōs p̄naſus

Ennius. Appollinis fanũ atq̄ oraculuʒ. In boetia thebe ⁊ cytheron fabulis carminibuſq̄ celeberrimus. Memini vt nullo prorſus pacto addat̄ me. naʒ verſus nõ ſtaret primus enĩ pes eſt anapeſtus: vltimus ſpõdeus cũ ſemper indifferens vltima ponat̄ ſyllaba: relique vero iãbi. Sõniaſſe: oſtendit id ſibi nõ cõtigiſſe: vt illico poeta fieret: qđ Ennio accidiſſe legit̄ q̄ in principio Annaliũ ſuoꝝ: vt ſcribit porphyrio ꝑ ſomniũ aiaʒ Homeri in corpus ſuũ intraſſe faſſus eſt: ⁊ ſe ſtatim poetã factũ: vnde eſt illud. Cor iubet hoc Enni. poſtq̄ deſtertuit eſſe Meonides. Sic repente: vt heſiod⁹ ⁊ ennius ꝓdierũt. Heliconidaſq̄ pallidãq̄ pyrenẽ. Illis relinquo: quoꝝ ima. lam. Ego inq̄t relinquo muſas ⁊ fontes eis ſacratos illis quib⁹ ima-
Helicon. gines hederis coronate poſite ſunt q̄ tali ambitione viuunt: lateterq̄ ſui
Pieria. tẽporis poetas notat: qui hiſce rebus decorati poetas ſe eſſe putabant
Libethrum. eximios. Unde alibi poeta ſic eos irridet. Grande locuturi nebulas Helicone legũto. Dicit igit̄ ſe quoq̄ ⁊ ſi non ſit ea eruditione: quali habent̄ alij poete: tñ carmina ſcripturũ. Heliconidas .i. muſas quibus vt ſcribit Strabo edes in helicone cõſecrata eſt ⁊ fons Caballinus. Nã ⁊ heliconã ⁊ pieriã ⁊ libethrũ ⁊ pimpiliã eiſdẽ muſis cõſecrarunt thraces boetie acolle. Ut hi qui libethridum nympharũ antrũ cõſecrarũt: ⁊ q̄ p̃ſce muſe curam ſtudiũq̄ dederũt thraces fuiſſe ꝓhibent̄. Ephorus: orpheus: ⁊ muſeus Thamiſis: ob id etiã emolpo inde nomen editum eſt .i. cãtori optimo. Heliconidas patronymicum eſt femininũ. Tribus modis patroni-
Emolpus. mica formantur femina in as: quideʒ vt lẽnias in is: vt priamis: in ne. vt
Pienen. nerine. Uirg. Nerine galathea thimo mihi dulcior hyble. Pyrenẽ pyre-
acrocorith⁹ ne fons acrocorinthij: de quo ſic ſtrabõ. Acrocorinthus mons eſt peloponeſſi excelſus inter duo maria ſitus: egeum videlicet ⁊ ionium ſtadiorum trium ac dimidiati altitudinem habens ad perpendiculum: aſcenſus ad ſtadia .xxx. in acutum terminatur cacumen: ſub cuius radice in plano inſtar menſe loco iacet oppidum corinthus. Uertex ipſe acrocorinthi. Ueneris ſacram habet ediculam: infra verticem pyrenem fontẽ aquas aut
Ephyre. affluentes habentem ceterum perſpicuas ad imum potuiq̄ ſuauiſſimas Plinius item de eo ita prodit. Medio hoc interuallo: quod iſthmum appellauimus applicata colli habitatur colonia. Corinthus antea. Ephyre dicta ſexagenis ab vtroq̄ littore ſtadijs e ſumma ſua arce que vocatur acrocorinthus in qua fons eſt pyrene diuerſa duo maria proſpectãs: hec iccirco ſtudioſius ſcripſi: vt eorum opinio refelleretur: qui pyrenem vallem eſſe crediderunt: vbi ſtuderent poete: eſt etiam pyrene mons qui galliã diſterminat ab hyſpania. de quo Tibul. Non ſine me eſt tibi partus honos: tua bella pyrene teſtis ⁊ occeani littora ſantonici. Pallidã: nonnulli hoc ad fabulaʒ referunt: que talis eſt: pyrene: vt ſcribit Pauſanias cum ex duobus filijs. Cenchreo legeoq̄. quos ex neptuno ſuſceperat. Cechreum adoleſcentem ad modum amiſiſſet: eius mortem adeo fleuit: vt in fontẽ ſui nois deoꝝ miſeratiõe cõuerſa ſit vñ pallidã dixerit: ab his
Fabula. poſtea: vt ſcribit pli. Anguſtiaꝝ termini Corinthiaci ſinus denotat̄ legee
Pyrene ⁊. ⁊ cenchree. Alij vero ita interpretant̄: qđ oĩno placet: nõ pallẽtẽ: ſʒ pallu

dos facientē: vt Uirgi. Mors pallida: triſtiſq; ſenectus. Et idem alibi. At
tonite magna ora domus. i. attonitos facientis. ſcriptores enim ſtudio in-
tenti ſolent palleſcere. vt perſius iuuat impalleſcere chartis ⁊ Juuena-
lis. Fuit vtile multis pallere: ⁊ toto vinū neſcire decēbri. ¶ Quarū ima-
gines: effigies hominū non ſolebāt exprimi niſi aliqua illuſtri cauſa per
petuitatē merētium: hocq; ab Atheniēſibus manaſſe videtur qui primi
omniū Harmodio ⁊ Ariſtogitoni tyrānicidis publice poſuerūt ſtatuas
eo anno quo ⁊ rome reges pulſi. Excepta deinde res eſt: vt ſcribit Plini⁹
a toto orbe terrarum humaniſſima ambitione. vnde ⁊ poetis imagines
ponebātur. ⁊ a ſtudioſis tm̄ vt quiſq; nomen auctoris diligebat. Martia
lis ad anitū ſtatuā ſibi ponentē edidit carmē ſubſcribēduʒ. Hoc tibi ſub
noſtra breue carmē imagine viuat. Quā nō obſcuris iungis auite viris.
Juuena. Qui facis in parua ſublimia carmina cella. Ut dignus venias
hederis ⁊ imagine macra. L. Accius in ede camenarū vt ſcribit Plinius
maxima forma. ſtatuā ſibi poſuit cum is admodū breuis' eſſet. Lambūt
circueunt. Uirgi. tactuq; innoxia molles lābere: flamma comas et circū
tēpora paſci. Hedere: hederis coronabanᵗ poete Uirg. Paſtores hedera Hedere.
creſcentē ornare poetā. Hora. Me doctarum hedere premia frontiū diis
miſcēt ſuperis. Hederarū auctore plinio tres ſunt ſpecies. Alba ⁊ nigra.
tertia que et elix appellaᵗ. Nigra cui ſemen eſt crocatum: poete vtuntur
quā quidā Niſiam: alii dacchicā appellant ꝙ bacchus cū victor ex india
rediret coronas hedere portauit. Jure igitur hedera coronanᵗ poete ꝙ
queādmodū illa baccho ſacrata eſt ita ⁊ poete in tutela liberi patris di-
cuntur. Hedera dicta eſt vt placet feſto ſiue ꝙ hereat: ſiue ꝙ' edita. i. alta
petat: ſiue ꝙ cui adheſerit edat. Sequaces. epitheton eſt hedere. cui⁹ na-
tura eſt ea quibus adheret ſequi. Ipſe ſemipaganus: beniuolentiam ſibi Paganus.
cōciliata modeſtia ſua. Illud moneo legēduʒ eſſe: ipſe ſemipagnnus nō
autē at ipſe: verſus eſi non ſtaret. Semipaganus. Semiruſticus ⁊ rudis
poeta. paganus dictus eſt a pago quē villam antiqui dicebāt a pigin. i. a
fontibus: eo ꝙ iuxta fontes villa ſemp fieri cōſueuit. Ad ſacra vatū: non
vt quidā interp̄tantur ad certamina vatum: ſed ad edem apollinis ⁊ mu
ſarum: ad quā poete opera ſua deferebāt. Eam auguſtus: vt ſcribit Trā
quillus Appolini in ea parte palatii erexit: qnā fulmine diſiectā aruſpi-
ces a deo deſiderari rñderūt. In eius aditu porticus erat cū bibliotheca
tam greca ꝙ̄ latina. Martialis loquēs ab librum ſuum. Jure tuo venerā
da noui pete limina templi reddita pierio ſunt vbi tēpla choro. Juuena-
lis. Ne ꝗd tibi cōferat iſte quē colis ⁊ muſarū ⁊ apollinis ede relicta ipſe
facit ꝟſus. Hora. ſcripta palatinus quecūq; recepit apollo. Carmē. i. poe-
ma Uirgi. Carminis incōpti luſus lecture ꝓcaces. Quis expediuit pſita-
co ſuum chere: antiphora eſt quaſi aliquis dixerit quomodo carmē ſcri-
bes cuʒ te ſemipaganū dicas eſſe ⁊ imperitū? Dicit igiᵗ ſe neceſſitate co-
actū: lucri ſpe animū ad carmina ſcribēda applicuiſſe. idq; per ſilitudinē
pſitaci ⁊ pice facere oſtēdit: que aues cupiditate ſatiādi vētris: voces hu
manas ediſcunt ⁊ emodulanᵗ. Quis expediuit. i. quis expedite loq̄ pſita

Pſitacus. cum inſtruxit. Pſitacus auis eſt auctore Pli. Sup omnia humanas vo-
ces reddẽs ⁊ quidẽ Sermocinans: eam india mittit pſitacen vocant gre
ci viridẽ toto corpore: torque tantum miniato in ceruice diſtinctã: impe-
ratores ſalutat: q̃ accepit ṽba pronũciat. Mart. Pſitacus a vobis aliorũ
Chere. nomina diſco. Hoc p me didici dicere Ceſariane. Stati. Humane ſollers
imitator pſitace lingue. Suum chere: nõ ꝓpriũ: ſꜫ ꝙ id tam facile ediſcãt
⁊ expedite ꝓnunciẽt: vt naturale illis eſſe videat. Chere grece ſalue lati
ne. ¶ Picas: pica auis eſt ⁊ ipſa vocalis cui quidẽ ꝙ ex longinquo nõ ve
nis minor eſt nobilitas: ſꜫ expꝛ̃ſſior loquacitas Martia. Pica loquax cer-
ta dñm te voce ſaluto. Si me non videas eſſe negabis auẽ. Conari: cum
omni difficultate loqui. Magiſter artis neceſſitatẽ eam eſſe monſtrat ſi-
bi q̃ ⁊ aues quoqꜫ doceat voces humanas loqui: ⁊ hoĩes induſtrios red-
dat. Hora. Et laris ⁊ fundi paupertas impulit audax vt verſus facerẽ.
Virgi. Labor omnia vincit improbus ⁊ duris vrgens in rebus egeſtas.
Ars. Artis. ars ꝓceptio eſt q̃dam qua ad aliquid ex rõne agẽdum inſtruimur.
Venter. i. egeſtas ⁊ rerũ difficultas. Negatas a natura ſcꜫ. Qꝺ ſi doloſi
ſpes refulſerit nũmi: cõfirmatio eſt ſupioris rationis ⁊ homines cum ege
ſtate laborẽt ad ea ſe mirabili ſtudio accõmodẽt vnde appareat lucruꜫ.
Senſus eſt ſi qua ſpes lucri apparuerit credes nõ tantũ homines ſed et
coruos poetas: ⁊ poetidas picas factas: ita docte cantabũt Doloſi extino
ſi. Virgi. Quid non mortalia pectora cogis. Auri ſacra fames. Refulſe-
rit: reſplenduerit: apparuerit: nitorẽ metalli reſpexit. Coruos poetas: cor
uus effingẽdo ſermone humano nulli cedit: naꜫ auctore Macro. Redeũ
ti auguſto ex actiaco bello cum ingẽti gloria quidam rome obuiam ſe il
Coruus Auguſto datus li cum coruo dedit qui ad imperatorẽ ait. Aue imperator inuicte quo de
lectatus auguſtus. xx. milibus nummũ emit: cuius exẽplo alter exitus ſi
milẽ coruũ edocuit. quẽ cum audiſſet auguſtus. Talium inquit ſalutato
rum ſatis domi habeo. Nobilitatꝰ eſt ⁊ olim vt ſcribit Pli. funere publi
co conſtrato lecto duorum ethiopum humeris ꝓcedẽte tibicine ⁊ corona
omniũ generum latus vſqꜫ ad rogũ qui conſtrictus eſt dextera vie appie
ad ſcđm lapidẽ in cãpo Ridiculi appellato: hic erat qui Tyberiũ deinde
germanicũ ⁊ druſum ceſares nominatim: mox tranſeuntẽ romanũ popu
lum ſalutabat. Mar. Corue ſalutator quare fellator haberis. Poetidas
Poetis. formatio eſt p modũ patronymici vt maſculũ poetã: mulierẽ poetidẽ ap
Mellos. pellauerit. Mellos cantũ: mellos priorẽ hꜫ correptã. Lactã. Fitqꜫ reper
Pegaſus. cuſſo dulcior aula melo. ſꜫ hoc loco geminauit vt ſcanſionis ſtet ratio: vt
Virgi. Reliquias danaum. Pegaſeium. i. tam dulcẽ ⁊ ſuauẽ: quale ſolem
muſe quibus fons pegaſeius. i. caballinus vt dictũ eſt in helicone eſt cõ
ſecratus. Pegaſeium poſſeſſiuũ eſt pegaſo eo modo formatuꜫ quo apud
Virg. priameius. Ecce trahebatᷣ paſſis priameia virgo. Neqꜫ ꝓpoſitio p
addenda eſt. ṽſus eñ ⁊ ſenſus ſimul deprauarẽtur: nõ eñ trocheus hoc
carminis genere excipitᷣ: illud addo auctore Pli. pẽnatos equos ⁊ corni-
bus armatos pegaſos vocari: quoꝝ meminit ita Cicero in or̃one ꝓ bub.
Quin. O hominẽ fortunatũ qui eiuſmodi nũcios: ſeu Pegaſos habeat.

¶ Satyre prime explanatio per Jodocum Badium Aſcenſium: cuius hoc eſt monoſtichon.

¶ Scriptorem in prima ſatyra reprehendit ineptum.

¶ Monoſtichon eſt ſolus verſus ſentētiam complectēs: monos enim ſolum & ſtichos verſus dicitur. Ordo dependet a ſuperiori. ſic poeta docēs preludendo: id eſt in preludio ſe poſſe ſcribere ſatyrā: reprehendit in prima ſatyra ſcriptorem ineptum: vt monſtrant ſequentia.

Satyra prima.

per
O Curas hoīum: o quātum eſt in rebus inane
Mo. per
Quis leget hec. min tu iſtud ais.
Mo. per.
Nemo hercule. nemo.
Mo. per.
Vel duo vel nemo turpe et miſerabile. quare.
Ne mihi polydamas & troiades labeonem
Pretulerint. nuge. non ſi quid turbida roma
Eleuet accedas: examen ve improbum in illa
Caſtiges trutina: nec te queſiueris extra.
Nam rome eſt quis non. at ſi phas dicere: ſed phas
Tunc cum ad caniciem: et noſtrum iſtud viuere triſte
Aſpexi: & nucibus facimus quecūq; relictis
Mo.
Cum ſapimus patruos: tunc: tunc ignoſcite. nolo.
per.
Quid faciam ſed ſum petulanti ſplene cachinno.

O Curas hominū. In hac prima ſatyra reprehēdit poeta ineptū ſcriptorē vtpote q̄ ad indebitū finē: videlʒ ad oſtētationem aut inanē gloriā ſcribit: aut nō ſeruato decoro: taxat p̄terea inepte recitantē: qui lubrica & tremula voce: potius applauſuʒ ineptorum captat q̄ aſſenſum doctorum. Inducit autem monitorem

ſecū ex aduerſo loquentē: nō vt ſe reprehendat. ſ3 vt rep̄henſionē purget
oſtendēs nihil pendendū eſſe vulgi iudiciū. vñ huius particule quā p̄po
Contextus. ſuimus cōtextus eſt: vt poeta aīaduertens: plurimos ⁊ potiſſimū neronē
ad inanē glorią̄ ventoſa ſed elumbia carmina ſcribere: nō potēs ampli⁹
ſſerre: exclamet. O curas hominū. o quātum eſt in rebus inane. ſubiūctu
rus immediate cauſam exclamationis ſue dicēdo. Scribimus incluſi ⁊c.
niſi monitor quem ſibi aſtare fingit: ſtatim corriperet ac diceret. Quis le
get hec? vñ longa oritur diſceptatio inter poetā ⁊ monitorē: an contēpto
iudicio vulgi ⁊ ineptorꝝ poete vt ſenſerat in maloꝝ poetas ſcribēdum ſit:
quo probato pergit quo acceperat dicēs. Scribimus ⁊c. His viſis pauca
textū concernētia explicemus. O tribus caſibus vt Britānicus docet con
ſtruitur: ſed vt Laurētius valleñ. docet: tunc vehementē excandeſcentiā
ac iram denotat quando p̄ſertim cuꝫ accuſatiuo exprimitur: ſicut hoc lo
co. vbi poeta vehemētiſſime iraſcitur in eos qui ſanctiſſimo poetarū mu-
nere abutētes vocum lenocinio ⁊ molli recitatione plauſum inaniſſimū
Mih. ſibi captant. Cura dicitur ſm Seruium eo ꝙ cor vrat. Mih. i. mihi quod
comice dixit eo ꝙ vt in preambulo vbi docuimus cur iambico vſus ſit. ſa
Mi. tyra noua ex comedia priſca ortum habet. Mi etiaꝫ antique a genitiuo
mis pro mihi paſſim legitur Virgi. in. vj. ⁊ mi genus ab ioue ſummo. Ho
Tu. ra. in p̄mo ep̄la. Equū animū mi ipſe parabo. Tu emphaſim habet. q. d.
tu qui docere ⁊ audire placide debeas: ais mihi hoc: ſcilꝫ quis leget hec?
Hercule. Hercule aduerbiū iurādi eſt ex nomine ſumptum: quaſi ſit hercule teſte.
Sicut me hercules: dicitur pro eo qđ eſt ita me hercules iuuet ſicut veruꝫ
Polyda- dico: aut dānet ſicut mentior. Polydamas interpretatur multorū: domi-
mas. tor quod principis eſt. itaq3 neronē qui tunc princeps erat ſignificat. Eſt
autem propriū viri troiani: cuius reprehenſionē etiam Hector verebat
vt recitat Britānicus vñ ironicos pro verendi principis iudicio ponitur
Troiades. Troiades a troia oriundi. eſt enim patronymicum a patria ſumptum: et
intelligit nobiles romanos quorꝝ plurimi ſe a troianis ortū habere glo-
Labeo. riabantur in quorꝝ fauorē plura dicit Virg. in. v. Actius aūt labeo iliada
ſcripſit: ob quod neroni troica ſcripſerat et troiugenis illis opus ipſius
ineptum: alioquin gratum erat: itaq3 veriſimile eſt vt troiugene ⁊ eorum
princeps iliada labeonis ſatyre: huic prelaturi ſint: qđ paruī facit poeta:
oſtēdens nō ad plauſum ſed ad veritatē ſcribendū eſſe cū prima ⁊ potiſſi
Vera p̄mia ma p̄mia non a populo ſed a deo ⁊ a ꝯſciētia expetēda ſint: dicēte Virg.
vnde. in. ix. Pulcherrima primum dij: moreſq3 dabunt veſtri: tum cetera reddet.
Nuge. Actutum pius eneas ⁊c. Et ideo dicit poeta. Nuge hoc eſt verba friuola
ſunt hec ⁊ nihil ad ꝓpoſitū agētia. Dicuntur em̄ nuge quaſi nuſq3 agen-
tes ad rē. vñ ridicula ⁊ parū ſerioſa carmina alibi quoq3 nuge dicuntur.
Roma turbida: romani turbidi locus ꝓ locatis. Turbidi aūt dicitur pro
pter nimias affectiōes erga res troianas ob quas recte iudicare nō poſ-
ſunt. Quia vt dicit Hora. in ſmonib⁹ male verū examinat oīs corruptus
Eleuo. iudex. Eleuet. i. eleuādo minoris pōderis ⁊ per ꝯſequēs minoris valoris
iudicet tracta ſcꝫ metaphora a ſtatera ſeu trutina: in qua res minoris pon-

deris ac valoris eleuat. Et ita eleuari tranſſumit ad ſignificandū mino-
ris eſſe ſeu minus valere nō tñ ſemp. Pulchre aūt oſtendit ſe p metapho
ram.i.tranſlationē locutū perſtans in ea. Non examen pprie eſt id quo
trutina diſcernit: ⁊ iuſta pbat. Nō te queſiueris extra qđ alibi dicit. Te
cum habita. Et eſt chilonis verbum illud aureū. Gnoti ſe auton. hoc eſt
noſce teipſuz. qđ ſm iuuenalē e celo deſcēdit: ⁊ ſm pliniū oraculi meruit
cōſortium. Naʒ rome ⁊c. oſtēdit quare. qđ Uirg. dicit. vir bonus ⁊ ſapiēs
iudex ſit ſui: nec aliȷs vt dicit Horatius. de ſe plus q̄ ſibi credat. Nempe
ꝙ in populo romano vix quiſq̄ eſt nō corruptus. Nō tñ expſſe id audet di
cere: ſed p apoſiopiſin reticet dicēs ſolūmodo. Nam rome eſt qs nō. Ad
qđ volūt quidā admonitorē dicere. Ac ſi fas dicere. hoc eſt audacter au-
dacter Perſi: rephende populum ⁊ eius vitia ac ſi ſit phas dicere. Aliȷ le
gunt at ſi vt ſint vba poete ſub hoc cōtextu. Nam qs eſt rome nō. hoc eſt
nō aliud q̄ non audeo. At.i. ſed ſi phas ſupple ſit dicere. dicerem ſupple
mirāda de vitȷs populi romani. deinde aſaduertēs diſſimulandū nō cē
eū qui ſi peccēt iam puectiores ſint: quaſi ſe cohortās ſubiūgit. ſʒ phas.
Tunc ⁊c. Quid ſit patruos ſapere: atq̄ alia multa Britānicus ampliter Cōſtructio.
expoſuit: quo circa ſatis fuerit ordinē poſuiſſe qui talis eſt. O curas.i. ſol
licitudines ⁊ anxietates ſupple friuolas ⁊ inanes hominum. hoc eſt o q̄
friuolas curas hominū. inq̄t poeta video: o q̄tuʒ q̄ multū eſt inane.i. fri
uolum ⁊ ſine debito fine: in rebus ſup. humanis. Et cauſaʒ volebat adde
re dicēdo. Scribimus incluſi ⁊c. ſed monitor quē intereſſe fingit interpel
lat dicēs. Quis leget hec.i. hmōi qualia abs te auditurꝰ mihi video: car-
mina morum videlʒ acerbiſſime reprehenſiua. Ad qđ poeta. Min.i. mine
hoc eſt mihi ne tu qui auditor eſſe deberes. ais iſtud.i. iſtā vilipenſiuā re
monitionē: ſed nō aduertens ad poetā ꝯtinuat monitor vba ſua: addēs
reſponſionē ex ſua ſentētia ad queſtionē dicens. Hercule ſupple mihi te
ſte: vel per deum herculē: nemo ſupple leget hec. quod audiēs poeta qua
ſi indignatꝰ ait. Nemo: hoc eſt dicis ꝙ nemo leget carmina mea. Ad qđ
monitor quaſi ſe cōtrahere volens inquit. forte ſupple legēt. vel ſup. tres
legent: ſed hoc non expreſſit: conſiderans enim prauitatē ⁊ ſtultitiaʒ vul
gi quod peccare ſed non reprehendi vult confirmat priorē ſentētiam ſuā
dicēs. Nemo hoc eſt dico reuera quod nemo ſupple leget hec. Ad quod
poeta non ſine ſatyrico riſu ⁊ ironia ait turpe ſupple eſt ſi tantū duo vel
tres legent. ⁊ miſerabile ſi nemo. Sed quare dicis ꝙ tantū duo vel tres
ſupple. immo nemo leget. Ne.i. certe q̄ſi dicat ſcio. ne.i. certe ideo ꝙ Po-
lydamas.i. princeps verendus inter romanos ſicut polydamas erat in-
ter troianos hoc eſt nero ⁊ troiades.i. romani nobiles qui ſe troiugenas
gloriantur: ⁊ ideo libentes res troianas audiūt: pretulerint ſi ſic ſcripſe
ro mihi labeonē ſcʒ accium qui iliada ſcripſit ſicut ⁊ nero troica. legendū
autem eſt troiades quadriſyllabum nō troades: quia penultima corripi
tur. Ad hoc autem reſpondet poeta. Nuge ſupple ſunt. quaſi dicat: quid
tum poſtea ſi pretulerint mihi labeonem ergo ego non ſcribam. Nuge
id eſt verba inania ⁊ nihil agentia ſunt hec: q̄ ſi roma turbida: id eſt po-

pulus romanus ꝑcipue nobilis corrupto iudicio ꝓpter affectionē in res
troianas:eleuet.i.eleuādo minoris precij ⁊ valoris eſſe oſtēdat:q̄d.i.ali
quid ſiue ſit carmē meū ſiue alterius ſiue quid aliud.tu nō accedas.i.nō
Jte in ſniaȝ. debeas aſſentiri.eundo in ſentētiam eius.Pro quo ſcias ꝙ vt Cicero in-
nuit in epiſtolis ⁊ multi atteſtant:pedibus olim ibant in ſentētiam quā-
do vnus opinionis cōceſſit in aliquā partem fori aut loci vbi res diſcutie
batur dicēs:ꝙ qui ſecū ſentirēt:ad ſe venirēt:tunc eundo ad euȝ ſentētiā
eius approbabāt.vn̄ monet hic poeta ne accedas ad turbidā romā.i.ad
iudicium eius:qđ nimiū corruptū.ne pro vel caſtiges.i.corrigas examē
id eſt iudiciū:improbum.i.improbandū ⁊ ꝓpterea ꝙ altera pars eleua-
ta eſt nō recte indicans valorē rei:in illa.i.famoſa trutina.i.ſtatera hoc
eſt examinatione ⁊ diſcuſſione populi.Nec q̄ſiueris te extra ⁊c.i.non alij
de te plus ꝙ̄ tibi credas hoc eſt non queras ab ipſis aſſentatoribus qua-
lis ſis:ſed a conſciētia tua.Si enim te peccatorē noſti:non acquieſcas tē
ſanctū ꝑdicanti:qr vt dicit Juuenalis ſe iudice nemo nocens abſoluitur.
Non q̄ſiueris ergo iudicium populi romani.Nam quis eſt rome:nō ſup
ple corrupto iudicio:ſȝ hoc non ꝑmiſit ſcđm fontium admonitor ipſum
explicare ⁊c:ſed interpellat dicēs.Ac ſi hoc eſt audacter audacter perſi dic
neminen eſſe non corrupto iudicio rome:ac ſi ſupple ſit fas dicere vel vt
dixi hoc reꝑſſit poeta.q̄ſi dicat.Nihil dico.at id eſt ſed ſi ſupple ſit phas
id eſt licitum dicere quod ſupple ſentio:dicere oēs romanos corrupto et
deprauato iudicio eſſe ⁊ ſtultos eſſe numeros qui ad illorum iudiciū ac-
cedunt:deinde animaduertēs diſſimulandū non eſſe ꝑſertim cuȝ qui pec
cant ſint ꝓuectiores ꝙ̄ vt ꝑ etatē peccent addit ſed phas ſup.eſt viſum di
ce ⁊c:tunc quū:id eſt quando:aſpexi ad caniciē:id eſt ad canentium:id eſt
ſeniorum mores:⁊ iſtud noſtrum triſte viuere:id eſt ad vitam eorum qui
triſtitiam.i.grauitatē pre ſe ferunt:⁊ tamē turpiter peccant aucupantes
auram popularē ⁊ aſſentationē atq̄ applauſum vulgi.Neq̄ propterea
ꝙ dicet noſtrum:ſuam vitam carpit nondum enim trigeſimum attigerat
annum:ſed quo more verbi diuini ꝑdicatores licet bonaȝ ſpem de ſancti
tate ſua habeant:noſtra ſcelera dicunt dum de vulgi ſceleribus loquunt̄
noſtrum viuere dixit.i.eorum qui noſtro tempore viuunt:qui triſtem vul
tum.i.ſeuerum habēt ſȝ deprauatum animum.Unde Juuena.ſatyra.ij.
Quis enim non vicus abundat Triſtibus obſcenis?Et cū aſpexi ꝙ nos
facimus quecūq̄.i.etiam turpiſſima qualia ſunt ſcelera pathicoꝝ id eſt
muliebria patiētium:⁊ hoc nucibus relictis.i.poſtq̄ exuimus pueritiaȝ.
⁊ nō amplius debeamus talia pati.Pueri enim catamiti inquit.fontius
ſeruum de verbo ad verbū ſecutus quibus licēter abutebatur antiq̄tas:
a turpi obſequio recedētes nuces ſpargebāt in puerile ludū:quo ſe pue
rilia cuncta ſpernere demōſtrabāt.Catullus.Da nuces pueris iners cō
cubine.Satis diu luſiſti nucibꝰ.Lubet iam ſeruire thalaſſio.Hinc etiam
ſcđm Seruium maro in bucolicis.Sparge marite nuces ⁊c.vbi ſupradicta
v̄ba hȝ.Et hoc mō notaret poeta infamie multos dicēs eos triſtes obſce
nos:ſicut iuuenalis:qui fortaſſe triſtibus vſus eſt ex eo qđ hic ponitur.

noſtrum iſtud viuere triſte ꝛ obſcenis:ex eo .q̃d hic ſʒ ꝛ nucibus facimus queq̃ relictis. Qd reuera mihi magis placet ꝙ̃ vt dicam ſolūmodo liberius viuere poſtꝙ̃ exceſſimus ex ephebis.ꝛ quū aſperi ꝙ facimus que cunq̃.i.etiã turpiſſima:cum ſapimus patruos.i.poſtꝙ̃ ſeuere eruditi ſumus a patruis:vel cum iam tm̃ ſapere poſſumus quantū patrui:tunc dico tūc phas viſum eſt ſcribere. Ignoſcite ergo mihi ſi ſcribo:qꝛ nõ poſſuꝫ nõ ſcribere. Rñdet monitoꝛ nõie populi. Nolo ſupple etiã tūc ignoſcere. Ad qd poeta deliberabundus ſecū ait. Quid faciã.q.d. Si populus non vult ignoſcere:ꝛ ſi ſcribendo omniū indignationē ꝛ nullus gratiã merear nonne melius eſſet nõ ſcribere?ꝛ videt̃ dixiſſe in aio ſuo certe melius eſſet:ſed ſum cachinno:id eſt naturalis irriſoꝛ.ꝑ fuſioꝛe riſu ſplene exiſtē te petulante.i.petuleo ꝛ inquieto niſi laceſſam quēuis ridēdo hoc eſt naturalr̃ inſtigo:ad ſatyrã ſcribendã in quachinnū emittere liceat. Declinatur aūt hic cachinno cachinnonis. Et vt phiſici dicūt. Splen ridere facit cogit amare iecur. Innuit aūt poeta ſe ad ſatyrã ſcribendã a natura inſtigari ſicut Hoꝛa.in ꝑncipio ſcđi ſermonū. Et hoc vt ſe aptū ſignificet Qꝛ vt dicit ꝓperſius. Nature ſequitur ſemina quiſq̃ ſue.

¶ Satyre prime explanatio per Iohannē Britannicū. Io. Britan.

Curas hominū ꝛc. Reprehenſurus hac ſatyra varia poetarum in cõponēdis carminibus vitia:eos in ꝑmis ſatyrica indignatione perſequit̃ q̃ inani quadã carmina ſcribūt oſtentatione:vt inde populi laudē aucupant̃:putantes que ſciãt nihil oino eſſe niſi alijs eadē innoteſcant. Monet itaq̃ poeta indecoꝛum eſſe ad eū finē carmina ſcribꝫ:nec vllo modo aſſentationes vulgi eſſe querendas ꝛ in dialogi pene moꝛē introducit monitoꝛē quiꝛ reſpondeat ꝛ plerūq̃ conſulat quid ſibi agendū ſit. Tota indignatio ꝛ fremitus in neronem fertur:quem multis in locis notat ambitioſum. nam auctoꝛe tranquillo declamauit ſepius publice recitauit ꝛ carmina non modo domi:ſed in theatro tanta vniuerſoꝛuꝫ leticia:vt ob hanc recitationē ſupplicatio decreta ſit:atq̃ pars carminū aureis litteris Ioui capitolino dicata. ꝑterea oꝛationis ꝛ carminis latini coꝛonã:de qua honeſtiſſimus quiſq̃ contēderat ipſoꝛū conſenſu conceſſam ſibi receperit. Cū igitur plauſu populari:ꝛ laudibus alienis delectaretur occulte poeta notatur:vt locis ſuis dicemus. O curas hominum principium factū eſt ab indignatione ꝛ riſu ſatyrico.generalis eñ eſt acclamatio in ſuoꝛum temporum poetas:ꝙ fama tm̃ coꝛrepti carmina ſcribant. Sed hoc ſatyre initium ingenti arte in ſe detoꝛquet vt qd in in ſeipſo turpe oſtendit:in alijs licentius inſectetur. He autē exclamationes per nominatiuū actm̃ ꝛ vocatiuū fieri ſolent.ꝛ ſine aliquo verboꝛū adminiculo. ꝑer nolatiuū hoc modo. O romana militia. O mos antiquus. ꝑer actm̃:vt O foꝛtunatam natam me conſule romam. ꝑer vocatiuum. O iane a tergo quē nulla ciconia pinſit. O q̃tum eſt in rebus inane. O q̃ta eſt in rebus humanis vanitas: cū oēs eo ſcribendi ſtudio feramur:vt apud vulgus laudē queramus. Quis le.hec:monitoꝛē interrogat per qd apparet ſe laudis cupidū

ſate ꝛ fame ſcribere:hincqꝫ exclamauit arguens turpe eſſe hec ſibi quere-
re. Min tu.i.a.verba monitoris. Nemo her.ſubaudi a ſuperiori leget.ne
mo? interrogatio indignantis ꝛ admirãtis ſimul neminẽ futurũ operis
ſui electorẽ. Uel duo.vel verba monitoris qui duos vel tres tm̄ lecturos
dictur⁹ erat. Sed quaſi morũ ſui tpis memoria reuocatus tres ſuppreſſit
olqꝫ remota dubitatione dicit. Nemo affirmatqꝫ qđ ante dixit.nemo her
cule. Sicqꝫ inuidioſe notat tpa ſua.qb⁹ neutiqꝫ in precio poete erãt. Ne-
mo:ſic pronũcia vt de rei ncerta ꝛ manifeſta. Turpe ꝛ miſerabile:ꝙ nemo
lecturus ſit? Quare Trahit̃ inuidia admirationẽ ꝛ ſecũ querit poeta:
cur cũ aliorũ ꝛ maxime Accij labeonis opera:legant̃:ſui carminis nõ ſit
quiſqꝫ futur⁹ lector. Ne mihi polydamas. Per polydamãta neronẽ in-
telligit:in cuius eſt hoc ſcribit. Ilientiũ em̄ adeo ſtudioſus fuit:vt ſcripſe
rit troica ꝛ plurimã partẽ vrbis romane incẽderit:vt ſimilitudinẽ ardẽ-
tis troie cerneret:in cui⁹ incẽdio haloſim illi decãtauit.i.captiuitatẽ.ꝛ eo
rum vt ſcri. Cor.cauſa ſuſcepta claudio imperãte romanũ troia,demiſſuꝫ
ꝛ iulie ſtirpis auctorẽ eneã.aliaqꝫ haud ꝓcul fabulis facũde execut⁹ per-
petrarit vt iliẽſes omni publico munere ſoluerẽt̃. Et cũ is carminũ quo-
qꝫ ſtudia affectaret:eos in p̃mis fouebat poetas quoꝝ opa de reb⁹ troia-
nis cõſtarẽt qualis erãt accij labeonis q̃ carmine res ilienſes ꝓſecutus
fuerat;vt alibi nõ eſt hic ilias acci. Inde igit̃ ſatyrice oſtẽdit principi pre
terita carminis rõne ea tm̄ placere q̄ de troianis ſint cõpoſita.hinc indi-
Polydamas. gnat̃:hic excãdeſcit. Polydamas apte ꝓ nerone polydamãtis viri troia
ni miſcet perſonã:vt myrũ eſſe nõ videat̃.ſi viro troiano res troiane pla
ceant:cũ ipſe p̃nceps ſe originẽ a troianis ducere affirmaret. Simulqꝫ ad
illud alluſit qđ ſcribit homerus de hectore:qui cũ quadã nocte cõtra vo-
luntatẽ polydamãtis vnius ex prioribus vrbis:ſuos cõtra achillẽ duceꝫ
grecoꝝ duxiſſet:ab achille ſuperatus eſt maxima troianoꝝ ſtrage facta.
Quare achilles in ſuperbiam elatus ante portas vrbis curru inuectus
troianis inſultabat. hector pro portis aſtans cum eo cõgredi parabat.
Uerũ pater ꝛ mater vetẽtes ne ſi cũ illo cõgrederet̃ occũberet.multis pre
cibus orabant vt in vrbẽ ſe reciperet.hector parentũ verbis minime mo-
uebat̃ quin achillem ſuperbũ in ſe properantẽ expectaret. Indignabun-
dus tamẽ magno ſecũ animo.hei mihi inquit ſi intra muros me recipiã
primus me polydamas arguet qui vt noſtros intra menia reducerẽ hac
exitioſa:qua in nos achilles inſurrexit nocte cõſulebat: cui ego minime
obſecutus ſum:quod ſatius profecto fuiſſet. Nunc cum temeritate mea
populũ amiſerim troianorũ:troianorũqꝫ cõſpectũ reformido: ne q̃s im-
becilior dicat hectorem ſuis viribus fretum troianos prodidiſſe? Ne cer
te. Uirg.in.xi. Tu ne etiã telis moriere diane. Teren. Ne ego homo ſum
infelix? Nec aliter ꝙ affirmatiue accipi debet. Nam ſtatim infert nõ ſi
quid turbida roma eleuet. Hec em̄ particula ſemper producitur niſi cuꝫ
interrogatiue pronũciat̃. Troiades romani:q̃ in aſſentationẽ p̃ncipis
eadem laudabant.que ei grata eſſe cenſerent. Labeonẽ. Accius Labeo
ideo neroni grat⁹ qꝛ homerũ imitat⁹:res troianas carmine ꝯplexus eſt:

vt ſupra diximus. Labiones a labiorū magnitudine auctore Pli. ſunt ap Labcones.
pellati. Sicut Cerares ceſones ceſo matris vtero ſūt dicti. pilunni q̄ pilū Ceſares ce-
piſtrinis inuenerunt Piſones a piſendo. Fabij: Lentuli: Cicerones ſint ſones.
quiſquis aliqd optime genus leguminis ſererent. Alius fuit labio pre- Pilunni pi-
torius iuris etiā peritus q̄ memor libertatis in quā natus erat multa cō ſones.
tumaciter aduerſus auguſtū dixiſſe ⁊ feciſſe dr. De quo Hora. Labeone Fabij.
inſanior inter ſanos dicat. De hoc nequaꝙ intelligēdū eſt. Pretulerint Lentuli.
prepoſuerint: tpis eſt futuri ita ꝓnunciādum eſt vt de re certa. Nuge ad Cicerones.
ſeipm poeta loquit: poteſtꝗ hic locus interrogatiue ⁊ ꝓnunciatiue legi.
Si cū interrogatione hic ſenſus erit putabis ne nugas fore: quare ſtatiꝫ
vt eoꝝ iudiciū cōtemnēs ſubdit. Nō ſi qd turbida roma: ſicꝗ ſubaudies
erūt. ſi aūt ꝓnunciatiue legeris ſubaudiendū erit ſunt: vt ſit ſenſus ꝓ ni
hilo habendū eſt etiā ſi carmē meū nō recipiat nec laudet qd indicāt ſe
quētia: Nō ſi qd turbida roma eleuet accedas. Duo fugiēda eſſe monet
vnū ne ppli iudiciū magnifaciat: q̄ nō rōne res colligit. vñ Hora. Judice
quo noſti: pplo q̄ ſtult⁹ honorē. Sepe dat indignis ⁊ fame ſeruit inept⁹
q̄ ſtupet in titulis ⁊ imaginib⁹: alterū ne alienā laudē querāt: qd homini
turpiſſimū eſſe iudicat. Hora. necꝗ te vt miret turba labores. Contentus
paucis lectorib⁹. Accedas. i. aures tuas nō adhibeas: nō cures: nō pluri
mi facias accedim⁹ eñ ⁊ aīo ⁊ corpe. vt ſi dicas nō accedo ſnie tue. i. non
adhereo tanꝗ male. Roma turbida. Que nō recto incedit iudicio: ſed ex Eleuare.
animi libidine cuncta iudicat vt ſit turbida. i. cōfuſi iudicij. Eleuet dimi
nuat. Tractū a re pōderoſa q̄ vt par ſit eleuat. i. diminuit. Li. li. iij. ab vr
be cōdita. Miror inqt ſi vana veſtra pñs ꝯſcripti auctoritas ad plebē eſt
Uos eleuatis eā. quippe: qꝛ plebs ſenatuſconſultū in cōtinuādis magi
ſtratib⁹ ſoluit ipi quoꝗ ſolutū vultis. ne temeritati multitudinis cedatis.
Tranqllus in calligula: verſiculorūꝗ fidē eadē hec eleuāt ⁊ eo facilius
ꝙ ſine auctore ſunt. Ualerius. Adiecto ꝓſu greco q̄ fidē ſomnioꝝ eleuat
Examēue improbū examē ꝓprie eſt filū trutine. Uirg. Jupiter ipe duas Examen.
equato examie lāces ſuſtinet. Hic vo metaphoricos ꝓ iudicio ponitur:
queādmodū eñ examē rei ponderationis nobis iudiciū facit: ſic fit vt in
qualibet re ꝓ iudicio ſumat. Improbū qd ex animi libidine ꝓficiſcit. In Trutina.
illa trutina. Cū ꝯtēptu legendū eſt in illa quaſi q̄ iniqua ſit. ¶ Caſtiges. Trutino.
Sēſus eſt. nō iudiciū romanoꝝ: qd nulla rōne ducit. i. qd hñt in ſua tru
tina iniuſtū caſtigare. q. d. parui facias. Trutina ſtatera: idem eñ ſunt.
Hora. trutina poneſis eadē. vñ trutinor vt pſius alibi. Trutinant vba
labello. Nec te queſiueris extra: ſnia eſt catholicā qua monet neminē
oportere in reb⁹ gerēdis famā popularē captare: nec alieno viuere indi
cio. Sꝫ vt ex ciceronis phia habet ſufficere debere ad gliam bñfacti con
ſcientiā. Uñ illud eſt apud Uirg. Pulcherrima primū Dij moreſꝗ dabūt
veſtri. Tum cetera reddet actutū pius eneas. Nec te querūueris extra:
illud attendendū eſt Perſiū tanta indignatione vehi: vt pre ira ſermonē
⁊ ſenſum nō abſoluat plerūꝗ hic eñ dictur⁹ erat. nec te queſiueris extra
qd alij faciūt: nā mox ſequit. Nā rome eſt qa nō. Senſus eſt igit. Quid

de te hoīes loquant̃:nõ curabis:nõ queres qđ ab aliĳs fere oīb⁹ fit:vñ il-
lud emergit.Et verũ in q̃s aino:verũ mihi dicito de me q̃s ppħ ſmo.Nã
rome eſt q̃s non:hec oīa excipiẽda ſunt riſu:vt indignationẽ:quã in aīo
cõcepit poeta ridẽdo oñdat.ſequit̃ eñ.Sed ſum petulãti ſplene cachin-
no.Et paulo inferius.Rides ait ⁊ nimis vncis naribus indulges.Nam
rome eſt quis nõ.Subaudi.laudis ⁊ glorie cupidus:q̃s rome nõ ideo ali
quid ſcribit.vt laudet̃.Illud eñ venerat in ꝯſuetudinẽ vt ſcriptores lau
des alienas quererent.vñ Iuuenalis librũ ſi malus eſt nequeo laudare
Hora.Scribet mala carmina vecors laudato.Oui.in arte amãdi.Quid
petit̃ ſacris niſi tñ fama poetꝫ:Hoc votũ noſtri ſumma laboris hꝫ.At ſi
fas dicere.Tantũ ſibi diſplicere mores poetaꝝ ſui tꝑis oñdit:vt in cos
multa ⁊ grauia diceret:niſi ſcꝫ ſibi periculũ imminere tũ a nerone tũ ab
aliĳs romanis.Quare infert.At ſi fas dicere deeſt dicerẽ multa q̃dẽ du-
bitat aũt ſi nõ cõcedi:vt libertate ſatyrica qua vſi ſunt pores dicat q̃ ſen-
tiat.Hoc aũt eo riſu ꝓnunciandũ eſt quo animi indignatio oñdit̃.Sed
fas:ſubaudi eſt.i.licitũ eſt q̃dẽ dicere.Sed fas ita ꝓnũciandũ eſt:vt diu

Canicies. ſecũ deliberaſſe videat̃.Tum cũ canicie ⁊ noſtrũ iſtud viuere triſte aſpe-
xi:hic locus cõtinuat̃ vſq̃ ad id:ſcribim⁹ incluſi:cuius ſenſus talis eſt:
oẽs q̃dẽ ſiue grauioris ſum⁹ etatis ſiue exceſſim⁹ a pueritia ea rõne ali-
quid ſcribim⁹vt a populo laudemur.vñ ſequit̃.At pulchrũ eſt digito mõ
ſtrari:⁊ dicier hic eſt.Ordo eſt.Tũc.tũc ſcribim⁹ incluſi:cũ aſpexi ad cani
ciẽ.Aſpexi ad caniciẽ.i.cũ ſenes ⁊ iuuenes reſpicio⁊ intueor.illud hoc lo
co addo auctore Plinio caniciẽ homini tñ ⁊ equis dari.Et noſtrũ iſtud
viuere triſte.triſte dicit vitã noſtrã q⁊ nimis ambitioſi ſumus:⁊ de laude
aliena ſolliciti ⁊ ideo valde triſtẽ.Et noſtrum iſtud viuere triſte.Sermo
eſt figuratus cũ infinito verbo ſit vſus pro appellatione.noſtrã eñ vitaꝫ
vult intelligi:vtimur ⁊ verbo ꝓ participio.Uir.magnũ dat ferre talentũ:
tanq̃ ferendũ.Et participio ꝓverbo:vt volo datũ.Sic etiã Uarro vſus
eſt cũ ait in a arcadia ſcio me eſſe ſpectatũ ſuẽ:pro ſpectaſſe.Iſtud cũ cõ
tẽptu ꝓnunciandũ:q⁊ tantopere de glĩa anxĳ ſum⁹.⁊ nucib⁹ facim⁹ que-
cunq̃ relictis:etatẽ puerilẽ deſignat:q̃ nucibus delectat̃.Martialis.Iã

Nuces relinquere. tribib⁹nuncib⁹puer relictis Clamaſo reuocat̃ a magiſtro.Et alibi.Alea
parua nuces ⁊ nõ dãnoſa videt̃.Sepe tñ puerꝫ abſtulit iſta nates.Hora.

Pueri patruis in cuſtodia dabãtur. poſtq̃ tetalos Aule nuceſq̃ ferre ſinu laxo donare⁊ ludere vidi.Facim⁹
quecũq̃.i.liberiore licẽtia viuim⁹ p̃terita pueritia.i.poſtq̃ ad adoleſcen
tiã peruentũ eſt.Teren.in andria.Poſtq̃ exceſſit ex phebis liberior fuit
viuẽdi poteſtas.¶Cũ ſapim⁹ patruos.i.ſumus patruis ſapiẽtia pares:
pueri eñ in cuſtodiã ⁊ diſciplinã patruis dabant̃.Hora.Siue ego praue
ſeu recte hoc volui.ne ſis patru⁹ mihi.Tũc:tũc Geminatũ eſt aduerbiũ
qđ cõiungit̃ vt dictũ eſt cũ ſcribim⁹:vt Uirg.Nũc:nũc o liceat crudelem
abrũpere vitã:vt ſit tũc:tunc inq̃ ſcribim⁹.Ignoſcite illud ſpectat ſꝫ fas
id ẽ ſi vos fortaſſe offendero dũ dico:qđ ſentio ignoſcite.Hoc ꝟbo igno
ſcit callide oñdit rẽ turpẽ eẽ de q̃ dictur⁹ ſit:⁊ riſu Satyrico oīa ꝓferẽda e
venuſta capitis agitatiõe ꝓnũciãda.Nolo.Subaudi dicere:dubitat.an

dicat. Ad illō referṫ at ſi fas dicere. Quid faciã? Quaſi dicat qđ ꝓderit dixiſſe cũ iã oẽs ꝑdita laborẽt ãbitiõe. Sȝ ſuȝ petulãti ſplene cachinno: Sȝ ꝑicula ẽ aduerſatiua: q̄ ita ſupioꝛibꝰ aduerſaṫ vt q̄uis ſatiꝰ eẽ tacere cũ nihil loquẽdo ꝓficiat tñ oñdat ſe tacere nõ poſſe cũ a natura ꝓfuſus ſit in riſuȝ Cachīno Is ẽ q̄ moderate ridet. Petulãti ꝓcaci a petẽdo vñ dicimꝰ hoīeȝ petulãtẽ q̄ hũc ⁊ illũ abſq̄ pudoꝛe petit. Splene. Scribi pliniꝰ in ſplene peculiare curſꝰ ĩpedimẽtũ eẽ: ⁊ iccirco ꝑ vulnꝰ etiã exẽpto viuere ⁊ alia opinionẽ etiã eẽ adimi riſum ſimul hoī: īẽperãtiãq̄ ioci ↄſtare lienis magnitudĩe: ſplẽ grece: lien vȝ latine: a q̄bꝰ ſplenetici ⁊ lienoſi. nec q̄ imperiti audiendi ſunt q̄ lienẽ inteſtinũ exponũt q̄ egeruṫ ſoꝛdes alui. Cachinno Petulan. Splen. Lien.

Scribimus incluſi: numeros ille: hic pede liber
Grande aliquid quod pulmo anime pꝛelargus anhelet.
Scilicet hec pepulo pexuſq̄ȝ togaq̄ȝ recenti:
Et natalitia tandem cum ſardonice albus
Sede leget celſa liquido cum plaſmate guttur
Mobile collucerit patranti fractus ocello.
Hic neq̄ȝ moꝛe pꝛobo videas nec voce ſerena
Ingentes trepidare tytos: cum carmina lumbum
Intrant ⁊ tremulo ſcalpuntur vbi intima verſu.
Tu vetule auriculis alienis colligis eſcas?
Auriculis: quibus ⁊ dicas cute perditus: ohe
Quid didiciſſe: niſi hoc fermentum ⁊ que ſemel intus
Innata eſt rupto iecoꝛe exierit capꝛificus:
En palloꝛ ſeniumq̄ȝ: o moꝛes vſq̄ȝ adeo ne
Scire tuum nihil eſt niſi te ſcire hoc ſciat alter?

ASCEN. ¶Scribimus incluſi ꝛc. Hic oſtendit poeta cur exclamauerat in curas ꝛ
ſtudia inania hominũ: qꝛ vt dixi: niſi interpellaſſet monitor hic fuiſſet ſe
cundus verſus huius ſatyre. Sunt aũt oĩa premiſſi textus ṽba nõ moni
toris in quibus reprehẽdit eos qui inflata carmina ſcribũt eo aĩo vt vo-
cis lenocinio a quouis effratam ꝛ effeminatã vocem habente recitenť in
eptis eis nimirũ applauſuris: putantes nihil eſſe ſapere niſi inaniter
oſtentent. Manifeſte autẽ docet in prima perſona loquẽdo de ſe non lo
qui. Nam poſtꝗ dixit hoc totũ. Scribimus incluſi: nõ ſubiungit ego nu-
meros ꝛc. ſed ille ꝛ hic. oſtendens ſe de ſe non loqui cum nemini liceat ſe
Anima. vituperare. ¶Anima eſt ventus ſpiritalis: ꝛ interdũ quicunꝗ. Uirg. lib.
vi. Quantũ ignes animeꝗ valent. Plau. in aulularia. Nequid emittat
anime dormiens. i. venti per poſteriora ſcȝ. ¶Scȝ in ironia apta vox eſt.
vt Enei. iiij. Scilicet is ſuperis labor eſt: ea cura quietos. Sollicitat. Et in
Scilicet. andria Teren. Id populus curat ſcilicet. Sardonix incerto genere pro-
fertur: feminino vt hic ꝛ apud Iuue. Cõducta paulus agebat Sardoni-
ce. Maſculino apud eundẽ denſi radiant teſtitudine tota Sardonices.
qꝛ tamen penul. breuẽ habeat ꝛ lapillũ ſignificat potius maſculino addi
Patrare. cerẽ. ¶Patrare eſt res patrũ gerere. vnde pater patratus: nec ſolum eſt
gignere via nature. Nam ꝛ Hiero. deum patrem patraſſe dicit: habet ta-
mẽ hic propriã ſignificationẽ. ¶Uideas: ſcd̃a perſona pro tertia vt apud
Uideas. poetas moris eſt. Uirgi. enei. iiij. Migrantes ceruas ꝛc. Nec ab re dixit
diminutiue ocello: lubrice em̃ loquentes ſemiclauſos oculos habẽt. In-
Tyri. gentes cytos Amara irriſio. tyti em̃ ſunt prenominati a tuendo. i. defen
dendo rempubli. quaſi tutores eius: quorum eſt acres turbam ꝛ cornuũ
crepitus atꝗ clangores: non molles retitationes ineptulorum audire:
Ingens. ideoꝗ ad maiorẽ ironiam addit ingentes. Ingens em̃ dicitur ſine gen-
te: id eſt genere: hoc eſt egregium ꝛ reliqua ſui generis in magnitudinẽ
excedens. plus enim eſt ꝗ magnũ. ſm̃ Donatum ſuper eunuchum. Lum
Lumbus. bus ſedes lubricitatis eſt. Unde in ſanctis litteris. Sint lumbi veſtri pre
Intima. cincti. Intima abſolute ſeu ſubſtantiue poſuit. intelligit autẽ precordia
Precordia. que ſunt affectionum ſeu paſſionum ſedes. Uerſus a vertendo dicitur:
Uerſus. eo ꝙ peracto metro: id eſt certa menſura reuertimur. Tum. i. tu ne: comi-
Cum. ce dictum. Uetulum taxat non propter annos. ſed propter puerilem ſtul
Uetulus. ticiam ꝛ inanem illam gloriam que ſenes pluſꝗ iuuenes dedecet. Ohe
Ohe. faſtidientis ꝛ nauſeam patientis ex cibi aut eorundem verborum repeti
Coſtructio. tione. vox eſt Iuuenalis. Satur eſt Cum dicit Horatius Ohe. Cetera fa-
cilia aut explanata ſunt. Ordo eſt. Nos ſcribimus. i. plurimi nobiliũ hoc
noſtro tempore ſcribunt: ille ſupple ſcribit numeros. i. verſus certo nu-
mero conſtantes: ꝛ hic. i. alius ſupple ſcribit exiſtens liber. i. ſolutus pe-
de. i. ab obſeruatione pedũ ꝛ quantitatũ. Nam proſa ſm̃ Donatũ dicit
oratio quaſi prorſus ſoluta. Scribimus inꝗ aliqd grande. i. grãdiloquũ
ꝛ altiſſonũ: qđ per ironiã dicit. qꝛ qui in oratione turgenti videntur ſibi
grãdiſoni: qđ pulmo inteſtinũ illud ꝓſum: prelargus anime. i. precipue
largiens efflando animã. i. ventum: anhelet. i. anhelando efflet. Scilicet

id eſt ſcire licet hoc eſt q2 certe ē autem irriſio pexus.i.aliquis adoleſcē
bū cōptus.nō ò2 aūt latine pectinatus ꝛ exiſtēs tandē cum ſardonice na
talicia.i.lapillo quē in die natiuitatis dono acceperat: vel quo ipo nata
li ſuo ornari cuperet:albus vel reſplēdēs ꝓpter lapillum: vel pallidus
ꝓ pter timorem: ne in re cuius periculum nondū fecerit erret nō dicā tñ
albus cum ſardonice: q2 nō iungit̄ inſtrumēto:ſed comiti: leget populo
hec.i.hmōi opa in celſa.i. ſublimi:ſede.i. cathedra:cum.i.poſtꝗ̄:collue
rit.i.circūcirca:a parte tñ interiori bibendo.ſ.lauerit guttur ſuū.mobile
id eſt qḋ effecerit mobile lauando plaſmate.i.illo genere medicamenti:
liquido.i.faciliter potabili.exiſtens fractus.i.colliſus:ocello.i.oculo:ex
libidine ꝛ lubricitate imminuto patrāti.i.peto ꝛ lubrico viſu etiā inter
recitandas res lubricas.ſe opus ipm quaſi patrare ſignificāti:vel patrā
ti.i.patrātis hoc eſt libidinētis ſimili:ꝗ tremulus eſt etiā dicēte Iuuena
le de lubrico ſcholaſtico ꝙ difficile ſit obſeruare eius oculos in fine tre
mentes. Tu videas.i.quilibet ꝗ adſit videre poſſit:hic.i.hoc loco vł hoc
tempore. Aduerbia em̄ loci ꝛ tpis cōfundunt̄:vt hactenus hucuſꝗ̄ ꝛc.i.
vſꝗ̄ ad hunc locū vel hoc tps. ſicut Non eſt dicendi locus ꝓ dicendi tpe.
tytos.i.milites romanos quaſi reipublice tutores :ingentes.i. ſane ma
gnos:ꝛ eſt ironia:trepidare.i.pre leticia exultare ꝛ geſtire:ſed neꝗ̄ mo
re.i.geſtu corporis:ꝓbo.i. approbando ꝛ decenti:nec voce ſerena ſ3 ſup
ple lubrica ꝛ libidinem cordis indicante:quum.i.qñ carmina intrant:lū
bos.i.renes ꝛ partes libidinoſas ad libidinē excitāt:ꝛ vbi.i. quo tpe hoc
eſt qñ ponitur etenim aduerbium loci ꝓ temporis aduerbio intima.i.pe
nitiſſima membra eiuſmodi ſunt ꝑcordia:ſcalpuntur.i.titullantur ver
ſu tremulo.i.tremula voce ꝓlato hiſtrionis potius ꝗ̄ philoſophi: vt eſt
apud Aulum gellium more. Tū.i.tu ne o vetule colligis eſcas.i. alimē
ta cupiditatis tue:alienis auriculis.i.ex applauſu audientium talem re
citationem verſuum tuoꝝ auriculis dico nō eruditis aut diſertis.ſed in
eptiſſimis:ꝛ quibus tu ꝑditus cute.i.non habens cutem ſed deformē: vt
dicit Iuuenalis ꝓ cute pellem id eſt vetulus rugoſam habens faciem:di
cas.i.dicere poſſis.Ohe:qḋ ſignum eſt ad ſaturitatem laudati aut faſti
dietis longiorem laudationem. Sed ſcies lector: licet commentarij non
dicāt expreſſe cuius ſequentia verba ſint tres aut plures eſſe opiniones.
Quidam enim dicunt:eſſe vituli dicentis continue: ohe quid ſupple eſt
aut iuua. didiciſſe niſi ꝛc.ſed non eſt veriſimile:q2 ſenex non diceret ſe in
pectore habere fermentum aut caprificum. Alij dicunt eſſe monitoris ꝑ
cipientis poetam velle adhuc multa dicere in captorem glorie ꝛ interpel
lantis ac dicentis ohe:quaſi poeta voluiſſet ſic compleuiſſe ſermonē ſuū
ꝛ dicas cute perditus ad auditores:nonne hoc captum atꝗ̄ decens: aut
conſimiliter:ꝛ ad hoc reſpondiſſet monitor ohe:quaſi dicat iam ſatis in
uectus es:quid enim iuuat didiciſſe niſi ꝛc.ſed neꝗ̄ monitor diceret fer
mentum aut caprificum eſſe in eo quem defendit. Alij dicunt ohe eſſe ve
tuli ꝛ ſequentis poete:vt ſit ꝛ tu perditus cute dicas ohe quaſi exultādo
atꝗ̄ ſatietatem oſtendendo. Et deinde addit poeta quaſi dicat ironice.

Recte quidem hoc dicas. Naꝫ quid ſupple eſt aut iuuat didiciſſe ſupple
eſt vt iuuat didiciſſe ſupple aliquã ſcientiam. niſi hoc fermentum id eſt
hec cupido glorie que te inflat vt fermentum panem: exierit id ē ſe mani
feſtauerit: ⁊ niſi caprina id eſt cupido glorie q̄ ſi in pectore ſemel fuerit
exire cupit: ſicut caprificus etiam in lapideo muro ſemen aut radicē ha-
bens ip̄m rumpit vt exeat. que eſt ſemel innata intus id eſt radicata in
pectore exierit .i. ſe manifeſtauerit publice acceptando aſſentationem
⁊ iecore rupto id eſt affectionem quam intus habet foris oſtēdēdo ſicut
murus caprificum aut eius radicem continens: ipſo rupto ꝓdit q̇d intus
habuerit. At quod poeta irridens. En pallor ſeniumqꝫ. hoc eſt vide cur pal
lorem ⁊ ſeniuꝫ pre te feras. O mores ſupple corruptos. Ne. ea nū q̇d: ſcire
tuum id eſt ſcientia tua vſqꝫ ad .i. intentum. nihil id eſt nullius cōmodi
niſi alter ſciat te hoc ſcire .i. niſi ſcientiam tuam ad iactantiã oſtentaue-
ris. Per quod nō conſulit poeta vt qui ſcientiam habent eã occultent:
ſed vt non petant inanem gloriam ex ea. ſciētia enim vt dicit apoſtolus
inflat. Quinetiam vt tacitus inquit Cupido glorie ſapientibus nouiſſi-
ma exuitur. Scire debet grãmaticus verba infinitiua ꝓ nomine neutri
generis ſepe vſurpari: vt iſtud viuere ꝓ iſta vita. ſcire tuū ꝓ ſcientia tua
Jo. Britan. Velle ſuum cuiqꝫ eſt ꝓ eo quod eſt voluntas ſua cuiqꝫ eſt ⁊c. ¶ Scribi-
bimus incluſi. Strepitū fugiētes. Juuenalis. Qui facis in parua ſubli-
mia carmina cella. Numeros ille .i. verſus qui pedūꝫ numeris conſtant.
Pede liber. A metri lege ſolutus. Grande aliquid: ironia eſt .i. orationeꝫ
Pulmo. timidam inflatam. Anhelet ꝓferat vehementi ſpiritu. Pulmo ꝓlargus
ale Abundans ſpiritus. Nã vt ſcribit Plinius ſub corde eſt pulmo. ſpi-
randiqꝫ officina attrahens ac reddens alam. idcirco ſpongioſus ac fiſtu
lis inanibus cauus. Scilicet hec populo. Hinc omnis pēdet indignatio
poete ꝙ carmina ad laudē populi cōſequendã ſcribãt. Scilicet cū ironia
infertur ſcilicet Terētius. id populus curat ſcilicet Pexuſqꝫ: togaqꝫ re-
centi. irriſio eſt in eos qui opera ſua recitantes ⁊ carminis laſciuia: ⁊ cul
Natalicia dona. tu corporis fauorem populi querunt. Toga recenti. Noua. ¶ Natalicia
ſardonice: que die natali dono miſſa fuit: nam natalem diem celebranti-
bus dona ab amicis mitti ſolebant. Martia. de natali reſtituti. Certent
muneribus beatiores agrippe: tumidus negociator cadmi municipes fe
rat lacernas pugnax reus ebrieqꝫ noctis cenatoria mittat aduocato. In
famata virū puella vicit veros ſardonicas: ſed ip̄as tradat. Sardonice
Onix. onix gēma eſt: cui nomen eſt coniunctum cum Sardo alio lapide. Nam
Sardonix. vt Sudines dicit auctore Plinio onici candor eſt in vnguis humani ſimi
litudinem: item chryſoliti ⁊ iaſpidis ⁊ ſarde vnde nominis ſocietas ortꝫ.
Sardonicē ptholomeus a ſardonice monte. Inde deriuare ſcribit: eaſus
eſt primus ſuperior aphricanus: auctor eſt Plinius. Virili genere ꝓtulit
Juue. In manibus denſi radiant teſtudine tota Sardonices. Tandem
ſignum eſt tarditatis: dictum in exprobrationem nimiū cultus qđ turpe
eſſe in hoīe oſtendit Ouidius dicens. Sint ꝓcul a nobis iuuenes vt femi
na cōpti. Fine coli modico forma virilis amat. Albus mundus politus

Hec enim ſperat populi fauorem promereri eſſe. aut quod magis placet
Porphirioni pallidus. Sede celſa: eminenti cathedra. Liquido cũ plaſ-
mate: irridet id vitium: quod frequens erat apud recitantes. nam vt vo-
ce molliore pronunciarent plaſmate vtebantur. vnde Fabius Quintilia
nus ita eos ſigillat. Lectio ſit virilis & cũ ſuauitate quadam grauis: non
tamen in canticum diſſoluta: nec plaſmate vt nunc a pleriſq; fit. effemi-
nata plaſma genus eſſe potionis oſtendit Cato cum ait de plaſmatis bi Plaſma.
bendis: vnde bene poeta dixit liquido id eſt non ſpiſſo: ſed diluto eo vox Guttur.
cõmendatur: a plato venit quod eſt fingo & compono. Guttur accipitur Gula.
pro ea parte que eſt a faucibus ad iugulum. vnde Plinius. guttur homi-
ni tantum & ſuibus intumeſcit aquarum que potantur plerunq; vitio:
Gula vero ea fiſtula appellatur qua cibus atq; potus deuoratur: conſtat
neruo & carne: hec tamen ab auctoribus confunduntur. Colluerit: bibẽ-
do lauerit. Fractus in laſciuiam profuſus dum impudica carmina reci
tat. Patranti libidinanti: quaſi rem carmina recitando perficiat et
compleatur. Patrare enim eſt aliquid turpiter committere: vt ille ho
micidium patrauit: ergo patranti trementi & libidinoſe ſe agenti. quod Patrare.
libido efficere ſolet: vt Iuuenal. oculoſq; in fine trementes. Ocello ſaty-
rice hominis laſciui ocellum appellauit. Hic neq; more probo: auditorũ
impudentiam: natat qui turpi geſtu & illiberali motu corpis recitantes
ſubſequuntur. Hinc q; oſtendit in ſcenis laſciua carmina recitari cõſue-
uiſſe: quod vt turpiſſimum notat Perſius. Quare nõ debita laude frau-
dendi ſunt Maſſilienſes qui in ſcenam vt Ualerius tradit nullum addi
tum minis dederunt: q eorum argumenta maiore ex parte ſtuprorum
continent actus: ne talia ſpectandi conſuetudo etiam imitandi licentiã
ſumeret. Hic aut hic ꝑ tunc: aut hic pro illic ſcilicet auditorio. Neq; mo-
re probo: ſed laſciuo geſtu. Uoce ſerena: nec clara voce: ſed tremula & fe
minina quod libido ſolet efficere. Trepidare quodam libidinis titula-
tu & plaudere recitandi cum tam laſciue pronunciet carmina. Ingentes
titos ironia eſt: id eſt romanos principes magne auctoritatis & vrbis tu-
tores. romanorum enim eſt prenomen titus a tuendo. vnde & tituli mili
tes appellantur quaſi tituli q patriam tuentur. Cum carmina lumbum
intrant id eſt recipiuntur lumbis vbi ſedes eſt. Ueneris & omnis libidi-
nis excitatio. Scalpuntur: titillantur: tremulo verſu voce tremula pro-
nunciatio a poeta. ¶ Tum vetule auriculis. hoc pendet ex eo quod ſu- Titus.
pra dixit. Tunc cum ad caniciem: reprehendit enim eos qui extrema eta Titulus.
te gloriam & laudem querunt ſcriptis ſuis. Tum Uetule: geſtu excade- Uetus.
ſcentis & irati pronuncia: & eo vultu quo delinquentes corã corripimus
Uetule nomen eſt conuicij. Nam plerunq; vetus infertur. ad laudem in
terdum ad vituperationem vt hic quaſi carioſe rancide. ſic Teren. Sed
qui maliuoli veteris poete maledictis reſpondeat. Colligis eſcas auri-
culis alienis id eſt carmina ſcribis vt eorũ delectatione aures vulgi pa
ſcantur. et inde te laudent. Auriculis repetitio eſt facta ad maiorem
indignationem. Terentius in Andria. Olim iſtud: olim cum ita ani-

mū induſti tuū. Quibus ⁊ dicas cute peritus ohe. Irriſio eſt qua oſtēdit ꝙ turpe ſit ſeipm̄ oſtētare. Cute pditus .i. a quidē ſenex vt iam cutē ami ſerit quod in ſenibus accidit. Unde Iuuenalis de ſene. Deformē ꝑ cu-
Ohe. te pellem. Ohe vox bacchantium eſt: vt illud Horatij. Quo me bacche ra pis tuis plenum? Ohe recenti mens trepidat motu. Donatus tamen ad ſatietatem ſignificari docet vt Iuuenalis. Satur eſt cum dicit Horatius ohe. Quid didiciſſe hoc pendet ex eo. O ꝗtum eſt in rebus inane. Nam ambitionem eorum irridet qui ideo virtutem colunt vt famam ⁊ gloriā aſſequātur. Unde erumpit illud Iuuena. Tanto maior fame ſitis eſt ꝙ virtutis. quis enim amplectitur ipſam premia ſi tollas. Ouidius in arte amandi. Quid petitur ſacris niſi tm̄ fama poetis? Hoc votum noſtri ſu ma laboris hȝ. Quid didiciſſe. eclipſis eſt. ſubaudi aut ꝓdeſt aut iuuat vel aliquid tale. Niſi hoc fermētum ⁊ que ſemel intus. Innata eſt rupto
Fermentum iecore exierit caprificus .i. niſi hec tua ſcientia que pectore tuo vix pre tu- more contineri poteſt oſtenſa fuerit. Fermētum apte fermento ſcientiā oſtentatoris comparauit. Nam quēadmodum fermētum quod a feruē- do eſt dictum farina inuolutum ſuo feruore erumpit ⁊ tumore: ita etiam ſcientia in oſtentatoris pectore incluſa erūpere omnino cupit nec coerce ri poteſt. Intus in altitudine pectoris. Exierit patefacta fuerit ⁊ diuulga
Caprificus. ta. Caprificus: ex ſilueſtri genere ficus eſt nunꝙ auctore Plinio mature
Iecur. ſcens e muris maxime erumpit. Martialis. Marmora meſſale findit ca
Epar. prificus. Iuuenal. ad que diſcutienda valent ſterilis mala robora ficꝰ. Rupto iecore perſtat in methaphora .i. patefacto pectore. Iecur noſtrū eſt: epar ꝟbo greci. En pallor ſeniūꝙ ironia eſt: quaſi dicat: ⁊ cur non ob- ſtentet ſciam ſuam cū ex nimio ſtudio ⁊ pallorem contraxerit: ⁊ ſenio ſit cōfectus. O mores: exclamatio eſt cū indignatione in ambitioſum oſten tatorē: cū vnuſquiſꝙ cōſciētia benefacti contētus eſſe deberet. Scire tuū hunc ꝟſum allegat Quin. lib. ix. dicens in eo figurā eſſe quā regreſſionē appellat: ꝙ ſepius idem verbum repetatur.
Moni.

Ac pulchrum eſt digito monſtrari et dicier hic eſt

Ten cirratorum centum dictata fuiſſe

Pro nihilo pendas. ecce inter pocula querunt

Romulide ſaturi quid dia poemata narrent.

Hic aliquis cui circa homeros et ianthina lena ēſt

Rancidulum quiddam balba de nare locutus

Phyllidas hypſipylas vatum et plorabile ſi quid:

Eliquat ⁊ tenero ſupplentat verba palato.

Aſſenſere viri. nunc non cinis ille poete

Felix. non leuioꝛ cippus nunc impꝛimit oſſa.

Laudant cõuiue. nunc non e mauibus illis

Nunc nõ e tumulo foꝛtunataq; fauilla.

Poni per. Poni.

Naſcentur viole. rides ait ⁊ nimis vncis.

Naribus indulges. an erit qui velle recuſet

Os populi meruiſſe. ⁊ cedro digna locutus

Linquere. nec ſcombꝛos metuentia carmina nec thus.

¶ At pulchꝛũ.⁊c. Hec pꝛima videtur mihi eſſe monitoꝛis verba oſtẽdentis pulchꝛũ eſſe laudari: quod poeta nõ negat: ſed inficias it ac negat ꝓpterea ꝑcipue bene faciẽdũ aut bene dicẽdũ tibi eſſe: vt lauderis ab illaudatis. ¶ Dicier comica eſt paragoge ꝓ dici. Digito mõſtrari aliqñ pulchꝛũ eſt vt ab illo q̃ dixit: ecce agnꝰ dei. ⁊ aliqñ cõtumelioſum: vt ab illis q̃ dixerũt ecce ſomniatoꝛ nr̃ venit. ¶ Ten. comice dixit ꝓ tene hoc eſt ãte dixit aũt te dictata fuiſſe: quõ dicimur vergiliũ ⁊ homerũ audiuiſſe vel legiſſe qñ opa eoꝝ legimꝰ. Dictata ſunt que magr̃i pueris legũt: vt ad eoꝝ imitationẽ ſimilia faciãt. Cirrati aũt ſunt fere diuitũ pueri qui cirratos i. calamiſtratos ⁊ ita criſpãtes capillos habẽt. Romulide. i. romani a romulo denoiati; ſaturi aũt malũ habẽt fere iudiciũ. vñ dicit Ho. in ſecũdo ſermonũ. Uerũ hic impráſi mecũ diſquirite. cur hoc? Dicã ſi potero: male verũ examinat ois coꝛruptus index; maxime aũt vẽtri indulgẽtes inepti ſunt ad diuinoꝝ ꝯtẽplationẽ: obeſo eñ ventre ⁊ pꝛepingui obtuſo fere ſunt ingenio. et ideo prouinciã oĩno ſibi negatã vſurpant ſaturi querentes; quid dia poemata narrẽt. Lena veſtis eſt militaris per quã quia violaceã dicit ſignificat quẽuis nobiliũ Rancidulũ quiddã. Quia ſingula britãnicus explanabit paucis expꝛimã quod ſentio Uidetur poeta reſpexiſſe ad rãcidas carnes: propterea ꝙ perdite gule pꝛoceres ranceſcentes ⁊ fere putridas carnes laudarent: dicẽte Hoꝛa. Rancidũ apꝛũ antiqui laudabãt. Apud quẽ Catius dicit in cena naſidiem putridas ⁊ ſemicoꝛruptas aues pro delitijs appoſitas: quo ergo teneriores ſint carnes veſcebantur eis ſemiputridis. vnde per diminutionẽ dicit rancidulũ. Ne mihi tamen quiſq; tam ſit ineptus vt credat illud quiddã rãcidulũ quod

ASCEN.
Dicier
Ten.
Dictata
Cirrati.
Saturi
Randiculũ.

Ille delicatulus locutus eſt: fuiſſe de rancidulis carnibus: loquitur eñ
de amoribus ex triuiali quouis carmine. ſed ſicut demoſthenis oratiões
lucernas olere dicte ſunt: ꝙ nocturna lucubratione confecte eſſent. Et ſi
cut dicẽte Horatio in primo epiſtolarũ. Uina fere dulces oluerunt mane
camene. ita vult poeta ꝙ illud dictum a ſaturato rancidulis carnibꝰ: ole
Quiddam. ret quandam ranciditatez ꝛ ita rancidulum vocat. Quiddam legẽs non
quoddam. quiddam eñ ſubſtantiuum eſt ꝛ ita efflagitat adiectiuũ ſicut
hic rancidulum. Quoddã autem adiectiuũ eſt ſubſtãtiuum deſiderãs: vt
quoddã carmẽ racidulũ. Nec eſt idẽ qđ aliquid. Nam aliqđ denotat in-
certum quid etiã dicẽti: quiddam: verũ certum. vt ſi ſciero de quo loquor
dicam quidã veſtrum hodie vapulabit ſin neſciero aliquis: quaſi alius
quis. Quia ergo poeta loquitur de re certa ſibi dicturus phillidas hypſi-
pylas ⁊c. dixit quidam quod idem contemptum ꝛ imminutionẽ ſonat: vt
quiddam prediũ datum eſt: quaſi modicum. quid balba de nare. Geſtum
loquẽtis: exprimit non ſine nota eius. Sunt eñ delicati vſq; adeo vt gra
ue ſit eis pleno ore eloqui: ſed quaſi naſum ducẽtes balbutiunt: quam rẽ
blanditias pre ſe ferre ſignificat Hora. in primo ſermonũ dicẽs. Strabo
nem appellat petum pater: ꝛ pullũ male paruus ſi cui filius eſt: vt abor-
tiuus fuit olim Siſyphus. hinc varũ diſtortis cruribus: illum Balbutit
ſcaurum prauis fultũ male talis. Econtrario ſi quis acutis naribus loq
tur pro ſe fert contemptũ vt in eodẽ ſermone: qui eſt prioris libri tertius.
Iracũdior eſt paulo: minus aptus acutis. Naribus horũ hominũ rideri
poſſit ⁊c. Et paulo inferius dicet hic poeta noſter. rides ait et nimis vn-
cis naribus indulges. Utitur autem ſingulari hic: ꝛ paulopoſt ſonat de
nare canina littera: etiam ſingulari vtetur numero preter conſuetudinẽ:
nã vix ſingulariter in oratiõe inuenies: ſed nõ ſine ratione id facit. inue-
nit eñ geſtum loquẽtis quo altera narium dũtarat obſtrepit. In rectis
ſingularibus nõ inueni niſi pro fluuio apud vergilium purpurea non al
bus aqua. alexander putauit etiam nar dici in hac ſignificatione dicẽs.
Que primaria ſunt niſi naris curta manebũt. Sed genus diſcrepat. naz
nar aut maſculinũ aut neutrum eſſet: ſed nare in ablatiuo feminino vti-
Phillidas. tur auctor a nominatiuo inuſitato naris vel nares. Phillidas actũs eſt plu
ralis tertie declinationis ꝛ ideo more greco vltimã corripit. Quecũq; eñ
habẽt actm̃ ſingularẽ in a correptã in tertia declinatione: ꝛ nõ ſunt neu-
tri generis: legitime mittũt pluralẽ in as correptã ſi quidẽ habent: vt hec
phillis huiꝰ phillidis huic phillidi hãc phillida. Et pluraliter has phil
lidas. Nec obſtat ꝙ ꝓprium eſt regine thracie: q̃ eñ ꝓpria eſſent ſi ſingu
lis cõueniãt pluribus attributa: pluralẽ nõ refugiũt: vt Cathones ioues
veneres aiaces iacobiq; periles ⁊c. Ideo aũt plurali vtitur vt in eorum con
tẽptum ſignificaret eos canere triuialia a pluribus decãtata vt ſunt: de
philide ꝛ hyſipile. Hyſipilas autem actũs eſt prime declinationis a nñõ
hyſipyle: vel ſi latine dicatur hyſipila. Fabulas recitabit britãnicus. Ua
tum ꝛ plorabile. Significat elegias vnde infra elegidia crudi dictarunt
proceres. Eſt eñ elegiaci carminis cõpoſitio ceteris facilior: ſi tñ decorũ

habeat paucis data. Eliquat.i.liquide effert:reſpicit qđ prius dixit tene Aſſentio.
ro cū pſalmate guttur. Mobile colluerit. Aſſenſere viri.dicim⁹ aſſentior
aſſentiris nunc potius vt gellius docet:ꝙ aſſentio:reperiꝛ autē aſſentor
prime coniugationis quod ad adulationē ptinet. Eſt aūt ironia ꝙ dicit
viri non em̄ viros qui a virtute dicti ſunt appellandos putat aſſentato=
res qui vt applauderēt aſtabā. Suetonius em̄ ſcribit neronē plures ale- Applauſores.
xandria euocaſſe ⁊ adoleſcentulos equeſtris ordinis ⁊ quinqꝫ amplius
milia e plebe robuſtiſſime iuuētutis vndiqꝫ elegiſſe qui diuiſi plauſum
genera condiſcerent.de his ergo videtur hic loqui:ſicut Juuena.in.vij.
Scit dare libertos:extrema in parte ſedētes ordinis ⁊ magnas comituꝫ
diſponere voces. Pōt aūt duplex eſſe cōſtructio vel vt ea ꝟba que ſequū
tur.ſ.nūc nō cinis ⁊c.ſint poete ſic. Si ſup.viri aſſenſerunt.non.i.nūquid
ille cinis poete qui talia cōpoſuit ſit felix:vel vt ſint applaudētium.aſſen
ſere viri dicētes ſup.non.i.nōne ⁊c. Et ſimiliter illa.laudāt cōniue ꝯſtrui
poſſunt. Lenior cyppus.i.ceſpes ſupiectus Credebat em̄ miſerāda gen-
tiliū ſupſtitio bene actū eſſe cū ſpiritibus quoꝝ corpora molliter:quieſce
bant.vñ Juue.in ſatyra dicta videlꝫ ſeptima. Dij maioꝝ vmbris tenuē ⁊
ſine pondere terrā ſpirāteſqꝫ crocos ⁊ in vrna ppetuū ver. Qui ꝓcepto-
rem ſancti voluere parētis eſſe loco. Ecōtrario aūt maximā imꝓcationē
vrgēs ſepulchrū putabāt.vt dicet britānicus. Carmina digna cedro:ſunt
digna perpetua cōſeruatione:nā cedrino ſucco illate tabule carie ⁊ tere=
dinibus nō cōſumunꝛ:libri quoqꝫ cōſeruantur. Ea aūt metuūt ſcōbros.i.
ſalſamenta.hoc eſt piſces ſalſos aut carnes:q̄ ſcripta in chartis danꝛ ce
tarijs.i.ħ ſqui talia vendūt vt emētibus dētur cum piſcibus aut carnib⁹
ſimile faciūt aromatarij qui ex hmōi chartis cucullos faciunt in quibus
thus piper aut q̄d ſimile vēdant. Ordo eſt.ac ſi dicat admonitor. Ego fa- Cōſtructio.
teor nō nihil eſſe ſapere ⁊ ꝓbe ſcire etiam ſi nemo te id ſcire ſciuerit:at id
eſt ſed pulchrū monſtrari digito:⁊ dicier id eſt dici.hic eſt ſupple de quo
locutus ſum.ille videlꝫ egregius poeta.vnde addit. Ten.i.tene.hoc eſt
pendas ne id eſt repute ne ꝓ nihilo te fuiſſe dictata.i.ex ſcriptis tuis cō
poſita eſſe dictata centum cirratoꝝ.i.plurimorum nobilium puerorū cir
ratos id eſt calamiſtratos capillos habentium:quaſi dicat, non recte id
feceris. Ad qđ poeta reſpondebit ex directo ibi. Quiſquis es ⁊c. Hic aūt
reſpondet quaſi dicat:qꝛ parum eſt ab illaudatis laudari immo ſm Se
necā turpe ac vituperabile eſt:ideo nō magnificerim illoꝝ dictata fuiſſe.
Nam ecce romulide.i.romani ſaturi id eſt repleti cibis:querūt inter po
cula.i.inter potandum quid dia id eſt diuina poemata ⁊ ab eo cui mens
diuinior eſt condita:narrent.i.recitent. Hic id eſt inter hos hoc eſt modo
vel hoc loco:aliquis ſupple recitator carminuꝫ:⁊ cui lena id eſt chlamis
ianthina id eſt violacei coloris eſt circa humeros.i.demiſſa ex humeris
locutus,i.prelocutus quiddam rancidulum id eſt putidulum:vt ſemi cor
ruptos cibos quo teneriores eſſent q̄ſi eructans de nare balba.i.ſub bal-
butiēte quo blandior eſſet:eliquat.i.liquide quaſi effundit gutture mobi
li:⁊ ſupplantat.i.ſupprimit ſemifracta non aperta voce enuncians et re-

citans phillidas.i.verſiculos de amoribus phillidis ⁊ hypſipylas.i.ver ſiculos de amore hyſipyles:⁊ ſi quid id eſt aliquid vatum ſup.eſt plorabile id eſt lamẽtabile ⁊ elegiaco carmine deſcriptũ. Uiri per ironiã dicit: quaſi dicat nõ viri ſꝫ leues aſſentatores ⁊ applauſores: aſſenſere.i.aſſenſerunt dicẽtes non.i.nonne ille cinis poete qui ſcꝫ talia compoſuit:nunc felix ſup.eſt? non.i.nonne cippus.i.ceſpus aut puluis ſuppoſitus imprimit nunc leuior.i.dum imprimit oſſa eius eſt leuior quaſi dicãt maxime: vel ſic. Si ſup.viri forte aſſenſere.i.aſſenſerunt:nonne cinis ⁊c. quaſi dicat poeta minime. Et poſtꝗ viri illi.i.cõductitij qui in extrema parte ſedebãt aſſenſerunt:conuiue.i.ipſi proceres ad cõuiuium principaliter inuitati:laudant ſupple carmina poete dicẽtes:non.i.nonne viole naſcẽtur nũc ex illis tam ſcꝫ beatis.manibus.i.vmbris corporis ad ſepulchra manentibus ⁊ naſcẽtur e tumulo:⁊ ex illa fauilla.i.modica flãma vel modico cinere exuſto:fortunata.i.beata ⁊ bona fortuna freta? hoc autem dicit poeta vultu irridẽtis ſimili vnde ſubdit:de monitore dicẽs:monitor ſup. ait. O perſi tu rides.i.derides ⁊ indulges.i.auide incumbis narib⁹ nimis vncis.i.corruris hoc eſt nimis profuſe irrides.non enĩ eſt hic materia tãti riſus:qđ probat dicẽs. An ſup.quiſꝗ erit qui recuſet.i.renuat refugiat velle meruiſſe os populi id eſt laudẽ popularem:⁊ qui locutus.i.quia locutus ſit ſup.carmina digna cedro.i.que conſeruẽtur a carie ⁊ corruptione ſucco cedrino:recuſet velle liquere.i.poſt ſe relinquere carmina:nec pro nõ:non metuẽtia.i.formidantia.ſcõbros.i.piſces ex quibus cõficitur garum.i.libaumen ⁊ etiã ſalſamẽta.i.carnes aut piſces ſalſi qui in carthis vilium ſcriptoꝝ vendi ſolent:nec metuẽtia tus id eſt non timẽtia ꝙ ſeruiant turpi aut peperi aut eiuſmodi alicui vendendo. ¶ At pulchrum

Jo. Britan. eſt digito mon.hinc emergit omnis indignatio poete ironia eſt. Martialis. Sed toto legor orbe frequẽs:⁊ dicit̃ hic eſt. Et idẽ alibi. Rumpitur inuidia ꝙ turba ſemper in omni monſtramur digito. Ten cirratoꝝ centuꝫ

Dictata. dictata fuiſſe pro nihilo pendas? id eſt pro nihilo putes ꝙ in ſcholis magiſtri pueris dictata prebuerunt ex libris tuis. Naꝫ dictata ſunt que magiſtri pueris prebent imitanda. Nec ea tantũ in litteris:ſꝫ in alijs quoqꝫ artibus appellamus. Aſconius his verbis ſcribit. Ergo libellum veterẽ vult intelligi attuliſſe cecilium:vnde magiſtri dictata pueris prebere conſueuerunt. Suetonius.tyrones per equites romanos ac etiã per ſenatores armorũ peritos erudiebant:precibus enitens:vt diſciplinã ſingulorum ſuſciperent: ipſiſqꝫ dictata exercentibus darent. Iuuenalis. Donec peragat dictata magiſtri. Horatius. Sic iterat voces ⁊ verba cadẽtia tollit. Ut puerum ſceuo credas dictata magiſtro reddere. Deriuatũ eſt a dicto. Nã dictare eſt enunciare quod alius excipiat ⁊ notet. Ten pro tene. Ordo eſt.pro nihilo pendas te fuiſſe dictata centum cirratoꝝ id eſt ex li

Dictare. bris tuis magiſtros dictata centũ pueris prebuiſſe. Horatius in eo ita inſurgit. An tua demens. Uilibus in ludis dictari carmina malis? Centum cirratorum id eſt puerorum que etas capillis gaudet. Nam cirri dicuntur capilli cincti ⁊ torti. Martialis. Caput nudum cirris grandibus

hinc ⁊ inde cingunt. Idem alibi. Nec matutini cirrata caterua magiſtri.
Iuuena. flaucm ceſariam ⁊ madido torquentē cornua cirro. Carnes etiā Cirri.
oſtreorum cirri dicuntur. Martialis ⁊ oſtreorum rapere liuidos cirros. Cirrati.
¶ Ecce inter pocula querunt romulide ſaturi. Satyrico riſu in eos inue
hitur qui epulis repleti inter ipſa pocula deſcriptis alienis diſputāt cū
verum iudicium tūc ferri non poſſit. vnde Hora. Diſcite nō inter lances:
menſaſq; nitentes. Cum ſtupet inſanis acies fulgoribus ⁊ cum. Acclinis
falſis animus meliora recuſet. Uerum hic impranſi mecū diſquirite. Et
paulo infra. Male verum examinat omnis corruptus iudex. quaſi dicat
rectum iudicium ferri nō poſſe cum crapulatus fueris. Hocq; inuidioſe
in neronē dicit: qui vt auctor eſt Cornelius Tacitus etiam doctoribus
ſapiētie impertiebat poſt epulas. Ecce incipiētis eſt. demōſtrantiſq; rem
nouam ⁊ inauditam. cum indignatione ⁊ animi impatiētia dictum eſt e Romulus.
ce. Inter pocula. Hinc exit indignatio ⁊ ardor poete. romulide. romanic
ironice. i. non romulo ſimiles: qui ſumma cū ſobrietate ad res gerendas.
deſcendebat. Quod docet. L. Piſo frugi. Qui eum ad cenam vocatū ait
non multum bibiſſe: quia poſtridie negocium haberet. Saturi poſt epu
las: ſcilȝ. Quid dia poemata narrent id eſt ſcribant ⁊ tractent. Hic id eſt
in conuiuio. Cui circa humeros ⁊ ianthina lena eſt: a qualitate veſtis di-
uitem deſignat ⁊ nobilem. de ipſo Nerone puto intelligi: cum reliqui cō-
uiue in eius gratiam ⁊ aſſentationem qualiacūq; pronunciaret carmina
laudarent. Nam illum conſtat carminis ſtudioſum fuiſſe ⁊ ſepe priua-
tim ⁊ publice vt diximus carmina decantaſſe. Lena. veſtimēti genus ha- Lena.
bitus duplicis: quod ita appellatum exiſtimant tuſce: quidā grece chla Chlamis.
myda. auctor eſt feſtus. Uirg. loquēs de Mercurio. Tirioq; ardebat mu Iāthina ve-
rice lena. Demiſſa ex humeris. Ianthina id eſt coloris violacei. Ion. eſt ſtis.
viola anthos flos. Nam vt ſcribit plinius: ex violis quarum plura ſunt
genera. Purpuree: lutee: albe que ſponte apricis ⁊ macris locis ꝓueniūt.
Purpuree latiore folio ſtatim a radice carnoſa exeūt ſoleq; greco nomi-
ne a ceteris diſcernuntur ianthes appellate: ita ab his ianthina veſtis:
licet apud plinium legatur iācinthina veſtis, ⁊ paulo inferius iacinthi-
num deprauato textu. A viola ergo que ianthis appellatur ianthina eſt
veſtis. Luxuria enim auctore pli. veſtibus quoq; prouocauit eos flores q̄
colore commendantur. Hos ait tres eſſe principales Unum in cocco qui
in roſis micat: quo nihil gratius traditur aſpectu ⁊ in purpuras tyrias:
dibaphaſq; aut laconicas. Aliud amethiſton qui viola: ⁊ ipſe in purpu-
reum quēq; ianthinum appellauit: legendum itaq; erit. Cui circa hume-
ros ⁊ ianthina lena: vt interſeratur hec particula: ⁊ nā aliter verſus non
ſtaret: corripitur enim prima ſyllaba in iāthina. Martialis. Coccina fa-
moſe donas ⁊ iāthina meche. Hincq; apparet magni precij fuiſſe eā ve-
ſtem: cum Martialis oſtendat. Tale munus non conuenire meretrici. et
hec particula ⁊ ad indignationem poſita eſt: vt illud. Et quiſq; numē iu
nonis adoret? Randiculum quiddā putridum ⁊ inſipidum: ſumpta trāſ
latione a carnibus rancidis. vnde Horatius. Rancidum aprum antiqui Randicum.

laudabāt. Balba de nare locutus. hinc indignatur ꝙ pronūciatione ma
los verſus ⁊ aliena ſcripta iuuare conat̃. Balba nare: balbutiēti. Phyl-
Phyllis. lidas. fabulam phyllidis phyllidas hypſiphylas: numero plurali ſaty-
rice dixit: quaſi que a multis ſcripta eſſent. Phyllis regina trachū· fuit:
que Demophontē theſei filiū regē athenienſem redeuntē de troiano pre
lio dilexit. ⁊ in coniugium ſuum rogauit. Ille ait ſe ante ordinaturum rē
ſuam. ⁊ ſic ad eius nuptias reuerſurum. profectus itaq; cū tardaret: phyl
lis ⁊ amoris impatiētia ⁊ doloris impulſu. qꝛ ſe ſpretā credebat laqueo
vitam finiuit: ⁊ conuerſa eſt in arborem amigdalum ſine folijs: poſtea re
uerſus demophon cognita re illius amplexus eſt trūcum. qui velut ſpon
ſi ſentiret aduētum folia emiſit. de hac Ouidius. ⁊ multi alij ſcripſerunt
Hypſipyle. hypſipylas. Hypſipyle Thoantis filia tēporibus argonautarum a mu-
Lēniades. lieribus Lēni regina conſtituta fuit electis maribus: nā cum vulcanus
veneris cum marte adulterium deprehendiſſet in lemno: vt ſcribit Sta-
tius. Lēniades tanto venerē contēptui habuere: vt cum omnibus dijs ſa
crificarent illam omnino ſine honore omitterēt. Que illis irata omnibꝰ
fetorē hircinum immiſit: ob quod a viris euntibus in bellum aduerſus
thraces ſprete communi omnium conſenſu viros e bello reuerſos intere
merunt omnes preter hypſipylen: que patrē thoantē ſeruauit. eiq; naui
impoſuit: quē proſpera nauigatione bacchus eius pater in Colum inſulā
perduxit. Hypſipyle ſtructo rogo in propria regia: alterius ſuppoſiti fu-
nera pro patre quē occidiſſe aiebat celebrauit. Mox cum argonaute Col
chos ꝓficiſcētes eo perueniſſent ab ijs femininis hoſpitio ac lecto ſuſce-
ti ſunt. Et hypſipylen iaſon cum biēnium cum ea commoratus eſſet hor-
tantibus: deniq; ſocijs pro diſceſſu grauidam reliquit que gemellos pe-
perit thoantem. ſ. ⁊ Enneum: quos deinde mater extra inſulam alendos
miſit ne contra legē maſculi domi nutrirentur. Seruatū igitur thoantē
ab hypſipyle cum Lēniades cognoſcerent. eam vt perfidam ad cruciatū
popoſcerūt. at ea fugiēs a piratis in Littore capta. Lycurgo regi nemee
dono data fuit. In cuius ſeruitio dum filium eius opheltem qui poſtea
Archemorus eſt dictus nutrix aleret. Et redeuntibus ab obſidione the-
barum regibus argiuis: ac in nemea Sylua ſiti pene pereuntibus: aquā
indicaret: ſuoſq; interrogata caſus exponeret: a filijs qui cum Adraſto
erant cognita fuit: in quorum amplexibus dum moratur infans quē in-
ter flores ⁊ herbas ludentē liquerat a ſerpēte necatus eſt. Quod Lycur
gus pueri pater ſentiens mulieri necē parabat: ſed a regibus ⁊ filijs ſer-
uata eſt. Uatum ⁊ plorabile ſi quid: deeſt: eſt vt ſit. Et ſi quid eſt plorabi-
le vatum. i. ſi quid aliud poete flebile ſcripſerunt ijs ſimile. i. elegiam q̄
carmen miſerabile ſignificat: vt Ouidius. elegi flebile carmē. ¶ Eliquat
Supplanta id eſt cum vocis lenocinio pronunciat tractum ab ijs que igni aut calore
re. aliquo liqueri ſolēt. Supplantat. ſupprimit. i. nō apta voce effundit: ſed
quaſi voce ſtrangulata pronunciat. quo lenius ⁊ ſuauius eſſe videatur:
Tenero palato: aut ironia eſt. i. palato delicato aut palati. Epitheton.
Aſſenſere viri ironia eſt ⁊ riſu ꝓnuncianda q̄ ſequunt̃. Uiri: ironicos eſt

mulieres. Aſſenſere ꝓbauere. que dixerũt. Nũc nõ ciuis ille poete felix.
Uerba laudantiũ ſcripta aliena: ironia eſt poete. Nõ leuior cippus nũc Leuis ſepultura.
imprimit oſſa. i. certe ita bene dixit: poeta vt eius oſſa deoꝝ bñficio lapi-
de ſepulchri nõ vrgeant: talia eñ mortuis ſolẽt optari. Oui. oſſa quieta
precor tuta requieſcite in vrna. Et ſit humus cineri nõ oneroſa tuo. Ju-
uena. Dij maioꝝ vmbris tenuẽ ⁊ ſine põdere terrã. Spirãteſq; crocos et
in vrna perpetuũ ver. Mar. ſit tibi terra leuis: molliq; tegaris arena. Ti-
bul. ꝓ ꝯtra. O tu qui venerẽ docuiſti vẽdere ꝓmus. Quiſquis es infelix
vrgeat oſſa lapis. Cippus ſepulchrũ. Hora. Mille pedes in fronte. trecẽ-
tos cippus in agrũ. Hic dabit. Laudãt cõuiue. irriſio eſt in laudãtes qui
in aſſentationẽ principis ita laudãt carmina ab eo recitata. Nunc non e
manibus illis: laudantiũ verba. Manibus. manes antiqui aĩas inferoꝝ
dixerũt. Manes tñ dij ab auguribus vocabant̃ ꝙ per eos oĩa manari cre- Manes.
debant: eoſq; deos ſuperos atq; inferos dicebãt. auctor eſt. Feſtus. fortu- Comburẽdi
nataq; fauilla: morẽ antiquoꝝ reſpexit apud quos corpa mortuorũ cre- occaſio.
mabant̃: lȝ id apud romanos veteris non fuerit inſtituti ꝗ terra cõdebã-
tur. At poſtq; vt ſcrip. Pli. Lõginquis bellis obrutos erui cognouere. tũc
inſtitutũ tñ multifarie priſcos ſeruauere ritus. Sicut in cornelia domo
nemo ante ſyllã dictatorẽ tradit̃ eſſe crematꝰ. Idq; eũ voluiſſe veritũ ta-
lionẽ eruto. C. Marij cadauere. Rides ait: ꝟba monitoris introducti ad
periſiũ. Uncis naribꝰ indulges. ridẽdo eñ nares ĩ ruga ꝯtrahunt̃. Mar.
Et pueri naſum rinocerotis hñt. Hora. Acutis naribus hoꝝ hominũ ri-
deri poſſit. Et alibi. Perſius. Ingeminat tremulos naſo criſpante cachi-
nos. Nares a gnaritate ideo dicte ſunt qꝛ nos odoratu doceant preſto ⁊
prope eſſe qđ adhuc oculi nõ vident. An erit qui velle recuſet os populi Nares.
meruiſſe. i. inuenief ne quiſpiã qui plauſum populi ⁊ laudes cũ ex meri-
to veniant contemnat̃. Os populi. i. laudẽ. Cedro digna. i. que perpetuo
ſeruent̃. illi eñ tanta vis eſt ⁊ precipue que in ſyria naſcitur: vt in egypto Cedrus
corpora holum defunctoꝝ perfuſa eius liquore qui ex ligno modo aque
fluit ſeruent̃. libri auctore vitruuio oleo cedrino tincti nõ timent tineas:
nec cariã. ⁊ hemina in annalibꝰ ſcriptũ reliquit: libros Nume repertos
a Cu. Terentio ſub ianiculo nõ fuiſſe conſumptos: quis annis quingen
tis. xxxv. infoſſos qm̃ cedrati eſſent. Mar. que cedro decorata purpuraq;
nigris pagina creuit vmblicis. Idem alibi. Credo licet ambules percun-
ctus. Hora. Speramus carmina fingi poſſe linẽdra cedro. Oui. nec titu-
lus minio nec cedro charta notet̃.. Scombros metuẽtia. Papyraceis cu-
cullis ſalſamenta vendebant̃. Mar. Ne ronchos metuos malignorũ.
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas. Scombrus piſcis ex quo lauda- Scombri.
tiſſimũ fiebat garum: hoc ſalſamenti genus eſt. Mar. Expirantis adhuc
ſcõbri de ſanguine primo. Accipe faſtorũ munera cartha garũ. Hinc di-
cta eſt herculis inſula ad carthaginẽ ſpectans a ſcombroꝝ multitudine
captorũ ſcombria auctor eſt. Strabo. Nec thus. in arabia colligitur in ſa- Scombria
bota monte excelſo. Regione ſaba. ſaba ꝟo myſterium ſignificat vt greci inſula.
interpretantur. Uirg. india mittit ebur melles ſua tura ſabei. Tus. Saba

per.
Quis eſt o modo quem ex aduerſo dicere feci.
Non ego cum ſcribo: ſi forte quid aptius exit:
Quando hec rara auis eſt: ſi quid tamen artius exit
Laudari metuam. neq3 enim mihi cornea fibra eſt
Sed recti: finemq3 extremumq3 eſſe recuſo
Euge tuum & belle. nam belle hoc excute totum.
Quid non intus habet: non hic eſt ilias acci
Ebria veratro: non ſi qua elegidia crudi
Dictarunt proceres non quicquid deniq3 lectis
Scribitur in citreis: calidum ſcis ponere ſumen
Scis comitem horridulum trita donare lacerna
Et verum inquis amo: verum: mihi dicito de me
Qui pote. vis dicam. nugaris: cum tibi calue
Pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede extet.
O iane a tergo quem nulla ciconia pinſit:
Nec manus auriculas imitata eſt mobilis albas
Nec lingue quantum ſitiat canis appula tantum
Uos o patritius ſanguis quos viuere fas eſt:
Occipiti ceco poſtice occurrite ſanne.
Quis populi ſermo eſt. quis enim niſi carmina molli

Nunc demum numero fluere: vt per leue ſeueros
Effundat iunctura vngues: ſcit tendere verſum
Non ſecus ac ſi oculo rubꝛicam dirigat vno
Siue opus in moꝛes: in luxum ⁊ pꝛandia regum
Dicere res grandes noſtro dat muſa poete.
Ecce modo heroas ſenſus afferre videmus
Nugari ſolitos grece: nec ponere lucos
Artifices nec rus ſaturum laudare vbi coꝛbes
Et focus ⁊ poꝛci: ⁊ fumoſa parilia feno
Unde remus ſulcoqꝫ terens dentalia quinti
Cum trepida ante boues dictaturam induit vxoꝛ
Et tua aratra domum lictoꝛ tulit: euge poeta.

¶ Quiſquis. In hac parte ſatyꝛicus pꝛetermiſſa cachinnatiõe ſeuere do- ASCEN.
cet laudẽ quidẽ nõ fugiendã eſſe ſed tñ nõ appetendã tanq̃ in id qd̓ pꝛin
cipalis intentio bene dicẽtis aut bene operantis dirigat̃. Is em̃ finis hy-
pocritarũ eſt. Deinde oñdit carmẽ ſuũ nõ eſſe ad gloꝛias inanes: quale
eſt illoꝝ q̃ recitaturi captãt eos coꝛã q̃bus recitẽt: a q̃bus nõ niſi aſſenta
tionẽ obtinere poſſint: qd̓ vehemẽter deteſtat̃ poeta: ⁊ admonens roma-
nos vt talẽ laudationẽ q̃ tacita irriſio eſt euitẽt ſubinfert aſſentatoꝝ ver
ba. Ex aduerſo .i. oppoſito. Nã ſicut aduerſus hoſtes: ita aduerſus ami- Aduerſus
cos dicimꝰ .i. erga. non em̃ ſemꝑ inimicitias notificat. Qñ hoc ⁊c. oſtendit
cur dicit foꝛte qꝛ per hoc euitauit arrogantiã: arrogãtis em̃ eſſet firmiter
aſſerere: vñ ſubdit ac ſi dicat̃: dico foꝛte: qñ .i. qñquidẽ hec eſt rara auis .i.
raro reperit̃ q̃ apte ſcribat ſicut ⁊ phenix rarus inuentũ eſt: quippe qui
vnus dũtaxat eſſe perhibet̃. Iuuenalis aũt dicit. Rara auis in terris ni
groq̃ ſimilima cygno. Uel oñdit quare nõ metuat laudari: ꝓpterea ſcꝫ
qñ .i. qñquidẽ hec rara auis eſt .i. rarũ admodũ eſt ⁊ per q̃ difficile apte
quicq̃ edere: ⁊ ita laude dignũ: ſed cõſtructio textus fauet pꝛioꝛi expoſi-
tioni. Coꝛnea fibꝛa: ꝑcoꝛdia dicunt̃ ſedes effectionũ. ſunt aũt tenues pel-

licule cor cingētes:q̄ ſi cornea ⁊ dura ac denſa eſſent nō tā̄ faciliter affice
remur:q2 ergo homo eſt:⁊ vt tacit⁹ dicit cupido glorie etiā̄ ſapientib⁹ no
uiſſima exuitur.nō facile creditu eſſet ꝙ laudē̄ aſpernet̄:quilibet eñ̄ co-
nari dȝ vt dignus ſit laude nō vt laudet̄ ſibi ſed deo ⁊ ꝓximo cui bona fa
ma neceſſaria eſt dū̄modo auctoritatē noſtrā̄ in bñfactis aut dictis ſequa
tur.Eſt autem fibra quaſi vena quedā̄ in extremo iecoris aut cordis aut

Partis indeclinabilis genus.

alioꝝ exortū̄.Euge tuū̄ ⁊c.oīs pars indeclinabilis pro nōie poſita neu-
trum genus induit.Uerbū̄ vt ſcire tuū̄.Aduerbiū̄:vt iam cras heſternuȝ:
⁊ velle hoc.Interiectio vt euge tuū̄.Quid nō intus habet:figurata eſt in

Interrogationes vis.

terrogatio plus ponderis hñs q̄ȝ ſumma confirmatio.q̄ñ eñ̄ mihi ſatis
ſimplū̄ eloqui poſſumus:interrogamus:vt quē̄ non incuſaui amens ho-

Ilias acci.

minū̄ꝗȝ deorū̄ꝗȝ aut quid in euerſa vbi crudelius vrbe.Et hec eadem vt
ſcȝ quid nō faciebat amintas:Ilias acci.i.accij iuxta verſiculum.Quū̄
datur i bina iacitur q̄ñꝗȝ ſuprema.Notanter aū̄t dicit accij ne Neronem
aperte taxet:qui troica ſcripſit.vñ̄ dicit in eū̄ Iuuenalis ſaty.viij.In ſce-
na nunq̄ȝ cantauit oreſtes.Troica nō ſcripſit.ſicut ſup.nero q̄ erat troia
narū̄ rerū̄ affectator maximus:qui ⁊ in ſcenico habitu aloſin.i.expugna-
tionē̄ ⁊ excidiū̄ ilij decantauit.Ebria varatro.ſicut prius rancidulū̄ dixit
cōpoſitū̄ aut prolatū̄ ab eo qui rancidulis ſatur erat:ita hic iliada vocat
ebriā̄:q2 cōpoſita eſſet ab accio cum tñ̄ veratri.i.hellebori ſumpſiſſet:vt
ebrius poſſet dici.Sumendi aū̄t cauſa eſt vt conſumptis nociuis humo-
ribus defecatius ⁊ purgatius haberent cerebrum ⁊ melius ingeniū̄ vt de
carneade recitabit Britā̄nicus.Eligidia diminutiuū̄ videt̄ mutato gene
re ſicut ab epiſtola fit epiſtolium:elegediū̄ ergo eſt quid elegie.i.carmi-

Siqua.

nis de miſere amā̄tibus aut aliter miſere pereuntibus cōpoſitū̄.Siqua
non liceret dicere in hoc caſu ⁊ genere ſique:q2 quecū̄ꝗȝ deſinū̄t in quis
habē̄t qua nō que quotiē̄s reperitur vtrū̄ꝗȝ:ecōtrario q̄ a qui.Crudi.q.d.
nondū̄ cocti ab ea metaphora qua ſaty.iij.Utetur cum dicet.Unum et
molle lutū̄ es:nunc nū̄c ꝓperandus ⁊ acri fingendus ſine fine rota.Cru-
di ergo ſunt:q2 cū̄ ad libitū̄ vixerint nec phīe preceptis reformati ſin cru
di ⁊ indigeſti merito cenſent̄.Proceres ſunt eminentie murorū̄ que ma-
iores trabes ⁊ ita pondera domus ſuſtinē̄t:vnde ad primores ciuitatis
tranſlatio facta eſt.Dictarū̄:hoc quoꝗȝ indigentiā̄ notat:nā̄ nō ſatis eſt
dictare.i.ſcriptura pronunciare quaſi ex tp̄e facta carmina:imo vt dicit

Lecti citrei.

flaccus lib.primo ſermonū̄ ſaty.vltima ſepe ſtilum vertas iterū̄ que di-
gna legi ſint ſcripturus:nec te vt miret̄ turba labores.Lectis in citreis
id eſt in precioſiſſimis lecticis ex citro factis.Solebant eñ̄ poete diligen
tes ne que ſponte ꝓuenirent aut excogitarent̄ etiā̄ in lecto carmina:ha-
bere parietē̄ aut lecticā̄ ceratū̄ ſtilū̄ꝗȝ paratū̄ quo ea ſcriptitarē̄t:diuites
autē̄ contenti poete videri precioſiſſimas lecticas habebant.⁊ qui phī vi
deri volebant phorum imagines ad eorum effigiē̄ effectas habebant di-
cente Iuuē̄.Satyra.ij.Nam perfectiſſimus horū̄.Si quis ariſtotelē̄ ſi-
milem vel pithacon emit.Sic hodie qui docti videri volū̄t libros emunt
cōplures ⁊ eos exornant:ſed nō legunt.Calidum ſis ponere ⁊c.cauſam

oſtendit quare plurimi in erroꝛe permaneant: tñ ſibi placeāt: q2 vez adulatoꝛibus aures pꝛebēt: eoſq3 inceſcant a qb9 caſtigari debeāt. Contra qđ ſummū remediū eſt ꝯſulere viros bonos ⁊ pꝛudētes. Nā vt docet hoꝛatius in fine de arte poetica. Uir bonus ⁊ pꝛudēs verſus repꝛehendet inertes ⁊c. Uerū mihi dicito: de me volebat addere qđ poſtea additurus eſt quaſi dicat cōtinuo de me: quis populi ſermo eſt. Sed poeta fingens ſe adeſſe per quandā fantaſiā vbi diues eū cōſulit quē laute acceperit ⁊ decentius veſtierit: intermiſcet ſermonē ſuū: ſic tñ vt ſimul loquant̄ ⁊ poeta et diues: ſed ſicut in comedijs fieri ſolet licet multa ſimul dicta ex argumento cōpꝛobent̄: tñ q2 ſi ſimul recitent̄ intelligi nō poſſunt: ſingulatim enunciāda ſunt. Quum ergo dices inciperet dicere verū amo verū mihi dicito de me quis populi ſermo: indignatus poeta interpellat illo tñ nō aiaduertēte nec audiēte quidē. Qui poete. i. qui pōt ſup. fieri vt ille verū dicat. vis dicā. i. vis vt ego tibi dicā verū: tu nugaris. i. nugas agis. Cum tibi calue. Uarie exponitur. Nā britānicus ꝓpꝛiū nomē boni poete hinc per irriſionē attributū intelligit. Alij caluū dictū putāt quaſi depilatum vt poete ab eo cui ſunic̄ ⁊ lacernā dederit ꝓ falſo applauſu. Sicut ibi frōte capillata poſt hec occaſio calua eſt. Alij ad naturā reſpexiſſe volūt: q2 fere pingues ⁊ bene curata cute recaluaſtri ſunt: pꝛeſertim aduentante ſenio: ſed hic I vetulū videt̄ loqui ſicut tibi. Tū vetule auriculis ⁊c. Mihi aūt videt̄ poeta id agere vt neronē maxime carpat ⁊ minime capſiſſe cōuincat̄ tum q2 polydamāta dixit: tum q2 iliada: tum q2 auriculas aſini midas habet: ſed polydamas troianoꝛū pꝛinceps erat. ilias acci dictum eſt: auriculas aſini quis nō habet mutauit: ⁊ hic ne de nerone frequenter recitante ⁊ ſibi gloꝛiā vſurpāte dixiſſe cōuinceret̄: dixit cum tibi calue qđ ad neronē non ſpectat: ſed multo poſt moꝛtē Perſij Juuena. de domitiano dixit ſatyꝛa. iiij. Et caluo ſeruiret roma neroni. Sepui: δ2 ꝗ cū ſemi: vt ſeſquiſpes: pes cū ſemi. Albas auriculas dixit: q2 manus pueroꝛū ꝗ pollicem auribus ſuis imponūt ⁊ in moꝛē auricularū aſinoꝛū manus monēt albe ſunt: vel q2 aſinoꝝ auricule. i. extantes cartilagines interius albicant. Quis em̄ ⁊c. verba ſunt adulatoꝛis ad diuitem. Jn luxū ⁊ pꝛandia regum. Pꝛandia olim vitio dabant̄ potiſſimū a platone qui hoīes bis in die comedentes poꝛtentū eſſe dicebat. Heroas ſenſus: emphaſis eſt: quia nō contētus dicere heroicos ſenſus dixit heroas. ſunt autē verba adulatoꝛis: nec intelligo ꝙ poeta quēꝗ carpat grecīſſantē: ſed qđ adulatoꝛ immoderate laudet. Senſus em̄ verboꝛū omniū eſt. Quis populi ſermo de me eſt: ad hoc adulatoꝛ annuens indicauit ꝙ bonus vnde ſubdit: ꝗs em̄ eſſet ſermo de te ꝙ nunc demū fluūt carmina molli numero ſine quauis aſperitate: ⁊ ꝙ ſiue ſcripturus ſis in moꝛes regnū. i. ſm quoſdā comediā ſiue luxū. i. ſatyꝛā: ſiue in pꝛandia. i. tragediā vel vt ſimul legamus: ſiue ſcripturus ſis: id eſt contra moꝛes ⁊ luxum ⁊ pꝛandia regū. i. diuitum populus dicit ꝙ muſa dat hūc nr̄o poete hoc eſt tibi dicere res grandes: vñ ꝓpter rem inopinatā infert adulatoꝛ populum dicere. ecce nos videm9 mō. i. poſtꝗ hic noſter cepit ſcribere latinos ſup. poetas ſolitos nugari

Nota ꝯſtructionē text9.

Caluus.

Pꝛandia

grece.i.more grecoꝝ nugas cōponere ⁊ nō artifices.i.peritos ponere lu-
cos.nec rus ſaturnū.i.oīa vtenſilia habēs in quo ſunt corbes ⁊c. afferte
heroas ſenſus.vñ poſt oīa concludit adulator dicens:euge poeta qđ for-
Conſtructio te poete irridēti poſſet cōcedi.hec ſumma eſt.Ordo autē eſt. O tu quiſqs
id eſt quicūq̄:quē ego feci modo.i.paulo ante dicere ex aduerſo.i.ex ad-
uerſa parte:audi ſup.quid ſentiam. Quum.i.quando ego ſcribo:ſi forte
exit:id eſt editur a me quid:id eſt aliquid aptius:id eſt aliquātulū aptū
dico forte quando.i.quādoquidē hec auis eſt rara.i.rarū eſt exire a quo
vis quod aptū ſit:tamē ſi forte quid aptius exit:ego non metuam.i. for-
midem laudari: enim pro quia fibra:id eſt extremitas extorum vel ma-
teria precordioꝝ non eſt mihi cornea.i. dura ⁊ inafficibilis quaſi ex cor-
nu ſit.Sed ego recuſo:id eſt renuo tuū euge ſicut dicturus eſt euge poeta
eſt autem euge quaſi bene age ⁊ gaude ex bene actis ⁊ tuum belle:quan-
do ſcȝ dies de verſibus meis belle:id eſt pulchre ac lepide dictum eſſe fi-
nem ⁊ extremū recti.i.eſſe extremū ⁊ principale intentū propter qđ recte
agas. Nam excute.i.diſquire ſicut veſtes excuſſe oſtendūt quid intus ha-
beant pulueris ⁊ immūdiciei hoc totū belle:id eſt totum quod pretendis
dicendo belle ſupple dictū:quid ſupple adulationis ⁊ tacite irriſionis nō
habet intus? quaſi dicat nihil nō habet:quia quilibet habet quod poeta
non appetit:quia non ſcribit vt qui talē laudem aucupantur vnde ſub-
dit Ilias acci:id eſt accij hoc eſt carmen de ilio ab accio labeone compoſi-
tum:ebria veratro.i.editū ab eo qui:vt ſe bono ingenio fretum ſcripſiſſe
doceret multū veratri:id eſt ellebori albi ſumpſiſſe iactabat.non eſt hic.i.
in hoc opere meo:⁊ ſi ꝓceres.i.primores ciuitatis:crudi.i.incocti ⁊ ineru-
diti dictarunt.i.dictauerūt ⁊ ſcribēda ꝓnunciauerūt quā.i.aliqua elegi-
dia:id eſt fragmenta elegiaci carminis:non ſupple ſunt hic.deniq̄:id eſt
vt ſimul ⁊ vno verbo dicam:quicquid ſcribitur in lectis citreis:id eſt pre-
cioſiſſimo ligno confectis ⁊ inſuper ceratis non eſt hic: hoc eſt hic nihil
eſt ſcriptum ab eo qui diuitijs ſuis applauſum emat: qꝛ talis non poteſt
rectum iudicium de ſe audire.vndē ſubdit. Tu ſis ponere:id eſt ante po-
nere ſumē:id eſt illud genus ferculi facti ⁊ papillis ſuis lactantis: cali-
duȝ: id eſt recens coctū quomodo delicatius perhibetur: ⁊ tu ſcis donare
comitē:id eſt te comitā rem amicum pauperem ſed doctum:horridulum
id eſt male veſtitum ⁊ frigore ſubinde horrentē:id eſt quaſi horrore tre-
mentem:lacerna:id eſt veſte virili:ſed exteriori trita:id eſt ſemitrita ⁊ ex
vetuſtioribus tuis:id eſt tu ſcis quadam beniuolentia quaſi dono con-
ferre auditoribus tuis ⁊ victum ⁊ amictum ⁊ id eſt ⁊ tamē tu inquis ego
amo:verum:dicito mihi verum: quis ſermo populi eſt de me quod dixi
continue dicere diuitem:ſed poetam inſeruiſſe verba ſua:vt qui non poſ-
ſet ineptias tales perferre.dicit ergo poeta. O calue.i.decepte vel vetule
inepte vel recaluaſter ex lauticijs:vel qui te caluū poetā arbitraris cum
ſis imperitiſſimus qui.i.quomodo poete. ſupple eſt:id eſt fieri poteſt:vt
ſupple ille tibi verum dicat vis ſupple vt ego qui non ſum obnoxius ti-
bi dicam ſupple verum? tu nugaris:id eſt nugas hoc eſt res inanes agis

cum;petas verum audire ab eo quem pro mendacio nutris: vel cum credas te apte ſcribere: cum.i. quando quidem a qualiculus pinguis id eſt inteſtinum ſordium capax extet id eſt emineat:⁊ extra ſitum debitum ſtet tibi ſeſquipede id eſt pede cum ſemi. porrẽſo ſup.i. porro id eſt longe a te tenſo. hoc eſt cum ſis obeſo ⁊ prepingui ventre grauat⁹ putas tamen aliquid edere vnde veram laudem merearis:cum a quibus laudari arbitraris a tergo irridearis. O Jane id eſt o de⁹ biceps qui ⁊ ante ⁊ poſt te vides quem nulla ciconia id eſt digitus habens ſe cum brachio incuruato per modum colli gruis pinſit id eſt per deriſionem quaſi pinſat id eſt pingat te demiſſus a tergo.i. poſt tergum tuuꝫ ſubaudi beatus es: aut aliquid ſimile. Nec pro ⁊ non: ⁊ poſtq̃ ſupple manus mobilis id eſt frequẽter a deriſore qui pollices auribus imprimens manus quatit ⁊ vibrat mouetur nõ eſt imitata auriculas albas id eſt aſininas que interius albicant. vel auriculas albas ex albis manibus ſimulatas. Nec tantum lingue: ſcilicet exerte pinſit a tergo vel irrideat a tergo quantum ſupple lingue canis appula id ſitibunda et venatione delaſſata ſicut in apulia regione illa italie ſepe fit: ſitiat id eſt ſitiendo emittat vel exeat. vnde exertam linguam dicimus. Eſt autem compoſitum ab ex ⁊ ſero: ſed quia poſt x non ponitur s nã dicimus ꝓ exſero exero: ſicut ꝓ exſulto exulto ⁊c. Pro ſeq̃nti latinitate aduerte: ꝙ quotiens verbum ſubſtantiuũ aut eius participium exprimitur: aut ſubintelligit̃: nõ ponetur vocatiuus ſed nominatiuus: ſicut hic vos o patritius ſanguis ſubauditur enim exiſtentes. Nam ordo eſt. O vos ſupple romani mobiles exiſtentes ſup. ſanguis patritius id eſt patribus hoc eſt ſenatoribus orti: quos fas id eſt decet viuere ſupple laudabiliter ⁊ ſine irriſione: occurrite id eſt remedium ⁊ obſtaculum adhibete ſanne id eſt ſubſannationi ⁊ irriſiõi poſtice id eſt poſterioris partis ceco occipiti id eſt vbi occiput.i. poſterior pars capitis non habet oculos. Hoc eſt viuite ſic ne detis locum irriſoribus aut facultatem veſtri irridendi. Hec non audiens aut non aduertens diues: qr ſeorſuꝫ ea loquitur poeta pergit diues quo occeperat dicẽs. quis ſermo populi eſt de me? Ad quod arridens et annuens adulator quaſi dicat apprime bonus addit. quis enim ſupple alius eſſet: niſi carmina fluere id eſt diuite ⁊ benigna vena quaſi ſuapte natura prouenire molli id eſt ſuaui concinno ⁊ non aſpero. numero id eſt demum poſt longam expectationem nunc ſcilicet quando tu ſcribis: ita ſupple vt iunctura id eſt apta compoſitio: ſibi conſtans effundat: per leue id eſt per locum non aſperum: hoc eſt ſicut aquam effuſam leuiter trãſfluere ſine mora ⁊ obſtaculo ſinat: ac permittat vngues ſeueros id eſt quamtumuis rigidos in exquirenda aſperitate aut vacuitate: ⁊ eſt ſũpta metaphora a marmorarijs qui dicentes vngues per planum marmoris percipiſcunt an ſatis politum ſit. Et dicũt ſupple de te. Poeta noſter ſcit tendere verſum id eſt ſuis neruis ⁊ numeris conſtantem ad punctum perfectionis dirigere: non ſecus id eſt non aliter ac ſi dirigat rubricam id eſt chordam que fere ex pilis fit rubro illi tam vno oculo id eſt vſu vnius oculi: quo vt clarius videant alterum claudunt fabri lignarij ⁊ latomi. Et dicunt

ſup.q̄ muſa id eſt ipſa dea inuentionis ⁊ apte componendi dat noſtro
poete:hoc eſt tibi dicere id eſt ex arte eloqui res grādes ſiue ſupple di
cere velis aut ſcripturus ſis opus in.i.contra mores:hoc eſt vt dixi.co
mediam ſiue in luxum id eſt ſuperfluitatem habitus victus aut coitus
hoc eſt ſatyram.ſiue ſupple:in.i.contra prandia:regum id eſt principū
qui in prandijs ⁊ cenis ſummam triſticiam inuenerūt proprios filios
edentes vt tereus ⁊ tieſtes.vel legamus ſimpliciter.ſiue ſcripturus ſis
opus in mores ſiue in luxum ſiue in prandia regum id eſt diuitum id ē
in quecunq̄ vitia ſcribere velis.Et in approbationē illius addit ſup
ple populus vt dicit aſſentator dicens.Ecce quod admirantis eſt rem
inopinatam:nos videmus modo id eſt poſtq̄ hic noſter cepit ſcribere
ſup.romanos:ſolitos id eſt conſuetos antehac:nugari id eſt nugas.i.
res friuolas ⁊ inanes agere:grece.i.more grecorum q̄ fere nugantur:
⁊ vix artifices.i.peritos ⁊ doctos ponere id eſt deſcribere primum pre
ter imitationem aliorum.lucos.i.ſiluam inceduam.i.non incidendam
vt locus ex loco religioſus habeatur.quē arare aut inuertere nephas
fit:nec ſupple artifices.i.peritos laudare rus ſaturum.i.habens abun
de ſibi neceſſaria:vbi id eſt in quo rure ſunt corbes:quibus ſcilicet vue
colliguntur ⁊ vindemi fiunt:⁊ focus vbi ignis fouetur:⁊ laribus ſacri
ficatur.non vbi ſup.ſunt porci quibus operantur.i. ſacrificium faciūt
cereri ⁊ quibus veſcuntur ruſtici:⁊ parilia aut palilia id eſt inſtrumen
ta ad ſacrificandum pali.id eſt dee pabulorum in feno:exiſtentia fu
moſa id eſt ſuſpenſa in loco fumoſo:vnde id eſt ex quo rure ſaturo re
mus ſup.ortus eſt cum romulo fratre ſuo:⁊ o quinti id eſt o luci quin
ti cincinate vnde ſup.tu terens ſulco id eſt faciendo ſulcos dentalia.i.
inſtrumenta agricolarum a dentibus ſic dicta:quū id eſt quando vxor
tua trepida.i.ꝓ timore feſtina induit te dictaturā.i.inſignia dictature
romane.ſūmi videlꝫ magiſtratꝰ cui licebat ſine ꝓuocatione.i.appella
tione ex dictamine id eſt ex ſentētia omnia gerere:ante boues ſup.ora
tores cum tua aratra duceres.⁊ cum lictor id eſt viator aut miniſter
publicus tulit tua aratra domū ſup.tuam te romam ꝓficiſcente.hoc
eſt cum antea poete romani ſolummodo nugas perſequerentur grece
ſcribentes aut more grecorum quaſi per adulationem dicat romanos
res grauiores ſcribere ſolitos q̄ grecos:quod Cicero in principio tu
ſculanarum affirmat:⁊ tamen multo tempore ſolitos nugari:⁊ vix do
ctos deſcribere rus ſicut modo deſcriptum eſt cum ſuis digreſſiūculis
⁊ locupletationibus:nos videmus eos nunc afferre id eſt in medium
adducere ſenſus heroas id eſt ſententias heroicas.declinatur autem
hic heros huius herois huic heroi hunc heroa ⁊c.⁊ pluraliter hos he
roas:poſuit autem vt dixi per emphaſim primitiuum ꝓ deriuatiuo:
quia vero tu ſolus hoc potes:addit adulator euge.i.bene gaude ⁊ age
Jo. Britan. poeta.¶ Quiſquis es o modo.Monitori introducto reſpondet Perſi
us.Non ego cum ſcribo ſi forte ſic aptius erit laudari metuam . Hoc
ad illud' refertur.An erit qui velle recuſet os populi meruiſſe . Sen
ſus eſt.Non nego inquit ſi quid recta a me ſcriptum fuerit:mihi quo
Phenix. q̄ placere laudes populi'. Quando hec rara auis.Verecunde ſus

extenuat vires:ſumpta eſt tranſlatio ex phenice: quem vnum in toto
orbe tradunt aquile magnitudine:aut fulgore circa colla:cetera pur-
pureum ceruleam roſcis caudem pennis diſtinguentibus: criſtis fa-
ciem caputq́ plumeo apice honeſtare. Sacrum in arabia ſoli eſſe: vi-
uere annis ſexcentis ſexaginta prodidit Manilius ſenator ille maxi-
mus nobilis doctrinis doctore nullo. Seneſcentem caſia turriſq́ ſur-
culis conſtruere nidum:replere odoribus ⁊ ſuper emori.ex oſſibus de-
inde ac medulis naſci primo ceu vermiculū deinde fieri pullum.Cor
ne. valerian⁹ phenicē deuolaſſe in egyptū tradit: allatūq́ eſſe in vr-
bem Claudij principis cenſura ⁊ comi poſitum que omnia: vt fabulo-
ſa ſcribit Plini.Ouid.Et viuax phenix vnica ſemper auis. Fibra pe- Fibra.
ctus.Fibra extremum dicitur iecoris et cuiuſq́ fere viſceris. Antiqui
fibrum dicebant extremum:vnde in ſagis fimbrie dicuntur. auctor eſt
Uarro.Fibre item dicuntur in portis ⁊ in arboribus. Cornea dura vt
laudis dulcedine non moueatur. corneū ⁊ a corno ⁊ a cornu deduci po
teſt a corno. Uirgi. Cornea bina ferūt prefixa haſtilia ferro.A cornu
Pli. Pro labris cornea ⁊ lacuta volucribus roſtra. Sed recti finemq́
extremūq́ eſſe recuſo.Euge tuum ⁊ belle:hoc pendet ex ſtomacho ſu-
periorum carminum.Quid dixiſſe:niſi hoc fermentum ⁊ que ſemel in
tus.Innata eſt rupto iecore exierit caprificus.Senſus enim eſt.Recu-
ſo laudem eſſe eam propter quam rectum ſit colendum:quia ſublata
laude ſequeretur virtutes non eſſe colendas. dicit igitur ſe recuſare
laudem eam eſſe ad cuius finem ſummum rectum ſit colendum: nam
per ſe virtus eſt colenda.Unde exclamat Juuena.Tanto maior fame
ſitis eſt ꝙ̄ virtutis quis enim virtutē amplectitur ipſam.Premia ſi tol
las.Ordo eſt.Recuſo euge ⁊ tuum belle eſſe finem ⁊ extremum recti.
Recuſo euge ⁊ tuum belle id eſt laudes ⁊ adulationes quibus hoc mo
do recitantibus applaudis.Eſſe finem ⁊ extremum recti id eſt eſſe eas
ad quarū finē quartū.i. ꝟt⁹ colat.Finē rectū ꝟt⁹ colat.Finē extremū
exaggeratio eſt:idē ēm ſonant.Nā belle hoc excute totū.Quid nō in
tus hʒ:hoc dicit.Si bene has laudes inſpexeris:eas adulationū ⁊ irri
ſionū īuenias plenas: nec ex vero ꝓficiſci iudicio. hinc eſt indignatio
poete Belle.hoc.i.hāc laudē ꝙ̄ recitātes excipiūtur ab auditorib⁹. Ex
cute euolue:inſpice:tractū,a veſtib⁹ ex quib⁹ puluis excuti ſolet.Quid
nō int⁹ hʒ.ſ.adulatiōis ⁊ irriſiōis. vñ ſequit̄ exclamatio poete. O iane
a tergo quē nulla ciconia pinſit: monet itaq́ laudib⁹ credēdū nō eſſe.
cū ee ex aſſentatione magis ⁊ irriſone ꝓficiſcātur.Nō eſt hic ilia acci-
Auferte inquit iſtas veſtras laudes ꝙ̄ irriſionis plene ſunt. nā nō ſuꝫ
ego labeoni ⁊ ꝓceribus ſimilis qui etſi male ſcribant laudis tñ tā cu-
pidi ſunt vt laudatores cenis cōducant.Sicq́ ſua tempora notat. Nō
eſt hic ilias acci.i.hic liber meus nō eſt ilias acci' labeonis.De quo.ſ.
dictum qui laudē querat.Ebria veratro. ironia eſt.i. plena veratri.i.
ellebori q̄ vt meli⁹ ſcriberet ſepius ſumpſerat.Id:ēm potabat̄ ad aciē
ingenij purgādā:idcirco Carneades Achademic⁹: vt ſcribit Gelli⁹
rñſurus libris ſtoici zenonis elleborū cādidū ſumpſit: ſumebat̄ aūt tu Elleborum
tiſſime in anticyra inſula.Ouid.I bibe dixiſſem purgātes pectora ſuc-

Ancyra. cos. Quicquid ⁊ tota naſcitur anticyra. Quare eo vt ſcribit pli. Liuiꝰ
druſus nauigauit cũ morbo comitiali laboraret ſumptoqꝫ ellebore li-
beratꝰ eſt. Id hũores noxios ⁊ inſaniã hoĩs emẽdat. neqꝫ hyeme neqꝫ
eſtate recte daꝛ: optĩe ꝟo tollerabiliter autũno. auctor eſt. Celſus. Nõ
ſi qua eligidia crudi. Dictarũt ꝓceres. Ordo eſt. hic liber meꝰ nõ eſt elu-
gidia ſi qua crudi ꝓceres dictarũt. i. nõ ego ſimilis ſum diuitibꝰ ⁊ ꝓmo
ribus qui ſiue elegias ſiue quid aliud ſcribentes laudem cenis ⁊ mu-
neribus venanꝛ. Elegidi elegidium diminutiuũ eſt grecum ab eligia
Elegium. inuidioſe ⁊ ſatyre diminutio vſus eſt: vt oſtendat etiam in minima re
Elegi poete laudem querere. In elegis claruerunt apud grecos callimachus. Phi
letas. Alexander etholus. Anthimachus. Calinus. Minerinus. Tyr
theus Lacedemonius. apd latinos vero Tibullus qui auctore fabio
terſus atqꝫ elegans auctor eſt talis carminis. Properſius. Ouidius.
Gallus. Caluus. Catulus. Inſtituti elegi primum deflendo deſiderio
mortuorum: mox ad amores traducti: ſed nomen tamen retinuerũt a
Crudum. miſerabili cantu quo olim mortuos deplorabant. nam eleo idem eſt
Proceres. quod miſereor. Crudi quod corporis eſt ad animum tranſtulit. crudi
enim dicuntur cibi non cocti ⁊ qui non facile cibos concoquunt. Ergo
crudi. i. nõ cocti pfecte ſciẽtie. Proceres primores ꝓncipes vrbis dicti ꝙ
emineãt in ſicut in edificijs multi hoc ẽ capita trauiũ q̃ ꝓceres dicũtur
neronem notat qui iuuenis carmina elegiaca ſcripſit: vt oſtẽdit Mar-
tialis. Ipſe tuas etiam veritus nero dicitur aures. Laſciuum iuuenis
cum tibi luſit opus. ¶ Dictarunt proceres. dictare vt dictum eſt: enun-
ciare quod alius excipiat: vnde dictata. In lectis citreis id eſt diſcubi
torijs. Nam antiqui in lectis diſcũbebant. Hora. Sepe tribus videas
lectis cenare quaternos. Iuuena. Tertia ne vacuo ceſſaret culcitra le-
cto. Teren. Lectulos in ſole ligneis pedibus faciundos dedit vbi po-
Toros. tetis vos. Uirgi. Auleis iam ſe regina ſupbis. Aurea. cõpoſuit ſpõda.
eoſdem toros. Uergi. Inde toro pater eneas ſic orſus ab alto. i. lecto
diſcubitorio: contra eos qui toros pro ſellis exponunt cum nuſqꝫ hoc
inueniaꝛ. Hoc ideo de lectis ſtudioſius ſcripſi: vt impitiores hoc loco
lectos diſcubitorios intelligãt non autẽ vbi dormirent. nam cenãtes
plerunqꝫ tanto enim ſcribendi ſtudio tenebantur. carmina dictabant.
Hora. Mutauit mentem populus leuis ⁊ calet vno ſcribendi ſtudio
puerique patreſqꝫ ſeueri: Fronde comas victa cenant ⁊ carmina dictant.
Citrus. Lectis citreis: hominem diuitem deſignat. Atlas mauritanie mons ci
Citree mẽſe. trum arborem producit. Unde menſe citree fiebant tanta taxatione: vt
harum ſumptus femine viris exprobarent cum ipſis margaritarum
Lecti pauo- luxus exprobaretur: ee precipue laudabantur: que vndatim pauorum
nini. caude oculos imitabantur auro reprehendebantur. Martialis. Acci
pe felices atlantica munera ſiluas. Aurea qui dederit dona minora
dabit. Et tricliniorum lecti diſcutorũ his tabulis operti pauonini di-
cebantur. Martia. Nomina dat ſponde pictis pulcherrima pennis.
Nunc iunonis auis: ſed prius argus erat. Calidum ſcis ponere, ſu-
men hinc excandeſcit poeta ꝙ laudatores cenis ⁊ muneribꝰ conducat.
Horatius. Non ego ventoſe plebis ſuffragia venor. Impenſis ce-

narum ⁊ trite munere veſtis. Non ego nobilium ſcriptorum auditor. Mar. qḋ tam grande ſophos clamat tibi turba togata. Non tu pomponi: cena diſerta tua eſt. Sumẽ ex papillis porce lactãtis fit: vt placet Pli. ideꝗ optimum ex porca primipara potiuſqꝫ vetere ꝙ nouella. ſi modo fetus non hauſerit. Mar. eſſe putes nondum ſumẽ ſic vbere largo. Effluit ⁊ viuo lacte papilla tumet. ⁊ verum inquis amo: verum mihi dicito: qui ſcribebãt ꝗ̃uis muneribus ⁊ cenis laudatores ꝯducerẽt: tamẽ ſe aſſentationes odiſſe monſtrabãt⁊ veritatẽ quidem amare. Mar. in gallicũ. dic verũ mihi marce: dic amabo. Nihil eſt qḋ magis audiam libẽter. De me. cũ inferioribus cõiunguntᷓ: vt ſit ſenſus ⁊ ordo. De me q̇s populi ſermo. Cetera q̃ interponuntᷓ a poeta: tãto ſtomacho ⁊ irriſione inferuntᷓ: vt ſingulis pene verbis ardeat indignatio. Qui poete. i. quõ poſſibile eſt te ex his verũ audire: q̇ ob cenas ⁊ munera accepta tibi aſſentari coguntᷓ. Qui: pro quõ. Terẽ. Qui ſcis. Uis dicã: quaſi ille dixerit. Cur non mihi verũ dicetᷓ. Nugaris cũ tibi calue. Pinguis aqualiculus: ꝑ ſe ex inſanus quidẽ es: ſi ex te ꝓficiſci putas q̃ digna ſunt laude: cũ vẽtri tm̃ inſeruias: ex quo innuit ex craſſo hoie ⁊ gule tm̃ indulgẽti ſubtilẽ ſenſuꝫ nõ elici nã vt ſcribit Pli. Magis auidi ſunt ciboꝝ q̇bus ab aluo longius ſpaciũ: ĳdẽ minus ſolertes q̇bus obeſiſſimus vẽter. i. pinguis. Nugaris. i. ꝓ nugis carmina tua habẽda ſunt. i. male quideꝫ verificaris: nec aliter fieri poteſt: vt bene ſcribas cũ epulis intẽtus ſis. Aqualicul⁹

¶ Pinguis aqualiculus hinc fremit poeta. Aqualicul⁹ receptaculũ eſt ſordiũ. Extet: emineat. Seſquipede: vno ⁊ dimidio pede. ſeſqui eñi indeclinabile ſigt vnũ ⁊ dimidiũ. additᷓ cuius nois Pli. Junior ita ſcribit egerã trib⁹ horis. ⁊ dimidia ſupat ſeſqui. Hora. nã ita diuiſerat tẽpora reus: vt ege q̇nꝗ horis: ille reliq̇s vterettᷓ. Feſtus ſic. Scipio aphrican⁹ primus fortiſſimũ queꝗ delegit q̇ ab eo in bello nõ deſcẽderet ⁊ cetero munere militie vacarẽt ⁊ ſexq̇plex ſtipẽdium acciperẽt. Propẽſo: ꝓtẽto ꝗ ꝓcul pẽdeat. i. ꝗ emineat. Calue q̇d hoc loco alĳ ſuſpicentᷓ viderint. Ego vero ita interp̄tor vt p irriſionẽ eũ caluũ vocet: hoc eſt poetã, egregium. nã caluus poeta fuit epigrãmatũ p̄ſtantia celeberrimus tẽporibus. C. Ceſaris. de quo ita ſcribit Tranquillus. C. Caluo poſt famoſa epigrãmata de recõciliatione per amicos agenti vltro ac prior ſcripſit. Euſdẽ Pli. Junior ita meminit. Preterea Pompeius ſaturninus facit verſus q̇les Catullus: aut caluus. Et alibi canto carmina ꝟſib⁹ minutis. His olim q̇bus ⁊ me⁹ catullus. ⁊ caluus vetereſqꝫ. De caluo poeta itẽ ſic legitᷓ apud Macrobiũ. nã ⁊ apud Caluũ Acterianus affirmat legendũ. Pollentẽqꝫ deũ venerẽ: nõ deã. Oui. Obuius huic venies hedera iuuenilia cinctus. Tẽpora: cũ caluo docte catulle tuo. Eſt igitᷓ ſenſus. O calue: o tu poeta q̇ te alterũ caluũ carminis p̄ſtãtia putas: ſicqꝫ irriſio eſt. Caluus itẽ optimus orator fuit ⁊ de quo Pli. ⁊ tacit⁹ ſepe meminit in ope de claris oratorib⁹. O iane a tergo. nimia indignatione exclamat poeta appellãs ianũ felicẽ: cui a tergo ea non fiunt q̃ alĳs fieri ſolent. Nam ianũ bifrontẽ fuiſſe fabulata eſt antiq̇tas q̇ſi ſuperũ ⁊ inferũ ianitorẽ. Ut macrobius ſcribit ex ſnia Baſſi. Eundẽ quadriformẽ q̇ſi cõplexũ q̇ttuor mũdi climata. Nulla ciconia: mod⁹ eſt irriſiõis. i. di

Sumẽ.

Sexqui.

Calu⁹ poeta

Ciconia. giti in vnū collecti in modū roſtri ciconie. Occidiſſe ciconiā in theſſalia
Pinſo. capitale fuit: quod ee ſerpētes necent. Que e loco veniāt: quo ve abeāt
Piſtores. incertum eſt. Pinſit: irridet ſumptum a piſtoribus qui ante vſum mola
Piſtrinum. rum frumēta in pilam coniecta pinſebant. i. tundebant. vnde piſtores
Piſtillus. ⁊ piſtrinū ⁊ piſtillus. Diomedes tñ grāmaticus pinſat legit a pma cō-
Apulia ſiti- iugatione. auriculas albas. i. aſininas q̄ interiori parte albicant. Imi-
culoſa. tata: q̄ temporibus opponitur moueturq; inſtar auris aſinine. Nec lin
gue: ſubaudi cui vt ſit ordo. O iane cui nec tm̄ lingue: deeſt exerit in de-
riſione. Quātum. ſ. exerit. Sitiat: deeſt cū vt ſit cuꝫ ſitiat. Canis apula:
apulia eſtuoſa eſt. nam vt varro ſcribit vbi lati campi: ibi magis eſtus:
⁊ eo in apulia loca calidiora ⁊ grauiora: ⁊ vbi montana vt in Veſuuio
ibi leuiora: ⁊ ideo ſalubriora. Hora. Nec tātus vnq; ſyderū inſedit va-
por ſiticuloſe apulie. Vos o patritius ſanguis. inuidioſe hoc dicit. nam
omnes fere carminū ſtudio tenebantur: vt inde laudē merentur. vnde
illud exit Horatianū. Scribimus indocti doctiq; poemata paſſim. Idē
alibi. Mutauit mentē populus leuis: ⁊ calet vno Scribendi ſtudio. Iu
uena. Expectes eadē a ſummo minimo poeta. Vox o patriti9 ſanguis:
apoſtrophe eſt. Hec enim ſchemata ⁊ his ſimilia cōuertunt in ſe audi-
torem nec languere patiuntur. Occipiti ceco. i. irriſioni que a tergo fie-
ri ſolet. Sānc irriſioni que fit diſtorto vultu: vñ ſubſannare. ¶ Quis
Sanna. populi ſermo cuꝫ ſuperioribus cōiunguntur: vt ſit. De me quis populi
Subſanna- ſermo: nam cetera vt dictum eſt a poeta interpoſita ſunt. Quis enim.
re. laus aſſentatoris. Horatius. Scribet mala carmina vecors. Laudato.
Quis em̄. ſubaudi eſt: ironia eſt aſſentatoris. Niſi carmina molli nūc
demum numero fluere: ſic Horatius de ficto laudatore. Clamabit eniꝫ
pulchre: bene. idem alibi. Deriſor vero plus laudatore mouetur. Flue-
re ſumptum ab aquis que molliter ⁊ ſine ſtrepitu fluunt. Molli nume
ro: ſuaui rithmo. Ut iunctura: compoſitio verborum. Effundat: trāſmu
tat nulla intercurrēte aſperitate: trāſlatio eſt ſumpta marmorarijs q̄
iuncturam lapidum vnguibus pertentant: vnde ortū eſt illud dictum
Ad vnguē. rem eſſe factā ad vnguem: cum volumus ſignificare rem eſſe perfectā.
Per leue. i. leuorem. ⁊ ſcribitur per e diphthongon. Ungues ſeueros
Rubrica. ſcrupuloꝝ inuētores. Scit tendere verſum. i. tam quidē recte verſuꝫ fa
Sinopis. cit: vt ex omni parte quadret: ⁊ equalis ſit: ſumptum a fabris lignarijs
qui rubrica lineas rectas in lignis dirigūt. Rubricam: terra eſt rufa: q̄
alio nomine ſinopis dicitur primum inuenta auctore Pli. in ponto. vñ
nomē a ſinope vrbe. naſcit ⁊ in egypto: balearib9 aphrica: ſꝫ optima in
lēno ⁊ in capadocia effoſſa: ⁊ in ſpelūcis: q̄ ſaxis adheret excellit. Ex re
liquis rubrice generib9 fabris vtiliſſima egyptia ⁊ aphrycana: qm̄ ma
ximo ſorbent. Siue opus in mores: in luxū et prādia regum dicere res
grādes: quodcūq; inqt velit ſcribere nr̄ poeta: ſiue ſatyricū' carmē: ſiue
tragediā muſa res grādes ei ſuggerit. Ordo eſt. muſa dat nr̄o poete di
cere res grādes. Siue opus in mores: ſubaudi ſcripturus ſit aliqd ta-
le. In mores ⁊ luxū Alij aūt diſtingūt vt p mores comediā intelligāt:
Luxa. per luxū vero ſatyrā accipiāt. Alij vero cōiuncta legūt: vt ſit rei exag-
geratio. i. ſatyrā q̄ e mores ⁊ luxū hoium pſequit: ⁊ hoc melius. Luxū.

luxa mēbra e ſuis locis mota ⁊ ſoluta dicuntur a quo luxurioſus in re Luxurioſus
familiari ſolutus:vt ſcribit Feſtus.Luxuria eſt igit̃ oīs moꝝ ſolutio: Luxuria.
Prandia regū.i.tragediā:quia cene regū exitioſe ſcribunt̃.Ecce modo heroas ſenſus afferre videm⁹.indignatio eſt in quoſdā greculos:id eſt in eos qui paulum aliquid vltra primas litteras grecas ꝓgreſſi vbiq̃ grece perſtrepunt:cum latinarum litterarum cognitionē perfectā non habeant.Quod turpe oſtēdit etiam Iuuenalis.Omnia grece:cum ſit turpe magis noſtros neſcire latine.Hinc ergo fremit poeta nullo modo ferens ab his poemata heroica ſcribi:cum nec ad minima, queq̃ de ſcribenda ſint apti.Ex quo innuit Perſius poetas oportere omni ſtudioꝝ genere preditos eſſe.Ecce.particula eſt incipiētis ⁊ rem nouam demonſtrātis.Solitos nugari grece id eſt nec adhuc tamē ꝑfectos grecos.Senſus heroas id eſt heroicos.principale ꝓ deriuatiuo:vt Virgi. Hoc itacus velit:pro itacenſis.Nec artifices:doctos. Ponere:ſcribere. vt alibi.Fabula ſeu meſto ponatur hianda tragedo.Lucum:quaſi rez humilē ⁊ minimā.Lucū:aut eñ generaliter loquit̃:aut lucū dicit marti cōſecratum:in quo peperit ilia romulum ⁊ remum.Sequit̃ eñ vnde remus.nam de eo multi ſcripſerant.Iuuena.Nota magis nulli dom⁹ eſt ſua ꝙ̄ mihi lucus martis.Sz generaliter locutū eſſe magis placet. Rus.
¶ Rus ſaturnū:plenum ⁊ omniū abundans.rus dictū vt Varroni placet ꝙ quotānis rurſum faciēda ſunt vt rurſus capias fructus.Laudare.Hinc poete virtus cognoſcitur cum rē verbis ⁊ extollere ⁊ deprimere nouit.Parilia:feſta palis dee paſtoꝝ.ꝙ ⁊ ferie ei dee fiunt:ſic dicta vt cerealia a cerere:vinalia a vino:vulcanalia a vulcano.vſus tamen obtinuit:vt parilia non palilia dicerentur:quoniam pro partu pecoris eidem ſacra fiebāt.xij.kal̃.maias:vt ſcribit Seruius.Parilibus romulus vrbem condidit:quem diem feſtum precipue habebāt minores:auctores Feſtus ⁊ Varro de re ruſtica.Fumoſa fero.naz paſtores vt diximus.xij.kal̃.maias ſolēnia quedam in honorem palis celebrabāt:que putabantur ad ſalutē tam paſtorum ꝙ̄ pecoꝝ ꝙ̄ canum ꝑtinere.vnde Oui.Pelle procul morbos valeant homineſq̃ gregeſq̃.⁊ valeant vigiles ꝓuida turba canum.dee eñ liba offerri ſolita,Idem teſtatur.Que precor eueniāt:⁊ nos faciamus ad annū.Paſtoꝝ domine grandia liba pali:ſtipularū manipulos ſumma effuſi hilaritate tranſiliebant.idem Moxq̃ per ardentes ſtipule crepitantis aceruos.Traijcias celeri ſtrenua membra pede.Tibullus.ille leuis ſtipule ſolēnis potus aceruos. Accēdet flāmas tranſilietq̃ ſacras ſicq̃ ea ſacrificij ſolēnitate expiari putabat.vnde Oui.Oīa purgat edax ignis.vitiūq̃ metallis, Excoquit: iccirco cum duce purgat oues.Vñ remus.latēter romanoꝝ originem oſtendit duci a paſtoribus.de quibus ſcripſit Varro. Romanoꝝ vero populū a paſtoribus eſſe ortum qui nō dicit quis fauſtulum neſcit paſtorez fuiſſe nutriciū:qui romulū ⁊ remū educauit nō ipſos fuiſſe paſtores obtinebit?Q̄d parilibus potiſſimū ↄdidere vrbē?Sulcoq̃ te.den. Parilia.
quin hic eſt ille.L.Quintius Cincinatus qui filium ceſonem petulantiſſimum abdicauit ⁊ dictus dictator:inſignibus ſumptis.Q.Minutiū L. Quintius
cōſulē in algido monte a volſcis ⁊ ſabinis obſeſſum liberauit.Quare Cincinatus

minutio ⁊ eius exercitu corona aurea obſidionali donatus eſt: vicit ho
ſtes: ducē eoꝝ in deditionē accepit: ⁊ triūphū die ante currū egit. Sexto
Equimeliū. decimo dictaturā: quā acceperat depoſuit ⁊ ad agriculturā reuerſus
Seranus. ipſe iterū poſt viginti annos dictator dictus. Spuriū meliū regnū affe
ctantē a ſeruilio hala magiſtro equitū occidi iuſſit domū ei9 ſolo equa
uit vnde locus equimelium dicit̃. Hincq; dictus eſt ſeranus a ſerendo.
Virgi. Nec te ſulco ſerane ſerentē. nā aranti trās Tyberim quattuor
ſua iugera in vaticano: q̄ prata q̄ntia appellant̃. Viator attulit dicta-
turam. ⁊ quidē: vt tradit Norbanus: nudo plenoq; pulueris etiamnū
ore: cui viator: vela corpus inquit vt ꝓferā ſenatus populi romani mā
Dentale. data. Dentalia. i. aratra: partē pſuit pro toto. Nam dētale ea pars eſt
Dictator. aratri cui vomer p̄figitur. Dictaturā induit inſignia dictatoria. Dicta-
Vxor. torem ſcribit Varro appellatum eſſe ꝙ a conſule diceretur eiuſq; dicto
Lictor. omnes audientes eſſent. Vxor dicta eſt q̄ſi vnxor eo ꝙ noue nupte eun
tes ad maritum portas adipe lupino vngebant: ne quid mali medica-
menti inferretur. Luctor vt valgius rufus ſcribit: appellatus a ligan-
do: ꝙ cum magiſtratus po. ro. quēpiam verberari iuſſiſſent crura eius
⁊ manus ligari vincirię a viatore ſolita ſint. Iſq; qui ex collegio viato
rum officium ligandi haberet lictor ſit appellatus. Cice. in oratione ꝓ
C. Rabirio. Lictor inquit colliga manus. Feſtus tamē dicit a ligando
ꝙ faſces virgarum ligatos imperantibus ⁊ magiſtratibus gerit. Tiro
ni vero Cice. a liberto a lino vel licio deriuari placet. Fuge poeta: in-
ſultatio eſt ⁊ ironia in imperitum poetam.

Eſt nunc briſei quē venoſus liber acci:

Sunt quos pacuuiuſq; verucoſa moretur

Antiopa erumnis cor lutificabile fulta.

Hos monitus patres pueris infundere lippos

Cum videas: quęriſne vnde hec ſartago loquendi

Venerit in linguas. vnde iſtud dedecus: in quo

Troſſulus exultat tibi per ſubcellia leuis.

¶ Eſt nūc briſei ⁊c. dimiſſis ineptulis ſibi placētibus ⁊ aſſentatoribus
ASCEN. aures ac cōmodantibus carpit poeta antiquitatis deſite nimiū amato
res. captantes. ſ. famā eruditionis ex antiquitate nimia. quos quinti-
lianus probe taxat. Cetera quidē exponētur per britānicum. ordo aūt
eſt. Eſt. i. extat adhuc inter romanos quidā quē liber venoſus. i. diuus
⁊ aſper. antiquitatē ſapiens: acci. i. accij poete: briſei. i. briſeij hoc eſt bac

chici:in tutela.ſ.bacchi ꝓpter fertilitatē ſententiarum habiti:moreť.i.
detineat tā͞q res grata ⁊ delectās:ſicut pictura non morať nos niſi de
lectat:ꝗ pro ⁊ ſunt ſup.plures quos Pacuuius poeta ille antiquus:et
antiopa.i.fabula Pacuuij de antiopa:fulta.i.munita ⁊ predita quo de
lectet:hoc eſt habēs fultū coꝛ luctificabile.i.luctibus plenū.erūnis.i.ꝓ
pter erūnas quas paſſa eſt:hoc eſt delectās ꝓpter multiplicitatē erum
narū eius:cū ſit verucoſa.i.verucis hoc eſt aſperitatibus plena:moꝛe-
tur.i.detineat oblectatione quadā.Cum tu videas patres lippos.i.ce-
cutiētes ⁊ male vidētes quid deceat:infundere.i.inſtillare pueris.i.fi-
lijs ſuis:hos monit⁹ de antiq̄tate ſectāda in modo loquēdi:cū debea-
mus eā dūtaxat ſeq̄ in mō viuēdi ſi melioꝛ ſit ꝗ noſter:qꝛ vt docet gel-
lius vtēduꝫ eſt ꝟbis p̄ſentibus ⁊ moꝛibus antiq̄s.Cū ergo hoc videas
queriſne:⁊q.d.nō debeas querere ſꝫ certo ſcire.vnde.i.ex quo hec ſarta
go.i.craſſus modus loquēdi venerit in linguas ⁊ vñ ſup.oꝛtū ſit iſtud
dedecus.i.indecēs modus loquēdi:in quo troſſulus.i.eques romanus
a troſſulo oppido thuſcie ab eq̄tib⁹ romanis capto denotatus:exiſtens
leuis.i.adhuc imberbis vel potius mollis ⁊ effeminat⁹ ⁊ quaſi podice
leui.iuxta qđ dicturus eſt an romule cenes.exultat tibi antique loquē
ti ꝑ ſubſellia.i.ſedēs in ſubſellijs ⁊ applaudēs antiq̄tati quā docti dā-
nent.Oꝛtū eñ dedecus eſt hoc ex inſtitutione patrū qꝛ ea ad q̄ a patri- Jo.Britan.
bus adhoꝛtanť optima ducūt.¶ Eſt nūc briſei:quē venoſus liber acci:
aliud vitiū in poetis cōfutat.carpit eñ eos q̄ ſupꝛa modū priſcos poe-
tas imitanť ⁊ amāt.nimiſ ꝗ veterū ꝟboꝝ cupidi ea ſcriptis ſuis inſerūt
monēs:vt Ceſar ſolitus eſt dicere:auctoꝛib⁹ Gellio ⁊ macro.tan͞q ſco
pulū fugiēdum eſſe inauditū atꝗ inſolens verbū:cū nihil ſit odioſius
vt ſcribit Fabius affectatione ꝟboꝝ veterū.Eſt nūc.i.noſtris tēpoꝛib⁹.
Eſt ſubaudi aliq̄s.Liber acci.Accius ⁊ pacuui⁹ tragedie ſcriptoꝛis cla
riſſimi iſdē tēpoꝛibus ſentētiarū grauitate:vt ſcribit Fabius ⁊ pōdere
ꝟboꝝ:ceterū nitoꝛ ⁊ ſumma in colēdis opibus manus defuit:nō coꝛuꝫ
culpa:ſed tēpoꝝ:q̄bus ſtudia adhuc erāt inculta:vñ Mar.ꝟboꝝ aſpe-
ritatē notās eos irridet q̄ veterib⁹ delectanť.Attonituſꝗ legis terrai
frugiferai.Accius ⁊ quicq̄d pacuuiuſꝗ vomū.Uenoſus durus ⁊ aſper
a venis q̄ in coꝛpoꝛe eminētes aſperū illud efficiūt.vnde ita ſcribit Ta
citus de aſinio.Pacuuiū certe ⁊ acciū nō ſolū tragedijs:ſed etiā oꝛatio Accius.
nibus ſuis expreſſit adeo durus ⁊ ſiccus.Oꝛatio aūt ſicut coꝛpus hoīs Pacuuius.
ea demū pulchꝛa eſt:in qua non eminēt vene:nec oſſa numeranť:ſed tē
peratus ac bonus ſanguis implet mēbꝛa ⁊ exurgit thoꝛis:ipſos quoꝗ
neruos robur tegit:⁊ decoꝛ cōmendat.Nā dura fuiſſe q̄ ſcripſit accius
illud etiam teſtimonio eſt quod quū accius tarenti:auctoꝛe Gellio ad
pacuuiū diuertiſſet:eiꝗ deſiderāti atreum comediā ſuam legiſſet:ferť
pacuuius dixiſſe ſonoꝛa quidē eſſe que ſcripſiſſet ⁊ grandia.ſed videri
tamē ea ſibi durioꝛa paulum ⁊ acerbioꝛa ad quem inquit accius.ita eſt
vt dicis:neꝗ id me ſane penitet.melioꝛa enim foꝛe ſpero que deinceps
ſcribam:nam qđ in pomis eſt.itidē inquit eſſe aiunt ingenijs que dura
⁊ acerba naſcūtur:poſt fiunt mitia ⁊ iucūda.Acci.accius vt diximus tra
gediarum ſcriptoꝛ natus eſt.Mancino ⁊ ſerano conſulibus parētibus

libertinis. Et vt dictum eſt: ſeni iam pacuuio Tarēti ſua ſcripta recitauit: a quo et fundus accianus iuxta piſaurum dicitur: qz illuc ex vrbe inter colonos fuit deductus. Briſei. Briſeum pro briſeium dixit figurate ponens principalitatē pro deriuatione, vt Virg. Laticeq lyeū p lyeiū. Acci briſei. Quia in tutelem bacchi eſſe dicūtur poete. Hora. Scriptorū chorus omnis amat nemus et fugit vrbē Rite cliens bacchi ſomno gaudentis et vmbra. Briſei vnum ex cognominibus bacchi a brigmos. i. a ſtridore. nam eius ſacra magno bacchantium ſtridore celebrant. Pacuuiuſq. Brūduſinus fuit Ennij ſorore genitus: vt Pli. ſcri. vt vero. Euſebius Ennij poete ex filia nepos: vixitq rome nō tantū poetica: ſed et pictura clarus. ſic em̄ ſcribit Pli. proxime celebrata eſt in foro boario
Anthiope fabula. edes herculis. Pacuuij poete pictura. Tarentum deinde transgreſſus prope nonagenarius diē obijt. ¶ Anthiopa: lyci thebarum regis vxor fuit quā cum iupiter in ſatyrum conuerſus grauidā feciſſet: eam veluti adulterā licus derelinquēs dircen ſuperduxit. Que ſuſpicata cu3 anthiopa lycū rem habuiſſe: ipſam in vincula cōpegit que inſtante partu
Dirce. auxilio iouis ruptis vinculis in citherone mōte geminos peperit 3etū et Amphionē q̄ cum adoleuiſſent in vltionē matris. Dircen nouercā in domitorū taurorū caudis alligauerūt p nemora diſtrahendū. Eam crudeliter laceratā: et ad fontē clariſſimū deductā poete in ſui nois fonte3 cōuerſam ſcripſere. Anthiopa. i. tragedia anthiope: quā pacuuius poe
Veruca. ta ſcripſit. Verucoſa: aſpera et ſalebroſa nimia verborū antiq̄tate veru cam em̄ cato: auctore gelio locū aſperū et editum appellat. Verucā etiā in corpe dicimus paruā3 puſtulam et tuberculū. Hora. Qui ne tuberib' proprijs offendat amicū poſtulat ignoſcet verucis illius. Moret. delectet et detineat: tractū a ſpectatorib' theatri: quos ludorū celebratio detinet et remorat. Cor luctificabile ſalta ſinecdoche eſt. Virg. Modoq ſi nus collecta fluētes. Fulta: ſuſtētans. Hos pueris monitus patres infundere lippos. dicit mirādum nō eſſe: ſi pueri in loquēdo v̄bis priſcis et aſperis vtant aſſentationeſq et laudes querāt populi: qn̄ a ſeniorib' hec omnia didicerint: hinc erūpit ois indignatio poete vt ſupra. Tunc
Monitus. cum ad caniciē ac noſtrū iſtud viuere triſte aſ. et nu ſa. q. r. Monitus. nu
Lippum. mero plurali ſecunde et quarte declinationis dicim'. O ui. Finierat monitus. Virgi. Ille iouis monitus immota tenebat Lumina. Lippos dicimus quibus ſemp ſtillant oculi: ſed acumē poete attendendū eſt qui qd corporis eſt ad ſenſum animi trāſtulit. q. d. eos cece mētis qui hec ſilios doceāt. Unde hec ſartago loquēdi hic modus: hic ſibilus: et dictionum nimis priſcarū ſonus qualis ſartagine repſentat. Venerit in linguas: in vſum quotidianū. Unde iſtud dedecus: q nimis priſca ſectentur: et ſcriptis ſuis inſerant. In quo troſſulus exultat tibi p ſubſellia leuis. ſtultitiā arguit romanorū qui candē verborū antiquitatem laudāt poetis applaudentes. Leuis troſſulus: ad vituperationem ſpectat leuis. i. politus et circa corporis cultū moroſus: cum antea bellis et labori
Troſſuli. bus equites aſſueti eſſent. nā Troſſuli eq̄tes dicebant. Ipſu3 em̄ equi
Celeres. tum nomē ſepe variatū eſt. celeres ſub romulo regibuſq appellati ſūt
Flexumies. a celere cēturione romuli: deinde Flexumines: poſtea truſſuli cū oppi-

dum in tuſcis citra. Uolſinios hoc noīe paſſuum nouē milia ſine vllo adiumento peditū cepiſſent eius vocabuli vis durauit vltra. C. Gracchum. Junius certe qui ob amicitiā eius Gracchanus appellatus eſt: ſcriptū reliquit his verbis: qđ ad equeſtrē ordinē pertinet antea troſſullos vocabāt: nunc equites vocant. Jdeoq́ q̄ nō intelligūt. Troſſulus nomē quid valeat: multos pudet eo noīe appellari: cauſamq́ que ſupra dicta eſt exponit: auctor eſt Pli. Exultat applaudit. Subſelli hoc loco ſcāna auditorij ſignificat: ſubſellia tribunorū triū viroꝝ: que ſtorū ⁊ huiuſmodi minora iudicia exercentiū: qui nō ſellis curulibus nec tribunalibus: ſed in ſubſellijs conſidebant. Auctor eſt Aſconius. Subſellia

Nil ne pudet capiti non poſſe pericula cano
Pellere: quin tepidum hoc optes audire decenter.
Fur es ait pedio: pedius quid crimina raſis
Librat in antithetis: doctas poſuiſſe figuras
Laudatur bellum hoc. bellum hoc. an romule ceues
Men moueat quippe ⁊ cantet ſi naufragus aſſem
Protulerim. cantas cum fracta te in trabe pictum
Ex humero portes. verum nec nocte paratum
Plorabit qui me volet incuruaſſe querela.

¶ Nil ne pudet. Tangit aliud genus ineptitudinis: eorū ſcȝ qui etiaȝ in criminibus refellendis aut purgandis ſic laudem ⁊ gloriam ex ornatu captant vt propria cauſarū genera ⁊ veras purgationes emittāt: itaq́ ex conſimili carpit eos qui omiſſo ſententiarum pondere verborum lenocinio nugiſq́ canoris inſiſtūt. ¶ Nil ne pudet. ſi nil nomen eſt pudet accipitur perſonaliter. Sicut a comico: non te hec pudent. ſi aduerbium imperſonaliter. Capiti regitur a verbo pellere non a pudet ⁊ pondus autem habet adiectiuum dicēdo cano capiti: quia iuuenibus glorie plus ego cupidis vtcunq́ ignoſcendum eſt ſenibus nequaquam. Tepidum decenter: id eſt tepidas laudationes: quas apud Aulum gellium legimus plus fugiendas immo turpiores eſſe q̄ apertam vituperationem. qui enim tepide aut frigide laudat ſimulat ſe eſſe amicū et vellet laudare: ſi haberet quod rite laudet: qui vere aperte vituperat ſe hoſtem declarat: atq́ ita minus credendum. Tepidum decenter. Aduerbiū pro noīe. Antitheton dicitur cōtra poſitū: q: cū oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt: ⁊ ſumma ꝟtꝰ orationis eſt ASCEN.

aperte atq̧ diſcerte loqui ideo pulchꝛum eſt habere verba expugnātia aut ſententias ↄtendētes. Libꝛat.i.expēdit:hoc eſt pendendo ſiue eſtimando cōparat crimina antithetis.tantū.ſ.laudis ſperās obtinere ex antithetis.i.pulchꝛis figuris dicēdi quantū vituperij incurrat ex crimine obiecto:⁊ ita contēnit ſe purgare. bellū hoc. bis ponit̄: ſed ꝑmo mō verbū anditoꝛis eſt ſcđo poete repꝛehendētis per amarē interrogationem. An romule ceues.etiā interrogatio amara poete eſt in cū qui ſe romulū.i.romuli ſimilē iactat.⁊ tn̄ romuli qui vir impꝛimis ſtrennuus erat virtutez in tantū non imitatur ꝙ ʒodomitice poſterioꝛa moueat in moꝛem canū pꝛe libidine geſtientiū:a ꝗbus cinedi dicti ſunt.Ceuere eīn̄ eſt obſcena membꝛa in obſceniſſimo ſcelere molliter agitare.Senſus autē eſt.an romule ceues.i.an romane tam mollis ⁊ effeminatus effectus es:tantūq̧ a neruis ⁊ vero dicendi roboꝛe receſſiſti. vt cū laudes qui omiſſa purgatione fucū verboꝝ ſectat̄: Id autē nō decere pꝛobat ex cōſimili argumēto:qꝛ ſi naufragus cantaret ⁊ hyſtrionē ageret: nemo ꝓbus ⁊ ſeuerus ei quicq̧ cōferret:cui tamē nemo bonus denegaret ſi veras eius lachꝛymas conſpiceret:ſic glorianti de coloꝛibus rhetoꝛicis ⁊ ſe purgare ↄtēnēti a ſeuero iudice ignoſcendū merito nō eſſet. Oꝛdo eſt: ⁊ ſunt verba poete ad quēuis talē laudē captantē: vt ad pedium ponit eīn̄ ſecundā perſonā pꝛo quacūq̧. Ne pꝛo an ⁊ nil.i.nō aliquid vel nō in aliquo.an nō aliq̄d te putet vel an nō pudet te in aliquo non poſſe.i.ꝙ nō potes.pellere.i.depellere:capiti tuo ſcʒ : cano.i.caneſcenti pꝛe ſenio:pericula ſcʒ moꝛtis ex obiectis crimininibus:quin.i.quominus:id eſt vt nō optes audire hoc tepidū decēter.i.hāc tepidam laudationē que tibi offertur a dicentibus decenter ſupple.dictum eſt ſupple accuſatoꝛ ait.i.manifeſte ſine fuco aliquo inquit:pedio.i.ad pediū cauſidicū tu es fur.i.occultus rerū ſublatoꝛ.pedius qui ſupple facit reſpondendo:reſpōdet poeta quaſi dicat.queris quid faciat: ipſe libꝛat.id eſt quaſi ad bilācē ſiue ad libꝛā aut trutinā expēdit:crimina obiecta ſcilicet in antithetis.i.cōpoſitis:raſis.i.terſis ⁊ elegātibus:⁊ hoc faciēdo ipſe laudatur potuiſſe.i.qꝛ poſuerit doctas figuras:a dicēti ſcilicet hoc ſupple eſt bellum:contra quem poeta.dicis ſup.ꝙ hoc ſit bellum: id eſt pulchꝛum ⁊ decoꝛū.omiſſa ſolida purgatione mollē verboꝝ fucū affectare:an a romule.i.o tu romane qui romulū imitari deberes : ceues.i.ſic effeminatus es vt talia laudes.vel vt pꝛe leticia quaſi ceuens geſtias: q.d.id ineptiſſime facias:quod ꝓbat dicēs quippe.i.quia certe:men.i.me ne.hoc eſt:an putes ꝙ ſi naufragus.i.qui nauē fregit:vel cui nauis fracta eſt:cantet.i.cantando caſum ⁊ iacturā ſuā narret: ipe ſup.moueat.i.cōmoueat me ad cōmiſerationes aut miſericoꝛdiā ⁊ ſup. ꝙ ego pꝛotulerim.i.poꝛrexerim ei aſſem:id eſt ſtipem:vel quēuis minimum:quaſi dicat id non deberes putare.dicerem eīn̄ ei:o tu inepte.cantas cum poꝛtes te ex humero:pictum in trabe fracta : id eſt in quauis tabella ex trabe nauis fracte:quaſi dicat hic ſtultiſſime facis qꝛ is ſup. qui volet incuruaſſe:id eſt inclinaſſe ad elemoſynā dandā humi ſedēti:me inquit poeta querela.i. lamētatione ⁊ complanctu ſuo:ploꝛabit verū.i.rem verā:hoc eſt verū naufragiū aut aliud damnū:⁊ nō paratū

id eſt apparatū aut excogitatū:nocte:id eſt in lecto:vt faciunt ſimula-
tores mendicitatis. Quomodo ꝛ cur naufragiū paſci ſe in tabulis pi-
ctos circunferent Britannicus dicet:vt videlicet cōmiſerationē pictu- Jo. Britan.
ra citent : ꝛ ne cunctis naufragij ſui formā exponere cogantur. ¶ Nil
ne pudet capiti nō poſſe pericula cano:mira excandeſcit indignatione
ꝛ fremitu in eos qui etiam in capitalibus criminibus refellendis tan-
topere laudis cupidi ſint vt fere obliti peculiaria cauſaꝝ rutu argumē
ta ex elocutione tm̄ ac etiā verborū ſententiarūq; exornationibus vni-
uerſi populi laudē ꝛ fauorē promereri conent. Quod quintilianus in
nono ſummopere dānat. hoc autē Perſius exemplo pedij comprobat:
qui accuſatus furti etiam in periculo capitis tanta laudis cupiditate
agebatur:vt fere relictis cauſe argumētis exornationibus tm̄ populo
ſtuderet placere:adeo laudis ꝛ glorie deſiderio vexabatur. itaq; ad an
titheta. i. contrapoſita:ꝛ reliquas figuras conuertebatur. Senſus eſt
igitur. nullo ne teneris pudore:cum de vita tua agatur ſollicitū eſſe de
laude adipiſcēda? Pellere pericula ſcʒ capitis:id eſt defendere teipſm
in iudicio. Capiti cano a capite cano. hinc eſt poete ardor ꝙ etiā cum
in periculo vite:tum etiam in extrema etate laudis tantopere anxius
ſis. Hoc tepidū decēter. tepidas ꝛ frigidas laudes. ſic em̄ dicere ſolent
laudatores. Hora. Clamabit enim pulchre bene recte. Tepidum quia
ficte ꝛ frigide laudatur:cum adulatio olno ſit. Fures ait pedio. exēplū
pedij. quem pro quocunq; ponit qui laudem ſibi etiam in capitalibus
criminibus refellendis. exornationibus verborum ꝛ ſententiarū que-
rit. Hic eſt ille bleſus pedius qui ſub nerone auctore tacito:motus eſt
ſenatu accuſantibus cyrenenſibus violatum ab eo theſaurum eſcula-
pij:delectūq; militarem precio ꝛ ambitione corruptū. Fur es ait pedio Pedius
id eſt aliquis furti pediū accuſat. Pedius:quid : ſubaudi quomodo ſe Bleſus.
defendit. Crimina raſis librat in antitheſis:hoc eſt pedius nequaq̄ re
fellit obiecta crimina verum ad figuras ꝛ exornationes decurrit. Cri-
mina non carmina legendum eſt:ſed crimina quibus accuſatus eſt. Li
brat:ponderat:eſtimat quaſi putans his exornationibus ꝛ abſolutio-
nem ꝛ laudem poſſe promereri. Librat expendit:id eſt tanti quidem
eſtimat exornationem ꝛ figuras orationis ſue quanti furtum ꝛ obiectꝛ
cenſentur:vt facile ſperet ꝛ abſolutionem ꝛ laudem. Antitheſis. latine
ſonant contrapoſita. vt in. ix. ſcrib. Quinti. que figura quidem nō vno
modo fit. nam vt fit ſi ſingula ſingulis opponuntur:vt dicit pudorem li
bido. timorem audacia rationem amentia. Et bina binis non vt noſtri
ingenij:veſtri auxilij eſt. Et ſniã ſententijs: vt dñetur in cōditionibus.
iacet in iudicijs. Teren. in andria. Antitheton facit. Ut per falſas nu- Antitheta.
ptias vera ſit obiurgandi cauſa. Antitheton enim eſt: quia falſa dixit
deinde intulit vera. Sic idem in eadem. Que ſeſe inhoneſte optauit
parare hic diuitias potius q̄ in patria honeſte pauper viuere: antithe
ton eſt inhoneſte ꝛ honeſte. Raſis quia neutrum altero verborum om
nino plus habet. Figuras. grece ſchemata dicuntur. Duplex eſt figura
rum genus. alterum ſententiarum:alterum verborum. Figura:vt Fa- Figura.
bius tradit eſt ſicut nomine ipſo patet confirmatio quedam orationis

Sed numeris decoꝛ eſt ꝛ iunctura abdita crudis

Claudere ſic didici verſum:berecynthius atys

Et qui ceruleum dirimebat nerea delphin

Sic coſtam longo ſubduximus appenino

Mon.

Arma virum:nonne hoc ſpumoſum ꝛ coꝛtice pingui

per

Ut ramale vetus pꝛegrandi ſubere coctum

Moni.

Quidnam igitur tenerum:ꝛ laxa ceruice legendum eſt

per

Toꝛua mimalloneis implerunt coꝛnua bumbis

Et ſecum vitulo caput ablatura ſuperbo.

Baſſaris:ꝛ lyncem menas flexura coꝛymbis

Euion ingeminat:reparabilis aſſonat echo

¶ Sed numeris decoꝛ. Hec verba ſunt aut poete aut admonitoꝛis obiectionē facientis:ſed potius poete vt ſequentia indicabunt. Repꝛehēduntur autem in hac parte qui canoꝛis nugis ſtudent:ꝛ dum pingues videri volūt turgidi fiunt atꝙ inflati. Adducūtur autē quedā fragmēta carminū in quibus nimius fucus eſt:que cuius fuit non conſtat:ſed arbitrantur plurimi neronis eſſe:quod mihi nō ꝟo ſimile videtur:qꝛ ſi conſilio coꝛnuti hemiſtichū illud. Auriculas aſini midas habet:mutauit dicēs quis nō habet:in quo tamē nō aperte neronē taxaſſet:quāto magis hos verſiculos ſi neronis eſſent ſuſtuliſſet. Cuiuſcunꝙ aūt ſint certū eſt a poeta repꝛehēdi tanꝙ affectate canoꝛitatis atꝙ inflationis non ſolide ſonoꝛitatis que ſuā maieſtatem habeat. Solēt ꝟo imperiti decipi dumverſū ſenſum excerpere fruſtra conantur. Nam vt imperitis loquar quodāmodo materialr ponunt hec verba berecynthius atys. Et qui ꝛc. ꝛ ſic coſtā ꝛc. que poeta ſtomachoſe ꝓfert tanꝙ ampullata ꝛ ventoſa:qđ animaduertens monitoꝛ ſimulꝙ intelligēs ea repꝛehendi tanꝙ turgida ꝛ inflata obijcit carmen. Uergilianū Arma viruꝙ ꝛc. percunctans an ne hoc etiam ſpumoſum ꝛ coꝛtice pingui.i.an ne etiā nimis pompoſe inceptum.q.d.ſi hoc pompoſum eſt fruſtra pompā repꝛehendis aut ſimul maronem damnas:ſin hoc laudabile:ꝛ illa laudabilia ſunt. Ad quā tacitā illaqueationē ingenioſe reſpondet poeta non ſine ſatyrico riſu:ſed vt foꝛmā reſponſionis quā a nemine quidem

damnaſſe qui dixerit poetam crudos appellaſſe ex ſententia pacuuij
quem Au.ge.lib.xij.c.ij.dicit cū fabulam accij cui atreus nomen eſt ab
ip̄o accio audiſſet dixiſſe:ſonora quidem eſſe qui ſcripſiſſet ⁊ grādia:
ſʒ videri ea tamen ſibi duriora paulum ⁊ acerbiora. Ad qđ ita eſt in-
quit Accius vti dicas neqꝫ id ſane me penitet. Meliora eñ ſpero fore q̄
deinceps ſcribam. Nam qđ in pomis eſt itidem inquit aiunt eſſe in in
genijs q̄ dura ⁊.acerba naſcitur poſt fiunt initia ⁊ iocunda:ſʒ gignun
tur ſtatim vieta ⁊ mollia:atqꝫ a principio ſunt viuida:nō natura mox
fiunt:ſed putrida. Relinquendum igit̄ viſum' eſt ingenio qđ dies atqꝫ
etas mitificet.hec ibi. Delphin qui dirimebat nerea ceruluū.i.mare ce **Delphin.**
rulei coloris:ſunt aūt hec verba affectata in quibus nereus deus ma-
ris ꝓ ip̄o mari ponit̄: videt̄ aūt loqui de delphino ſeu delphine q̄ ario
na vexit ac incolumen optatis terris reſtituit vt recitat Au. gelius li.
xv.c.xix. Declinat̄ aūt hic delphin vel hic delphin⁹: ſicut elephas ⁊ ele
phantus. Color ceruleus eſt. Color maris. Appeninus mons in ita-
lia eſt inter vtrunqꝫ mare ſuperum ⁊ inferum. Sunt qui legāt hūc ver
ſum quaſi ſit ex ſnīa poete cum potius ſit alicuius ſe iactātis de abdi-
ta eius iūctura q̄m ſcʒ eius cōpoſitio rerum ꝓ̄ōderi cōſonet. Eſt enim
ſpōdaicus verſus qui tunc locū hʒ q̄ñ grauis eſt ſentētia ⁊ res ardua **Spodaicus**
aut a languido animo ꝓlata.ſicut.ij.eneidos. cōſtitit atqꝫ oculis phry **verſus.**
gia agmina circūſpexit.magnū aūt eſt apēnino ſubducere conſtant: ſi-
cut hēnibal ſm Liuiū partem alpiū incēdio ⁊ aceto rupit. vñ Iuuena-
lis in.x. Deduxit ſcopulos ⁊ montem rupit aceto. Eſt aūt ſpondaicus
ꝟſus cui⁹ q̄ntus ſpōdeus eſt.qui ſm Horatiū in de arte. pes ſtabilis ē
⁊ ideo grauitati congruit.vñ auctor eius verſiculi quem poeta ponit
ſibi placuiſſe de eius iunctura mihi videt̄. Nec ſunt verſiculi hic a poe
ta adducti omnino mali:ſed affectati ⁊ ꝓpterea dānādi.q̄ vltra vires
aſſumpti cū ceteri ꝯtuin ſuſpicari licet eis nō cōſonēt.videnť preterea
mihi a recitatoribus circūlati ⁊ oſtētati ob iuncturā abditā q̄ in eis vi **Torua cor-**
ſa eſt. Eſt forte hec quam dixi:q2 videlicet ꝟba rem depingūt. Nam ⁊ **nua.**
cornua merito torua dicūtur:vel a terendo:vel a torquendo vel a tauri
fronteq̄ vere torua eſt.bombi preterea crepitus ſonori ſunt:vnde nunc
bōbardam vocāt. Mimalloneis. declinat̄ mimalloneus mimallonea
mimalloneum:eſt eñ adiectiuū poſſeſſiuū ſignificans aliquid ad mi-
mallones.i.bacchas ſeu ſacerdotes aūt vt vulgus dicit ſacerdotiſſas
bacchi pertinēs.bacca eñ ſine h eſt fruct⁹ arborꝫ minutus parſim cre-
ſcens aut gēma ei⁹ inſtar:ſed baccha nachi ſacerdos. Qui vel ro quid
bacchus aut bacchari ſit neſcit totus ad huius poete lectionē inutilis
eſt. Suber arbor eſt de genere querquū cuius interiore cortice, vtūtur
crapidarij pro crepidis ⁊ ſoleis ſubleuādis. Et ſectum vitulo ſuperbo
id ē pēthco rege ⁊ filio agaues q̄ eum vitulum putauit: aut ſm Ouidiū
aprum baccho ſic volente:quia ſacra eius vetuiſſet.vel quia eum lega
ri iuſſiſſet vt acro ⁊ porphirio dicunt ſup illud Horatij in epiſtola ad
quintium vir bonus ⁊ ſapiens audebit dicere pentheu rector thebarū **Pentheus.**
quid me perferre patiqꝫ indignum coges ⁊c. Dicunt preterea eum eſſe
fulminatū ſed Horatius dicit ſecundo ſermonū a matre interruptum

ſicut ⁊ hic dicit. ꝟba horatiana ſunt. Quid caput abſciſſum demēs dū
portat agaue nati infelicis ſibi tum furioſo videtur. Sunt qui dicunt
virum abſtemium fuiſſe: hoc eſt a vino abſtinuiſſe ⁊ ob id fictum eſſe
quod in pacuuij tragedia legit: ꝙ matri ceteriſq; mulieribus bacchi
ſacris interdixerit: qꝛ vini vſum ꝓhibuerit. Qꝛ ergo bacchum cōtēpſit
merito ſuperbus dr: ſed ſunt epithetha hec oīa affectata ⁊ lōge petita
ſicut in bucco. Ecce dionei ꝓceſſit ceſaris aſtrum ceſar dioneus dicitur
a matre veneris dione dicta: eo ꝙ ꝑ iulū enee filium ab ea deſcendiſſe
credit⁹ ſit. Eodē modo Atys berecyntius. qꝛ a cybele berecyntia ama
tus. Mercus ceruleus: quia deus cerulei maris. bombi mimallonei:
quia a mimallonibus facti. agaue baſſaris: quia baſſarci ſacerdos.
Menas ſacerdos bacchi a greco ꝟbo meno quod eſt furo. Cuius gre-
ce euios vnum ex bacchi noībus eſt interpretatur autem quaſi bonus
Cōſtructio. filius quomodo a ioue in bello gyganteo appellatus fingitur. Ordo
eſt. ſed forte dices inquit. poeta decor eſt numeris crudis. i. ꝙ numeri
hoc eſt verſus crudi. i. indigeſti ⁊ adhuc acerbiores habeant: decorem
id eſt leporem ex epithethorum cōuenientia ⁊ vocum ſonoritate ⁊ iun-
ctura id eſt compoſitio. abdita id eſt ſubtilis ⁊ non omnibus cognita
nec data eſt ipſis numeris. Quidam enim didicit claudere verſum ſic
id eſt per talia verba dicendo: ſcilicet berecyntius atys ⁊ qui crudum
⁊c. Cuius verſus licet hic materialiter ponit ordo eſt: ⁊ delphin piſcis
ille quia dirimebat id eſt natando diuidebat nerea. i. mare accipiendo
deum pro re cuius deus eſt ceruleum id eſt cerulei coloris: deeſt ꝟbum
ſiue oppoſitum huius nti delphin: quia fragmentū eſt alicui⁹ poema-
tis: nec refert qđ ſit: cū ea verba hec ſint in ꝗbus fucus exquiſitus eſt:
didicit ꝟſum claudere ſic. nos ſubduximus. i. ſubtiliter abſtulim⁹ ap-
penino: monti illi italie longo a mari. ſ. in mare ꝓtenſo. hec oīa verba
dicit poeta ex ꝓfundo ſtomacho ⁊ pompoſe quaſi ſit carmen altiſſonū
⁊ hoc per ironiā qđ aiaduertens monitor abijcit poete carmen vergi-
lianū tanq̃ nimis pompoſam dicens. Nonne hoc quod Uirgi. dicit.
Arma virum: eſt ſpumoſum ⁊ pingui cortice. i. inflatum ⁊ nociuo ſucco
turgens: hoc eſt affectati ornatus. Reſpondet poeta non ſm mētē mo-
nitoris: ſed ſm iudicium ſuū de Uirgiliano carmine dicens. Eſt ſup-
ple ſpumoſum et pingui cortice: vt vetus ramale id eſt fragmentum
ramale ſeu rami decertū ſupple pregrandi ſeu vegrandi id eſt gran-
diuſculo ſubere id eſt arbore denſi corticis ⁊ ſic coctum in fumo ſcilicet
quomodo non ſpumoſum ſed ſolidum et forte efficitur: et ita laudat
vergilium ꝙ maieſtatem carminis heroici ſine ſuperfluo appara-
tu ſeruauerit. Ad quod monitor. Si igit hoc eſt ſatis tenerum ⁊ non
inflatū quidnā eſt tenerū. i. vere gratile ⁊ exile: hoc eſt humili ſtilo cō-
poſitum: ⁊ ꝓpterea legendū ceruice laxa. i. ſono remiſſiore ⁊ ceruice nō
erecta: que ſupbis ⁊ magniloquis erigit? Rñdet poeta ꝑ irriſionē ad-
ducens fragmenta carminis alicuius poete tunc temporis noti ⁊ ſup-
bientis ex tali cōpoſitiōe: ac ſi dicat. Queris quid ſit tenerū? hoc qđ ſe-
quit torua mimallioneis ⁊c. tenerū eſt: ⁊ hoc ꝑ ironiā dicit: qꝛ nihil mi
nus tenerū aut plus inflatū eſt. ¶ Poſſunt aūt ꝟba ſic ordinari. Sacer

dotes ſupple bacchi impleuerūt cornua torua id eſt intorta ⁊ terribiliter i ſonantia: bombis id eſt ſonitus ſeu crepitus mimallionies id ē qualem mimallones ſacerdotes bacchi emittere ſolent dum cornua inflant. Et baſſaris id eſt ſacerdos baſſarei hoc eſt bacchi videlicet agaue mater penthei regis thebarꝝ ablatura id eſt cum auferre vellet caput: vitulo id eſt filio ſuo pentheo quem bacchico furore arrepta ꝓ vitulo vidit ⁊ vitulū putauit: ſuperbo. q. d. non vero vitulo: ſed per ſuperbiam bacchi ſacra contemnentem aut ipſum ligare volentem. ⁊ ipſa menas id eſt ſacerdos furēs flexura id eſt ſubactura lyncem: animal illud maculoſum ⁊ terribile: corymbis id eſt fructibus edere quibus flecti fingitur lynx: ꝙ bacchus hederis coronatꝰ lyncem flexit ⁊ india adduxit. Ipſa inq̄ baſſaris exiſtens menas ablatura ⁊c. ⁊ flexura ⁊ ingeminat id eſt clamitando multiplicat: euion illud nomen bacchi quā inuocant bacchantes. ⁊ eccho id eſt dea reſonantie que incōuallibus reſidens ⁊ locis concauis vbi vocis eſt reuerberatio: ⁊ ita reparabilis aſſonat id eſt ad hoc eſt poſt clamorem eius ſonat: finem potētiſſimū verborum repetendo. Quomodo eccho in ſonum verſa ſit multa dicit Ouidius in methamorphoſi ſua ex natura argumentum ſumens. ¶ Sed numeris decor eſt ⁊ iunctura abdita crudis: hic obijcitur poete ea carmina omnino laudanda eſſe: quia mira verborim compoſitione conſtent. Iunctura abdita: compoſitio quedam verborum occulta: ea enim demum oratio optima habetur: que eleganti vocabulorum cōpoſitione ⁊ ordine conſtat. Abdita abſtruſa. Numeris crudis: quos crudos appellas tu perſi id eſt nihil ſapori habentes: vt immaturos verſus. Claudere ſic didicit verſuꝫ ꝓbat per exemplū Neronis aliena carmina non eſſe damnanda quando ⁊ Nero ita inflate didicerit finiire verſum ſuum nam ita ſcribit. Tacitus Carminum ſtudium Nero ita affectauit cōtra actis quibus aliqua pangendi facultas: conſidera ſimul: ⁊ allatos: vel ibidem reperſos verſus connectere atq̄ ipſius ỽba quoquo modo prolata ſupplere quod ſpecies ipſa carminū docet non impetu ⁊ inſtinctu nec vno ore fluēs: irridet igitur Neronem: qui tam indecenter tamq̄ inflate ⁊ ſua carmina ſcriberet ⁊ aliena imperfecta quoquo modo ſuppleret: q̄uis Trāquillus affirmet ad manus ſuas perueniſſe libellos Neronis cū quibuſdam notiſſimis verſibus ipſius chirographo ſcriptis: vt facile appareret non tranſlatos: aut dictante aliquo exceptos: ſed plane quaſi a cogitante atq̄ generante exaratos ita multa deleta ⁊ inducta ⁊ ſupraſcriicta inerant. Claudere finire: q̄ſi qui aliena imperfecta quoquo modo finiret. Didicit. ſ. Nero. Sic vt ē berecyntus atys: hoc eſt quod notat Tacitus. ꝙ ipſius ỽba quoquo modo ꝓlata ſupplebat: nō impetu ⁊ inſtinctu nec vno ore fluentia. Berecyntius atys: hec verba concludebant carmen. Atys puer phrygius a Cybele matre deorꝝ amatus cum ei caſtitatem ꝓmiſiſſet: quē in nympha Sangaritide nō ſuauit Nymphaq̄ ſupplicijs affecta peperiſſet correptus furore putans domos vt ſcribit Ouidius: rure tectum om̄e diffugit: ⁊ per ſumma dindymi montis phrigie diſcurrens arrepto lapideo cultro ſeipſum excaſtrauit. vnde Ouidius. Ah pereāt partes q̄

Jo. Britan.

Atys.

nocuere mihi. Ah pereant dicebat adhuc: onus inguinis aufert: nulla
qꝫ ſunt ſubito ſigna relicta viri. Catullus tñ aliter ſcribens tradit pue
Galli. rum cum ex aqua Galli fluminis phrygie bibiſſet: in furorem ex aque
natura compulſum. ſ. ſe caſtraſſe. Tandem e monte elapſus in arborē
pinum conuerſus eſt. Ad huius pueri imitationem ſacerdotes Cybe-
lis qui Galli cognominati ſunt a gallo fluuio phrygie quē accolūt vt
ſcribit Pli. Et feſtus eunucabātur. vnde Iuuenalis. Et ingēs ſemiuir
obſceno facies reuerenda minoris. Mollia qui rapta ſecuit genitalia
teſta. Et qꝫ diximus nympha Sāgaritide illud ſciendū ſangaritidem
ꝓprium non eſſe nomē: ſed patronymicū a ſangario fluuio phrygie.
Berecyntius. i. cybelic⁹. Berecyntes em̄ natio quedā: iter phrygias
eſt ſimpliciter vero: vt ſcribit ſtrabo. phryges troeſqꝫ ꝓpe idem habitā
tes rheā precipuo venerātur honore: eius. Orgia frequentantes hanc
qdam deorū matrē vocant ⁊ veſtā. ⁊ deam fugiā magnā. a locis autē
ideā ⁊ dindymenā: ⁊ philenā ⁊ peſſimuntiā: ⁊ Cybellem: greci ſane mi
niſtros eius nūcupāt vno vocabulo. Curetes: eoſdem ⁊ corribātes vo-
cant. ¶ Et qui ceruleū dirimebat nerea. Delphin. aliud eſt carmē meo
iudicio Neronis. quod vel ipſe ſcripſit vel repertum ſuis cōnexuit. qd
Arionis hyſtoria. irridet. vt nimis altum ⁊ inflatū. hyſtoriā videtur tangere Arionis: q
vt ſcribit Herodotus nobilis cantor fidibus fuit loco ⁊ oppido Mitile
neus: is cū Siciliam atqꝫ italiā veniſſet: aureſqꝫ omnium menteſqꝫ de
mulſiſſet in queſtibus ⁊ voluptatibus amoribuſqꝫ hominū: fuit grādi
qꝫ pecunia cōparata domū redeunti a nautis cedes parata eſt. Quod
cū cognoſceret traditis oibus bonis impetrat vt ſibi liceat ſua oia in
dumenta ⁊ fides capere ⁊ canere carmē caſus illius conſonabile. atqꝫ
ibi mox de more comptus ⁊ ornatus ſtanſqꝫ in ſumma puppi carmen
qd orthium dicitur voce ſublatiſſima cantauit: iecitqꝫ ſeſe procul in ꝓ
fundū: ſed a Delphino dorſo ſuper fluctus edito incolumis Tenax in
terrā Laconicā deuectus: eſt de hoc plura apud Hero. ⁊ Gellium. Sic
coſtā longo ſubduximus apenino: aliud vitiū in carmine neroniano
reprehēdit. oſtendit em̄ indecorū eſſe in quinto pede heroici carminis
frequēter ⁊ affectate ſpondeū poni: vt eſt illud Uirgilianū. Cornua ve
latarū obuertim⁹ antānarū. Lucanus. Altus ceſorum pauit cruor ar-
mētorū: nā Nero id in troicis ſuis affectauit: in cui⁹ inuidiā hāc fere
totam ſatyram ſcribit. Sic id eſt vt per hoc carmē patet. Subduximus
ſubtraximus. Coſtam id eſt ſyllabam. Longo a penino id eſt carmini
Apennius. exametro: quod longum dicit ad ſimilitudinem apennini montis: qui
ab alpibus incipiēs per mediam italiam excurrit quam in duas par-
tes ſeparans a dextris inferum mare relinquit a ſiniſtris autem ſupe-
rum. in ſiculūqꝫ vſqꝫ fretum progreditur. Arma virum: non hic carpit
Uirgilium vt quorūdam eſt opinio: ſed verba ſunt excuſantis verſus
crudi poete. Nonne hoc ſpumoſum. q. d. ſi hoc vitio non das neqꝫ id
ſuperius dandum. Cortice pingui. Craſſum ſuperbum ⁊ tumidum. Ut
ramale vetus: vetus truncus qui non facile flectitur. nam tale carmē
vt nimis durum irridetur vt illud antimachi apud hora. Fortunam
priami cātabo: ⁊ nobile regnū. Sequit em̄. Quidnā igit tenerū ⁊ laxa

ſeruice legendū. Ex quo apparet ſupiora carmina eſſe rep̄henſa:qꝛ du
ra ⁊ nimis ſonātia eſſent:vt erūt ⁊ ſequētia. Torua mimalloneis im-
plerūt cornua bōbis. Coctū ſcribit Seruius multi tp̄is aliq̄d recoctum Recoctum.
vocari.vt Uirg. Solidum modis ⁊ robore cocto. vnde Hora. Holes lō-
go rerū vſu ⁊ tp̄is exercitatos recoctos appellauit. plerū ꝙ recoct⁹ Scri
ba ex q̄nq̄ viro coruū deludet hiantē. Pregrādi. i. valde grādi. Porphi
rio tñ exponens illud Hora. in ſcḋa ſatyra. Ue pallida lecto Deſiliat.
Mulier affirmat hoc loco legendum eſſe ve grandi. Quod legit̄ apud
Uarro. de ruſtica. Quodq̄ poſtea cōcipiunt fiunt ve grādes atq̄ imbe
cille. Subere hoc loco cortice. Uirg. in geor. Huic natā libro ⁊ ſilueſtri
ſubere clauſam. Suber ꝓprie vt ſcri. Pli. minima arbor. Glans. peſſi
ma. rara: cortex tm̄ fructu ꝑcraſſus ac renaſcens. atq̄ etiā in denos pe Suber.
des explanatus: vſus eius anchoralib⁹ maxime nauiū piſcantiūq̄ tra
gulis: ⁊ cadoꝝ obturamētis. Preterea in hiberno feminarum calciatu.
Quidnā igit̄ tenerū ⁊ laxa ceruice legēdum eſt. Ueluti offenſus moni
tor: ꝙ poeta talia irrideat carmina. vt nimis ſonātia ⁊ plena. ita eū in-
terrogat vt oſtēdat talia carmina non eſſe rep̄hendenda: qñ ab oībus
poetis talia fiant. Ad quod perſius ridēs ſubiungit quattuor carmina
ſequētia neronis quaſi oſtendens illa nō eſſe nimis ſonantia ⁊ plena.
ſicq̄ neronē irridet. Quidnā igit̄ tenerum: quaſi dicat oīa pari modo
haberi in oībus poetis. Tenerū nō nimis durū. nō nimis plenū. Laxa
ceruice: id eſt remiſſiore ſono nec tam erecta voce. ſumpta metaphora
ab equis qui laxatis habenis collū ſubmiſſius gerūt. Torua mimallo
neis implerūt cor. bom. quattuor verſus ſequētes neronis fuiſſe illud
ſuſpitionē affert. Sꝫ quid opus teneras mordaci reddere ꝟo Auricu-
las. Eos vt nimis plenos ⁊ tumidos irridet. vt Hora. Carmen antima
chi. Fortunā priami cantabo ⁊ nobile regnū. ⁊ Mar. carmē detractoris
irridēdo inſerit. Quid cū panticib⁹ laxis ⁊ cū pede grandi. ⁊ Hora. car
men furij bibaculi. Furius hibernas cana niue conſpuit alpes. Torua Toruum.
terribilia. quaſi torua a terēdo. Uirgi. Torua leena lupum ſequit̄. Mi Mimallo-
malloneis: mimallones mulieres bellicoſe dicunt̄: a mimeone. i. imitor nes.
quod imitent̄ bacchum. nam vt ſcribit Strabo ſileni: bacche: lene: thia
des: mimallones: naiades: nymphe: ⁊ quos Tytiros vocant ſacerdo-
tes fuerūt bacchi. Oui. in arte amandi. Ecce mimallonides ſparſis in
terga capillis. Ecce leues ſatyri ꝓuia turba dei. Ebrius ecce ſenex pan
do ſilenus aſcello. Uix ſedet: ⁊ preſſas cōtinet arte comas. Dum ſequi
tur bacchas. Cornua q̄bus vtunt̄ in ſacrificijs bacchi. Bombis. ſontib⁹
nomē fictū a ſono vocis. Et raptū vitulo hoc verſu tangit fabulā Aga
ues. nā pontheus echionis ⁊ agaues filius thebarum rex liberi patris Agaues fa-
ſacra contēnens. cū illo acceſſiſſet vbi illa celebrant̄: mater furore ⁊ te- bula.
mulātia percita vna cū reliq̄s bacchis pentheū interemit: ⁊ omniū pri-
ma caput abſtulit: vnde a luctu ſortitus eſt nomē. Nā penthos ſignifi-
cat luctū. Pagus aūt ex quo pētheus deductus ⁊ diſcerptus fuit: ſcho- Pentheus:
lus appellat̄ ſub citherone. Auctor ſtrabo quā Uitulo. Oui. aprū dicit Scholus.
viſum fuiſſe: vt ille mihi feriendus aper more poetarū nom. ꝓ noīe po-
ſuit. vt Domitus pollucis habenis. cū caſtor equorum domitor fuerit.

Baſſenris.i.agaue ſacerdos bacchi.nam bacche baſſarides dicte ſunt
Baſſarides. a baſſareo vno ex cognominibꝰ bacchi.Hora.Non ego te candide baſ
ſareu inuitū quatiā.A genere aūt veſtis quā induebatur dictus eſt:vt
Porphiriꝰ ſcribit vſqꝫ ad pedes demiſſam:dicta vt Acroni placet a baſ
ſaria loco lybie vbi fiebat.Tali em̄ veſte ⁊ numina vt dicūtur:vt Uirg.
Pedee veſtis defluxit ad imos vt aliꝫ volunt dicunt apto ton biſon.i.a
Lynx. vallibus per quas ſacrificātes ferunt.Et lynce alal eſt baccho dicatū.
Uirg.ij.geor.Quid lynces bacchi varie.Eius alalis vrinā ſcri.Pli.vbi
reddita fuerit glaciari in gēmas carbūculis ſimiles.Oui.Uicta racemi
fero lyncas dedit india baccho.E qbus vt memorāt quicqd veſica re-
Menas. miſit.Uertitur in lapidē:ei cōgelat aere tacto.Menas ſacerdos bacchi
Corymbus. a meno.i.furo Corymbis.vua eſt hederarū:que baccho ideo dedicate
ſunt:ꝙ cum victor ex india vt dictū eſt rediret:coronas edere portauit.
Enion. ¶Euion ingeminat.vos bacchantiū eſt:nam liber cum in bello gigan-
teo dilaniatus a gigantibus:vt ſcripſit Orpheus fuiſſet:iupiter eū que
rens magno clamore ⁊ lamentatione ita appellabat.Euion.i.bone fi-
li.eu enim bene.ios grece filium ſonat latine.qd poſtea in eius ſacris
ſeruatū eſt.Ouid.in arte amandi.Pars hymenea canunt.pars euion
euio clamant.Echo.reboatio ab echin.i.reſonare.Reparabilis.que re
petit voces.quod fieri ſolet in locis concauis.

Hec fierent ſi teſticuli vena vlla paterni

Uiueret in nobis.ſumma delumbe ſaliua

Hoc natat in labris:⁊ in vdo eſt menas ⁊ atys.

Nec pluteum cedit:nec demorſos ſapit vngues

Mon.
Sed qui opus teneras mordaci radere vero

Auriculas.vide ſis ne maiorū tibi forte

Limina frigeſcant:ſonat hic de nare canina

Per.
Littera:per me equidem ſint omnia protinus alba

Nil moror:euge oēs etenim bene mire eritis.res

Hoc iuuat:hic inquis veto quiſqꝫ facit oletum

Pinge duos angues:facer eſt pueri locus:extra

Meite:diſcedo:ſecuit lucilius vrbem

Te lupe:te muti:et genuinũ fregit in illis
Omne vafer vitium ridẽti flaccus amico
Tangit:⁊ admiſſus circum pꝛecoꝛdia ludit:
Callidus excuſſo populũ ſuſpendere naſo.
Mo.
Men mutire nephas.nec clam:nec cum ſcrobe nuſq̄
per
Hic tamen infodiã:vidi:ipſe libelle
Auriculas aſini quis nõ habet:hoc ego opertũ
Hoc ridere meum tam nil nulla tibi vendo
Iliade.audaci quicũq; afflate cratiuo
Iratum eupolidem pꝛegrandi cum ſene palles
Aſpice:⁊ hec:foꝛte aliquid decoctius audis:
Unde vapoꝛata lectoꝛ mihi ferueat aure:
Non hic qui intrepidas graioꝛum ludere geſtit
Soꝛdibus:⁊ luſco qui poſcit dicere luſce:
Seſe aliquem credens:italo ꝙ honoꝛe ſupinus
Fregerit heminas areti edilis iniquas.
Nec qui abaco numeros ⁊ ſecto in puluere metas
Scit riſiſſe vafer:multum gaudere paratus
Si cinico barbam petulans nonaria velat.
His mane editum:poſt pꝛandia callyꝛoen do

ASCEN. ¶Hec fierent ⁊c. verba ſunt poete continuantis ſermonem ſuum et ex
propria ſententia loquentis ac docentis talia; carmina non fieri: ſi ro
mani aliquid virilis animis adhuc haberēt ⁊ maieſtatem non fucum
amarēt. Ad quod monitor verum quidē dicis. ſed quid opus eſt irrita-
re vera dicendo molles ac diuites viros: a quibus occidi poſſes ad qđ
poeta: ſi ita eſt inquit ꝙ nō liceat vicia reprehēdere: omnia erunt alba
id eſt mūda ⁊ bona per me q̃ntum ad me: q2 nihil reprehendam: ⁊ ſi hoc
iuuat te: ⁊ vis tua nō carpi nec contaminari ex reprehenſione mea: pin
gue duos angues. i. fac mihi indiciū in principio ſcriptorꝫ. vñ aſterrear
ſicut pueri a loco in quo anguis pingit: vel q2 terribilis eſt viſu: vel q2
genium. i. deum loci per anguem figurabāt ſicut locum quē fedari no-
lumus aut crucis ſigno: aut ſacri ignis ſancti Antonij: aut alteri⁹ me-
tuendi numinis: ⁊ ſi ego tale quid conſpiciam in ſcriptis tuis diſcedaꝫ
⁊ mihi dicam tametſi q2 lucilius potentiſſimū queꝗ turpiter agentem
etiā publice: ⁊ nominatim notauit: dabis veniā ſi saltē in carthis meis
aliquid muſſitabo. i. occulto murmure dicā? Ad quod monitor. Nuſꝗ
ſup. dices. Immo inquit poeta. ego infodiam hic id eſt inſcribā his car
this meis: ſed fabulam mide reſperit: ſm quā tonſor amplius reticere
nequiēs in foueā exclamauit frequenter auriculas aſini midas habet
quem ſonum arūdines illic creſcentes tandem reſonabant. Deniꝗ cō
cludit poeta: ⁊ pretermiſſis fabulis ac irriſionibus dicit ſe ſcribere bo-
norum morum amatoribus: qui vitiorꝫ reprehenſores libenter audiūt
⁊ legunt: non ijs quibus philoſophi deriſui ſunt: quibus aſſignant an-
te meridiem forum iudiciale ⁊ poſt ipſum lupanar. talibus enim inſu-
dant non bonis litteris. Cetera facilia ſunt: ſi quis dubitas Britānicū
legito. ¶Ordo eſt. Flerent hic id eſt huiuſmodi inflata ⁊ pomposa ſine
decoro carmina. ſi vlla vena id eſt vel minima pars teſticuli paternis
id eſt virilitatis ac fortitudinis ac maieſtatis maiorum noſtrorum: vi-
neret. i. vigeret in nobis. q. d. minime. Hoc de lūbe. i. laſciuū ⁊ virilis ro
boris expers: natat. i. fluit in labris ſumma. i. cū extrema ſaliua. i. mol-
licie: ⁊ menas ⁊ atys. i. vocabulum inflatum ⁊ affectatum petulāter: eſt
in hudo. i. laſciuo ore. Nec ſupple qui talia facit: cedit. i. percutit cogita
bundus ⁊ occupatus toto animo in inueniendis proprijs vocabulis: et
indignabundus ꝙ verba rebus non reſponderent: pluteum. i. aſſerem
oppoſitum vel pulpitum aut tabellam ſuper quam ſcriberet: nec ſapit
id eſt indicat aut pre ſe fert vngues demorſos. i. ꝙ qui⁹ tale compoſue-
rit: raptus meditatiōe ſua. momorderit vngues ſuos preter induſtriā.
Reſpondet admonitor. q. d. verum quidem eſt ꝙ hec indecore fiant ſed
quid. i. ad quid vel in quo opus eſt. radere id eſt vel molliter contingē-
do irritare: vero mordaci. i. veritate odium ſm comicum pariente: auri
culas teneras. i. homines delicatos ⁊ prediuites? quaſi dicat ad nihil
vel in nullo. vnde addit. Videſis. i. ſi vis: ne limina. i. introitus⁹ maiorū
id eſt potentiorum virorum fugeſcāt id eſt frigida fiunt forte tibi: ⁊ nō
audeas ea frequentare. vel potius frigeſcant. i. frihfiant tibi. i. p te fri-
gididum. i. mortuum occiſum. ſ. Littera canina. i. irritatiua. ſ. r ſonat
hic. i. in limine prepotētis viri cuius carmina carpas. hoc eſt canis irri

tatus tibi aditum.vetabit:⁊ ſi accedas occidet.Reſpondet poeta.Equidem.i.certe ſi ſupple ita eſt ꝙ non liceat vitia reprehēdere:oia.ſ.dicta ⁊ facta omniū ſint protinus.i.ampliter ⁊ omnino:alba.i. bona ⁊ mūda ⁊ ſine nota aut macula.per me.i.q̄tum ad me ⁊ ad reprehenſionē meā ſpectat nihil enim reprehendam.Nihil moror.i.detineor in conſiderādis factis aut dictis.ſ.talium qui caſtigari nolunt:⁊ tanq̄ id preſens ſit,qui caſtigari non dicit irriſorie.euge.i.exulta aut bene age:eſt enim interiectio congratulantis:etenim id eſt certe vos re omnes vos eritis bene id eſt multum:mire.i.mirande hoc eſt imitande:qꝛ ſine macula.mirari enim pro imitari accipi ſolet:vnde miratorq̄ catonis:pro eo ꝙ eſt imitator dicitur apud lucanum:vel eritis bene:mire.i.miruꝫ in moduꝫ.ſi ſupple iuuat.i.delectat hoc.i.ꝙ ſic dico:⁊ ſi tu inquis.i.dicis:ego veto.i.prohibeo ne ſupple non eſt tamen neceſſarium addere quiſq̄ facit.i.quiſq̄ faciat hic.i.hoc loco:oletum.i.excremētum alui hoc eſt ego nolo vt quiſq̄ in his meis dictis aut factis maculaꝫ aut notam faciat reprehenſionis:quia ego nolo me aut mea carpi:pinge ergo dicit poeta duos angues.i.fac ſignum rei ſacre ⁊ dic:o pueri meite.i.mingite:extra ſupple hunc locuꝫ:qꝛ locus eſt ſacer.i.ſacratus:hoc eſt indica mihi in facie libri tui:ꝙ eum vt locum ſacrum irreprehenſibilem ⁊ immaculaudum teneas:ego diſcedo.ſcilꝫ a te ⁊ tuis:nihil contra incorrigibilē dicens.vnde Hora.in arte poetica de Quintilio.Si defendere delictū q̄ vertere malles:nullum vltra verbum aut operam ſumebat inanem.Quin ſine riuali teq̄ ⁊ tua ſolus amares.Conſequenter autem oſtendit poeta ad imitationem quoq̄ Horatiū:nō poſſe quin aliquid in tam ineptos dicat potiſſimum cum lucilio tantum licuerit de potentiſſimis viris:vt eos ſcripto quaſi gladio deſecaret.Et Horatio vt etiam amicorum vitia vafre taxaret.Ordo eſt.Ego ſi ita ſit diſcedo.i.nihil de,te aut tuis dico aut ſcribo:⁊ tamē lucilius poeta ille ſatyricus ſecuit.i.mordicitate ſtili quaſi diſcidit:vrbem id eſt ciuitatem romanam.ponit eīm locum pro locatis:vrbem dico id eſt te o lupe ⁊ te o muti qui perpotētes erant viri:⁊ fregit in illis quos.ſ.reprehenſione momordit:genuinū.i.dentem occultum quem conterunt qui q̄uis carpunt mordent aut corrodunt.Coactus eſt poeta mutare caſum ⁊ perſonam quia mutium dicere non potuit.Flaccus.i.Horatius ſatyricus:vafer.i.calidus ⁊ ſubtilis in carpendis vitiis:tangit amico.ſ.mecenati aut alteri:ridenti:quia neſcienti ꝙ de ſe loquatur.vnde in primo ſermonum ſatyra prima dicit.Tantalus a labris:ſitiens fugiētia captat,flumina quod audiens amicus tanq̄ rem fabuloſam incipientem riſit:vnde ſubdit quid rides mutato nomine de te fabula narratur.Ipſe ergo vafer.i.valde affer et ſubtilis tangit amico ridenti omne vitium.i.omne genus vitiorum:⁊ ipſe admiſſus circum precordia id eſt libenter acceptus ab auditoribus.ludit.i.pro libito quaſi ludes vt feles cum muribus taxat eos exiſtēs calidus.i.longa exercitatione peritus ſuſpendere naſo excuſſo.i.ſubſannare ⁊ naſo corrugato ⁊ ſurſum tracto deridere populum:⁊ ſi hoc illis licuerit.mē.i.me ne.hoc eſt nephas ſup.eſt:me mutire.i.ꝙ ego muſitē hoc eſt cum murmure ⁊ tacito ſuſurro loquar:an nephas dico eſt.i.an

non lꝫ me mutire.i.contra vitia obmurmurare:nec clam id eſt in ſecre
to:nec cum ſcrobe.i.ſaltē cum foſſa ſicut tonſoꝛ mide locutus eſt reſpō
det admonitoꝛ:nuſq̃ ſup.phas eſt te loqui.Sunt ineptuli qui carmen
⁊ ſenſum inuertētes legunt.nec vſq̃.cum tamē ſcrobs ſcrobis primam
in obliquis coꝛripiat:ad hoc autem ꝙ dicit monitoꝛ nuſq̃ ſup.volo te
mutire:dicit poeta:tamen hoc eſt q̃uis nolis:ego infodiam hic.i.ſecre-
te inſcribam in hoc libello.ſicut tonſoꝛ mide in ſcrobe clamauit auri-
culas aſini midas habet:quod idē hic dictum a poeta aiunt:ſed muta
tum vt prius dixi conſilio coꝛnuti amici et philoſophi:eo ꝙ midas rex
neronem imperatoꝛem potius q̃ alium quēuis repreſentet:vnde etiaꝫ
prius dixi non veriſimile eſſe ꝙ carmina ſuperius reprehenſa neronis
ſint.Exclamat ergo poeta vt is qui amplius tacere non poteſt ad libel
lum ſuum o libelle:ipſe.i.ego vidi:vidi inq̃ qui nō habet auriculas aſi
ni.q.d.nemo non habet:immo quilibet habet.illi autem auriculas aſi-
ni habēt qui tardi ſunt ad intelligendū que audiuerint.Hoc ego oper
tum ⁊c.Nunc pretermiſſo riſu:ſerioſe loquitur poeta ſignificans ſe ſu
perioꝛa quedā riſu ſatyrico dixiſſe.dicit enim.O monitoꝛ vel lectoꝛ vel
auditoꝛ:ego nulla.i.non vlla ego non vēdo.i.venūdo tibi hoc opertuꝫ
id eſt occultum ac latens.hoc meuꝫ ridere tam nil.i.tam praui ani nul
lius precij ſm̄ cenſuram foꝛte romanoꝛum quos labeoneꝫ prelaturos
dixerat monitoꝛ:vlla iliade.i.precio vel eſtimatione vllius iliadis.ſiue
ea labeonis ſiue neronis:ſiue alterius romani fuerit.Sed o afflate id
eſt attonite quicūq̃ ſup.es ſi enim dixeris o quicūq̃ afflate:iam infini-
to vocatiuum dederis cratino audaci.i.audacter vitia rep̄hendente.i.
quicūq̃ attonitus ⁊ pallidus es quando verba cratini legis quibus te
conſcium peccati carpi intelligis:⁊ quicūq̃ palles id eſt vſq̃ ad pallo-
rem foꝛmidas eupolim iratum cum ſene pregrādi videlicet ariſtopha-
ne qui veterem comediam diligenter cum ſumma libertate ſcripſerūt.
vnde Hoꝛa.primo ſermonum.Eupolis atq̃ cratinus ⁊c.vide Britāni-
cum.Quicūq̃ veteris vitioꝛum defamatoꝛes:⁊ ita famam tuam ac vir-
tutem amas:aſpice ⁊ id eſt etiam hec.i.meas ſatyras:ſi foꝛte audis ali
quid decoctius.i.aliquātulum digeſtum ⁊ maturatum.vnde.i.de quo
vel cuius rei lectoꝛ ferueat.i.frequens ſit mihi:aure vapoꝛata.i.vapo-
re halitus repleta:hoc eſt ſi aliquid ſcribo quod tam frequentes legere
volent ꝙ halitu ſuo mihi aures vapoꝛabūt:ego volo vt tu id legas.nō
hic.i.is qui exiſtens ſoꝛdibus.i.auarus ⁊ ob id immūdus:geſtit.impoꝛ
tune concupiſcit moꝛe beluarum affectionē animi geſtu exterioꝛi ſigni-
ficans ludere id eſt illudere ⁊ inſultare:in crepidas.i.ſoleas crepitum
facientes graioꝛum.i.philoſophoꝛū qui fere greci tunc erant ⁊ vt in vl-
tima ſatyra huius patebit:auaris ſummo odio eo ꝙ contemptum,diui
tiarum predicabant:⁊ qui poſcit.i.exigit ⁊ appetit dicere luſco luſce.i.q̄
gaudet reprehendere vitia coꝛpoꝛis nature imputanda:cum vitia ani-
mi ſui non reprehendat imputanda ſibi credens.i.arbitrans ⁊ iudicās
ſeſe.i.ſemetipſum:aliquē.i.magnum ⁊ eximium.ſic em̄ ſepe accipitur.
vnde Iuuena.Eſt aliquid ſeſe vnius dominum feciſſe lacerte:ꝙ.i.quia
ipſe ſupinus.i.elatus ⁊ erecta ceruice licet calderinus reclamet dicens

mollem potius ſignificari in iuuenalem: vbi hunc locum citat honore
italo.i.quo functus eſt in italia: licet ſit infimus: qꝛ edilitius: ⁊ non ro-
me: ſed in municipio: fregerit exiſtens edilis: heminas.i.menſuras li-
quidorū iniquas.i.iniuſtas nec ſatis capaces aut amplas areti: id eſt
arretij hoc eſt in municipio aretino. Nec .ſup. legat hec is qui exiſtens
vafer.i.ſubtilis ⁊ callidus ſcit riſiſſe.i.deriſiſſe: numeros.i.calculos ſeu
denarios proiectiles numerū repreſentantes in abaco.i.in tabella ſu-
per quā arithmetici docent numerare: cuius rei periti ridẽt rudiores
⁊ qui ſcit riſiſſe metas.i.limites in puluere ſecto.i.qui geometriā ſcit
quam docet faciendo radio.i.virga quadam metas in puluere: vt ſi nõ
iuſta ſit cõmenſuratio deleri poſſit. hoc eſt ego nollo vt auaricie ſtudio
ſus ⁊ arithmetice ac geometrie idcirco edoctus exiſtens paratus mul
tum gaudere: ſi nonaria.i. proſtituta que hora nona lupanar aperie-
bat cum antea non liceret: petulans.i.laſciua ⁊ laceſſens: vellat.i.vel-
licet ac extrahat cynico.i.philoſopho de ſecta cynicorum barbam ſup-
ple legat hec: quia ego do.i.permitto aut aſſigno his.i.huiuſmodi ho-
minibus mane.i.tempore matutino: edictū.i.iuris ciuilis adminiſtra-
tionem: ⁊ do his poſt prādia calliroen.meretricem illam famoſiſſimā
aut ſm' quoſdam quod tamen minus placet verſiculos amatorios ab
ea denominatos. ¶ Non autem hoc dicit poeta quaſi hoc licitum ſcit:
ſed quia ſcit tales philoſophorū irriſores vt prius dixi: non equo ani-
mo morum precepta lecturos: cum ⁊ auaricie ⁊ luxurie indulgeant: et
non ſine nota dicit poſt prandia: qꝛ tales intemperantes prandia cele-
brare ſoliti: vbi ſaturi erant: libidini inſeruiebant lupanaria viſitātes.
¶ Hec fierent ſi teſticuli vena vlla paterni. indignatur poeta ꝙ ſemper Johan.brit.
de baccho tm̄ ⁊ cybele ſcribant: ⁊ dura nimis ⁊ plena carmina oſtendẽs
id prouenire ex nimia poetarū curia: qui ſi diligentius ſtilo ſuo vteren
tur elimatius ſcriberẽt. Eſt igitur ſenſus. Si nos haberemus aliquid
maiorū noſtrorū: hec a nobis nõ fierent. Summa de lumbe ſaliua hoc
natat in labris.i.hoc tm̄ poetis temporꝫ noſtrorꝫ in promptu eſt: vt de
baccho, ⁊ cybele ſcribant: quorꝫ ſacrificia cõia fuiſſe apud phryges au-
ctore ſtrabone ꝑduntur. Nam ita bone in palamede chorū loquentẽ
dicit. Cum patre libero laſciuiẽs, qui per idẽ letatur cara cū matre tym
panorū ſenitu ⁊ congregātes in vnū ſylenū ⁊ marciā olympū ⁊ tibiarꝫ
querentes repertores: celebranteſq rurſus bacchia ⁊ phrygia ſimul cõ
ferunt. De lūbe: veluti ſolutū ⁊ eneruē: tanta repletione fertur carmẽ
qualia ſunt q̄ preceſſerūt. ſcribi Tacitus Cice. a Caluo male audiuiſſe
tanq̄ ſolutū ⁊ eneruē. a Bruto aūt vt ipſius verbis vtar tanq̄ fractum
⁊ elumbẽ. In labris ⁊ in vdo. Exaggeratio eſt rei. nam idem eſt in ſali-
ua: in labris in vdo. Mens.i.carmen de bacco. vt illa. Torua mimallo
neis implerūt cornua bombis Atys ꝓpter id berecinthius atys. Nec
pluteū cedit. incuriā notat poetarum. Sic Hora. de lucilio. ⁊ in verſus
faciendo ſepe caput ſcaberet viuos: ⁊ roderet vngues. Sepe ſtilum ver
tens iterum que digna legi ſunt ſcripturus. nam in verſibus facien-
dis: cū res et verba non ſuppetant: pre indignatione plerumq poete
⁊ pluteū percutiunt: ⁊ vngues rodunt cogitando que dicant. Pluteum Pluteus.

pulter crates corio crudo intexte: que ſolebāt vt ſcribit Feſtus opponi militibus opus faciētibus: ⁊ appellabant militares. Nunc etiā tabule quibus q̄d preſepit eodē noīe ſignificant. Sed q̄d opus teneras. moni torē introducit ſibi cauendū eſſe ne ſupplicio afficiat dum tam aperte. nobilitatē inſectat. q. d. ſuperuacaneū eſſe. Teneras: neronis potiſſi mum ⁊ ceterorū nobiliū vt ſupra. Non ſi qua elegidia crudi. Dictarūt pceres. Radere reprehēdere: mordere tangere. Tractū medicis q̄ cul tro vulnera radere ⁊ reſecare ſolent. vt alibi perſius. Pallētes radere mores Doctus. ¶ Uide ſis ne maiorum. emulatio eſt Hora. O puer vt ſis vitalis metuo: ⁊ maiorū ne quis amicus Frigore te feriat. Uide ſis id eſt vide ſi vis hoc eſt caue tibi: q: imperatiua verba velut cōtumelio ſa ſunt: addebāt veteres ſis: q̄d ſignificat ſi vis. Frigeſcant. tibi frigida fiant horrore mortis. vt illud Hora. Ne quis amicus. Frigore te feriat id eſt horrere moris. vt pphitio interpretat. Uirg. in. xij. de morte Tur ni. Aſt illi ſoluuntur frigore membra. i. morte. Sonat hic de nare cani
Lra canina na littera. i. in domo neronis aut diuitū. Littera canina dr. r. quam ca nes reſtrictis dentibus iterāt. Lucil. Irritata canis q r q̄ plurima di cat. Nā irritati dicunt proprie canes. Per me equidē ſint oīa protinus alba permiſſio eſt: nō ex volūtate: ſed ex ſtomacho pficiſcens. i. quantū in me eſt cōceſſero oīa eſſe optima. Alba: candida: polita: ſine macula. nil moror: magno cū ardore hec a poeta dicunt: ⁊ precipitanter legēda ſunt vt indignatio oſtendat. Nil moror: quaſi pre timore abiturus ſit ſequitur enī diſcedo. Euge: exultātis eſt ⁊ aſſentientis. nā ⁊ ſe oīa pba turū dicit. ironia eſt. Oēs res eritis mire p me. i. ego laudabo poſthac oīa ſcripta quas mira ⁊ egregia: nec vllo loco carpēda. Hoc iuuat eos irridet q̄ in aſſentationibꝰ delectant: ⁊ de ſcriptis ſuis q̄d diſpliceat no lint audire. Hoc iuuat quaſi monitor dicat. Ita placet perſi vt oīa lau des. Hic inq̄s veto faxit oletū: allegoria eſt. i. nollo q̄ſq̄ carmina mea
Oletum. reprehēdat. Ueto: hoc verbo veto innuit neronē reprehēdi: cuiꝰ eſt ⁊ ve tare ⁊ impare. Hic. i. in carmine meo. Faxit faciat. Oletū ſtercus eſt hu manū. Ueranius. ſacerdotulꝰ in ſacrario Martiali fecit oletū. Pinge duos angues vetuli offenſus poeta. hoc dicto in indignationē prūpit. Senſus eſt. Si nō vis tua carmina reprehēdi: ea aliquo ſigno vt a me
Genius. cognoſcant tibi notāda ſunt. Pingue duos angues: nullū locū aucto re ſeruio antiqui putauerūt eſſe ſine genio: q̄ per anguē ſepe oſtdeban tur. vt pueri territi pictura ſerpētis locū vt ſacrū venerarent. nec in eo meierēt. vñ Uir. lib. v. loquens de ſerpente q̄ e tumulo anchiſe exierat oſtendere id videt. Incertus geniū ne loci famulū ne parētis Eſſe pu tet. Sacer locus ironia eſt. q. d. carmina noſtrorum poetarū tangēda nō ſunt. Diſcedo. bene iratus diſceſſurū minatur ſic ſupra. Nil moror. Se cuit lucilius vrbē. indignat eā ſibi libertatē ſcribēdi eripi: que olim lucilio ⁊ horatio ꝯceſſa fuit. nā ante occupatē rēpublicā ab impatoribꝰ lucilius mira carminis acerbitate multos nominatim inſectatꝰ eſt. vñ Hora. de lucilio. Aut leſo doluere metello. Famoſiſq̄ lupo coopto ver
Lucilius. ſibus. at q̄ primores populi arripuit populūq̄ tributim. Luciliꝰ poeta ſatyricꝰ natꝰ ē vno anno añq̄ carthago in ditionē romanorum per ſcipio

nem redacta eſt anno autē etatis.xlvj.neapoli moꝛtuus eſt ⁊ publico
funere elatus eſt:quo anno furius bibaculus poeta natus eſt cremōe
Et cymbꝛi ſupati ſunt a mario.Secuit vꝛbē veluti gladio dilacerauit.
Juue.Enſe velut ſtricto quotiēs lucilius ardēs infremuit Hoꝛa. Qui
ſale multo vꝛbē defricuit.¶Te lupe remuti.Lupus ⁊ mutius albutius
infames fuere tpe lucilij. De mutio ita luci.grecū te albuti ꝙ romanū
atqꝫ ſabinū:municipē ponti tu tū centurionū. Et demū chere rite muti Geuini den
Geuinū fregit.Sumptū a canibus:q̄ irritati hūc ⁊ illū dētib⁹ inceſſunt tes.
Geuinū.gēuini dētes ſunt hoī nouiſſimi qui circiter vigeſimū annū gi
gnuntur multis ⁊ octogeſimo.auctoꝛ eſt pli.dicti ꝙ a genis vt ſcribit
Feſtus. Pendeāt.Omne vafer vitiū.mirū Hoꝛatij ingeniū oſdit:q̄ tan
ta carminis vꝛbanitate vitia hoīm inſectat̄ vt eos etiā in riſuʒ moueat Uafri.
Uafer:afri perfidi ſemꝑ ſunt habiti.vn̄ vafros hoīes dicim⁹ callidos ⁊
aſtutos quaſi valde afros. Ludit:verſat̄ vꝛget. Pꝛecoꝛdia.vno noīe vt
ſcribit pli.exta in hoīe dicim⁹. Populū ſuſpēdere.ſubſannare.i.ꝑ faſti-
diū quoddā deridere Hoꝛa.naſo ſuſpendētis adūco.Naribus eñ au
ctoꝛe fabiō deriſus ꝯtempt⁹:faſtidiū ſignificari ſolēt.Excuſſo extoꝛto ⁊
moto vt fieri ſolet in deriſu Hoꝛa.auteʒ dixit Naſo vnco. Men mutire
nefas.Ergo inq̄t lucilio ⁊ hoꝛatio tāta libertas cōceſſa fuit ⁊ mihi lo-
qui nō lꝫ.cū interrogatione legendū eſt.Mutire eloqui.Ennius.Palā
mutire hoī plebeio piaculū eſt.Teren.in andria. Nihil iā mutire au- Mide fabl'a
deo.Nec cū ſcrobe.alludit ad fabulā mide que talis eſt.Cū inter mar-
ciā ſiue vt alij volūt.Pana ⁊ apollinē oꝛta eēt cōtentio de laude cātile
ne victoꝛiaqꝫ iudice Thmolo ſtaret apollini: oēſqꝫ thmoli iudiciū pꝛo
barent ſolus midas Pani fauit.Quare apollo iratus ei:vt aures aſi-
nine eſſent effecit quā de foꝛmitatē cū velamētis tegeret:ſol⁹ tonſoꝛ vi-
dit.Uerū cū id vereret̄ loqui nec tñ reticere poſſet: effoſſe telluri illud in-
ſuſurrauit.Nate inde harūdines ſunt:q̄ ventoꝝ flatu agitate ſecretaʒ
turpitudinē mide indicauerūt.Hūc aūt goꝛdij filiū fuiſſe regē phꝛygū
ditiſſimū tradūt.Herodotus lib.pꝛimo ⁊ Trogus vndecimo:cuius pa-
ter goꝛdi⁹ ab agricultura ad īperiū eſt euēt⁹.ab cui⁹ noīe inter phꝛygiā
minoꝛē ⁊ maioꝛē erat goꝛdie vꝛbs:in qua ſeruabatur plauſtrū qd̄ olim
goꝛdij fuerat.Midas aūt ſanguine vt ſcribit Euſebius tauri e poto ex-
tinctus eſt.Nuſqꝫ diſtinguendū eſt:⁊ cū interrogatione ⁊ indignatiōe
legendū.Hic tamē infodiā:in meo libello inſerā vt ille Scrobi immur
murauit:perſtet in metaphoꝛa.Uidi vidi ipſe libelle auriculas aſini q̄s
non habet hec ſunt que velut ſecreta libello ſuo dicit cōmiſſurū.hoc ſi-
gnificat neminē eſſe:qui vt laudis ⁊ aſſentationis cupidus nō irridea
tur.illud reſpexit. Nec manus auriculas imitata eſt nobilis albas.
Auriculas aſini quis nō habet.i.quis nō irrideat̄:receptum tamē eſt a
perſio ſcriptum fuiſſe auriculas aſini midas habet:ſed q2 in neronē di
ctum videri potuiſſet a coꝛnuto mutatū fuiſſe.nam is vt ſcribit Tran-
quillus tanta laudis cupiditate agitabatur: vt oꝛationis carminiſqꝫ
latini coꝛonam de qua honeſtiſſimus quiſqꝫ contēdeat ipoꝛum ꝯſenſu
cōceſſam ſibi recepit.Uidi vidi geminatio facta eſt mira excādeſcentia
⁊ riſu ſatyꝛico legendū.Hoc ego opertū Hoc ridere meū tam nil nulla

tibi vendo iliade. Hoc pendet ex ſtomacho eorũ carminũ. Ne mihi po lydamas aut troiades labeonem. Pretulerint. q. d. hic libellus meus quẽ nullius precij eſſe dicitis. Iliadi labeonis nõ eſt poſtponẽdus hoc totum in inuidiã neronis dicit: qui et troica ſcripſerit. i. captiuitatẽ ilij quã ardente vrbe vt diximus cantauit. vt ſcribit Tranquillius. et tãto opere vt dictũ eſt labeonem fouerit: qꝫ de rebus ilienſibus ſcripſiſſet. Hoc opertum. hoc occultum et ſecretum meũ propter id. Hic tamen in- fodiam. Hoc ridere meum. hinc monſtratur totam fere ſatyram riſu legendam eſſe. Hoc pendet ex illo. Sed ſum petulanti ſplene cachin- no. Tam nil: quod nero paruifacit de roma. hoc illud ſpectat. Quis le get hec. minitu iſtud ais? nemo hercule. Nulla iliade aut labeonis aut neronis qui troica vt dictum eſt ſcripſit. Iuuenalis. Nunꝙ can- tauit oreſtes Troica non ſcripſit. Audaci quicũꝗ afflacte cratino hoc loco monet vulgi iudiciũ non eſſe magnifaciendũ: ſed doctorũ tan tum virorꝫ. Iuxta illud horatij. Neꝗ te vt miretur turba laborcs. Con tentus paucis lectoribus. Ait igitur eos velle lectores eſſe ſui operis: qui diligenter euolucrint et legerint comedias cratini: eupolidis: atꝗ ariſtophanis: qui tres comedie priſce precipui ſcriptores ciuiũ vitia ve cundiſſima libertate notauerũt. Vñ Hora. Eupolis atꝗ cratinus ari- ſtophanẽꝗ poete. Atꝗ alij quorꝫ comedia priſca virorũ. Si quis erat dignus deſcribi ꝙ malus aut fur. Quod mechus foret: aut ſiccarius aut alioquin. Famoſus multa cum libertate notabant. Talium igitur iudicio vt doctiſſimorum ſtandum eſſe docet. Afflate: imbute: quidem aura ſcriptorum cratini reſperſe. Sumptum eſt ab incendio alicuius rei audaci: vnicuiꝗ epitheton ſuũ dedit. Iratum: in vitia. Eupolidem. hic ducta vxore primitiali nocte mortuus inuentus eſt vna cum puella. vnde Ouid. Sit tibi coniugij nox prima nouiſſima vite. Eupolis hoc perijt: et noua nupta modo. Pregrãdi cuꝫ ſene. Ariſtophanẽ ſignificat cuius ingenioſe et artici ſalis plene extant comedie. Pregrandi: an ad ingenij excellentiã: an et etatem rettulit. Nam vtroꝗ natu maior fuit olympiade octogeſima octaua claruit: iiſdem fere temporibus: quibꝰ Pericles mortuus eſt. Aſpice: et hec: id eſt ſatyras meas. Si forte aliqd decoctius audis. Vñ vaporata lector mihi ferueat aure. Senſus eſt. vi de num in meo libello aliquid inuenias boni ex quo lector mihi cõci- lietur et feruentior fiat ad mea ſcripta legenda. Modeſtiſſime poeta de clarat opus ſuũ vtile fore. Decoctius: pfectius ſuauius. tranſlatio eſt ſumpta a vino quod ad dulcedinem coquitur. Unde ex quo: vnde le- gendum eſt non inde. Lector ferueat mihi: cum feruore et ardore ſcri- pta mea legat. Uaporata aure per ſtat in metaphora. bene eñ ſubdit vaporata qꝫ decoctius preceſſit. et itẽ illud Afflate cratino. Totũ enim eſt ab incendio ſumptum. Uaporata. i. vapore ſcriptorũ meorꝫ perfuſa Non hic qui in trepidas graiorꝫ ludere geſtit. arcendos omnino affir mat rudes hoies et vulgares vtpote cõtemptores virtutis et petulan- tes a ſui operis lectione. Non hic. ſubaudi ſit lector. nã hic pronomen eſt. Geſtit delectatur: geſtire proprie eſt animi ſenſuꝫ geſtu corporis in dicare. Teren. Quid geſtiã: aut quid letus ſiem? et Uirgilius. Et ſtu

Eupolis.

Geſtire.

Crepide.

dio in caſſum videas geſtire lauãdi. Ludere: irridere. Crepidas graio
rum. i. philoſophos. nã crepide calciamenta ſunt philoſophoꝝ. ¶ Sor
didus vitioſus: immundus circa virtutem. Et luſco qui poſcit dicere — Luſci.
luſce. hoiem intelligit inſulſum ⁊ procacem: qui fortuita vitia homini
imputat. Luſco. luci dicuntur carentes oculo: aut qui parũ cernunt. Ju
ue. Ambos perdidit ille oculos: ⁊ luſcis inuidet. Seſe aliquẽ credens
italoqꝫ honore ſupinus. Fregerit heminas areti edilis iniquas eos ir
ridet qui vel minima dignitate fungentes ita in ſuperbiã efferũtur vt
alios pre ſe contẽnant. Sicqꝫ hois amentiã oſtendit. Seſe aliquẽ: ali
qui codices habent ſeſe aliquid credens: id eſt ſeipſũ magne auctorita
tis putans. Supinus: ſuperbus: elatus: ⁊ erectus. vnde reſupinare oriſ — Supinum.
Juuenalis. Aulam reſupinat amici. ⁊ plinius loquens de potu auium — Reſupino.
ſic ſcribit. Sed ex his quibus longa ſunt colla intermittentes capite re — Ediles.
ſupinato veluti infundentes ſibi bibunt. Edilis. ediles precerant men
ſuris ⁊ minimi magiſtratus erãt adoleſcenteſqꝫ prima cõmendatione
creabantur. Cicero legum ſecundo. Suntoqꝫ ediles curatores vrbis:
annone: ludorumqꝫ ſolennium: illiſqꝫ ad honoris amplioris gradum
primus acceſſus eſto. Fregerit heminas: hoc erat vt diximus etiã offi
cium. Juuenalis. Et de menſura ius dicere: vaſa minora frãgere. He
minas: genus menſure ſiue ponderis: drachmas ſexaginta: vt ſcribit — Hemina.
Plinius pendens. Areti: pro aretij. vt patauí pro patauij. nam oppida
preter vrbem ipſam ediles habebant. Cicero ad Brutum. Nam con
ſtituendi municipij cauſa: hoc anno edilem filium meum fieri voluí
et fratris filium. et. M. Ceſium. is enim magiſtratus in noſtro muni
cipio: nec alius vllus creari ſolet. Aretium oppidũ eſt hetrurie fictili — Aretium.
bus celebre. nã ex terra aretina fictilia magna laude fiebant vt ſcribit
Pli. Mar. Aretina nimis ne ſpernas vaſa monemus. Lautus erat
Thuſcis porſena fictilibus. Numeros abaco. arithmeticos dicit qui
numeros ⁊ figuras in abaco: id eſt in tabella ad id accõmodata deſi
gnant. Erat preterea abacus menſa in qua pocula potoria reponebã — Abacus
tur. Juue. Urceoli ſex ornamentum abaci. Et fecto puluere metas. geo
metras deſignat: qui virga in terra ſigna ⁊ menſuras notant. Multũ
gaudere paratus. Si cinico barbam petulans nonaria vellat. Hinc
hominis inſcitia oſtenditur: qui philoſophorũ opprobrijs delectatur.
Uellat barbã cynico: philoſophi plerũqꝫ erant ludibrio. Horatius de
ſtoico. Uellant tibi barbam laſciui pueri: quos ni tu fuſte coerces Ur
geris. turba circũ te ſtante: miſerqꝫ rumperis: ⁊ latras magnorum ma
xime regum. Cynico: cynicorum ſecte princeps. auctore Laertio An — Cynici.
tiſthenes athenienſis fuit qui cum diſceſſerat in gymnaſio quod cy — Cynoſarg⁹.
noſargim appellabant: non longe a ianuis cynicum cognomen ſue
ſecte dedit. Lactantius vero a canibus cognomen accepiſſe tradit
his verbis. Quid loquar de cynicis: quibus in propatulo coire
cum coniugibus mos? Quid mirum ſi canibus quorum vitam imi
tantur: etiam vocabulum nomenqꝫ traxerunt? Cynos enim grece: — Cynos.
canis latine dicitur: vero cynicos dictos eſſe putant: quod eſſent
mordaces: vt canes. Nam diogenes vt ſcribit Laertius: interro

gatus quare canis diceretur: reſpondit: q2 in eos qui dant blandior in eos qui nō dant oblatro: malos autē mordeo. Cynici nobilitatē & diuiuitias abijciebant. Barbam. barbati enī incedebant philoſophi: vt alibi Perſius. Barbatum hoc crede magiſtruʒ. Dicere. & Mar. Sic quaſi pythagore loqueris ſucceſſor & heres. Perpendet mento nec tibi barba minor.

Nonaria. Nonaria: id eſt meretrix que in lupanari poſt nonam horā proſtrabat: cum ante homines in negocijs occupati eſſent. Mar. ſufficit in nonam nitidis octaua paleſtris. Imperat extructos frangere noua toros.

Edictum. His mane edictum. his cum comptentu legendum eſt: id eſt his vt aſpernatoribus virtutum. hoc tamen curandum mando vt mane edicta pretorum audiant & querant: poſt prandia ſcorta petāt. Edictum dicitur pretoris & conſulis: quo aliquid iubent aut prohibent fieri.

Calliore. Poſt prandia caliroen do. multicaliorē fabulam accipiunt: que in theatris ſepius recitarentur. At ego caliroen infamem mulierem puto que in temporibus poete in propatulo pudiciciam haberet. vnde perſius iratus in huiuſmodi homines: vt virtutum proſus cōtemptores ad ea reijcit que ſolent ſequi libenter. fons etiam eſt eiuſdem nominis auctore plinio in attica. Poſt prandia. Nam prandia hora nona ſumebantur poſt eam horam: meretrices: vt diximus proſtrabant., vnde nonarie nomen accepere.

¶ Jodoci Badij in ſecundam ſatyram argumentum.

Uota nephanda auidi: ſacra pontificumq; ſecunda.

¶ Ordo condependet ex ſuperiori carmine. eſt enī talis: ſcda. ſ. ſatyra poe. rephēdit vota nephāda. i. deteſtāda deſideria auidi. i. auari hoīs & ſacra pontificū. i. ſacerdotū q̄ pplm ad auri atq; argēti oblationē inducūt cum tamē inducere debeant ad virtutē animi offerendam.

Hunc macrine diem numera meliore lapillo
Qui tibi labentes apponit candidus annos.
Funde merum genio non tu prece poſcis emaci
Que niſi ſeductis nequeas comittere diuis.
At bona pars procerum tacita libabit acerra:
Haud cuiuis promptum eſt murmurq; humileſq; ſuſurros
Tollere de templis: & aperto viuere voto.
Mens bona fama fides: hec clare & vt audiat hoſpes.

Illa ſibi introrſum ꝛ ſub lingua murmurat:o ſi
Ebullet patrui preclarum funus:ꝛ o ſi
Sub raſtro crepet argenti mihi ſeria dextro
Hercule:pupillum ve vtinam quē proximus heres
Impello expingam: nāq; eſt ſcabioſus et acri
Bile tumet:nerio iam tertia ducitur vxor
Hec ſancte vt poſcas tyberino in gurgite mergis
Mane caput bis terq;:ꝛ noctem flumine purgas.
Heus age reſponde: minimum eſt quod ſcire laboro
De ioue quid ſentis.eſt ne vt preponere cures
Hunc cuiq̄.cuinam.vis ſtadio.an ſcilicet heres
Quis potior iudex puerisue quis aptior orbis.
Hoc igitur quo tu iouis aurem impellere tentas
Dic agedum ſtaio.proh iupiter:o bone clamet
Iupiter:at ſeſe non clamet iupiter ipſe.
Ignouiſſe putas quia cum tonat ocius ilex
Sulphure diſcutitur ſacro q̄ tuq; domuſq;
An quia non fibris ouium ergennaq; iubente
Triſte iaces lucis euitādūq; bidental:
Idcirco ſtolidam prebet tibi vellere barbam
Iupiter:aut quidnam eſt qua tu mercede deorum

Emeris auriculas:pulmone et lactibus vnctis.

HUnc macrine diem. In hac ſatyra[vt patuit]duo prin cipaliter facit:alterum qꝛ ſtulta ac ſcelerata vota aua orum dānat:qui demētia quadā pciti arbitrari vidētur deos poſſe muneribus aut oblationibus ad ſcelus pa Jo. Britan. trandū allici poſſe.alterum quia ſacerdotes qui talia vota ſuſcipiūt ac vouētes laudāt nec docēt q̄ dijs gra te ſint oblationes carpit. Pulchre aūt in principio li beralitatē atq̄ integritatē minutij macrini cōmēdat: vt ex eius cōparatione ſordidos ac ſceleratos auaros iuſta ac oportu na pateat execratio. Tota ſatyra ſancta eſt ac mūda:nec tāta animi ſuſpēſiōe inuoluta q̄n facile intellectꝰ poſſ3. Quinetiā nihil ſcitu dignū Britānicus ꝑtermiſiſſe videt̄.quapropter vt breuior ſim. ¶ Ordo eſt. Cōſtructio. O macrine vir bone ⁊ amice.numera.i.numerandum ſigna hunc.i.pre ſentem diem natiuitatis tue: meliore lapillo.i. candidiore q̄ ceteros dies tuos ſupple.ergo numera omnes dies tuos bono quidem lapillo ſed hunc meliore q̄ ceteros:qui ſcilicet dies preſens exiſtens candidꝰ id eſt candido lapillo eo ꝙ bonus faſtuſq̄ ſit ſignandus: apponit id eſt adiungit tibi annos labentes id eſt tacite pretereuntes:hoc eſt qui tibi quotiens redit annū etatis addit: eſt enī natalis tuus. Funde ge nio.i. deo nature ⁊ natiuitatis tue quē in natali ſuo veteres colebant merum.i.purū vinū:videris enī feliciter natus qui animū a rerꝫ cōcupi ſcentia mundū obtines. Non enī poſcis.i.requiris a deo:prece emaci id eſt cui munera adiuncta ſunt quibus ſtulti auari quod precantur ſe emere arbitrant̄ non poſcis inq̄ emaci prece ea que nequeas com mittere id eſt concedere ⁊ reuelare dijs niſi ſeductis nō dico deceptis. Quis enim deos decapit? ſed ſeorſum a populo ductis: hoc eſt q̄ non audeas precari audiētibus populis. At id eſt ſed bona.i.magna pars ꝓcerū.i. primorꝫ ac magnatum ciuitatis libabit.i. ſacrificabit : acerra id eſt thuribulo:tacita.i.ſine precibus expreſſis dijs incenſa. Haud.i. non eſt promptum id eſt facile ⁊ paratū cuiuis id eſt cuilibet homini: tollere.i.amouere:de templis.i.phanis ad contemplationem deſtina tis.murmur.i.ſecretas preces:⁊ ſuſurros.i. preces quaſi a ſuſurrante ꝓlatas:humiles.i.humili voce ac ſubmiſſa:⁊ viuere voto id eſt de ſide rio aperto.i.manifeſto:⁊ nō aliud in corde ⁊ aliud in ore habente. Bo na.i.magna pars ꝓcerum dicit ſupple. clare: ⁊ vt hoſpes.i. externus audiat hec ſcilicet mens bona:⁊ fama bona:⁊ fides ſupple ſint mihi:ſed murmurat id eſt modico ſuſurro quaſi murmurās dicit ſibi introrſu3 id eſt in animo ſuo ⁊ ſub lingua ita ꝙ os non egreditur: ſic vt intelligi poſſit:illa que ſequuntur ſcilicet O ſi.i.vtinā preclarū.i. valde pōpoſe extructum funus.i.ſepulchrum:patrui id eſt fratris patris mei: ebul let.i.vt bulla vento ⁊ aqua conflans ſic inflетur ⁊ extumeſcat:vt diſſol uatur:⁊ theſaurus quem ſecum ſepeliri iuſſit appareat mihi quē vio lato ſepulchro nephas ⁊ execrabile eſſet inquirere: ⁊ o ſi.i.vtinā ſeria id eſt vas fictile:ex terra fictum: quod neſcit putrefactionem argenti

id eſt in quo argentū in terra defoſſum eſt ingruētem enim bello quia locus recenter defoſſus militibus inueſtigandi occaſionem ſepe dedit ſolertes agricole in noualibus ſuis paulo āte aratis theſauros ſuos infodere cōſueuerant crepet id eſt crepitum faciat dum rūpatur: mihi id eſt ad cōmodum meum: ſub raſtro id eſt inſtrumēto quo terram rado. Erāt autem priſci romani agriculture ſtudioſi: nec turpe putabāt ex agricola ſibi dictatorem conſtituere: ⁊ ita veriſimile eſt ꝙ diues romanus etiam raſtro vtatur. Crepet inꝗ mihi hercule id eſt deo illo quem diuitiarum largitorem gentilitas opinata eſt: exiſtente dextro id eſt ꝓpitio ⁊ fautore: ve pro vel vtinā ego expinguam id eſt deleam ex tabula teſtamenti per mortem eius: pupillum id eſt puerum parentibus priuatum: quem ego exiſtens heres proximus id eſt proximo loco ſubſtitutus: vt caſu quo ille ſine herede legitimo decedat. Ego illi ſuccedam: impello id eſt vrgeo ⁊ tam vicinus ſum in tabula teſtamenti inſcriptus ꝙ ipſum contingo. Poſſe autem ſe id ſperare decet. Nāꝗ eſt ſcabioſus. Id autem pueritie malum ſepe eſt. ⁊ tumet id eſt inflatur atra id eſt nociua bile id eſt colera ⁊ ita quod tacite ſecum cogitat ſi ipſuꝫ veneno ſuſtulero: non criminabor parricidij: neꝗ debeo quicꝗ veteri fretus conſimili facinore. nam tertia vxor dicitur id eſt pompoſe ad ſepulchrū effertur. Nerio diuiti illi auarorꝫ ſceleſto. qui cōiuges ſuas interfecit amore dotis: ſic enim duxit eas vt ſi ſuperuiuat: dotem non reſtituat. ſi ergo neruis tres coniuges veneno aut cicuta ſuſtulit quid dubitem pupillum vnum ſcabioſum ⁊ ſtomacho' laborantem necare? quaſi dicat nihil. Contra quod poeta nephandam temeritatem talium exprobaturus ait. Tu mergis id eſt intingis mane id eſt tēpore matutino caput tuum bis propter inferos deos qui numero pari gaudent ⁊ ter ꝓpter ſuperos: qui numero impari: caput tuum in gurgite tyberino id eſt ipſius tyberis cuius aqua purgatiua ſummopere credebatur: ⁊ tu purgas noctem id eſt pollutionem aut aliam maculam nocte contractā: flumine id eſt aqua fluenti: que purgandi vim habere credebatur. vnde Eneidos ſecundo Eneas ad Anchiſen. Tu genitor cape ſacra manu patrioſꝗ penates. Me bello ex tanto digreſſum et cede recenti attractare nephas: donec me flumine viuo Abluero. Tu ergo purgas et luſtras: vt poſcas: id eſt preceris: hec id eſt huiuſmodi nephanda ſancte id eſt rite ⁊ inuiolate: quaſi dicat temerarius es et demens ſi credis deum poſſe muneribus aut precibus ad nephas allicere: vnde ſubdit. Heus tu qui talia facis age id eſt agedum. cohortandi enim eſt aduerbium: reſponde id quod laboro ſcire ne forte graueris eſt minimum id ē res minima ⁊ facillima ad reſpondendum: dic igitur mihi quid ſentis de ioue id eſt de ſummo deo qui iuuans pater hoc eſt Iuppiter dicitur: eſt ne Iuppiter ſupple talis: vt ſi non ſit ſm te optimus: non eſt tamen peſſimus ita vt tu cures preponere: hunc ſcilicet Iouem: ſaltem cuiꝗ ſceleratiſſimo homini? Reſpondet per fictionem poeticam: auarus. cuinam ſupple vis vt preponam Iouem: ad quod poeta: vis tu ne ſupple eum preponere ſtaio: homini ſceleſtiſſimo qui et coniuges et pupil-

los veneno ſuſtulit tempore Ciceronis. Cum vero auarus non ſtatim reſponderet addit poeta. ſ. an heres. i. dubitas quis ſupple amborum hoc eſt ꝓprie loquēdo: vter eorū ſit potior iudex: ⁊ quis aptior. i. conuenientior. pueris orbis. i. orphanis ⁊ pupillis. i. priuatis parētib⁹ ſuis: quaſi dicat nō debes dubitare: cum deo nihil ſit melius. ⁊ ſtaio nemo celeſtior. Igit̃ cum ita ſit ꝙ Jupiter ſit etiā ſecundum te melior. Staio agedum: adhortādi eſt aduerbium vtriuſꝫ numeri. dic ſtaio hoc quo id eſt tu qđ ad intētas. i. conaris impellere. i. inducere aurē Jouis. q. d. poeta ſi hoc ſtaio dixeris: ipſe ſtaius clamet. i. in vltionē vocabit: proh iupiter: o bone iupiter ſup. ꝙ ſceleſtus eſt hic homo qui te talia ꝑcari audet. i. ſed ſi ſup. ſtaius clamet iouem putes ſup. ꝙ ipē iupiter nō clamet ſeſe. i. ſemetipm̃. q. d. id ſtulte opineris. vnde ſubdit. An ſupple putas iouem ignouiſſe tibi quia cum. i. qñ tonat: ilex. i. arbor illa de genere quercuū: diſcutit̃. i. percuſſione ſcindit̃: ocius. i. velocius ⁊ citius. ſulphure ſacro. i. fulgure execrabili ⁊ verendo ac ſulphureum odorē emittēte. ocius dico ꝙ tuꝗ. i. et tu: domuſꝗ. i. ⁊ domus tua. q. d. id ſtulte opineris. quia ꝗuis lenta tamen magna eſt vindicta deorū: tarditatēꝗ vltionis: ſupplicij grauitate compenſant. An quia tu non iaces: proſtratus ſcꝫ fulmine: in ſup. lucis. i. ſiluis incęduis id eſt que nūꝗ ceduntur ꝓpter religionem aliquā: exiſtens bidētal. i. res fulmine percuſſa ⁊ bidente purganda. bidētal dico triſte: ⁊ euitandū ſupple cunctis. et hoc fibris. i. extis ouium ſup. iubentibus. i. indicātibus aruſpici ꝙ percuſſus ira iouis: illic delinquendus ſit ⁊ a nemine cōtrectandus. ⁊ ergēna: aruſpice illo peritiſſimo. iubente ſcilicet te euitari. hoc eſt an quia nondum execrabiliter percuſſus es fulmine: idcirco iupiter prebet tibi vellere. i. vellēdam barbam ſuam ſtolidam. i. quam ipē ſtolidus habeat. aut ſi hoc non putas: quidnam eſt ⁊ qua mercede. i. premio ac beneficij relatione: tu emeris. i. tibi comparaueris: auriculas diuorū que votis tuis pareant. Nunquid ſupple pulmone ⁊ lactibus id eſt inteſtinis que lactes vocantur. vnctis. i. pinguibus aut adipe perfuſis: quaſi dicat: id ſtulte quoꝗ opineris: quia dij talium non egent.

Jo. Britan.
Minutius.
Macrinus.

Hunc macrine diem. Inuenio temporibus perſij quendam fuiſſe minutiū macrinū brixianuꝫ virum magna quidem auctoritate ⁊ ſingulari modeſtia. de quo ita ſcribit plini⁹. patria eſt ei brixia: ex illa noſtra italia que multum adhuc verecundie antique ⁊ frugalitatis retinet ac ſeruat pater minutius macrinus equeſtris ordinis princeps: quia nihil alti⁹ voluit. Allect⁹ eſt a diuo Ueſpaſiano inter ꝑtorios: honeſtā quieteꝫ huic nr̃e ambitioni dicā an dignitati cōſtātiſſime pretulit. de hoc olim poeta intellexit. Nā inter vltia tpa imperij neronis ⁊ prīa Ueſpaſiani: tres tm̄ interceſſere anni: vt tēporibus perſij in vrbe macrinus eqſtri dignitate not⁹ eēt. Huc igit̃ vt familiarē ⁊ amicū ſuū diē natalē celebrātē alloquit̃: eius animi candorē laudās. Et ſatyre nō oblitus ſtulta vota hoim arguit: eos i ꝑmis accuſans: ꝗ nimia auaricia obſtricti: a dijs nefaria ⁊ celeſta petunt: deoſꝗ eque ac mortales muneribus

capi credunt:docēs deum hominum magis corde ſincero ꝙ̄ auro gau
dere. Numera meliore lapillo:inter dies felices natalez macrini dicit
eſſe habēdum ex thracie gentis inſtitutio. que vt ſcribit Plinius calcu Calculi i vr
los colore diſtinctos pro experimēto cuiuſqꝫ diei in vrnā ꝯdit:ac ſupre nā ꝯdebant
mo die ſeparatos dinumerat:atqꝫ ita lapillorum computatione vitam
actā cognoſcit. Quod plinius accuſans inclamat. Heu vana ⁊ impru-
dens diligētia:numerus dierum cōputatur vbi querit̄ pondus. Hora.
tamen eam ꝯſuetudinē dicit fuiſſe cretēſium. Creſſa ne careat pulchra
dies nota. Apponit:aſſignat ⁊ computatione oſtēdit. Annos. Atteius Annus.
capito annuz a circuitu tēporis putat dictum:qꝛ veteres an pro circum
ponere ſolebāt:vt Cato in originibus oratorū. An terminū id eſt circū
terminū. Et ambire ꝓ circuire. Ad qꝺ Uirgi. reſpexit. Interea magnū
ſol circūuoluitur annum. Funde merum genio:ex epicureorum ſenten
tia:qui in omni leticia hoc agebant. Uinum promēdum eſſe dicit ⁊ ani-
mi relaxationi operam dandam ſic Hora. Nunc eſt bibendum. nūc pe-
de libero pulſanda tellus. Genio. Genium collere dicitur qui operam Geniū cole-
dat voluptati ⁊ animi relaxationi. vñ Iuue. Genialis agat̄ iſte dies. vñ re.
⁊ genialis lectus dicitur qui nuptijs ſternitur in honorem genij. Nam Genialis.
genium appellabant deū qui vim obtineret rerum gignendarum. au- Genius.
ctore Feſto. Aufuduus Genius inquit eſt deorum filius:⁊ parens hominum
ex quo homines coguntur. Et propterea Genius meus nomi-
natur:qꝛ me genuit. Alij geniū eſſe putauerunt vniuſcuiuſqꝫ loci deuz
ergo indulgere genio dicimur:cuz lautius viuimus nec naturā defrau
damus. Alibi perſius. Indulge genio:carpamus dulcia. ⁊ contra. Te-
rentius. ſuum defraudās genium id eſt naturam ſuam. Non tu prece
poſcis emaci modeſtiam macrini laudando:ſatyrica indignatione in
eos cōuertitur:qui a dijs multis precibus diuitias ⁊ nefaria petūt. Ni
ſi ſeductis. i. niſi prius precibus ⁊ muneribus captis:ac ꝓinde deceptis.
Seducere em̄ eſt decipere. alias ponitur pro ſeorſum ducere ⁊ ſepara- Seducere.
re. vt alibi perſius. Niſi ſolleris luxuria ante ſeductum moneat. At bo
na pars ꝓcerum. ta. li. a. Senſus eſt. Multi quidē ⁊ omnes fere ſacrifi
cia dijs faciunt:ſed non oēs pie ſacrificant:nec aperto ⁊ manifeſto vi-
uunt voto. Naz que turpia ſunt:ea ſummiſſa voce ⁊ murmure ſuppreſ-
ſo petuntur. Que varo honeſta diſſimulata prauitate:clara voce rogā
tur. Bona pars. magna Tacita. i. ipſi taciti. Acerra:vas eſt thurariū.
Humiles:ſuppreſſos. ſummiſſos. Mēs bona:fama fides:hec clare ſup
audi a dijs petūtur. Illa ſcꝫ q̄ ſequūtur. Introrſum. Hora. Labra mo-
uet metuēs audiri pulchra lauerna. Da mihi fallere:da ſanctū iuſtūqꝫ
videri. Noctē peccatis ⁊ fraudibus obijce nubem. O ſi:o ⁊ ſi optantis
ſunt:que nunc iungunt̄. Nam ſingula ante ponebant̄. Uirgi. Si nunc
ſe nobis ille aureus arbore ramus. Oſtēdat nemore in tāto. Ergo vnū
vacat quātum ad antiquitatē. Uirgi. O mihi preteritos referat ſi Iupi
ter annos. O ſi ebullet:hic ſui tēporis immanē cupiditatem ⁊ auariciā
oſtēdit:emulatio eſt horatiana. O ſi angulus ille ꝓximus accedat qui Ebullo.
nunc denormat agellum. O ſi vrnam agenti ſors que mihi monſtret.
Ebullet:hunc ego locum emendaui. Nam cum omnes codices tempo-

rum fortaſſe ⁊ librariorum culpa ebulliat legant: aduerti ebullet le-
gendum eſſe: non ebulliat. nam ebullio ſecundam habet ſyllabã lon-
gam: ⁊ geminato l ſcribit: vt alibi perſius. Summa rurſus nõ bullit in
vnda. Hoc loco vero ſi ebulliat legat: corriperetur: ſenſus etiã nullus
prorſus eſſet. Ebullet igitur legẽdum eſt: ſumptum a bulla q̃ in aquis
inſtar pile tumeſcit ⁊ facile rumpit. Oui. Intumuit ſicut fuluo per luci
da celo. Surgere bella ſolet. ⁊ ſimul alluſit poeta ad id ꝓuerbium qđ
a Uarrone in re ruſtica recitatur. Homo bulla eſt. Eſt igit ſenſus. vti-
nam funus patrui ebullet. i. exeat ⁊ erũpat quo more rumpitur bulla.
Sicq; formatũ eſt verbum ebullare vt ampullare apud. Hora. hoc ver
bo vſus eſt. Celſus loquẽs de vrina. Sic hec craſſa. carũculas quidẽ exi
guas: quaſi capillos habet: aut ſi bulla ⁊ male olet interdum quaſi are
nam interdum. q. ſanguinem tradit. Preclarum. propter diuitias eius
Seria. Seria genus vaſis fictilis. Terẽtius. Serias omnes releui. ¶ Dextro
Herculis edes. hercule amico ⁊ ꝓpitio quẽ antiquitas fabulata eſt vt ſcribit Diodo.
dixiſſe qui ſibi poſtq; ad deos tranſlatus eſſet decimam bonorũ dicarẽt
vitam felicem victuros. Qđ ⁊ eueniſſe conſtat. multi enĩ romanorũ nõ
ſolum mediocri cenſu: ſed qui ditiſſimi ſunt habiti decimas herculi vo-
uerunt. Lucullus romanoꝝ ferme ditiſſimus eſtimatis bonis decimã
herculi partẽ dedit epulas prebens cõtinue profundens multa. Tem-
plum inſuper iuxta Tyberim egregium Herculi condidere romani in
quo ex decimis ſacra deo offerunt: emulatio eſt horatij Diues amico
hercule. Impello. i. inſequor vt ꝓrimior. expugna delebo ⁊ ex hac vita
auferã. tractũ a militibus: qui cum a militia remittunt expingi dicun-
tur. Nãq; eſt ſcabioſus. lepide naturam auari expreſſit qui dum auide
Scabies. hereditatem expectat hec ſibi cõminiſcitur. Scabies auctore Celſo du
rior cutis rubicũda: ex qua puſtule oriũtur quedam humidiores: q̃daʒ
ſicciores. Exit ex quibuſdaʒ ſanies fitq; ex his continuate exulceratio
Bilis. pruriens: ſerpitq; quibuſdã cito: atq; in alijs quidem ex toto deſinit in
Cholera. alijs vero certo tempore anni reuertit: quo aſperiorẽ quoq; prurit ma-
Neros. gis: eo difficilius tollitur. Acri bile. hãc greci choleram nominauerũt.
commune ſtomachi. i. atq; inteſtinoꝝ vitium. ſupra enim infraq; erum
pit. primũ aque ſimilis deinde vt in ea recens caro lota eſſe videatur.
Cornelius celſus. Is vero qui nauigauit ⁊ nauſea preſſus eſt: ſi multã
bilem euomuit vel abſtinere cibo debet: vel pauluʒ aliquid ſumere. Ne
rio iam tertia ducitur vxor auarus nimia auri cupiditate in omne ſce-
lus euocatur: nam ita hoc intulit poeta vt oſtendat auarum cogitare ⁊
repetere que ab alijs ad opes acquirẽdas turpiter facta ſunt: quaſi nõ
turpe futurum ſit ſi ⁊ ipſe idem fecerit. Senſus eſt igit nerius iam tres
vxores ſuſtulit ⁊ locupletatus eſt. Ducitur verbo funebri vſus eſt. i. ad
buſtum fertur. Iuue. Ducitur iratis plaudendum funus amicis. Uirg.
Et triſtia funera ducunt. Nerio nomen improbiſſimi hominis. quẽ ſibi
imitandum proponit auarus. Mane caput purgabant antiqui ſi quo
piaculo eſſent polluti. ſulphure aqua ⁊ igne. Ouidius. Terq; ſenẽ flam
ma: ter aqua: ter ſulphure luſtrat. Iuue. Ter matutino tyberi merget.
Et noctem flumine purgas. quia dicitur etiam nox ſolo ſomno pollue

re.⁊ ex pollutione piaculum cõmitti. Uirg. Undam de flumine palmis ſuſtulit. Heus age reſponde. hec interrogatio eo tendit vt oſtendat talia vt turpiſſima dijs minime grata ac ideo eos iraſci. De ioue qd ſentis? quaſi dicat. credisne hec deo placere? id eſt nõ ſcis iouem iuſtũ eſſe ⁊ ei res nepharias diſplicere? Eſt ne vt preponere cures hũc cuiq̃. i. an debes iouem pietate ⁊ iuſticia omnibus antefacere? Uis ſtaio. Staius albius oppianicus vir fuit ſceleratiſſimus ⁊ nocẽtibus tẽporibus Ciceronis: qui cluentiam vxorem ⁊ Coppianicum fratrem ⁊ eius vxorem grauidam iam appropinquante partu veneno ſuſtulit: vt mulier ⁊ qđ erat ex fratre conceptum necaretur. Aſinium item larinatem adoleſcẽtem pecunioſum romam blanditijs allectum. arulij opera interfecit. Qui poſtea accuſatus ab auro cluentio ſcaleno vni ex iudicibus grandem pecuniam dedit ⁊ tamen condẽnatus. Hic ergo pro ſceleſto homine ſtaium poſuit: vite argumentũ hoc ſit certe o auare ſi hec vota que ad deos facis. ſtaio nocẽtiſſimo ⁊ perfido homini diceres ſtaius veluti votorum turpitudine attonitus iouem inuocaret: nam ⁊ mali ſentiunt quid turpe et nepharium ſit: idq̃ plerumq̃ illis diſplicere ſolet. Erit igitur ſenſus horum ſex carminum. Ioui vt iuſtiſſimo turpia non videbuntur: que ſtaio homini nocentiſſimo diſplicebunt: eritq̃ argumẽtum a minori ad maius. ¶ Quis potior iudex: vt ſit ſenſus. iupiter quidem iuſtior omnino eſt. Pueris or. orbus dicitur quicũq̃ aliqua re cara priuatus eſt. Proprie autem parens amiſſis liberis quaſi amiſſa luce oculorum. Contra. filius etiam dicitur orbus qui priuatus eſt parentibus. Terentius. Orbe qui proximi ſunt: ijs nubat: inde eſt orbitas et verbum orbare hoc igitur ſcilicet votum tuum. Clamet: voti attrocitate. Seſe non clamet iupiter ipſe deum oſtendit iraſci iniquis votis hominum. Ignouiſſe putas. Tacite obiectioni per ironiam occurrit. Sulphure diſcutitur ſa. id eſt fulmine. Nam fulmina et fulgura quoq̃ vt ſcribit plinius. Sulphuris habent odorem: ac lux ipſa eorum ſulphurea eſt. Uer. Et late circum loca ſulphure fumant. An quia non fibris ouium. Ergennaq̃ iubente. triſte iaces lucis euitandũq̃ bidental. Sẽſus eſt: quia iouis fulmine non perijſti putas tibi concedi: vt etiam impugne barbam iouis extirpes id eſt omnia ſcelera facere liceat. Bidendal. Cum fulgura cadebant ſtatim fulgurũ procuratores aderãt: qui locum ceſis bidentibus expiarent quod clauſum ⁊ ceptũ bidental a bidentibus: teſte feſto appellabatur. Iuuenalis. Atq̃ aliquis ſenior qui publica fulgura condit. Hora. Triſteq̃ bidẽtal Moueri inceſtus. Triſte mali omnis. Ergẽna nomen proprium cõditoris fulgurum. Lucus vbi frequẽtius fulmen cadit. Euitandum: vt mali omnis ⁊ ſacer locus. Barbam ſto. ſ. iouis quẽ tu auare ſtolidum putas. alluſio eſt ad illud diony. Syracuſani qui epidauri eſculapio barbam aureã demi iuſſit. cum affirmaret non conuenire patrẽ apollinẽ imberbẽ: ⁊ ipſum barbatum cõſpici. Alij tamẽ ſtolidam barbã hoĩs ſtolidi interpretãẽ. quaſi dicat: nec homini miſero ⁊ ſtolido iniuriam faciẽdam. Sed ſupior melior eſt ſentẽtia. Aut quidnã eſt qua tu mercede. irriſio eſt i eos q̃ victimis ⁊ muneribus capi deos putãt. Qua tu mer. deorũ eme. a. ironia eſt

Staius albius.

Orbus.

Bidẽtal.

quare credis emi aures deoꝶ vt inclinentur ad turpia vota. Pulmone ⁊ lactibus vnctis: cũ interrogatione ⁊ ironia. quaſi oſtendat poeta maieſtatem diuinam hiſce ſacrificijs non moueri: ſed hominum mente pura ⁊ corde ſincero inclinari. Lactibus: inteſtina eſſe lactes ſcribit Plinius. que a ventriculo incipiunt in oue ⁊ homine per quas labitur cibus. in ceteris ee ilia appellantur.

Lactes.

Ecce auia aut metuens diuum matertera cunis

Exemit puerum: frontēq; vda labella

Infami digito ⁊ luſtralibus ante ſaliuis

Expiat: vrentes oculos inhibere perita.

Tunc manibus quatit: ⁊ ſpem macram ſupplice voto.

Nunc licini in campos: nunc craſſi mittit in edes.

Hunc optent generum rex ⁊ regina. puelle

Hunc rapiant: quicquid calcauerit hic roſa fiat.

Hec ego nutrici non mando: vota negato

Iuppiter hec illi: q̃uis ablata rogarit.

ASCEN. ¶ Ecce auia ⁊c. Poſtq̃ dãnauit ſceleſta vota: dãnat ſuperſtitioſa muliercularum. ¶ Ordo eſt. Ecce qđ in rebus inopinatis ⁊ de repente ortis dicit auia. i. alterius parentis mater: aut matertera. i. ſoror matris quaſi mater altera: metuens diuũ. i. diuorum: hoc eſt ſuperſtitioſa ⁊ nimis anxia exemit. i. excepit puerum. i. infantē: cunis. i. ex cunabilis ſuis ⁊ expiat. i. purgat ⁊ luſtrat ante ſup. q̃ eximere paret: frontem: atq; huda labella pueri. ſ. digito infami. i. medio qui infamis dicitur: vel ꝙ eo infamē oſtendimus. cuius vnguē alijs digitis inuolutum itali in deriſionem oſtentat ac ficum appellant. Alij aliam cauſã adducunt: quia videlicet honor ſit andientibus eo anum purgent. eo etiam digito ferre medicamenta atq; vnguenta apponi ſolent: ⁊ ſaluis luſtralibus. i. vim luſtrandi ⁊ muniendi contra nociua: vtpote ſerpētiũ morſus aut faſcinationem habentibus. exiſtens perita id eſt edocta: inhibere id eſt ne noceant impedire: oculos vrentes id eſt acri viſu faſciuantes. tunc id eſt deinde poſtq̃ ſic puerum expiauerat quatit. i. concutit puerum manibus eleuando ipſum ⁊ mittit. i. deſtinat animo ipſum exiſtentem ſpē macrã. i. ſine conſecutione eius quod de eo ſperatur: ſupplice. i. ſummiſſo ⁊ humili voto: quo facilius qđ optat a dijs impetret: nũc. i. aliqñ

in cãpos lecini.viri agroꝝ ditiſſimi:vt ſcʒ puer eorum poſſeſſor fiat ſi-
cut q̃s dicit̃ mitti in poſſeſſionẽ.naʒ aliter mittere parũ eſſet:ꝛ mittit.i.
deſtinat:nũc.i.aliq̃n:puerũ in edes.i.in poſſeſſionem ediũ.i.domorum
craſſi:viri prediuitis pulcherrimas edes habẽtis. Nam petit ſup.voto
ſupplice:vt rex ꝛ regina optẽt.i.eligant ꝛ aſciſcant ſibi hunc ſcʒ pueruʒ
generum.i.maritũ filie ſue.ꝛ vt puelle rapiãt hunc.ſ.puerũ ob pulchri-
tudinẽ eius:ꝛ vt quicquid hic.ſ.puer calcauerit fiat roſa.qđ tamen in
perniciem pueri eſſet.q2 non eſſet expediens vt lectica ꝛ pauimentũ ro
ſa fiant.Et ideo dicit poeta noĩe patris ipſius pueri.o iupiter ego non
mando nutrici:hec.i. vt huiuſmodi optet negato illi hec vota:Quis ro-
garit.i. rogauerit exiſtẽs albata.i.albis veſtimentis in ſignum purita-
tis ꝛ honeſti voti induta iuxta ritum rite ſacrificantium.
¶Ecce auia.vanã mulierũ ſupſtitionẽ ꝛ inania vota accuſat.Materte
ra ſoror matris:quaſi mater altera.Infami digito.i.medio queʒ Mar. Jo.Britan.
impudicũ appellat.Oſtẽdit digitum ſed impudicum Alconti.de hoc in Matertera.
tellexit ꝛ Iuue.Mediũq; oſtenderet vnguem.Nam oſtẽdere mediũ di- Impudicus
gitum opprobriuʒ erat.Luſtralibus:expiabilib9.Saliuis:hominis:ſa digitus.
liuam magnos habere effectus docet Pli.Nam ita deſpuimus comi- Saliua ho-
tiales morbos.hoc eſt contagia tegerimus. Simili modo ꝛ facinatio- minis.
nes repercutimus ſiniſtre dextre clauditatis occurſu. Urẽtes oculos.i.
facinatorios.Uirg.Neſcio quis teneros oculus mihi faſcinat agnos.
Tradit Iſigonus in Triballis.ꝛ illiricis quaſdã familias q̃ viſu effa-
cinent:interimãtq; quos diutius intueant̃ iratis precipue oculis quod
eorum malum facilius ſentiũt impuberes.Spẽ macrã nihil eñ aliud
eſt in puero p̃ter ſpem.vñ Uirg.per ſpẽ ſurgẽtis Iuli.Nunc Licini.in
campos nunc craſſi mittit in edes.i.auin ſiue matertera multis votis
optat:ꝛ precatur infantẽ fieri ediuʒ ꝛ agrorũ licini ꝛ craſſi heredẽ.Nã
licinũ diuiteʒ fuiſſe oſtendit Mar.altaq; cum licinis marmora pulluis
erunt.Eiuſdẽ meminit Iuue.Ego poſſideo plus pallãte ꝛ licinis.Idẽ
alibi.Diſpoſitis prediues hamis vigilare cohortem ſeruoꝝ noctu Lici
nus iubet attonitus pro Electro ſigniſq; ſuis Phrygiaq; colũna.Euʒ Licinus.
vnũ fuiſſe ex Ceſare auguſti libertis p̃ncipis indulgẽtia prediuitẽ pla-
cet intelligere.ſic eñ ſcrip.Trãquillus.Multos libertorum in honore
ꝛ vſu maximo habuit:vt licinium enceladum.alioſq; Craſſus vt ſcribit
Ualerius ꝛ Plinius cognomẽto dictus eſt diues primus omnium ro- Craſſus di-
manoruʒ:poſtea decoxit irriſione occurrẽtium ſalutabatur diues.Qui ues.
a parthis ceſus fuit:diues appellatus non eſt primus:ſed hic de cuius
edibus ſic Mar.altaq; cum licinis marmora puluis erunt.Quãuis al
bata rogarit.Ueſtibus albis ſacrificantes vtebant̃.Nam vt ſcribit Ci
cero in legibus color albus precipue decorum deo eſt cum ceteris:tum
maxime in textili.Hora.alios ve dierum Feſtus ꝛ albatus celebret.

Poſcis opes neruis:corpuſq; fidele ſenecte

Eſto age:ſed grandes patine tuceraq; craſſa

Annuere his ſuperos vetuere: iouemqꝫ morantur
Rem ſtruere exoptas. ceſo boue mercuriumqꝫ
Acceꝛſis fibra: da fortunare penates
Da pecus ⁊ gregibus fetum: quo peſſime: pacto
Tot tibi cum in flāmas iunicum omenta liqueſcant.
Attamen hic extis: ⁊ opimo vincere ferto
Intendit: iam creſcit ager: iam creſcit ouile:
Iam dabitur: iamiam donec deſpectus ⁊ expes
Ne quicquā fundo ſuſpiret nūmus in imo.
Si tibi crateras argenti incuſaqꝫ pingui
Auro dona feram: ſudes ⁊ pectore leuo
Excutias guttas: letari pertrepidum cor
Hinc illud ſubiit auro ſacras ꝙ ouato
Perducis facies nā fratres inter ahenos
Somnia qui pituita purgatiſſima mittunt
Precipui ſunto: ſitqꝫ illis aurea barba
Aurum vaſa nume: ſaturniaqꝫ impulit era
Veſtaleſqꝫ vrnas ⁊ thuſcum fictile mutat

ASCEN. ¶ Poſcis opē neruis ⁊c. Dānat temeraria vota eorū qui ſibi ſuiſqꝫ votis obſtant ⁊ primo qui ſanitatē optant ⁊ crapula ſe enecant. deinde q̄ diuitias poſcunt ⁊ ſacrificijs captioſis que dijs grata nō ſunt paupertatē incurrūt. poſtremo loco in hac lectione aurum execratur. Omnia facilia fiant Britānicum lecturis. imbecilliores aūt hūc ordinē ſequātur.

Cōſtructio. Tu gule deditus: poſcis id eſt requiris a deo: neruis .i. robori ⁊ viribus tuis que in neruis potiſſimū conſiſtunt: opem .i. auxiliū: ⁊ poſcis

corpus.i.diſpoſitionē corporis:fidele.i. conuenientē ⁊ non deceptoriā.
ea autē corporis indiſpoſitio infidelis eſt:que tunc hoīem deficit : quū
ea maxime opus habet:id autē eſt in ſenecta.vnde dicit corpuſq; fidele
ſenecte. Eſto vox eſt poete:permittentis:vt hoc poſcat:qꝛ ſanitas cor-
poris a deo petenda eſt.vñ.Juue.Optandū eſt vt ſit mens ſana in cor-
pore ſano.ſenſus ergo eſt . Eſto.i.permitto vt ita ſit:age hoc eſt perge
pete audacter. Uel ſunt verba dei qđ nō placet mihi quidē eo ꝙ ſequē
tia poete ſunt:ſed lꝫ id .recte poſcas:patine.i.lances patētes grāde.i.
multū ciborū capaces:⁊ tucceta.i.illa farcimina craſſa.i.pinguia: vetue
re.i.prohibuerunt ſuperos.i.deos celeſtes:annuere.i.aſſentire his ſcꝫ
votis tuis ⁊ morant̄.i. detinent ⁊ impediunt Jouē ne ſubueniat tibi.
Qꝛ crapula eneruat vires corporis deuſq; neminē repugnantē ſalua-
re debet:tu aūt tali ingurgitatione ſanitati repugnans. vñ non eſt mi-
randum ſi eam non impetras.⁊ hec de prima parte. Tu autē qui aua-
rus eſt optas ſtruere.i.conſtruere ⁊ accumulare : rem.i.diuitias : ⁊ ac-
cerſis.i.in auxilium tuum vocas mercurium:id eſt deum mercurium ⁊
mercatorum:boue ceſo.i. nectato in ſacrificiū eius:⁊ fibra.i.extis forte
ouium:⁊ dicis.o ſupple mercuri.da:id eſt concede penates:id eſt deos
familiares :fortunare:id eſt proſperitatem dare:vel ſi deos pro rebus
quibus preſunt accepit:ſicut vero ſimile eſt:conſtruitur ſit .o mercuri
da.i.concede fortunare:id eſt augere cum proſperitate ⁊ bona fortuna
penates:id eſt res meas familiares:vt ſigna ac imagines deoꝝ auro
⁊ argento.Da pecus:de gregibus:fetum.i.fertilem propagationē. Re-
ſpōdet deus aut poti⁹ poeta:o peſſime.i.o nequiſſime quo pacto.i.quo
modo vis habere feturā gregis cū tot omenta.i.mēbrane inteſtina cin
gentes iunicū.i.boū iuniorū qui aratro ac iugo apti ſunt:liqueſcant.i.
reſoluant̄ tibi.i.in detrimētū tuū vel per te in flammas:vū.ſ.holocau
ſtomata in quibus totum incendit̄ dijs facis:q.d.ſtulte id agis. Nam
qui deo ſacrificiū iniqua intentione facit:⁊ rem ⁊ operā perdit.ſcimus
enī qꝛ deus peccatores non exaudit: potiſſimū dum iniqua intentione
precantur:ſicut ad habendas diuitias: quas non ordinate:ſed auare
cupiunt ⁊ inſuper mali animi penas dabit . Temerariū ergo eſt:attñ
hic.i.vnus ex illis ſint poeta quiſquis ille eſt intendit viuere.i.voti ac
deſiderij ſui compos fieri:extis.i.inteſtinis maioribus ⁊ extātibus que
dijs offert:⁊ ferto.i.tali libo ſeu libamine.ad ſacra crebro ferri ſolito:
opimo.i.pingui.Dicit enim in animo ſuo:ager.i.ſatum in agro creſcit
iam:id eſt poſt oblationem factā ⁊ ouile.i.pecus exiſtens in ouili cre-
ſcit iam ⁊ ita accipiatur locus pro locato ⁊ id melius:ꝗ dicendo ager
creſcat.i.fit maior per emptionē.hoc enī non poſſet ſperare ꝗ nō emerit
iam.i.mox dabit̄ ſup.diuitiaꝝ copia:⁊ ſup.dicit ſemꝑ iāiam ſup.dabit̄
donec nummus.ſ.vltimus deſpectus.ſ.a dijs ꝓpter iniquitatē dñi ⁊ ex
pes i.nō habēs amplius ſpem recuperāde ſocietatis alioꝝ nummoꝝ
ſuſpiret:id eſt ingemiſcat:quia ſolus eſt ne quicq̄.i.fruſtra in imo fun
do.ſ.arce vbi ſolus eſt. Et hoc per fantaſiam quandā fictum eſt:quaſi
nummus affectionem ſocietatis habeat:aut deſideriū alioꝝ nummoꝝ
qui cū eo aliqñ in eadē arca fuerant.ſicut bos aut equus ſocioꝝ ſuoꝝ.

Poteſt tñ ordo eſſe donec ipſe auarus taliter ſacrificãs deſpectus.i. cõ-
temptus ſup.ſit a dijs ⁊ hoibus ꝑpter paupertatẽ quã vitioſe incurrit
⁊ impatiẽter fert⁊ donec ipſe ſit expes⁊ donec nummus ſuſpiret ne ꝗcꝗ
in imo fundo.Cõſequẽter docet ſuperſtitionẽ ⁊ falſam opinionẽ eorũ
qui qḋ caſu ab amico donat;opinant a deo dari ob ſacra . illa iniquo
aīo facta:qḋ notanter addo:qꝛ certũ eſt ꝙ etiã tpalia bona a deo acci-
pimus:nõ tamẽ miraculoſo ſemper dei auxilio:ſicut aliqñ a caſu vel a
natura ḋs ſanatur: qui ſe ſananitatẽ ſuã per ſuperſtitionẽ impetraſſe
credit.Crateras hic producit in vltima ſyllaba ⁊ ita eſt actũs pme de
clinationis a ntõ cratera. Sepe eñ ab actõ tertie declinatiõis fit ntũs
prime:⁊ a gtõ tertie ntũs ſcdẽ:vt cratera:ſtatera: panthera : caſſida ⁊c.
Delphinus: elephantus ⁊c.Incuſaqꝫ pingui auro . Ab incudo incudi
vel ab olim incuſi:fit participiũ incuſus.ſa.ſum.Letari ſup.incipit.Su
Ouatom au rum. bijt ꝑpter ſincopã vltimã hic producit.¶Ouatũ aurũ potius dicerem
ex ouatione aut ab ouante collectum.ꝙ̃ ouo ſuperductum ſeu ſuperpo
ſitum eo ꝙ ouũ primã longã habet.⁊ bona eſt ſententia deducẽdo ab
ouando.Nam ſicut triũphans ex opimis ſpolijs ioui.i.ſummo deorũ
aliquod inſigne conferebat:ita ouans.i.in minori victoria ouem obla-
turus letanter ciuitatem ingrediens:minoribus dijs ⁊ auro qḋ ex pre-
da eius victorie conſecutus fuerat facies inaurauit:⁊ ita ouatã appel-
lat perſius.Somnia pituita ⁊c.ita omnes fere legunt:⁊ duas ſyllabas
Pituita. a conſueta quantitate amouent.Solet eñ pituita duas primas corri-
pere ⁊ tertiã producere:ſicut apud . Horatiũ in primo ſermonũ ſatyra
xij.Lenta fere pituita:vides vt pallidus omnis ⁊c. Et epiſtola prima:
niſi cum pituita moleſta eſt:⁊ macer de viribus herbarũ. Cum mulſo
bibitũ pituite noua ſoluit.Catullus tñ in endecaſyllabo ad furtũ pri-
mam producit dicẽs.A te ſudor obeſt:abeſt ſaliua:mucuſqꝫ ⁊ mala pi-
tuita naſci ⁊c.Sed hic licet durior eſſet verſus poſſet legi.Somnia qui
pituita purgatiſſima mittunt:tu legito vt placet:ego ad ordinẽ redeo
qui talis eſt.Si ergo ferẽ.i offeram ⁊ dono dem tibi crateras.i.magna
vaſa potoria: argenti.i.ex argento facta ; ⁊ dona.i. alia munera vt va-
ſcula:incuſſa.i.cudendo cooperta pingui : id eſt denſo auro: tu ſudes
id eſt ilico pre leticia ſudorem emittas:⁊ excutias:id eſt largiter emit-
tas leuo:id eſt ſiniſtro pectore:id eſt ex corde qḋ in ſiniſtra parte pecto
ris hominis eſt:guttas ſcꝫ ſudoris:⁊ cor tuum pertrepidum:id eſt val-
de trepidum incipiat letari:⁊ ſm indicium tuum illud ſupple donum:
ſubijt:id eſt ſubſecutum eſt:⁊ ſubuenit tibi:hinc.i.ex hac ratione : ꝙ:id
eſt quia tu perducis:id eſt inauras facies ſacras deorum ſcꝫ auro oua
to.i.ex ouatione.i.minori victoria ex preda obtẽto:vel perducis facies
ſacras auro ouato:id eſt ouo illito:correpta contra naturã prima ſyl-
laba.Nam pro quia:illi ſupple ſunto:id eſt ſint precipui.i. precipue de
corati:⁊ in precipua veneratiõe:inter fratres ahenos.i.eneos . hoc eſt
inter deos penates in vna familia veneratos:ob qḋ eos fratres vocat
⁊ ahenos qꝛ ſigna ⁊ ſimulachra fere ex ere corinthio fiebant.A nomina
tiuo aũt es eris:qꝛ merito per ae ſcribi debet:reperimꝰ ereũ eneũ ⁊ diui
dendo diphthongũ ahenũ.⁊ inde abeneũ . illi inquã ſunto precipui qui

mittunt ſomnia pargatiſſima.i.minime peccantia ꝛ falſa:pituita.i.ꝓ-
pter noxiū humorē:hoc eſt per quos auari vera ſomnia de pecunia im
petranda ſe credunt habere. Uana autē ſomnia ſunt egrotantiū ꝛ no-
xium humorē habentiū:neqꝫ ea per reuelationē: ſed per naturā fiunt
ita debilitatā:ꝙ fantaſmata quieſcere volenti occurrāt ſunto ergo pre
cipui:ꝛ barba aurea ſit illis. Si q̄s aūt dicat quare aurea:an dīj quo-
qꝫ auro delectenꝫ:ſubiungit poeta dānans ſuperſtitionē mortaliū qui
qđ ſibi placet dījs placere arbitrantes:aurea fecerūt que lignea aut fi
ctilia decentius eſſent:dicens. Aurū impulit.i. vigēdo ꝛ pellendo ante
ſe extruſit:vaſa.i.fictilia ex terra ficta:nume.i.quibus numa pompili⁹
ſecundus romanorum rex:ꝛ vir religioſiſſimus:in ſacris vſus eſt:ꝛ era
ſaturnia.i.quibus ſub ſaturno vſi ſunt mortales: nam prima moneta
erea fuit:vnde es pro pecunia et erariū pro fiſco ſeu repoſitorio pecu-
nie adhuc accipiꝫ:ꝛ mutat.i.cōmutat in ſe vinas veſtales.i.q̄b⁹ in tēplo
veſte ꝟgīes vtebanꝫ:q̄ etiā terree erāt ꝛ fictile ſup.vas:thuſcū.i.q̄ thu-
ſcī viri ſacrꝫ multū dediti ēt vſi ſūt:ꝛ q̄le ī thuſcia plurimū fieri ꝯſueuit. Ioā. Britā.
¶ Poſcit opē neruis.eos irridet qui ſibi vires in corpore dari petunt.
cum ad eas aſſequendas nimis epularuꝫ luxus omnino obſtet. Eſto
age concedit hoc turpe non eſſe votum:ſed epulis ꝛ crapula vires cor-
poris impediri. Tuccta Genus eſt farciminis ex carnibus ſuillis mi- Tucceta.
nutim conciſis. Rem ſtruere exoptas ceſo boue. Inſurgit riſu ſatyrico
in eorum inſcitiam qui quotidianis ſacrificijs ꝛ pecudum mactatione
ſperant greges ſuos auctum iri.cum omnino aſſiduo ſacrificiorū offi-
cio minuantur. Struere congerere ꝛ coaceruare. Unde ſtruem lignorū
dicimus:id eſt congeriem. Ceſo boue.hinc enim vt ſcribit Pli.victime
optime ꝛ laudatiſſima deorum placatio. Mercurium deum lucrinam Mercurius
a mercibus dictus eſt:hunc eñi negociorum omnium affirmabant eſſe deus nego-
deum auctor eſt feſtus. Fibra ſacrificio. Nam vt vār.ſcribit antiqui fi ciorum.
brum dicebant extremum vnde in ſagis fimbrie:ꝛ in iecore extremum
vt diximus ſupra fibra dicitur. Fortunare eodem verbo vſus eſt Cicero
in epiſtolis. Tibi matrimoniū.dīj fortunent. Hora. Tu quacūqꝫ deus
tibi fortunauerit horam. Penates. Macro. dicuntur ꝙ per eos peni- Penates.
tus ſpiremus apud poetas ſepe numero pro domo ponunꝫ. Quo peſſi
me pacto. ſubaudi a ſuperioribus dabitur: vt ſit quo pacto dabitur
quod optas. Sicqꝫ arguit eum dementie qui putet gregem augeri:
cum quotidie ſacrificijs minuatur. Junicū Boues ſunt iuniore. Omen Junices.
ta.omentum inteſtinum eſt:auctore celſo ex interiori parte leue ꝛ ſtri- Omentum.
ctum de ſuperiore mollius:cui adeps quoqꝫ innaſcitur:que ſenſum ſi-
cut cerebrum quoqꝫ ꝛ medula caret. Pli.omentum membranaꝫ potius
eſſe declarat:cum ait ventriculi atqꝫ inteſtina pingui ac tenui omento
integuntur:preterqꝫ oua gignentibus. Extis dicta exta auctore feſto: Exta.
ꝙ ea dījs proſecentur que maxime extant.eminētqꝫ. Ferto.genus libi Fertum.
dictum teſte feſto:ꝙ crebrius ad ſacra ferebatur: nec ſine ſtrue altero
genere libi.que qui afferebant, ſtruferarīj dicebantur. Opimo pingui Opimum.
ab ope quam terram voluerunt ſignificare.eo ꝙ omnes opes humano
generi terra tribuat:vnde ꝛ opulenti terreſtribus rebus copioſi:ꝛ ho-

ſtie opime precipue pingues: ⁊ opima magnifica ⁊ ampla ſpolia . In
tendit. perſeuerat. Jam creſcit ager. iam creſcit ouile. Satis lepide na
turam hominis cupidi expreſſit: que iam ob ſacrificia facta putat deoꝝ
beneficio res ſuas augeri: cum tamen potius minuantur . Jam irriſio
eſt poete. Donec nummus deceptus. Senſus. Tot quidem ſacrificijs a
dijs opes petijt: vt iam archa nummis exinanita ſit ⁊ ne nummus qui-
dem in ea viuat. Satiſqꝫ philoſophice oſtendit poeta: vt dictum eſt . a
dijs ſtulta vota non exaudiri. Deceptus eo ꝙ nihil a dijs impetrauit.
Ne quicq̄: id eſt non. alibi perſius. Ne quicq̄ extrinſecus intrat . Ob
neruos agitet: alias pro fruſtra ponitur. Virg. Arma diu ſenior deſue-
ta trementibus euo circundat: ne quicq̄ humeris Suſpiret: id eſt vi-
uat ſumpta metaphora ab animantibus. Si tibi crateras argēti. Sen
ſus eſt: tante quidem recitatis es vt ſi qua ad te dona tulero ſtatim le-
ticia afficiaris puteſqꝫ ea a dijs ob ſacrificia facta tibi miſſa . ⁊ idō deoꝝ
imagines ⁊ ſimulacra inaures: vt diuini beneficij memor ⁊ gratus. In
cuſa ab eo venit: quod eſt incudo ab vltimo ſupino. Unde incuſo ⁊ ac-
cuſo. Incuſa ergo ſculpta ⁊ ſignata. Sudes nimis leticia . Pectore le-
uo: vbi ſedes eſt cordis. Excutias: emittas effundas. Hinc ex donis ac-
ceptis. Auro ouato. aut ideo dixit ouato: ꝙ imagines: que inaurantur
ouo prius , linuntur a pictoribus . Nec illud tamen obſtabit ꝙ ouum
primam habet longam: nam multa inueniſitur in auctoribus que pri-
mitiuorum naturam non ſequuntur. vt farina. nam etſi a farre diriua
tur. prima tamē corripitur. Aut ex pecunia predacea. Nam vt ex Au.
Gellij noctibus atticis percipi licet ex pecunia que ex preda vēdita col-
ligebatur: quas manubias appellabant. Duces ſimulachra ⁊ deorum
imagines in templis erigebant. verba ſunt. Au. Gellij. In faſtigijs fo-
ri traiani ſimulacra ſunt ſita circum vndiqꝫ inaurata equorum atqꝫ ſi-
gnorū militarium: ſubſcriptumqꝫ eſt manubijs. huic teſtimonio eſt. L.
Metellus Dalmaticus qui abſconio auctore edem Caſtoris de manu
bijs extruxit. Erant enim imperatorum Manubie: ex quibus quid vel-
lent facerent. Auro igitur ouato intellige ex pecunia predacia. ex qua
vt dixi: ſepe ⁊ templa ⁊ alia in honorem deorum extruebantur. Oua-
tus eodem modo dicitur ab ouare: vt triumphare. Ouantes vt ſcribit
Feſtus dicti ſunt ab o o clamore: quem faciunt milites redeuntes ex
pugna: geminata o o littera . quod eſt leticie. Ratio ouandi et cauſa
eſt. vt tradit Aulus Gellius: cum bella non rite neqꝫ cū iuſto hoſte ge
ſta ſunt . aut hoſtium nomen humile et non idoneum vt ſeruorum py-
ratarum . aut deditio ſolito citius facta . aut incruenta victoria . In-
grediebantur vrbem pedibus ſequentibus eos non militibus: ſed
vniuerſo ſenatu. perducis facies ſacras. hoc inuidioſe in morē tempo-
rum ſuorū . Nam auro ⁊ argento placatiores putabant futuros deos:
cum fictilibus magis propitij ſupplicantibus eſſent ita ſcribente Se-
neca. Exurge modo: ⁊ te quoqꝫ dignū finge deo . Finges autē nō auro
nec argento. nō poteſt in hac materia imago dei exprimi. Quin cogita
illos: cū propitij fuiſſent fictiles fuiſſe. Perduci ꝓprie dicunt imagines
ex gypſo ⁊ marmore. Facies ſacras ſimulacra ⁊ deoꝝ imagines. Nam

fratres inter ahenos. Somnia pituita. q. d. m. rome vt quidã tradunt
in porticu quadã colis palatini fuerunt effigies filiarum Danai: ⁊ cõ-
tra eas ſub diuo totidẽ Equeſtres: filioꝝ egypti. Ex ijs autem ſtatuis
quedam dicebantur poſtulantibus per ſomniũ dare reſponſa. De hac
porticu Oui. intelligere videtur cũ ait. Queq; parare necẽ miſeris pa-
truelibus auſe Belides ⁊ ſtricto ſtat ferus enſe pater. ⁊ idem alibi The-
ſterna vidi ſperantẽ luce puellã illa que danai porticus agmẽ habet.
Eſt igitur ſenſus inter imagines ereas quinquaginta fratrũ eos in
primis collẽdos aſſumas qui vera ſomnia hominibus dant. Et eſt iro
nia. ¶ Pituita omnis eſt humor corpori oneroſus dicta vt ſcribit Eli-
us: q2 petat vitã. cui Etymologie. Quinti. minime aſſentit ea eſt maxi- Pituita.
me narium oculorũ: ⁊ auriũ cornelius celſus ita ſcribit. Diſtillat autẽ
humor ex capite interdũ in nares: quod. leue eſt. Inter fauces quod
peius eſt. interdũ etiã in pulmonẽ quod peſſimũ eſt. Si in nares diſtil-
lat tenuis per has pituita profuit. Idem alibi. Oculos interdum occu-
pat inflãmatio vbi cum tumore in his dolor eſt ſequitur pituite curſus.
nonnunq; copioſior vel acrior nonnunq; vtraq; parte moderatior. Et
paulo inferius. Sed fere tpe interpoſito pituite curſus acerrimus ſe-
quitur. exulceratis vehemẽter oculis aciẽ quoq; ipſam corrũpit. Et ali-
bi. Si pituitã acidã effudit: vtiq; ſumere cibũ: ſed aſſueto leuiorẽ. Pli.
contra auriũ pituitas vermiculoſq; ſi decoquatur ad dimidias partes
cum porro nouo ſectili. Nec corporis tñ humani eſt pituita. ſed ⁊ ar-
borum. Pli. Fungorũ leuior natura ⁊ numeroſa genera ⁊ origo nõ niſi
ex pituita arboꝝ. Purgatiſſima. Que veriora habenť purgato per no-
ctem pectore. Aurũ vaſa nume ſaturniaq; impulit era. Notat vt dixi-
mus tpa ſua qbus luxum remoto e tẽplis ere ⁊ fictilibus in vſum. Cul
tus diuini vſurpatũ eſt aurũ: quo deos magis placarť credebãt: qd tũc
poeta deridet: ignorantiã hoim arguẽs: qui deos munerib9 ⁊ auro de-
lectari putãt in cuius rei inuidia ita ſcri. Pli. Antiquior fuit plaſtice.
q; fundendi eris ars. ex ea eñ dij fiebant ⁊ domus ciuiũ ornanť ⁊ dijs
fictiles erãt. eſſe eñ tũc deorũ effigies erant laudatiſſime. Cic. in legib9
aurũ ⁊ argentũ in vrbibus ⁊ priuatũ in phanis inuidioſa res eſt. Vaſa Vaſa.
nume. fictilia. ſcꝫ qbus Numa põpilius ſecũdus poſt romulũ romano Nume.
rum rex in ſacris vtebatur. Is curibus ſabinis agens vltro romã vo-
catus ob inclitã viri religionẽ: ſacra plurima inſtituit. Egẽ veſte con-
fecit virgines veſtales elegit. Flamines tres dialẽ martialẽ quirinalẽ.
Salios. Martis ſacerdotes. Pontificẽ maximũ creauit. Et vt ſcri. pli.
ſeptimũ collegiũ ſinguloꝝ inſtituit. Saturnia era. Que ſaturni tpe. i.
rudia illa etate in ſacroꝝ celebratiõe erãt in vſu. Impulit remouit: ex
tẽplis. ſ. vrnas. Urna ꝓprie vas aquaꝝ: dicta quaſi Urina ab vrinãdo Urna.
i. ſub aqua nando auctor eſt Varro. Thuſcũ fictile. Quo in ſacris pli-
babať. Plini9 in ſacris qdẽ etiã inter has opes nõ myrrinis. Criſtalli
uis: ſed fictilib9 plibabať ſympulis innocẽti9. tẽploꝝ q3 faſtigia ficti-
lib9 coronabanť. Thuſcũ. Etruria auctore Plinio maxie plaſticẽ exco
luit. Vñ tarqnus priſc9 Tauriano a fregellis accito: iouis effigiẽ fictilẽ
in capitolio dicãdã locauit. Var. Lauꝰ erat thuſcis porſena fictilib9.

O curue in terras anime ⁊ celeſtium inanes
Quid iuuat hoc templis noſtros immittere mores:
Et bona dijs ex hac ſcelerata ducere pulpa.
Hec ſibi corrupto caſiam diſſoluit oliuo
Hec calabrum coxit vitiato murice vellus:
Hec baccham conche raſiſſe ⁊ ſtringere venas
Feruentis maſſe crudo de puluere iuſſit:
Peccat ⁊ hec peccat vitio tamen vtitur: at vos
Dicite pontifices. in ſacro quid facit aurum.
Nempe hoc quod veneri donat ea virgine puppe
Quin damus id ſuperis de magna quod dare lance
Non poſſit magni meſſale lippa propago:
Compoſitum ius faſq; animi ſanctoſq; receſſus.
Mentis: ⁊ incoctum generoſo pectus honeſto
Hec cedo vt admoueam templis: ⁊ farre litabo;

ASCEN. ¶O curre in terras anime ⁊c. Hec eſt ſcḋa pars principalis huius ſatyre in qua inuehit in põtifices q̃ ex auaricia induxerũt ppl'm ad offerendũ aurũ ⁊ argẽtũ dijs: cũ tñ illis acceptior ſit ꝓbtus animi. Quidã legũt in terris: ſed melior eſt ſnia ⁊ etiã latinitas legẽdo in terras: ſenſus eñ ẽ. ꝙ aīe ſunt curue. i. icuruate in terras. i. ad terrena. cũ debeãt eſſe erecte ad celeſtia: q̃ nõ habem⁹ hic ciuitatẽ ꝑmanentẽ ⁊c. Pronaq; cũ ſpectẽt aīalia cetera terras. Os homini ſublime dedit: celũq; videre iuſſit ⁊ erectos ad celũ tollere vultus ſup. deus ⁊ natura vt dicit Ouid. in ꝑmo transformationũ ſeu metamorphoſeon. Celeſtiũ inanes ſicut plenũ genitiuo vel ablatiuo ↄſtruiꝰ ita inane. Pulpa eſt carnoſa pars corporis vñ ꝓ carnali affectatione hic accipiꝰ: q̃ aīalis hõ nõ percipit ea que ſunt ſpũs dei. Uitio tñ vtiꝰ. i. licet auaroꝝ cupiditas deteſtanda ſit eo ꝙ naturalia bona inuertit: ⁊ viſcera terre rimatur, tamẽ habet vtu-

litatem aliquam ex rerum congeſtione cum nulla ſit in deoꝛum inaura
tione. Non enim dij talia querunt: que dexterioꝛes ⁊ ꝓpitioꝛes erant
moꝛtalibus:cum fictiles eſſent. Conſtituit hic bꝛeuis eſſe:quia bꝛitan-
nicus ſatis ꝓlixus eſt:hoc tamẽ ſcies ex fontio ꝙ litare eſt ꝓpꝛie deos Litare.
ꝓpitiare ac placare votũq impetrare. Plautus in penulo. Si hercle
iſtud vnq factũ eſt:tum me iuppiter faciat vt ſemꝑ ſacrificẽ neq vnq
litem. ¶Oꝛdo eſt.o anime.i.affectiones hominũ:curue.i.incuruate:in Cõſtructio.
terras id eſt ad terrena:⁊ inanes id eſt expertes:celeſtium.i.ſuperno
rum bonoꝛum:quid hoc quod ſequitur iuuat ſcilicet immittere tẽplis
noſtros moꝛes.i.ſigna cupiditatis noſtre erga deos oſtẽdere ⁊ depꝛa
uare ſimulacra deoꝛum:⁊ ducere.i.iudicare bona.i. que bona ⁊ cõue-
nientia ſunt dijs.ex hac.i.noſtra ſcelerata pulpa.i.carnali ⁊ terrena af
fectatione.hoc eſt putare aurum ⁊ argentum dijs eſſe gratum ⁊ acce-
ptum ſicut ⁊ nobis.hec ſcʒ pulpa.i.terrena affectio:diſſoluit.i.diluit et
a ꝓpꝛia ꝟtute diduxit:caſiã.i.herbã illam odoꝛiferam aut vnguentum
ex ea factũ: oliuo coꝛrupto.i. vitiato. Eſt enĩ ſm Seruiũ oliuũ anteq
miſceatur ad omnia bonum:ſed mixtum non niſi ad vnum medicamẽ
ti aut vnguenti genus.hec ſcilicet pulpa:coxit.i.intingẽdo quaſi cobuſ
ſit:murice vitiato.i.purpura etiã coꝛrupta.vellus colabꝛũ.i. lanam cã
didiſſimam ex calabꝛia vnde purpureas veſtes fecerant:quas vulgus
carlatas vocat.hoc Virgi.ad finem ſecundi geoꝛgicoꝛum ſic dicit. Al-
ba nec aſſirio fucatur lana veneno. Nec caſia liquidi coꝛrumpit̃ vſus
oliui.Hec pulpa iuſſit raſiſſe.i.abraſiſſe bacchã conche.i.margaritam
ſeu vnionẽ in cõchis ex roꝛe naſcẽtẽ:⁊ iuſſit ſtrĩgere.i.ↄſtringere venas
maſſe.i.lamine auri aut argẽti vł alteri⁹ metalli:feruẽtis in foꝛnace.ſ.
vbi purgatur.hec ſup.pulpa id eſt carnoſa ⁊ terrena affectio peccat ſic
faciendo:⁊.i.etiam in mundanis.ſ.rebus:peccat inquam ⁊ tamen vtit̃
vitio.i.habet vtilitatem ex vitio ſuo.qꝛ rerum congeſtarum vſum ad.i.
ſed: vos põtifices qui.ſ. ꝑſuaſiſtis inducere aurũ in tẽpla:dicite q̃d fa
cit aurũ ĩ ſacro.i.ĩ ſacrificijs:Rñdet poete: nẽpe.i.nõne certe hoc ſup.
facit:qđ ſup.faciũt puppe.i.imagũcule lanee quibus puelle ludũt do-
nec mature viro eas veneri dicant:ſicut milites emeriti arma herculi
⁊ naute non amplius nauigaturi ampluſtra Neptuno:⁊ pueri bullas
laribus ⁊ ita de cõſimilibus:q̃ dona nihil dijs ꝓſunt:ſed dantib⁹:qꝛ re
quiem aut melioꝛẽ conditionem vite ea donantes conſequuntur:facit
ergo aurũ quod puppe donate veneri a virgine que ſe nubilem decla-
rat:⁊ virum ꝓ puppa deſiderat. Et ita nõ veneri:ſed ſibi ꝓdeſſe cupit
quomodo ſacerdotes aurum ſibi non dijs intulerunt:quia dij non pe-
tunt aurum:ſed animi virtutem:⁊ quod ꝓpheta dicit ſacrificiũ deo ſpi
ritus contribulatus ⁊c.dicit ergo. Quin.i.cur non potius damus ſupe
ris.i.dijs celeſtibus:id quod pꝛopago.i.pꝛogenies aut pꝛoles:lippa.i.
male videns ⁊ cecutiens in animo: hoc eſt auarus ⁊ iniuſtus filius:
magni meſſale illius oꝛatoꝛis qui magnifice extruxit edes non poſſit
dare de magna.i.ſumptuoſa ⁊ pꝛecioſa lance:videlicet ius cõpoſitum
id eſt legibus ſcriptis conſtitutum ⁊ fas animi.i. equitatem conſcien-
tie quam deus in pectoꝛibus noſtris inſcripſit:⁊ ſm quam ante legem

vixerunt ſm.ſ.legem nature:⁊ ſanctos receſſus mentis.i. contempla-
tiones diuinorum in quibus contemplandis mens quodãmodo a cor
pore terreno recedit ⁊ in deum rapitur: ⁊ pectus in coctum.i.adultum
⁊ ex cõſuedine conſolidatum honeſto generoſo id eſt nobili quod ſui
non alterius amore appetitur. Cedo id eſt concedo da permitte nõ eſt
tamen ſimplex huius compoſiti concedo: ſed verbum defectiuum
per ſe:habens primam breuem. vt ego admoueam id eſt applicem ap
portẽ tẽplis:hec id eſt has virtutes:⁊ ego litabo.i.placabo deos ⁊ im-
petrabo quod volam:⁊.i.etiam:farre id ſola mola ſalſa:ſine auro aut
ſanguine. Sicut ergo ſaluator docuit de muliercula: que duo minuta
in gazofilatium immittens pluſq̄ ceteri immiſiſſe a deo exiſtimata eſt:
non ex magnitudine doni:ſed animi fit deo gratum ſacrificiuꝫ. Et hec
Jo. Britan. de ſecunda ſatyra. O curue in terras anime. Acclamatio eſt cum riſu
⁊ indignatione in eos qui ex deſiderio ſuo deorum voluntatem ducũt
Curue in terras. Ad terrena ita inclinate vt quid a vobis deus exigat
non conſideretis. Sicq̄ innuit: vt ſequentia docent:deum ad vota no-
ſtra non moueri noſtris ſacrificijs:muneribuſue:ſ; vt dictum eſt men
te ſancta ⁊ iuſto animo. Non ignoro a lactãtio hoc carmen miris lau
dibus efferri. Celeſtium inanes: que non cognoſcitis quid celeſtibus
gratum ſit ac ſi diceret ſuperos non eiſdem moueri affectibus quibus
mortales. Noſtros immittere mores.i.credere eadem que nobis grata
ſunt dijs pariter placere. Et bona dijs ex hac ſcelerata ducere pulpa.
Pulpa. Idem dicite poete ẽ exaggeratio. Ducere:iudicare:colligere. Et ſcele-
rata pulpa.i.voluptat ⁊ deſiderio noſtro. Pulpa:inde fit pulpamentũ
dictaq̄ eſt auctore Donato: ꝙ pulſetur ⁊ concidatur dum manducat.
¶ Hec ſibi corrupto caſiam. Oſtendit omnino deos non hominis mu-
nera:ſed pura mentẽ poſcere. Senſus eſt:ſi quãdo per veſtiũ aliarũue
rerũ luxũ peccamus:ex eo tñ aliquam capimus vtilitatem. At aurũ in
tẽplis nihil oĩno dijs ꝓdeſt cũ muneribus more mortaliũ nõ moueant.
Diſſoluit:diluit. Tẽpora ſua notat:quibus in tantũ luxum in vnguẽ-
ta ꝓceſſerant.vt lini iam non ſolum: ſed ⁊ ꝓfundi vnguentis gaude-
rent etiam veſtigia pedum tingerent quidam etiam biberent.auctore
Plinius.caſiam.vnguentum:caſia enim auctore Plinio. frutex eſt in
ethiopia troglodytis connubio permixta iuxta Cinami campos na-
Caſia. ſcens. Fabuloſa tamen antiquitas princepſq̄ herodotus narrauit
Caſiam circa paludes arabice colli propugnante vnguibus diro ve-
ſpertilionum genere. aligeriſq̄ ſerpentibus his connentis augentes
rerum precia. Olino. Quo vnguentorum odores optime ſeruãtur. Pli
nius. Unguenta optime ſeruentur in alabaſtris:odores in oleo. Cor-
rupto:quia in vnguentorum odorem tranſit. Nam vna queq̄ res al-
terius permixtione corrumpitur. Uirgilius. Nec caſia liquidi corrum
Uellus. pitur vſus oliui. Coxit tinxit infecit. Uellus lana. a vellendo. Nam
Lana. ante tonſuram inuentã ex ouibus lane vellebant: vñ etiã lana ſiue la
Lane. uitiũ a laniando. Calabrũ. lane calabrie nobiliſſime habebãtur. nam
Calabre. circa Tarentum oppidum calabrie, Camuſiũq̄ auctore Pli. ſummã
nobilitatem habent. Unde Uar. ſcribit Tarentinas oues pellibus in

tegine lana inquinet:quo minus infici recte poſſit vellus vel lauari
ac parari. Murice id eſt purpura:genus enim eſt conchilion: ex quo li
quor elicitur tingendis expetitus veſtitus purpure haud quaꝫ diſſi-
milis. Plinius. Uidimus iam ⁊ bidentium vellera purpura.cocco con-
chilio ſeſquipedalibus libris infecta velut illa ſic naſci cogente luxu-
ria. Uitiato.quia cum lanicium inficitur alienum colorem vitiat. Uir-
gilius. Diſcet mentiri lana colores. Horatius. Sed mala tollat anum
vitiato melle cicuta. Baccam id eſt margaritaꝫ. Horatius. Nec ſit ma Bacca.
rita que rotundioribus onuſta baccis ambulet. Baccas ꝓprie dicimꝰ Acinus.
fructus lauri. Fructus oliue corni. Loti quam fabam ſiryacam vocāt
myrti lentiſci ſimiliumqꝫ. Acinos vero ſiue acina fructus minutiores
arborum fruticum ve denſius naſcentes volamus: cum bacce diſpſiꝰ
⁊ rariꝰ inter acinos igit̃ numerant̃. Uue Grana. Hedere grana. Sam
buci grana. Ebuli grana. Malipunici grana ⁊ morum ⁊ quicquid his Poma.
ſimile. Supra hec autem poma dicuntur duntaxat quibus veſcimur.
Ceraſum ⁊ prunum ⁊ meſpilum poma:nec acini nec baccee nominan Glans.
tur. Glans in numerum iſtorum non venit: ſilueſtris enim ⁊ paſtio pe Nuces.
corum eſt. Caſtanea in nuces refertur. Unde Uirgilius. Caſtaneaſqꝫ
nuces:ſicut pinus:corylus ſiue a loco:auelana:admigdalus:iuglans
⁊ ſi qua his ſimilia non poma dicuntur: ſe nuces. Nonnunqꝫ tamen Conche.
Acini ⁊ bacce indifferenter ponuntur. Ut Uirgilius. Sanguineis ebu Margariti
li baccis nimioqꝫ rubentem. Conche.id eſt vnionum matris. Marga- fere
ritifere enī conche origo atqꝫ genitura haud multū oſtreaꝝ cōchis
offerēs. Has vbi genitales anni ſtimulauerit.hora.pādētes ſeſe q̄dā
oſcitatione impleri roſido conceptu tradunt: grauidas poſtea eniti
partumqꝫ concharum eſſe margaritas qualitate roris accepti. Si pu-
rus influxerit candorem.conſpici: ſi vero turbidus ⁊ fetus ſordeſcere.
Indicus maxime hoc mittit oceanus. Laudātur precipue circa ara-
biam in perſico ſinue maris rubri. Raſiſſe:auelliſſe:ſic enī auctore pli-
nio. Conchis adhereſcunt:vt iis niſi lima auelli non queant. Stringe-
re venas ſcilicet.in.c.d.p.i. Aurum vt ſcribit Plinius. Tribus modis
inuenitur:fluminum ramentis:nec vllū abſolutius aurum eſt: vt cur-
ſu ipſo trituqꝫ perpolitum. Alio modo puteorum ſcrobibus effoditur:
aut in ruina montium. Quod puteis foditur canalitium vocāt. Quod
effoſſum eſt tonditur:lauatur:vritur: mollitur in farinam que deinde
igni excocta in maſſas redigitur. Senſus eſt. Aurum quoqꝫ ex venis
terre petitum eſſe. Hocqꝫ inuidioſe in tempora ſua quibus auri intan
tum luxuria adoleuit: vt auctore Plinio fibule tribunitie ex auro ge-
ſtarentur:mulierum quoqꝫ pedibus ſubiicerentur:atqꝫ.in omnibus ob
ſcenis deſideriis vſurpatum fuerit. Stringere in vnum conflare: vnde
auctore Plinio. Strigiles hiſpania vocat auri paruulas maſſas ꝙ ſu
per oīa ſolum in maſſa auramēto capitur. Uenas.i. aurū qđ ferueſcit
per terre ſiue marmoris venas colligit̃. Feruentis:que dum tunditur.
De crudo puluere qui nondū excoctus eſt. Dicite pontifices in ſacris
quid facit aurum: oſtendit poeta ſuperuacuum eſſe aurea vaſa tēplis
inferri quod non ſanctitatis: ſed auaricie ſit inſtrumentum: vnde in

fert ſatius eſſe deo quem recte colas inferre ꝓ munre. Compoſitū ius
faſq; animi ſanctoſq; receſſus. Mentis ⁊ incoctū generoſo pectus ho
Pontifices. neſto. Pontifices. Uarro ſcribit dictos eſſe a ponte ſublicio: quē ſupra
tyberim primū fecerunt: ⁊ ſepe reſtituerunt. Maximū autem dictū eſſe
pontificem ſcribit Feſtus: q maxim⁹ rerum que ad ſacra ⁊ religionē
pertinēt iudex ſit vindex contumacie priuatoꝝ magiſtratuūq;. Dona
te a ꝟgine puppe. puelle ꝟginitati renunciantes puppas in templis.
Ueneri dedicabant: quēadmodū pueri excedentes pueritia apud la-
res. i. deos familiares bullā ſuſpēdebāt: vñ Perſius. Bullaq; ſuccin-
Puppe. ctis larib⁹ donata pependit. Puppe: imagines puellares q̄ in delitijs
ſunt puellaꝝ. nomē dictū a puppa: quam antiqui puellā ⁊ puppū pue
rum appellabant. Uarro auctore nonio. Mām̄ā lactis ſugḡētē poſce-
re pupum. Quin damus id ſuperis: docet deoꝝ mentē vt ſcribit Cicero
pro. A. Cluētio: pietate ⁊ religione ⁊ iuſtis precibus nō cōtaminata ſu
perſtitione neq; ad ſcelus perficiēdū ceſis hoſtijs placandā eſſe. Quin
hec particula increpātis eſt: ſempq; indicatiuo cōiungitur. Uir. Quin
tu aliquid ſaltē potius quoꝝ indiget vſus. Uiminibus molliq; paras
detexere iūco? De magna. q. d. l. Meſſalinū Cottā meſſale oratoris fi
Maſſalin⁹ lium more ſatyrico ꝑ trāſitū notat qui in luxū gule vt ſcribit Pli. Pal
cotta. mas pedū ex anſeribus torrere: atq; patinis cū gallinaceoꝝ criſtis cō
dire reperit. Sēſus eſt. Superi ea re nobis placādi ſunt quā ꝺ ſe Meſ
ſalinus preſtare nō pōt: hoc eſt nō opimis victimarū ſacrificijs qne tm̄
meſſalinus vt diues dare poteſt: ſed mente pura ⁊ corde ſyncero: cum
nō opimas hoſtias: ſed purā hoim mentem diuina maieſtas deſideret
De magna lance. i. diuite. Magni meſſale oratoris q̄ magnificas ha-
Meſſalia. buit edes: que cū domo licini certabāt. Mar. Et cum rupta ſitu meſſa
Orator. le ſaxa iacebūt. Atq; cū lycinis marmora puluis erunt. Lippa ꝓpago
Lippi. lippi ꝓprie dicūtur quibus oculi ſtilant. ſed a poetis ꝓ vitioſis ponun
tur id ad animū: quod corporis eſt transferēdo. Hora. Criſpini ſcrinia
lippi. Perſius alibi. Patres infundere lippos. Cum videas. Compoſi-
tum ius faſq;: id eſt ita viuas vt nihil cōtra leges humanas diuinaſq;
cōmittatur. Juris eñ p̄cepta ſunt hec honeſte viuere: nemini iniuriā
facere: qubuſcūq; ſi poſſumus ꝓdeſſe. Fas vero dicimus quicq̄d dij p-
mittūt: nec cū fit iraſcūt. Ergo his humanū: fas diuinū dicimus. Uirg.
Sepe etiā feſtis quedam exercere diebus. Fas ⁊ iura ſinunt. Cōpoſitū
ſimul vtrūq; poſitū. Sicq; monet nō ſatis eſſe ad bene beateq; viuen-
dū: alterū ſine altero preſtari. Animi ſanctoſq; re. nen. i. nihil turpe in
animis noſtris cogitemus: per quod oſtendit nobis facile deos placa
ri poſſe: ſi ⁊ ope ⁊ cogitatione recte vixerimus. Sanctos receſſus: pu-
ras ⁊ ſanctas ſedes mētis. Pectus incoctum: perfectū. ſic eñ vocabant
antiqui: vt dictū ē: aliquid lōgi tēporis coctū quaſi perfectū: vt eſt illd
Uirgilianum. Solidum nodis ⁊ robore cocto: ſumptum ab his rebus
que igni excocte: quod in ſe habent cruditatis: deponūt ⁊ mites ⁊ ꝑfe-
cte fiunt. Generoſo honeſto: naturali honeſtate. Hec cedo vt admo-
ueam templis ⁊ ferre litato. Senſus eſt. Si hec que dixi preſtiteris: ſo
la quidem mola dij placabuntur id eſt facile tibi obſequētur ⁊ preces

tuas exaudient. Credo verbum eſt defectiuum apud comicos celebre id eſt da. Teren. Quin tu argentum cedo. Farre id eſt mola: que ſale et farre toſto: conſtabat. Cedo.

¶ Io. Ba. Aſcenſij tertie ſatyre explanatio: cuius hoc eſt argumentū.

¶ In terna ignauos notat inflatoſqꝫ potentes

¶ Ordo eſt. poeta ſupple notat id eſt taxat carpit: reprehendit aut defamat in terna. i. tertia ſup. ſatyra potētes id eſt p̄diuites adoleſcētes diuitijs ſuis cōfidētes: ⁊ ꝓpterea ignauos id eſt nihil operantes: ceſſatores ocioſos ⁊ oſcitabundos ⁊ tamē inflatos id eſt ſuperbos ⁊ elatos. ⁊ credunt quidam potiſſimum in neronem inuehi.

Satyra tertia.

Non.
Nempe hoc aſſidue. iam clarū mane feneſtras
Intrat: ⁊ anguſtas extendit lumine rimas.
Stertimus indomitū: qđ deſpumare falernum
Sufficiat: quinta dum linea tangit vmbra;
En quid agis. ſiccas inſana canicula meſſes
Iādudum coquit ⁊ patula pecus omne ſub vlmo eſt
Per. Iu.
Unus ait comitum: verū nec. ita ne. ocyus adſit
Per.
Huc aliquis: nemon. turgeſſit vitrea bilis
Finditur archadie pecuaria rudere credas
Iam liber ⁊ poſitis bicolor membrana capillis
Inqꝫ manus carthe: nodoſaqꝫ venit arundo:
Tunc queritur craſſus calamo ꝙ pendeat humor.
Nigra ꝙ infuſa vaneſcat ſepia lympha:
Dilutas queritur geminet ꝙ fiſtula guttas.

ASCEN. Nempe hoc aſſidue ⁊c. In hac ſatyra vt dixi reprehendit poeta prediuites adoleſcētes qui cum nobiles ⁊ inſignes imprimis haberi velint ſunt tamē maxime ſegnes.i.ſeorſum ⁊ ſeparati ab igne.i.vehemētia animi.nā ignis maxime actiuus ſuperbiunt de nobilitate generis ⁊ copia diuitiarum quarū nihil ad eos pertinet. Introducit autē pedagogum ac familiarē admonitorem adoleſcentē diuitem ad ſtudioſam operationē cohortantem: docetq; qui talibus monitis non' obtēperant: ita in animo mori vt qui medicis non parēt in corpore. Eſt ergo mixtū genus poematis: nam ⁊ poeta loquit̄ ⁊ perſone introducte: q̄ vt diſcernant̄ ſcripſi in capite loquentium nomina ſic. Mo. id eſt monitor Per.i.perſius Ju.i.iuuenis.| Nēpe hoc aſſidue: verba ſunt monitoris hoc eſt vnius comitū vt dicet poeta.ibi.vnus ait comitū: qui puerū delicatum vſq; ad quintā horā diei decumbentē in lecto acrius increpat Verum ne: ita ne: verba ſunt pueri fugiētis ſe neſciſſe q̄ iam prouectior ſit dies: cuius mores graphice admodū exprimit poeta. Turgeſcit ⁊c. verba ſunt poete narrantis indignationē pueri rudere hic primā producit: apud Ver. lib. vij. vbi dicit ſera ſub nocte rudentē participiū eius eandem corripit: eſt ergo anceps. Pecuariū eſt copia pecorum aut pecudū. pecus autem eſt omne qd̄ humana caret effigie: hic autem pecuaria archadie aſini ſunt: qui plurimi ⁊ ſane magni in archadia naſcunt̄. vnde Iuuenalis archadiacū iuuenē: aſinum vocat.i.tardum vt eſt aſinus. Bicolor membrana: ouina videlicet. nam vitellina vtrinq; candeſcēs precioſior eſt q̄ vt in ea ſcribere diſcatur. ouina autē ea parte qua pili depoſiti ſunt ſubruffa eſt: in interiore aūt cādidior. Sepia notus piſcis eſt cuius caro inteſtinis minutim conciſis perſimilis eſt. cuius autem ſanguine loco attramenti quandoq; vſi ſunt. Sed ne a britannico bene recitata repetam.

Cōſtructio. ¶ Ordo eſt vt incipiam a ſeptimo verſu ſic. Unus comitum.i. familiarium aut pedagogorū aut cōdiſcipulorū ait: ad puerum diuitem ⁊ negligentē atq; quinq; horis poſt ſolis ortum adhuc decumbentē in lecto. Nempe.i.vt ſemel atq; iterū veniā dederimus. Nempe.i. nonne certe: tu ſupple facies aſſidue id eſt continue. hoc eſt ſingulis diebus. hoc.i. cubabis quinq; horis poſt ſolis ortum mane clarum.i.ſol matutinus: vel claritas diei iam intrat feneſtras ⁊ extēdit id eſt illuſtriores ⁊ apertiores ac maiores videt̄ facere lumine' id eſt claritate ſua rimas id eſt fiſſuras anguſtas.i.arctas. Nos ſtertimus. irriſio eſt qua quū de alijs manifeſte loquimur noſtram perſonam inferimus. hoc eſt: ergo tu ſtertis id eſt profunde dormis ſupple tantū quod ſufficiat id eſt ſatis ſit deſpumare id eſt ſpumis ⁊ vaporibus aſcendentibus cerebrū purgare ⁊ euacuare falernum id eſt vinum montis falerni: indomitum.i. nullo modo dilutum: ſed merum ⁊ ita acre atq; penetratiuū: ſtertimus inquā dum id eſt donec linea protracta ſcȝ in ſolario id eſt in circulo diuiſo per. xij. aut. xxiiij. lineas equaliter diſtātes ac. xxiiij. horas diei repreſentantes quas quotiens pinne aut ſtilo (?) itis in medio poſiti vmbra contingit ex aduerſo ſolis: horam pertranſiſſe certū eſt: donec ergo linea

tangitur quinta vmbꝛa.i.dum linea quinta tāgitur vmbꝛa:ſed verſus
melius ſtet dicendo quinta vmbꝛa:ꝙ̃ quinta linea.Senſus autem eſt.
donec ſol pertranſierit quinqꝫ.hoꝛas dici:qđ egre ferendum eſt. vnde
ſubdit.En quid agis:canicula id eſt ſtella illa ardens que etiā ſyrius
dicitur inſana id eſt rabioſa:⁊ quēlibet eſtu ſuo moꝛdens coquit id eſt
maturat aut hyperbolicos quaſi conquoquit propter nimium eſtum
meſſes id eſt ſegetes ſiccas:hoc eſt ariſtas.ſi enim ſicce ſunt iam non
matureſcunt:ſed potius coquuntur.iādudum id eſt iam ⁊ pauloante:
puta hoꝛa vel duabus ⁊ omne pecus eſt iādudum ſub vlmo:patula id
eſt ſemper patente ⁊ extenſa. Reſpondet ille doꝛmitoꝛ verum ne ſupple
ſis:ita ne ſupple eſt:aliqͥs adſit id eſt adueniat:huc id eſt ad me:ocyus
id eſt cito nemon id eſt nemo:ne ſupple audit aut venit.et hoc ſtoma-
choſe dicit perditus adoleſcēs vnde de eo dicit poeta bilis vitria id eſt
cholera amara et fellina vitrino colere:turgeſcit id eſt inflatur.et ipſe
adoleſcens finditur id eſt rumpitur indignatione ⁊ crepitu ac ſtoma-
chatione:ita ſupple vt credas id eſt quilibet credere poſſit:pecuaria ar
cadie id eſt aſinos qui arcadie id eſt aſinos qui in archadia plurimi gi
gnunt̄:rudere id eſt ſonitum aſini naturalem emittere.Jam id eſt pau-
lo poſtꝙ̃ ſurrexit liber venit in manus id eſt accepit librum in manum
membꝛana bicoloꝛ id eſt duoꝛum coloꝛum.albi ⁊ ſubꝛuffi:ſcilicet capil-
lis id eſt pilis membꝛane poſitis id eſt depoſitis.vel potius liber venit
in manus:membꝛana bicoloꝛ venit in manus ⁊ carthe id eſt quam vul
gus papirum appellat:venerūt in manum:⁊ arundo nodoſa id eſt ha-
bens internodiū venit in manus adoleſcentis:⁊ hoc capillis eius poſi
tis id eſt diſpoſitis ⁊ pexis.iam id eſt pauloante.et ſupple adoleſcens
ille tenellus:queritur id eſt conqueritur tunc id eſt quia:humoꝛ id eſt
attramenti:craſſus id eſt fluens pendeat id eſt adhereat:calamo id eſt
inſtrumento quo ſcribitur:ſed in italia calamis ſcribunt:ſicut in fran-
cia pennis.et queritur id eſt conqueritur:quod id eſt quia:ſepia id eſt
ſanguis ſepie piſcis:quo pꝛo attramento vtitur:vaneſcat id eſt defluat.
limpha id eſt aqua infuſa.hoc eſt de altero dicit ꝙ eſt craſſius:de alte
ro ꝙ eſt nimis fluidum.et queritur ꝙ fiſtula id eſt calamus fiſtuloſus
id eſt concauus:geminet id eſt duplicet:guttas ſcilicet ſepie aut attra-
menti diffuſas id eſt in duas partes fuſas:cum vnum elementum in-
tenderit feciſſe.

NEmpe hoc aſſiduo:iuuētutis tempoꝝ ſuoꝝ deſidiam Jo.Britan.
⁊ circa virtutē negligētiam inſectat̄:que maioꝝ diui-
tijs auctoꝛitateqꝫ contēta bonas artes nō curat.Mo-
netqꝫ virtutibus ⁊ diſciplinis dum tenera eſt etas vo-
candum eſſe.partes ſuas ad repꝛehendendū perſone
dat introducte.Hoc aſſidue legēdum eſt cum indigna
tione ⁊ repꝛehenſione ⁊ geſtu adiuuandū eſt ſubaudi
facis vt ſit ſemp quidē ſtertis.Sequitur enim ſtertimus.Aſſidue.hinc
erūpit fremitus poete ꝙ hoc aſſidue faciat.Clarū mane hoc loco ma-
ne:qꝛ nomini adiunctū eſt:nomē efficit̄.Uirgilius.Mane nouum:al's
aduerbiū eſt.Deſpumare.coquere ſumptū a vino:qđ p multaꝫ ſpumā

coqui ſolet ad dulcedinē. Lucanus indomitū merore cogens ſpumare
Falernū. falernū. Indomitū durum difficile incoctū. Falernū. ſm nobilitatē fa-
lerno vino dedit Auguſtus cum ſetinū vinū cunctis pretuliſſet. dictum
vt tradit Silius italicus a falerno agricola q̄ prim⁹ eas vites coluiſſe
dicitur. vt autē placet plinio a falerno agro campanie. vñ Martialis.
Scelus eſt iugulare falernū. Et dare campano toxica ſeua mero. nam
falernus ager a ponte campano leua petentibus vrbanam coloniam
ſyllanam capite cōtributam incipit nigri coloris eſſe martialis docet.
Candida nigreſcant vetulo criſtalla falerno. Idem alibi. Marmorea
fundens nigra falerna manu. Quinta dum linea tangitur vmbra. hic
indignatur. q̄ ea hora ſtertat qua in negocijs homines maxime exer-
cebantur. Martia. in quintam varios extendit roma labores. Umbra
Horarū obſeruatio. quinta. Horaruꝫ obſeruatio auctore plinio apud romanos varia fuit.
duodecim enim tabulis ortus tantū ⁊ occaſus nominabātur. Poſt ali-
quot annos adiectus eſt ⁊ meridies accenſo conſulum id pronūciante:
ſed hoc ſerenis tantū diebus. Uſq̄ ad primuꝫ punicū bellum. M. Uar.
romanis ſolarium horologiū primum ſtatutū in publico ſm roſtra in
colūna tradit bello punico primo. M. Uale. Meſſalla conſule catina
capta in ſicilia deportatum: inde anno vrbis quadringētēſimo ſeptimo
nec cōgruebant ad horas eius linee. Patuerūt tamen eis annis vnde-
centum. Nubilo tamen tempore incerte fuere hore vſq̄ ad Scipionem
Clepſidra. naſicā: qui primus aqua diuiſit horas eque noctium ac dierū. Idq̄ ho-
Gnomonica. rologium clepſidra appellatum eſt vmbrarum rationeꝫ: quam vocant
Sciotericon gnomonicem inuenit Anaximenes mileſius anaximandri ⁊ taletis di-
Canicula. ſcipulus. primuſq̄ horologiū quod appellatur ſciotericō lacedemone
oſtendit. En quid agis? alia increpatio in deſidē. Siccas meſſes id eſt
ea hora eſt dici qua in agro ſegetes calore ſolis torrētur. et tu dormis:
ſicq̄ cum indignatione ⁊ reprehenſione legendum eſt. Inſana canicu
la. Canicule vt ſcribit Pli. ex ortu ſolis vapores incēduntur: feruēt ma
ria: fluctuant in cellis vina: mouent̄ ſtagna: ⁊ canes auctore Plinio to-
to eo ſpacio maxime in rabiē agunt̄. vñ inſanā dixit. i. nō ſalutiferā Ca
nicule ſyderi frugib⁹: vt ſcri. Uar. inimico rufe canes immolabant̄: vt
fruges flaueſcētes ad maturitatem perducerent̄. Inter ſolſtitium ⁊ ca
niculam eodē auctore plerīq̄ meſſem faciunt. Coquit maturat. Patula
pecus omne ſub vlmo. circiter eīm: meridianos eſtus paſtores oues dū
deferueſcāt ſub vmbriferas ruges ⁊ arbores patulas ſubijciūt: quoad:
refrigerato aere veſpertino: rurſus paſcant ad ſolis occaſum. Un⁹ ait
comitū hoc cum ſuperioribus cōiungitur: vt ſit ſenſus. Unus comitum
dixit: que preceſſerūt deſidioſo. Uerūne verba deſidis ſubaudi eſt vt ſit.
Uerūne eſt ita diem eſſe? Ocyus adſit huc ali. argute ſatiſq̄ lepide de-
dis naturam expreſſit qui repentino impetu ferri videtur cum eum ſta
tim laboris tedeat. Nemon. emulatio eſt horatij. Nemon oleum ferit
ocyus: ⁊ ea voce legēdum qua irati inclamant. Turgeſcit vitreabilis:
verba poete irridētis tam ſubitum ad virtutē apparatum quem celer-
rime ſcit defecturum. Uitrea an inflata ⁊ tumida: vt vtrum qđ ab arti-
fice fiſtula inflatur. vt ideo vitrea dixerit quia: turgeſcit preceſſerit. An

quod magis placet.lucida ⁊ clara q̄ hominez oīa effundere ⁊ apire cogit.vnde Hora.dixit.Splendida bilis.Bili:vñ biloſus vomitus dicit̃. ¶Finditur:rūpitur pre nimia indignatione nullum ſibi adeſſe.Arcadie pecuaria.verba poete irridētis Arcadie pecuaris.i.aſinos q̄s egregios progenerat arcadia.Pli.de his ita ſcribit.Sed mularuz maxime pro generatiōe patria etiā ſpectatur in his arcadibus in achaia:in italia reatinis.De iiſdē ſic ſtrabo vbi loquitur de arcadia.Fertilis autem pecori paſcua preſertim equis atq3 aſſinis equarum ſuppoſitoribus. Uarro itē ſic ſcribit.Hoc em̄ nomine aſini arcadici in greci notabilitati.In italia reatini.hinc eſt illud Iuue.Nil ſalit arcadico iuueni.i.aſinino.Rudere.Perſius primā ꝓducit.Alij ꝟo auctores corripiūt.Uir. Grauiterq3 rudentes.Et ſera ſub nocterudētum.Ouid.Ut rudit a ſcabra turpis aſella mola.iam liber:chartā alexandri magni victoria repertam fuiſſe.auctor eſt Marcus Uarro condita in egypto alexādria: antea non fuiſſe chartarum vſum Palmarum folijs primo ſcriptitatū: deinde quarūdam arborum libris.vnde libri nomen accepere. Tunc queritur:ecce q̄z cito virtutem faſtidiat deſidioſus.Nigra ſepia.piſcis eſt marinus:qui vbi ſenſit ſe apprehendi:effuſo attramēto qd̄ pro ſanguine huic eſt:infuſcata aqua abſconditur.Deſio ita meminit Celſus Mouent aluum ſalſamenta:oſtrea pelorides:echini:muſculi:⁊ oēs teneri piſces ſepiarū attramētum.Huius ſanguis pro attramēto in vſu erat.Uaneſcat querit̃ atramentū ita aqua dilutū eſſe:vt ex charta ſtatim abeat.Fiſtula.calamus quez ſupradixit arūdinem.Guttas.gutta auctore palemone vincentino dicitur cum ſtat:ſtilla cum cadit.

Charte inuē tum.

Serpia.

Gutta ſtilla

Mon.

O miſer inq3 dies vltra miſer:huccine rerum

Uenimus.at cur non potius teneroq3 palumbo.

Et ſimilis regum pueris papare minutum

Poſcis:⁊ iratus mamme lallare recuſas.

An tali ſtudeam calamo.cai verba.quid iſtas

Succinis ambages.tibi luditur:effluis amens:

Contēnere:ſonat vitium percuſſa maligne

Reſpondet viridi percuſſa fidelia limo.

Udum ⁊ molle lutum es nunc nunc properandus ⁊ acri

Fingendus ſine fine tota:ſed rure paterno

Eſt tibi far modicum purum ⁊ ſine labe ſalinum
Quid metuas. cultrixq; foci ſecura patella
Hoc ſatis. an deceat pulmonem rumpere ventis
Stemmate, ꝙ thuſco ramum milleſime ducis:
Cenſoꝛẽq; tuum: vel ꝙ trabeate ſalutas
Ad populum phaleras: ego te intus ⁊ in cute noui
Non pudet ad moꝛem diſcincti viuere natte
Sed ſtupet hic vitio: ⁊ fibꝛis increuit opimum
Pingue: caret culpa: neſcit quid perdat ⁊ alto
Demerſus ſumma rurſus non bulit in vnda.

ASCEN. ¶O miſer ⁊c. Conſequẽter ponunt verba monitoꝛis conſocij: ſcilꝫ q̃s poſſunt poete. Attribui eo ꝙ mere philoſophica ſunt. ¶Oꝛdo eſt. O miſer ſup. adoleſcẽs: ⁊ miſer ſupple futurus vltra. i. ꝯſequenter in dies. ſ. perpetuos. huccine id eſt nõne venimus. i. peruenimus hunc rerũ. i. ad huiuſmodi ſtatum ⁊ molliciẽ animi. At id eſt ſed ſi ſup. tam tener ac delicatus eſſe vis cur non poſcis id eſt exigis potius q̃s ſic ſup. querulari: papare. i. papã. i. pultem appellare quotiẽs quid' obeſt minutũ. i. imperfecte pꝛolatũ moꝛe infantili. exiſtens ſup. ſimilis palumbo. i. pullo palũbino aut columbino tenero qui ſine vlla reſiſtentia dũ impulmis capitur matrem cum gemitu inclamat: ⁊ ſimilis pueris regum. i. ditiſſimoꝛum qui ſibi pꝛo lybito omnia ſuccedere volunt' ⁊ cur non potius recuſas. i. renuis pꝛe moꝛoſitate ⁊ petulantia ac faſtu puerili cum ſis ita delicatus: lallare. i. lente lac trahere: aut blande loqui moꝛe delicatoꝝ puerozum a nutricibus ſic inſtitutoꝛum exiſtens iratus mamme id eſt nutrici poꝛrecture mãmas. Reſpondet iuuenis ſiue adoleſcens cuꝫ indignatione: egre ferens ſcilicet ꝙ repꝛehẽdatur a tali. ⁊ dicit. An. i. nũ quid ego ſtudeã. i. ſtudere poſſim tali calamo. q. d. nequaq̃. Ad q̃d monitoꝛ. Cui verba ſu. facis. ⁊ quid id eſt ad quid ſuccinis id eſt clam aut implicite canis: iſtas ambages id eſt iſta vilia verboꝛuꝫ inuolucra. Luditur id eſt agitur modo tibi. i. ad commoditatem aut perniciẽ tuam. ⁊ eſt trãſlatio ab his qui aſtant ludentibus ⁊ rident ſiue hic ſiue ille perdiderit: dũmodo caſus nouus contingat: ⁊ nihil ad ſe ꝑtinere noſcant. at ſi cum altero ludentiũ pecuniam depoſuerint: non vtiq; riderent. q2 ipſis tunc luderetur. Luditur ergo tibi id eſt res, tua agitur non mea.

debeo te cohoꝛtari ad virtutem: quo facto fecero partes meas: ⁊ ſi mo
nentem aſpernaberis: tuum incōmoduꝫ feceris: qꝛ ergo monitis meis
obſtas: ⁊ monentem iniquo animo fers: tu amens. i. ſine mente: ef
fluis: id eſt futilis es ⁊ nihil virtutis ⁊ conſtantie in te tenens: ſicut la
gena male compacta dum effluit nihil boni humoꝛis tenet: ⁊ ergo tu
contēnere: id eſt contēneris. penultima longa. eſt eñ futuri tempoꝛis
hoc eſt aſpernaberis tanꝗ homo leuis ⁊ futilis. Fidelia. i. vas terreū
hoc eſt tu qui ex terra es percuſſa. i. dum percutitur iuncturis digitoꝝ
ab emere volentibus: ſonat: id eſt ſono indicat vitium: id eſt rupturā
aut malum coctionem. ⁊ ſupple ipſa fidelia percuſſa: id eſt dum per
cutitur: reſpondet maligne: id eſt diſſone viridi limo: id eſt adhuc mi
nus cocto et crudo. hoc eſt tu dum modica caſtigatione pulſaris tur
geſcis ⁊ inflaris ⁊ maligne reſpondes: per quod oſtendis imperfectio
nem tuā: qꝛ adhuc crudus ⁊ indigeſtus es. vnde ſubdit. tu es lutū vdū
id eſt humoꝛe externo madens. ⁊ molle: id eſt nondum coctum hoc eſt
tu nondum es bonis doctrinis aut experientia eruditus: ſed ne foꝛma
tus quidem qꝛ tu es: pꝛoperandus id eſt feſtinanter foꝛmandus: nunc
nūc. i. in adoleſcentia aut pueritia dum adhuc flexibilis ⁊ mollis es: ⁊
fingendus: id eſt cōponendus ⁊ foꝛmandus. acri rota qua figuli vtun
tur ſine fine: id eſt ſine intermiſſione: hoc eſt iam nunc erudiendus et
refoꝛmandus es in moꝛibus ⁊ inſtitutis viuendi. Sed rure paterno.
Ponit monitoꝛ quaſi per modum obiectionis ea de quibus adoleſcen
tes fere ſuperbire ſolent: videlicet ſatis amplum patrimoniū: quo freti
nihil boni operari volunt: quaſi vero virtutes ⁊ ſcientie ad ſolas diui
tias accumulandas valeant: cum veri virtutum ſcientiarumqꝫ amato
res diuitias aſpernentur. Erant ergo miſeri parentes qui tantopere
laboꝛant filios ſuos diuites efficere cum eos ſic perdant. minimeqꝫ di
uites reddant. quia plures videmus diuites fieri ꝙ permanere. Uide
tur autem loqui monitoꝛ quaſi perſuaſum ſit romanis illud a deo pe
tendum quod Sapiens. Pꝛouerb. xxx. ſic pꝛecatur. Mendicitatem ⁊ di
uitias ne dederis mihi: tribue tantum victui meo neceſſaria: ne foꝛte
ſatiatus illiciar ad negandum ⁊ dicaꝫ quis eſt dominus: aut egeſtate
compulſus fuero ⁊ periurem nomen dei mei ⁊c. Non enim dicit eum
confidere in multis diuitijs: ſed quaſi ſecurum eſſe ⁊ negligentem pꝛo
pter cōpetentes ⁊ ſufficientes. ⁊ ita intelligo hunc locū vtcunqꝫ alij in
telligāt. ¶ Oꝛdo igitur eſt. Sed ſupple foꝛte dices mihi: ꝙ far: id eſt ge Conſtructio
nus illud frumenti quo diu romani veſci ſoliti ſunt facientes ex eo
pultem: modicum: id eſt quod non reddat te ſollicitum ad cuſtodien
dum et quod a frugi et bono patre tibi derelictum eſt. vnde addit. eſt
tibi ruſe paterno: non conducticio: ⁊ ſalinum: id eſt ſalis repoſitoꝛium
quod pꝛopter ſacrificia que non ſine mola ſalſa fiebant religioſe cu
ſtodiebant purum et ſine labe eſt tibi quid metuas: quaſi dicat nihil.
qꝛ far ⁊ ſal homini frugi ⁊ parco pꝛo cibo ſuppeditare poſſunt ⁊ aqua
pꝛo potu. pꝛeterea patella: id eſt vas patens: ſecura: id eſt non ficti
lis aut cito frangibilis: ſed ex ere aut ferro futili: vt ſecura ſit: id eſt ſe
curos: hoc eſt ſine cura faciat: cultrix. i. oꝛnatrix foci. i. culine a parte

totum.q.d.etiam eſt tibi ſuppellectilis ſatis vt ſecurus ſis. hoc ſatis.i. nunquid hoc ſatis eſt vt intumeſcas? quaſi dicat non quia ea non ſunt propria bona: ſed parentibus debentur: preterea quia modica ſunt: nõ prebent ſuperbiendi efficaciam. Uerum id genus hominis qui a claris maioribus orta ſunt ſi de opibus ſuperbire non poſſunt: de generis no bilitate ſuperbiũt. Unde ſubdit. An deceat rumpere pulmonẽ ventis id eſt inflari timore ſuperbire: ꝙ id eſt qꝛ o tu milleſime: id eſt poſt mil le claros viros edite: ducis.i. producis ⁊ ramũ.i. propaginẽ: ſtemmate: i. in ſtẽmate hoc eſt arbore cõſanguineitatis. tuſco: id eſt nobilium thu ſcie ſiue ethrurie quaſi dicat ob id ſuperbire non debes: quia hec nobi litas maiorum eſt non tua cum nihil preclari egeris. Sed priuſꝙ per gam pauca prenotabo. Primo ꝙ ſm cõmentarios aut auctor dixit mil leſime pro milleſimus aut milleſimũ: vt ſit ꝙ tu exiſtens milleſimus in ordine progenitorum ducis ramũ vel ꝙ tu ducis ramũ: milleſimũ. Secundo ꝙ non dicit eum milleſimum ad vituperationem: ſed ad ma teriam ⁊ occaſionem gloriandi: quando eñ plures clari viri nos pre ceſſerunt: tanto generoſiores ſumus. vnde in cõtumeliam generis qui primi magiſtratũ in domo ſua adepti erant noui homines dicebantur Clarum ergo ⁊ glorioſum eſt milleſimũ eſſe in ſtẽmate tuſco. qꝛ ex tu ſcia omnes fere nobiles romani orti erant: ibi eñ erãt duodecim lucu mones qui ſinguli lictores ſingulos preſtabant princi. Unde lictores rome quoqꝫ duodecim erant. quinetiam inſignia romanorũ ab ethru ſcis accepta ſunt. Lucumones autẽ illi erant reguli: ſicut quos in fran cia duodecim pares appellant. Ex illis autẽ ortus eſt mecenas. vnde ab antiquitate generis laudat eum horatius in principio carminũ di cens. Mecenas at auis edite regibus. Et libro primo ſermonũ ſermo ne ſexto dicit ſic. Non qꝛ mecenas lydorum quicquid etruſcos Inco coluit fines nemo generoſior eſt te. Iactant autẽ tuſci ſe a tuſco rege fi lio herculis denominatos: quod ⁊ feſtus approbat: ⁊ ſic ſine h ſcribere tur. Plinius vero libro tertio docet ꝙ a ſacrificio ritu lingua grecorũ thuſci ſunt dicti: tyo eñ ſacrificio ſignificat. De thuſcia aũt late ſtrabo libro quinto loquitur. Qꝛ ergo pulchrum eſt multos habere claros vi ros: ideo vocat eum milleſimũ ſed in ita ſuperbientes dicit ſic Iuuena lis. Stemmata quid faciunt: quid prodeſt pontice longo ſanguine cen ſeri. Et paulopoſt. Si corã lepidis male viuitur quaſi dicat nihil. Stẽ ma ergo quod a britannico bene deſcribitur fiebat nõ omnino diſſimi liter arbori geſſes aut conſimili in qua per ramos quotus quiſꝙ ſit co gnoſcitur. Ordo eſt. An deceat rumpere pulmonem ventis: ꝙ.i. quia o milleſime: id eſt tu qui milleſimus in progenie clarorum virorum es ducis ramum in ſtemmate thuſco: id eſt nobiliũ vt poete thuſcorũ regũ vel ꝙ o trabeate: id eſt ornate inſigni augurũ regum qui collegio pro pter nobilitatem generis eſſe potes: ſalutas cenſorem tuum i id eſt de genere tuo. Uerba taciti de nerone nihil ad hunc locum faciunt: qꝛ nõ trabeatus: ſed nomine ſuo in contemptum ſalutabatur. vbi enim di

Phaleratꝰ equus.

gnitas ampla eſt: indignum eſt proprio nomine ſalutari. contra vbi officium vile. Ad populum phaleras. pulchra eclipſis ſumpta ex com

ſuetudine loquentiū. Nam qui quid alio ablegant: non omnia verba
exꝑimunt pꝛeſertim ſi ſtomachant. Senſus ergo ⁊ oꝛdo eſt. Traduc
⁊ defer ſup. ad populū phaleras.i.oꝛnamēta generis tui vnde inani-
ter ſuperbis ſicut equus phaleris.i.oꝛnamētis ſuis: que tamē ipſi pꝛo-
pꝛia non ſunt: nec ſi bene iudicemus honoꝛē: ſed ſeruitutis notā infe-
runt. Nec vero abſurdū fuerit ſi dixero reſpexiſſe ad fabulam Eſopi
quam Flaccus libꝛo pꝛimo epiſtolarū ad fuſcum ariſtiū ſic ponit. Ser
uus equū pugna melioꝛ cōibus herbis. Pellebat donec minoꝛ in certa
mine longo. Imploꝛauit opes hoīs: frenūq̄ recepit. Sed poſtq̄ victoꝛ
violens diſceſſit ab hoſte. Non equitē doꝛſo: nō frenū depulit oꝛe. Ser
uus inquit foꝛtioꝛ in bello pellebat coꝛnibus ſuis equum ex cōmuni-
bus herbis: equus autem imploꝛauit opes ab homine ⁊ accepit frena
⁊ phaleras: ⁊ ſic inſidente homine expulit quidē eruū: ſed in perpetua
manſit ſeruitute. Dignitatē autem ſtatus ⁊ officij eſſe magno oneri ⁊
multam libertatē auferre oſtendit idem flaccus ſaty.vj.lib.pꝛimo ſer-
monum. Magna autē neceſſitas honeſte viuenti oꝛitur ex nobilitate.
Nam vt dicit Iuue. Omne animi vitiū tanto conſpectius in ſe Crimen
habet quanto qui peccat maioꝛ habet. Bene ergo dicit monitoꝛ: tranſ-
fert ſupple phaleras.i.oꝛnamenta generis tui ad populum qui ſtupet
in titulis ⁊ imaginibus: non autem ad me: qꝛ ego noui te intus: id eſt
intrinſecus ⁊ in cute: id eſt intra cutem: non ſolum in ſuperficie: qꝛ ſcio
q̄ non pudet te viuere ad moꝛem natte: illius hominis neq̄ ⁊ diſcincti
id eſt diſſoluti ⁊ incōpoſiti in moꝛibus: qui verſus poteſt legi etiam in
terrogatiue. Et quo ſcias te grauius peccare: hic ſcꝫ natta ſtupet.i.ſtu
pidus effectus eſt vitio.i.ex ꝯſuetudine peccādi: ſicut dentes ſtupeſcūt
ex cibo crudo ⁊ acetoſo: ⁊ pingue opimum: id eſt obeſitas ⁊ ignauia
craſſa increuit.i.conſolidata eſt fibꝛis.i.inteſtinis ac pꝛecoꝛdijs eius
ipſe caret culpa: id eſt non pꝛauitate: ſed cōſuetudine peccat que tamē
non excuſat: ⁊ ipſe neſcit quid perdat: qꝛ de honoꝛe non amplius ſolli-
citus eſt ⁊ ex veterata conſuetudine non ꝑcipit dedecus ſuū ⁊ ipſe de
merſus: alto.i.in pꝛofunda vitioꝛum voꝛagine nō bullit.i.nō eleuatur
per modū aque bullientis que quod in fundo eſt ſepe ad ſumma redu
cit: rurſus in ſumma.i.in ſupꝛema vnda.i.inundatione aut parte aqua
rum: hoc eſt immerſus vitijs q̄ non curat amplius emergere: ⁊ ex eis
ſe liberare ac tergere: atq̄ ſi ad ſanctas litteras reſpicere volumus: fri
gidus totus eſt tu vero tepidus: qui tibi places: ac ſuperbis de virtute
⁊ generoſitate parentum. De tali autem vite. Apo.iij.
O miſer inq̄ dies miſer: ſatyꝛica exclamatio in deſidioſi excuſationes. Iohā. Brit.
Huccine rerum venimus tanta ne ⁊ animi ⁊ coꝛpoꝛis mollitie ſumus
vt virtutem nullo laboꝛe partam velimus. At cur non potius: inſultat
per irriſionem nimie mollitiei. Similis regum pueris qui delicto victu
aluntur. Papare verbum tractum a voce pueroꝛum qui cibum peten- Papare.
tes ita dicere ſolent. Cato de liberis educandis. Cum cibum ac potio-
nem: buas atq̄ papas vocent: ⁊ matrem mammam ⁊ patrem tatham.
Papare hoc loco verbum pꝛo nomine poſitum eſt: vt alibi. Et noſtrum
iſtud viuere triſte: vt ſit papare minutum: id eſt cibum minutum: ⁊ con-

fractum:qualē pueri poſcunt appellātes vt diximus cibū papas ⁊ po-
tionē buas. Nec illis aſſentio qui minutal hoc loco pro minutū legūt.
Nam is cibus infantibus haud quaꝗ̃ conuenit. Iratus mamme:mā-
me poteſt eſſe datiui caſus: vt ſit iratus mamme poteſt eſſe ⁊ genitiui:
vt ſic dicas:recuſas lallare mamme.i.blāditias matris : quā mammā
vt dictum eſt appellabant antiqui. Mar.Mammas atqꝫ thatas habet
Lallare. afra:ſed ipa thatarum.Dicit mammarū maxima mamma poteſt.Lal
lare.i.blandimentū matris:que flentibus liberis ſic blādiri ſolet.An
tali ſtudeā calamo verba deſidioſi excuſantis. Hora.Culpant̄ fruſtra
calami.Cui verba: verba poete irridentis.q. d.teipm non me decipis.
Sicqꝫ ſubaudi das vt ſit:cui verba das . Succinis cōpoſitū a ſub ⁊ ca-
no.Tib.lib.j.tua res agitur.ſumptum eſt a ludo in quo agitur pro eo
qui pecuniā expoſuit.Effluis amens.apte fictili non cocto deſidioſuꝫ
⁊ mollē comparat.Contēnere Hora.Contēnere miſer vitanda eſt im-
proba ſyren deſidia. Sonat vitium percuſſa:perſtat in metaphora va-
ſis:per quā oſtēdit:queādmodū fictilia male cocta emptori vitiū indi-
cant ſi percuſſa fuerint ita ⁊ deſidioſos nullius virtutis inueniri. Ma-
ligne reſpondet: deeſt ⁊ Fidelia vas fictile:dicta ꝙ fideliter recondita
ſeruet Udum et mol.lu.es.a metaphora nō deſcendit.i.rudis ⁊ ſine ali
qua virtutis cognitione: ⁊ ideo denuo reformandus : quale eſt lutum
quod nondum alicuius vaſis formam accepit:ſed rudis tm̄ eſt maſſa.
Nunc nunc prope.i.cum properatione formandus ſed rure pa.Eſt ti.
f.m.ironia eſt poete occurrentis excuſationibus deſidis.q.d.non mirū
eſt ſi liberalibus ſtudiis ⁊ virtutibus nō incumbis cum maioꝝ diuitiis
⁊ auctoritate contētus eſſe poſſis . Sed rure paterno.i.ex agris pater-
nis que ad victū ſunt ſatis colligis:vt iam neceſſariū non ſit te virtutē
querere.Far.mo.hinc erumpit indignatio cuꝫ nec locuplex ſit. Po.ro.
ferre tantū trecentis annis vſum fuiſſe tradidit verius auctore Plinio
purum ⁊ ſine labe ſa.q.d.per ironiam.iam maiorum tuorū gloria ⁊ au-
ctoritate contentus eſſe debes:cum tibi ſalinum ⁊ patella maiorū tuo-
rum quibus quondā in ſacris vtebantur: relicta ſint.nam ſalino ⁊ pa-
tella vtebantur ad ſacra.vnde.C.Fabritium ſcribit valerius patelam
Salinum. deorum ⁊ ⁊ ſalinū habuiſſe.Emilium quoqꝫ papum addit cum heredi
tatis nomine ea accepiſſet:religionis cauſa a ſe ab alienanda non pu
taſſe.Purum.i.defecatum.nam ſalinū argenteum erat.hinc irridet ho
minis elationē ⁊ ſuperbiā.Quid metuas ironicos.i.non tibi metuen-
Patella. dum eſt etiam relicta virtute cum ⁊ diues ⁊ nobilis ſis. Patella ſe.iro-
nice quaſi dicat ad quam parandā nullam curam ⁊ laborem ſuſtinui-
ſti:cum eam a maioribus tuis partē acceperis.Patella a patina : quā
a patulo dixerunt teſte var. Hoc ſatis:putaſne inde pendere nobilita-
tem hominis ? per quod monet non in aliena gloria : nec in diuitiis:
ſed in propria veraqꝫ animi virtute nobilitatem conſiſtere. Pulmoneꝫ
rumpere ve:id eſt in ſuperbiam afferri ꝙ ortus ſis ex ſplendida ⁊ nobi
li familia.Sicqꝫ docet:vt dictum eſt nobilitatē homini parari:non di-
uitiis:neqꝫ maiorum gloria:ſed ſola ⁊ propria animi virtute.Iuxta il-
lud Iuue. Nobilitas ſola eſt atqꝫ vnica virtus. Stemmate ꝙ thuſco.

ra.mil.du. Nam multi gradus et veluti rami ſunt propinquitatis in
affirmitate ⁊ cognatione diſpoſiti. Steinmate thuſco a nobilitate thu= Thuſcia.
ſca. nam thuſci a thuſco rege filio herculis ſuut dicti: auctore feſto no-
biliſſimi propter originē ſunt habiti. nam ⁊ lucumones reges habebāt
⁊ maximā olim italie ſuperauerāt partē. hinc proſena rex ⁊ mecenas
auguſti tēporibus. de quo Hora. Non qꝛ mecenas lidorum quicquid
hetruſcos incoluit fines: nemo generoſior eſt te. ⁊ alibi. Mecenas ata-
uis edite regibus. Stēmate. ſtemma grece. latine corona dicitur: a ſte= Stemma.
phano quod eſt corono. vnde a latinis id verbum vſurpatū eſt ꝓ ſta-
tuis maiorū: que in atrijs expreſſis: vt ſcribit Pli. Cera vultibus diſpo
nebantur ſingulis armarijs imagines que comitarentur gentilitia fu
nera. Semperqꝫ defuncto aliquo totus aderat familie eius qui vnqꝫ
fuerat populus. Stēmata ꝟo lineis diſcurrebant ad imagines pictas
De hoc ita meminit Suetonius in nerone. Caſſio longino iuriſconſul
to ac luminibus orbato: ꝙ in vetere gentili ſtēmate caij caſſij percuſſo
ris ceſaris imagines retinuiſſet. Idem in galba. Imperator ꝟo etiam
ſtemma in atrio ꝓpoſuerit quo paternā originē ad iouē: maternā ad Cenſura.
paſiphaen minois vxorē referret. ¶ Cenſoremqꝫ tuum. cenſura auctore
Plutarcho maxime omniū magiſtratuū reuerentie eſt: plurimeqꝫ pote
ſtatis cū in alijs rebus tum maxime ad morum emēdationē: nam e ſe-
natu remouere poteſt: equitibꝰ auferre equos notare infamia: cenſum
agere vnde nomē. Luſtrū concedere. In quinquenniū ea retinebat. Al
tero ex cenſoribus mortuo alterum magiſtratu ſe abdicare oportebat.
Trabeate: neronē notat: ſed latenter. Nā ei conſtat: vt ſcribit tacitus
⁊ a nobis latius in ſatyra ſequēti recitabitur. togā virilē ante tēps de-
creto ſenatus maturatā: quo capeſſende reipublice habilis videret: de
cretū inſuper: claudio libēter adulationibus cenatu cedente vt vigeſi
mo etatis anno conſulatum nero iniret: atqꝫ interim deſignatus pro-
conſulare imperiū extra vrbem haberet ac princeps iuuentutis appel
laretur additū noīe eius donatiuū militi. Congiarium plebeie: ⁊ ludi-
cro circenſiū: qđ acquirēdis vulgi ſtudijs edebat. Britannicus in pre-
texta: Nero triūphaliū veſte tranſuecti ſunt: vt ſpectaret ppl's hunc de
core imperatorio illū pueri habitu hinc ergo excandeſcit poeta: hinc
fremit oſtendēs animi generoſitate: nō aūt imperatorijs ornamentis
nobilitatē hoīs cenſeri: qbus rebus nero ppl'o ſe oſtendebat: trabeate. Trabea.
Uocatiuū poſuit ꝓ nominatiuo: vt ſi trabeatus ſalutas. Trabeā ſaty-
rica aſtutia appellat veſtē triumphalē: ne in principē tā aperte inuehi
videat. Trabeis accipio inquit plinius vſos fuiſſe reges: ſed augures
fuiſſe interprete ſeruio docet Uir. Ipſe quirinali lituo paruaqꝫ ſedebat
Succinctus trabea: augures ex primoribus preſtātioribuſqꝫ vrbis eli-
gi conſueuerūt. Vñ Cice. Gloriatur in bruto ſe a. Q. hortenſio viro cla
riſſimo in collegium augurū fuiſſe cooptatū. Q. quoqꝫ mutiū ſceuolā
augurē fuiſſe conſtat: quem in templo veſte aram ipſam amplexantem
ſyllani interfecerunt. Augur licet maximorū criminū conuictus ſa-
cerdotio nunqꝫ mulctatur: quia non honoris nec magiſtratus: ſed ſci-
entie atqꝫ artis cuiuſdam potius nomen eſt augur, que non poteſt

auferri ſicut nec medico medicina: nec muſico cātādi peritia. Salutas ad id nō ſine indignatione reſpexit: qđ ludicro cercenſiū nero obuius britānico veſtē triūphalē indut⁹ eū noīe ſalutauit: cū & ipſe a britānico noīe ſalutaret. Ad pplm phaleras. Senſus ergo eſt. Hos tuos faſtus & veſtes tuas. i. inſignia impatoria qb⁹ te oſtentas ad pplm defert. q̄ vt ait Hora. Fame ſeruit ineptus. Qui ſtupet in titulis & imaginibus. Ego cm̄ te penitus noui. q. d. ex hac ambitione nobilitatē hoīs nō pendere. Phaleras nobilitatis oſtentationē. ſumptū ab equis q̄ hmōi ornamētis gaudent. Iuue. Magnorū artificiū frangebat pocula miles. Ut phaleris gauderet equus. nā phalere ꝓprie ornamēta ſunt equorum. Uir. Primus equū phaleris inſignē victor habeto nō pudet: mirus eſt ardor poete. Non putas tibi turpē eſſe more nacte inſani hois viuere. i. nullā v̄tutis prorſus curā habere: ſed ſola maioꝝ tuoꝝ glia efferri. Natta nomē eſt viliſſimi hois de quo Hora. Ungor oliuo. Nō quo fraudat immūdus natta lucernis. Diſcincti. diſſoluti & intēperatis. Perſius alibi. Cū bene diſcincto cātauerit ocyma verne: ſed ſtupet hic vitio: dū nattā excuſat q̄ vitio nature peccat: oñdit eoꝝ excuſationē accipiēdū nō eſſe: q̄ optima mētis valitudine virtutē negligūt. Stupet attonitus eſt. attonitos eni̅ appellat cornelius celſus: quoꝝ & corpus & mens ſtupet: fit interdū ictu fulminis: interdū morbo. Uitio ſubaudi nature. Fibris increuit opimū: pingue. nam minus ſolertes habent q̄bus vt ſcri. Pli. vēter ē obeſus. Sūma rurſus nō bullit in vnda metaphora ſumpta ab his. q̄ ſemel aqua immerſi: nō facile emergūt: per qđ docet eos: qui vitio nature laborēt nō poſſe ad ſanā mentem reuerti.

Magne per diuum ſeuos punire tyrannos:

Haud alia ratione velis: cum dira libido

Mouerit ingenium: feruenti tincta veneno.

Uirtutem vt videant: intabeſcantq; relicta.

Anne magis ſiculi gemuerunt era iuuenci.

Et magis auratis pendens laquearibus enſis

Purpureas ſubter ceruices terruit imus:

Imus precipites q̄ ſi ſibi dicat & intus

Palleat infelix: quod proxima neſciat vxor.

ASCEN. Magne pater diuū &c. Uerba ſunt poete qb⁹ innuit tantā eſſe v̄tutis

pulchritudinem vt ſi eam ſcelerati conſpiciant: grauiſſimo torqueren tur dolore: q eam deſuerant quẽadmodum primo officiorum Cicero. Facies inquit honeſti ſi oculis cerneretur: mirabiles amores citaret ſapientie. Eſt aũt ſapientia plane admiranda ac veneratione digna: nam mirum in modum ad virtutem cohortatur: vt quã tam pulchrã dicat. vt eius viſus carẽtia omni tormẽto peius cruciet: ⁊ admirabilem ſui pectoris cãdorem ſignificat poeta qui non vult peccatoribus aliud malũ imprecari niſi quo ad ṽtutẽ reducãtur: qđ ſimplr malũ non eſt. Quo autẽ id ſanctius poſcat: vocat iouem ſummũ deorũ: magnũ patrẽ diuũ. q ẽm magnꝰ eſt ſignificat eũ poſſe q pater. velle: q diuũ pr ſcire nam dij oia ſciunt. preterea maxima dz velle punire tyrãnos: ⁊ eos po tiſſimũ qui ſeui ſunt. Nihil hic non artificioſe dictum: ſed ⁊ britannicꝰ explanabit ⁊ ingenioſus lector multa excogitabit. Tardiuſculus aũt ſic explanet. O magne pater diuum. i. diuorum ſeu deorum. ſ. iuppiter velis punire tyrãnos ſeuos. i. crudeliſſimos ⁊ imaniſſimos peccatores haud. i. non alia rõne. i. via: cũ. i. quãdo dira ⁊ execrabilis libido id eſt peccandi voluntas: tincta. i. imbuta feruenti veneno. i. feruida concu piſcentia q̃ tanq̃ venenum ꝑ venas diffunditur: mouerit. i. excitauerit: titillauerit: affecerit ingeniũ. i. inclinationem nobis ingenitã: nõ alia dico rõne: q̃ ſupple vt videam ṽtutem. i. decorem eius: q ꝑ ⁊ tabeſcãt id eſt quaſi tabe quadã pre triſticia conſumantur: relicta ſup. ṽtute. i. q ṽtutem reliquerũt. Eſt aũt ablatiuus in deſignatione ſequele poſi tus. Uidetur autem de eiuſmodi ſententia obſtupuiſſe auditor: quaſi parum ſit vidiſſe ṽtutem a ſe derelictã. vñ infert poeta: quaſi prius di xeris. Quid miraris? an neera iuuenci. i. bouis ſiculi. i. in ſicilia facti ad torquẽdos hoies: factus ẽm erat bos ex ere vt torquẽdus in eo in cluſis vocem bouis nõ hois ederet: ne forte humana vox ad miam cõ citaret tyrannũ. cuius rei inuẽtor primus perilũ fecerat vt narrat bri tãnicus. An ne igitur era iuuẽci ſiculi gemuerũt magis. i. vehemẽtius hoc eſt an hoies incluſi in tali boue ereo igni ſuppoſito gemuerũt ma gis: q̃ ſi ſup. tyrannus aut quiuis ſibi male ꝯſcius dicat ſibi. i. intra ſe imus imus precipites. i. in precipitiũ ⁊ ruinam: ⁊ vt catholicus dicere poſſet in eternã dãnationẽ. Et an ſup. enſis. i. mucro euaginatus: pen dens de pilo tenui: in laquearibus. i. cõtinationibus trabium auratis: auro tectis vt in domo regia ſubter. i. ſupra ceruices purpureas. i. hois purpura decorati. ſ. de modis familiario dionyſij tyrãni: terruit ma gis ipm demodẽ. ſ. q̃ ſi ſceleſtus dicat ſibi: imus: imus inq̃ precipites id eſt in precipitiũ ſceleratorum: ⁊ q̃ ſi ipſe infelix palleat id eſt pallo re cõcutiatur ex timore intus id eſt in conſciẽtia ſua: ſic ſupple q vxor proxima id eſt in eodem lecto decumbens neſciat. quaſi dicat minime quia cruciatus interior eſt omni exteriore grauior.

¶ Magne pater diuũ ſeuos. exclamatio eſt poete in eos qui nulla ṽtu tis via incedũt. totus tamen fremitus in neronem fertur: qui omni li bidinis genere etatem ſuam exercuit vt auctore Trãquillo: petulãtia libidine: luxuria: auaricia: crudelitate flagraret: ſed ne in principem innexi videatur: generaliter omniũ principum ſeuiciam inſectatur.

Cõſtructio.

precatur igiť deos vt ꝟtutū cōtemptores nulla alia pena afficiant:ꝙ
vt ꝟtutem cōtemptam cognoſcant:ꝛ ſic dolore neglecte ꝟtutis angan
tur:que homines ex ſtoicorum ſententia beatos ꝛ felices efficit. Libi-
Libido. do omnis imoderata cupiditas dr̄. Cui vt Cicero in tuſculanis ſcribit
ſubiecta ſunt. ira:excādeſcētia:odium inimicitia: diſcordia:indulgen-
tia ꝛc. huiuſmodi. Mouerit ingeniū. i. cum diu omnia libidinū genera
exercuerit. Uirtutē vt videāt. Subaudi ꝙ. An ne magis tacite cuidē oc
currit obiectioni:oſtendēs eos qui ꝟtute cōtēpta turpiter vixerūt:gra
uiori quidē pena affici cōſciētia vite turpiter acta:ꝙ quos phalaris et
dionyſi⁹ cruciarť. An ne mag. i. nō magꝭ q̄dē. ¶ Ordo ē. Era ſiculi iuuē
ci gemuerūt magis:ꝛ enſis pendēs laquearib⁹ auratis terruit magis
purpureas ceruices:ꝙ ſi ſibi dicat imus precipites. Era ſiculi iuuēci. i.
hi qui ꝑ eneū taurū a phalaride agrigētinoꝝ tyrāno ſeuiſſime crucia
bātur. Huic quū crudelitate ꝛ omī ſciētia flagraret: perillus optimus
opifex ſceleſto cupiēs placere tyrāno eneū taurū cōſtruxit:vt incluſus
Perilli. reus ſubiecto igne torquereť. ꝛ vox hoīs grauiter exclamātis mugitū
Taurus. bouis imitareť. Ceterū phalarꝭ perillū tanti muneris artificē incluſū
ipō tauro primū graui ſupplicio mortis affecit. Eius ſic meminit Oui.
Ut mun⁹ munere penſes. Da precor ingenio munera digna meo. Di-
xerat. ꝛ phalaris pene mirāde reptor. Ipe tuū pħs imbue dixit opus.
Demodis. Pēdens laquearibus. enſis. Hic cruciatū tāgit demodis aſſentatoris
Hyſtoria. dionyſij ſiracuſani: qui cū in ſmone cōmemoraret copias eius opes
maieſtatē dn̄atus rerū abūdātiā:magnificētiā ediū regiaꝝ:negaretq
vnq̄ beatiorē quēq̄ fuiſſe. Uiſne igiť inquit tyrannus o demode: quo
niā te hec vita delectat ipſe eādem deguſtare. ꝛ fortunā experiri meā
Cum ſe ille cupere dixiſſet:collocari iuſſit hoiem in aureolo lecto:ſtra
to pulcherrimo:textili ſtragulo magnificis opibus picto. abacoſq̄ cō-
plures ornauit argēto auroq̄ celato. tū ad mēſam eximia forma pue-
ros delectos iuſſit cōſiſtere:eoſq̄ ad nutum illi⁹ intuētis diligēter mi-
niſtrare:aderant vnguenta:corone. incēdebantur odores:mēſe cōqui-
ſitiſſimus epulis extruebanť:fortunatus ſibi demodes videbať in hoc
medio apparatu fulgentem gladium e lacunari ſeta equina appen-
ſum demitti iuſſit:vt impediret illius beati ceruicibus. Itaq̄ nec pul-
chros illos adminiſtratores aſpiciebat nec plenum artis argentum:
nec manū porrigabat in menſam. iam ipſe defluebant corone: deniq̄
exorauit tyrannum vt abire liceret:ꝙ iam beatus nollet eſſe. Ceruices
purpureas idem eſt demodis cultu regio ornati. Imus: imus precipi-
tes ꝙ ſi ſibi dicat. nunc oſtendit cruciatum animi quo affliguntur ex
virtute neglecta. Ita enim dicere ſalent dolentes. Imus:imus precipi
tes id eſt omī prorſus ſpe ſalutis deſtituti ferimur. Sicq̄ docet longe
grauiora eſſe mentis vulnera ꝙ corporis. Unde illud Ouid. Mens
eſt que ſentias ictus. Quod proxima neſciat vxor. tanto dolore confi-
citur ꝛ pudore impeditur ob admiſſam virtutem vt iam cum vxore cō-
municare non audeat:ſed intus tm̄ rumpatur.

Sepe oculos memini tingebam paruus oliuo

Grandia ſi nolem morituri verba catonis
Diſcere ab inſano multum laudanda magiſtro
Que pater adductis ſudans audiret amicis:
Iure etenim id ſummum quid dexter ſenio ferret:
Scire erat in voto damnoſa canicula: quantum
Raderet anguſte collo non fallier orce
Neu quis callidior buxum torquerē flagillo.
Haud tibi inexpertum eſt curuos deprendere mores
Queqꝫ docet ſapiens braccatis illita medis:
Porticus in ſomnis quibus indetonſa iuuentus
Inuigilat: ſiliquis et grandi paſta polenta:
Et tibi que ſamios diduxit littera ramos
Surgentem dextro monſtrauit limite callem:
Stertis adhuc: laxumqꝫ caput compage ſoluta
Oſcitat heſternum diſſutis vndiqꝫ malis:

¶ Sepe oculos ꝛc. Fortaſſe non abſurdum eſſet totam fere ſatyram comiti aut adoleſcenti aſſignare: ſed ꝓpter grauitatem ſententiarum ſequor eos qui poetam hic loqui ex ꝓpria ꝑſona dicunt: quicquid ſtatim ſe quereretur? Stertis adhuc ꝛc. quod monitoris videtur eſſe niſi fingamus poetam ſignificare ſe preſentem fuiſſe dum ille a comite excitaretur: ⁊ illic interlocutum poſt comitis illiuſqꝫ altercationem. Dicit ergo poeta fere idem quod diuus paulus. j. Corinth. xiij. Cum eſſem inquit paruulus loquebar vt paruulus: ſapiebam vt paruulus cogitabam vt paruulus. Quando autem factus ſum vir. Euacuaui que erant paruuli. Que verba et ſimilia non ideo cito quaſi putem poetam ea vidiſſe: ſed vt oſtendam ſepe eadem que ſunt in ſanctis litteris apud gentiles legi. Quia vero britannicus exponet ſi qua occurrent ASCEN.

dubitāda:habeat imperitioꝛ hanc familiarē interpretationē noſtrā.
Ego inquit poeta nemini id eſt memoꝛ ſum ꝙ paruus id eſt cū eſſem
paruulus tingebam id eſt illinebam ſepe oculos meos:oliuo.i. medi-
camento contra debilitatem viſus.q.d.ſignificans me ſtudere nō poſ-
ſe ꝓpter viſus imbecillitatem:aut oliuo viridioꝛi faciente oculos flue
re:ſi.i.quia nolem diſcere:grandia.i.multum grauia verba:catonis.ſ.
vticenſis.moꝛituri.i.deliberati ſeipſum occidere ne veniret in manus
C.ceſaris tyrannice rempu.occupantis.verba dico Catonis. Laudan
da ab inſano.i. quaſi diuino furoꝛe rapto: ⁊ multum docto magiſtro:
hoc eſt rhetoꝛe:vel inſano.i.non ſano:non quia iraſcatur:non eñ tūc
talia ꝟba laudaret: ſed quia maliuolos modice ſtipe doceret:⁊ etiam
ineptos laudaret:vult autem dicere ꝙ dum puer rhetoꝛicā diſceret: et
haberet ꝓ themathe:an catoni eſſet potius moꝛiendū ꝓpria manu:ꝙ
in ceſaris ptātem veniendū:pro cuius parte affirmatiua ꝓbanda: con
ueniebat habere ꝟba quibus cato lecto libꝛo Platonis de imoꝛtalita
te anime vſus dicit:⁊ que pater ſudans pꝛe timoꝛe ne filius titubaret
audiret amicis adductis hoc etenī faciebant:vt declamantes in gran-
diuſculo cetu acquirerēt audaciā.Sudans dico iure.i.merito etenim
quia certe id erat id voto ineſt in deſiderio meo ſummū: videlicet ſcire
quid ſenio.i. facies teſſere a ſenis pūctis dicta :dexter id ē lucroſa:fer-
ret id eſt afferret ſup. cōmodi:⁊ ſcire ꝙtum canicula.i.facies teſſere in
qua vnū erat pūctum: dānoſa.raderet.i. auferret de rebus meis: hoc
eſt ſummopere ſtudui ſcire ludū taxilloꝝ aleaꝝ ac teſſeraꝝ: ⁊ non fal
lier.i.non falli:collo.i.ſtrictudine ⁊ longitudine colli:oꝛce.i.vaſis an-
guſte.i.paruū os habentis.in quod os aut in quā oꝛcā pueri ꝓijciunt
nuces:⁊ qui plures aut numero pari inijciunt lucrantur.Et in voto.i.
deſiderio meo erat:neu.i.neue quis ſup.eſſet calidioꝛ id eſt peritioꝛ et
exercitatioꝛ:toꝛquere.i.impellere:flagello.i. ſcutica buxū id eſt trocuz
ex buxo factū.Hec inqͣt poeta:aut ſi mauis monitoꝛ:puus feci:ſed ſup.
haud.i.nō inexpertū:imo expertū ⁊ exploꝛatū eſt tibi ſic doꝛmitanti:de
pēdere.i.internoſcere moꝛes curuos.i.pꝛauos: ꝙ ꝓ et ea ſup.q̄ poꝛticꝰ
ſapiēs.i.ſapiētū ſtoicoꝝ:illita.i.depicta:medis baccatis.i.in qua poꝛ-
ticu erant depicti medi ⁊ parthi q̄ baccas.i.veſtes patrie ſue inducti:q̄
bus id eſt inter quos medos illic depictos:iuuētus.i.multitudo iuue-
nū:inſomnis.i.vigil ⁊ indetōſa.i.pꝛe ſtudio phie:cultū coꝛpoꝛis negli-
gens.inuigilat.i.excubias agit:exiſtens paſta id eſt nutrita ſiliquis id
eſt tunicis leguminū aut rudi ⁊ agreſti cibo ⁊ polenta.i.genere pultis
grandi id eſt rudi ⁊ nō delicato.Et littera ſcꝫ ypſilō:que diduxit id eſt
in diuerſas partes duxit ſcilicet in dextrā ⁊ in ſiniſtrā: ramos ſamios
id eſt pythagoꝛicos:a pythagoꝛa in in ſamo nato excogitatos:mōſtra
uit tibi:callē.i.viam arduam: ſurgentem limite dextro. de qua littera
pythagoꝛe ſic di. Uirgi. Littera pythagoꝛe diſcrimine ſecta bicoꝛni:hu
mane vite ſpeciē pꝛeferre videt. Nam via virtutis dextrū petit ardua
callem ⁊c.Et tamen ſupple,tu ſtertis adhuc ⁊ caput tuum: laxū id eſt
diſſolutū ex nimia ſopoꝛatiōe: ⁊ hoc cōpage ſoluta:oſcitat id eſt hyat:
heſternum.i.ꝓpter heſternam potationē: ⁊ hoc malis id eſt maxillis

et mandibulis:diſſutis.i. diſſolutis vndiqꝫ id eſt ex omni parte. Quaſi
dicat poeta:id tibi in iſta etate adulta:poſt tantam preſertim eruditio
nem ignoſcendum non eſt.
¶Sepe oculos:occurrit excuſationi deſidioſi probans illum per etatē Jo. Britan.
non peccare:ꝙ virtutibus nō inuigilet:ſed per deſidiam potius ⁊ negli
gentiam:qđ dicit ſibi eueniſſe:dum puer eſſet. Senſus ergo eſt. Ne ſe
ad rhetores cōferret ſepe cōſueuiſſe oculos oleo linire vt vitio oculoꝝ
laborare videretur. Tingebā:vngebam. Grandia ſi nolle id eſt ſi rhe-
toricen diſcere nollē ex cuius preceptione diſcebā declamare. Nam in
ſcholis rhetoꝝ talis declamatio proponebatur. Catoni longe melius
fuiſſe mortē ſibi cognoſcere:ꝗ in manum Ceſaris peruenire. Nam cū Catonis
in lybia duce Scipione partes pompeiane a Ceſare ſuperate delecteqꝫ mors.
eſſent ne cato qui tunc vtice cum parte exercitus ſe continebat accepto
cladis nuncio:omnibus rebus diligētiſſime conſtitutis liberis ſuis. C.
Ceſari:qui tunc ei pro queſtore fuerat commendatis ⁊ ſine ſuſpitione
vultu atqꝫ ſermone. quo ſuperiore tempore vſus fuerat:cum dormitū
iſſet:ferro intro clam in cubiculū tulit:atqꝫ ita ſe traiecit. Quē poſtea
vticenſes ſepulchro ſplendide mandauerunt vnde ſibi poſt mortem vti-
cenſis cognomē adinuenit. de hoc multa plutarchus. Ceſar:ſiue alius
pro eo in cōmentarijs. Apianus. ⁊ Lucanus. Grandia verba quo erāt
de nece Catonis viri tam grauis ⁊ ſeueri. ꝙ autem hoc ad librū plato
nis referas. quem ante necem vt ſcribit Appianus:legit non placet.
Quid enim ad puerorum exercitationem ea conferebant. ſed ad decla
mationes:quibus ingenia adoleſcētium exercebantur. Catonis mori-
turi:quem ſuadebant mori debere. Hec enim erat ratio ſuaſionis in de
clamatione. Diſcere ab inſano multū laudenda magiſtro. ¶Ordo eſt.
Si nollem diſcere verba grandia morituri Catonis multum laudāda
ab inſano magiſtro. Laudanda. magiſtri enim diſcipuloꝝ declamatio
nes laudabant vt eorum ingenia excitarentur. Inſano valde docto:nā
in particula modo auctiua eſt. Que pater adductis. nam patres gau-
dio affecti amicos domū ducebant:vt filios declamantes audirent. Iu
uenalis. Quātum vis ſtipulare ⁊ ꝓtinus accipe qđ do:vt totiēs illū pa
ter audiat. Sudās pre leticia. Iure ⁊ cēn ſummū. id precipuum ⁊ potiſſi
mum erat in voto ⁊ deſiderio meo. Iure. q. d. legitima quidē ratione lu
dos ſectabar puerorū cum puer eſſem:vt nō ſim accuſandus:cum etati
imbecilli obſequerer. Dexter ſenio. apud antiquos ludus erat. Taloꝝ Theſſera.
⁊ theſſerarū. Theſſera quattuor laterum erat. Talus ſex:in qbus pun Talus.
cta erāt denotata:alia a dijs:alia ab Heroibus alia a claris hominib⁹
aut a meretricibus nōnulla vero a quibuſdā nunc in laudem nunc in
vituperationē accidētibus nomē accipiebant. ⁊ vt pollux ſcri. Punctū
fuit:qđ octo ſignificabat. idqꝫ ſteſicorum dicebatur. quoniā ſteſichori ſe Steſicorus.
pulchrum:quod erat in Hiemera vrbe. Sicilie. octo angulorū fuit. Erat
⁊ aliud punctum:quod Euripidium dixerunt:ꝙ quadraginta ſignifi- Euripidiū.
caret quoniam videtur euripides vnus fuiſſe quadraginta prefectoꝝ Cubus.
poſt triginta tyrānos athenis eiectos. Theſſeras preterea cubos dici
grece ſcribunt. ⁊ gellius ex varronis ſentētia. ⁊ Macrobius qđ Feſtus

quoq; affirmat aſtrogolos vero latine talos vocari. Julius tamẽ pol-
Aſtragalus lux diligẽtiſſimus apud grecos ſcriptor oſtẽdit Aſtragalũ Teſſeram
eſſe: cum ait duo latera eſſe in Aſtragalo: hoc eſt duo puncta et quinq;
que in hoc vt ſcribit non ſunt vt in cubis. Teſſeram aũt talo inferiorẽ
eſſe declarat Martialis. Nõ mea magnanimo depugnat teſſera talo.
Et alibi. Non ſunt talorum numero per teſſera vt omnino aſtragalus
Senio. teſſera latine dici debeat: non talus. Dexter ſenio ꝓpitius ⁊ vtilis. Nã
Uenus. in talis ſenio ⁊ venus lucrũ afferebãt. Canis vero dãnum ⁊ iacturam.
Canis. vnde tranquil. in auguſto. talis iactatis vt quiſq; canem aut ſeniorem
miſerat in ſingulos talos ſingulos denarios cõferebat in mediũ: quos
tollebat vniuerſos qui Venerẽ iecerat. Hora. Quẽ dãnoſa venus que
preces alea nuda. Dãnoſe canicula que iacturaʒ afferebat. Propertius.
Semꝑ damnoſi ſubſiluere canes. Radderet auferret. Auguſte orce in-
Orca. quã humi defixã pueri nuces iaciebãt. Orca genus vaſis terrei. Buxuʒ
Turbo. hoc eſt turbinem ex buxo: quo ludo pueri exercentur. Tibullus. Nãq;
agor vt per plana citus ſola verbere turbo. Quẽ celer aſſueta verſat ab
arte puer. Virgi. Ceu quondaʒ torto volitans ſub verbere turbo. Quẽ
pueri magno in gyro vacua atria circum. Intenti ludo exercẽt. Eſt enĩ
turbo in modum pile lignee. qui ab anguſto incipiens ſurſuʒ verſus in
latitudinẽ migrat: vnde forma terbinata nominaĩ. Dicitur autẽ ⁊ hic
Buxus. buxus ⁊ hoc buxum. Virgi. Tympana vos buxuſq; vocant berecynthia
Buxum. matris idee. ⁊ alibi. Et torno raſile buxum. Flagello: crebra enim ſcuti
ce percuſſione in gyrum vertitur. Haud tibi ineptũ indignatur. in deſi
dem. dicens illum excuſari non poſſe quãdo iam ea ſit etate vt cogno-
ſcat que mala ſint: ⁊ ea omnia que a philoſophis diſputẽtur. Inexper-
tum: incognitum. Deprendere cognoſcere curuos mores. vitia. Per-
Stoici. ſius alibi. Appoſita in tortos extendit regula mores. Econtrario rectos
mores dicimus virtutem. ¶ Que q; docet ſapiens porticus id eſt philo
ſophi ſtoici. qui a ſtoa. i. porticu ſunt appellati. Nam athenis porticus
erat: que pſilanactica vocabatur: referta varia et multe ſcientie pictura.
Polygnoti thaſij in qua cum diuerſis temporibus iam mille quadrin
genti triginta ciues interfecti fuiſſent. Uoluit zeno locũ illum ſtabilẽ
atq; inuiolabilem reddere. Quare cepit in illa docere. ad quẽ eo audiẽ
dum diſcipuli confluentes qui antea zenonij dicebãtur: poſtea ab ipſa
Bracce. porticu ſtoici ſunt vocati. Hec laertius. Braccatis: braccas ſcri. Diodo.
Anaxirides veſtes eſſe quas galli ad terrorẽ intonſas ⁊ varij coloris ferunt: eaſdẽ
greci eodem auctore Anaxiridas vocant Diodoro. adſtipulatur. Cor-
nelius tacitus ita ſcribẽs. At cecinna velut relicta poſt alpes ſeuitia ac
licentia modeſto agmine per italiam inceſſit. Ornatum ipſius munici-
pia ⁊ colonice in ſuperbiaʒ trahebãt ꝙ verſicolori ſagulo: braccas: bar
barum tegmẽ inductus togatos alloqueretur. Braccas iteʒ veſtes eſſe
docet Sueto. in Ceſare cum ait. Gallos ceſar in triumphum ducit. idẽ
in curia Galli braccas depoſuerunt: latuʒ clauum ſumpſerunt. Illiſa:
picta. nam in ea porticu picta erat pugna athenienſium quã commiſe-
rant. Duce xerxe cum Perſis dicẽte Plinio. Pinxit polygnotus. ⁊ athe-
nis porticum: qui poetile vocatur gratuito cuʒ pater eius Mycon. mer

cede pingeret.paneus quoqꝫ frater phidie etiam pꝛelium athenienſiũ
aduerſus ꝑſas apud Marathonẽ factum pinxit.Adeo iam coloꝝ vſus
increbuerat:adeo ars ꝑfecta erat vt in eo pꝛelio iconicos duces pinxiſ
ſe tradaꝶ. atheniẽſium. Milciadẽ.Callimacum.Cynegyrum. Barba-
roꝛum.Darium.Thyſſaphenẽ.Medis.medoꝛum talis eſt ſitus.nã ha
bent parthos ⁊ Caſpios ab oꝛtu.a Meridie Sithacenẽ ⁊ Suſianam et Medi.
perſida.ab occaſu Adiabenẽ a ſeptẽtrione armeniam.Dicti autẽ Me-
dis a medo filio medee.qui vt ſcri.Diodoꝛus ibi regnauit. Jndetonſa
id eſt non tonſa moꝛe veterũ.Uirgi.Oꝛa puer pꝛima ſignẽs intonſa iu-
uenta.Siliquis.Siliqua ſpecies eſt arboꝛis que vt ſcri.Pli. naſciꝶ in Siliqua.
Syria.ioniaqꝫ ⁊ circa Gnidum.atqꝫ in Rhodo ſemꝑ comãtibus folijs.
floꝛe candido.cum vehementis odoꝛis ea a ionibus ceraunia vocatur.
Trunco fertilis.ſed homo ſilique.Ob id quidam egyptiam ficum dixe
runt erroꝛe manifeſto cuꝫ in egypto auctoꝛe Plinio non naſcatur.Hic
vero poeta ſiliquas poſuit pꝛo leguminibus.He eñ generaliter ſignifi
cant tegumenta ⁊ folliculos leguminum et ceterarum frugum.Unde
Pli.Piperis ſiliquas appellat.Uirgi.in geoꝛ.Grandioꝛ vt fetus ſiliq̃
fallacibus eſſet.Et q̃uis igni exiguo pꝛoperata maderent.Hoc autem
dicit ex pythagoꝛe ſententia qui cũ ſentiret animos hominũ poſt moꝛ
tem migrare in noua coꝛpoꝛa vel hominum vel brutoꝛũ:a carnibus ab
ſtinendum eſſe ſuaſit:ne ſcꝫ edendo in animos humanos ſeuirent ſed
hoꝛtenſibus tantum veſcendum dicebat.vnde Juuena.Uiue bidentis
amans ⁊ culti villicus hoꝛti.Unde epulum poſſis centum dare pytha
goꝛeis:⁊ iude alibi.Uel quo non fugeret:ſi nunc hec monſtra videret.
Pythagoꝛas cũctis animalibus abſtinuit qui Tanq̃ homine ⁊ ventri
indulſit non omne legumẽ.Grandi.abũdanti.Polenta pluribus mo-
dis fieri polentam docet ſic Pli.greci perfuſum aqua hoꝛdeum ſiccãt Polenta.
nocte vna ac poſtero die frigunt.deinde mollis frangunt.Sunt qui ve-
hementius toſtum rurſus exigua aqua aſpergãt:ſiccentqꝫ pꝛius q̃ mo
lant.alij vero virentibus ſpicis decuſſum hoꝛdeum recens purgãt:ma
diduqꝫ in pila tũdum.⁊ in coꝛbibus eluunt:ac ſiccatum ſole rurſus ten
dunt ⁊ purgatum molunt.Quocũqꝫ autem genere pꝛeparato vicenis
oꝛdei libꝛis terna ſeminis lini ⁊ coꝛiandri ſelibꝛas:ſaliſqꝫ acetabulo
toꝛrentes ante omnia miſcenti mola.Qui diutius volunt ſeruare cum
polline ac furfuribus ſuis condunt nouis fictilibus.Jtalia ſine perfu-
ſione toſtum in ſubtilem foꝛmam molit iiſdem additis etiam Milio.
Et tibi que ſamios diduxit littera ramos.Pythagoꝛas per y litteram Pythagoꝛe
que in duas partes diuiditur ſignificauit nobis duas eſſe pꝛopoſitas Littera.
vias quarum dextra ardua et anguſta nos ad virtutem inuitaret.Si-
niſtra vero lata et ampla vitijs pateret.Nam biuium y littere ab an-
guſto incipiens iuuentutis ſpeciem pꝛefert:quo tempoꝛe homines in-
certi ſunt vitia ne id eſt partem ſiniſtram:an virtutem.i.dextrã ſequan
tur.De qua littera Uirg.ſic.Littera pythagoꝛe diſcrimine ſecta bicoꝛ-
ni.Humane vite ſpeciem pꝛeferre videtur.Nam via virtutis dextram
petit:ardua callem.Difficilẽqꝫ aditum pꝛimum ſpectãtibus offert:eaꝫ
litteraꝫ aliq̃ philoſtrati auctoꝛitate nixi Palamedẽ lucniſſe crediderũt

q cum olim in cõtione Achiui:vt Philoſtratus ſcribit forent:atq̃ ex cõ
ſueto grues volarent. Ulyxes palamedem reſpiciens ait. Grues achi
nis teſtibus inuentionem ſibi littere vindicant. Cui palamedes ego ſa
ne inquit litteras nõ inueni:ſed ab auibus inuẽtas fateor. Nam is vt
tradit Cornelius Tacitus temporibus troianis ſexdecim litteraꝝ for
ma inuenit. Ad qđ Mar. reſpexit de gruibus loquẽs. Turbabis ꝟſus.
nec littera tota volabit. Unã perdideris ſi palamedis auẽ. ⁊ Lucanus.
Et turbata perit diſperſis littera pẽnis. Sed. y. litteram palamedem
a gruibus inueniſſe nec Philoſtratus nec cornelius tradũt. Ego vero
a Simonide medico. y. litteram inuentum crediderò. Nam vt plinius
ſcribit quattuor litteras inuenit Simonides ypſilon zita cappa Ome-
ga. ad qđ tradit Corne. Precipuum Simonidem poſt palemedem cete
ras reperiſſe. Et tibi que ſamios diduxit littera ramos. Ordo eſt et lit-
tera q̃ diduxit ſamios ramos monſtrauit tibi callem ſurgentez dextro
limite. Samios. i. pythagore:qui auctore Trogo pompeio ſami dema
rato locuplete negociatore patre natus eſt vir omni doctrinarum gene
re excellentiſſimus mortuus eſt Metaponti:qđ oppidum eſt quo ter-
tia italia regio finitur tanta omnium admiratione:vt ex domo eius tẽ-
plum facerent:cũq̃ pro deo colerent. obijt autez eo anno. vt ſcribit Eu
ſeb. quo volſci corioſum perdiderunt. Stertis adhuc cum etate tã grã-
di ſis:non ad virtutem excitaris. Laxũq̃ caput diſſolutum. Compage
ſoluta:bene deſidioſi hominis mores expreſſit. dicimus compagem et
compaginem a compingendo. Oſcitat quod heri bibit et comedit:cum
animi ſecuritate vt negligens conquoquit. Oſcitatio em̃ ex animi ocio
Oſcitatio. ⁊ ſecuritate prouenit. oſcitantes igitur ſecuri ⁊ nihil prouidentes. Te-
ren. Amoto motu inter oſcitantes opprimi.

Eſt aliquid quo tendis:⁊ in quod dirigis arcum.

An paſſim ſequeris coruos:teſtaq̃ lutoq̃ʒ:

Securus quo pes ferat atqʒ ex tempore viuis.

Helleborum fruſtra cum iam cutis egra tumebit

Poſcentes videas venienti occurrite morbo

Ecquid opus cratero magnos promittere montes.

Diſciteq̃ʒ o miſeri. ⁊ cauſas cognoſcite rerum

Quid ſumus aut quidnam victuri gignimur:ordo

Quis datus aut mete q̃ mollis flexus ⁊ vnde.

Quis modus argento quid. fas optare quid aſper
Utile nummus habet patrie chariſqȝ propinquis
Quantum elargiri deceat quem te deus eſſe
Juſſit ⁊ humana qua parte locatus es in re.
Diſce neqȝ inuideas ꝙ multa fidelia putet
In locuplete penu defenſis pinguibus vmbris
Et piper ⁊ pene marſi monumenta clientis.
Menaqȝ ꝙ prima nondum defecerit orca.

¶ Eſt aliquid quo. Monet qđ Cice. in primo officioꝝ. ſ. conſtituẽdum eſſe genus vite qui ⁊ quales eſſe velimus. Interrogat ergo poeta iuuenem an aliqđ ſit quo tendat ⁊ vitaȝ ſuam dirigat. q. d. ſi ad aliquẽ gradum honeſtum peruenire cõſtituerit non tam negligenter viueret. Primus autez verſus iudicio meo legendus eſt ſic. Eſt aliquid quo tẽdis. ⁊ in quod dirigis arcum. vel ſic ⁊ eſt quo dirigis arcum. Non eñ videt̃ conſtare latinitas legendo: ⁊ in quo: dirigis arcum. Eſt autẽ metaphora ſumpta a ſagittarijs: qui niſi qđ feriendum eſt deligant fruſtra ſagittam emittãt. An paſſim ſequeris coruos. A pueris trãſlatio qui videntes coruos in loco etiã immũdo illic enim victum fere queritãt humi ſtantes intentis oculis in eos currunt per teſtas ⁊ lutũ nõ deliberãtes de medio. Securus dicitur ſeorſum a cura. ⁊ poteſt q̇s eſſe ſecurus in maximo periculo: ſicut tutus in ſumma anxietate. Diſciteꝙ o miſeri. verba ſunt notatu digniſſima et a diuo Auguſtino citata. ASCEN.

¶ Ordo eſt. O perdite adoleſcẽs: eſt ne aliquid quo id eſt ad qđ tẽdis: id eſt vitam tuam dirigis ⁊ in qđ. i. ad qđ dirigis arcum. i. operatiões tuas quibus conaris attingere finem aliquẽ intentũ. ſicut ſagittarius per arcum ſuum. An ſequeris more infantium aut canum: coruos paſſim. i. indifferenter per ſingulos paſſus: ⁊ teſta, id eſt per teſtas: hoc eſt fragmenta fictilium vaſorum cum ſordibus eiecta: ⁊ luto. i. per lutum: exiſtens ſecurus. i. minime ſollicitus quo. i. ad quẽ locum pes ferat te: atꝙ an ſup. viuis ex tempore. id eſt in dieȝ. hoc eſt ẜm tempus preſens nihil curans de futuro. q. d. Si hoc facis: non recte viuis: q2 tu videas id eſt quilibet videre poſſit homines ſup. poſcentes fruſtra. i. ſine vtilitate aut cõmodo: helleborum. i. herbam ac radicem purgatiuam noxiorum humorum: cum. i. qñ cutis egra. i. hydropiſi tacta tumebit. i. inflabitur ⁊ ergo occurrite quicũꝙ eſtis: morbo veniẽti hoc eſt qđ dicit Ouĩ. principijs obſta: ſero medicina parat̃. Quũ mala perlongas cõualere moras. Et ita ſancte monet adoleſcentes vt a teneris annis ad virtutẽ Cõſtructio.

aſſueſcant:vt enī dicūt verſiculi plebei.Qui non aſſueſcit virtuti dū iu-
ueneſcit. A vitijs neſcit diſcedere qñ ſeneſcit.Quia quod dicit Hora.in
epiſtolis.Quo ſemel eſt imbuta recēs ſeruabit odorem.Teſta diu.Au-
dit ergo poeta.Et quid opus cratero.docēs melius eſſe effugere mor-
bum ꝙ paratū habere medicū:⁊ meliorē eſſe fugam mali ꝙ remediuꝫ.
¶Ordo eſt.Et quid.i.in quo:opus.i.expediēs eſt ꝓmittere.Cratero.i.
medico illi peritiſſimo:magnos montes vt Teren.dicit aureos:hoc eſt
multa polliceri vt p̄ſto ſit ad ſanandū:cū egritudinē effugere poſſim⁹
q.d.ad nihil prodeſt.Et a cōſimili:melius eſſe effugere ⁊ euitare mor-
bos animoꝝ.i.vitia:ꝙ purgare:ꝙuis ⁊ hoc bonum eſt vt aūt cōmode vi
tenus vitia opus eſt ſapiētia.qꝛ vt,dicit Hora.dum vitant ſtulti vitia
in cōtraria currunt.Et alibi.In vitium ducit vitij fuga ſi caret arte.Et
ideo .ohortaꝛ nos auctor noſter ad philoſophiam dicēs.O miſeri ſup.
mortales ad multa vitia proniq̄.i.⁊ hoc eſt ſimul diſcite ⁊ cognoſcite
cauſas rerū.i.philoſophiā naturalē ⁊ ſpeculatiuā.ſ. metaphiſicā.illi
morali ſubſeruiēte diſcēdo quid ſumus:ſed ⁊ hoc ad metaphiſicā ſpe-
ctat.Quia inter aurea chilonis p̄cepta eſt noſſe ſe quēq̄:qui enī cōſide-
rauerit ꝙ humilis ⁊ abiect⁹ de ſe ſit non ſupbierit:⁊ ꝙ dignus p grām
dedigneꝛ peccare.Nihil enī homine indignius eſt pctō.⁊ diſcite q̄d naꝫ
victuri.i.viuēdo acturi nos gignimur quaſi dicat nō ad ſecordiam aut
ignauiam:aut turpē opationem ſꝫ ad honeſtam:qꝛ finis cuiuſq̄ rei eſt
optima eius opatio.Et vt iob dicit homo natus ad laborem:qꝛ militia
eſt vita hominis ſup terrā.Sꝫ vt Ci.offici.primo di.Non nobis ſolum
nati ſumus:ortuſq̄ noſtri partē patria vendicat.partē amici.vnde hic
ſequiꝛ.Quis ordo datus ſup.ſit qꝛ naturaliter quidā ad imperiū:qui-
dam ad ſubiectionē naſcunꝛ.verūtamē vt in codē dicit Cice. Animus
hominis bene informatus nulli parare vult niſi docenti:aut vtilitatis
cauſa imperanti.Et diſcite ꝙ.i.quātum mollis eſt flexus.i. inclinatio
mete.i.termini vite noſtre:hoc eſt ꝙ fragilis eſt vita noſtra:et vñ ſup.
proueniat.vel ſic.diſcite ꝙ mollis eſt flexus mete.i.termini deuitabilis
vt ſit metaphora ſumpta a curruli certamine de quo Hora.oda prima
primi.Sunt quos curriculo puluerē olympicum collegiſſe iuuat.Me-
taq̄ feruidis Euitata rotis.Quia ergo poſite ſunt in hoc curriculo vi
te mete nobis vitande:qꝛ vt in primo ſermone dicit idē horatius:eſt mo
dus in rebus ſunt certi deniq̄ fines.Quos vltra citraq̄ nequit cōſiſte-
re rectum:⁊ etiam ſunt faciles vitatu ſi operā dederimus.dicit mete ꝙ
mollis flexus.⁊ vnde ſup.flectendū eſt.Quis modus.i.q̄ menſura ſit ar
gento.q.d.ſatis eſt minima:qꝛ vt dicit Ci.in primo officiorū. Nihil eſt
tam anguſti paruiq̄ animi ꝙ amare pecunias.quid fas ſup.ſit optare
qđ Iuue.diffinit dicens. Optandū eſt vt ſit mens ſana in corpore ſano:
⁊ quid vtile.i.quā vtilitatē habet nummus aſper.i.ſignatus.vel cū la-
bore multo vix acquiſibilis ⁊ cū anxietate multa vix cuſtodibilis.Quā-
tum deceat largiri.i.impēdere patrie.i terre in qua nati ſumus:ꝫ pro
⁊ charis.i.amicis:⁊ propinquis.i.neceſſarijs hoc eſt conſanguineis.et
affinibus.Et diſce quē id eſt qualem deus iuſſit te eſſe id eſt in qua vo-
catiōe a deo vocat⁹ es ⁊ in qua parte locatus es in re humana.i.an ad

imperandum ad obtemperandum natus es. Diſce inquã:neqꝫ inuideas.i moleſtus ⁊ moroſus ac ex eo ſuperbus ſis:ꝙ.i.qꝛ multa fidelia.i.vas terre ĩſalſamẽtis plenũ putet.i.fetet ⁊ putreſcit tibi in penu locuplete.i.opulẽto:⁊ obſonĳs varĳs referto:⁊ hocymbris:illis populis italie.pinguibus.i.vberẽ ac opimã terram habentibus in qua apri plurimi ⁊ pingues ſunt defenſis ſupple per te in iudicio. ꝙobrem ipſi pro patrocinio tibi apros vrſos atqꝫ alias id genus feras attulerunt tam abundanter vt marceſcant in penu tuo. Poſſet forte dici.defenſis ab hoſtibus:ſed minus placet.⁊ ꝙ ſup.piper ⁊ perne.i.clunes ſuũ cum patre ſuperiore crurum ſup.ſint tibi in locuplete penu. appoſitore monumenta.i.dona ad memoriã donãtis data:cliẽtis.i.tue defenſioni ac ꝓtectione cõmiſſi.marſi.i.de gente marſorum.⁊ ꝙ mena.i.piſcis ille marinus ac conſimilis:nondum defecerit.i.nondum exhauſtus ſit:in prima orca.i.in primo vaſe terreo in quo ſeruatur talis piſcis ſalſus id eſt ne ſis ideo inuidus ac ſuperbus ꝙ penum.i.vt dicunt prouiſionẽ abundentẽ habes:qꝛ eiuſmodi bona fortune ſunt non tua.

¶Eſt aliquid quo tendis per ironiã interrogat an aliquẽ ſpectet finẽ quo vita ſua ſit directa.nã cum in rebus humanis plures ſint fines:is omnium ſecundum philoſophos potiſſimus habetur: ad quem reliqui tendunt. Quicquid em̃ faciũt homines ſeu nauigent ſeu edificẽt: ſiue alia queuis gerent:ob id faciunt vt ad vltimum finem perueniant ad vitam ſcꝫ beatã. Dicit ergo poeta.eſt ne tibi finis quiſqꝫ propoſitus quaſi dicat. Ex nulla quidem ratione vita tua dependet. In quo dirigis arcũ.i.mentẽ tuã metaphora eſt ſumpta a ſagittarĳs. An paſſim ſequeris coruos tanqꝫ nihil prouidens:⁊ nihil de futuro cogitãs ſumptum a pueris:qui ſine vlla premeditatione aues plerumqꝫ ita ſtulte inſequuntur:vt in foueas ferantur precipites.per quod oſtendit eos quorum vita nulla ratione⁊ cõſilio regitur in magnas miſerias deuenire. Securus quia nihil conſideret Horatius. Si veluti merulis intẽtus decidit auceps in puteum foueamqꝫ. Ex tempore viuis:id eſt vt ſeſe dant tempora.nihil omnino penſi habens quid futurum ſit. Helleborum fruſtra.monet homines etate iuuenali ſummo ſtudio bonis artibus ⁊ diſciplinis inuigilandum eſſe: cauendumqꝫ ne vitia in nobis inueteraſcant: q̄ vt in corporibus inueterati morbi egrius depellũtur. Helleborum:herba eſt:que veratrum a latinis vocatur:qua cerebrum ⁊ bilis purgantur: et vt diximus hominis inſania emendatur. Cutis erga tumebit: in hydropiſim incideris:quo morbo cutis inflatur. Et quid opus cratero. Craterus nobilis medicus. de quo Horatius. Non eſt cardiacus craterum dixiſſe putato. Hic eger. Eiuſdem nominis fuit et magni alexandri dux. Magnos montes: id eſt magnos theſauros. hoc de prouerbio tractum eſt hic. Teren. Non modo auri montes pollicens hic ſenſus eſt. Si in adoleſcentia ⁊ in annis florentibus non didiſceris:non eſt vt ſperes multa pollicendo magiſtris ⁊ philoſophis qui diſcentium medici dici poſſunt erudiri poſſe ſuperueniente ſenectute. Diſcite miſeri.ſatyrica eſt exclamatio miſerationis plena: per quam hortatur homines ad philoſophiam et cetera bo-

Johã. Brit.

Ex tpe viue:

Helleborũ.
Ueratrum.
Craterus.

narum artium ſtudia relinquantqꝫ alijs opes ⁊ diuitias: quando melius nihil ſit ꝙ ingenijs viribus gloriam querere. Cauſas cognoſcite rerū: hoc eſt philoſophiā naturalē: que circa rerū cognitionē verſat̃. Quid ſumus: hoc pertinet ad philoſophiā moralē. q. d. nos oēs diſciplinas ⁊ ſtudia ſequi debere. Aliqui ita interpretantur ꝙ fragiles ſumus: ac ſi dicat. cum vita ipſa qua fruimur breuis ſit debere nos iuxta illud Saluſtij ꝙ maxime longam efficere virtutis ſplendorē que cum omnia breui elabantur ipſa clara eternaqꝫ habetur. Uirg. Breue ⁊ irreparabile tempus. Omnibus eſt vite. ſed famā extendere factis. Hoc virtutis opus. alius eſt ſenſus ⁊ melior nos reminiſci debere nos natos eſſe hoīes rationis capaces ⁊ brutis ratione diſcerni quam ſequi nos decet. Ergo diſcite quid ſumus. i. ſcire a nobis a natura datā eſſe rationem ex qua vita noſtra pendeat: ⁊ ita cum ſuperioribus coniugatur vt intelligamus ideo deſidioſos virtutis curam nō habere: qr corꝑ vita ratione nō gubernẽt. Aut quidnā victuri gignimur. vt honeſta et recta ſequamur nati ſumus.

Conſtructio

¶ Ordo qui datus. quo ordine excolenda ſit vita noſtra qui quidem talis nobis preſcribitur. vt nemini iniuriam faciamus. Unicuiqꝫ quod ſuum eſt reddamus. De omnibus bene mereamur. hic ordo eſt ⁊ regula qua nobis viuendū eſt. Aut mete ꝙ mollis flexus: ꝙ cito ⁊ molliter. i. ſine ſtrepitu hec etas noſtra decidat: que ex floreſcente in ſenectutē ꝙ mox declinat. vnde Iuue. Obrepit non intellecta ſenectus ſit. ⁊ ita mouet qn̄ vt diximꝰ vita noſtra breuis ſit nos ꝙ maxime virtute longam efficere debere. Sumpta eſt tranſlatio ab equis qui circa metas in circo currebant. Mete. i. finis ⁊ termini vite vir. Metaſqꝫ dati perueni ad eui. Et vn̄ ſubaudit̃ incipit. vt ſit ſenſus. ſcire noſtrā originē duci a mortalibꝰ. ⁊ ideo nos eſſe mortales vt oīno nobis recte viuendū ſit. Quis modus argento ac ſi dicat auariciā fugiendā eſſe: ⁊ ea tm̄ que ſatis ſint ad victū cōparāda. que oīa ex phia morali habent̃. Quid fas optare. qd optandū ſit. vt intelligamꝰ nihil a dijs peti debere niſi vt aiebat Socrates: tribuant bona. vn̄ emergit illud Iuue. Nil ergo optabunt hoīes? ſi ꝯſiliū vis. Permittes ipis expendere numinibus qd. Conueniat nobis: rebuſqꝫ ſit vtile noſtris. Hoc ideo dicit poeta: qr ſtulti ꝯtraria optant: ⁊ pauci ſunt qui qd optandū ſit cognoſcāt. vnde Iuue. quid enī ratione timemus aut cupimus? qd tam dextro pede concipis. vt te conatus non peniteat votiqꝫ peracti? Quid aſper Utile nummus habet: pecunia ob id inuenta eſt: vt non iam in terram defodiatur: ſed vt egentibus ſubueniamus. ad eam igit̃ vtilitatem parari debet: vt partim nobis: partim alijs prodeſſe poſſimus. Aſper propter ſculpturam. quod Pli. oſtendit loquens de poculis, ea erant exciſa in aſperitatem. Uirg. Cymbiaqꝫ argento perfecta atqꝫ aſpera ſignis. Patrie cariſqꝫ propinquis: patrie enim caritatis nihil denegandum eſt: ⁊ propinqui eadem ratione adiuuandi. Quē te deus eſſe: fac inqt memineris deū velle te bonū eſſe ⁊ iuſtū Humana qua parte locatus eſt in re. q. d. cū in rebꝰ hūanis varia ſint aīaliū genera: te hoīem eſſe ſcito: cui ſoli rerū adminiſtrandarū ratio conceſſa eſt: ⁊ ideo non feritatē: ſed humanitatē exercendā eſſe. Nec inui-

deas quam multa fidelia putet: hinc docet auaris diuitias eſſe relinquendas: ex pre virtute omnia paruifaciēda eſſe. Hoc eſt que precipit phia moralis. Fidelia genus vaſis in quo optime ſeruantur ſalſamenta.

¶ Penu appellatione. penus intelligimus auctore Gelio: oīa eſculenta ⁊ poculenta in vſum totius anni. Terentius cum in cellulā patris omne penum congregabā. Ho. portet' frumēta penuſq;: hic aūt poſuit penū p recōditorio rerū. Locuplete. locupletē Au. Gel. dici putat quaſi loca pleraq; tenentē. Umbris: vmbrorū gens antiquiſſima italie exiſtimatur: vt quos vmbrios a grecis putent dictos quam inundatione terrarum imbribus ſuperfuiſſent. Tercēta eorū oppida thuſci debellaſſe reperiūtur. Pinguibus ob generoſum olee liquorē. Nam auctore plinio hoc certamē humane voluptatis tenuere. Piper apud indos precipueq; in fronte caucaſi ſolib' oppoſita gignit. arbor aūt que piper gignit iuniperis noſtris ſimilis eſt: piper quod cādidū dicitur in precio eſt: idq; cibariȷs addebat. Ho. primus ⁊ inueni piper albuz cū ſale nigro. Perne eā partē in ſue acceperūt antiqui: que cruribus cōiuncta eſſet. ita em̄ ſcribit Cato. Cum pernas emeris vngulas carū precidito. Plinius tñ pro cruribus accepit: cū ait. Caſtrant femine ſuſpenſe pernis prioribus. Marſi. populi apulie abellinares antea appellati. Clientis clientes dicuntur qui magnos viros ſequuntur quaſi colentes. Nam romulus auctore. Feſto cū plebē tutā eſſe vellet eā inter patres diſtribuit vt eorum opib' defenderet. vñ tūc primū ⁊ pater ocinia ⁊ cliētele inſtitute ſunt. Monumēta dicunt: quecūq; relinquunt a memoriā. Clientes ergo vt beneficiū accepti memores eſſe videantur aliq̄d donāt: q̄d ſui ſit memoriā conſeruaturū. Menaq;: piſcis eſt marinus qui colorez vt ſcribit Plinius mutat. nam hyeme candidus eſtate fit nigrior.

Penu. Locuplex. Umbri. Perna. Clientes. Mena.

Hic aliquis de gente hircoſa centurionum

Dicat: quod ſatis eſt ſapio mihi: non ego curo

Eſſe quod archeſilas: erumnoſiq; ſolones

Obſtipo capite: ⁊ figentes lumine terram

Murmura cum ſecum: ⁊ rabioſa ſilentia rodunt.

Atq; ex porrecto trutinatur verba labello

Egroti veteris meditantes ſomnia: gigni

De nihilo nihil: in nihilum nil poſſe reuerti

Hoc eſt cur palles: cur qui non prandeat hoc eſt:

Hic populus ridet multumq; toroſa iuuentus

Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos

ASCEN. ¶ Hic aliquis ꝛc. Ponit inanes obiectiones phiam aſpernātiū: ⁊ ob id morbos animoꝝ euitare contēnentiū: ⁊ precepta phoꝝ vilipendentiū quapropter in aīa ſic moriunť: vt in corpe qui contra medicoꝝ conſilia gule indulgent: vt in sequēti lectione patebit. ¶ Ordo hic eſt. Aliquis exiſtens de gente hircoſa. i. ꝓpter arma cōtinuata ⁊ grandes alas hircinum fetorē habēte: hoc eſt durus ac bellicus de gente. i. ꝓgenie: centurionū. i. coꝝ qui in bello centū militibus preſunt: dicat hic. i. ad hec que dixi diſcenda eſſe. Ego ſapio ſup. hoc quod ſatis eſt mihi vel in tātum quod. i. quoad ſatis eſt mihi. ego non curo eſſe id ad quod archeſilas phs ille crantoris diſcipulus ſup. fuit: ⁊ ſup. quod fuerūt ſolones id eſt ſapientes viri ſolonis ſimiles: qui vnus ex ſeptem ſapientibus grecie fuit: erūnoſi. i. erumnarū plene: qꝛ propter iuſticiam ⁊ patrie libertatis defenſionē in exilium abijt ſolon: exiſtentes capite obſtipo. i. obliquo: ⁊ figentes terrā lumine. i. vt oculos ſuos a vanitatibus auertant terram intuentes: quo circa multa que ad ciuilitatem ⁊ mundanos mores pertinens eos pretereunt qui nimiū philoſophantur. Contra quos dicit plato apud Aulum Gellium ſic. Philoſophia o ſocrates: res eſt elegans: ſi modice quiſpiam per etatē attigerit: at ſi ſupra modum tempus in ea contriuerit: hoīm eſt corruptela. Nam ſi quis armeno ſit acriq; ingenio: vltraq; etatem philoſophetur: neceſſe eſt eū rerū omniū eſſe imperitum quarū vſu callat: oportet quiſquis honeſtus probuſq; eſt futurus ꝛc. qꝛ ergo multi philoſophantes duri atq; amuſi ſunt mereq; inciuiles neſcientes inter hominis conuerſari: multi eos vna cum phia aſpernantur: ⁊ potiſſimū qui in liberalibus ſcientijs immoranť: nō qui in morali phia. vñ ſubdit: figentes dico lumine terrā: quū. i. qñ ipſi rodunt ſecum murmura. i. quū muſſant ⁊ quaſi obmurmurātes ſecū in aīo diſputāt. ⁊ ita rodūt ſilentia robioſa. i. que tāta rabie: tātoq; furore eos cogitabūdos afficiūt: vt alioꝝ expreſſa iurgia. Atq; dū trutinanť. i. quaſi ad pōdus expēdūt verba ſua. labello exporrecto. i. ꝓtenſo: ⁊ aliquātulū demiſſo: vt q̄ cū grauitate articulatim loqui volūt meditātes. i. exercitātes ſomnia. i. qualia ſolēt eē ſomnia: egroti veteris vel longa ⁊ veteri infirmitate: vel reuera ſenis ⁊ ob id deliri etiā ſi egrotus nō ſit. Sōnia aūt ſunt hmōi: nihil gigni de nihilo: et nihil poſſe reuerti in nihilū. Antiqui eñ phi negabāt ꝓductionē ex nihilo: ⁊ reſolutionē in nihil fieri: quā tñ fides diuine potētie aſſerit. Eſt hoc o phe cur palles: nimio. ſ. ſtudio ⁊ eſt hoc cur q̄s nō prādeat: q. d. nō videť mihi opere preciū: ⁊ ideo nō immerito: ppl's ridet ijs. i. de eiuſmodi viris: vel illudit ijs. Aut ſint ṽba poete dicētis ppl's ridet ijs. i. ꝑ ea ṽba phos: ſ; ꝑmus modus preſtat: ⁊ iuuētus toroſa i. carnoſa ⁊ pulpoſa hñs magnos toros quod ſignū roboris ingētis eſt: ingeminat. i. multiplicat cachinnos tremulos. i. voce tremula: ac gutture tremente

Quatenus phandum.

prolatos:⁊ hoc naſo criſpante.i.corrugēte:in ſignū riſus ꝯtumelioſiſſ.
¶Hic aliquis de gente hircoſa, centurionum.mira vrbanitate:dum ra Johā. Brit.
tiones aſpernantis recitat:eos percutit: qui ⁊ virtutes ⁊ viros virtuo- Hircoſi.
ſos contemnunt.Hic pro tunc. Gente hirco ſa: hiſpida hirſuta que tm̄
laboribus ⁊ militie ſit aptas. nam fructicātibus pilis ſub alis hircoſi
dicuntur ab fetoſe hircino.ūq; ad miltiā putabātur idonei.Juue.Sed
caput intactum buxo nareſq; piloſas Adnotet:⁊ grandes miretur Le
lius alas.Centurionum.i.militū:vt alibi. Dixeris hec inter varicoſos
centuriones.Centuriones dicti ꝙ centurijs preſint:quarum centena- Cēturiones
rius eſt numerus.Quod ſapio ſatis eſt mihi rationes contēnentis phi Arceſilas.
loſophiam.¶Arceſilas Pitanneus fuit academie nihil affirmantis
clariſſimus antiſtes Crantoris diſcipulus qui cum in dicendo grauiſ-
ſimus eſſet ⁊ in ſcribendo ſatis exercitatus poetice quoq; operam de-
dit.Et ille eſt qui vt refert Plutarchus auctore Gellio:cū vidiſſet quē-
dam diuitē nimis delicatum:qui incorruptus tamen ⁊ caſtus diceba-
tur nihil inquit intereſt quibꝰ membris cynedi ſitis poſterioribus an
prioribꝰ.Hic ab alijs Archiſilaus dictus eſt.Obijt:teſte hermippo cū
vinū immodice bibiſſet. Erumnoſiq; ſolones.i.ſeptē ſapientes grecie Solon.
quorum vnus fuit.Solon.Execeſtiade filius patria Salaminius: qui
regnante Tarquinio priſco rome athenis claruit. Js teſte ariſtotele
leges dedit athenienſibus tanta cum temperamento :vt parē gratiā
teſte iuſtino a ſenatu ⁊ plebe contraheret:cū q; plebs ⁊ ſenatus in ſum-
ma prius eſſent diſſenſione. Quibus ſi athenienſes perpetuo vti vo-
luiſſent:ſempiternū:vt ait valerius habituri fuiſſent imperium. Idem Erumna.
oraculi iudicio ſapientiſſimus habitus eſt. In cipro cum piſiſtrati ty- Obſtipum.
rannidē fugiſſet: mortuꝰ eſt anno etatis octogeſimo.Erūnoſi qui ſem-
per in laboribus ⁊ miſerijs verſantur.nam erumna auctore Cicerone
eſt egritudo laborioſa. Obſtipo capite.i.obliquo. Hora. Stes capite
obſtipo multū ſimilis metuenti. Columella loquens de ſuibus febri-
citantium inquit hec ſigna ſunt:cum obſtipe ſues tranſuerſa capita fe
rant. Tranquil.in Tybe.incedebat ceruice rigida ⁊ obſtipa. Rabioſa
ſilentia:tractum a canibus qui in rabiē verſi neſcio q̄d ſecū frendunt. Trutinari
Trutinantur:penſitāt quaſi in trutina.Egrotor veteris me. ſo.appel-
lat aſpernat:virtutis qui phi diſputant ⁊ diſſerunt tanq; ſomnia vali-
tudinarij hominis. Med:tātes:emulatio eſt Hora. Neſcio quid medi
tās nugaꝝ tot in illis.Gigni de nihilo nihil in nihilum nil poſ.re.fuit
cōis opinio apud phos:quā inter ceteros Auctore Laertio maxime ꝓ
bauere. Epicurus.Diogenes themidis filius:⁊ democritus:cū de mun
di et rerum creatione loqueretur: nihil ex eo quod non ſit fieri: neq;
in id quod haud quaq; ſit corrumpi. Que nunc vt ſubtilia et ocio-
ſa irridet aſpernator virtutis contemnens philoſophos: qui talia in-
ueſtigent. Hoc eſt cur palles: verba irridentis philoſophos: quos
per irriſionem ex eo palleſcere dicit: ꝙ minus ſtudeant. Cur quis non
prendeat:liberaliū em̄ artium ſcriptores parce viuunt vn̄ Juue. Tunc
vtile multis pallere ⁊ toto vitium neſciri decēbri. His ppl's ridet phi a
vulgo derideri ſolent: vt ꝑſius alibi docet. Nec qui abaco numeros ⁊

fecto in puluere metas. Scit riſiſſe vafer multum gaudere paratus. Si cynico barbam petulans nonaria vellat. Torosa carnoſa ⁊ pulpoſa: quo vocabulo vtuntur ⁊ in rebus inanimatis: vt ſepe eſt apud Pli. Cachinnos riſus immoderatos.

Inſpice neſcio quid trepidat mihi pectus: ⁊ egris

Faucibus exudat grauis halitus inſpice ſodes

Qui dicit medico iuſſus requieſcere: poſtq̃

Tertia compoſitas vidit nox currere venas

De maiore domo: modice ſitiente lagena:

Lenia loturo ſibi ſurrentina rogarit

Medicus. eger. medicus

Heus bone tu palles: nihil eſt. videas tamen iſtud.

Quicquid id eſt: ſurgit tacite tibi lutea pellis:

Eger.

At tu deterior palles ne ſis mihi tutor

Medicus. eger. medicus.

Iampridem hunc ſepeli: tu reſtas: perge: tacebo:

Poeta.

Turgidus hic epulis: atq; albo ventre lauatur

Gutture ſulphurias lente exhalente mephites

Sed tremor inter vina ſubit: candidumq; trientem

Excutit e manibus: dentes crepuere retecti

Uncta cadunt laxis hinc plumentaria labris

Hinc tuba: candele: tandemq; beatulus alto

Compoſitus lecto: craſſiſq; lutatus amomis:

In portam rigidos calces extendit: at illum

Heſterni capite inducto ſubiere quirites.

¶Inſpice ꝛc. Hic oſtendit contemptorem medici corporis ſtatim mori innuens ex conſimili cõtemptores medici animorum.i. philoſophi in anima quoqꝫ emori:ꝛ ita continuaт ſuperiorbus vt ſi quaſi reſponſio ad obiecta ꝯ philoſophū.q.d.poeta pñt quidē tales aſpernari ꝛ irridere phos ſed videant ne pereãt vt qui medicis inobedientes ſunt quoꝝ graphice deſcribit vnū:vt patet hoc ordine.Si ſup.is qui iuſſus a medico.ſ.requieſcere.i. abſtinere a defatigatione corporis: poſtꝗ̃ tertia nox vidit venas currere cõpoſitas.i.ſatꝫ tpatas ita ꝙ tertianas febres effugerit ſed ne in quartanas incidat: iuſſus requieſcere:dicit medico o medice ſup.inſpice:neſcio quid.i. ꝓpter quid pectus trepidat mihi: ꝛ grauis alitus.i.vt dicunt flatus exudat.i. euaporat ꝛ emittitur mihi: egris facibꝰ:inſpice inꝗ̃ ſodes.i.ſi audes vel ſi ocioſus es ſi inꝗ̃ q̃ hoc dicit medico:rogarit.i.poſtulauerit ſibi loturo.i.ituro in balnea:ſurrẽtina ſup.vina lenia.i. mitia ꝛ nõ aſpera: ꝛ hoc eſt ſup. lagena ſitiente: modice.i.eſt parum capaci:ſꝫ de domo maiore.i.diuite.qꝺ ſic intelligo vt piphraſticos.i. deſcriptiõe ſignificet vinū delicatiſſimū: q̃ſi diuites ſibi recipiunt:qꝺ item gallice dicas vim de bocuhe.Id enim in modica lagena ꝯſeruabãt: ne longo tractu euaporet ꝛ ne quis dicat villū pauperum etiã in modica lagena eſſe. ꝛ ita intelligi illoꝝ vinū premiſit de maiore domo: vt innuat nõ egeſtatis: ſed curioſitatis eſſe ꝙ de parua petierit lagena. Ponamus ergo ſup. ꝙ talis tale vinū rogari: ꝛ ſup.medicus dixerit:heus qꝺ vocandi aut reuocãdi aduerbiū eſt bone. ſic eñ alloquimur eos quibus bene volumus:dū eoꝝ noĩa neſcimus:tu palles pallidus es ex latẽte morbo diceret ſup.eger. Nihil eſt ſup.cur palleam:aut ꝙ me pallere dicas. Medicus tñ.i. tametſi tuo iudicio nihil eſt videas iſtud quicquid.i.pellis lutea.i.lutei coloris cuius eſt os merule auis hoc eſt ſubrufa.ſurgit.i.inflatur tibi tacite.i. imperceptibiliter. Et ſic tunc reſponderit eger. At.i. ſed o medice: tu palles deterior id verſaris in maiore infirmate ꝗ̃ ego ꝛ ideo moneo:ne ſis mihi tutor i.ꝓcurator ꝛ gubernator. Rñderet medicꝰ. Ego ſepeli ꝓ ſepelij hoc eſt ſepeliui hūc ſcꝫ egrum hoc eſt tam certo ſcio ipm̃ mox ſepeliendū eſſe: ꝙ dico meipm̃ ſepeliuiſſe:iampridẽ.i.ab eo tẽpore quo primū cõtẽpſit conſilia mea.vel ſicut dicat medicus familie.ſepeli hūc ſup.hominem iampridẽ.i.iam nūc:ſed ꝓpter reſponſuꝫ egroti malim priorem modū ſequi.dicit enim: tu reſtas ſup.ſepeliẽdus ſi me ſepeliſti hoc eſt adhuc peius tecum agitur: qꝛ ita mortuus es vt ego: ſed nõdumꝰ ſepultus ſi ergo ſic contempſerit medicū: medicus diceret. Perge.i. perſeuera in ꝓpoſito tuo: dic qꝺ vis:ego tacebo.i.nihil amplꝰ tibi dicã. Et ita diſcedit medicus iratus. Sed vt dicit poeta hic.i. hmõi contemptor medici exiſtens turgidus epulis ꝛ ventre albo.i. ſic epulis diſtento ꝛ repleto ꝙ albeſcat. Cutis eñ quantūuis fuſca dum diſtenditur albeſcit lauaт id eſt intra balneum ac thermas vbi lauatur ꝛ hoc gutture eius exhalante lente:quod ſignum debilitatis eſt mephites.i. nidorem ſeu vaporem fetidum:ſulphureas.i. ſulphurei odoris. Sed dū in balneis ſurrentina vina que ſecum tulit bibere parat. tremor ſubit.i. ſubſequitur:inter vina id eſt inter potandum: ꝛ excutit e manibus:trientem.i. ASCLM.

li

pocultum tale calidum:vel ꝓpter locum:vel ꝓpter attrectationem fre
quentem:vel ꝓpter vinum calefactum: ⁊ dentes retecti.i. denudati la=
bris:crepuere.i.crepitū ac ſtridorem fecerūt: ⁊ pulmētaria.i.obſonia
minutim conciſa:vncta id eſt pinguia:cadunt.i.exidūt:hinc.id eſt dein
de:ex labris laxis.i.diſſolutis ⁊ rictū facientibus:⁊ ita decidit exāguis
Et tuba qua denūcietur mortuus vel pompoſe efferatur: ⁊ candere.ſ.
cereæ:hoc eſt funalia a quib⁹ fun⁹ dictū eſt: hinc ſup. cōparātur aut
ſubſequūt: ⁊ ipſe beatul⁹.i.modicū btūs:q: dictū ē:tibi far modicū ⁊c.
aut poti⁹ nō modicū btūs:q: talis pōpa vt dixit Augu.ē ſolatiū viuorū
nō mortuoꝝ:compoſitus tandē lecto.id eſt in lectica in qua ad ſepul=
chrum feratur:⁊ lutatus.i.quaſi luto illitus amomis craſſis.i.dēſe ap
poſitis dum inūgitur cadauer:extendit.i.anteriores ⁊ extēſos infert:
calces.i. pedes rigidos: id eſt ꝓpterea ꝙ mortui rigentes:in portam:
qua effert.Graphice dictum eſt: vt oēs videm⁹ credo. Nam oēs ſcim⁹
hoīem naturaliter capite anteriore mundum ingredi. Nam qui aliter
naſcuntur:ab egro partu agrippe dicuntur:ſed pedibus anterioribus
Calx. egredi. Preterea corpus exangue rigidū eſſe ⁊ plixius ꝙ viuū. iō dicit
extendit rigidos calces in portā. Calx ꝓ parte pedis fere maſculinum
reperitur:ſ; etiā femininū. Nam nonius marcellus. Calces inquit a
calcando dicte ſunt.non dicit dicti. vñ Uirgil. Cornipedēq; citū ferra=
ta calce fatigat. At.i.ſed:quirites heſterni.i. pridiani hoc eſt liberti ei⁹
affecti quirites.i.ciues romani quod ſerui eſſe nō poterāt pridie eius
diei ſubire.i.ſubierunt illum hoc eſt humeris ſed cadauer ei⁹ iuerunt:
⁊ hoc capite induto.i.pilleato:vnde ſcies:ꝙ diuites in teſtamēto:ali=
quot ſeruos manumittebant:a quibus ad ſepulchrū honorifice efferē
tur.ꝗ añt raſo capite,in ſignū libertatis adepte pileum accipiebāt. Ex
hoc añt textu p;; ꝙ qui medicoꝝ precepta contēnūt mortē incurrunt:
quod dictum eſt in eos qui philoſophos id eſt moꝝ preceptores aſper
Jo. Britan. nantur:vt conſimiliter in animo mori ſignificentur.
Inſpice neſcio quid trepidat,mihi pectus. Inſurgit poeta in eos ꝗ tā=
ta ſunt in temperātia:vt ꝗuis valitudinarij ſint cupiditatum tñ vitia
ſuperare non poſſunt:ſed ijs ita inſeruiant: vt grauiori contracto mor
bo moriantur. Hos igitur poeta ridendo percutit oſtendens ꝙ turpe
quāq; miſerū ſit hominem cupiditati ⁊ corporis voluptatib⁹ ſuccūbe=
re. ¶ Inſpice.verba ſunt egrotantis. Trepidat palpitat. Grauis habi
Fauces. tus.difficilis ⁊ olens. Faucibus phyſicū eſt laborātem ſtomachi cru=
ditate grauem olentiam emittere. Fauces auctore Pli. vocātur ſum=
mū gule:eccq; numero tñ plurali. Qui dicit medico. ¶ Ordo eſt.qui di
cit medico que ſupra dicta ſunt iuſſus requieſcere rogauit ſibi loturo
ſurrentina lenia de maiore domo poſtq; tertia nox vidit venas cōpoſi
tas currere. Uenas compoſitas pulſum arteriarum quietum. De ma=
Surrentina vina. iore domo id eſt diuitis. Lagena genus vaſis. Modice ſiti. paruum ca=
paci. Surrentina auctore Plinio cōualeſcētibus maxime ꝓbata erāt
ꝓpter tenuitatem ſalubritatēq;. Thiberius tamen ceſar dicebat con=
ſenſiſſe medicos vt nobilitatem ſurrentino darent alioquin eſſe gene=
roſum acetum. C. ceſar qui ſucceſſit illi dixit nobilatatem vappam.

Surrentina dicta ſunt a ſurrentinis montibus cāpanie. Lenia tenuia Tria enim ſunt vini gñā auſtirum dulce ⁊ lene. Sibi loturo.i. qui bal nea ingreſſurꝰ ē. Heus bone tu palles. Uerba medici reueſentis egrū. Nil eſt. verba egroti aſpernātis monitiones medici. Uideas tñ iſtud Uerba medici bene cōſulentis. Surgit tacite tibi lutea pellis. Subau dinam. Lutea coloris croci. quod in infirmo peſſimum eſt ſignū. At tu deterius palles. tm̄ abeſt vt capiat conſilium medici: vt vltro etiam irrideat. Ne ſis mihi tutor: curator qualis pupillis adhiberi ſolet. Ho ratius. Siue ego praue ſeu recto hoc volui ne ſcis patruus mihi. Jam pridem hunc ſepeli. q.d. cum a quo regendus erat non ſeipſum bene rexiſſe quandoquidem ante ſe mortuus ſit. quare infert. tu reſtas quē ante ſepeliam ꝗ̄ moriar. Emulatio eſt horatij. Omnes compoſui fe lices: nunc ego reſto. Confice. Perge taceбo: medici ſunt verba irati ⁊ diſcedentis. Atqꝫ albo ventre lauatur. nam ante cenam romani aucto re celſo exercebantur poſt eam exercitationem balnea ingrediebātur: quod et apianus alexandrinus indicat loquens de cathone vticenſi. Circa veſperam a balneo ad cenem tranſit. idqꝫ etiam ab antiquis ob ſeruatū oſtendit. Uirgi. cum ait. Littore ahena locant alij flammaſqꝫ miniſtrāt. Tum victu reuocat vires. nam actore. Seruio grāmatico ahena parata erant a troianis vt ſe ante lauarent ꝗ̄ cenarent cum he roicis tpibus carne elixa non veſcerentur. Albo ventre pallido. Hora. Uides vt pallidus omnis Cena deſurgat dubia. Mephites ſulphure as: halitus graues ⁊ olentes. Mephitis autem odor eſt naſcens ex ter ris ſulphuratis. Uirgilius. Seuamqꝫ exhalat opaca mephitim. Sed tremor inter vina ſubit: ⁊ ex nimia repletione ⁊ cruditate ſtomachi in conuiuijs obrepunt tremores ⁊ repente moriuntur. Juuenalis. Hinc ſubite mortes atqꝫ inteſtate ſenecte. Hinc erumpit indignatio poete. Calidumqꝫ trientem. genus eſt vaſis potorij. Martialis. Cum potes amethiſtinos trientes: ⁊ nigro madeas opimiaino. Item genus nummi Juue. Quē porrigat ore trientē. Pulmētaria pulmētarioꝝ appellatio ne oīa ciboꝝ genera minutiſſima intelligamꝰ: a pulte denoīata. vt ſcri bit Plinius Hora. Tu pulmētaria quere ſudando. Seruius quoqꝫ in bucolicis dicit. Teſtilē eſſe nomē mulieris ruſtice: q̄ meſſoribꝰ eſtu fati gans diuerſa genera herbarū cōtundens pulmētariū ijs parat. Hinc tuba conſuetudo fuit maioris etatis vt funera ad tubā efferrent. Uir. Id celo clamorqꝫ virum: clangorqꝫ tubaꝝ. Minoris vero ad tibias. vt Statius de archemoro. Tibia cui teneros ſolitū deducere manes. Id quoqꝫ ſeruatum fuiſſe in funere eius cornu qui Tyberium deinde Ger manicū ⁊ druſum ceſares noīatim ſalutabat. Pli. oñdit cū ait. Cōſtra tū lectū ſup ethyopū duoꝝ hūeros ꝑcedēte tibicine ⁊ corōis olim gene rū ad rogū vſqꝫ. Beatulus. q̄ btūs exiſtimat ⁊ diues. Alto lecto: nobili ⁊ diuite. iudioſe hoc dicit. nā in lectis funera deferebātur. Sueto. lo quēs ꝺ funere ceſaris. Lectū ꝓ nſis in forū magiſtratꝰ ⁊ honoribꝰ fūcti detulerūt Lutatꝰ. pfuſus a luto deriuatū. Craſſis amomis liquidā tēpo rū ſuoꝝ hoc dicit: quibꝰ corpa mortuoꝝ aromatibꝰ peruncta ſepliebā tur. Perſius. Urne oſſa in odora dabit. Pli. loquens de vnguentis ſit

Uini genera tria.

Triens.
Pulmētaria

ait. Honoſq; ad defunctos pertinere cepit. Amomis. vnguētis ex amo
mo. Nam intervnguenta acutiora fiunt coſto amomo: que maxime na
res feriant. Craſſiora myrra: ſuauioraq; Medicine aūt vtiliora croco
Amomum. acerrima per ſe amomo. Hoc eſt capitis dolores facit. Amomum ge-
nus fruticis palmi altitudine: cuius vua in vſu eſt indica. Laudatur
q; maxime punici mali folijs ſimile: nec rugoſis: colore ruffo. naſcitur
in armenie parte: que vocatur ocene: et in media et in ponto. ¶ In por-
tam rigidos calces extendit. funera enim pedibus precedentibus effe
runtur. Heſterni quiritis id eſt liberti: qui pridie mortem domini liber
Quirites. tatem accepere. Quirites romani. Cures enim vrbs quondam fuit ſa
binorum inſignis: nunc autem vt feri. Strabo viculus ex qua acciti. T.
Tatius et numa pompo. Rome quinq; regnātes. Hinc quirites appel
lare ſolent romanos qui orationem habent ad populū. Capite indu-
cto. accepto pileo: q; raſo capite induebantur cum liberi fierent. nā hui
Qui manumittebāt raſo capite pileum accipiebant. cum manumittebantur in templo feronie: que libertorum dea perhibe
batur raſo capite pileum accipiebāt. Cuius rei plautus in amphitrio-
ne mentionē facit. Quod vtinam ille faxit iupiter et ego hodie raſo ca-
pite caluus capiā pileū. Pli. loquēs de cornelio cinna: pileū libertatis
eſſe ſignū indicauit di. Vocatiſq; ad pileū ſuis aduerſarios vicit.

Tange: miſer venas: et pone in pectore dextram
Nil calet hic: ſummoſq; pedes attinge: manuſq;
Non frigent: viſa eſt ſi forte pecunia: ſiue
Candida vicini ſubriſit molle puella
Cor tibi rite ſalit: poſitum eſt algene catino
Durum holus: et populi cribro decuſſa farina
Tentemus fauces tenero latet hulcus in ore
Putre: quod haud deceat plebeia radere beta
Alges cum excuſſit membris tremor albus ariſtas
Nunc face ſuppoſita ferueſcit ſanguis: et ira.
Scintillant oculi: diciſq; faciſq; quod ipſe
Non ſani eſſe hominis: non ſanus iuret oreſtes.

¶Tange miſer venas ꝛc. Hinc econtrario taxantur teneri ꝛ indulgen tes ſibi qui ſe egrotos dicunt cũ ſani ſint. ¶Ordo eſt. Miſer id eſt qui- dem miſeri ꝛ puſilli animi: ſupple dixit medico o medice: tange venas: ꝛ pone dextram tuam in pectore meo. Reſpondet medicus poſtꝙ id fe cit. Nil calet hic id eſt in pectore ac in pulſu tuo. Attinge inquit puſil- lanimus. ꝛ ſummos pedes ꝛ ſummas manus. i. extremitatẽ pedum ac manuum. Reſpondet medicus hoc facto. Non frigẽt ſcilicet pedes ac manus tue. Sed ſupple cor ſalit id eſt concitatur tibi rite. per ironiam hoc eſt debite: ſi forte pecunia eſt tibi viſa quam concupiſcis. Aut ſi can dida puella vicini tui ſubriſit tibi: molle. i. molliter ꝛ laſciuiuſcule ꝛ ſi ſupple holus durum eſt tibi poſitum. i. appoſitum in catino id eſt ca- cabo aut vaſe alio ad coquendum idoneo. algente id eſt frigente potiſ ſimum autem holus calidum ſumi vult. ꝛ ſi farina diſcuſſa. i. purgata cribro populi id eſt vulgari ꝛ groſſo: hoc eſt panis durus et groſſus: eſt ſupple appoſitus tibi. Tentemus id eſt diſquiramus fauces tuas: hul cus putre latet in tenero ore tuo id eſt cauſa infirmitatis tue eſt in gu- la ac lautitijs tuis. quod ſup. hulcus haud id eſt non deceat: radere id eſt molliter contingẽdo purgare: beta plebeia id eſt herba illa qua ple bei veſcuntur. Cum id eſt quando timor aut potius tremor albus id eſt album hoc eſt pallidum faciens. ꝛ ſunt qui volunt allegorice tremorẽ amorum ſignificari. Nam ꝛ galli febrem albam vocant: excuſſit; mem- bris tuis ariſtas id eſt firmitatem ꝛ calorem: ſicut ariſte firme ꝛ rigide ſunt ꝛ calore arent: hoc eſt quando amore languens viſa ſcilicet puella vicini: tũc alges id eſt immodice ꝛ intemperanter palleſcis ꝛ quaſi hor rore concuteris. nunc autem ſanguis ferueſcit tibi: ꝛ hoc face' id eſt ma teria iracundie ſuppoſita id eſt ſubminiſtrat tibi per me qui te reprehẽ do. ꝛ oculi ſcintilant. i. quaſi radios ignitos et tremulos emittunt tibi ira id eſt propter iram vehementem: ꝛ ſic neſcis mediũ tenere quin aut langueas aut excandeſcas. ꝛ ita dicis ꝛ facis quod ipſe oreſtes, non ſa nus id eſt demẽs iuret non eſſe ſani hominis id eſt nõ pertinere ad ſa- num hominẽ. Poſſumus illud alges cum excuſſit ꝛc. interpretari etiã de pilis vt reliqui commentarij: ſed ſub alio ſenſu ſic. Cum id eſt poſtꝙ tremor albus. i. pallidum faciens excuſſit: pro excuſſerit membris tuis ariſtas id eſt pilos maturos et albicantes ſcilicet in ſenio: tu alges id eſt albegis: vt ſit a tertia coniugatione. Nam verba ſecunde deponen- do e litteram fiunt tertie vt a ferueo feruo. a tergeo tergo. a caueo cauo ꝛc. hoc eſt nimium frigebis: ꝛ nunc in iuuẽta ſcilicet ſanguis ferueſcit. Et ita non tenes medium: ſed deliras inſanus.

ASCEN.

¶Tange miſer venas. inuehitur in eos qui ocio ꝛ deſidie conſulentes languorem pre ſe ferunt: ꝛ tamen ſuperantibus animi cupiditatibus ratione contineri nõ poſſunt quin ita ferantur vt ijs nihil inſanius ha beatur. Tales igitur poeta deridet docens nihil homini miſerius ꝙ animi vitijs laborare: itaꝗ inducit hominẽ egrotum qui medicum de valitudine conſulat. Miſer nominatiuus eſt: id eſt ipſe eger miſer ſub audi ait. Nil calet. hic pronunciatiue legendum eſt: verba ſunt medici negantis eum calere. Non frigent. verba medici oſtendentis nullum

Jo. Britan.

proꝛſus eſſe ſignū egritudinis. Uiſa pecunia hic oſtēdit hominis aua-
riciam id eſt ſi aliqua ſpes oſtentata fuerit pecunie vel puelle habende
tibi qui infirmitatē fateris: ſtatim in eam proꝛumperes leticiam vt nō
eger: ſed ſanus agnoſcare. Subriſit molle pro molliter tanq̃ tibi obſe-
cutura. Puella vicini. hinc ardoꝛez libidinis demonſtrat. hec dicuntur
ex perſona poete ſubſannantis. Coꝛ tibi rite ſalit: ſcꝫ pꝛe nimia leticia.
verba poete irridentis. Poſitum eſt algente catino. deeſt ſi: vt ſit ſenſus
ſi huic qui iam moꝛbo liberatus videtur cibos populares appoſueris:
rurſus moꝛbo teneri ſe dicet. Per quod oſtenditur ꝙ turpe ſit hominē
Holus. eſſe tante vecoꝛdie vt rationis imperium fugiat: ⁊ appetitui obtempe-
ret: durum holus. holera dicuntur que in oꝛto naſcuntur: ab olendo. in
ter holera celſus connumerat etiam rapas. Catino. vas eſt eſcarium.
Cribrum. Cribꝛo. inſtrumentum eſt quo farina decutitur ⁊ purgat̄: ex ſetis equi-
nis fieri conſueuit. id etiam apud nationes oꝛientales ex ſerico confici
tur. Populi quaſi dicat quo vtitur plebei ⁊ pauperes. Tentemus fau-
ces: ſubaudi ſi medicus dicet. Tenero latet hulcus in oꝛe. verba egroti
poſſunt etiam eſſe poete irridētis eius amentiam qui ita animi affecti
bus obtemperat: vt modo ſanitatē modo valitudinem coꝛpoꝛis pꝛe ſe
ferat. Radere. tangere. Plebeia: qua pauperes veſcuntur. Alges. legen
dum eſt in ſecunda perſona non in tertia, quod indicant ſequentia. Di
ciſq; faciſq;. Alges: febꝛicitas quidem vt ſit ſenſus. moꝛbo quidem acri
vexaberis: ſed rationis oblitus ita in iram oblata leui occaſione effun
deris: vt delirus eſſe videare. Tremoꝛ albus febꝛis ab eo quod pꝛece-
dit id quod ſequitur. Nam febꝛem ſequitur tremoꝛ. Albus pallidus vt
ſupꝛa: atq; albo ventre lauatur. Ariſtas. metaphoꝛicos pilos. nam ari
ſte pꝛopꝛie ſunt aculei ſpicarum dicte ꝙ cito areſcant. Face ſuppoſita
materia iracūdie. Scintillant oculi. expꝛeſſo irati. Diciſq; faciſq; quod
ipſe non ſani. e. h. n. i. o. ¶ Oꝛdo eſt. dicis ⁊ facis quod ipſe Oreſtes non
ſanus iuret eſſe hominis non ſani. Ipſe emphaſis. i. qui ratione pꝛoꝛ-
ſus caret. Oreſtes Agamēnonis mycenarum regis filius fuit ⁊ clytē-
neſtre qui cum patrem a bello illiaco reuerſurum ab egiſto adultero ⁊
clytēneſtra interfectum cognouiſſet: ſeq; ab eiſdem in moꝛtem vocari
capta opoꝛtunitate egiſtum ⁊ matrem necauit. Cuius parricidij areo
pagitarum iudicium ſubire coactus variatis: vt ſcribit cicero in oꝛatio
ne pꝛo milone ſententijs abſolutus fuit. Ceterum conſcientia geſtoꝛuꝫ
exagitatus in inſaniam ⁊ furias verſus videre ſibi videbatur matrem
ſe ardentibus facibus ⁊ ſerpentibus atris inſequentem. vnde Uir. Ar-
matam facibus matrez ⁊ ſerpentibus atris. Cum fugit: vltriceſq; ſedēt
in liminibus dire. Pacuuius Oreſtē inducit monitu pyladis vt furias
vitaret apollinis templum ingreſſum ⁊ cum inde exire vellet ei furias
occurriſſe. ad quod reſpexit Uirgi. Ultriceſq; ſedent in limine dire. No
ta eſt hyſtoꝛia.

¶ Iodoci Badij Aſcenſij in quartam ſa-
tyram argumentum atq; cōmentatio.

¶ Carpitur in quarta rex ⁊ reprehenſor ineptus.

¶ Ordo eſt. rex id eſt rector ⁊ gubernator ineptus: et reprehēſor inept⁹ id eſt qui nimis auide ⁊ cupide reprehendit: carpitur. i. reprehēditur in quarta ſcilicet ſatyra: vt patebit.

Satyra quarta.

REm ppl'i tractas: barbatū hoc crede magr̄m
Dicere ſorbitio tollit quem dira cicute:
Quo fretus. dic hoc magni pupille pericli:
Scilicet ingenium: ⁊ rerum prudētia velox
Ante pilos venit: dicenda tacendaq; calles.
Ergo vbi commota feruet plebecula bile
Fert animus calide feciſſe ſilentia turbe
Maieſtate manus: quid deinde loquere: quirites
Hoc puta non iuſtum eſt: illud male: rectius iſtud
Scis etenim iuſtum gemina ſuſpendere lance
Ancipitis libre: verum diſcernis vbi inter
Curua ſubit: vel cum fallit pede regula varo.
Et potis es nigrum vitio prefigere thita:
Quin tu igitur ſumma ne quicq̄ pelle decorus
Ante diem blando caudam iactare popello
Definis: anticyras melior ſorbere meracas
Quo tibi ſumma boni eſt. vncta vixiſſe patella
Semper ⁊ aſſiduo curata cuticula ſole.

Expecta haud aliud reſpondeat hec anus: i nunc
Dinomaches ego ſum: ſuffla ſum candidus: eſto
Dum ne deterius ſapiat pannutia baucis:
Cum bene diſcincto cantauerit ocyma verne.

REm populi tractas ⁊c. Hanc ſatyram ſm politianum. cap̃. iiij. Miſcellaneoꝝ ſi mendoſus non eſt codex q̃ntam ſed vulgato ordine quartã: vt idẽ politianus vult ad platonici dyalogi: qui primus alcibiades vocatur:
ASCEN. exẽplar. poeta veluti delineatam effinxit. Naꝫ ⁊ locos integros ex eo ſumpſit: Cuiuſmodi eſt. Dic hoc magni pupille pericli. quoniã ſocrates quocꝫ oſtẽdit omniuꝫ maximũ viſuꝫ alcibiadi ꝙ ipſi relictus a patre tutor xantipi filius pericles eſſet. Et dinomaches ego ſum. Et tecũ habita: q: illic plato intendit precipue admonere vt ſe quiſcꝫ no ſcat. Satis autẽ veriſimile eſt neronẽ in hac ſatyra carpi: ſed ita ſubtiliter ita artificioſe vt in aliuꝫ contorta dicas hec ſpicula: nec deſint que in neroneꝫ deſtines. Unde ob id mixtim inuehit in ineptos reipublice rectores: ⁊ in nimis auidos reprehenſores: vt ſi quis detulerit hec ſcripta in Neronẽ: dicat poeta in quẽ cũcꝫ ſcripta ſint: ſe ea non pronũciſſe ex perſona ſua: ſed populi ad reprehenſionem propenſioris: ſicut illa. Queſieris noſtin ⁊ ſequẽtia oĩa indicant. ¶ In prima auteꝫ parte quam nunc exponẽdam ſuſcepimus id precipue agit q̃d dixi: vt videlꝫ neſcias in quẽ loquatur. Nam principium. rem populi tractas ⁊c. manifeſte in neronem torqueretur qui vix pueritiam egreſſus vt recitat britannicus imperium occupauit niſi ſubderet. Barbatum hoc crede magiſtrum dicere. quaſi dicat. nõ ego id: ſed Socrates dixit. ⁊ tamen ad ſenecam quocꝫ referri poſſet qui venenum ſumpſit: ſed nõ eo nectus eſt. vnde non dixit tulit: ſed tollit. Q̃d vero addit. Dic hoc magni pupille pic̃li. Nimis ingenioſe poſuit. Nõ enim ingenioſe poſuit. Non enim dixit magni periclis: vt potuit a nominatiuo pericles ſed ſicut ab achilles achilli maro: ſic a pericles pericli dixit: vt ſc̃dm ingenium in neronem retorqueret: qui fuit pupillus magni pericli per ſyncopam a nominatiuo periculum: quod ⁊ Seneca preſagiuit ⁊ eius vita abunde edocuit. Quirites hoc puta ⁊c. hoc aptiſſime in neronem dici videtur. Nam alcibiades non ad quirites id eſt ad romanos: ſed ad athenienſes contionaret̃. Uerũtamen poeta poſſet dicere: ſe more romanorum principuꝫ loqui quibus ad quirites ſermo eſt. Preterea illud nigrum ſcis figere thita: athenienſium inſtituta notat quia per thita. i. th. hoc eſt t aſpiratum illi thanaton. i. mortem ſeu mortis ſententiam inferebant: ſed illud romani quocꝫ nouerant. vnde Martialis. Noſtri mortiferum pretoris caſtrice ſignum. Eſt opereprecium diſcere thita nouum. Quidam dicunt theta: ſicut beta ⁊ zeta: eo ꝙ ita littera apud nos fere in e longam migrat: ſed greci proferunt nõ

beta:ſed vita thita zita ⁊c. Fruſtra longior ſim ſequem Britannico.
Multa tamen ne ab illo quidem dicta ad hunc locuʒ adducere poſſem
ſed nolo:immo ſi velim non poſſem:bonis ingenijs preripere alioꝝ for
taſſe meliorum excogitandi facultatem. ¶ Ordo eſt:quaſi loquatur qui-
uis auarus reprehenſor:offendens principē imperituʒ in vico aut alio
loco amplo in medio populi ⁊ reprehendens eum ꝙ cum ineptus ſit
ad rempublicam gubernandam:eius tamen gubernacula ſibi vſurpat
dicit ergo:cum amara interrogatione. Tractas tu o imperite rem po-
puli:hoc eſt rempublicam:⁊ principatum.qđ quia in principem roma-
norum:ſcʒ neronem videbatur dictum ſubiungit quaſi dicat nō ego id
dico:ſed crede magiſtrum barbatum:quem dira id eſt execrabilis:ſor-
bitio id eſt potio:cicute id eſt illius herbe frigidiſſime cuiꝰ ſuccus ho-
mini letalis eſt:tollit id eſt enecat:hoc eſt credeꝰ ſocratem dicere hoc:et
hec omnia dicta ſunt per parentheſim. ¶ Nam ordo eſt. Tractas tu rē
publicam:quo fretus id eſt munitus ⁊ cōfiſus id facis:hoc eſt qua vir
tute atꝗ auctoritate preditus. Et ſi quis modo dicat:ad quem vis hoc
dici o perſi:addit o pupille magni pericli id eſt o tu alcibiade vel ſi ma
uis o alcibiade pericli a patre in tutelam date:dic hoc qđ interrogaui:
quo videlicet fretus rem populi tractes ſed vt dixi poſſet ſubtiliter in
neroneʒ retorqueri:qui fuit pupillus magni pericli id eſt periculi:quia
ve patre:cui princeps pupillus eſt ⁊ neronis potiſſimum ſimilis. Sci-
licet:hec particula ironie aptiſſima eſt quaſi dicat id ſcire licet:⁊ notuʒ
eſt quo fretus ſis:quia ingenium ſup.maius ⁊ prudentia rerum maior
ꝗ ſup.ceteris venit tibi ante pilos.i.anteꝗ pili.ſ.barbe.aut pubis.tu
calles id eſt callide ſcis quod tamen fieri non poteſt vt.ſ.iuuenis cal-
leat.i.ſic in ea re tritus ſit:qui callum ex frequenti operatione contra-
xerit artificium illud per experientiaʒ nouit hic calles ergo ironice di
cit.i.quaſi expertus ſcis:dicenda.i.que debeant dici:ꝗ pro ⁊ tacenda.i.
que debeant taceri. Ergo ſcilicet quia hec calles:vbi id eſt quo loco vel
quo tempore.plebecula id eſt popellus ⁊ vulgus ipſum feruet.i.excan
deſcit ⁊ multum iraſcitur:bile.i.colera amara.commota id eſt concita
ta:⁊ ſup.vbi animus id eſt voluntas tua fert id eſt cupit. ¶ Iuxta verſi
culum fer:patitur:dicit:dat cupit atꝗ gerit feciſſe turbe calide.i.furore
incenſe ſilentia:⁊ hoc maieſtate id eſt preſtanti auctoritate:manus ele
uate ſcilicet ⁊ innuētis ſilentium:quid loquere id eſt loqueris ⁊ dices
deinde id eſt poſtꝗ ſilētium impetraueris. Puta id eſt vt puta. Loque-
re ſup.id eſt dices eſt enim futuri temporis indicatiui modi:pe.longa.
O quirites id eſt populi:hoc quod ſcʒ manifeſte malum eſt non eſt iu-
ſtum:ſupple facere.illud male ſupple fit aut fieret rectius.ſ.inter duo
que recte fieri poſſunt.dices inꝗ ſic. Etenim:quia certe tu ſcis ſuſpēde-
re iterum per ironiam loquitur id eſt examinare et inquirere iuſtum
id eſt id quod precipue iuſtum eſt gemina lance id eſt bilance et trut-
na:libre ancipitis id eſt dubie eo ꝙ vtrūꝗ ſuum pondus habere videtur:
⁊ tamen alterum preſtare noſcatur:bene perſpicienti:tu diſcernis verū
id eſt rectum ⁊ iuſtum:vbi ſubit id eſt immiſcetur inter curua id eſt pra-
ua ⁊ non recta:vel cuʒ regula id eſt norma:vel potius haſta libre fallit.

id eſt decipit:pede varo id eſt incuruo.hoc eſt habens examen ſeu lin-
guam:que eſt in medio eius quod teneri ſolet.vel a quod libra ſuſpen
ditur curuam:quia tunc ea pars ad quaꝫ incuruatur licet eleuetur pa
rum:iudicetur eſſe maioris pōderis ex ita melioꝛ.Et tu potis eſt id eſt
potes per prudentiam tuam prefigere id eſt prenotare in tabella:vitio
id eſt ſceleri vel homini criminoſo:thita id eſt illaꝫ litteram grecam ni-
grum id eſt ſignificatiuum mortis que nigra ⁊ atra dicitur ab effectu:
hoc autem totum dictum eſt per ironiam:⁊ ita pronunciandum vt con
trarium intuere videatur vnde infert.Igitur quia.ſ.nihil hoꝛum ſcis
cum tamen debeas ſcire:quin id eſt cur non:cur tu exiſtens ne quicq̃
id eſt fruſtra ⁊ ad nulluꝫ commodum:decoꝛus id eſt politus ſumma id
eſt extima pelle id eſt ſuperficie ⁊ apparatu exterioꝛe:nō deſinis iacta-
re id eſt oſtentare in moꝛē pauonis:popello id eſt vulgo:blando id eſt
applaudere etiaꝫ indignis ſucto caudam id eſt oꝛnatum tui officij.nā
nero in habitu imperiali ſeſe oſtentabat ante diem id eſt ante legitimā
etatem anteq̃ nero imperauit:cur inquā non deſinis id facere exiſtēs
melioꝛ id eſt magis ydoneus:ſoꝛbere id eſt ad ſoꝛbendum:anticyras
meracas id eſt nullo dilutas ſed puras:hoc eſt accipiendo locum na-
tiuum pro re que in ea naſcit̃;helleboꝛuꝫ merum ⁊ impermixtū ad pur
gandum inſaniam tuam que maxima eſt;vſq̃ adeo vt mero helleboꝛo
quod in tota anticyra naſcitur opus habeas.Quo id eſt in quo eſt tibi
ſumma boni.i.conſtituiſti ſummum bonum.Nonne ſupple vixiſſe pa-
tella vncta id eſt pingui obſonio in patina poſito:et cuticula id eſt te-
nella cutis tua:curata ſemper ⁊ aſſiduo ſole:id eſt mollis educatio et
apꝛicatio eſt tibi ſummum bonum et quaſi dicat repꝛehenſoꝛ tu debes
concedere cōfoꝛmiter ad vitam tuam ꝙ ſic.⁊ ſi ita eſt.expecta;hec anus
id eſt hec vetula que venit cum olere aut edulio ſuo venali:ſcilicet bau
cis:reſpondeat ſi queſiueris ſup.quod ſit ipſi ſummum, bonum: haud
id eſt non aliud q̃ ſup.tu vere reſpondeas.Et hinc patet ꝙ hec verba
dicta ſunt quaſi in ſeditione ab aliquo offendente principem imperi-
tum in foꝛo aut campo vt prius dixi.I id eſt vade:abi eſt autem ama-
ra permiſſio que vim negandi habet:nunc id eſt poſtq̃ non melius ſa-
pia q̃ vetula ⁊ ſupple ſuffla id eſt iactanter dic:ego ſum dinomaches;
id eſt foꝛtis in pugna quaſi dinomachus ⁊ ita ad neronem referri po-
teſt:aut de genere dinomache qui foꝛtis in pugna fuit.qđ tibi non con
uenit qui non melius q̃ vetula ſapis ſuffla nunc ⁊ dic.Ego ſum candi
dus id eſt gloꝛioſus ⁊ clarus, aut candidi animi.Eſto inquit repꝛehen
ſoꝛ id eſt cōcedo vt gloꝛieris ad lybitum ſine merito tuo:dum id eſt dū-
modo:baucis vetula hec que venit cum olere aut edulio ſuo venali pā
nucia id eſt multo panno implicita ⁊ ſuffarcinata non ſapiat deterius
id eſt minus bene de ſe q̃ tu de te.Cum id eſt quando cantauerit id eſt
venale indicauerit et laudauerit:bene id eſt multum.verne id eſt ſeruo
alicuius:deſcincto id eſt diſſoluto ⁊ negligenti ocyma. i. herbam ſuam
cito creſcentem.aut ozima id eſt edulium ſeu ferculum ſuum ex inteſti
nis vt quidam volunt confectum:et bene redolens dictum ab ozo quod
Ocymum, eſt redoleo ſicut ocymum ab ocys quod velox eſt quia cito areſcit:dici-

turcꝫ ab aliꝭs baſilicum. Senſus ergo eſt. concedo vt te ꝗtumuis laudes: dummodo non de re excellentiore ꝗ baucis ſe laudet: cum vēdiderit ex ſentētia ſua: herbam aut edulium. ſeruo negligenti ꝛ ſtulto ſicut tu pompas tuas ſtollido popello.

Johā. Brit.

REm populi tractas. reprehenſurus hac ſatyra eos qui aliena vitia ſolerti diligentia perſpiciunt ꝛ notant. Domitiꝭ neronis perditiſſimis offenſus moribus cum imprimis acerbitate ſatyrica inſectatur ꝙ vix dum puericiam egreſſus decepto per agripine matris ſcelus britannico poſt mortem claudiꝭ imperium occupauit: cum per etarem ꝛ rerum imperitiam quid agendum quidue dicendū eſſet ignoraret: ſed omnia ſibi alterius conſilio adminiſtranda eſſent. Nā vt ſcribit cornelius: illud in vrbe iactabatur: quemadmodum princeps vix decem ꝛ ſeptem annos egreſſus ſuſcipere eam mollem: aut propulſare poſſet: quod ſubſidium in eo qui a femina regeretur? Nam matri ſumma omnium rerum auctore tranquillo publicarum priuatarumqꝫ permiſit. vnde prelia quoqꝫ ꝛ oppugnationes vrbium et cetera per belli magiſtros adminiſtrari poſſent: aliꝭ inquirebant. hinc igitur exclamat: hinc excandeſcit. Et ne in principem cuius temporibus floruit poeta: ferri videantur. Socratem inducit qui alcibiadem athenienſem diſcipulū ſuum reprehendat. Hoc ego excogitaui quod quidem vero verius eſt. Aliꝭ vero aſtutiam poete ꝛ tempora quibus floruit non conſiderantes hunc locum generaliter errore manifeſto accipiunt. Rem populi tra. imperium romanum ſuſcipis regendum? cum interrogatione ꝛ increpatione legenda ſunt. Barbatū hoc crede magiſtrum. hec ſtatim poeta ſubiecit ne ſuſpectus eſſet. Neroni tanꝗ eum notaret. Senſus eſt igitur. Alcibiade que dicuntur in correctionē morum tuorum a ſocrate dici credito. Barbatum magiſtratum. Socratem quo magiſtro vſus eſt alcibiades: a quo etiam dilectus: ſed ita tamen vt plato ſcribit in ſympoſio ſuo alcibiadem commemorantem ſe pernoctaſſe cum ſocrate: nec aliter ab eo ſurrexiſſe ac filius a parente debuerit. hic prima etate ab athenienſibus dux electus cum Nicia ꝛ lamacho aduerſus ſiculos bellum geſſit: ſed ad reatum vocatus ꝙ Cicuta.
ſacra cereris nullo magis ꝗ ſilentio ſolennia enunciaſſet: ſiue conſcientiam ſiue indignationem re non ferens tacitus in exilium profectus eſt. De hoc. Emilius. Plutarchus. ꝛ Trogus. Cicute: Cicuta venenum eſt publica athenienſium pena inuiſa. Semen habet noxium ei ꝛ foliꝭs refrigeratoria vis eſt: que ſi enecat: incipiunt algere ab extremitatibus corporis. Remedium eſt prius ꝗ perueniat ad vitalia vini Socrates.
natura ex calefactoria: ſꝫ in vino pocta irremediabilis exiſtimat. Tollit perimit. Socrates athenienſis philoſophus clariſſimus filius ſophronici marmorariꝭ: ꝛ phanarete obſtetricis primus fuit qui phīam moralē vt ait Cice. euocauit e celo coegitqꝫ de vita ꝛ moribus rebuſqꝫ bonis ꝛ malis querere cū ante illū philoſophi oēs rebus phiſicis per-

ſcrutandis operā tantūmodo impenderēt. Sed cū hic nōnunꝗ anytū
athenienſem virū locupletem ⁊ factioſum rideret ob eius ineptias: ari
ſtophanes comicus doctus quidē. ſed homo parū ꝓbus accepta gran
di pecunia ab anyto: cōtra ſocratē comediā ſcripſit: cuius eſt. Nephile
id eſt nebule: que quidē inter ceteras criminationes illud cōfinxit: ab
eo nebulas coli. ⁊ athenienſiū religiones detractari: ⁊ preter hec iuue-
num mentes ſic imbuere: vt parentibus manus inferre pie ⁊ officioſe
poſſent: que res accuſantibus anyto lycone ⁊ melyto: vt plato in apo-
logia pro ſocrate ſcribit cū vniuerſum populū in ſocratē cōcitaſſet: fu-
rore quodā ⁊ ira morte dānatus eſt. De hoc diuus Auguſtinus Uale-
rius: Solinus: Laertius: Diogenes: Horatius: Pythagoram: Anyti-
ꝗ reum doctumꝗ Platonē. Quo fretus: qua re: qua virtute confiſus.
Illud reſpexit: q agrippine matris ſenece ⁊ bruti conſilijs oīa primis
imperij rebus adminiſtraſſet. Dic hoc magni pupille pericli interroga
tio eſt contumelie ⁊ reprehenſionis plena. pupille pericli alchibiades
athenienſis clinie filius fuit: quo vt ꝓbus emilius eſt auctor nihil ex-
cellentius fuit: vel in vitijs vel in virtutibus. Imperator fuit ſummus
⁊ mari ⁊ terra. Diſertus vt nemo ei dicēdo reſiſtere poſſet. Eius poſt
interitū patris periclē ⁊ ariphonē tutores relictos ſcribit plutar. viros
ea tēpeſtate preclaros: ⁊ magna cū clinia ꝓpinquitate cōiūctos periclē
aūt alchibiadis patruū fuiſſe ſcribit Trogus pom. Emilius ꝟ vitricū.
Magni pericli. nouies eīn hoſtes ſupauit. Inter cetera egregia opa no
no mēſe ſamios ionū ꝑmos ⁊ potentiſſimos deuicit: vrbis menia deie-
cit. Hinc ortus eſt pythagoras nō aūt ex ſamo que zazintho ⁊ dulichio
ꝓxima eſt. pupille alluſit ad hyſtoriā. nā nerone pōpea: vt ſcri. Tacit⁹
cū ſibi matrimoniū ⁊ diſſidiū octauie incolumi agripina haud ſparet
crebris criminatiōib⁹ aliqñ p facetias incuſabat principē ⁊ pupillū vo
cabat: q iuſſis alienis obnoxius nō mō imperij ſed libertatis etiā indi-
geret. Hoc me inueniſſe glorior vt multa alia in toto ope. Scʒ ingeniū
Hec decē carmina ſequētia cū ironia legēda ſunt ſcʒ cum ironia dr: vt
alibi. Scʒ hec ppl'o. Teren. Id ppl's cura. ſ. Ueros q ante legitimū tps
impium occupauit. Ante pilos aū pubertatē. Nā vt recitauim⁹ ex ſnīa
Taciti vix ſeptēdecim natus annos nero imperiū occupauit. Ergo vbi
cōmota. ſenſus eſt. Ergo cū ea prudētia ſis: nō mirū eſt ſi plebē in ſedi
tionem concitatā grauitate manus coercere ſcis. q. d. principi nō ſatis
eſſe poſſe imperare: niſi eum comitetur ſapientia. Feruet. eſtuat ſedi-
tionibus. Fert animus. i. dat. Maieſtate. grauitate. Naʒ manu ſepe ſi
lentium inducit a ſuperioribus. Quid deinde loquere. illud docet de-
niꝗ neceſſarium eſſe principē eſſe ſapientē ⁊ rerū ꝑitum. Unde plato
ſolebat appellare eas reſpublicas felices: qbus cōtigiſſet habere prin
cipes ſapientes. Reſpexit autē poeta ad id qđ in vrbe a ſenioribus di-
cebatur neronē primum ex his qui rerum potiti eſſent aliene facundie
eguiſſe. Nam ei ſeneca orationes cōponebat cū alij imperatores ante
neronem ſumma fuiſſent facundia ⁊ eloquentia. Quirites hinc innuit
poeta qđ nos iam diximꝰ neronē a ſe reprehendi cū iam ſatyrico more
athenienſib⁹ omiſſis ad romanos ꝯuertat. Hoc iuſtū puto. nō illđ male

oratorie agit ea parte generis.deliberatiui vtitur que ſuaſio dr. Rectus
illud magne prudẽtie eſt ex multis q̃ iuſta ꝛ recta eẽ videntur q̃d optimũ
cognoſcere. ¶ Scis etẽm iuſtũ.g.ſ.l.perſeuerat in ironia.Senſus enim
eſt.Nõ mirũ quidẽ eſt ſi bonũ a malo diſcernere noris cũ ea que ambi
gui iudicij ſunt:ita penſitare ꝛ tecũ recognoſcere didiceris: vt nihil te
decipere poſſit. Metaphora ſumpta ab libripẽde:q̃ põderoſiſſima q̃q
examine bilãcis cognoſcit. Ancipitis libre. ambigue vt neſcias in quã
partẽ magis decurrat:ex quo libripẽdis ſolertia deprehenditur: cũ ex re
ambigua ꝛ incerta rectũ iudiciũ ſumat. Rectũ diſcernis vbi inter curua
ſubit.cognoſcas inq̃t q̃d rectũ ſit ꝛ q̃ ꝯtrariũ.ſiſtat i metaphorã emula
tio eſt horatiana.Scȝ vt poſſem curuo dignoſcere rectũ. Curua oppo-
nuntur rectis.Regula.i.haſta libre.Pede varo.i.ligna flexa ꝛ recurua
Lingua enim ſiue examẽ bilancis tanq̃ pes eſt in libra:quo fit plerũq̃ vt
cũ lingua bilancis torta ſit ꝛ eã ſequamur in rerũ penſatione decipia-
mur.Per q̃d oſtendit perſius eũ magni ingenij ꝛ prudentie eſſe q̃ falſa — Thita mortiferum.
admixta veris nouit diſcernere. Et potis es.n.v.p.th.i.tante prudẽtie
es ꝛ cõſilij:vt recto iudicio poſſis noxios ꝓ meritis dãnare. Uitio.ho-
mini vitioſo thita nigrũ hoc eſt mortiferũ. nã mortis erat ſignũ thita:
per q̃d ſignificatur thanatos.i.mors. Cũ ẽm iudices de alicuius capite
ſniam laturi eſſent vniuerſi in ciſtã tabulas ſimul cõijciebãt ſuas caſ-
q̃ inſculptas lr̃as habẽtes abſolutionis: condẽnationis: ꝛ ampliatio
nis:thita condẽnationis ſignũ erat:q̃d oſtẽdit.Mar. Noſtri mortife-
rum pretoris caſtrice ſignũ.Eſt operepreciũ diſcere thita notũ. Abſo-
lutionis auctore aſconia capa littera: per quam litteram aliqui in-
terpretantur calon.i.bonum.Ampliationis.n.l.q̃d ſignificat nõ liquere:
Quin tu igitur ſumma.attẽde fremitũ ꝛ indignationẽ poete.Senſus eſt
cur igitur tu q̃ per etatẽ immaturã ꝛ rerũ imperitiã ignoras q̃d agendũ:
quidne dicendũ ſit ſummã imperij romani nõ deponis? Quin.vox eſt
increpantis.vt Uirg.Quin tu aliq̃d ſaltẽ potius quoꝝ indiget vſus:
cõiungiturq̃ ſemꝑ cũ indicatio.Summa pelle decorus ſpecioſus veſte
triũphali ad hiſtoriã reſpexit.nã vt cornelius tacitus ſcribit:decretum
fuit claudio ceſare adulationibus ſenatus ſedẽte:vt vigeſimo etatis an
no cõſulatũ nero iniret:atq̃ interim deſignatus procõſulare imperiũ
extra vrbẽ haberet:ac ꝓncipes iuuẽtutis appellaretur. Itaq̃ ludicro cir
cenſiũ q̃d acq̃rendis vulgi ſtudijs edebatur. Britãnicus in pretexta. Ne
ro triũphali inveſte trãſuecti ſunt.vt ſpectaret ppl's hũc decore impato
rio illũ puer habitu.Occupato igitur imperio apd ſenatũ hoc celebratũ eſt
in aſſentationẽ neronis:vt ei ſupplicationes decernerentur:ꝛ diebus ſup-
plicationũ triũphali veſte indutus ꝑ vrbẽ veheretur. Ergo ſũma pelle.i.ve
ſte triũphali ꝛ decore impatorio.emulatio ẽ horatij:introrſum turpẽ:ſpe
cioſuȝ pelle decora. Neq̃q̃:fruſtra. Uir. Sȝ q̃d ego hec aũt ne quicq̃
ingrata reuoluo? al's autẽ nõ.vt alibi Perſius.Ne quicq̃ fundo ſuſpi-
ret nummus in imo.Ante diẽ.ante tp̃s ꝛ etatẽ naturã. Iactare caudã
oſtẽtatione decoris imperatorij fauorẽ ꝛ gratiã populi querere.tractũ
eſt a canibus qui blandiẽtes caudã mouẽt. Anticyras. helleboꝝ quo
bo lis inſania ꝛ mali humores emendantur:ꝛ ad ingeniũ acuendũ valet: — Anticyra

vt ſupra diximus. ſumebatur autē tutiſſime in anticyra: quo vt ſcribit
Pli. Liuius druſus nauigauit cū comitiali morbo laboraret: ſumptoqꝫ
helleboro liberatus eſt. Hora. Neſcio an anticyrā ratio illis deſtinet
oēm. Anticyra aūt inſula eſt que olim cipariſſus dicebat̃ vt ſcri. Pau-
ſanias ſed mutato noīe anticyra ab anticyro herculis ſocio appellata
eſt. Meracas. ſimplices ꝛ puras: nullo temperamento admixtas a me
ro qđ antiqui ſolū dixerūt imitatio ē Horatij. Expulit helleboro mor-
bum: bilēqꝫ meraco. Quo tibi ſumma boni: cuꝫ tantū abeſſe oſtendit a
vera virtutū cognitioue: ꝛ recta rerū publicarū adminiſtratione: vt in-
terrogatus qđ ſummū in humanis putet: bonū voluptatē reſpondeat.
Quo tibi ſumma boni qđ eſt ſummū bonū tibi in quo putas ſummum
bonū conſiſtere? Queſtio ſubtilis et a philoſophis multū diſputata.
Uncta vixiſſe patella. Reſponſio eum indignum eſſe arguit qui publi-
ca negocia curet cum pretermiſſa: virtutis mentione laute viuere ſum-
mum bonū appellet. Que ſnīa epicureis probat̃. Uncta patella. cibis
luxurioſis ꝛ delicatis. Semper. cōtinuationē ſignificat. Aſſiduo cula-
ta cuticula ſole ſuorū temporū mores notat. Nā antiqui ꝛ precipue im
becilles ſtomacho ante cibum exercebant̃: eam exercitationē vt celſus
ſcribit recte ſequebatur modo vnctio vel in ſole vel ad ignē: modo bal
neum. Deſcendebant em̄ in ſoliū cū multo oleo vngebantur: leuiterqꝫ
perfricabantur. vnde Hora. Ungor oliuo. ꝛ perſius infra. At ſi vnctus
ceſſes ꝛ figas in cute ſolem. Juue. veſtra bibat vernū contracta cuticu-
la ſolem. Curata molliciē muliebrē notat in viris. Expecta. diſtingue:
vt ſit ſenſus: certe ſi volueris expectare ꝛ anū audire inuenies eam nō
aliter interrogatā reſpondere: ex quo oſtendit eum nō minus inſanū
eſſe: qꝫ anum decrepita. anū em̄ eſt delirare. Hec anus ſatis lepide fin-
git poeta anū tranſire. J nunc: cum indignatione ꝛ irriſione ꝓnunciā-
da. Senſus eſt gloriare nūc ꝛ virū eſſe nobilē ꝛ prudentē cum in volu-
ptatem ſummū bonū conferas. Sicqꝫ philoſophice poeta declarat ge-
neris nobilitatē homini ſapiam non ingerere. Dinomaches ego ſum
callide poeta reprehenſionē conuertit in alcibiadem ne in principem
Alcibiades inuehi videatur. Nam ad hyſtoriam alludit. Alcibiades enim genus
dinomaches paternum vt ſcribit plutarchus ab aiace. maternū vero ab almeonide
quem ex dinomacha genitum aiunt: originē traxiſſe ferunt. ait igitur
poeta. dic nunc te eſſe nobilem: qꝛ inter maiores tuos dinomacha con
numeratur. Dinomachus aūt interpretatur fortis in pugnas. Dinos
em̄ grece fortis latine. Machi vero pugna. Sicqꝫ ſubſannat neronem
eius amentiam arguens: qui in maiorum nobilitate efferebatur quum
a ceſaribus genus ſuū duceret. Suffla: gloriare intumeſce efferre in tua
nobilitate ꝛ animi preſtantia. Sum cādidus. ſum pulcher. hoc ad ani-
mum retulit. i. ſapiētis ſum animi. hoc em̄ gloriatur. Eſto cōcedo qui-
dem te nobilem ꝛ prudentē eſſe: ſed ita vt baucis ſapientia te nō ſit in-
ferior: cum ita reſpondeas. Pannutia proprium eſt ambus pannutias
eſſe. Unde Terentius in andria. Suffarcinatū cantharā. Baucis: ad
eam alluſit. De qua Oui. in metamorphoſi. Cum bene diſcincto canta
uerit ocyma uerne. Uetule paupercs inopia coacte ad res viles vendē

das ſe conferunt vt eo queſtu viuant. Baucis ergo inducitur pro omni vetula vendēte herbas odoratas in foro bolitorio. Cū bene cātauerit id eſt elata voce vēdiderit. nā cātare eſt alta voce loqui: vt alibi. Men moueat quippe et canter ſi naufragus. Ocyma. ocymum herba eſt odorata hortenſis dicta ab ocys quod eſt cito. nam celeriter creſcit id grauiter criſipus increpuit inutile eſſe dicens ſtomacho. Urine. oculorum quoq; claritati. Preterea inſaniā facere: ⁊ letargicos et iocinoris vitia. ideoq; capras id aſpernari. quidā adiiciunt tritū ſi operiatur lapide ſcorpionē gignere. Cōmanducatū ⁊ in ſole poſitū vermes afferre. alij verbo ſi eo die feriatur quiſpiā a ſcorpione: q̄ ederit ocymū: ſanari nō poſſe. Ocimū etiā genus pabuli ſimiliter a greco verbo ocys qđ valet cito. Hoc amplius ſcribit Uarro dictū ocimū qđ citat aluū bubus. ⁊ ideo iis datur vt purgentur. Uerne appellarūt antiqui vernas ex ancillis romanorū ciuium vere natos. quod tempus animi maxime naturalis feture eſt. Diſcincto: intemperanti diſſoluto alibi perſius. Non pudet ad morem diſcincti viuere natte. Martialis. vernaculorum dicta. Horatius vernaſq; procaces paſco libatis dapibus.

Ocymum.

Uernę.

Ut nemo in ſeſe tentet deſcendere: nemo:

Sed precedenti ſpectatur mantica tergo.

Queſieris noſtin vectiti predia. cuius.

Diues arat curibus: q̄tum non miluus oberret.

Hunc ain: hunc diis iratis genioq; ſiniſtro

Qui quandoq; iugum pertuſa ad compita figit

Seriole veteris metuens deradere limum

Ingemit hoc bene ſit tunicatum cum ſale mordens

Cepe et farratum pueris plaudentibus ollam:

Pannoſam fecem morientis ſorbet aceti.

At ſi vnctus ceſſes: ⁊ figas in cute ſolem

Eſt prope te ignotus cubito qui tangat ⁊ acre

Deſpuat in mores: penēq; arcanaq; lumbi

Runcantem: populo marcentes pandere vuluas

Tu cum maxillis balanatum ganſape pectas

Inguinibus quare detonſus curgulio extat.

Quinqꝫ paleſtrite licet hec plantaria vellant

Eliſaſqꝫ nates labefactent forcipe adunca

Non tamen iſta filix vllo manſueſcit aratro.

ASCEN. ¶Ut nemo in ſe ꝛc. hec ſunt verba poete calidiſſime loquētis: quaſi ſu-
periora dānet: vt nimis auide in principē quēuis ab rebelli reprehen-
ſore dicta: ne vez ex propria ſnia Neronē taxaſſe culpetur. Eſt ergo ſe-
cūda pars ſatyre in qua taxat auidū reprehenſorē concludēs ſe quēqꝫ
noſſe dicere ſuiqꝫ iudicē eſſe: vnde a principio taxat eos qui vident qd
ſit in mantica anteriore in qua aliorū vitia ſm Eſopū reponimus ꝛ nō
quid in poſteriore in qua noſtra. ¶Ordo eſt. Unde ſup. cōparatū eſt:
vel nunquid iuſtū eſt: vt nemo: nemo inqꝫ omnino tentet. i. conetur de-
ſcendere in ſeſe. i. in congnitionem ſui ꝛ vitiorū ſuorum: ſed mantica. i.
ſaccus ſcruteus ſeu corius qualem mendicentes religioſi deferunt: ha-
bens. ſ. repoſitorium ante ꝛ retro ab humeris demiſſum ſpectatur. i. in-
ſpicitur ſupple a quolibet in tergo ſcilicet precedentis. i. hoīs preceden-
tis in qua. ſ. illius vitia repoſita ſunt: que ipſe non videt ſequens ipm
videt: ꝛ ita ſi in circulū hoīes oēs conſtruerent: quiſqꝫ aliorū ꝛ nemo
ſua, videret vitia. Queſiueris noſtin ꝛc. Notat auiditatē holum in car-
pendis vitijs: quia frugales ꝛ parcos criminantur vt ſordidos ꝛ aua-
ros ꝛ paulo lautiores ꝛ ſibi indulgentiores: vt molles ꝛ pathicos. Fa-
cit autem dialogum ꝛ collocutionem hoc ordine. Si ſupple queſiueris
id eſt queſiueris hoc eſt ſi quis queſiuerit noſtin. i. nouiſti ne predia
vectidi pvectidij: dicet ſupple alter. Cuius. ſ. vectidij predia noſcā? addit
prior: illius ſupple qui exiſtens diues arat curibus: id eſt iuxta cures
ciuitatem olim ſabinorum: tantum ſupple prediorum: quātum miluus
id eſt auis illa predatrix pullorum: nō oberret: id eſt non poſſit erran-
do circuire ſupple vno die: quia in girum volat. Reſpondet ſecundus.
Ain: id eſt ais ne: hoc eſt dicis ne hunc: quaſi dicat ſi hunc dicis: noſco
eum. Ad quod prior: hunc ſupple aio natum ſupple dijs iratis ꝛ genio
id eſt deo nature ſiniſtro: id eſt aduerſo ꝛ inimico illi: qui quandoqꝫ. i.
quandocunqꝫ: vel ſint due dictiones quādoqꝫ ſic: qꝫ pro ꝛ ego aio hunc
qui quando. i. quo tēpore: figit: id eſt reponit in annū ſequentē ꝛ arare
ceſſat: iugū ſupple ſuum: ad compita: id eſt ad locum quē ruſtici ſimul
petunt poſt completā ſationē ꝛ feſta compitalia celebrant cum magna
animi relaxatione: pertuſa: id eſt ex frequentatione: hoc eſt quando po-
tiſſimū lete ꝛ opipare cum ceteris coagricolis ſuis piuere deberet quā

dico metuens deradere id eſt vnguibus deponere limum id eſt obtura
mentum ex terra tenaci aut cretacea factum: veteris ſeriole.i.vaſis te-
ſtacei: modici quidem ſed forte meliuſculum vinum continentis. Diu
in italia vt Plinius notat in vaſis terreis vina conſeruabant: ingemit
id eſt ingemens abſtinet a vino ille nec aperit ſeriam: ⁊ mordens cepe
tunicatum.i.multis ⁊ denſis pelliculis inuolutum quod vile ſolet eſſe
cum in ſale ait ſup.hoc.i.huiuſmodi conuiuium: ſit bene id eſt multū
aut ſatis mihi: ⁊ ſup.parans pueris id eſt filijs ⁊ familiaribus: plau-
dētibus id ē exultantibus ꝙ letius victuri ſint: ollam farratam id eſt
pulte farracea repletam: cum ceteris diebus herbis inunctis veſci ſole-
ti ſint. Uel ſic: qui mordens id eſt auide comedens tunicatum cepe cū
ſale ⁊ ollam farratam id eſt pultem olle farrate: ⁊ hoc pueris plaudē-
tibus: quia ſcʒ partem ex ea ſibi ſperent: ſorbet id eſt auide pre ſiti bi-
bit: fecem.i.limum ⁊ reſiduum quaſi pelliculis inuolutum: aceti moriē-
tis.i.languidi ⁊ euaporati. Et ita nimis auide qui hoc dixi parcitatem
vectidij carpit. At.i.ſed: ſi tu id eſt quiuis paulo indulgentius viuens
exiſtens vnctus id eſt vnguēto ad delitias perfuſus: ceſſes.i.ab opere
vaces: ⁊ figas ſolem in cute id eſt apriceris: ⁊ in ſole recubes ocioſus:
ignotus.i.quem non noſti: aut quem neſcis adeſſe: eſt ꝓpe te: qui tan-
gat te cubito ſuo in ſignum enim contemptus cum manum extendere
dedignamur cubito pulſamus ⁊ deſpuat id eſt expuendo in vitupera-
tionem excandeſcat ⁊ inuehatur: acre.i.acriter: in.i.contra mores.ſcʒ
tuos: hoc ſcʒ modo. Nunquid ſupple decet te runcantem.i.depilantē
penem.i.virilia: ⁊ arcana lumbi.i.podicem. pandere.i.reuelare ⁊ oſtē-
dere populo.i.cuilibet pertranſeunti: vuluas.i.membra tua pudenda
per que muliebria pateris: marcentes.i.obſenitate putria ⁊ corrupta?
Quare curgulio.i.membrum obſcenum aut podex extat tibi detonſus
id eſt depilatus ⁊ leuis: in inguinibus.i.obſenis locis: cum ſcilʒ ita ſit
ꝙ tu pectas.i.pectine comas ⁊ ornes in maxillis tuis gauſape.i.bar-
bam villoſam: balanatum.i.vnguēto balanino perunctam: q.d.id tur-
piter ⁊ natura repugnante facis: quia licet quinqꝫ paleſtrite.i.multi
robuſti viri paleſtre apti: vellant.i.peſſundent ſicut in quibuſdam lo-
cis ſegetes luxuriātes in hyeme paleſtrite reprimunt: ⁊ ſimul herbas
nocituras necant curſu ſuo: aut vellāt.i.euellant ⁊ extirpent: hec plā-
taria.i.hos pilos quos natura ad tegendum obſcenitatem plantauit:
⁊ quãuis labefacient.i.labare ⁊ languere faciāt nates.i.clunium obſce-
nitates: eliſas.i.vſqꝫ ad cutem leſas ⁊ raſas forcipe.i.inſtrumento de-
pilatorio. adunca.i.incuruato ad tale miniſterium: vt ſcʒ non ledat ⁊
penitius depilet: quãuis inquã hec faciāt: tñ iſta.i.vilis ⁊ obſcena filix.i.
herba repullulās licet extirpetur: hoc eſt hec pillorum ſeges ⁊ frutica-
tio: non unmā ſueſcit: id eſt domatur: ſic vt non renaſcatur vllo aratro
i.quouis labore adhibito: q: qđ natura dedit tollere nemo pōt. Uides
lector ꝙ ſubtiliter poeta ingrediat̄: vt fere neſcias in ꝑncipio an ex ſen-
tētia ſua iuniorē ꝑncipē: an eiꝰ cartores carpat: ⁊ hic ad vectidiū aua-
rū ⁊ molē hūc: an reꝑhēſores auidos carpat. Mihi certe vtrūqꝫ facere
videtur.i.tam eos carpere qui ſic viuunt: vt carpi mereātur: ꝙ nimis

auidos reprehēſores. Molles autem ⁊ pathicos ac cynedos repertos
eſſe qui barbam nutriuerint atteſtaꝛ ex hoc ⁊ opinor loco Iuue. dicēs
ſic ſatyra ſecunda. Hiſpida membra quidem: ⁊ dure per bra brachia
ſete. Prom.ttunt atrocem animum: ſed podice leui. Ceduntur tumide
medico ridente mariſce.

Jo. Britan. ¶ Ut nemo in ſeſe tentet deſcendere nemo. Hactenus in neronem in-
uectus eſt. Nunc vero eos ſatyrica indignatione inſectaꝛ: qui in alios
dicere ⁊ aliena vitia cognoſcere gaudent. cum de ſeipſis nihil querant
in eos ita inſurgit Hora. Cum tua peruideas oculis mala lippus in-
unctis: cur in amicorū vitijs tam cernis acutum. Quā aut aquila aut
ſerpēs epidaurius: vt nemo. Eclipſis ſubauditur dignū ne putes. Uel
vnde eſt aut aliquid tale. non interrogantis eſt. ſed iraſcentis ⁊ admi-
rantis. In ſeſe tentet deſcendere ad vitia ſua gnoſcenda. Sed precedē
Mantica in tergo. ti ſpectatur mantica tergo. Hoc autē ſumptum eſt auctore acrone ex
Eſopo fabulatore qui vnū quēꝗ ſcibit duos ſacculos plenos vitijs ſe
cum ferre. ⁊ in eo qui ante pectus pendet aliena vitia eſſe. in eo vero ꝗ
a tergo noſtro. ex quo euenit: vt noſtra non videamus: ſed quid ſequat
conſpiciamus. vnde Hora. Dixerit inſanū qui me totidem audiet atꝗ
reſpicere ignoto dicet pendētia tergo. Hinc igitur indignatur poeta
neminem eſſe qui vitia ſua cognoſcat: ſed aliena ſemper. Mantica ſac
Mantica. culus ſcorteus ad ſarcinulas ferendas accōmodatus. Lucilius. Man
tica cauterij coſtas grauitate premebat. Hora. Mantica cui lumbos
onere vlceret: atꝗ eques armos. ¶ Queſieris noſtri ⁊c. Malitiam ho
minum exprimit: quibus ſumma ſemper eſt voluptas alienos mores
notare. Queſieris ſecundam perſonam pro tertia poſuit: id eſt aliquis
queſierit forte. Noſtri. ꝑ noſti ne. vectidi predia. Uectidium poſuit ꝓ
viro diuite. Cuius interrogatio interrogati. Diues arat curibus. Sub
audi illius qui verba ſunt interrogantis. Curibus. cures vrbs quondā
Sabinorum inſignis nūc autem viculus. Hinc quirites vt diximus ap
Ob prepoſitio. pellātur. Oberret. volando circueat. Ob enim al's ponitur pro circum
vt cum dicimus vrbem obſideri obuallari obſignari. alias inuicem pre
poſitionis que eſt ꝓpter: vt ob merita: ob ſuperatos hoſtes. vnde obſi-
des pro obſides. qui ob patrie preſtandam fidem dantur. alias ꝓ ad
vt ennius: ob romam noctu legiones ducere cepit. Hoc imitatus eſt Iu
uenalis. Tot miluos intra tua paſcua laſſos. Hunc aies: interragatio
interrogati. Hunc ꝟbum interrogātis qui more malignitatis huma-
ne ad aliena vitia notāda fertur. Dijs iratis. aduerſis: quia auare ⁊ per-
parce viuat. Genioꝗ ſiniſtro: is ſiniſtro genio viuere dicit qui naturā
ſuā viuēdo defraudat. vnde contra: is dicitur genio indulgere qui vo
luptati operā dat. vt alibi. Indulge genio. Uir. Et genialis hyems id
eſt voluptuoſa. Qui quādoꝗ iugum perfuſa ad compita figit. Sēſus
eſt: hic quidem cum feſta compitalium venerint: quibus maxime ruſti
ci lautioribus cibis vti ſolēt: non audet vinū quod iam diu ſeruauit, at
tingere. ſed acetum tm̄ bibit ⁊ cepas comedit. ¶ Ordo eſt. Hunc dico ꝗ
Compita. dijs iratis ⁊ genio ſiniſtro ingemit metuens deradere limū veteris ſe-
nole qn̄ figit iugū ad cōpita ꝑfuſa. Quis vacat. vt ſit quotiēs figit ad

compita ruſtici finitis ſatiōibus in compitis ibi aratris ſuſpēſis ſacri-
ficia celebrabāt magna animoꝝ relaxatiōe. eos ludos magiſtri vicoꝝ
vt ſcri. Aſconius facere conſueuerunt. is autem dies annalis nō ſtat
erat attributus. vt Uarro tradit laribus quot annis is dies concipie-
batur. compita aūt dicta ꝙ vbi vie cōpetūt tunc in cōpitis ſacrificatur.
Pertuſa: trita & cōculcata. Figit ſuſpendit. Seriole diminutiuum eſt a
ſeria. gen⁹ ē vaſis terrei. Terē. Serias oēs releui. Deradere limū: aut
picē aut gypſum quo vaſa vinaria obturabātur. Ingemit ob auariciā
Hoc bene ſit ꝓuerbiū apud antiquos. ſicut & dij bene vertāt: ſic eñ di-
cūt qui veluti rem magnā & inuſitatē aggreſſuri ſunt. ergo & auarus ve
luti rem magni ſumpt⁹ cenaturus hoc dicit. Et farratā ollā. i. pultem
ex farre. Primus eñ auctore Plinio fuit antiq̄s in latio cib⁹. nā pulte
& nō pane lōgo tēpore romanos vixiſſe manifeſtū: eſt qm̄ inde & pulmē Puls.
taria hodie quoqꝫ dicūtur. & Ennius antiquiſſim⁹ vates obſidionis fa
mē deſcribēs: offam eripuiſſe: plorātibus liberis patres cōmemorat: &
ſacra priſca atqꝫ nataliū pulte fritilla cōficiūtur. Pueris aut filijs: aut
ſuis. Plaudētib⁹: hinc hoīs auariciā oñdit: cū farre tm̄ & cepis & aceto
pueri cōtēti ſint. ex quo apparet al's auarus viuere moriētis aceti: lā-
guidi nō mordacis. At ſi vnct⁹ ceſſes: pſeuerat exprimere iniq̄tatē hoīm
vitia aliena culpātiū. Sēſus eſt. Si inq̄t aliq̄s oleo vngat̄ ſtās ad ſo-
lē: nō deeſt: qui ſtatim illū ſubſannans cubito ſe tangat. Si ceſſes: ocio
ſus fueris: pro ſi quis ceſſet: vt ſupra queſieris ꝓ queſierit. Et figas in
cute ſolē antiqui: vt diximus: ante cibum exercebantur: eam exercita-
tionem. auctore celſo recte ſequebātur modo vnctio vel in ſole: vel ad
ignē modo ad balneū. deſcēdebāt eñ in ſoliū. Tum multo oleo vnge-
bātur: leuiterqꝫ pfricabātur. Eſt ꝓpe te ignot⁹ cubito q̄ tāgat: hinc ap-
paret homines ad aliena vitia cognoſcēda valde promptos eſſe: emu-
latio eſt horatiana. Nōne vides aliquis cubito ſtantē ꝓpe tangens in
quit. Tāgat cubito: modus eſt latēter oſtendētis quē probet peccare
Et acre deſpuat in mores: tanqꝫ in contēptum rei turpis: tractū ab his
qui ex olfactu rei putride expuunt. Tibullus: hūc puer: hunc iuuenis
turba circumterit arcta. Deſpuit in molles & ſibi quiſqꝫ ſinus. Penēqꝫ
ſatyrica vrbanitate dū eos reprehēdit. qui aliena vitia ſubſannāt ſuo-
rum tēpoꝝ mores notat: illos percutiens: qui obſcene turpiſſimeqꝫ vi-
uunt. In mores: in vitia. Penēqꝫ. Hec cum ſuperioribus coniunguntur
vt ſit ſenſus. Si tibi ex inguinibus euulſeris pilos aderit qui te contē-
nat. reperit̄ igitur eſt qui deſpuat: vt ſit ordo. Eſt qui deſpuat in runcā
tem penē & arcana lūbi. Runcantā: metaphora ſumpta ab agris: q̄ rū-
cari dicuntur hoc etiā. Mar. vitium notat. Cū depilatos creſſe coleos
portes. Et vulturino mentulam parem celo. Et proſtitutis leuius ca-
put culis. Iuuenalis. Si tenerum attritus catineſſ punice lumbū Sca
lentes traducit auos. Penem penis a pendendo dicitur. Nam penem Penis.
auctore feſto caudā vocabant. vnde offam porcinā cū cauda offam pe-
nitam dicebāt. Arcanaqꝫ lūbi. i. pudibūdas corporis partes. Populo
marcentes pandere vuluas: cinedos & molles deſcribit. qui muliebria
patiuntur. Pandere aut verbum pro participio eſt: id eſt pandentem:

aut ſic intellige. Runcantem pandere vuluas id eſt runcantem ꝛ depi
lantem podicem: vt eum pandat ꝛ prebeat multitudini ꝛ hec melior
eſt expoſitio. Vuluas marcentes id eſt podicem in quo ea fiunt que in
Vulua. vuluis. Vulua: vulua a poetis crebro pro genitali parte muliebri vſur
patur. Cum ꝓprie vulua illud ſit in vtero mulieris quo infantes geſtã
tur. Cornelij celſi verba ſubſcribere placuit. Si infans in vulua deceſ-
ſit. quo facilius eijciatur. Cui ita adſtipulatur. Plinius boues graui
das negant. preterq̃ dextro vulue ſinu ferre. etiam cum geminos fe-
rant: vulua etiam ꝓ ea parte accipitur a martiale. que circa vbera por-
ce. eſt que eſt optimi ſaporis. Te fortaſſe magis capiet de virgine por-
ca. Me materna graui de ſue vulua capit. ea vt ſcribit Pli. enecto par-
tu melior eſt q̃ edito. Eiectitia vocat̃ illa. hec porcaria primipare ſuis
optima eadem etiam ſumẽ appellatur. ¶ Tu cum maxillis ꝛc. Hec ver
Sumen. ba ſunt eorum qui aliena vitia notantes ita dicunt qua ratione femo
ra ꝛ partes pudẽdas tonderi iubes: cum barbã ꝓlixam ꝛ vnguento de
libutã geſtes ꝛ nutrias. Sicq̃ poeta obſcenos temporis mores carpit
Gauſape. Gauſape pro barba poſuit. Imitatio eſt Virgi. qui veſtem barbam di-
xit. Aurea ceſaries ollis atq̃ aurea veſtis: vnde contra inueſtes imber
bes dicimus. Virgi. Tum mihi primas genas veſtibat flore iuuentus.
Gauſape genus eſſe ſtramenti villoſi indicat Pli. quo in caſtris vtebã
tur. Sic enim ſcribit antiquis torus e ſtramẽto erat: qualiter eſſet nũc
in caſtris gauſape: ꝛ mox ſubdit: nam tunica lati claui in modũ gauſa
pe texi nunc primũ incipit. Oui. in arte amandi veſtem craſſiorem oſtẽ
dit eſſe. cum ait. Gauſapa ſi ſumpſit gauſapa ſumptis proba. de ijs au-
tem ſic ſcri. ſtrabo. Loci autem mutinenſes: ꝛ ſcutanne adiacentia flu-
uio mollia ꝛ longe alijs omnibus preſtantiora ferunt vel lera ligures
autem: ꝛ inſubres aſpera e quibus magna italie pars domeſticis indu
menta conficit: mediocria vero patauini e quibus precioſi tapetes et
gauſapa texuntur: ꝛ hec ſtragula veſtis gemina vtrinq̃ villos eminẽ-
tes habẽtis: vel vna tñ e ſuperficie. bene igitur barbe rem villoſam cõ
Balinũ vn- perauit. Balanatum: vnguento balanino perunctum: nam vt ſcri. Pli.
guentum. mirabolanus arbor eſt vnguẽtis aptã ferẽs glãdẽ idiq̃ Troglodites ꝛ
Mirabola- thebaidi ꝛ arabie q̃ iudeã ab egypto diſterminat. cõmune eſt: naſcens
nus. vnguẽto vt ipſo noĩe apparet. Nã miros ſignificat vnguẽtũ balanos
glãdẽ. q̃ in arabia naſcit̃ ꝛ ſatyrica appellat̃ ꝛ cãdida. Que i thebai-
de nigra prefert̃ illa bonitate olei qđ exprimit̃. Sʒ copia Thebaica. in
ter hec troglodytica viliſſima eſt: vnguẽtarij autẽ tñ cortices premuut.
medici nucleos tundũt affuſa eis paulatim calida aqua: vnguẽtoꝝ ex
peditiſſimũ fuit ꝓmiſq̃ e Brior balanino oleo. Hora. Et preſſo tuis bala
Curguglio. nus capillis. Curgulio: ꝓ pene poſuit. ſumpta trãſlatione a curguliõe
q̃ in gulã creſcit ꝛ inflat̃ auctore Seruio. Eſt autẽ beſtiola frumẽtis ini
mica. Detẽſus. i. valde tõſus nã de modo auget. Quinq̃ paleſtrite: ir-
riſio amaritudinis plenã p quã ꝛ demẽtiã turpitudinẽ oſtẽdit eoꝝ q̃
partes obſcenas corporis glabras tentant reddere: cũ a natura datũ ſit
Paleſtra. vt euulſi pili renaſcãtur. Paleſtrite. in paleſtra exercitati: quaſi q̃ for-
Luctatio. tiori ſint corpe aſſidua exercitatiõe. Nam paleſtra dici poteſt latine lu

ctatio a paleo id eſt luctor. Plutarchus loquens de alcibiade qualis eſſet ludus declaratis verbis: cum aliquando in paleſtra cũ puero quedam luctaretur. iãq; aduerſarius eum ad terram deprimeret: volens alcibiades ignominiam vitare manuum illius dentibus apprehendit. Uirgi. Pars in gramineis exercent membra paleſtris. Et alibi. Corporaq; agreſti nudant predura paleſtra. Capitur etiam pro loco vbi exercebantur ſic enim ſcri. Uar. Nec putant ſe habere villaz ſi non multis vocabulis retineant grecis quin vocent particulatim loca. Proceconã. Paleſtram. Apodyteriõ. Peryſtillon. Ornytona. Periſtorcum. Oporothecem. Plantaria pilos & bene. Nã plantaria ea dicũtur: que ex ſeminibus nata cum radicibus & terra propria transferuntur. Uirgi. Uiua ſua plantaria terra: plante vero ſunt rapte ex arboribus. Uir. Hic plãtas tenero abſcindens de corpore matrum. Labefactẽt: metaphora ab arbore: que multis ſucciſa ictibus tandem ad terram propellitur. Forcipe: dicuntur forcipes: ꝙ his forna id eſt calida capiuntur. nam fornũ calidum veteres dixerunt: vnde Cato ait de quodam edificio: eſtate frigido hyeme forno. Iſta cum contemptu dictum eſt Filix: pulchra variatio. nam cum pilos plantaria appellauerit: nunc vero filices nominat. filix autem herba eſt agris maxime inimica. Plantaria. Plante. Forcipes.

Cedimus inq; vicem prebemus crura ſagittis:

Uiuitur hoc pacto: ſic nouimus ilia ſubter

Cecum vulnus habes: ſed lato baltheus auro

Protegit vt mauis: da verba: & decipe neruos

Si potes: egregiũ cum me vicinia dicat

Non credam: viſo ſi palles improbe nummo

Si facis in penem quicq̃d tibi venit amarum

Si puteal multo cautus vibice flagellas:

Ne quicq̃ populo bibulas donaueris aures:

Reſpice quid nõ es tollat ſua munera cerdo.

Tecum habita vt noris q̃ ſit tibi curta ſuppellex.

¶ Cedimus inq; &c. Concluſurus vt dicit ex dyalogo platonis ſe quẽq; noſſe debere: taxat vitia ſui ſeculi: quo vt etiã noſtro: quilibet paratus ASCEN.

erat alterius vitia reprehendere. vnde Ordo eſt. Nos cedimus. i. verberamus ac ledimus detractione noſtra alios ⁊ prebemus inuicem id eſt viciſſim crura noſtra ſagittis id eſt permittimus nos quoqꝫ vulnerari ab illis. Tractum autẽ eſt a preliantibus qui martio furore perciti ſic hoſtẽ inuadunt vt non euittent ſagittas: que cruribus: q̃ inermia ſunt potiſſimũ officium. hoc eſt ergo reprehendimus nimis auide ⁊ reprehẽdimur viciſſim ab illis quos reprehendimus dicente Hora. lib. primo ſermonũ ſatyra tertia. Cũ tua peruideas ocelis mala lippus inunctis. Cur in amicoꝝ vitijs tam cernis acutum: q̃ aut aquila aut ſerpẽs epidaurius. At tibi contra. Euenit: inquirant vitia vt tua rurſus ⁊ illi. Et paulopoſt equũ eſt peccatis veniã poſcentẽ reddere rurſus ⁊c. Nos ergo inq̃t poeta tam auidi ſumus in reprehendendo alios: vt ab illis reprehẽdi nos ſinamus. Uiuit᷑. i. vita fere ab omnibus agit᷑: hoc pacto. i. hoc modo. ſic nouimus ſup. viuere hoc eſt alioꝝ vitia reuelare: ⁊ noſtra velare qđ tamen non ꝓdeſſe probat dicẽs. Si ſupple tu habes vulnus cecũ. i. occultatũ. nam cecum eſt qđ non videt vt animal qđ nõ videt᷑ vt ſaxũ in mari: ⁊ hic vulnus cecũ quod non permittit videre: vt amor aut auaricia ſubter ilia tua: ſed baltheus lato auro. i. habens latũ aurum: ⁊ ita ipſe quoqꝫ latus: ꝓtegit. i. defendit ne videatur a populo: da ṽba ⁊ pro id eſt: decipe neruos id eſt vires tuas ſi potes: hoc eſt perſuade ſi potes viribus tuis: ꝙ illud vitiũ corporis tui: q̃ occultatũ eſt nõ noceat eis. quaſi dicat tu non poteris: innuens ꝙ nec a cõſimili quis morbum cõſcientie occultando effugere poteſt. qđ intelligẽs auditor quẽ interloqui fingit dicit per modũ obiectionis aut queſtionis oppoſitiue. Cũ vicinia. i. multitudo vicinoꝝ meorum: dicat me egregium. i. excellentẽ virum de grege: ſcꝫ ſeparandũ: vt preſtantiorẽ ceteris: nõ credã? Reſpõdet poeta vſurpando iterũ vocatiuũ pro nõiatiuo ſi tu o improbe id eſt improbande. pro eo qđ eſt ſi tu exiſteus improbus: palles id eſt concupiſcentia precordia occupante pallidus ſis nũmo viſo id eſt poſtq̃ vidiſti nũmum. ſi facis in penem id eſt virgã virilem: hoc eſt in dãnum aut nocumentũ eius quicquid venit id eſt venũ proponitur ſeu venum dat᷑ tibi amarum id eſt qđ ad penitentiaꝫ ducit. hoc eſt ſi facis omnem libidinem ⁊ turpes amores exerces: quorum finis penitentia eſt. q̃ omnis anima triſtatur poſt coitum. ⁊ quiſquis amores aut metuet dulces aut experiet᷑ amaros. Et ideo dixit demoſthenes vt recitat Aulus gellius ad laydem meretricem maximum pondus auri pro nocte vna exigentem: non tanti emo penitere. Poſſet legi vt venit ſit preteriti temporis a venio ſic. ⁊ ſi tu facis in penem id eſt in malum aut opprobrium membri tui virilis quicquid venit id eſt ortũ eſt tibi amarum id eſt durũ ad tollerandum: dum ſcꝫ rumperis tentigine hoc eſt ſi impatiens es libidinis: nec reſiſtis concupiſcẽtijs carnis. Fontius aũt dicit quicquid venit in penem amarum id eſt amaritudinem facienteꝫ tibi. Et ſupple ſi tu cautus id eſt callidus ⁊ ob id cauẽdus: flagellas multa vibice id eſt afficis graui dãno puteal' quo plures conueniũt. i. locum vbi vſurarij rome ſedent: tu donaueris ne quicq̃ id eſt fruſtra populo aures tuas bibulas id eſt laudationũ capaces. Et ergo monet auctor dicẽs. Reſpi-

ce id eſt vide ⁊ conſidera: quid non es. vel reſpue. id eſt noli acceptare
quod non es: ⁊ cerdo id eſt vilis artifex. ſcilicet adulator lucri gratia te
laudans: tollat id eſt auferat ſecum ſua munera id eſt inanitas lau-
dationes: ⁊ habita tecum id eſt ſcrutare conſcientiam tuam: ⁊ noli cor
apponere nec fidem adhibere externo laudatori: vel accipiamus vt po-
litianus in epiſtola ad phoſphorū. Cuius verba ſunt. Non eſt ꝙ aut ru
ri vrbem aut rus in vrbe deſideres: ſi ipſe habitas tecum: ſi quocūqꝫ iſ-
te ſequeris. magnum tibi in quauis ſolitudine theatrum. magnam ſo-
litudinem in quouis facturus ⁊c. habita ergo tecum id eſt ſis frequen-
ter domi tue: hoc eſt ſcrutare frequenter conſcientiam tuam vt noris ꝙ̄
id eſt ꝙ̄tum curta id eſt imminuta ſupellex id eſt allegorice poſſeſſio
virtutis ⁊ ſcientie ſit tibi quod prius dixit ne te queſiueris extra. Qua-
ſi dicat ſic faciendo: nec carpendus eris: nec alios auidius carpes: qđ
in hac ſatyra docere conſtituit.

¶ Cedimus inqꝫ vicem prebemus crura ſagittis: commune vitium ho-
minum eſſe oſtendit vt alter alterum notat. Cedimus: ferimus percuti Jo. Britan.
mus ab eo eſt preteritum cecidi: ⁊ ſupinum ceſum. Inqꝫ vicem, prebe-
mus crura ſagittis. Hora. At tibi contra. Euenit inquirant vitia vt tua
rurſus ⁊ illi. ſumpta eſt tranſlatio a ſagittarijs. ¶ Viuitur hoc pacto
vt per ſuperiora oſtenſum eſt: id eſt vt notemus ⁊ notemur ⁊ cum indi-
gnatione pronunciandum. Sic nouimus id eſt ita viuere didicimus.
Ilia ſubter Cecum vulnus habes. Hactenus in aliena vitia cernentes
inuectus eſt: nunc vero ſtulticiam glorioſi hominis irridet: qui tam pe
tulanti oſtentatione fertur: vt ſibi attribui gaudeat: que ſua non ſunt
cum monet fugere debere hominum blandas aſſentationes. Ilia ſub-
ter Cecum vulnus habes: ſed lato balteus auro protegit. metaphora
ſumpta a gladiatore qui acceptum vulnus plerūqꝫ diſſimulat ⁊ ſpecta
tores fallit. tamen ſeipſum decipere non poteſt: cum vulneris ſentiat
dolorem. hoc ergo dicit poeta. nos quoqꝫ noſtra vitia aliquo dignitatis
aut potentie velamento celare. ita vt alijs minime nota ſint: ſed nobis
tamen non latere: cum eorum omnino conſcij ſumus. Cecum vulnus
habes id eſt occultum non omnibus notū. Sed lato balteus auro pro- Balteus.
tegit: ratio eſt vicij latentis. ꝙ videlicet id potentia et nobilitate tega-
tur. Nam per balteum dignitatem militarem deſignat. Eſt enim
balteus cingulum militare. Iuuenalis. Aſt illis quos arma tegunt
et balteus ambit. Sicqꝫ poeta vt dictum eſt eos deridere: qui prete-
xtu potentie confidunt maliciam ſuam poſſe latere et gaudent diſſi-
mulata prauitate haberi boni viri. Lato auro: pro lati auri: et deci-
pe neruos. Si potes. qui vulnus diſſimulat aliorū aſpectus decipere
poteſt: ſed viribus ſuis dare verba non poteſt: cū vitij ſui conſcius ſit.
hoc ego dicit. alios decipere facile potes occultando vitium tuum: ſed
conſcientiam tuam fallere non licet. Egregiū cum me vi. di. n. c. verba
glorioſi hominis. non debeo inquit credere ⁊ putare me virum bonum
⁊ frugalem: cum populus ita me exiſtimet. q. d. etiā ſi non ſim. Ex quo
ſtultitia hominis oſtenditur. Tales reprehendit Hora. Sed vereor ne
cui de te pluſqꝫ tibi credas. Neu ſi te populus ſanum recteqꝫ valētem.

Dictitet. occultam febrem ſub tempus edendi. Diſſimiles donec mani-
bus tremor incidat vnctis: ⁊ alibi. Si quis bella tibi terra pugnata ma
riq;. Dicat ⁊ his verbis vacuas p̄mulceat aures. Te ne magis ſaluum
populus velit: an populum tu. Seruet in ambiguo qui cōſulit ⁊ tibi et
vrbi iuppiter. auguſti laudes cognoſcere poſſis. Egregiū dicimus. qui
e grege electus ſit. Non credam? cum interrogatione ⁊ eo vultu pronū
cianda quo ſolemus ingrato admonitori reſpōdere. Uiſo. ſi palles im
probe nummo. ſi auaricia laboras: ſi cinedus es: ſi grauis fenerator es
debitoribus: cur gaudes te virum bonum et egregiū appellari. hoc ita
imitatur Iuuc. Cur allobrogicis ⁊ magna gaudeat ara. Natus in her
culeo fabi⁹ lare: ſi cupidus: ſi Uanus ⁊ euganea q̄tūuis mollior agna.
Si tenerum attritus catinenſi punice lumbum Squalentes traducit
auos. ſi facis in penē quicquid tibi venit amarum id eſt ſi te cin. dum ⁊
pathicum prebes. Nam qui facit quicquid ſibi videtur in penem ſine du
bio ſe proſtituere dicitur. Uenit: venditur. ab eo quod eſt veneo. Amarū:
quia ſepenumero coitum ſequitur penitentia. Unde illud fertur dictū
Demoſthenis de laide nobiliſſimo ſcorto. Tanti non emo penitere. Si
puteal multa cautꝰ vibice flagellas. ſi debitoribꝰ grauis eſt fenerator.
Puteal. Puteal locus vt ſcri. Acron rome ad quem conueniebant feneratores.
Porphirio vero dicit fuiſſe ſedem pretoris prope arcum fabianum qđ
libonis dicebatur. quia a libone illic primum tribunal ⁊ ſubſellia col-
locata ſunt. Unde Horatius in epiſtolis. Forum putealq; libonis mā
dabo ſiccis. Idē alibi. Roſcius orabat ſibi adeſſes ad puteal cras. Qui.
Si puteal ianūq; times: celereſq; calendas. Flagellas grauis es ⁊ mo
leſtus debitoribus dum vſuras exigis. Ita em̄ flagellari dicitur obera
ti. Unde Mar. Et libertinas arca flagellat opes. Puteal id eſt debito-
res: nam locum pro perſona poſuit. Multa vibice. multa ⁊ graui vſura:
in metaphora permanſit vt vibice dixerit: quia flagellis premiſerit. Ui
Uibix. bix ſignum eſt quod relinquit ſcutica: victa quod vi fiat. Ne quicq̄ po-
pulo bibulas donaueris aures. Senſus eſt. fruſtra cum turpiter viuas.
aliorum laudibus delectaberis. Ne quicq̄ fruſtra. Donaueris. Accō-
modaueris? Bibulas: que aſſentationibus valde delectantur. Reſpue
quod non es: reprehenſio eſt cum indignatione ⁊ acri vultu pronunciā
da Monet vnicuiq; fugiendam eſſe oſtentationē: nec aſſentationibus
credendum. Tollat ſua munera cerdo: auferat inquit adulator et vul-
gus. laudes ⁊ adulationes ſuas: cerdo dicitur cerdo quicūq; querit lu-
crum ex aliqua vili arte: cerdos enim grece lucrum latine: cerdonē po-
ſuit pro turba plebeia que nulla ratione ad aliquam laudendum duci
tur. Tecum habita noli committere vt aliene laudes te auferāt: ſed tu
teipſum cognoſce: ⁊ conſcientiam tuam interroga bonus ne ſis an ma
lus. Ut noris q̄ ſit tibi curta ſuppellex id multa tibi deeſſe: vt ſis vir
egregius. ſumptum eſt a rei familiaris tenuitate.

¶ Jodoci Badij Aſcenſij in quintam ſatyram
argumentum atq; explanatio.

Seruire in quinta ſtultiq; maliq; probantur.

¶ Ordo eſt. ſtulti q; pro et mali probātur ſeruire id eſt libertate vera carere in quinta ſupple ſatyra de qua iam latius dicam.

¶ Satyra quinta.

per.
Uatibus hic mos eſt cētum ſibi poſcere voces
Centū ora & linguas optare in carmine cētum
Fabula ſeu meſto ponatur hianda tragedo
Uulnera ſeu parthi ducentis ab inguine ferrum
Cornu
Quorſum hec. aut quantas robuſti carminis offas
Ingeris: vt par ſit centeno gutture niti:
Grande locuturi nebulas helicone legunto
Siquibus aut progne: aut ſiquibus olla thyeſte
Feruebit ſepe inſulſo cenanda glyconi
Tu neq; anhelanti coquitur dum maſſa camino
Folle premis ventos: nec clauſo murmure raucus:
Neſcio quid tecum graue cornicaris inepte:
Nec ſclopo tumidas intendis rumpere buccas
Uerba toge ſequeris iunctura callidus acri
Ore teris modico: pallentes radere mores
Doctus & ingenuo culpam defigere ludo:
Hinc trahe que dices: menſamq; relinque mycenis:
Cum capite & pedibus plebeiaq; prandia noris.

ASCEN. Vatibus hic mos eſt. Sicut in ſecūda ſatyra poeta reprehē-
ſurus ſacrilega vota mortalium ⁊ auariciam pontificū ma-
crinum: ita in hac quinta oſtenſurus ſolos ſapientes ac
probos liberos eſſe: non quidē libertate ciuili a pretore vi-
delicet cōprobata: ſed animi ac cōſcientie: in qua ſeruorum
plurimi qui ciuilē ſeruitutē ſeruierūt principes fuere. Cornutum philo
ſophum. pceptorē atqꝫ amicū ſuū alloquit̄: ſignificās ſe ipſi inexplica-
bili amore deuinci: ac morū ſtudiorūqꝫ ſimilitudine conglutinari; vſqꝫ
adeo vt non dubitet ambos ſub vno horoſcopo ac celi facie natos. In-
nuens preterea candorē ac verā libertatē animi viriuſqꝫ: ad alioꝝ ſtu-
dia qui ſeruili animo ſunt ꝓgredit̄. Utitur autē hic vt fere in alijs dya
logi forma in quo cū cornuto de ſatyrici ſtili decoro nō nihil diſceptat.
Cum em̄ ſe ad vehementē ſuum in cornutū amorē explicandum: more
heroica ſcribentiū altiſone centum ora ſibi depoſceret obuerſat̄ cornu-
tus: ꝯtendens talem verboꝝ rerūqꝫ ſublimitatē ad quā ſcꝫ tot vocibus
opus ſit. non conuenire: ſatyrico ſtilo in quo perſium verſari notat do-
cenſqꝫ talem verboꝝ ſtatū ad heroica aut tragidica carmina pertinere
in quibus poetarū hyperbolycis figmentis locus eſt, nō ad ſatyram in
qua mera nudaqꝫ veritas exigit̄: ⁊ hoc facit in p̄ſenti lectione: in ſequē-
Cōſtructio. ti aūt purgabit ſe poeta vt illic videbimus. ¶ Ordo eſt. hic. i. huiuſmo-
di mos qui ſequit̄ eſt vatibus. i. poetis diuinis hoc eſt poete. habēt hūc
morem: videlꝫ poſcere. i. exigere a muſis aut deſiderare ſibi in carmine
ſup. ſcribendo: vel in carmina. i. ad carmina ſcribenda: centum voces: ⁊
optare ſibi centū ora ⁊ linguas: ſeu. i. ſiue fabula ſcꝫ tragica: ponat̄. i. cō
ponatur: ab eis: hianda. i. cum hiatu ⁊ ritu oris pronūcianda: tragedo
id eſt actori tragediarū meſto. i. meſticam pre ſe ferēti: nā bonus actor
talēꝫ ſe gerit: qualis fuerit quē rep̄ſentat: ſeu. i. ſiue: vulnera parthi du
centis ferrum. i. telum ferratum ab inguine. i. a pudendis: ſupple ſunt
cantanda. poteſt autem duplex eſſe ſenſus: aut enim vulnera dicit que
parthus ducens id eſt extrahens ferrum ab inguine: patitur: aut q̄ par
thus facit ducēs ferrū ab inguine. i. e pharetra qua vſqꝫ ad inguen de-
pendet vel quod potiſſimum placet ducēs ſic ferrum ab inguine; vt in-
telligatur propter peritiam ſagittandi ex directo ab inguine hoc eſt a
medio ſui in equo ſedentis telum ducere. Sunt enim parthi optimi ſa
gittarij: qui fugam diſſimulando ſepe victoriaꝫ obtinuerūt: ⁊ romanis
ſigna id eſt verilla abſtulerunt ob quod eiſdem inuiſi erant. per vulne
ra autem parthi bellicam: hoc eſt heroicam tangit materiam. Nam tā
heroici carminis ſcriptores ꝙ̄ tragici altiſoni ac cothurnatiꝰ ſunt. Au-
diens autem tale principium potius heroico ꝙ̄ ſatyrico ſtilo congruēs
cornutus quorſum inquit hec ſupple tendunt quaſi dicat nunquid ad
ſatyram: aut quantas id eſt ꝙ̄ magnas offas. i. carnoſos et pulpoſos
modos carminis robuſti id eſt ſolidi ⁊ neruoſi: quale eſt heroicum non
ſatyricum: ingeris id eſt inculcas: vt ſit par. i. equum argumento. ſ. rerū
niti. i. molliri aut conari: centeno gurgite id eſt centum vocibus: q. d. id
ad ſatyram non pertinet. Et ideo ſubdit: locutori. i. qui loqui parant:
grande id eſt aliquid altiſonum; legunto id eſt colligant. helicone: in

mōte illo muſis ſacro:nebulas.i.obſcura ac friuola verborum ꝑnuolu
cra rerumqꝫ figmenta.ij inquã legunto:ſi quibus: id eſt ſiqui ſup.ſunt
quibus:olla.i.decoctio prognes.que propter violatam philomenã ſo-
rorem ſuam a tereo marito ſuo ei ,ithim ſuum illiuſqꝫ filiũ decoctũ in
olla appoſuit:aut ſi olla thieſte.i.in qua thieſtes filios ſuos ab atreo
decoctos edit:feruebit id eſt bulliet:hoc eſt feruere deſcribetur : cenan-
da id eſt in ſcenis agenda ⁊ per imitationẽ Terei ⁊ atrei in cena come
danda glyconi:id eſt actori tragediarum inſulto:id eſt ineptori incipiẽ
ti.cui talia nugamenta ſapiunt:videtur autem nomẽ fictitium qꝛ gly-
kis latine dicitur quaſi ille dulcis cibi amator qꝛ inſulſus eſt talem ce-
nam libenter.cenet. Senſus ergo eſt:poete tragici qui ad delectationẽ
figmenta afferunt poſcant ſibi centũ voces : nõ tu qui neqꝫ premis ven
tos folle.i.ſtomacho tuo vice follis.anhelanti.i.aſpiranti:dum.i.ꝙdiu
maſſa coquitur camino.i.igni fornacis hoc eſt neqꝫ efflas inanes glo-
rias quẽadmodum folles efflant in officina fabri ferrarij ventos dum
maſſa coquitur.i.tu neqꝫ tractas dicendi genus ampulatũ aut inflatũ
nec tu exiſtens raucus : ex aſſiduo.ſ.clamore:cornicaris.i.per modum
cornicis garris inepte: id eſt indecenter tecum:clanſo murmure:id eſt
ceca inurmuratione : neſcio quid graue hoc eſt tu non vteris nimis
ſubmiſſa voce:nec intendis rumpere buccas tumidas.i.inflatas ſclo-
po.i.ſono denſo inflati oris : id eſt non vteris nimis profuſa ac ſono-
ra voce : ſequeris enĩ verba toge.i.quibus in pace populus romanus
vtitur ⁊ tu callidus acri iunctura.i.ſubtili cõpoſitione:teris.i. terſe lo
queris modico ore:exiſtens doctus.i.peritus radere.i.ſubtiliter pur-
gare ⁊ obſtergere: mores pallentes.i. eorum quorũ pallida mens eſt.
Criminibus.i.quos qui habent verentes reprehendi pallent pallẽtes
ergo ab effectu.i. pallidos faciẽtes ⁊ tu ſcis defigere.i.obelo aut veru
notare ⁊ delere culpam:i.vitia in ludo.i.ſchola aut loco ad docendum
apto:ingenuo.i.quo ingenui conueniũt . Trahe.i.excerpe:hinc.i.ex hoc
ludo tuo liberalium artium:que dicas ⁊ relique mycenis:ciuitati laco
nie:agamennonis patrie vbi thieſte filius appoſitus eſt ⁊ agamennon
occiſus:relinque inquã menſam cum capite.i.principio:⁊ pedibus.i.fi-
ne:⁊ noris.i.fac noſcas:prandia plebeia.i. humilia non regalia.i.car-
pe ſatyrice luxus prandiorum plebeiorum:⁊ non tragice cenas ſcelera
tas regum.hactenus cornutus.

VAtibus hic mos eſt. Ex ſtoicoꝝ ſnĩa oſtẽſurus poeta hoĩes Jo. Britan.
aliquo vitio laborãtes inſanos eſſe : nec ſui ptãtem habere:
ita ſatyram orditur . vt Cornutũ quo ad phiam diſcendam
vſus eſt magiſtro alloquat̃ optatqꝫ ſibi dari casvires in car
mine:quibus amorẽ ſuũ in cornutũ:quẽ ſibi reſpondentẽ in
troducit.enarrare valeat. Centũ voces Uirg. Non mihi ſi lingue cen- Geor.ij.et
tum ſint oraqꝫ centũ. Ferrea vox ⁊c. Fabula ſeu meſto. Senſus eſt poe- Enei.vj.
te ſiue carmẽ tragicũ ſiue heroicũ ſcripturi:centũ ora ⁊ centũ voces ſibi
dari poſtulãt. Ponatur ſcribatur vt alibi. Nec ponere lucos artificem.
Hianda:magno ſpiritu ꝓnunciãda. Illud reſpexit:qꝛ tragedia altilo
quo ↄſtat ſtilo. Meſto. Tragediaꝝ materiã expreſſit:ijs enĩ res meſte

Tragicus. ſcribũtur. Tragedo. tragedi actores dicuntur tragediarum: tragici vo
ſcriptores. Uulnera ſeu parthi. i. carmen heroicũ: quo bella maxime de
cantari ſolẽt. Uulnera parthi: aut que ipſe accepit: vt ſi emulatio Ho-
ratiana. Aut labentis equo deſcribit vulnera parthi. aut que alijs in-
tulit. Ducẽtis. i. extrahẽtis ab inguine pcuſſo aut expſſio eſt pcutiẽtis.
Quorſum hec ſubaudi dicis: verba cornuti introducti admirantis cur
poeta cum ſatyram poema quidem humile ſcribat: optet ſibi dari tot
linguas. Quantas offas: quantum globum: ⁊ carminum coaceruatio-
Offa. nem. nam offa appellatur omnis res que in tumorem creſcit a potu
ophelim: id eſt a tumeſcendo. Unde ⁊ fruſtra carnis offas dicimus. Fe
ſtus pompeius. offam porcinam cum cauda: offam penitam dicebant.
Juuenalis. Et patrui ſimiles effunderet offas. Plinius item res inundã
cõuolutas ⁊ in modũ pile collectas offas appellat: vt ẽ illud Amygda
linum oleum quod aliqui vocant neptũ arefactis ⁊ in offam contuſis
exprimitur. Jngeris: paras aggregas. Ut par ſit: conueniens ⁊ equum
ſit. Niti adiuuari. Grãde locuturi nebulas helicone le ab ijs inquit ſi-
nito muſas inuocari: qui tragedias ⁊ res magnas ſcripturi ſunt. Gran
de. vt tragedias: que res grandes continent. Ouidius in triſtibus. Et
dedimus tragicis ſcriptum regale cothurnis. Queq grauis debet ver
ba cothurnus habet. Nebulas: hoc verbo latenter nos poetas irridet
qui muſarum inuocatione putant in carmine ſcribendo adiuuari: oſtẽ
dens vt diximus illic. Nec fonte labra: virtutẽ homini parari labore ⁊
induſtria: non autẽ hauſtu fontiũ ſacrorũ ⁊ muſarum inuocatione cuz
Helicon. huiuſmodi omnia ſint prorſus vana. Per nebulã igit muſas intelligit
Jthis. quaſi rem inanẽ: ⁊ que parum proſit. Helicon mons eſt Boetia muſis.
Jthylus. Ut diximus cõſecratus a Thracibus. Legunto colligãt: querant. Ol-
la prognes tragedia prognes que in vltionẽ Philomene ſororis ſue a
Tereo marito: ſtuprate Jthim filium comedendum appoſuit eundem
Jthylum appellat Catullus. Qualia ſub denſis ramorũ concinit vm-
Tragedia bris. Daulias aſſumpti facta gemens ityli. nota eſt fabula. Olla thye
thyeſte. ſte tragedia. cui nomẽ eſt thyeſtes eam auctore. Fabio varius magna
Uari' poeta laude ſcripſit. Cui Cornelius ad ſtipulando ita ſcribit. Nec vllus aſi-
nij aut meſſale liber tam illuſtris eſt: ꝙ Medea Ouidij aut Uarij thye
ſtes. eandẽ tragediã ſcripſerunt Seneca ⁊ caſſius etruſcus parmenſis
Caſſi' poeta cuius meminit Horatius ethruſci quale fuit Caſſi rapido feruentior
animi ingenium cuius argumentũ tale. Atreus ⁊ Thyeſtes pelopis ⁊
Hippodamie filij. eo inter ſe in pietatis venere: vt Thyeſtes cum euro
pa fratris vxore cõcumberet: in cuius ſceleris vltionẽ atreus Tantalũ
eius filium appoſuit epulandũ quod dolens Thyeſtes conſulto ora-
culo de vindicta accepit poſſe alio ſcelere eius facinoris vltorẽ naſci: ſi
cum pelopeia filia cõcumberet: quod cum feciſſet natus eſt Egiſtus: a
quo ⁊ Atreus ⁊ agamemnon e bello troiano reuerſus interempti fue-
runt. Olla thyeſte. que ei appoſita fuit ab atrio. Feruebit: ſcribetur: re-
ſpexit hoc verbo feruebit ad fabulã. Nam appoſiti ſunt filij parenti-
bus in cenis. Cenanda. agenda: recitanda in ſcenis Glyconi: nomẽ eſt
tragedi. vt gladiatoris apud Horatium. Et qr deſperes inuicti mẽbra

glyconis. ¶ Tu neq; anhelanti coquitur dū maſſa camino. Folle pre
mis ventos. Cornuti verba ſunt. Tu perſi multa cogitando inflatum
ꝛ turgidum carmen non meditaris. imitatio eſt horatij. At tu conclu-
ſas hircinis follibus auras. Uſq; laborantes dum ferrū molliat ignis
Ut nauis imitare. Premis. concipis cogitas. Uentos. carmē inflatum
ꝛ ſuperbū. Folle. i. animo. Coquitur dum maſſa: dum ferrum igni mol
litur: id eſt dum tecum multa reuoluis ꝛ conſideras. Camino. fornace
id eſt pectore tuo. Nec clauſo murmure raucus. morem altiora medi-
tantium expreſſit: vt alibi. murmura cum ſecū ꝛ rabioſa ſilentia rodūt.
Atq; ex porrecto trutinantur verba labello. Cornicaris. tractum a cor Cornicari.
nicibus: que veluti ſtrangulatam vocem emittunt: vt ſecum garrire vi-
deantur. Inepte aduerbium eſt. nam ſi vocatiuus eſſet: contumelia af-
ficeret: quē ſequentibus verſibus laudat. Intendis. proponis: tractum
a ſagittarijs: qui arcum intendere dicuntur. Scloppo. fictum verbum a
ſono ſtridore vocis. Buccas. bucca pars eſt oris que inflari ſolet. Ho- Bucca.
ra. Quin iuppiter ambas iratus buccas inflet. ab eo fit bucula: q̄ pars Buccula.
eſt gallee qua tegitur pars anterior oris. Iuuena. Et buccula pendēs Toga.
ꝛ curtū temone iugum. Uerba toge ſequeris: id eſt non bella ſcribis:
vt tibi opus ſit centum linguas expoſcere: ſed materiam quidē humilē
qualis eſt ſatyra. Uerba toge: id eſt paci conuenientia. Nam toga ar-
mis opponitur. Martis. Clarum militie fronto togeq; decus. Cice. Ce
dant arma toge. Aſconius eam cōmunē habitū marium ꝛ feminarum
fuiſſe ſcribit. Callidus: acutus. Junctura agri: cōpoſitione verſuū apta
ꝛ venuſta. Teris: ſcribis. ſumptū eſt a fabris: qui lima terunt ꝛ metella
Ore modico. non ſuperbo ꝛ turgido. Illuc deniq; ſpectat Perſium nō
materiam tam ſuperbam tractare: vt conueniat tot voces ſibi optare.
Pallentes radere mores Doctus: ꝛ ingenio culpā defigere ludo. hinc
argumentum ſatyre oſtenditur: que ad hoīm vitia carpenda emerſit.
Hic ergo ſenſus eſt. Didiciſti quidem perſi vitia hominū inſectari. Ra
dere. tangere ꝛ mordere. tractum a medicis qui cultro radere ꝛ reſeca-
re vulnera ſolent. Perſius alibi. Sed quid opus teneras mordaci ra-
dere verbo. Auriculas. Mores: vitia. Pallentes: ꝙ homines conſcien-
tia vitiorum expalleant. Defigere: notare. Ingenio ludo. i. liberali car-
mine ꝛ ſatyra quadam digna libero homine non petulanti. Ingenuus Ingnuus.
dicitur qui ſtatim vt natus eſt liber eſt: ſiue ex duobus ingenuis matri
monio conſtante editus eſt: ſiue ꝛ libertinis duobus: ſiue ex altero li-
bertino ꝛ altero ingenuo. De hoc lege iuſtinianū. Culpam: crimen vi
tium. Hinc trahe que dicas ex ludo. ſ. i. liberali ſatyra: vt ſit ſenſus. Si
ſcripturus aliquid es: ſatyram rem quidem humilem ꝛ non tragediā
opus ſuperbum ſcribe. Menſam. tragediam intellige: que filios paren
tibus appoſitos ſcri. Mycenis ciuitas eſt laconie: agamennonis pa-
tria ibi. Atreus. Thieſte fratri filium appoſuit epulandum. Plebeia-
q; prandia noris: id eſt materias humiles ꝛ nō altiloquas ꝛ regales:
quales in tragedijs ſcribuntur: vt Ouidi. docet. Et dedimus tragicis
ſcriptum regale cothurnis. Prandia ideo quia in tragedijs apponi fi-
lios epulandos in prandijs conſtat.

Per.
Non equidem hoc ſtudeo: bullatis vt mihi nugis
Pagina turgeſcat dare pondus idonea fumo
Secreti loquimur: tibi nunc hortante camena
Excutienda damus precordia: quantaqꝫ noſtre
Pars tibi ſit cornute anime tibi dulcis amice
Oſtendiſſe iuuat: pulſa: dignoſcere cautus
Quid ſolidum crepet: et picte tectoria lingue
Hinc ego centenas auſim depoſcere voces
Ut quantum mihi te ſinuoſo in pectore fixi.
Voce traham pura: totumqꝫ hoc verba reſignent
Quod latet arcana non enarrabile fibra.

ASCEN. ¶ Non equidē ⁊c. Uerba ſunt poete ſe purgātis oſtendentiſqꝫ ſe nō intendere bullatas.i.ampulatas ⁊ inflatas nugas inceptare: ſed vehemētiam amoris ſui in cornutū preceptorē ſuū condignis ꝟbis explicare. ¶ Ordo eſt. O cornute eadē.i.ego q̄dē inq̄t poeta nō ſtudeo.i.nō conor nō melior: nō protēdo vt pagina.i.cartha ꝯpacta ⁊ denſa idonea.i.apta dare fumo.i.rebus obſcuris ⁊ abiectis.pōdus.i.maieſtatē ꝟboꝝ turgeſcat.i.ampla ⁊ turgida ac inflata fiat mihi nugis.i.de rebꝰ inanibus ac nullius fere momenti ꝟbis bullatis.i.inflatis ſed manibus per modū bulle ventoſe ſuꝑ aquā fluentis.hoc eſt nō intendo ſcribere nugas canoras.atqꝫ id ex eo ꝓbare poſſuꝫ ꝙ nō loquor ad oſtētationē corā multis.vñ dicit. Nos loquimur.ſecreti.i.ſeꝑati a vulgo: ⁊ damꝰ uſ͡c precordia.i.ſecreta ⁊ arcana cordis noſtri: excutianda.i.rimāda q̄ intuꝰ habeāt: ⁊ hoc camena.i.ip̄a muſa.i.affectu ſcribēdi carminis hortāte.i.cohortāte ⁊ inſtigāte: qꝫ ꝓ ⁊ o cornute dulcis amice: iuuat.i.delectat oſtēdiſſe tibi: cāta.i.q̄tū magna pars: nr̄e ale.i.nr̄e affectionis ⁊ volūtatis ſit tibi.i.in poteſtate tua.pulſa.i.ꝑcutiē do expire q̄d intꝰ habeā exiſtēs cautꝰ.i.caute ꝑitus dignoſcere.i.intergnoſcere diſcernere q̄d.i.qḋ vas fictile vt ego ſum crepet ſolidū.i.dū crepat ex ꝑcuſſione digitoꝝ indicat ſe ſolidū.i.integrū ⁊ bene coctū nō futile nō vitioſum: ⁊ tectoria.i.integumēta ⁊ incruſtationes.i.fucū ⁊ coopertură fraudulosam: lingue picte.i.fuco verboꝝ ſe aliā q̄ ſit oſtēdentis: hoc eſt ſcias dignoſcere, verū

⁊ integrum amicū ⁊ fraudulento diſſimulatore.: ⁊ ego auſim.ꝛ.i. auſus
ſim hoc eſt audeam.hinc.i.ex hac occaſione.i.ad hunc amorē in te meū
oſtendendum depoſcere centenas voces: vt vez ego trahā.i.tractim elo
quar: voce pura .i.nō fucata : ſed ſolida ⁊ mere vera: nec tamen īmmi-
nuta: ꝗtum.i.ꝗtū intenſe atꝗ intime ego fixi te in pectore meo ſinuoſo
id eſt largum ſinum ad te capiendum habente : ꝗ pro ⁊ vt ſup. verba
mea reſinent.i.aperiant ſicut littere ſignate dum reſinantur patefeunt
totum hoc quod latet nō enarrabile.i.inexplicabile in fibra arcana ſcʒ
precordiorum meorum hoc eſt in intimo pectoris mei:⁊ potiſſimum cir
ca iecur : cuius extremitas ⁊ vena.illa durior fibra dicitur.eſtꝗ ſedes
amoris: quia cogit amare iecur.
¶ Non equidē hoc ſtudeo bul.vt mi.nu.⁊c. Cornuto introducto reſpō- Jo. Britan.
det perſius docens tot voces totꝗ linguas optare vt nō materiā alti- Bulla.
loquā ſcribat: ſed vt amorē quo ipm̄ proſequit̄ oſtēdat. Bullatis infla-
tis ⁊ turgidis: dictū a bulla que in modū pile in aquis tumeſcit. Ouid.
Intumuit ſicut fuluo ꝑ lucida celo. Surgere bulla ſolet. Uar.in.re ru.
Homo bulla eſt. Mar. Craſſior offenſe bula tumeſcit aque. Bulla itez
vt dr̄ infra ornamentū eſt pueri ingenui. Nugis. Extenuat poeta vires
ſuas vt Mar. Meccari noſtras ſi te piget vrbice nugas. ⁊ alibi. Tu ne
potes dulces ingrate relinquere nugas. Pagina: pagine dicte.ꝙ in li- pagine
bris ſuā queꝗ obtineant regionē: vt pangi.vel a pangendo.ꝙ in illis
verſus pangūtur.i.figunt̄. Dare pondus ido.fu.h.d. Ego res quidē tu
midas nō ſcribo: vt alij quoꝝ ſcripta incendio digna adiudicant̄: cū ſu
perba ⁊ loquacitatis plena ſint. Uñ Mar. Materia eſt mihi crede tuis
aptiſſima chartis Deucalion: vel ſi nō placet: hic phaeton. Idonea: cō-
iunge cū pagina. Pondus fomentū ⁊ materiā ſic eīn funus amplior fit
⁊ ponderoſior vel ideo pondus fumo: qꝛ cartha cōbuſta a fumo extolli
ſolet: ex quo additur pondus fumo. Secreti loquimur. ſeparati loqui
mur.q.d.res noſtre digne nō ſunt q̄ in theatrū perferant̄ recitāde : nec
in ꝑpatulo ſed ſeorſum potius habēde ſunt: ſicꝗ a modeſtia ſua beni-
uolentiā ſibi cōſiliat: cū ſcripta domi contineat: nec laudis cupiditate Camene.
oſtentet. Camena.muſa.nā camene a carminibus ſunt dicte: vel ꝙ ca-
nant antiquorum laudes : vel ꝙ ſint caſte mentis preſides auctor eſt
Feſtus. Excutienda.explicanda examinanda Sumpta eſt metapho-
ra a veſtibus ex quibus puluis excuti ſolet. Precordia vocamus aucto
re plinio vno nomine exta in hoīe cui cato in re ru. aſtipulat̄ loquens
de braſica. Et ſi hernes turgent ⁊ cor dolet: ⁊ iecor aut pulmones: aut pre Precordia.
cordia vno verbo: omnia ſana facit. Ex quo apparet precordia hic di-
ci proprie. Cornute.philoſophus fuit vt diximus: fecte ſtoice magiſter
perſij: quē nero auctore euſebio in exilium miſit anno.iiij. poſt mortē
perſij. Pars anime noſtre amicus dimidiū eſt aīe noſtre. Hora. Et ſer- Cornutus.
nes aīe dimidium mee. Pulſa.i. explora et quere metaphora eſt ab ijs
ſumpta qui pulſando fictilia explorant: quorum ſonus ſurdus eſt ſi ri
moſa ſunt. Si vero ſolida acutus. Solidū res ſolida.i.integra. Quid
crepet quem ſonū faciet. Tectoria ⁊ non plectoria legendū eſt tranſla-
tio ſumpta a parietibus: qui ⁊ ſi veteres ſunt tectorio inducto noui tñ

Tectorium videntẽ Tectoriū eñ eſt incruſtatio que calce parietibꝰ fieri ſolet: Pli. Nulla in appellis tectorijs pictura erat: nondū libebat parietes totos pingere. Nomē accepit a tegēdo. Uñ ita ſcri. U ar. parietes ⁊ ſolū ope tectorio marmorato loricādi ſunt .i. armandi ⁊ tegendi. Ergo tectoria id eſt tegumēta cum homines aliud corde tegant aliud lingua oſtendat. Lingue picte adulatricis. Hinc ergo cētenas. Senſus eſt. ad hoc mihi centū voces optaui: vt quāta te beniuolentia complectar oſtēdere tibi poſſim. Trahā ſumptū a nentibꝰ. Uoce pura ſincera: ⁊ fideli. nō mēdaci: nō adulatoria.
Reſignare Uerba reſignēt aperiant. Inde dicimus lr̃as reſignatas: id eſt apertas qua ſignificatione plinius vſus eſt cum ait. Fabius pictor in annalibus ſuis ſcripſit: matronā ꝙ loculos in quibꝰ erāt claues vinarie celle: reſignauiſſet a ſuis inedia mori coactā. Totūq; hoc verba. ¶ Ordo eſt. Uerba reſignant hoc totū quod lateat arcana fibra non enarrabile.
Arcanum. Arcana fibra: pectore intimo. Arcanū ſcribit Feſtus trahi ſiue ab arce que tutiſſima pars eſt vrbis: ſiue a genere ſacrificij qđ in arce fit ab auguribus adeo remotū a noticia vulgari vt ne litteris quidem mandetur: ſed per memoriam ſucceſſorum celebretur: ſiue ab arca in qua clauſa ſunt tuta manent: cuius ipſius origo ab arcendo dependet. Non enarrabile magnitudinem amoris exprimit.

Cum primum pauido cuſtos mihi purpura ceſſit

Bullaq; ſuccinctis laribus donata pependit

Cum blandi comites: totaq; impune ſuburra

Permiſit ſparſiſſe oculos iam candidus vmbo

Cumq; iter ambiguū eſt: ⁊ vite meſcius error

Deducit trepidas ramoſa in compita mentes

Me tibi ſuppoſui: teneros tu ſuſcipis annos

Socratico cornute ſinu. tunc fallere ſollers

Appoſita intortos oſtēndit repula mores:

Et premitur ratione animus: vinciq; laborat.

Artificemq; tuo dicit ſub pollice vultum.

Tecum etenim longos nemini conſumere ſoles

Et tecum pꝛimas epulis decerpere noctes.

Unum opus et requiem pariter diſponimus ambo.

Atq̄ verecunda laxamus ſeria menſa:

Non equidem hoc dubites amboꝛum federe certo

Conſentire dies:ꝛ ab vno ſydere duci.

Noſtra vel equali ſuſpendit tempoꝛa libꝛa

Parca tenax veri:ſeu nata fidelibus hoꝛa

Diuidit ingeminos concoꝛdia fata duoꝛum:

Saturnūq̄ grauem noſtro ioue frangimus vna:

Neſcia quod certe eſt quod me tibi temperat aſtrum.

¶Quum primū pauido cuſtos mihi purpura ceſſit ꝛc. Oſtēdit cām tāti amoꝛis ſui erga coꝛnutum dicēs eū oꝛtū ex honeſta eius, doctrina ꝛ morū ac ſtudioꝝ ſimilitudine: qua ad cōciliandā amicitiā nihil efficatius ¶Oꝛdo eſt. Quū. i. qñ purpura. i. pretexta purpurea: cuſtos. ſ. pudoꝛis ꝛ honeſtatis mee ceſſit primū mihi pauido. i. naturaliter ex imbecillitate, etatis puerilis pauēti: ꝛ bulla aurea. ſ. habens foꝛmā coꝛdis. ꝛ remedia cōtinens contra faſcinationē pependit: exiſtēs donata laribus ſuccinctis. i. militaribus pꝛefectis. Hic duo annotabo priuſq̄ pergam Alterū qꝛ cum perſius hic ſignificet ſe nobilē ac pretextatū nō cōgruere nobilitati eius ꝙ mendicitate coactus hoc opus cōfecerit: ſicut q̄dā exponūt illud. Quis expediuit pſitaco ſuū chere: de quo illic ſatis locuti ſumus. Alterum qꝛ dicit lares ſuccinctos vt ſint confoꝛmes ſuccinctis. i. militaribus viris q̄ quo expeditioꝛes eſſent ſe cingebant. vnde cinctuti appud Hoꝛa. in arte poetica appellant᷑: vbi dicit. Cinctutis nō exaudita cethegis. Lares ſunt dij penates. Sed vt ad ordinē redeam: vult dicere poeta ꝙ poſtq̄ exceſſit ex ephebis. i. annos puerilcs dereliquerit ꝛ togam virilem ſucceperit factus idoneus a ſtipendia militaria: ꝛ non exiſtens amplius ſub virga. i. dum nō amplius magiſter obſtaret quo minus quicquid vellet faceret: ꝛ cum. i. quando comites ſcꝫ nouelli qui inquit poeta me in ſocietatē adoleſcētiū ſuſceperāt fuerūt ſup. blādi ꝛ affabiles: ꝛ quū. i. quando vmbo candidus. i. breue ſcutum ꝛ albū. i. ſine quouis inſigni. Nā tyꝛonibꝰ. i. nouis militibꝰ dabat᷑ ſcutū albū: vt depingat᷑ ſm nobilitatē grecoꝝ. ſcimꝰ enī ꝙ oīa q̄ picturi ſumus prius albo vt ceteros coloꝛes faciliꝰ recipiāt: oblita eſſe. vñ hic dꝛ

ASCEN.

imago cerea ſub pollice inducit ad volūtatē inducētis. ¶ Tecū eteſſi ⁊c. Oſtendit quomodo ⁊ quo ſtudio reformatus ſit a coꝛnuto dicens. Et enim.i.quia certe:ego memini id eſt memoꝛ ſum.cōſumere.i.ꝙ conſumpſerim. Obſeruat autem hic regulam quam in prefationis expoſitione de verbo memini recitauimus: tecum longos ſoles.i. dies. ⁊ decerpere.i. ꝙ decerpſerim.i. modicum carpendo traduxerim: epulis.i. epulando ⁊ cenando primas noctes.i. primas partes noctis id eſt ꝙ totos dies philoſophie impertiuerim tecum: non comedens ante cenam in qua modicum tempus non diei ſed noctis abſumpſimus: ⁊ ita ſtudium ſuum ⁊ parcimoniam cōmendat: non tamen immodeſte: quia in gloriam coꝛnuti id facit. Nos diſponimus ambo vnum opus ⁊ ſupple vnam requiem.i. ſimul laboꝛauimus, ⁊ ſimul requieuimus: quod de apibus oſtendit Virgilius.iiij.georgicoꝛum dicens. Omnibus vna quies: operum laboꝛ omnibus idem. Atq; p ⁊: nos laxamus id eſt detendimus ⁊ ſoluimus: ſeria id eſt ſerioſa ſtudia noſtra menſa.i. refectione verecunda.i. frugali ⁊ temperata. hoc eſt inter comedendū res letioꝛes tractauimus: quod Macrobius ⁊ Aulus gelliꝰ faciēdū pretēdunt. facit em̄ ad ſanitatē: equidem.i. certe. tu non dubites.i. nemo debeat dubitare: dies ſup. natales amboꝝ ſcȝ noſtrū: conſentire.i. confoꝛmari certo federe ⁊ ꝑ.i. duci ab vno ſydere.i. vna cōſtellatione: ⁊ cōſimili facie celi: in qua nati credebantur ſi non impelli: induci ſaltē ad ꝯſimilia ſtudia. ⁊ ergo dicit duci. quod volētium eſt: qꝛ aſtra nō afferūt arbitrio noſtro violētiā: ⁊ parca.i. dea fatalis tenax veri: infabilis em̄ eſt ꝓuidentia diuina cum qua tamen ſtat arbitrij libertas ſuſpēdit.i. trutinatur: vel.i. etiā noſtra tēpoꝛa equali libꝛa: id eſt inclinatio quam ab influentia celeſti habemus: eſt nobis equaliter temperata: ſeu id ē ſiue hoꝛa nata.i. data nobis fidelibus naſcentibus diuidit id eſt equaliter diſtribuit fata concoꝛdia duoꝛum ſcȝ tua ⁊ mea in geminos id eſt in te ⁊ in me: niſi dicas in ſignum geminoꝛum quod cōfoꝛmitatē parit: ⁊ nos frangimus id eſt vincimus: vna.i. pariter ſaturnū grauē id eſt malitiam ſaturni: noſtro ioue id eſt beniuolentia iouis: qui in hoꝛoſcopo noſtro ſaturnum impedit. vnde ſub eo poſitus eſt: ⁊ eum expuliſſe e regno ⁊ genitalia eius abſcidiſſe fabulant. Et ne foꝛtaſſe aſtrologie imperitioꝛ affirmaret poeta quod exploꝛatū nō habebat: addit. Eſt certe neſcio quod aſtrum quod tēperat tibi me quaſi dicat ſi nō frangimus ſic ſaturnū: eſt certe neſcio ⁊c. Et ita oñdit ꝯfoꝛmitatē ſuā cū coꝛnuto: alioꝝ diuerſitatem oſtenſurus. ¶ Quum primum pauido cuſtos mihi purpura ceſſit. deſcribit tēpus quo ſe inſtituēdū, Coꝛnuto tradidit. Sēſus ē: vbi ⁊ pueritia: q̄ etas bulla ⁊ p̄textavtebat exceſſi: a te erudiri volui. Oꝛdo eſt. Suppoſui me tibi: cū primū purpura cuſtos ceſſit mihi. Purpura: hoc eſt p̄texta: cui p̄texebat: vt ſcribit Macrobius. Purpura. veſtis erat q̄ pueri añ.xiiij.annū vtebātur. Mar. puerilē amicitiā p̄textatā dixit. Tu mihi ſimplicibꝰ. Māni dilectꝰ ab annis. Ex pretextata cultꝰ amicitia. Eā etiā magiſtratuū fuiſſe oſtēdit Trāquillus ſic ſcribēs de Ceſare. omiſſis littoꝛibꝰ: abiecta pretexta domū clam refugit. Cuſtos: iō dicit: qꝛ pueri ſub cuſtodia ſunt. aut p̄ceptoꝛis aut pe- Jo. Britan. Pretexta.

Bulla aurea dagogi. Mihi ceſſit: a me depoſita eſt. Bulla aurea erat inſigne puero
rū ptextatoꝝ: q̄ depēdebat ī pectore: vt ſignificaret eā etatē alteriꝰ regē
dā cōſilio. Dicta eſt aūt bulla a buli: qđ eſt cōſiliū aut quia eā partem
corporis bulla cōtingat. i. pectus in quo naturale manet cōſiliū: aut vt
ſcribit pedianus: quaſi billientis ſinus cōmuniens pectuſq̧ puerile.
Eius vſum vt etas puerilis vſurparet: pmus olim Priſcus tarquinius
inſtituiſſe tradit. Qui filiū cū in pretexte annis occidiſſet hoſtē: bulla
aurea donauit. Unde mos bulle durauit: vt eoꝝ qui equo meruiſſent
filij id inſigne haberēt: ceteri loꝝ. Cū pretexta magiſtratuū: bulla vero
Lorum. geſtamen eſſet triūphātiū in ſpeciē cordis vt ſcribit macrobius: reme-
dijs quibuſdā incluſis aduerſus inuidiā. Donata pēdit: generoſi
eni pueri pueritie annos egreſſi apud lares familiares bullā ſuſpen-
debāt: quēadmodū puelle ꝟginitati renunciantes veneri puppas do
nabāt: vt pſius. Nēpe hoc qđ veneri donate a ꝟgigine puppe. Ad qđ
reſpexit Hora. Cū irridēdo ait. Donaſſet iam ne cathenā ex voto lari-
Lares. bus. Laribꝰ. quos ꝓprie auctore plutharco preſides vocāt canis aſſi-
ſtit: ⁊ ipſi caninis pellibꝰ veſtiūtur. Cuiꝰ rei duplex reddit rō. Nā cum
pſides ſint q̄ preſunt: hos domus cuſtodes eſſe opz ⁊ alienis formido
loſos: ſicut canes videmus. Mites ꝟo ac lenes māſuetoſq̧ domeſticis.
Uel ꝙ demonia quedā mala vt ſenſit chryſipus: ⁊ romani crediderere:
circū errēt: quibꝰ dij quaſi carnificibꝰ: ⁊ ſcelerū vltoribꝰ aduerſus iniu
ſtos ⁊ impios vtūtur. Sic lares furiales quidā exiſtimati ſunt: ⁊ pe-
naꝝ exactores ⁊ vite ⁊ operationū ſpeculatores. Quare fit vt caninis
pellibꝰ induātur: q̄bus ⁊ canis iđ aſſidet: qꝛ ad inueſtigāda ſcelera et
vlciſcēdos improbos ſagaces ſint. Cōpitalibꝰ igit. nā is dies laribus
attributꝰ erat ſuſpēdebātur in cōpitis: vt ſcribit Feſtus. pile ⁊ effigies
viriles ⁊ mulie bres ex lana qđ eēt deoꝝ inferoꝝ quos vocāt lares puta
rent: quibꝰ tot pile quot capita ſeruoꝝ: tot effigies quot eēnt liberi po
nebātur: vt viuis parcerēt: ⁊ eſſent his pilis ⁊ ſimulacris contēti. Suc-
cinctis laribꝰ: qꝛ pellibꝰ caninis induti colerentur. Cū blādi comites:
pedagogi ⁊ ſerui: qui cum antea dn̄m coercerē: nūc blādirētur. Tota
Suburra. ſuburra: ablatiuus eſt caſus. Suburra regio vrbis celebratiſſima vie
ſacre ꝓxima: quā putauit. Junius auctore varrone ab eo dictā: ꝙ fue
rit ſub antiqua vrbe. cui teſtimonio pōt eſſe ꝙ ſubeſt ei loco q̄ terreus
murus vocatur. Uel a pago potius ſuccuſano dicta: vt mutatione litte
re ſuburra ꝓ ſuccuſa dicta ſit: ꝙ ſuccurrit carinis. In ea meretrices ha
bitant. Mar. Ergo ſuburra ne tyronē trade magiſtre. Illa virū faciet
nō bene virgo docet. Uirgi. in priapea. Nota ſuburranas inter thele-
thuſa puellas. Que puto de queſtu libera facta ſuo. Impune: ſine ſup
plicio id eſt omni amoto metu. Nā antea ſub cuſtodia erat pedagogi
⁊ patris a quo ꝓhibebatur libere viuere. Candidus vmbo. i. toga viri
lis que poſt quartūdecimū annum: quo tempore pueritia deſinit ſume
batur. Eam metaphorice vmbonem appellauit: quia vt ſcuto armati
aduerſus hoſtem audatiꝰ inſurgimus: ⁊ omnia pericula ſubimus ita
pueritiā egreſſi ſumptaq̧ toga virili licētiꝰ liberiuſq̧ oīa facimꝰ. vnde
Terē. Poſtq̄ excceſſit ex ephebis viuēdi liberior fuit poteſtas. Cādidꝰ.

Antiquoꝝ cõſuetudinẽ reſpexit: apud quos virorum fortiũ picta erãt
ſcuta: vt Uirgi. Et picti ſcuta labici. Contra inertiũ ⁊ tyronũ pura erãt Scuta picta
vt idẽ alibi. Parmaq; inglorius alba: per candidũ igiť vmbonẽ ſe veli
ti nouũ militẽ ⁊ tyronẽ oſtẽdit. Quippe qui nuper ingreſſus adoleſcen
tiam. Cũq; iter ambiguũ eſt: nam ineũti adoleſcẽtie nihil difficilius eſt
ꝙ̃ quos ⁊ quales eſſe velimus deliberare. qđ imbecillitatẽ cõſilij accide-
re. Cice. docet. Uite neſcius error. ¶ Ordo eſt. Error neſcius vite: vt in-
telligamus adoleſcentiã errare: quia vere vite cognitionẽ nõ habeat.
¶ Ramoſa in compita: in varias deliberationes. Alludit ad litterã y
per quã pithagoras: vt diximus vitã humanã diuiſit: ita vt ab augu-
ſto incipiẽs: biuiũ littere iuuẽtutis ſpeciẽ ꝓferat que ſemp incerta eſt vi
tam viam ſequať. Uitiane. i. partẽ ſiniſtrã an virtutẽ. i. partem dextrã.
Compita: quadriuia appellanť ab eo ꝙ multe vie in vnũ cõfluant: a cõ Compita.
petẽdo vt ſcri. Uar. Mentes. mens dicta a metiẽdo ꝙ ea cũcta metimur
⁊ penſitamus. Me tibi ſuppoſui: hoc ṽbo ſuppoſui ſummã erga magi-
ſtrum venerationẽ oſtẽdit. Teneros annos ineuntẽ adoleſcẽtiam. So Phie mora-
cratico ſinu. i. phia morali: quã ſocrates ꝑmus omniũ inuenit. Nã cũ lis.
antea phi vt diximus circa rerũ cognitionẽ verſarẽtur is vt Cice. eſt au
ctor e celo philoſophiã moralẽ euocauit. Tum. ſ. cum me ſuſcepiſti. Re
gula moderatio ⁊ doctrina: a regẽdo dicta. Metaphora ſumpta eſt a fa
bris: q̃ regula hoceſt linea recta vtunť ad ligna recta ſecanda ⁊ poliẽ-
da: q̃ alio noĩe appellať amuſſis. Extẽdit. euoluit. explicat ⁊ emendat. Rl'a amiſſis
Mores intortos. i. prauitatẽ vite mee. In modo particula eſt auctiua: ꝑ
manſit in metaphora. intortos eñ dixit quia intẽdit precedit. Fallere
ſollers. Sollertis ⁊ periti magiſtri morẽ expreſſit quẽ oportet vt ſcribit
Fabius: pueros blanditijs plerũq; ad litteras allicere: vt Hora. Olim
dant cruſtulla blandi doctores: clemẽta velint vt diſcere prima. Falle-
re igitur dicit: ꝙ cũ veluti q̃buſdã fraudibus ad virtutẽ induxerit: ita
vt plerũq; eius cupiditatibus aſſentire videreť. Sollers. in omĩ re pru- Sollers.
dẽs. Deductũ a ſolon oſce: qđ nos totum vocamus auctor eſt. Feſtus.
Et premitur. regiť. i. animus meus patiebať ⁊ gaudebat rõne guberna
ri: qđ in omnibus laudabile eſt: vt rationi pareat appetitus que oĩa ex
phia morali colligũtur. Uinciq; laborat. Hinc oſtẽdit nõ ſine labore a
cupiditatibus auocatuz eſſe. Artificẽ. antiptoſis eſt: pro artifice. Ducit
ſub pollice vultũ. Metaphora ſumpta ab his qui imagines cereas for
mant. Iuue. vt mores teneros. Ceu pollice ducat: vt ſi q̃s cera vultũ fa-
cit. Ducit: ſumit. Soles dies. Uirg. Tris adeo incertos ceca caligine ſo
les. Primas noctes. i. primas partes noctis. Laxamus duximus aperi
mus. Seria res graues. Et ꝑ hoc oſtẽdit poeta nihil impudicũ in men
ſa tractandũ eſſe. Non equidẽ hoc dubites amboꝝ federe certo. Con-
ſentire dies ⁊ ab vno ſydere duci. Tantã inter ſe cõcordiã: ⁊ morũ ſimi
litudinẽ eſſe dicit: vt credibile ſit amboꝝ vitam ab eodẽ ſydere pende-
re. Et hoc ex diſciplina egyptia: in qua plurimũ petoſiris ⁊ necepſos ela
borauere. Nã perſuaſum eſt ex aſtroꝝ motu futura cognoſci ⁊ naſcen
tibus hoĩbus malitiã vel bonitatẽ: felicitatẽ vel infelicitatẽ portendi.
vnde illud eſt Iuue. Diſtat enim que ſydera te excipiant modo ꝑmos

incipientē edere vagitus. Amboꝝ federe certo cōſentire dies. ¶ Ordo-
eſt. dies amboꝝ cōſentire couenire. Federe: lege. Noſtra vel equali ſu-
ſpendit tēpora libra. Parca tenax veri ſeu' nata fidelib⁹ hora. Senſus
eſt. ſiue inq̄t ſub libra: ſiue ſub geminis ⁊ quocūqꝫ alio ſydere nati ſum⁹
hoc vnū cōſtat nos cuiuſdā ſyderis beneficio pari morū qualitate con-
iungi ⁊ eiuſdē eſſe volūtatis. ¶ Ordo eſt. neſcio qđ certe es ſydus quod
me tibi tēperat: vel parca tenax veri ſuſpēdit noſtra tēpora equali libra
ſeu hora nata fidelibus diuidit. f. c. d. Parca tenax veri. parce tres dicū-
tur eſſe ſorores. Clotho: lacheſis: ⁊ atropos. quaꝝ arbitrio hoīum vita
diſponit̄. Unde ſapho. Siue ita naſcenti legem dixere ſorores. Et data
Parcet. ſunt vite filia ſeuera mee. Summa cōcordia oīa dirigunt. Uirg. Cōcor-
des ſtabili fatorū numina parce. pro fatis ab homero accipiunt̄. vt' hic
a perſio. Ait ergo fata horā natalē diſpēſaſſe: vt ſua vtriuſqꝫ vita ab eo
dem ſydere pēdeat. Tenax veri: non mēdax: ſed qđ ſemel ꝓmiſit haud
Sol in libra dubie p̄ſtans. Suſpēdit tēpora noſtra. Nobis cōtribuit ⁊ diſpēſat per-
ſtat in trāſlatione libre: qua res ſuſpendunt̄. Equali libra. Epitheton
eſt libre. Nā ſole in libra exiſtēte equinoctium eſt autūnale. i. nox equa
Gemini. diei. vnde Uirgi. Libra die: ſomniqꝫ pares vbi fecerit horas. Seu nata
fidelibus hora. Diuidit in geminos. c. f. d. geminos cōplures aſtrologi
Caſtorē ⁊ Pollucē eſſe dixerūt. quos demōſtrauit oīum fratrū inter ſe
amātiſſimos fuiſſe: qđ neqꝫ de principatu cōtenderunt: neqꝫ vllam rem
ſine cōmuni cōſilio geſſerunt: pro q̄bus officijs eoꝝ iupiter inter notiſſi
ma ſydera eos cōſtituiſſe exiſtimatur. Alij dixerūt Herculē ⁊ Appolli
nem eſſe. Nōnulli ⁊ Triptolemū ⁊ iaſona a Cerere dilectos ⁊ ad ſyde-
ra perlatos. Oſtēdit igitur poeta eos qui ſub geminis naſcunt̄ ſumma
ſemꝑ fide ⁊ gratia inter ſe viuere: quēadmodū vixiſſe feruntur caſtor ⁊
pollux. Hora nata fidelibus. i. que hoc p̄ſtat. vt qui tunc naſcātur inter
ſe fideles ſint ⁊ amici. Geminoꝝ eñ ſyd⁹ benignū eſt ⁊ ſalutare eos in
mari deos naute inuocāt. Diuidit in geminos cōcordia fata duoꝝ. i. di
gerit: ⁊ diſpartitur in geminos cōcordia fata duoꝝ. i. vitam noſtrā que
depēdet ex fatis. diuidit aūt in geminos: vt q̄uis diuerſis tēporib⁹: ſub
eodē tamē ſydere vtriqꝫ nati ſumus. Cōcordia: hoc dicit propter ſyde-
ris virtutem: cuius eſt proprium homines in amicitiam ⁊ mutuā chari
Saturni ſy-dus. tatem coniungere. Saturnūqꝫ grauē noſtro ioue frangimus vna. Sa-
turni ſydus gelide ⁊ rigētis eſt nature. ⁊ quibus in ortu affulſerit ma-
leficiū ⁊ infelicitatē portēdens. vnde Ouid. in ibim. Te fera ne quicqꝫ
Jouis ſyd⁹. placidū ſpondentia martis Sydera preſſerūt: falciferiqꝫ ſenis. i. ſatur
ni. Cōtra. iouis ſydus eſt benignū ⁊ tēperatum. Nimio eñ ardore mar
tis ⁊ rigore ſaturni inter que duo ſydera eſt interiectus ex vtroqꝫ tem-
peratur. ⁊ ſtella fit ſalutaris. Oui. Natus es infelix: ita dij voluere. nec
vlla Cōmoda naſcentis ſtella leuiſqꝫ fuit. Non venus affulſit: nō vlla
iupiter hora. Ait ergo perſius. Si q̄d mali nobis naſcentibus ſydus ſa
turni illaturū erat id totū benignitate ſtelle iouis depulſum eſt. cū ea
nobis in ortu affulſerit.

Mille hominum ſpecies: ⁊ rerum diſcolor vſus:

Velle ſuum cuiqꝫ eſt:nec voto viuitur vno.
Mercibus hic italis mutat ſub ſole recenti:
Rugoſum piper ⁊ pallentis grana cymini
Hic ſatur irriguo mauult turgeſcere ſomno
Hic campo indulget:hunc alea decoquit.ille
In venerem eſt putris:ſed cum lapidoſa chiragra
Fregerit articulos veteris ramalia fagi:
Tum craſſos tranſiſſe dies:lucemqꝫ paluſtrem
Et ſibi iam ſeri vitam ingemuere relictam
At te nocturnis iuuat impaleſcere chartis:
Cultoꝛ enim iuuenum purgatas inſeris aures
Fruge cleantea:petite hinc iuueneſqꝫ ſeneſqꝫ
Finem animo certum:miſeriſqꝫ viatica canis
Cras hoc fiet:idem cras fiet:quid.quaſi magnum
Nempe diem donas.ſed cum lux altera venit:
Iam cras heſternum conſumpſimus ecce aliud cras
Egerit hos annos et ſemper paulum erit vltra:
Nam q̃uis pꝛope te q̃uis temone ſub vno:
Vertentem ſeſe fruſtra ſectabere cantum:
Cum rota poſterioꝛ curras:et in axe ſecundo.

¶Mille hoīm ſpecies ⁊c. Apte ꝓgredit̃ poeta ad vitia alioꝝ notanda qui diſſimili ſtudio tenentur. Sententia ex omni oꝛdine patebit qui ASCEN.

talis eſt. Mille ſupple ſunt ſpecies hoīum. ⁊ vſus rerū eſt diſcolor. i. diuerſus. q̄ꝛ alius vna re bene vtit̄ ⁊ alius eadē abutit̄. Cuiq̄ꝫ. i. vnicuiq̄ꝫ eſt ſuū velle. i. ſua volūtas ꝫ preconſtruitur ꝯūt cuiq̄ꝫ vt relatiuū, ſuū habeat antecedēs. Nec viuit̄ vno voto. i. conſimili deſiderio. Hic. i. aliq̄s intētus auaricie. Mutat ſub ſole recēti. i. recēs orto: hoc eſt in oriēte. piper rugoſum ⁊ grana cymini. i. cumini pallentis. i. ſubalbicundi. mercibus italis. i. italicis hoc eſt hic emit p cōmutationē more antiquo piper indicū ꝓ mercimonijs italicis ⁊ ita ſummā diligētiaꝫ impēdit diuitijs accumulādis. Hic. i. alius negligēs ⁊ deſidioſus: mauult. i. magꝭ vult. ſatur. i. vbi ſatur eſt: turgeſcere. i. inflari ſomno irriguo. i. ſoporato ⁊ irrigato vaporib⁹. Hic. i. alius indulget. i. vehemēter operā dat campo. ſ. martio. hoc eſt exercitijs militarib⁹ q̄ in cāpo martis fiūt: alea. i. ludus alearū decoquit. i. feruentē occupat. hunc. i. aliū. Ille. i. alius eſt putris id corruptus ⁊ mollis in venerē. i. libidinē carnalē: ſed cū. i. poſtq̄ꝫ chiragra id manuū cōtractio: vt paralyſis lapidoſa id exſiccatiua ⁊ lapilli generatiua: fregerit articulos: appoſitorie: ramalia. i. crura ⁊ brachia q̄ ſe habēt in hoīe vt ramalia fagi veteris. i. ipſius corpis habētis ſimitudinē arboris euerſe: tū. i. tūc tales libidinoſi ⁊ neq̄ꝫ hoīes ingemuere i. valde gemuerūt: dies craſſos. i. q̄s in crapula trāſegerūt: trāſiſſe. i. preteritos eſſe: ⁊ lucē. i. vitā paluſtrē. i. ſordidā ⁊ imnundā vt palus eſt. et ipſi ſeri. i. tardi ⁊ cū ſerū eſt ingemuere vitā relictā ſibi. i. ꝙ in pauptate ⁊ miſera valitudine corpis viuere debeāt. At. ſ. ſed o cornute iuuat. i. delectat te impalleſcere. i. vſq̄ꝫ ad pallorē inſudare chartis. i. libris nocturnis. i. tpe nocturno tractādis. Tu eñ cultor. i. eruditor iuuenū inſeris. i. inſerēdo reples: aures purgatas. i. prediſpoſitas ⁊ capaces: fruge cleantea. i. phia cleantis phi laborioſiſſimi: o iuuenes ⁊ o ſenes: petite hinc. i. ex hac fruge aīo vr̄o certū finē. i. certū genus vite: aut ſummū bonum: ⁊ petite canis miſeris. i. ſenectuti miſere: ſunt aūt cani capilli caneſcētes viatica. i. ſolatia ac recreamēta: hoc eſt bonas doctrinas q̄b⁹ ſuſtētata tāq̄ꝫ viatico: vitā tranſigat. Cras hoc fiet. Inducit poeta deſidem pollicitantē emēdationem vite ſue craſtino: qđ ſepe vſu venit. Uix eñ quiſq̄ꝫ eſt tā pditus vt nō ſperet aliqñ vitā emendaturuꝫ. dicit ergo deſes o perſi hoc qđ mones fiet cras. i. cras petā a pho oblectamēta ſenectutis. Rñdet poeta. Idē ſup. qđ nūc facit fiet cras. i. cras ſimiliter dices: cras hoc fiet. ⁊ ſic nūq̄ꝫ facies. ſicut verſiculus. Cras dabo nō hodie ſic nego quotidie. ſꝫ deſidioſus iratus ⁊ egre ferēs ſibi vnū diē ad mutationē vite negari dicit cū indignatiōe. Quid ſup. repetis ex deriſione: ꝟba mea dicēs idē cras fiet. nēpe. i. nonne certe donas diē q̄ſi magnū. i. rē magnā. Ad h̄ poeta: q̄ſi nutu loquat̄ dicēs. nō donarē diē q̄ſi magnū ſubiungit. ſed cū altera lux venit. i. cū ea qua te ꝓmittebas vitā emēdaturū ac phos auditurū orta eſt iam eñ cōſumpſimus cras heſternū. i. qđ heri dicebat̄ cras: hodie trāſactū eſt. ecce aliud cras de die ſequenti dicendū ipſa lux egerit. i. trāſmittit a ꝟbo egero: hos. i. nr̄os aut pñtes annos: ⁊ ſemp erit paulū vltra: vſq̄ꝫ ad ſequēs videlꝫ craſtinū. hoc eſt parū eſſet tibi donare vnū diē ſi ille veneritſed ſemp futurus expectat̄ nec vnq̄ꝫ pñs eſt: nec cōtingit̄. qđ ꝓbat̄ exēplo rotarum in curru q̄ ſe

ſemper conſequūtur nec vnꝗ̄ contingunt dicēs. Nam tu ſectabere.i.ſe-
ctaberis hoc eſt frequēter inſequeris:fruſtra.i.in vanū cantum.i.circū-
ferentiā pcedentis rote:ꝗ̄uis vertentē ſeſe prope te:ꝛ ꝗ̄uis vertentem
ſe ſub vno temone.i.ad idē lignū oblongū ad qđ axes rotarū annectū-
tur:ſectaberis inquā fruſtra cum tu curras exiſtēs rota poſterioꝛ ꝛ in
ſecūdo.i.ſequēte axe:hoc eſt ſicut vna rota nunꝗ̄ continget aliā ꝗ̄uis
ſemꝑ currant ꝛ ſibi viciniſſime ſint.qꝛ quātum poſterioꝛ inſequit̃:prioꝛ
effugit:ita qui nollet hodie emendare vitam ſed cras:nunꝗ̄ emenda-
bit.quia illud cras ſemper fugiet niſi conuertatur in hodie.

❡ Mille hoim̄ ſpecies. Uide ꝗ̄ apte ad hoim̄ vitia notanda deſcēdat. Jo. Britan.
quid em̄ aptius ꝗ̄ cū de vtriuſqꝫ moꝛuꝫ ſimilitudine ꝛ pari ſtudio vite
dixerit:alios ita nō eſſe oſtendere.docet igitur quaſi arguēs varia eſſe
hoim̄ ſtudia ꝛ volūtates diuerſas:illud inferēs cū varie ſint hoim̄ vo-
luntates nihil melius eſſe ꝗ̄ coꝛnuti ꝑpoſitū tenere ꝛ ſequi.qui phie ꝛ
virtuti penitus inheſit.vnde ſubdit. Petite hinc iuueneſqꝫ ſeneſqꝫ. Mil-
le hoim̄ ſpecies. Hoꝛa.qđ capitū viuunt:tot ſtudioꝝ milia. Terē.quot
capita tot ſententie. Rerū diſcoloꝛ vſus. ❡ Ordo eſt.vſus rerū diſcoloꝛ.
Diſcoloꝛ varius diuerſus cū varijs varijs rebꝰ in vita exerceātur. Uel-
le ſuū cuiqꝫ eſt. Uirg.trahit ſua quēqꝫ voluptas. Uelle.verbū pro noie
poſuit;vt alibi. noſtrū iſtud viuere triſte. Nec voto viuit̃ vno.vno deſi-
derio ꝛ pari:voluntate. Mercibus hicꝰ italis. Hoꝛatiana eſt emulatio.
hic mutat merces ſurgēte a ſole ad eū quo Ueſpertina tepet regio. Mu-
tat. antiquoꝝ cōſuetudinē reſpexit. Nam omne mercimoniū in permu-
tatione cōſtabat. Uirg. Mileſia magno vellera mutent̃. Sole recenti.i.
oꝛiente. Rugoſum piper.apud indos pꝛecipueqꝫ in fronte Caucaſi ſoli-
bus oppoſita piper gignit̃. Arboꝛ aūt q̄ piper gignit iuniperis noſtris
ſīlis eſt. Rugoſum:qꝛ piperis ſilique priuſqꝫ dehiſcant decerpte toſteqꝫ Piper.
ſole faciūt:qđ vocat̃ piper longum.paulatim vero dehiſcētes per ma-
turitatē oſtendūt candidū piper:qđ deinde toſtū ſolibus caloꝛe rugiſ-
qꝫ mutat̃. Cymini pallētis Cyminū auctoꝛe plinio tritū ꝛ cū pane ſum- Cyminum.
ptum vel potū ex aqua vinoqꝫ tot mina inteſtinoꝝ doloꝛes diſcutit:ve-
rūtamē oē palloꝛē bibētibus gignit. Hoꝛa. Qđ ſi pallerēt caſu biberēt
exāgue cyminū. Hic.i.alius. Turgeſcere deſidia langueſcere ꝛ pingue-
ſcere.naturale em̄ eſt eos pingues fieri q̄ cibo vacēt ꝛ ſomno. Irriguo.
nā ſomno coꝛpoꝛa ſaturata pingueſcūt.tractū ab agris:q̄ cū irrigātur
fiūt pingues.ꝛ impꝛopꝛie locutꝰ eſt. Nā irriguū appellamus qđ irriga-
tur nō aūt qđ irrigat. Hoꝛa. Irriguo nihil eſt elutius hoꝛto.ꝛ idē alibi.
Irriguūqꝫ mero ſub noctē coꝛpus habēto. Uarro in re ruſtica. Si pꝛata
irrigua habebis. Hic campo indulget. An agriculture ꝛ rei ruſtice:an
campo martio dignitates ꝛ honoꝛes querēs. Hūc alea decoquit.cōficit
angit dū nimia lucrādi cupiditate tenet̃. Sic em̄ hoīes coqui dicuntur.
Uñ eſt illud ennianū qđ a cicerone eſt repetitū. O tite ſi q̄d ego adiuto
curāue leuaſſo. Que mō te coq̄t.i.cruciat ꝛ angit. Ille in venerē eſt pu-
tris.i.ita rei veneree intētus vt eneruet̃ ꝛ aſſidua libidine reſoluat̃. pu-
tris:reſolubilis. Hoꝛa. Oēs in damaſim putres deponēt oculos. Sꝫ cū
lapidoſa chiragra. Ho.poſtꝗ̄ illi iuſta chiragra ꝯtudit articulos. Sē- Chiragra.

ſus eſt.cū ad ſenectutē ꝑuentū eſt:eos ꝗ vitā ĩhoneſte egerūt tūc demū
ingemiſcere vite anteacte ꝯſcios.Lapidoſa.Qđ mēbra ꝯhant.nā mor
bus eſt quo manꝰ corripiunt a chir qđ eſt manꝰ:⁊ agra dolor ſiue aſpi-
tas.Ramalia.pedes ⁊ brachia q̄ metaphoricos rami dn̄r corpis.Uete-
ris fagi.pſtat in trāſlatione.i.veteris ⁊ multoꝝ annoꝝ corpis.Craſſos
dies.ꝑ intēperantiā.ſ.Uitā paluſtrē.vitā cenoſam ⁊ veluti nubilo in-
uolutā:cū ſine aliq̄ virtutū cōmercio vixerūt.Jā ſeri.Hoc dictū eſt cū ir
riſione q̄ſi ꝗ oſtētat parū ꝓdeſſe ſerā vitioꝝ emēdationē.Uitā īgemue
re relictā.i.qđ ſupeſt vite deſſeuerūt:qꝛ tales a ſenectute excipiantur.Ac
te nocturnis.Cornutū diſſimilē ſupiorib9 ſtudijs oñdit.Impalleſcere:
incūbere.nimio eñ ſtudio pallor ꝯhit:vt alibi.En pallor ſeniūq;.Ju-
uena.Tunc vtile multis pallere ⁊ toto vinū neſcire decēbri.Inſeris re
ples:imbuis:tractū ab arborib9 q̄ inſerunt.Aures purgatas.vitijs.ſ.
exhauſtas.Fruge cleātea.i.phīa cleātis.Hic eñ phs fuit aſius ſtoicus
phanꝗ filiꝰ:ꝗ zenonis citiēſis ſcole ſucceſſit:quā poſtea auctore ſtrabo
ne Chryſippo ſolēſi reliq̄t Memorie ꝓditū ē ipm laborioſiſſimū fuiſſe
adeo vt inopia cogēte noctu ex puteis ad irrigādos hortos athenieſiū
aquā hauriret:ꝗ mercede interdiu ſtudijs liberalibꝰ operā daret vt et
phreāthles.i.hauriēs puteos appellaretur.Nā phrear grece:puteū ſigt
latine:⁊ antlao.i.haurio.De hoc Ju.Et iubet archetypos:pluteū ſua
re cleātes.Petite:ſuadet ꝟtutibꝰ ⁊ ſtudijs liberalibꝰ incūbēdū eē.q.d.
Imitamini cornuti ꝓpoſita:ꝗ phīe deditꝰ ē:vt eo mō rectā vitā diſcatis:
q̄ tota pēdet ex phīa.Finē aio certū:monet ex phīa diſci cupiditatibus
noſtris modū ponēdū eſſe.Hora.Certū voto pete finē.i.modū ⁊ termi-
nū quē haud ꝑtergrediare.Certū:fixū:ſtabilē.Uñ ꝯ incertū inſtabilē
dicimus.Uirgi.Sinditur incertū ſtudia in cōtraria vulgus.Uiatica.i.
virtutē ipſam qua nullū eſt firmius ſenectuti p̄ſidiū.Hoc aūt ſumptū
eſt ex dicto biātis ꝗ filio in egypto ꝓficiſcenti:rogātiq; patrē q̄dnā agē
do:maxime ſibi gratū faceret:ſi viaticū inq̄t ad ſenectutē cōparaueris.
Uirtutē nimirū intelligēs.Nam vt auctor eſt Cice.Aptiſſima ſunt ar-
ma ſenectutis artes:exercitationeſq; virtutum:que in omni etate culte
cum diu multūq; vixeris mirificos afferunt fructus:nō ſolum qꝛ nunq̄
deſerunt:ne extremo quidē tempore etatis:verū etiam:qꝛ conſcientia
bene acte vite multorūq; benefactoꝝ recordatio iocūdiſſima eſt.Uiati
Uiaticum. cum eñ proprie appellatur q̄cquid in itinere gratia victus comportatur.
Et bene viatica vt ſignificaret hanc vitā eſſe tanq̄ quādā ꝑegrinatio-
nem Cras hoc fiet.Uerba deſidis.Illud vide q̄ꝙ oculte q̄q; pulchre do
ceat ideo hoīes ꝟtutē nō amplecti:qꝛ in poteſtate ſua nō ſint:q̄ppe qui
vitijs:vt auaricie:libidini:ambitiōi:⁊ id genus malis obnoxij ſint.Uñ
ſequitur libertate opus eſt.Idem cras fiet.Perſius.i.Idem certe,dices.
cum craſtinus dies venerit.Sicq; inertis hoīs mores oſtēdit riſu quo-
dam ſatyrico ſubſannās.Quid quaſi magnū.Nem.d.d.verba inertis.
Sꝫ cū lux altera ve.Perſi.monet tacite tēpora dilabi.⁊ ideo intermiſ-
ſionē ſtudioꝝ habendā nō eſſe cū tp̄s irreparabile ſit.Eſt ergo ſenſus
cum ille dies ꝑterijt ocioſus quē petijſti.Scito te iam vnū diē amiſiſſe:
cum in eo nihil egeris.Cras heſternum.ſciēdum eſt:vt ſupra diximus

nomen ⁊ aduerbiū plerūq; in ſe tranſire. Nomen in aduerbiū. vt Toꝛuumq; repente clamat: id eſt toꝛue. Item aduerbiū in nomē: vt Perſi. Iam clarum mane feneſtras intrat. Ecce aliud. c. Oſtēdit deſidē nullo die omnino ad virtutes erigi. ſed ita de futuro multa pollicentē atterere tempus. Egerit: emittit ab egero venit nō ab ago. ⁊ ſemper paulū e. u. Senſus eſt. Illud cras quod amiſimus quod preceſſit: nunq; recuperari poterit. quia ſemper erit paulum vltra: id eſt paulum ante. Nec vnq; aſſequi poterimus. quod per currum oſtenditur. vt ſequentia indicant. in quo rote poſterioꝛes nunq; anterioꝛes aſſequūtur. Licet pari volubilitate agantur. Nam q̃uis prope te. Oꝛdo eſt. Nam ſectabere fruſtra cantum vertentē ſeſe. Quamuis prope te q̃uis. temone ſub vno. Temo eñ dictus eſt a tenendo. is eñ continet iugum ⁊ paluſtrū. Temo. Cantum. Cantus ferrum eſt. auctoꝛe fabio quo rote vinciuntur. Cantus.

Libertate opus eſt: non hac qua quiſq; velina
Publius emeruit ſcabioſum teſſerula far
Poſſidet heu ſteriles veri quibus vna quiritem
Uertigo facit: hic damma eſt non treſſis agaſo
Uappa et lippus et in tenui farragine mendax:
Uerterit hunc dominus momento tempoꝛis exit
Marcus damma. pape marco ſpondente recuſas
Credere tu nummos: marco ſub iudice palles
Marcus dixit: ita eſt: aſſigna marce tabellas
Hec mera libertas. hanc nobis pilea donant.
Au quiſq; eſt alius liber: niſi ducere vitam
Cui licet vt voluit: licet vt volo viuere. non ſum
Liberioꝛ bꝛuto. mendoſe colligis inquit
Stoicus hic aurem moꝛdaci lotus aceto.
Hec reliqua accipio: licet vt volo viuere tolle.

Uindicta poſtꝙ̄ meus a pretore receſſit

Cur mihi non liceat iuſſit quodcunqꝫ voluntas

Excepto ſiquid maſuri rubricat vetauit.

ASCEN. ¶ Libertate opus eſt. Hic principalē materiā ingredit̄ oſtenſurus ſm̄ paradoxon ſtoicoꝝ neminē eſſe verū liberū qui nō idē ſapiēs ſit ac bonus. q. d. cū petro. Qui ſeruit pctō ſeruus eſt peccati. Qꝛ v̄o illaqueatꝰ neribus pctōꝝ per ſe reſurgere nō pōt: ꝛ per ꝯn̄s nec vitā in melius reformare: ideo dicit opus eſſe libertate ad hoc vt ꝗs bene agat: nō ꝗdem libertate ciuili: ſed animi qua gaudēt quicūqꝫ vitijs ꝛ praua ignorātia vacāt. Diſputat aūt in hac lectione cū aduerſario q̄ ſe libertati aſſerit: de vera libertate: oſtendēs: ꝗd interſit inter eum quē conſciētia ꝛ inter eū quē ſolū pretor liberū deſignat. ¶ Ordo eſt. Opus eſt volenti. ſ. bene opari ꝛ mores in meliꝰ cōmutare: libertate: nō ſup. opꝰ eſt hac ſup. libertate: qua. i. ꝑ quā quiſqꝫ. i. ꝗcunqꝫ: publiꝰ. i. ciuis romanus de gremio reip. emeruit ſup. accipere far ſcabioſuꝫ. i. vetuſtate quaſi carie exeſuꝫ ꝛ rugoſum: teſſerula. i. modico ſigno: q̄d habētibꝰ far diſtribuebat̄ a diſpenſatoribꝰ diuitū: velina. i. quā dabāt diuites reſidētes in colle velino rome: poſſidet ſup. illud: vt dn̄s q̄d ſeruis ceruis ciuil'r nō cōtingit ꝗ ꝗcquid acquirūt dn̄is nō ſibi acquirūt ꝛ nō poſſidēt. Qꝛ v̄o oēs tales ꝗ ciuitate romana gaudēt ꝛ ſui iuris ſunt: liberi putant̄: cū tn̄ pctis teterrimis nimirū dn̄is ſeruiāt: exclamat poeta in ſtultos romanos ac ceteros dicēs. Heu ſteriles. i. infecūdi veri. i. rei vere aut veritatis. i. ꝗ nihil veri cōcipere poteſtis: ꝗbus. i. ſm̄ quoꝝ iudiciū vna vertigo. i. obuerſio captis facta a manumittente. Qui eīm manumittebat̄; tenebat̄ manu dn̄i ad verticē poſita in ſignū ſeruitutis quā illi debebat: deinde manumittens obuertebat eū a ſe ꝛ e manu ſua emittebat dicēs: liber eſto. q̄d vbi corā pretore fiebat ꝗ vindictā. i. virgā a vindicio aut a vindicando a ſeruitute ſic dictā tenebat: contingebat manumiſſum: quo facto liber abibat ciuitate ſubinde donatus dicit ergo eos ſteriles eſſe veri: ꝗbus vna vertigo facit quiritē. i. ciuē romanū qui nō niſi liber eſſe pōt. ꝙ aūt talis libertas nō ſit vera ꝓbat ſic. ponat̄ ſup. caſus ꝙ hic vel dāma: ſeruus nequā ꝛ vilis exiſtēs agaſo. i. iumētoꝝ curator: nō treſſis. i. nō triū aſſium. hoc eſt non eſtimandus precio triū aſſiū. exiſtēs item vappa. i. ſicut vinum euaporatū. nihil virtutis hn̄s: ꝛ lippus. i. cecus in alo ꝛ mēdax in farragine. i. pulmētario tenui. i. modico. i. neſciēs veritatē tenere in re etiā minima et viliſſima: ꝛ ponat̄ ſup. ꝙ dn̄s verterit. i. vertendo manumiſerit hūc. ſm. dāma nunꝗd ſup. dāma. exit. i. exeundo e manu dn̄i fit ꝛ euaſit marcus. i. ciuis ro[illegible]anus: obtinēs cognomē dn̄i ſuiꝰ Angelus eīm policianus hō do[illegible]ſſimus exponens illud Iuuena. tanꝙ̄ habeas tria nola: multis auctoritatibꝰ ꝓbat libertos patronoꝝ ſuorum nola accipere: ꝛ ita cū ſerui ꝓpriū nomē haberēt ꝛ libertini effecti duo patronoꝝ nola ſuſciperent: tria habebāt: vn̄ fit vt a marco quouis

patrono q̄ a martia virtute prenomē accepit manumiſſus hic marcus
dicatur exire:de qua re admiraꝶ poeta dicens pape que interiectio ad
mirantis eſt. Admirandū ſiquidē eſt ꝙ dāma fiat marcus. Nam licꝫ
reſpiciat ad eū dammā de quo Hora. in ſcđo ſermonū dicit: ꝑdis ex iu
dicē dāma turpis ⁊c. tamē eſt quedā vis in vocabulis. Nā dāma ē ani
mal timidū ⁊ fedū: dicente Uirg. in buco. Cū canibus timidi venient
ad pocula dāme. Marcus aūt a marte denominatus videꝶ: vir acer et
bellicoſus. a quo lōge abeſt dāma miraꝶ ergo ꝙ ppꝉs dāmam marcū
iudicet effectū oſtendēs animū nequā ne ꝑ vulgi quidē opinionē eſſe
mutatū ac dicēs. Pape. q.d. Admiroꝛ quomodo dicas euꝫ marcū exire
q̄ tu recuſas credere alicui nūmos: marco .i. eo q̄ iam marcus effectus
eſt ſpondēte .i. pro eo fideiubēte: eo vcꝫ ꝙ homo mendax eſt ⁊ tu palles
id eſt timore pallidus fis etiam in cauſa iuſta: ſub marco ſub iudice .i. ſi
talis marcus fiat iudex: qꝛ iniquus eſt. Si ſup. q̄s dicat tibi: marcus di
xit ita eſt vt marcus dixit .i. ſi q̄s adducat talē marcū in teſtimoniū con
tra te: tu nolens credere diceres. o marce aſſigna tabellas .i. inſtrumē
ta publica: q̄bꝰ que dicis approbenꝶ: qꝛ aliter nō credē tibi. Eſt ne ſup.
hec mera libertas quā haberi nō crediꝶ? ⁊ quā libertatē pilea que ma-
numiſſi raſo capite accipiebant: donāt nobis? amara interrogatio re-
ſponſionē negatiuā poſtulās: qđ aiaduertens is q̄ ſe ſic liberū credit
dicit. An quiſq̄ alius eſt liber: niſi is ſup. cui licet ducere vitā vt volui
q.d. nō. Et accepit pro maioꝛe ſic. Omnis q̄ viuit vt vult liber eſt. dein-
de ſubſumit dicens: lꝫ ſup. mihi viuere vt volo: ⁊ cōcludit: non .i. nonne
ergo ſum liberioꝛ bruto? quaſi dicat immo vnde eſt cōcluſio ergo ego li
ber ſum. Quod argumentum dicit poeta a ſtoicis ſolui negādo mino-
rem: videlicet ego viuo vt volo: qꝛ ſtulti ⁊ iniqui nihil recte volunt ac
faciunt. ¶ Oꝛdo igitur eſt. Stoicus: id eſt philoſophus de ſecta ſtoico
rū: lotus aurē: id eſt habens aurē lotam moꝛdaci aceto .i. argutus de-
prehenſoꝛ falſe argumentationis inquit .i. dicit hic: id eſt ad hoc argu-
mentum. vel hic .i. aliquis ſtoicus dicit ꝙ tu colligis: id eſt concludis
mendoſe: qꝛ ex altera falſa non neceſſario verum ſequitur: ſed ego ac-
cipio inquit ſtoicus: id eſt concedo ⁊ approbo hec reliqua .i. propoſitio-
nem maioꝛeꝫ tuam: ſed tolle: id eſt aufer minoꝛem: ſcꝫ licet ſupple vi
uere vt volo. Quam minorē nititur approbare is qui ſe liberum iudi-
cat dicēs. Poſtq̄ ego receſſi meus .i. mei iuris a pretoꝛe .i. iuris admini
ſtratoꝛe: vindicta .i. per vindictam virgam pretoꝛiā qua me contigit ap
probans manumiſſionē: vt non liceat mihi quodcunq̄ voluntas iuſſit
id eſt indicauit mihi optandū: excepto ſupple eo ſiquid rubricaꝛ id eſt
titulus legum maſuri illius iuriſconſulti vetauit: id eſt prohibuit .i. li-
cet ne mihi omnia facere que non ſunt cauta ac vetita legibus? quaſi
dicat maxime. Cuius contrariū oſtendet poeta inſequentibus ſed ad-
uerte ꝙ dixit vetauit: vbi nunc vetuit dicimus.

Quō marcꝰ fiebat q̄ ſeruus erat.

¶ Libertate. o. eſt. Hinc poſtea oſtendit ideo hoīes quos ad virtutem
hoꝛtatus eſt ſapientiā aſſequi non poſſe: ꝙ liberi nō ſint: cū vitijs ſint
obuoluti. Sic ex ſtoicoꝝ ſententia docet ſolum liberū ſapientē, Liber-
tate opus eſt. n. h. Senſus eſt. Non ea eſt opus libertate: quā vt quiſq̄

Jo. Britan.

per manumiſſionem accepit ciuis romanus fit. ⁊ accepto publij preno
mine in tribus diſtributus frumentū publice datū accipit: ſed ea que
nos a vicijs vindicat.i.animi libertate. Qua vt quiſq.v.p.e. Hec part
cula.vt oīno verſui inſerenda eſt:aliter ſenſus nō ꝓcederet. Eſt em̄ or
do ⁊ ſenſus. Non opus eſt ea libertate: qua.i.per quā quiſq publius
poſſidet far teſſera:vt emeruit.i.ſimul ac ſeruitutē exuit. ⁊ deſtitit eſſe
Emeriti. ſeruus:⁊ prenomē publij eſt aſſecutus: quo ciuis romanus oſtēdebat̄
Nam emeriti dicunt̄ q̄ honeſta cauſa a munere militie remittuntur.
Unde Juuenalis. Emerita q̄ ceſſat acu:id eſt q̄ iam officio ſuo ⁊ mune
re functa eſt.⁊ Tranquil.ſic ſcribit in Caligula. Ceterorū increpita cu
piditate:cōmoda emerite militie ad ſexentoruȝ militū ſummā reſcidit
Uelina tribus. papinius in ſyluis. Ceſar ab emerito iubeat diſcedere bello. Uelina
em̄ tribus dicta eſt a velia colle vrbis. Ut varroni placet:q̄ ibi paſto-
res paulatim ex ouibus ante tonſoram inuentā vellere lanā ſoliti ex
quo vellera dicuntur. In ea em̄ cum publius valerius publicola edes
edificaſſet ne ſuſpectus haberet̄ regni affectati diruiſſe tradit̄ nō mo-
do.vt Liuius ſcri.plano edes:ſed colli ſubijciens Publius:prenomina
Prenomina erant publius Quintus Caius Gneus Lucius Marcus ⁊ huiuſmodi
Hora. Quinte puta aut publi gaudent prenomine molles Auricule:
moris em̄ erat:vt cum aliquis ciuis romanus oſtendendus eſſet ſigni-
ficaretur aut prenomine ſuo aut agnomine:aut a cognomine:aut a tri
bu in qua cenſeretur a curia:aut a ſenſura.auctor eſt Pedianus. Sca
bioſum far. Ciuibus romanis frumentum publice per teſſeras gratis
dabat̄. in ſingulos modios.p. Clodij beneficio:cū antea vt ſcri. Pedia-
mus ſenis eris in ſingulos modios daret̄. Far. Farris ideo meminit:
q: vt ſcri. Uerius vixerūt romani tercentū annis. Scabioſum aſperuȝ:
ob glumā eius que granū ſemper comitat̄. Teſſerula ſigno quo frumē
tum accipiebāt. Eius teſſere ſepe cōmeminit Tranquil.vt in domitia-
no. Et q: pars maior rerum intra popularia deſiderat quinquagenas
teſſeras in ſingulos cuneos. Equeſtris ac ſenatorij ordinis ꝓnūciauit
Heu ſteriles veri.ignari ꝟitatis:q̄ putatis vos ſtatim per manumiſſio
nem factos liberos:quaſi alij dn̄i nō preſint ⁊ imperēt vobis Uertigo a
vertendo. Seruus em̄ dum manumittebat̄ a dn̄o:impoſita eius capiti
manu vertebatur.qđ ſignificare videtur eum ita liberum eſſe:vt in quā
Dama. cunq partem migrare liceat. Hic dama eſt non treſſis agaſo? Cum iā
terrogatione hoc eſt putabis ne eum qui manumiſſus ſit ſtatim liberū
eſſe:⁊ non ſeruū nequiſſimū? vt oſtendat manumiſſionē eā nō eſſe que
libertatē donet:ſed eam animi magnitudine cenſeri. Per damā:intel-
ligit ſeruū nequiſſimū ⁊ hominē fedū:alludens ad illū Horatianū da
mam:quem abiectiſſimū oſtendit in ſatyris ſuis. Tu cū ꝓiectis in ſi-
gnibus anulo equeſtri:romanoq habitu prodis ex iudice Dama tur-
pi odoratū caput obſcurāte lucerna. Non es qđ ſimulas. Eſt ergo ſen
ſus. Hic dama:hic ſeruus fedus ⁊ turpis qualis fuit dama erit ne ſta-
tim liber ⁊ ciuis romanus:q: manumiſſus ſit ⁊ nō agaſo? q. d.erit qui
dem agaſo:id eſt viliſſimus ſeruus: neq erit Marcus: id eſt ciuis ro-
manus qui per prenomen vt diximus oſtendebat̄. Momento temporis

exit marcus dama: putas tu tam breuis tẽporis articulo damã hoc eſt
ſeruũ factũ eſſe marcũ.i.ciuem romanum qui per prenomen a ſeruis
diſtinguebatur. Nam ſeruis prenomine vti non licebat. Treſſis trium Treſſis.
aſſium. Agaſo ille dicitur: qui non ſolum aſinorũ: ſed omniũ iumento Agaſo.
rum alendorum curam agit. plinius. Et in vna tabella qua maxime in
claruit agaſonẽ cum equo pinxit. Seruius quoq; vbi illud in.xij.enei-
dos interpretatur. Circunſtãt properi aurige: manibuſq; laceſſunt pe
ctora planſa cauis. declarat aurigas poſitos eſſe pro agaſonibus. Lo
quitur em̃ de equis nõ de aſinis. Acron itẽ agaſo ꝓprie dicitur ſeruus
qui iumenta curat. Mendax qui mendacijs vtitur ſui iuris nõ eſt. Te- Farrago.
nui farragine.i.minima re ob paruam vtilitatem. Farragine: inter pa Far.
bularia connumerantur farrago: ocymum: vitia: fenũ: ferrago ex recre
mentis farris vt ſeri. pli. predenſa ſeritur admixta aliquãdo in afri-
ca fit ex ordeo: ea a farre denominata eſt. ipm aũt far: vt teſtaẽ Varro:
aut q; ferro ſit ceſum: aut q; in farratia ſegete ſeri ſit ceptũ. Verterit hũc
dñs permiſſio eſt.i. Eſto vt a dño dama manumittatur: ſtatim ne liber
erit: & ciuis romanus. Pape: interiectio eſt admirãtis per ironiã. Cre-
dere alijs ſcʒ hec mera libertas. hanc inquit ſenſes verã eſſe & purã li-
bertatem: que per manumiſſionẽ paraẽ. q.d. eã nõ eſſe. Pilea ſerui cũ Piliati ſerui
manumittebanẽ in tẽplo Feronie: que libertoꝝ dea perhibebatur roſa
capite pileũ accipiebãt cuius rei plautus in amphitrio. menſionẽ fa-
cit. Qđ vtinã ille faxit Juppiter vt ego hodie raſo capite caluus capiã
pileũ pli. loquẽs de cornelio. Cinna ita ait. Vocatiſq; ad pileũ ſeruis
aduerſarios vicit. de hoc & Perſius ſupra meminit. at illũ heſterni ca-
pite induto ſubiere quirites. Legiẽ & in annalibus veterũ. Quintũ Te
ren. culeonẽ africani ſupioris currũ triũphantis: qr captus a carthagi
nenſibus ab eo fuerat recuperatus pileũ gerentẽ ſecutũ eſſe: vt aucto-
ri libertatis ſue tanq; patrono accepti bñficij confeſſionẽ redderet. An
quiſq; aliꝰ liber. Oẽs ſyllogiſmi partes ꝯplexus eſt qui cõſtat ex ꝓpoſi
tiõe aſſumptiõe & ꝯcluſiõe. Hec ẽ eſt ꝓpoſitio: quã ſeqiẽ aſſumptio cũ
ait: lʒ vt volo viuere. Hic aperte oñdit hoĩes etſi ſibi liberi eſſe videnẽ:
tñ ſeruos eẽ cũ eoꝝ alus prauis cupiditatibꝰ obſideaẽ. Liberior bruto.
cõcluſio eſt. Nam ſi licet viuere vt vult: reſtat igitur vt liber ſit. Brutus
adeo libertatis ſtudioſus fuit: vt expulſo tarquino ſuperbo propter
Lucretie ſtuprum filios ſuos: q; cum Aquilijs et vitellijs coniuraſ-
ſent de reducendo rege: virgis ceſos ſecuri percuſſerit. Mendoſe col-
ligis: inquit ſtoicus. bene ſtoicus. is enim eſt qui dicit neminem pre-
ter ſapientem liberum eſſe. Mendoſe.i. falſe argumentaris: hic enim
falſum probatur vbi dicit: licet vt volo viuere: neq; illi licet viuere: vt
vult qui vitijs ſubiectus eſt. Aurẽ mordaci lotus aceto: ſinecdoche eſt
id eſt aurẽ habens lotam. virgi. Nodoq; ſinus collecta fluentis. Hic
id eſt hoc argumento. Mordaci aceto.i. acri & vrgenti dicto vt ſic intel-
ligas ſtoici aures quidẽ argumẽto & dicto offenſas eſſe. Hora. At gre-
cus poſtq; eſt italo pfuſus aceto. Licet illud & vt volo tolle. Hic ꝓbaẽ
eũ liberũ: nõ eſſe: qr ei non liceat facere que vult. At tibi nõ licet viuere
vt vis. ergo ſeruus es. Vindicta poſtq; meus a pretore receſſi. laborã

rurſus oſtendere ſe. quandoquidē libertate donatus ſit a pretore olꝫ libere facere poſſe que libeat: ⁊ ideo ſe liberū eſſe. Cur mihi non liceat. Subaudi facere. Receſſi meus. i. mei iuris ⁊ liber qui alijs non ſeruiā.
Vindicta. Vindicta. virga qua ſerui in manumiſſione a pretore tangebant. idqꝫ manauit a vindicio ꝙ poſt detectā coniurationē filioꝝ bruti de reducendo tarquinio ſuperbo primū vindicta liberat⁹ eſt. a quo nomē vindicte
Maſurus ſabinus. tractū auctore liuio quidā putāt. naꝫ poſt illū obſeruatū eſt: vt ꝙ ita liberati eſſent: in ciuitatē accepti viderētur. Maſuri maſurus Sabinus eques romanus tēporibus Tiberij ceſaris iuriſconſultus fuit qui primus publice ſcripſit. Eius frequenter meminit Gellius in noctibus atticas. Rubrica: titulus legis. Nam legum capita minio notātur. Iuue. Perlege rubras maioruꝫ leges. Oui. Nec titulus minio cedro charta ve notetur. De rubrica dictum eſt ſuperius in prima ſatyra.

Diſce. ſed ira cadat naſo: rugoſaqꝫ ſanna
Dum veteres auias tibi de pulmone reuello.
Non pretoris erat ſtultis dare tenuia rerum
Officia: atqꝫ vſum rapide permittere vite
Sambucam citius caloni aptaueris alto.
Stat contra ratio: ⁊ ſecretam gannit in aurem.
Ne liceat facere id quod quid vitiabit agendo
Publica ex hominum: naturaqꝫ continet hoc fas
Ut teneat vetitos inſcitia debilis actus.
Diluis helleborum certo compeſcere puncto
Neſcius examen: vetat hoc natura medendi.
Nauim ſi poſcat ſibi peronatus arator
Luciferi rudis: exclamet melicerta periſſe
Frontem de rebus: tibi recto viuere talo
Ars dedit: et veri ſpeciem dignoſcere calles

Nequa ſuberato mendoſum tinniat auro.
Queq; ſequenda foꝛent et que vitanda viciſſim
Jlla pꝛius creta mox hec carbone notaſti
Es modicus voti pꝛeſſo lare. dulcis amicis
Jam nunc aſtringas: iam nunc granaria laxes
Jnq; luto fixum poſſis trāſcendere nūmum
Nec gluto ſoꝛbere ſaliuam mercurialem
Hec mea ſunt: teneo: cum vere dixeris eſto
Liberq; ac ſapiens pꝛetoꝛibus ac ioue dextro
Sin tu cum fueris noſtre pauloante farine
Pelliculam veterem retines et fronte politus
Aſtutam vapido ſeruas ſub pectoꝛe vulpem:
Que dederam ſupꝛa repeto. funēq; reduco.
Nil tibi cōceſſit ratio: digitum exere: peccas.
Et quid tam paruum eſt. ſed nullo thure litabis.
Hereat in ſtultis bꝛeuis vt ſemuncia recti.
Hec miſcere nefas. nec cum ſis cetera foſſoꝛ
Tris tamen ad numeros ſatyꝛi moueare batylli.
Liber ego vnde datum hoc ſumis tot ſubdite rebus.
An dominum ignoꝛas. niſi quem vindicta relaxat.

¶ Diſce: ſed ira cadat. Docet ergo poeta quis vere liber ſit: dicens eū eſſe qui nihil facit quod nō deceat. qđ quia ſtulti facere neſciūt innuit ASCEN.

nullum ſtultum liberum eſſe. Loquitur autem ad eum qui ſe liberum
aſſeruit eo ꝙ manumiſſus eſſet dicens. diſce ſupple quis vere liber ſit
⁊ an tu qui manumiſſus es liber ſis: ſed ira cadat id eſt decidat ac de-
cedat naſo tuo hoc eſt corrugatio ⁊ cõtractio naſi in ſignũ ire diſcedat
a naſo tuo: ⁊ ſanna idẽ ſubſannatio rugoſa id eſt que fit cũ criſpatiõe
⁊ corrugatione naſi cadat id eſt ſedeť ⁊ remittať. hoc eſt placidus au-
di dum ego revello.i.extirpo ⁊ removeo: de pulmone.i. de ſermo cor-
dis tui: veteres avias.i.ſupſtitioſas ⁊ aniles opiniones quales habẽt
avie de nepotibus: quibus plus equo indulgẽt atq; tribuũt: ſicut dictũ
eſt ibi. Ecce avia ⁊ divum metuẽs matertera ⁊c. ⁊ quas tu de te habes
qui te liberũ opinaris. cum non ſis. Or non erat pretoris dare ſtultis
officia rerum etiã ſupple tenuia.i.ꝗ̃tũuis modica ⁊ exilia: atq; permit
tere vſum vite rapide id eſt celeriter tranſeuntis ⁊ ob id non negligen
ter agende. tu aptaveris id eſt aptam feceris citius caloni id eſt mini-
ſtro militum. alto.i. longo ⁊ extenſo ac rudi: ſambucã id eſt inſtrumen
tum muſicũ vt in eo canat: aut potius machinã bellicam vt ea muros
expugnet ⁊ peritiã rei militaris habeat. hoc eſt facilius eſſet hominẽ
rudem facere aut muſicũ aut rei militaris peritum: ꝗ̃ ſtultum ⁊ vitio-
ſum ad rem ꝗ̃uis gerendam aptum. Nam ratio ſtat contra.i. obſtat. ⁊
gãnit.i. inclamat: i aurẽ ſecretã.i. ad aurẽ cõſcie. ne liceat.i. ꝙ nõ liceat
facere: id qđ qs vitiabit.i. vitioſum faciet agendo.i. dũ id agat.i. nihil
agendũ eſſe ab eo qui id vitioſe agat. Publica lex hoim.i. lex ſcripta: ⁊
natura.i. lex naturalis: ⁊ fas.i. lex divina. ꝯtinet hoc ẽ inſcitia debilis
i. imbecillis ad agẽdũ aliq̃d teneat.i. cõtineat in ſe. nec emittat act⁹ ve-
titos.i. negatos ⁊ ad quos indonea eſt probat aũt hoc exẽplis dicens.
Si ſup. tu neſcius.i. ignorãs cõpeſcere.i. tẽperare ⁊ moderari: certo pũ
cto examen.i. linguã libre qua iudicũ de pondere ſumiť. diluis.i. cõmi
ſces ⁊ tẽperas helleborũ.i. herbã aut radicẽ illã ab inſania purgativã
⁊ noxiorꝫ hũorꝫ expulſivã: natura medendi negat hoc.i. nõ vult vt hoc
abs te fiat. Si arator peronatus.i. perone hoc eſt alto ⁊ crudo calcia-
mẽto calceat⁹: rudis.i. inexpertus: luciferi.i. q̃ luciferũ quidẽ.i. ſtellam
matutinalẽ. hoc eſt ſydus veneris ab alijs internoſcat: cum naute po-
lorꝫ ac aliarꝫ ſtellarꝫ debeant eſſe periti: poſcat ſibi navim.i. guberna-
tionẽ navis: melicerta.i. deus ille maris exclamet frontẽ.i. verecũdiã
que deprehenditur in fronte periſſe de rebus.i. oĩa ſine verecũdia per
verſe fieri. Si ſupple ars dedit tibi vivere calo recto.i. firmo. ⁊ conſtãti
animo ne quo vacilles aut titubes tractum ab ebris aut mentecaptis:
quorꝫ nec mens: nec pes ſatis officium ſuũ facit: ſicut nec eorꝫ quorum
talus diſtortus: quẽ Iuue. eadẽ allegoria loripedem vocat dicens ſaty
ra ſecunda. Loripedẽ rectus derideat ⁊c. ⁊ calles.i. callĩde ſcis digno-
ſcere.i. diſcernere ſpeciem.i. ſimilitudinem veri a vero ſup. Sicut eñ
horatius dicit in de arte. Decipimur ſpecie recte nã nihil delectat aut
placet niſi ſub rõne boni: mala aũt ſeſe ſub ſpecie boni ſepe offerũt ac
decipiũt: vñ prudẽs cenſendus eſt qui ſpeciẽ veri a vero dignoſcit. Ne
qua ſup. ſpecies veri videlꝫ auri: tinniat mẽdoſum.i. tinnitu mẽdã aut
mendũ vtrũq; eñ legiť ſignificet ⁊ hec auro ſuberato.i. ſuperducto eri

nt

⁊ ſub quo.es eſt:cũ in ſuꝑficie aurũ ſit:põt etiam legi tinniat mẽdoſum
id eſt mendoſe:vt ſit nomẽ ꝓ aduerbio. Illud em̃ annotauimus ꝟba
ad ſenſum pertinentia licet abſoluta videantur frequẽter cum acto cõ
ſtrui. Sicut apud virgiliũ. Uox holem ſonat:toruũ clamat: tranſuerſa
tuentibus hirquis. Formoſum reſonare doces amarillida ſiluas. Et
apud poetã noſtrũ. Uitium ſonat:⁊ hic tinniat mẽdoſum. ſicut vulgo.
ſapit vetuſtatẽ:redolet antiquitatẽ dñt. Queqꝫ: ſunt due dictiones: qꝫ
ꝑ et tu notaſti q̄ forẽt.i.eſſent ſequẽda ⁊ notaſti viciſſim q̄ forẽt vitãda
i.q̄ teneri aut vitari debeãt.notaſti dico:illa vez ſequẽda creta.i.lapil-
lo ſeu colore albo:⁊ notaſti mox.i.paulopoſt hec.i.vitãda carbone.i.co
lore nigro. Tu es modicus voti.i. modici deſiderij. Sic oĩa exẽplaria
habent:mihi quoqꝫ vero ſimile fit:poetam maluiſſe noue qꝫ dure loqui
nam durum eſſet:es modici voti ꝓpter ſtridorẽ vocalis. Videt̃ qbuſdã
virgilius ſic dixiſſe. Infelix animi Dido ⁊ maturus. cui: ſꝫ illud poſte
rius figuratũ non eſt:⁊ tu modicus es in lare preſſo.i. domo exigua:et
dulcis.i.cũ cinn⁹:⁊ affabilis amicꝫ:ita ſup.vt aſtringas.i.coerceas ⁊ imi
nuas iãnũc.i. aliqñ ſm̃ oportunitatẽ:granaria.i. cõſuatoria grani tui
⁊ laxes.i.extendas iamnũc.i.aliquãdo granaria tua.i.ſi ſcis qñ vtẽdũ
eſt parſimonia ⁊ qñ munificẽtia:⁊ ſi poſſis trãſcẽdere.i.conculcare ere
cto vultu nummũ fixum in luto a pueris nequã qui ſic auaros illudũt
dum ſe inclinãt ad ſuſcipiendũ nummũ in luto ne clauus videat̃ fixũ
Nec ſup.ſoleas aut quid ſimile exiſtẽs gluto.i.auidus deuorator:ſor-
bere.i.inglutire:ſaliuã mercurialẽ.i.deſideriũ mercuriũ oſtentare: in-
glutiẽdo ſaliuã pre auiditate ⁊ ſiti rerum acquirendarũ. Hec.i.dicta.ſ.
ꝟtutes dicte ſunt mea.i.mihi ꝓprie teneo.i.accipio te dicit poeta. Cum
i.qñ tu dixeris vere:qꝫ.ſ.tua ſunt:eſto.i.cõcedo etiam tibi vt ſis liber ac
ſapiens pretoribus ſup. exiſtẽtibus dextris.i.fauorabilib⁹ tibi ⁊ ioue
exiſtente dextro.i.fauorabili tibi hoc eſt tam iure ciuili qꝫ diuino: ⁊ tã
in facto qꝫ in cõſciẽtia. Sin.i.ſed:ſi cũ tu fueris paulo ante nr̃e farine.i.
noſtre ſecte ac ꝓfeſſiõis:ſentiẽs cum ſolũmodo ſapiẽtẽ ac liberũ q̃ eas
ꝟtutes habeat:retines veterẽ pellẽ.i.nõ exuiſti vt cũ apoſtolo dicã ve
terẽ holem:⁊ ſi tu polytus fronte.i. ſuꝑficie ⁊ apparẽtia exteriore: ſer-
uas ſub pectore vapido.i.vapore vitiorũ ſopito ac madẽte:aſtutã vul-
pem.i.vulpinã aſtutiã ego repeto abs te que dederã ſupra id prius vi
delicet libertatẽ ⁊ ſapiẽtiã:⁊ reduco funẽ.i. vincula ſeruitutis cõtra id
quod dictũ eſt.eſto liberqꝫ. Et ratio nil conceſſit tibi.i.nullã partẽ ſa-
pientie obtines: contra id quod additur ac ſapiens qꝫ aũt rõ nil cõceſ-
ſerit tibi.i.nihil cũ rõe noris facere pꝫ dicit poeta:exere.i.extẽde ⁊ extra
alios digitos fere ⁊ ſepara:vł extrahe poti⁹ ex ore digitũ quẽ more ſtul
toꝝ ĩ ore tenes:⁊ cũ hoc feciſſet is q̃ ſe liberũ dicebat ſubiũgit poeta:tu
peccas.i.nõ recte id facis. Ecq̃d.i. vide q̃d agas:tã paruũ.i.tã ꝑua res
eſt exerere decẽter digitũ:ſed nullo.i.nõ vllo : vt nõ litabis.i. nõ impe-
trabis vllo thure.i.quocũqꝫ ſacrificio vt breuis.i.curta ⁊ modica ſemũ-
cia.i.dimidiata vncia recti.i. decẽtis opere:hereat.i.firma ac fixa ſit in
ſtultis. Nefas ẽ miſcere hec.i.rect ũ cũ ſtultitia:hoc aũt ſtoice dicit:ſm̃
quoꝝ pꝛadoxon vitia ſunt paria: ⁊ q̃ in vno peccat: in nullo recte agit

Uerba ad ſenſuz pertinentia.

nec qui in vno dilirat in aliquo recte.i.cū ꝟtute ſapit: quod ꝓbat exē-
plo rudi dicēs.nec cū tu ſcis foſſor cetera id eſt ſm cetera vel in ceteris
tñ moueare.i. detēter q̄ſi tripudiās ⁊ chorcā ducēs ſalias ad tris nu-
meros.i. etiam ad tres modulationes ne dicat ad oēs: batylli: illius
pantomimi ſaturi.i.tunc potiſſune ſalientis dū ſatur eſt.q.d.ex cōſimi
li: ſtultū nihil recte agere:ſ; q: q̄libet d; velle recte agere: pt; ꝙ ſtult⁹
male ſubſuinpſit decēs:l; vt volo viuere:vnde repetit cōcluſionē quaſi
male illatā dicens. Liber ego:hoc eſt dicis de te ego ſum liber: o ſubdi
te.i.ſubiecte tot rebus.i. tot affectionibus ⁊ paſſiōibus: ⁊ vt donatus
dicit carnificibus animi:vñ ſumis.i.aſſumis tibi id datū.i.cōceſſum an
ignoras dñm:niſi ſup.cū quē vindicta.i.ꝟga p̄toris:relaxat id ē a quo
te vindicta liberat:cū te manumittat: hoc eſt an neſcis dño animoꝝ q̄
dñantur animo tuo: etiam ſi a dñs rerum tuarum manumiſſus ſis.
Jo. Britan. ¶ Diſce:ſed ira cadat naſo:oſtēſurus poeta cum male ſentire:q̄ a pre-
tore manumiſſus ſe liberū putat:monet ne dū id doceat indignet̄. Ira
cadat naſo:ironicos tractū a canibus:q̄ narib⁹ in rugā ɔ̄ctis iram de-
mōſtrāt. Sāna diſtortio eſt oris q̄ fieri ſolet in deriſum alicui⁹ rei: vt
alibi. Poſtice occurrite ſanne.inde fit ſubſānare id eſt irridere. Uete.
auias. hoc eſt deliramenta diu fouiſti:dum credis cū liberū eſſe q̄ ſub
imperio alicuius nō ſit. Auias ideo auias:ꝙ vetule q̄ deſipere ſolcant.
No pre.e.ꝓbat liberū non eſſe q̄ ſit manumiſſus a pretore: ſenſus eſt:
pretor libertate quēlibet donare pōt:at eidex ſapientiā q̄ vera eſt liber
tas ingerere nō pōt. Ex quo apparet ⁊ ſi manumiſſus ab vno ſit in ſer
uitutē tñ alteri⁹ trahi poſſe. Tenuia officia.i. rerū ſubtiliū adminiſtra
tiones. Uſum rapide ꝑmittere vite.i.dare vt vita q̄ celeris eſt vtantur:
arbitrat̄:q: vitijs ita inſeruiāt:vt liberā vitam agere nō poſſint. Sam
Sambucam bucā citius caloni. Citius inquit fieri poterit.vt vir ruſticus ⁊ rudis in
ſtrumēta muſica pulſare diſcat:ꝙ̄ vt pretor ſtultū hoīem poſſit ad ꝟtu
tes formare cunctꝫ abſtinere quo minus vitijs obnoxius ſit. Sambu-
Sābuciſtrie ca:organi genus a quo Sambuciſtrie dicuntur. Machina quoqꝫ qua
vrbes expugnātur:ſimiliter vocatur. Nam vt in organo chorde:ſic ma
china intendūtur funes. Hec feſtus:barbarū eſt vocabulum ſambuca.
Nambias barbitoſqꝫ ⁊ Megades auctor eſt ſtrabo. Caloni. Calones
Calones. ſerui dicebantur qui dños in prelium ſequentes vallū ferebant. Nam
auctore Seruio moris fuit.vt miles arma ipſe ſibi portaret et ſeruus
Cala. vallū. Uallū eñ dicebāt calā.vt Luci. Scinde calā vt caleas.i. o puer
frange fuſtes:⁊ focum fac.inde autem calones ⁊ claſſem dictam volūt
vel quia:vt Porphirio Auctor eſt: frequēter ad miniſterium aduocet̄
a dño d; calo a calo grece qđ eſt voco latine.vel vt nonnulli putant a
Calendis ꝙ ea die cibaria accipiant. Calonem igitur poſuit pro quo-
cunqꝫ rudi ⁊ imperito homine. Stat contra ratio.id eſt parata eſt tibi
tanta aduerſaria ratio:que tibi clam oſtendit tibi non licere id facere
quod dū fit vitiatur. Uult oſtēdere vnūquēqꝫ qui ſe liberū dicit tum ſe
facile poſſe cognoſcere ſeruū ꝙ dum peruerſe aliq̄d facit: rationis fla
gello ſemꝑ caſtigat̄:q: eum ſemꝑ conſciētia ſollicitat vt ꝙ̄uis in turpi
opere ꝑſeueret:ſentiat ſe errare:⁊ cupiditatibus inſeruire. Unde ſtuus

eſt vt ſit ſenſus. Ip̄a rõ monet te ſeruũ eſſe: cũ ait te vetita haud quaꝗ̄
facere debere. Gannit: legiť gannit ⁊ garrit. Agẽdo. dũ agit actiue em̃
eſt ſignificationis. Nã gerũdijs in actiua ⁊ paſſiua ſignificatiõe licẽter
vti poſſumus. vt Uirgi. in actiua cantãdo tu illũ? In paſſiua vero. Fri-
gidus in pratis cantãdo rũpiť anguis. Publica lex hominũ naturaqꝫ.
c.h.f. Hoc quidẽ natura dat qđ ⁊ leges publice ꝑmittũt: vt qui ſtulꝰ ſit
ſtulte agat. Cõtinet hoc fas. i. hoc licitũ eſſe patiť Inſcitia debilis. Que
rõne nõ regiť. Actus vetitos. i. ꝓhibita. Diluis. ꝓbat per exẽpla eũ qui
ſtultus ſit oĩa ſtulte agere: nec e ſtulto ſapientẽ fieri poſſe. Pronũciati-
ue legẽda ſunt. Diluis. Diſtẽperas. Neſcius cõpeſcere. i. coercere tẽpe-
rare in rebus pẽſandis. Puncto vnciarũ. ſ. Natura medendi. i. ars ⁊ rõ
medicine. Nauim ſi poſcat. ſ. p. a. Aliud exẽplum profert quo oſtendat
oportere ſtultũ oĩa ſtulte adminiſtrare. Si velit inq̄t vir ruſticus nauẽ
gubernare q̄ nec ſyderum rationẽ nec maria cognoſcit: exclamet Meli
certa nullũ eſſe in rebus humanis pudorẽ. Peronatus: pero, genus eſt
calciamẽti ex crudo corio: quo ⁊ in bello vtebãtur. Uirgi. Crudus tegit
altera pero. Iuue. Uix vetitũ feciſſe volet quẽ nõ pudet alto ꝑ glaciem
perone tegi. Rudis cõiunge cũ arator: non cum luciferi: vt ſit arator ru
dis. Melicerta. deus marinus. Hic filius fuit Athamãtis ⁊ inonis qui Melicerta.
patris iram fugiẽs: a quo ꝑ inſaniã learcus alter filius occiſus fuerat
ſe cũ matre in mare p̄cipitauit. Qui neptuꝫ beneficio cõſeruati in deos
recepti ſunt marinos Ino vero Leucotoe appellata eſt. Melicertã Pa Palemon.
lemonẽ grece latine portunũ appellauere a nautis inuocabať. Uirgi. Portunus.
Uotaqꝫ ſuati ſolent in littore naute glaucoqꝫ ⁊ panopee ⁊ Inoo Meli- Ino.
certe. Ino ꝓ matuta appellata eſt. Frontẽ. i. pudorẽ cuius ſedes eſt in Leucotoe.
fronte. Uñ illud extat dictũ apud antiq̄s. Perfricuit frontẽ. i. depoſuit Matuta.
pudorẽ. Qui. perfrica frõtẽ ⁊ dic te digniorẽ q̄ p̄tor fieres. Iuue. Eiectũ Perfricuit
ſemel attrita de fronte ruborẽ. Tibi recto viuere talo ars dedit. Irriſio frontem.
eſt in eũ quẽ docet ⁊ ſapiẽtia ⁊ libertate carere. Unũ em̃ pẽdet ex alio.
Nã in quo ſapiẽtia nõ eſt: is ex ſtoici ſentẽtia ſeruꝰ eſt. Sẽſus eſt igiť.
Cũ alij ſtulte viuãt: qđ oĩno eſt ſerui: ipſa ratio tibi recte viuẽdi viã de-
monſtrauit ſicqꝫ ꝑ ironiã ꝓnũciant. Recto talo. i. non claudo: ſed recto
itinere ⁊ via: ſumptũ ab his qui ob tortis talis peduꝫ nõ recte incedũt.
Ars ratio Calles: noſti, ⁊ tunc duplici ſcribiť. l. Speciẽ. apparentiã de-
riuatũ eſt a ſpecio. qđ in ſimplicitate nõ inueniť. Ne qua ſuberato. m. t.
a. i. ea es prudẽtia; vt es auro coopertũ etiã ſonitu dignoſcas: vt ſolent
mẽſarij. Allegoricos: hoc dicit eũ vitia velamẽto quodã virtutis obuo-
luta cognoſcere. hocqꝫ ſapiẽtis eſt. q̄ vera libertate fruiť. Nequa ſub-
audi ſpẽs. Tinniat. i. tinnitu ſuo oſtẽdat. Tinnitꝰ em̃ eſt ꝓpriũ metal-
loꝝ. Mẽdoſum falſum. Auro ſube. i. auro ſub ſe es habẽte. Sequenda
in paſſiua ſiguificatione dixit. Sic Oui. philli ſequẽdus erã. Illa prius
c.m.h.c.n. Priſci fuit moris q̄ bona ⁊ cõmẽdatione digna erãt creta al-
ba notare. q̄ vero mala ſignare carbone. vñ Hora. in ſatyris ſuis. Sa-
ni creta an carbone notãdi. Illa. ſ. q̄ ſequẽda ⁊ bona ſunt. Mox hec. ſ. q̄ Nota crete
vitanda ſunt. Es modicus. v. Modici deſiderij: qđ ſapiẽtis ⁊ liberi eſt albe carbo-
hominis. Preſſo lare humili domo: ⁊ nõ in luxum magnifice, extructa. nis.

¶ Jam nũc.a.i.n.g.l.id eſt noſti qũ parſimonia:⁊ qũ munificẽtia ⁊ libe
Granaria. ralitate vtendũ ſit:ironia eſt vt diximus. Jam nunc.i.modo. Granaria
loca ꝓprie dicunẛ:vbi frumẽta reponũtur:vt pomaria vbi poma:carna
ria:vbi carnes. Inq; luto fixũ.p.t.n. Hic oſtẽdit animi liberi eſſe augri
cisꝰnon laborare:imitatio eſt Horatia. Quo melior ſeruo:quo liberior
ſit auarus in triuijs fixũ cũ ſe dimittit ob aſſem. Fixũ a pueris ſcꝫ qui
tranſeũtes riſus captãdi gratia decipiũt ere humi defixo. Nec glu.ſor.
ſ.m.tractũ eſt ab ijs q̃ viſis delicatis cibis ſaliuã glutiũt. Gluto a glu-
tiẽdo. Mercurialẽ. Mercurius Lucri deus putaẛ:⁊ a mercibus denoĩa
tus.vt alibi.rem ſtruere exoptas ceſo boue Mercuriũq; acceſſis fibra.
Da fortunare penates. Hora. Mercarier vnus cum lucro norã. Uñ fre
qũẽtia mercuriale impoſuere mihi cognomẽ cõpita. Hec.mea ſunt.t.c.
v.di. Cũ huiꝰ moderationis ⁊ ſapiẽtie fueris quã deſcripſi tũc te liberꝫ
⁊ ſapiẽtez eẽ dixero. Que enĩ dicta ſũt quãdã animi ſapiẽtiã ⁊ libertatẽ
arguũt. ¶ Ordo eſt. Eſto liber ⁊ ſapiẽs cũ dixeris hec mea ſunt teneo.
Hec ſunt mea. Que dicta ſunt ⁊ q̃ ſapiẽs ſequi debet. Teneo ſubaudi:
vt ſic intelligas hec ſunt mea:⁊ teneo.i.poſſideo. Pretoribꝰ ac.i.d. Tũc
inq̃t ⁊ animi ⁊ corporis ſuitute ſolutꝰ eris. Nã cũ ait ꝑtoribus ad eã li
bertatẽ reſpicit q̃ ſeruitutis cõditione vacat. Joue ꝟo ad libertatẽ ani-
mi.i.ſapiẽtiaꝫ. Sin tu.c.f. Sẽſus eſt. Si aũt vitijs ⁊ cupiditatibꝰ ex qui
bus pendet hominis ſeruitus:detineris de quibus pauloante diximus
te nullo modo liberũ nec ſapiẽtez dixero. ¶ Ordo eſt:repeto qua ſupra
dederã funẽq; reduco ſi retines vterẽ pelliculã.⁊ politus frõte ſeruas
aſtutã vulpẽ ſub vapido pectore cum fueris farine pauloante nr̃e. No
ſtre farine.i.vite vitijs inuolute. Apte farinã vitijs cõparauit ita enim
vitijs holm vita:vt farina reliqua cõſpergi dicunẛ. Pelliculã.v.r.⁊.f.p.
Multi cũ intus vitijs laborẽt ſummã tñ pre ſe ferũt bonitatẽ:ac ideo li
beri putari volũt ⁊ ſapiẽtes:cũ oĩno vitioꝝ ſerui ſint ⁊ ſtulti. Pelliculã
veterẽ. Antiquũ vitiũ q̃d exteriore parte occultas. Sumptuꝫ ab ijs qui
corporis vitia veſtiũ pulchro regũt velamẽto. Fronte per ea q̃ extrinſe
cus cõſpiciuntur. Aſtutã vulpẽ:fraudẽ ⁊ fallacias:quales vulpi attri-
Uapidum. buuntur. Pectore.v. Uapidũ appellamꝰ multi vaporis. Uapido igitur
pectore.i.veterũ vitioꝝ pleno:⁊ fraudibus redolente. Que dederã.ſ.r.
Hoc ad illud referẛ. Eſto liberq; ac ſapiẽs ꝑtoribus ac ioue dextro. Sẽ
ſus ergo eſt:cũ oĩno vitijs labores:repeto a te libertatẽ quã tibi cõceſ-
ſeram ac ꝑ hoc te ſeruũ dico. Funẽq; reduco.i.habenis te iterũ coerceo:
quẽ antea amiſerã. Sumptũ eſt ab equis:qui remiſſis habenis.liberiꝰ
vaganẛ. Nil tibi.c.r. Hoc illud ſpectat q̃ dictũ eſt ſuperius. Stat cõtra
ratio. Sẽſus eſt enĩ hoĩes ita inſanos eſſe:vt rõne nihil omnino faciãt
ne minimũ quidẽ. Ergo ſerui:q̃ ſtulti ſunt. Nil tibi cõceſſit ratio id eſt
nihil ſui tibi ſapiẽtia permiſit habere. Digitum exere.i.extende:oſten
det quaſi dicat nullã rem tam paruã ab eo fieri poſſe quin peccet.vnde
ſequiẛ in ſtultis ne ſemũciam quidẽ rationis habitare cõpoſitũ:eſt aũt
Exero. exero:ab ex ⁊ ſero a quo frequentatiuũ exerto. Et quid tam parum eſt:
Exerto. cum interrogatione proñũcia id eſt nõne parua res.eſt etiaꝫ digiti exer
tatione peccare. Sed nullo ture litabis. He.in ſtul.i.nullo vnq̃ ſacrifi

ctiā genere a dijs impetrari poterit: vt qui ſtultus ſit: aliquid recte ⁊ ſapienter gerat. Qui ergo ſapiēter ⁊ cū ratione res nō egerit ſeruus eſt. Breuis ſe.re. hoc ſignificat ne ſemunciā quidē rationis apud ſtultos eſſe: vt ſit ſenſus nihil prorſus eſſe. Breuis noīatiuus erit vt ſit breuis ſemūcia dicitur ꝙ dimidia pars vncie ſic valet dimidiū: vt in ſelibra et ſemodio. Recti rationis ea eni recte fieri dicunt̄ que cum ratione fiunt. Hec miſcere ne licitum quidem non eſt homini ſtulto cum ratione ⁊ ſapientia quicq̄ gerere. Ut ſit ſenſus fieri nō poſſe: quodāmodo fas eſſe: vt ſapientia ſtulticie commiſceatur. ⁊ ſimul habitent. quod ſequētibus confirmat: ſumma indignatione exēplum afferēs cum dicit. Nec cū ſis cetera foſſor. Tris tamē ad numeros ſatyri mouecare batylli: hec eni ꝑ indignationē inferuntur. ⁊ ita cōcitate legēda ſunt vt poeta omnino videatur velle probare hominē ſtultū penitus ratione carere: nec quicq̄ ſapienter adminiſtrare poſſe ergo ſeruus eſt qui ſapiens non eſt. Nec cum ſis certa foſſor. Tris tn̄ ad numeros cōcludit: deuicq̄ ſtulto nō concedi: vt ſapientiā ſequat̄. Sēſus eſt eni. Nunq̄ efficies: vt cū ſis rudis ⁊ agreſtis diſcas ſaltare ad ſonos ac cātus batylli pātomimi. Cetera foſſor: aut cetera vacat aūt deeſt ꝑ: vt ſit: cū ſis foſſor ꝑ cetera. i. per reliquas res rudis ⁊ imperit⁹. Teren. in eeyra. Conijcito cetera. i. ꝑ cetera. Foſſor.
Foſſor is dicitur: qui agros fodit: hic aūt ponit̄ ꝓ hoīe rudi imperito ⁊ Batyllus.
ſtulto. Ad numeros. t. i. ad rithmos carminū. Satyri batylli: pāthomi- Alij ſaturi
mus ⁊ mollis ſaltator fuit Iuue. Chyronomō ledā molli ſaltante ba- eguut.
tyllo. batyllus itē puer fuit ab anacreonte poeta dilectus: vt ſcri. apuleius Hora. Non aliter ſamio dicūt arſiſſe batyllo Anacreōta telum: batylli item populi ſeptētrionales auctore ptolomeo batyllus item inſtrumentum ferreum quo vtimur ad vſum ignis: Hora. Pretexta ⁊ latum clauum princeps batyllum. Satyri id eſt ſaltatoris vt diximus in prin. operis. Satyri dij ſilueſtres laſciui ⁊ ſaltatores introducebantur in antiqua comedia: ad quoꝝ laſciuie imitationē mimi appellantur ſatyri. vn̄ Uir. Saltātes ſatyras imitabit̄ alpheſibeus. Liber ergo. Vba ꝓbantis ſe liberū. vn̄ datū hoc ſumis tot ſubdite reb⁹. Vba perſij. i. vn̄ habes vn̄ colligis te liberū eē. ſumis eni vbū eſt. Tot reb⁹ tot vitijs ⁊ cupiditatib⁹. An dn̄m ignoras / putaſue aliū dn̄m nō eſſe niſi cū qui ſeruū manumittit. Sicq̄ docet hoīem pluribus modis ſeruū eſſe cū vitijs ſubiectus ſit. vindicta relaxat ſegregat a te.

I puer: ⁊ ſtrigiles criſpini ab balnea defer

Si increpuit ceſſas nugator: ſeruitium acre

Te nihil impellit: ne quicq̄ extrinſecus intrat

Quod neruos agitet: ſed ſi intus ⁊ in iecore egro,

Naſcuntur domini qui tu impunitior exis:

Atq; hic quem ad ſtrigiles ſcutica ⁊ metus egit herilis.
Mane piger ſtertis: ſurge inquit auaricia. eya
Surge. negas: inſtat: ſurge inquit: non queo. ſurge
En quid agam. rogitas en ſaperdam: aduehe ponto.
Caſtoreum: ſtupas: hebenum tus lubrica coa
Tolle recens primus pipere ſitiente camleo:
Verte aliquid: iura: ſed iuppiter audiet: heu heu
Uare reguſtatum digito terebrare ſalinum
Contemptus perages ſi viuere cum ioue tendis.
Jam pueris pellem ſuccinctus: ⁊ enophorum aptas.
Ocyus ad nauem: nihil obſtat quin trabe vaſta
Egeum rapias; niſi ſollers luxuria ante
Seductum moneat: quo deinde inſane ruis quo
Quid tibi vis. calido ſub pectore maſcula bilis!
Jntumit quam non extinxerit vrna cicute.
Tun mare tranſilias: tibi torta canabe fulto
Cena ſit in traſtro: veientanūq; rubellum
Exhalet vapida leſum pice ſeſſilis obba.
Quid petis vt nummi quos hic quincunce modeſto
Nutrieras: peragant auido ſudore deunces.
Jndulge genio; carpamus dulcia; noſtrum eſt

Quod viuis:cinis & manes:& fabula fies:
Viue memor lecti. fugit hora. hoc quod loquor inde eſt
En quid agis.duplici in diuerſum ſcinderis hamo
Huccine an hunc ſequeris ſubeas alternus oportet
Ancipiti obſequio dominos alternus oberres.
Nec tu cum obſtiteris ſemel inſtantiq; negaris
Parere imperio.rupi iam vincula dicas
Nam luctata canis nodum arripit.attamen illi
Cum fugit.a collo trahitur pars longa cathene:

¶I puer & ſtrigiles &c. Exẽplo pueri ſeruiẽtis oſtẽdit auctor nõ min⁹ ASCEN.
ſeruũ eſſe q̃ a vitijs impellit̃ q̃ qui a dño ſuo.¶Ordo eſt varius.Nam
britãnicus vult illa duo ꝟba.Seruitiũ acre eſſe dñi increpãtis ſicut et
cetera fere:ſm quem ordo eſt.o.ſeruitiũ acre nihil &c.vt infra videbis.
Sed nõ videt̃ conſonũ vt nugator dicat̃ acre ſeruitiũ.vnde ego malim
illa ꝟba eſſe pueri obmurmurantis:ſed potiſſimũ mihi videntur poete
hoc ordine.Si ſup.vox dñi increpuit.i.cũ increpatione dixit: o puer.i.
vade & defer.i.porta ſtrigiles.i.inſtrumenta ad ſtringendũ cutẽ.ad bal
nea criſpini:illius romani & ſi increpuit cũ nõ ſubito puer abierit:o nu
gator ceſſas nihil te impellit:tu ſup.diceres eſſe.aut id eſſet acre.i.dux
ſeruitiũ:verũ dicit poeta id qd agitet.i.impellat neruos.intrat neq̃q̃
id eſt fruſtra:extrinſecus.i.a dñis exterioribus.Sed ſi dñi naſcunt̃ in-
tus & in iecore egro.i.in p̃cordijs paſſionib⁹ affectis:qui.i.in quo exis.i.
euadis impunitior.i.minori pena affect⁹:atq;.i.q̃ hic.ſ.puer quẽ ſcuti-
ca.i.flagellũ ex corio:& metus.i.formido herilis.i.heri hoc eſt:dñi ſux
egit.i.impulit.q.d.in nullo.Qd ꝓbat inducẽs duas dñas affectionũm
plurimos torquẽtes:auariciã & pigritiã ſcz que inter ſe quidẽ cõtrariã
tur ſed in multis viciſſim regnãt.Primo aũt oſtendit quo modo auari
cia pigrũ incitat dicẽs. Si ſup.tu piger ſtertis.i.ſecure dormis:mane.i.
vſq; ad tempus quo lux emanat:auaricia inquit:eya ſurge.ſi ſup.tu pi
ger negas.i.recuſas ſurgere:auaricia ſup.inſtat.i inſtãtius te vrget:et
inq̃t ſurge.& ſi ſupple tu dicis nõ queo.i.nõ valeo ſupple ſurgere:eo q̃
grauatus ſis adhuc ſomno ipſa iterũ dicit:ſurge.Et ſi rogites q̃d agã
id eſt ad q̃d ad agendũ ſurgã.ip̃a indignata dicet.rogitas.i.q̃riſne q̃d
agas.En.i.ecce aduehe.i.ad uos hoc eſt romã vehe ponto.i.ex ponto
ſaperdã piſcẽ illum vilem.aduehe caſtoreũ.i. medicamẽtum factũ ex
genitalibus caſtoris:qui in ponto plurimus naſcit̃.aduehe ſtupas he-

benum.i.lignū illud nigrū.ſed vt Uirgi.dicit.Sola india nigrum fert
hebenū:ſolis eſt turca virga ſabeis:aduche itē tus:coa ſupple vina ex
inſula q̄ coa dicitur:lubrica.i.laxatiua vētris:tolle.i.excipe primus pi-
per recens.i.recenter aduectū e camelo ſitiente.i.priuſq̄ potus ſit ⁊ ſar
cinam depoſuerit:verte.i.inuerte aut tracta aliq̄d:iura.i.periurio accu
mula diuitias:reſpōdet auari cōſcientia:ſed iuppiter.i.deus optimus
maximus audiet:in qua reſponſione ſignificat ſe plane ſeruū:⁊ timere
deum timore ſeruili nō filiali.nā illa particula ſed hoc valet ac ſi dicat
peierarem quidē libēter ſed iuppiter audiet:ad quod auaricia que im-
pellere ſolet ad omne nephas exclamante Uirgilio in.iij.eneid. Quid
non mortalia pectora cogis.Auri ſacra fames inquit heu heu vare.i.
diſtorte ⁊ inepte nihil recte ſapiens:tu contēptus.i.ſpretus ⁊ vilipēſus
a toto mūdo.perages.i.perges:pſeuerabis:terebrare.i.terēdo pfora-
re digito ſup.tuo.ſalinū.i.vaſculum in quo ſal reponit:regustatū.i.ite-
rum atq̄ iterum guſtatū.i.tu deuenies ad tantā inopiā vt ne ſalis qui
dem ſatis habeas:ſi tēdis.i.intendis viuere cū ioue.i.cū equitate quā
deus precipit ⁊ amat.Tu ergo victus ab auaricia:ſuccinctus pellē:vel
tu ſuccinct⁹ aptas iā pueris pellē:⁊ enophorū.i.vas vinū ferens:aptas
dico ocyus.i.celeriter ad naues:vel ſubaudi verbū tu ſupple properas
ocyus ad nauem:nihil obſtat tibi quin.i.qui nō.i.quo minus hoc eſt vt
non rapias.i.raptū intres egeum ſup.mare q̄d piculoſum ſane eſt:tra
be.i.naui ex trabib⁹ facta:vaſta.i.ampla ⁊ vix implebili:niſi luxuria.i.
mollicies ⁊ indulgētia ſollers.i.callida diuertere holem a labore.mo-
neat.i.cohortet te ſeductū.i.ſeorſum ⁊ ad partem vt dicūt ductum:vbi
auaricia non audiat:admoneat inquā his verbis. O inſane quo dein-
de id eſt vt tandē proſpicias quo ruis.i.preceps pficiſceris. Quid vis
tibi:bilis.i.indignatio ex bili orta:maſcula.i.valida:intumuit id eſt in-
flata eſt ſub pectore calido.i.ira incenſo q̄ vrna id eſt amplū vas quo
aqua apportari ſolet:ſiccute.i.ſucci frigidiſſimi nō extinxerit hoc eſt in
quit poeta cū luxuria id eſt delicatio et teneritas ac mollicies animi:
viget ſic te tu addictus auaricie ira rumperis:q̄d videns luxuria acri⁹
inſtat dicens.Tun.i.tu ne tam tener ⁊ tam diues tranſilias.i.quaſi ſal
tu quodam q̄ celerrime tranſeas mane:⁊ nūquid ſup.cena ſit tibi ho-
mini tam delicato videlicet fulto.i.ſuſtētato.canabe torta.i.fune ex ca-
nabe:qua malus te fulciens ligatur:aut fulto.i.munito cōtra ſeuitiā
celi,hoc eſt contra ventos ⁊ hymbres canabe torta.i.tela ex canabe fa-
cta.Aut ſic.Nūquid cena ſit tibi intranſtro id eſt in ſcamnis remigum
aut in tranſitu nauiū:fulto id eſt cooperto ⁊ ſtrato:canabe torta id eſt
mantili groſſiore.⁊ obba id eſt lagena lignea q̄li naute ⁊ vectores vtū-
tur.ſeſſilis id eſt que cum ſit lato fundo quaſi ſedere pōt:exhalet.i.eua
porabit tibi rubellū.i.vile vinum ppter ſpeciem vuarū:veientanū:q̄d
vile eſt ppter locū natiuū ⁊ leſum.i.corruptū pice vapida:quas vas ob
turatū eſt.Quid.i.ad quid:petis vt nummi quos nutrieras.i.auxeras
ne cōſumant:hic.i.in patria ⁊ domo tua:quincūce.i.lucro ⁊ fenore q̄nq̄
vnciarū:modeſto.i.moderato.quia iudicio auari moderatum lucrū eſt
ex aſſe:id eſt ex duodecim vnciis lucrati quincūcem.i.quinq̄ vicinas

declinatur aūt hic quincunx:quincunxis:nō quincunx:ne te fallat ale-
xāder peragāt.i. ꝑgant ⁊ perficiāt tibi ſudoꝛe.i.cū ſudoꝛe ⁊ laboꝛe tuo:
deunces.i.vndecim vncias: auidos.i.cum auiditate accumulandas.
indulge.i.da operam ⁊ te totū tribue:genio naturali deſiderio ⁊ volu
ptatibus:carpamus dulcia.i.res dulces.q tu viuis eſt noſtrū.i. benefi
cio meo viuis:qꝛ cū ſpiritus triſtis exſiccat oſſa:niſi per me aliquādo
voluptati operā dediſſes iam moꝛtuus eſſes.vel ſic.Non habes aliud
de vita niſi qđ per nos.i. per luxuriam ⁊ voluptatē habes hoc eñ tuū
eſt quo frueris: auarus aūt cum nulla re fruatur:ſed ne vtatur quidē
nihil habet:qꝛ vt dicit Seneca. Tam deeſt auaro quod habet q̄ quod
non habet.q̄diu ergo auaricie intentus eſt pꝛopꝛie nōviuit:qꝛ reponit
oīa in futurū:⁊ ne hoc pꝛudenter facere videat᷑ : quaſi pꝛoſpiciens ſibi
ne in ſenectꝫ egeat:obijcit luxuria bꝛeuitatē vite dicēs.tu fies.i. ſtatim
eris cinis pꝛo coꝛpoꝛe ſcꝫ ⁊ manes pꝛo anima:⁊ fabula ꝓ rebus acqui-
ſitis.Viue memoꝛ leti.i.moꝛtis:hoꝛa.i.tēpus vite qđ bꝛeue eſt fugit:qꝛ
vita hoīs fugit velut vmbꝛa.hoc quod loquoꝛ.i.tēpus quod occupādo
te conſumo:eſt inde.i.de vita tua fugiente. Et ita videre eſt quomodo
vnum idemq̄ verbum videlicet viue memoꝛ leti: ⁊ boni ⁊ mali dicant.
ſed non eadem intentione.Poſtq̄ autem iam luxurie quoq̄ aures pꝛe
buit:dicit poeta. En quid agis:tu ſcinderis.i.tam violenter vt veſtes
tue diſcīdant᷑:vt traheris:in diuerſum.i.in diuerſas ſententias:duplici
hamo.i.duplici perſuaſione modo auaricie modo luxurie quaſi piſcis
hamo caperis.Huncce ne ſequeris.i.an ſequaris hunc ſcꝫ dñm:hoc eſt
auariciam an hunc vcꝫ luxuriam : opoꝛtet vt tu ſubeas. i. ſubijciaris.
alterius.i.alternatim modo ab hoc modo ab illo.⁊ ſup. vt oberres.i.
circunageris:alternus.i.alternatim:obſequio.i.ſeruitio:ancipiti.i.du-
bio ⁊ incerto:atq̄ inſtabili dños ſcꝫ dictos: ⁊ ita non es liber.Nec cum
tu obſtiteris ſemel:⁊ negaris:id eſt negaueris parere imperio : concu-
piſcentiarum tuarum:inſtanti:id eſt te vrgenti:dicas : id eſt diſcere de-
beas ego rupi iam vincula:id eſt liberaui me a ſeruitute . Nam canis:
que in vinculis tenetur.luctata:id eſt poſtq̄ diu reluctata eſt:arripit.i.
dentibus inuadit ⁊ diſſoluit nodū:quo alligatus eſt.attamē:cū.i.qñ fu
git longa pars cathene:trahit᷑: illi.i.ab illo a collo . hoc eſt ſicut canis
vinculū diſſoluens partē cathene trahit: qua faciliter in ſeruitutē ⁊ in
vincula retrahitur . ita homo non habens ſatis firmū pꝛopoſitum re-
ſiſtendi peccatis : licet ſemel reſiſterit : non tamen liber dicendus eſt.
quod pꝛobat ex inſtabili amantiū pꝛopoſito vt ſequentia indicabunt.
¶I puer ⁊ ſtrigiles criſpini ad balnea defer.ꝓbaturus hoīes oīno ſer- 30. Bultan.
uos eſſe:nec ſui iuris pulchꝛa vtitur argumētatione. Senſus eſt eñ.ſi
illud acre ſeruitiū eſſe cenſes:cū a dño acerbe ⁊ cōtumelioſe increparis
vt aliqđ facias qđ tantū eſt coꝛpoꝛis.quanto grauioꝛ illa ſeruitꝰ exiſti
manda eſt qua alius obſidet᷑.Sicq̄ oſtendit eos magis ſeruos eſſe qui
vitijs obnoxij ſunt q̄ qui ſub imperio ſunt hoīs. ¶Oꝛdo eſt. Seruitiū
acre nihil te īpellit ſi icrepuit.I puer ⁊ defer ſtrigiles:ad balnea criſpi
ni ceſſas nugatoꝛ.Strigiles.ſtrigere ē radere:vt ait Marcellus.vñ ſtri
gilis inſtrumētū eſt ferreū quo ſudātes radebant᷑ in balneis ad deter-

Stringere. gendũ ſudorẽ. plinius iunior in epl'is de balneis loquẽs ſcribit ſic de
Strigilis. auunculo. Dũ diſtringit̃ tergiturq̃ꝫ: audiebat aliq̃d aut dictabat. Trã-
quillus tradit auguſtũ leſiſſe cutẽ nimio ſtrigilis vſu. Strigiles greci
ſtlengites dicerẽt q̃ e corpe radunt̃ ſtrigmenta: pergamus ex aſia has
miſit. Mar. pergamꝰ has curuo diſtringere ferro. Increpuit. ſubaudi
Criſpini. dñs Criſpini balnea tẽporibus neronis duos inuenio fuiſſe criſpinos
quoꝝ alter eques romanus dignitate ſenatoria: ⁊ quondã claudio im
perãte perfectus pretorij ⁊ ꝯſularibꝰ inſignibꝰ donatus neroni inuiſus
ꝙ popeã quondã matrimonio tenuerat ab eo crimine cõiurationis in
ſardiniã exactꝰ eſt: qui accepto iuſſe mortis nũcio ſemet interfecit. De
hoc poeta intelligere videt̃. Alter ṽo neronis ꝑuignꝰ popea natꝰ: quẽ
puberẽ adhuc: q̃ ferebatur vt ſcribit tranquillus ducatꝰ ex imperitia
ludere: mergendũ mari: dũ piſcaret̃ ſeruis ipius demandauit. Ceſſas
nugator: ceſſat deſidioſus requieſcit defeſſus. Seruitiũ acre nihil te im
impellit. cũ interrogatione legendũ q̃ affirmationis vim hꝫ. Impel-
lit: vrget: angit. Ne q̃cq̃ꝫ extrinſecꝰ intrat. Q̃ð neruos agitet. ſenſus eſt
iperiũ dñi qð extrinſecꝰ eſt: etiã animis ſeruoꝝ ſollicitudinẽ iſligere. ⁊
cũ interrogatione ꝓnunciat̃. Ne q̃cq̃ꝫ aliqñ ꝓ nõ ponit̃: vt hoc loco: ali
qñ ꝓ fruſtra Uir. Arma diu ſenior deſueta tremẽtibus euo Circũdat
nequicq̃ꝫ humeris. Sed ſi intus ⁊ in iecore egro naſcunt̃ dñi: q̃ tu impu
nitior exis. Cõcluſio eſt eos nõ minoris ſeruitio vrgeri q̃ vitijs ſubiecti
ſunt q̃ꝫ q̃ impio dñi. Iecore egro: vitijs corrupto. Naſcunt̃ dñi: dños in-
tellige animi vitia: vt auariciã: libidinẽ: ambitionẽ ⁊ hmõi. Dni. ꝓ quo
modo. Terẽ. Qui ſcis. Impunitior: nõ affectꝰ pari ſuplitio. q. d. etiã ma-
iori. Atq̃ꝫ ꝓ q̃ꝫ. Scutica flagellũ. ſcytos eñ grece pellis latine: vñ ⁊ ſcu
ta q̃ nõ ſine pellibꝰ ſunt. Mane piger ſtertis. oſtẽdit ⁊ eos q̃ auaricia
laborant ſeruos eſſe. En q̃d agã ṽba auari. Rogitas: admirantis non
Caſtoreum. rogãtis Saperdã. genus peſſum piſcis: vt tradit feſtus. ¶ Caſtoreũ fi
ber auctore plinio aĩal eſt ponticũ: qui morſu teſticulos ſibi amputat
periculo vrgẽtes ob hoc ſe peti gnarus vñ eſt illð Iuue. Imitatus caſtora
q̃ ſe eunuchũ ipe facit cupiẽs euadere dãno. Teſticuli. Caſtoreũ id vo-
cant medici alias aĩal horrendi morſus: iuxta flumina: vt ferro cedit
hoĩs parte cõprehenſa: nõ anteq̃ꝫ fracta cõcrepuerint oſſa morſu reſol
uit: cauda piſcis ei cetera ſpecies lutre: aĩal aquaticũ. de caſtoreo ſic
Hebenus. Uirg. Uiroſaq̃ꝫ pontus Caſtorea Hebenũ arbor eſt: quã Uirg. peculia
rius celebrans nuſq̃ꝫ alibi naſci: q̃ꝫ in india ꝓfeſſus eſt. vt diuiſe arbo-
ribus patrie: ſola india nigrũ Fert Hebenũ. Herodo eã antiopie intel
ligere maluit: tributi vice regibꝰ perſidis e materie eius cẽtenas phalã
gas tertio quoq̃ꝫ anno penſitaſſe ethyopas cũ auro ⁊ ebore ꝓdẽdo. Ro
me auctore Pli. eã magnus põpeius in triũpho Mitridatico oſtendit.
Accẽdi eã fabianus negat: vrit̃ tñ odore iocundo. Duo genera eius ra
rum id qð meliꝰ arboreũ trunco enodi: materie nigri ſplẽdoris ac vel
ſine arte ꝓtinus iucũdi. Alterũ fruticoſuꝫ cytici mõ: ⁊ tota india diſper
Cos. ſum eſt. Lubrica coa. cos inſula eſt incaria denolata teſte iginio a coo
filia meropis cuiuſdã q̃ ibi regnauit tota fertilis eſt ⁊ quẽadmodum
Chius ⁊ leſbus optimo vino abũdãs auctor ẽ Strabo. Uinũ coũ Cato

apud nos quoqꝫ ex italico faciēdi rationem demōſtrauit ſup cetera in
ſole triduo maturandū precipiēs. Uinū albū oſtēdit eſſe. Hora. Si du-
rabit aluus. Mitilus & viles pellēt obſtātia conche. Et lapathi breuis
herba: ſed albo non ſine coo. Lubrica ꝗ vi ſentit Hora. Uentrē mol-
liāt. Tolle pip recēs ex india vt diximꝰ mittit pip. E ſitiēte camelo: ca
melos inter armēta paſcit oriens: quorū duo genera bactrie & arabie Camell.
differunt: ꝗ illi bina habent tubera in dorſo: hi ſingula & in pectore
alterū cui incūbunt. Auctor eſt Pli. Sitiēte. ſitim em̄ quatriduo co au-
ctore tolerāt: implent cū bibēdi occaſio & in pteritū & in futurū: deturba
ta cōculcatione pns aq̄ aliter potu nō gaudēt. Uerte: volue: negociare
Jura. hinc expreſſit nimia auaricia hoīes ad omne ſcelus induci Uir.
Quid nō mortalia pectora cogis. Auri ſacra fames? Sed iuppiter au-
diet: illud reſpexit hoīes metu deoꝝ nō honeſtatis rōne plerūqꝫ nō pec
care. Heu heu. riſu & capitis cōcuſſione legēda ſunt. q. d. ſi ex deoꝝ pre-
ceptis viuere volueris inopia & rerū egeſtate premeris. perages decſt
vitā. Uare aliqui varo legunt. i. recuruo. ſed verſus non ſtat. vocatiuꝰ
eſt. vt ſic. O ſtulte qui non recte rem percipis. ſumptum eſt ab his qui
cruribus varis oblique incedūt. Mar. Uara. nec iniecto ceromate bra-
chia tendis. Cum ioue ex deorū preceptis. Jam pueris. p. iam auaricie
ſeruus eſt cum lucri ſtudio nauigationē paret. Pueris ſeruis. ſic em̄
ſerui appellabantur. Teren. Etiā puerū inde abiens conueni chremis
Succinctus. i. iam expeditus. Enophorū. vas vinarium enos em̄ grece
vinū latīe & phoro porto Juue. Tādē illa venit rubicūdula totū. Eno
phoꝝ ſitiēs. Nil obſtat. i. iā oīa pata ſunt ad nauigationē. Trab vaſta Egeū mare.
i. naue. Egeū dictū ab inſulis. vt varoni placet. ꝗ in eo mari ſcopuli
vocantur a ſimilitudine caprarū eges. Niſi ſolers. l. a hinc oſtēdit hoīes
vario ſuitutis genere teneri cū & auaricie & luxurie ſeruiāt. Luxuria.
luxa mēbra e ſuis locis mota & ſoluta dicunt: a quo luxurioſus in re fa Luxum.
miliari ſolutus auctor eſt Feſtus. Luxuria igit eſt oīs morum ſolutio.
Seductū: ſeorſum ductū alias deceptum. vt alibi. Que niſi ſeductis ne
queas cōmittere diuis. Terē. Etiā nunc me ſeducere his dictis poſtu-
las? Quo deinde inſane ruis. reprehendit cū luxuria qui ob auariciaꝫ
nauigaturus ſit. Callido ſub pe. ma. bi. Jn nimia auaricie & luxurie ſol
licitatione fatigatꝰ & incertus vtri pareat: more ſerui indignatur & intu
meſcit Maſcula. magna & qualis maſculo ſexui cōuenit. Bilis choleta
vt dictū eſt: q̄ in irato intumeſcit. Callido. nimia indignatione accēſo.
Extinxerit vna cicute. cicute vt diximꝰ tāta eſt via refrigeratoria: vt bi
bita ſtatim hoīem extinguat. Tun ꝓ tu ne. Fulto. ornato & ſtrato. Tor
ta canabe. i. tela & mātili craſſiore. Nē canabis eſt ferulacei generis. vi Canabis.
liſſima funibꝰ optima alabādica plagaꝝ ꝑcipue vſibus. Trāſtro. tran- Tranſtra.
ſtra ſcāna ſunt nautarū remigātiū. Uir. Cōſidite trāſtris. Ueiētanūqꝫ Rubellum
rubellū. dictū auctore plinio a genere vitiū: quas rubellas rubēte ma- veientanū.
teria appellauerūt. Uinū fuiſſe viliſſimū oſtēdit. Hora. ſcribēs in aua
rum. Qui veientanū feſtis portare diebꝰ. Cāpana ſolutus trula. Mar.
Et veiētani bibit fex craſſa rubelli. Ueiēs naſcebat oppidū eſt latij nō
longe ab vrbe. ¶ Exhalet effundat. Uapida leſum pice muſta in ꝑmo

ſeruitute. tranſlatio eſt a piſcibus qui hamo capiuntur. Hunccine: cū interrogatione legendū eſt. Sub ea alternus opoꝛtet. Senſus eſt. opꝫ te alternis vicibus modo auaricie modo luxurie ſeruire. Ancipiti obſequio ablatiuus ē caſus. Ancipiti, dubio cū dubitet vtri magis pateat Nec tu cū. o. i. ſenſus eſt. Nolito te liberū putare te omni ſeruitutis vinculo exutum: q2 aliqñ dominatū luxurie ⁊ auaricia fugeris. Rupij preteritū eſt actiui. Oꝛdo eſt. Nec tu dices rupi iam vincula. Nam luctata canis: bene hominē ſeruum comparuit cani. que licet ruptis vinculis aufugiat. magnā tamen cathene partē ſecum trahit. Trahitur pars: prudenter oſtendit: non ſtatim penitus ſeruitutem amitti.

Daue cito hoc credas: iubeo finire doloꝛes

Pꝛeteritos meditoꝛ. crudum chereſtratus vnguem

Abꝛodens ait hec. an ſiccis dedecus obſtem

Cognatis. an rem patriam rumoꝛe ſiniſtro

Limen ad obſcenum frangam: dum chꝛyſidis vdas

Ebꝛius ante foꝛes extincta cum face canto.

Euge puer ſapias dijs depellentibus agnam

Percute: ſed cenſen ploꝛauit daue relicta.

Nugaris: ſola puer obiurgabere rubꝛa.

Ne trepidare velis atq; arctos rodere caſſes:

Nunc ferus ⁊ violens. at ſi vocet. at haud moꝛa dicas

Quid nam igitur faciam: ne nunc cum accerſar ⁊ vltro

Supplicet accedam. ſi totus ⁊ integer illinc

Exieris nunc: nunc: hic hic: quē querimus hic eſt

Non in feſtuca lictoꝛ quem iactat ineptus:

¶ Daue cito hoc credas. Pꝛobat vt dixi exēplo ſtulte amantiū eos q̄ re ASCEN. ſiſtere ꝯſtituūt paſſionib9 ſuis nō eſſe vere liberos donec perſiſtāt: ⁊ ita

ad imitationē Hora. in ſcdo ſermonū in ſermone q̄ incipit: ſic raro ſcri-
bis oñdit alia genera ſtultoꝝ. ſ. amantiū ⁊ ambitioſoꝝ. Sumpt⁹ eſt aūt
hic locus ex comedia menādri: ex qua Terē. in eunucho cōſimilē locū
ſumpſit: ſed ꝓ cherestrato phedriā: ⁊ ꝓ chriſide thaidē poſuit. Loquit̄
aūt dñs amator ad ſeruū ſuū dicēs ſe velle ab amoribus ſuis expedire
orta vʒ occaſione ex lite cū amica habita: idcꝫ dicit quaſi firmo ꝓpoſi-
to ⁊ ꝯſtanti pectore a quo mox decidet. Ordo eſt. Cherestratus adole-
ſcens ille amore captus abrodēs vnguē crudū. i. inſuetū ab ipō meditā-
te rodi: cū raro ſecū penſitet q̄d deceat: hoc eſt preter ſolitū incipiēs co-
gitare diſſidiū: ait hec ſup. verba vʒ. Daue ego iubeo. i. volo oīno: vt cre-
das hoc qđ nūc dicā. Sepe eñ idē dixerat ſine effectu ego meditor. i. co-
gito: finire dolores preteritos. i. quales habui in amoribus preteritis.
Nā quiſquis amores aut metuet dulces aut experiet̄ amaros. Oñdit
aūt quo firmius credat̄ habere ꝓpoſitū cām cur amare cupiat deſinere
dicēs. An ego exiſtēs dedecus. i. dehoneſtamentū ⁊ vituperiū generis
mei: obſtē. i. obſtaculū quantū ad claritatē ⁊ decus cognatis ſiccis. i. ſo-
brijs. An ego frangā. i. dilapidē ⁊ cōſumam ad. i. apud limē obſenū. i.
obſene mulieris vʒ chriſidis meretricis. rē patriā. i. patrimoniū: a p̄re
nō a me partū: dū ego ebrius: cāto ad fores chriſidis vdas: aut vnctas
aut lachrymis pfuſas: aut cōſputas ab ebrio: cū face extinctat. i. aut cō-
ſumpta. dū excluſus añ fores cātat ſicut hora. cātatū dicit. Ante fores
lidie: me tuo longas pereūte noctes lydia dormis? aut extinctat ne vi-
deatur ante domū meretricis ſtare. R̄ndet dauus. O puer. i. o filifami-
lias o adoleſcēs euge cōgratulantis ē interiectio. q. d. gaude: ſapias. i.
ſic faciēdo ſapiēs ſis percute. i. macta ⁊ occide: dijs depellētib⁹. i. q̄ de-
pulerūt a te furorē amoris: agnā. i. ouē tenellā. Plaut⁹ aūt in menech-
mis porculū ſacrificari iubet ad furorē purgandū aut amentiā amen-
uendā. Statim aūt lapſus eſt aius amātis ac dicētis. Sed o daue: cen-
ſen. i. ſenſeſne puteſne ꝙ ſup. ipā relicta a me plorauit. R̄ndet dau⁹. O
puer tu nugaris. i. nihil ꝓficies video: q: aius tuus illaq̄at⁹ eſt: tu laba-
cis ⁊ ſentis te victū ſtimulis amoris: tu obiurgabere. i. obiurgaberis
⁊ punieris ab ea quā reliquiſti ſolea rubra: q: talē chryſis meretricum
more hʒ vel ſanguine tui capitis irrigata: qđ nō placet q: nō eſt veriſimi-
le. Ne velis trepidare. i. feſtinātēr in eā inſultare: atcꝫ ne velis rodere
arctos caſſes. i. ſtricta retinacula q̄bus te premit irretitū: hoc eſt noli
more canū diſſolui geſtientiū: vincula tua mordic⁹ rūpere: q: mox ſciēs
⁊ volens ſubmittes colla iugo. noli ergo rodere caſſes arctos: exiſtens
nūc ferus ⁊ violēs: q: excluſus es. At. i. ſed ſi ipā ſup. vocet te ſup. haud
id eſt non vel nulla mora. ſup. eſſet: quū ſup. dicas deliberabundus ſcʒ
Igit̄ q: excluſus ſum ⁊ me reuocat. Quidnam faciam. q. d. quia excluſit
me merui relinqui. ſed q: reuocat amplecti. Deinde ironice dicit. Ne
id eſt certe: ego accedā nūc cum ſup. ita ſit ꝙ accerſor. i. vocer ab ea ⁊ cū
ſup. vltro. nō req̄ſita a me. Quē ironiā intelligēs auctor dicit. Si tot⁹
⁊c. Et ſic ne: acciperet̄ ſicut in prima ſatyra vbi dicit. Ne mihi polyda-
mas aut troiades labeonē. Pretulerint. Aut accipiam⁹ ne ꝓ nō. vt ſit
nō accedā ne nūc q̄dē cū acceſſor. i. vocor ab ea, ⁊ cū ſupplicat vltro. Ad

qḋ poeta. Si tu q̇ te liberū ⁊ firmū ꝓpoſitū hr̄e ſimulas: exieris illinc
i.a domo meretricis.ip̄a ſupplicāte ⁊ te blāde reuocāte. tot⁹ ⁊ integer
i.nulla affectiōe cōmotus:nūc nūc.i. precipue nūc.i. in hoc articulo:et
hic hic .hic inꝗ̃.i.hmōi eſt querimus.i.q̇ vere liberat⁹ a ſuitute animi
dici poſſet nō quē lictor.i.miniſter p̄torıs ineptus ad libertatē ſup.dā-
dā:vt q̇ ignorat.q̇d ſit vere liberū eſſe:iactat.i.iactāter oſtētat pplo tā
ꝗ̃ libertatē cōſecutū. in feſtuca.i. vindicta p̄toris hoc eſt ꝟga q̇ pretor Jo. Britan.
in cōfirmāda libertate vtiť. ¶Daue cito.hoc.c.ꝓponit nunc exēplū:ꝗ̃
nō ſue poteſtatis ſit qui amat hoc totū cōiunctū eſt. ¶Ordo eſt.Chere
ſtratus abrodēs crudū vnguē ait hec.Daue iubeo cito credas hoc.Ju
beo:volo.Uirgi.Jnfandū regina iubes renouare dolorē.Finire dolo-
res.emulatio eſt horatiana.An ne prius mediter finire dolores. Pre-
teritos quos antehac ꝑpeſſus fuerat. Chereſtrat⁹ nomen fictū.Siccis
cognatis.ſobrijs Hora. Foꝝ putealcꝗ̃ libonis Mādabo ſiccis.Limen
ad obſcenū:in domo meretricis. Ad:ad ⁊ apḋ accuſatiue ſunt p̄pōnes Ad apud.
Sꝫ apḋ ſemꝑ in loco ſignificat ad ⁊ in loco vt ſum ad ignē ⁊ ad locum: Obſcenum.
vt ad vrbem ꝓpero.Obſcenū:deductū eſt:vt Uarroni placet a ſcena:ꝙ
ibi oīa turpia fierēt ⁊ dicerētur: vt pōpei⁹ ꝟo ſcri.ab oſcia quib⁹ frequē
tiſſimus fuit vſus libidinū ſpurcarū. vñ ⁊ ꝟba impudētia appellanť Limē. Lim⁹
obſcena:q̄ dictio.b.tñ recepit euphonie cauſa.Limē dr̄ ꝙ ingrediētib⁹
⁊ exeūtibus tranſuerſum ſit.nā limus obliquū ⁊ tranſuerſuꝫ ſignificat
Frāgā.abſumā:dilapidē.Chriſidis:nomē meretricis. Udas meretri-
cis ſordib⁹.ſ.Extincta cū face.Hora.Ebrius ⁊ magnū qḋ dedecus am
bulet añ.Noctē cū facib⁹.Extincta face.ſine aliq̇ lumine:ne a trāſeun
tib⁹ cognoſcať.Euge interiectio eſt oñdētis leticiā.lutať eñ dñm ſuū
cōſiliū capere.de meretrice relinquēda. Puer obſeruādū eſt ſuos ab
antiq̄s pueros eſſe appellatos.Eſt igiť ſenſus.Letare puer.i.q̇ modo
ſuus eras.Sapias.Sapiēs q̇dem eris ⁊ iō liber.nā vt ſtoicoꝝ eſt ſnīa
nemo preter ſapientē liber eſt. Sed cēſen.morē amantiū expreſſit.qui
qḋ modo dānarūt idē rurſus laudāt. ex quo innuit amantem ſuitute
nō carere.Nugaris.nūc dño ſeruus eſt ſapientior:q̄ nō amat.Nuga-
ris:iō dixit:q̄:cū a ꝓpoſito declinare videt. Solea puer obiurgabere.
emulatōe terētiana.Eludet vbi te victū eſſe ſenſerit.ſic Juue.Et ſolea Obiurgare.
pulſare nates.Obiurgabere:pulſabere:ſed ꝓprie obiurgari eſt poſt fa Monere.
ctū turpe caſtigari.moneri ꝟo eſt ante cōmiſſum auctor eſt Feſtus.So Solea.
lea hoc loco ea dr̄ q̄ pedib⁹ ſubijciť genus eſt piſcis.Jtē materia robu
ſta:ſup quā paries cratitius extruiť. ¶Ne trepidare velis.Jrridet ſer
uus eū qui tāta animi alacritate polliceť ſe relicturū meretricē cum
amor res ſit:ſiue rōne regi nō pōt.Ne tre.ve.noli tāta animi cōcuſſiōe
moueri l amittēdo ſcorto.Trepidare feſtinare.Uir. Dū trepidāt ale.
Actos caſ.ſatis apte amorē retibus cōparauit ſumptū eſt a feris:q̄ ir-
retite dētib⁹ caſſes rodunt.Quidnā igiť fa.hoc totū comicū eſt.ſumptū
ex eunucho Teren.Jmitatio eſt Horatij in ſatyra.Jgiť:ꝓ deinde.exp̄ſ
ſio eñ eſt amātis q̇ ſecū multa diſputat. Ne nūc cū accerſor aliq̇ legūt
nunc nūc cū interrogatiōe: vt videať dubitare an redeat.Aliqui ꝟo ne
nūc qḋ ſi ita accipias:ſmo erit affirmatiuus.⁊ ne ꝓ nō intelliges:vt ſit

imitatio Hora. Nec nunc cum me vocet vltro accedā. Si totus ⁊ integer illinc. Exieris id eſt ſi te ex amore penitus ſubtraxeris: tūc te ſapiētem liberūqꝫ fatebor nō aūt eum qui manumiſſione libertatem accepit a dño. Querimus. ideo dicit: quia a ſtoicis diu queſitum eſt quem ſue poteſtatis poſſent dicere. Nō in feſtuca id eſt hic quidem liber eſt qui huiuſcemodi cupiditates fugit. Non autem is qui feſtuca id eſt vindicta liberatur a pretore. cum pretoris non ſit vt dicium eſt animi libertatem hominibus dare. Lictor ineptus epitheton eſt lictorum. Iactat oſtendit populo in manumiſſione tactu virge: ita iubente pretore.

Ius habet ille ſui palpo quem ducit hiantem
Cretata ambitio: vigila: et cicer ingere large
Rixanti populo: noſtra vt floralia poſſint
Aprici meminiſſe ſenes: quid pulchrius: at cum
Herodis venere dies vnctaqꝫ feneſtra
Diſpoſite pinguem nebulam vomuere lucerne
Portantes violas rubrumqꝫ amplexa catinum
Cauda natat thinni: tumet alba fidelia vino
Labra moues tacitus: recutitaqꝫ ſabbata palles
Tunc nigri lemures: ouoqꝫ pericula rupto
Tunc grandes galli: ⁊ cum ſiſtro luſca ſacerdos
Incuſſere deos inflantes corpora: ſi non
Predictum ter mane caput guſtaueris alli.
Dixeris hec inter varicoſos centuriones
Continuo craſſum ridet vulphernius ingens
Et centum grecos curto centuſſe licetur.

ASCEN. ¶ Ius habet ille ſui ⁊c. Hic oſtēdit ambitioſos liberos omino nō eſſe.

vocat aũt palponẽ.eũ q̃ palpãdo.i.molli· tractãdo ⁊ adulãdo honorẽ ambit. Multa eñi noĩa ſunt primis pſonis ꝟboꝝ ſiĩa:vt comedo:manduco:cachinno:pedico:palpo:ſed aut palpor tibi deponẽtaliter dicit. Hora.cui male ſi palpere recalcitrat vndiq; tutus: aut palpo te actiue Iuue. Quem munere palpat Carus. ¶ Ordo hic eſt:quaſi dicat nunq̃d ille id eſt notiſſimus palpo.i. adulator ⁊ blanditor ac palpator:quem ambitio.i.appetitio honoꝝ ac magiſtratuũ que ambiendo fit: cretata i.candidata. hoc eſt que in veſtibus candidatis vt cãdorẽ animi pre ſe ferrent:ducit hiantẽ.i. aperto ore cupiditatẽ ſuã ſignificantẽ habet ius ſui:·id eſt:ſui iuris ⁊ liber:⁊ nõ potius ſeruus illius a quo dicitur ſic hoc eſt ambitionis.·quaſi dicat minime quidem liber cẽſendus eſt. Ducit aũt eũ ambitio quaſi ambitioſus ſeſe admoneat ſic.ſi vis honores ac magiſtratus obtinere vigilia ⁊ ingere id eſt infer populo rixanti pro cicere colligẽdo:large id eſt abundanter.cicer illud genus leguminis: vt ſenes aprici id eſt qui ex natura libenter apricantur: vel vt ſenes aprici id eſt dum apricantur. hoc eſt ceſſitantes in ſole ſedent: poſſint meminiſſe id eſt memorare noſtra floralia id eſt popularia ſacra:que ad populi votum flore exhibebantur:vt britan.recitat: quod pulchrius:aut poete verba ſunt per ironiam irriſoriam loquentis:aut ambitioſi ſententis nihil gloria illa ꝯtumuis inani pulchrius. ¶ At cum ⁊c. Nunc ſuperſtitioſos ſtultos eſſe docet:potiſſimum iudaizantes. ¶ Ordo eſt. At cum id eſt quando dies herodis id eſt quos herodes ⁊ hi quibus preeſt herodes id eſt iudei obſeruant: venere id eſt venerunt ⁊ lucerne id lampades oleum cremantes diſpoſite in ſupple feneſtra vncta id eſt pingui ex fuligine:vomuere id eſt exalauerũt:nebulam pinguem id eſt fuliginem ⁊ materiam fumoſam ex oleo procedentem ſecrete enim iudei eo ꝙ vt nunc inuiſi eſſent:cerimonias ſuas faciebant lucerne dico portantes violas ornate:⁊ cum cauda tynni vel tunni.nam y ſepe vertitur in u vt cypreſſus ⁊ cupreſſus.cyminũ ⁊ cuminum.tynni ⁊ tunni. ſunt autem piſces. vnde optima fiunt ſalſamenta ſed deterior pars in eis dicitur cauda eo ꝙ pingui caret:in deriſum ergo iudeorum: dicit cauda tynni ⁊c. amplexa catinum id eſt vas eſcarum:rubrum ex terra rubra.potiſſimũ decocta.natat id eſt amplo vaſe ſic:·vt natandi locus ſit· poſita affertur. ⁊ fidelia id eſt vas fictile:alba id eſt albi coloris:·tumet id turget vino: tunc ſupple tu qui ſuperſtitioſus es:moues tacitus id eſt ſummiſſa ⁊ non plane expreſſa voce:labra tua id eſt precaris cum alto ſilentio : ⁊ palles.i. vſq; ad pallorem reuerteris:ſabbata id eſt dies feſtos a requie denominatos: recutita id eſt recutitorum:hoc eſt circunciſorum.quibus cutis hoc eſt preputiũ circunciditur. Lemures id eſt ſpiritus a corporibus ſeparati: nigri id eſt mali ⁊ infeſti:⁊ ideo larue dicendi ⁊ pericula rupto ouo id eſt que portendit ouum ruptum:⁊ galli id eſt ſacerdotes cybeles matris deuz qui etiam cultro petrino ſeu lapideo ſe circũdebãt aut potius ſacerdotes iudeorum·circũciſi:vt galli ſacerdotes cybeles.⁊ ideo dicit grandes:ad corpora iudeoꝝ reſpiciẽs:aut grandes·in magna reuerẽtia habiti:⁊ ſacerdos luſca id eſt altero oculo capta aut inepta quale genus

Palpo.

holm diis dicari cõſueuit: Quius numa de virgine veſtali capienda atr
cẽſuerit cũ ſiſtro.i.inſtrumento ſonoro p qđ iſidis eſſe denotat̃ q̃ ſiſtrũ
dextra tenet: ⁊ egyptiorũ dea eſt romanis quoq; in ſumma ſupſtitione
hita: incuſſere.i.incuſſerũt hoc eſt imitati ſunt: tũc.i.i talib⁹ ſacris deos
inflãtes corpora.i.ſupſtitionẽ deorũ inflãtiũ corpa: ſi nõ guſtaueris ah
id eſt priuſq; inficris: mane.i.ieiunus: ter ppter ſpeciẽ religionis: quia
numero deus impare gaudet. Et qr etiã ſm philoſophũ in libris de ce
lo: ternarius numerus ex primo pari atq; impari cõſtãs perfectus eſt.
iõ tã vera q̃ ſupſtitioſa ſacra ternario cõpleri ſolent: caput alli.i.allii:
predictũ.i.premõſtratũ ab ipis ſacerdotibus. Si ſup. tu dixeris hec.ſ.
q̃ dicta ſunt hoc eſt ſtultis nihil licere: nec eos liberos eſſe.q̃ aut auari
cia aut luxuria atq; accidia: aut ſtultis amorib⁹: aut vanis religiõnib⁹
ac ſupſtitiõib⁹ tenẽtur: lz ciuitate gaudeãt: ⁊ a pretore liberi declarẽ-
tur: inter cẽturiones.i.prefectos centũ viris in bello varicoſos.i.varici
bus plenos. ſunt aũt varicoſe vene tumeſcẽtes ⁊ nodoſe q̃ ex lõga ſtatio
ne naſci ſolent. vulphernius: cẽturio ille: ingens.i.valde magn⁹ ridet
cõtinuo.i.ſtatim: craſſum.i.craſſe hoc eſt pfuſe: ⁊ licetur.i. eſtimat cen-
Liceo. tuſſe curto: centũ grecos.i.philoſophos ſingulis aſſib⁹ eſtimat. Sciẽdũ
Liceor. eſt liceor deponentale actiuã ſignificationẽ habere: ⁊ liceo paſſiuã. vñ
Jo. Britan. verſiculus. Non licet aſſe mihi: qui me non aſſe licetur.
¶ Jus habet ille ſui: eos etiã qui honorũ cupiditate agunt̃: ſeruos eſſe
oſtẽdit. Vñ exit illud Hora. Hec eſt vita ſolutorũ miſera ambitiõe: gra
uiq; cũ interrogatiõe legẽdũ eſt: vt ſit. Ille q̃dẽ ptãtem ſui nõ hz. Econ
trario ab interrogatiõe quadã incipiũt qui nimis iraſcũtur vt eſt illđ
Terẽ. Hoccine eſt humanũ factũ.⁊ itẽ illud. Hoccine eſt credibile aut
memorabile. Nã perſius in vitia mira fert̃ excandeſcẽtia ⁊ indignatio
ne. Ille palpo. emphaſim hz cũ contẽptu dictũ. nã qui dignitates ⁊ im
periũ querũt honoris cupiditate pplo blãdiũtur. palpones igit̃ dicun
tur adulatores a palpãdo.i.blãdiẽdo Lucili. Hic vbi me videt ſublã-
dit̃: palpat̃: caput ſcabit. Hora. Cui male ſi palpere: recalcitrat vndiq;
tutus. Ducit trahic. Hiantẽ. honoris cupidũ anxium ⁊ ſollicitũ facile
Ambitio. ſeruum dicas. Ambitio in animo eſt: ambitus in actu. Nam qui preter
Ambitus. modum cupit: aut honores aut laudem anbitione peccat. Qui vero di
largitur pecuniam ſuam: aut populo muneribus laudibuſq; blãditur
aut ceteris artibus que legitime nõ ſunt ad publicos honores tendit
ambitum committit. ambitus ab ambio venit ſiue q2 is qui non ſue vir
tuti confidit: non recte graditur: ſed per circuitũ: ſiue Ro. qui honores
peterent ſingulos circuibant prehẽſantes rogantéſq; vt in ſuffragiis
iuuarent: ſiue q2 pro adipiſcendis honoribus ſollliciti ſunt cum ro
gant exordio quodam longiore qui verborum circuitu vtuntur hec
oia q̃ ambitus facit ambitio: facere cõpellit a q̃ ambitioſi dicunt̃: nõ ab
ambitu. ¶ Cretata candida Juuenalis. Duc in capitolia magnum
Cãdidati in creatumq; bouem id eſt candidum. Martialis. Cretatam pretor cum
cãpũ martiũ vellet mittere mappam. Dignitatum enim petitores in campum mar
deſcẽdebant tium comitiis candidati deſcendebant. quare autem candidati in
veſte hoc facerent ſine toga: ſic tradit rationem cato. an forte ne

ciues largiēdo corrūpant:argentū ſuū ferētes:an illud magis ꝙ impe
rio dignos nō genere:nō diuitijs nō gloria:ſed vulnerib⁹ ac cicatricib⁹
iudicabāt que vt ab ijs quos ambiendo prehenſabant ↄſpicerētur ſiue
toga ad petendū deſcendebāt.an quēadmodū in accipiēdo:rogādo ſe
omnibus ſubmittēdo:ſic corpus nudādo ac ſeipſos abijciēdo populuꝫ
captabāt. Uigila:ꝟba ambitioſi rogātis amicos vti ꝓ ſe in adipiſcēda
dignitate vigilēt.ex quo oſtendit̄ ꝙ ambitioſus ſit ſeruū eſſe. Cicer in-
gere large:emulatio eſt horatiana In cicere atꝗ faba bona ꝑdas atꝗ
Lupinis. Letus vt in circo ſpacieris ⁊ enens vt ſtes Nudus agris. Nā
in ludis floralib⁹ miſſio quedā fiebat leguminū in ipm pplm ab his ꝙ Floralis.
honores peterēt ad plebis fauorē ꝓmerendū.hec aūt fieri videbantur
in memoriā dee flore:cui⁹ noie legumina ⁊ ceteri fruges floreſcerēt.vñ
Suetonius in Domitiano.Omne genus rerū miſſilia ſparſit:⁊ q̄ pars
maiori intra popularia deſiderat q̄nquagenas teſſeras in ſingulos cu
neos equeſtris ac cenatorū ordinis pronūciauit. Rixāti:ſtudio colligē
dorū miſſilium. Noſtra vt floralia poſſint:attende ꝙ ſeruus ſit:qui glo
rie cupiditate mouetur. Hora.ſcꝫ vt plauſus quos fert Agrippa feras Populare
tu.eadē dicūtur popularia ſacra a Martiale. Et populare ſacrum bis ſacrum.
milia dena tuliſſet. Sacrū aūt populare ideo appellatum eſſe putatur Flora.
ꝙ populus per eos dies maiori licētia laſciuiret. Nam flora cum opes Floralia.
immēſas arte meretricia cōparaſſet populū ro.moriens heredē reliqt
cū magna pecunia ex cuius animo fenore ſuus natalis dies celebrare
tur editione ludoꝝ quos appellant auctore Lactātio. Floralia:ſed cū
ſenatui flagitioſum videret̄ ab ipſo noie argumentum ſumi:placuit vt
pudende rei quedā dignitas adderetur. Deāꝗ finxerūt eſſe que florib⁹
preſit:eāꝗ oportere placari vt fruges cum arboribus aut vitibus bene
proſpereꝗ floreſcerēt. Eum colorē ſecutus in faſtis Oui.nō ignorabilē
nymphā fuiſſe narrauit:que ſit cloris vocitata eāꝗ zephiro nuptā q̄ſi
dotis loco id accepiſſe muneris a marito:vt haberet omniū florum po
teſtatem. Celebrabant̄ ergo illi ludi cum omni laſciuia ↄuenientes me
morie meretricis:nā ꝑter ꝟboꝝ licētiaꝫ:quibus obſcenitas ois effundi
tur:exuuntur etiā veſtibus populo flagitante meretrices. Aprici ſenes
id eſt locis apricis gaudentes:ſane apricus ⁊ locus dicit̄ ſole calens: Apric⁹ apre
qđ eſt opaco ⁊ abdito cōtrariū. Uirgi. Duceret apricis in collibus vua co: aprica.
colorē. Et apricos dicimus locis apricis gaudētes.apricū autē a greco
aphrici.i.ſine horrore videlꝫ frigoris:vñ etiā putat̄ aphrica appellari
inde eſt apricor ⁊ apricatio. Quid pulchrius ironia eſt quaſi dicat quid
turpius ꝙ ita per ambitionē in ſeruitutē trahi. At cum herodis vene-
re dies:iudeos captis hieroſolymis ꝓfugos aſſidue rome tumultuan-
tes noue religionis cultu impulſore chreſto vrbe expulit Claudi⁹. Ne
ro etiā ſupplicijs affecit:ab ijs etiaꝫ domitianus tributū acerbe exegit.
Multi tamē erāt qui eoꝝ ritus ſequerētur:vt dicit Trāquillus veluti
profeſſi iudaica intra vrbē viuerent vitā.hoc inſectat̄ poeta docēs eoꝝ Iudei pulſi.
vitā liberā nō eſſe cum ſupſtitionibus teneant̄ iudeoꝝ. Ac cū herodis Herodes.
venere dies.i.cū ſabbata ⁊ alia iudeoꝝ feſta celebrant̄. Herodis.eius
ideo meminit.q̄ vt ſcrib. Strabo:eum pompius ſacerdotio iudeorum

prefecit:qui poſtea tantū ſuperiores oēs ciuilitate ⁊ romanoꝝ cōſuetu
dine preſtitit:vt res fuerit cōſtitutus Antonio primū poſtea ceſare au
guſto poteſtatē ei concedente. Antipatris autē aſcalonite filius fuit ⁊
matris cipides arabice:cuius filij poſt euȝ regnauerūt vſqȝ ad nouiſſi
mam hieroſolymoꝝ captiuitatē.licet aūt vt euſebius tradit:hircanum
qui olim iudeoꝝ ſacerdos fuerat de captiuitate parthice regreſſum:et
filium qui ſacerdotio patris ſucceſſerat interfecit. Sororeȝ quoqȝ eius.
vxorē ſuā cum duobus proprijs filijs iam adoleſcentibus:⁊ matrē vxo
ris occiſe ſocrum ſuam crudeliſſime necauit.ad qđ ſcelus etiā hoc ad-
didit.virū ſororis ſue. Solome interemit. Et cum eam alij tradidiſſet
vxorē:etiā hunc necat. Scribas quoqȝ ⁊ interpretes diuine legis ſimili
ſcelere:⁊ cum xp̄i natiuitateȝ magorum inditio cognouiſſet vniuerſos
bethleem paruulos iuſſit interfici:morbo deinde intercutis:⁊ ſcatenti-
bus toto corpore vermibus miſerabiliter:ſed digne moritur. Pingues
Thinni cauda. lucerne:q̄bus in ſacris vtunt̄. Uncta feneſtra:irridet eorū ritum' in ſa-
cris. Portātes violas:q̄bus ornabātur. Cauda natat thinni:ſenſus eſt
Cordilla. vbi ſabbata venere.q̄ dies ieiunio a moſe in omne euū vt ſcri. Trogus
Pelamides. lib.xxxvij.ſancitus eſt ⁊ appoſituȝ eſt prandium ſtatim adhuc ieiunus
Cymbium. p̄ces ad deos effundis. Cauda na.thin.hoc dicit in ꝯtēptum dapū eoꝝ.
nā cauda thinni:vt ſcri. Pli. Uiliſſima eſt q2 caret pingui. Thinni par-
thus cordilla appellat̄:qui fetas redeūtes in mare autūno comitat̄ cū
e mari verno tēpore pontum intrēt. Limoſe vero aut e luto pelamides
incipiūt vocari. Et cū annuū exceſſere tēpus thinni. Cybiū vero cōceſſa
Recutiti iudei. pelamis vocatur. Labra moues:preces emittis. Recutita:recutiti dicū-
tur quibus noua cutis reſtituta eſt. Martialis.nec rupte recutita colla
mule:recutiti itaqȝ appellant̄ iudei qui circūciſi ſunt. Mar. Nec recuti
torū fugis inguina iudeoꝝ:nam ex veteri ſacerdotū:vt Strabo ſcribit:
Appelle. ſupſtitiōe circūciſiones inſtitute.vn̄ Iuue. Mox ⁊ p̄pucia ponunt. Eos
Sabbatū. Hora. Appellas vocauit q̄ſi ſine pelle:vt credat iudeus appella. Sab-
bata:lingua iudeoꝝ ſabbatū requiē ſignificat.nā Moyſes damaſcena
patria antiqua repetita montē ſynai occupauit quo ſeptē dierum ieiu
nio per deſerta arabie cū populo ſuo fatigatus cū tandē veniſſet:ſepti-
mum diē more gentis ſabbatum.i.diē quietis appellatū in omne euū
ieiunio ſeruauit:qm̄ illa dies famē eis errorēqȝ finierat. De eo ieiunio
ita ſcribit Trāquil. Et rurſus ne iudeus quidē mi Tiberi tam diligen
ter ſabbatis ieiuniū ſeruat:vt ego hodie ſeruaui. Tunc nigri lemures.
alio ſupſtitionis genere quoſdā ita vexari oſtēdit:vt ſue poteſtatis eē
nō poſſint. Hec'aūt cum ſuperioribus nō cōiungunt̄.eſt em̄ ſenſus. Te
tunc demonibus alijs numinibus infeſtari putabis vbi ex ſacerdotum
p̄cepto te ipſum allio guſtato mane nō luſtraueris.ſicqȝ docet ſuperſti
tioſos ſue poteſtatis non eſſe cum ſemꝑ timoris ſint ſerui. Et ordo eſt.
Tūc nigri lemures:⁊ pericula rupto ouo. Et tūc grandes galli incuſſe-
re deos inflātes corpora. Tunc.ſ.vbi p̄terieris ꝑ cōtumaciā qđ a ſacer
Manes. dotib⁹ fuerit predictū.pſuadebant em̄ alij deguſtationē morbos ⁊ alia
Genij. mala inhiberi. Lemures ſcribit Apuleius in lib.de demonio Socratis
Lemures. manes animas dici melioris meriti:q̄ in corpore noſtro genij dicūtur.

Coꝛpoꝛi renunciantes lemures.cum domos incurſionibusinfeſtarent
laruas appellari:ꝯtra ſi bone fuerint lares familiares.Quodq̄ pericu- Larue.
la rupto : credidit ſtulta antiquitas ouum igni impoſitum ſi rupto Lares.
putamine effluxiſſet:periculū poꝛtēdere ei pro quo ea obſeruatio facta Oua luſtra-
fuiſſet a ſacerdotib⁹.Adhibita aūt fuiſſe oua in expiationibus docet. lia.
Oui in arte.Et veniat q̄ luſtret anus lectūq̄ locūq̄. Preferat et tremu-
la ſulphur ⁊ oua manu.Apuleius item ſcribit in vltimo metamoꝛpho
ſeos ſacerdotes Iſidis in luſtrationibus teda.ouis ⁊ ſulphure vti ſoli
tos.vnde Lucanus in dialogo qui inſcribiť Tyrānus oua appellauit
luſtralia.Iuue.Metuiq̄ iubet ſeptēbꝛis ⁊ auſtri aduētum:niſi ſe centū
luſtrauerit ouis.Tunc grādes galli:ſacerdotes matris deuꝫ ſcri.pli. Galli.
⁊ feſtus appellatos eſſe gallos a Gallo fluuio phꝛigie quē accolūt.Hi
aūt molles ſunt ⁊ caſtrati:vt diximus ſuperius.nā vt Pli.eſt auctoꝛ ſa
mia teſta virilitatē ſibi amputant.De his ita ſcribit.L.M.fuluius cō
ſul.Sangariū amnem trāſgreſſus ponte pfecto p̄ter ripā eūtibus gal
lis matri magne a peſinūte occurrere cum inſignib⁹ ſuis vaticinantes
phanatico carmine:deam romanis viā belli ⁊ victoriā dare:imperiūq̄
eius regionis.Eoſdē ſcribit Scepſius eſſe curetes Coꝛibantes q̄ in ma
tris deoꝝ ſacrificijs armati ſaltantes:caſti ⁊ pueri ſunt aſſumpti:ideo
aūt coꝛybātes appellati:q2 inter ſaltandū capita iactent: qđ coꝛyptim
diciť:quos Betarmonas vocat Home.Euge age pheacū betarmones Coꝛybātes.
egregij adſunt.Hinc qui capita ſaltādo iactāt:⁊ numine aſpiranť ⁊ fu
rijs agitanť Coꝛybātiare dicimus.Sunt qui dicāt ideos dactilos eos
appellari pꝛimos ſub ide radice habitatoꝛes.De ijs multi multa fabu
lanť:dubia dubijs accumulātes:varijs ac differētibus nōibus vtētes.
In hoc tā vniuerſi tradūt quoſdā ſpiritibus afflatos ⁊ bacchicos:inq̄
armoꝝ agitatione tumultuoſa ⁊ cū increpitu ac fragoꝛe:cymbaliſq̄ ac
tympanis ⁊ armis:itē etiā tibijs vociferationibus inter ſacrificandum
ſtupefaciētes inq̄ miniſtroꝝ habitu publica modo quodā ſacra facti-
tantes.Grandes.pꝛimi ⁊ ceteris ſacerdotibus honoꝛatioꝛes:nā vt au-
ctoꝛ eſt Stra.ceteros ſacerdotes ob dec reuerētiam p̄cedebāt.Iuuena.
Et ingens ſemiuir obſceno facies reuerēda minoꝛi.Mollia qui rapta
ſecuit genitalia teſta.Et cū ſiſtro luſca ſacerdos:ſacerdotem Iſidis in
telligit: cuius ſacra ex egypto trāſlata rome colebantur.Luſca ſolent
eñ mulieres defoꝛmes ⁊ aliqua coꝛpoꝛis parte manca a deoꝝ miniſte
ria ſe cōferre.Cum ſiſtro.Siſtrum Iſis diciť dextra geſtare:cuius mo- Siſtrum.
tus nil acceſſus:receſſuſq̄ ſignificat.Situla vero quam ſiniſtra retinet.
affluentiā lachꝛymarū olim.auctoꝛ eſt.Seruius.id aūt erat neq̄ tuba:
neq̄ qđ ſpiritu ſonum ederet:ſed actitatione cōcuſſum reſonabat mul-
tis crepitaculis depēdentibus.vnde Oui.Tinnula ſiſtra appellauit Pa
pinius in ſyluis.Ecce ⁊ multiſono pupē mareotida ſiſtro.Et irata di-
citur ſiſtro ferire peierantes:⁊ impꝛimis oculos ledere.vñ Iuuena.De
cernat quodcūq̄ volet de coꝛpoꝛe noſtris Iſis:⁊ irato feriat mea lumi-
na ſiſtro.Dūmodo vel cecus teneant:q̄s abnego nūmos.Eius ſacerdo
tes ſiſtrū gerebāt:veſte linea amicti ⁊ raſo capite.vñ Oui.nūc dea lini-
gera coliť celeberrima turba:linigeri fugiūt calui:ſiſtrataq̄ turba.De

ſacris Iſidis ⁊ ſacerdotib⁹ ſcribūt Diodo. Apule. Lactā. ⁊ Herodo. In cuſſere deos. Miro horrore pſuaſere deos eſſe deos inflantes corpora: hydropoſim imitētes hominib⁹. Guſtaueris alli. Diocles aliū hydropicis cū cētaurea aut in f.co duplici ad euacuandā aluū dandū cēſuit. Dixeris hec inter. v. c. oſtenſum eſt eos qui ali quo vitio laborāt ex ſtoicoꝝ ſnia ſeruos eſſe q̄d q: imperitis ⁊ rudibus incredibile videt. ⁊ preter cōmunē vulgi opinionē ideo ait. ſi hec dixeris inter rudes ⁊ ſtultos milites illico tā q̄ falſa ⁊ ridicula ducētes riſu concutient contēnentq̄ phos ſtoicos: q̄ hec ſentiūt. Uaricoſos. In hole vere tumeſcētes in varices cōuertunt. nec in crurib⁹ ſolū: vt q̄dā noſtri tpis putauere: ſed in toto corpe cōſpiciunt. Uñ ita ſcribit Celſus. Preter hec euenit in quorūdam vētribus varices ſint. quarū q: nulla alia curatio eſt q̄ q̄ in cruribus eſſe ꝯſueuit. Et idē alibi. Cū q̄d innatū eſt vt in veſica calculus: cū quid increuit aut vena q̄ intumeſcēs in varicē cōuertit: nimio labore id euenire putat ſcrib. Pli. nōnunq̄ in ijs q̄ diu ſteterūt. Uñ illud eſt vatinij in Cice. varicoſum cuȝ glouaret humeris italie ſe reportatū eſſe ab exilio. Uñ ergo inq̄t tibi varices. Quo circa pſuaſit ſibi Plini⁹. Auctore Fabio. Cice. toga demiſſa ad calceos vti ſolitū velandoꝝ varicum gratia. Q̄d fabius non pbat cū hoc amictus gen⁹ in ſtatuis eoꝝ quoq̄ qui poſt Cice. fuerunt appareat. Centuriones milites abſolute appel-

Centurie. lauit. Sic ⁊ alibi. Hic aliquis de gēte hircoſa Centurionum. Centurie: vt dictū eſt ſupra: dicunt q̄ ſub vno cēturione ſunt: quoꝝ cētenarius numerus eſt numerus Craſſus: nomē pro aduerbio. i. craſſe: ſtulte ridentis morē expreſſit. Uulphernius nomē fictū a poeta. Centū grecos. i. phos ſtoicos. Curto cētuſſe. i. vir centū aſſib⁹ integris. q. d. ne ſingulis quidē aſſib⁹ ſingulos phos eſtimat. Huc q̄ locū aladuerti ſimplr accipiendū nō eſſe. Nā hoc ſignificat. pluris inq̄t facit vnū bouē q̄ centū phos. Nā vt ſcribūt Feſtus ⁊ Gelius Bos eſtimabat cētuſſib⁹: ouis vero decuſſib⁹. Sic q̄ poeta oſtēdit ab impitis ꝟtutē floccipēdi. Curto nō penitus inte-

Pecuniisq̄ vocabula. gro. Cētuſſe: multa. Pli. ⁊ varrone auctorib⁹ pecunie ſignata ſunt vocabula eris ⁊ argēti hec vcȝ. As ab ere. Dipōdius a duob⁹ pōderib⁹. Aſſipondi⁹ ab vno pōdere dicebat. id iō q̄d as erat libra: pōdus deinde ab nūero reliquū dictū vſq̄ ad cētuſſis: vt as ſingulari nūero. Ab trib⁹ aſſibus treſſis: ⁊ ſic ꝓportio ē vſq̄ ad nonuſſis. In denario nūero hoc mutat: q̄ primū eſt ab decē aſſib⁹ decuſſis. Scōm a duobus decuſſib⁹ biceſſis q̄d dicit ſolū a duob⁹ biceſſis reliqua ꝯueniūt q̄d ē vt triceſſis ꝓpor-

Liceor. tione vſq̄ ad cētuſſis quo maius eris vocabulū non eſt. Licet, eſtimat:

Licitor pol tanti facit. Inueniunt liceor ⁊ licitor quoꝝ vtriuſq̄ ꝟbi ſignificatio eſt

liceor. pteritū deferre in auctione faciēda: hoc eſt in vēditione q̄ publice fit: vñ

Addicere. eſt q̄d Cicero in officioꝝ lib. iij. Nō licitorē vēditoꝝ nec ꝯ ſe q̄ liceator

Addicti. emptor apponet. Hinc vnū cōpoſitū fit polliceor. nō multū a primitiua ſignificatione diſſidēs. Eſt eni polliceri aliq̄d vltro ꝓmittere. Ita q̄ licēter aut licitāter vltro ꝓ emēda ꝓciū alius alio maius pollicet: vt ſibi potius q̄ alteri venalia addicant. Nam tali modo vendere addicere eſt. Inde ⁊ additi apud veteres dicebant qui pretoris pernunciatione ac iuſſu cum ſoluendo non eſſent creditoribus vendebantur.

¶Jodoci Badij Aſcenſij ſexte atq; vltime ſatyre argumentum atq; explanatio.

In ſexta heredi taxat nimium cumulantem

¶Ordo eſt. poeta taxat in ſexta ſatyra: cumulantem id eſt eum qui cumulat nimium heredi ſuo: cum ipſe miſer viuat: vt ſequētia iudicant.

Admouit iam bruma foco te baſſe ſabino:
Jā ne lyra ⁊ tetrico viuūt tibi pectine chorde
Mire opifex nūeris: veterū primordia vocū
Atq; marē ſtrepitū fidis intendiſſe latine
Mox iuuenis agitare iocos: ⁊ pollice honeſto
Egregios luſiſſe ſenes. mihi nunc ligus ora
Intepet: hybernatq; meum mare quam latus ingens
Dant ſcopuli et multa littus ſe valle receptat
Lunai portum eſt opere cognoſcere ciues:
Cor iubet hoc enni: poſtq̄ deſtertuit eſſe
Meonides quintus pauone ex pythagoreo
Hic ego ſecurus vulgi: ⁊ quid preparet auſter
Infelix pecori. ſecurus: ⁊ angulus ille
Vicini noſtro quia pinguior: etſi adeo omnes
Diteſcant orti peioribus vſq; recuſem
Curuus ob id minui ſenio: aut cenare ſine vncto.
Et ſignum in vapida naſo tetigiſſe lagena

ASCEN. ADmonuit iam bruma foco ꝛc. In hac vltima ſatyra reprehē-
ſurus poeta eos qui nimia cura diuitias heredibus ſuis ac-
cumulāt: cū ipſi miſeri quaſi in pauptate ꝛ egeſtate viuāt: ne
forte mortuis pompa minus celebris in funere exhibeatur.
Affatur Ceſium baſſum poetā lyricū querens an ne ante fo
cum genio ꝛ muſis operā det. quēadmodū poeta in patria ſua letiuſcu
le viuit geniū ſuum minime defraudās nec animum auaricia aut inui
dia torquēs: vt ad aliter faciētes taxādos nō incōcinnus fiat trāſitus.
¶Ordo eſt. O ceſi baſſe: bruma id eſt breuiſſima tempeſtas diei. hoc eſt
frig⁹ brumale qđ in decēbri eſt: admonuit i. attraxit te iā foco ſabino. i.
ad ignē in ſabinis tuis: nō longe a roma Janne. i. nōne iam lyra: illud
inſtrumētuz ꝛ chorde viuūt. i. in vigore ſunt. ꝛ exercent̄ tibi pectine. i. in
ſtrumento quo chorde pulſant̄ tetrico. i. ſeuero o baſſe dico: mire. i. ad-
mirande opifex: intendiſſe. i. per intentionē expreſſiſſe: numeris. i. verſi
bus numero cōſtantibus: primordia. i. prima exordia veterū vocū id eſt
carmina: quoꝝ ante ſolutā orationē approbatus fuit vſus ſcribentiū:
nō ꝙ carmine loquerent̄ primi mortales: ſed qꝛ vetuſtiſſima queqꝫ ſcri
pta carmina ſunt: atqꝫ pro et: ſtrepitū. i. ſonoritatem que pedibus ver-
ſuum fit: marem. i. virilem: fidis. i. chorde muſicalis: latine. i. qua latin⁹
vtitur: cū pauci ſint lyrici latini. Et ſupple opifex: mox id eſt paulopoſt
agitare iocos iuuenes id eſt iuueniles: ꝛ diaculos ac molliuſculos ver
ſiculos: ꝛ luſiſſe. i. ſiue labore ceciniſſe: honeſto police. i. honeſta crepita
tione que per policē fit. ſenes egregios: id eſt verſus grauiores ſenibus
aptos: hec oia poſſunt legi interrogatiue. q. d. velim ſcire an tu id agas
Nam oraligus. i. extrematas ligurie. Et declinatur hic ꝛ hec ligus vel
ligur liguris intepet. i. tepida eſt mihi hoc eſt ad vtilitatē meaz niſi for
te dicas intepet. i. nō tepet: ſꝫ frigida eſt: qꝛ ora maritima in decēbri nō
videtur ne illic quidē tepere: vnde addit: ꝛ meum mare hybernat. Ego
tamē malim ceteros inſequi: qui dicūt locum illum tepidū eſſe: eo ꝙ ſit
in cōualle quadā ab incurſu vētorum immunior qđ etiā textus docet.
Dicam ergo ſic ꝛ mare meū. i. mihi cōueniēs ꝛ natiuum hybernat. i. hy
bernum tempus facit cum meo comodo: ex ea parte: qua ſcopuli. i. ru-
pes altiſſime in mare ꝓcumbētes que locū illum a vētorū rabie ac fri-
gore tutū reddunt: dant. i. exhibant cōficiunt: ingens. i. valde magnum
latus ꝛ littus maris receptat. i. reſtringit ꝛ cōtrahit ſe multa valle: que
inter ſcopulos eſt. O ciues. eſt opere. i. ad operam ꝑtinet hoc eſt opere
precium eſt cognoſcere portuz lunai. i. lune: ciuitatis ꝛ portus. vt docet
Strabo in q̄nto. Dicit̄ aūt lunai more antiquoꝝ qui pro ae dipthōgo
ai ſcribebant more grecorum: ꝛ per licētiam facta diereſi in diuiſas ſyl
labas protulerūt: nec hoc dandū eſt vitio poete qui in prima ſatyra an
tiquitatis ſectatores reprehendit: qꝛ nō eſt verſus factus a poeta: ſꝫ ci-
tatus. eſt em̄ ennianus: quē adducit: vt auctoritate eius portū illū lau-
det: vt nō quēuis dānet. laudatur em̄ in hoc ꝙ ennio diuino vati ꝛ iam
meliori mēte viſum ſit opeꝑpreciū ipſum cognoſcere: ne ergo quis antiq̄
tatē vitio det ꝛ vt ſimul auctoritatē citet: ſubdit. q. d. nō ego id ſolus di
co: qꝛ cor. i. diuina mens enni. i. ennij poete laudatiſſimi ob ſententiarū

excogitationē et antiquitatē iubet hoc:qđ dictū eſt poſtq̄ deſtertuit.i.
ſtertendo ſibi viſus eſt meonides.i.accepiſſe alam monide:hoc eſt ho-
meri.ꝛ ita diuinus vates euaſit. Aut de eū mō auget modo imminuit
modo cōtrariū inducit deſtertuit.i.nō ampli⁹ ſtertuit:ſed ſane mentis
effectus eſt.exiſtens quintus eoꝝ q̄bus.ſ.eadē aīa vez homeri ſm opi-
nionē pythagore infuſa eſt ex pauone pythagoreo.i.cui⁹ alam pytha-
goras dixit homerū habuiſſe.vt ſit pauo ꝑmus.euphorbus ſcđus.Ho
merus tertius.pytragoras quartus. ꝛ Ennius quintus . vel dicamus
poſt pauonē auē.Nā credebāt eandē aiam nūc in bruto : nunc in hoīe
degere quinq̄ eius aiam habuiſſe.ethalidē euphrobū:ꝛ homerū pitha-
gorā ꝛ enniū.Ego exiſtens ſup.hic.i.hoc loco ſecurus.i.ſine cura ꝛ ſol
licitudine vulgi.i.q̄d vulgus moriat:ꝛ ſecurus q̄d auſter.ventus ille:in
felix.i.infelicitatē afferens pecori:preparet.i.pretendat inferre:ꝛ ſecu-
rus.i.nō curans:qꝛ ille.i.notiſſimus mihi angulus vicini : eſt ſup.pin-
guior:noſtro ſup.angulo aut agro:etſi.i.q̄uis:oēs orti.i.originē trahē
tes:peioribus ſup.maiorib⁹.i. abiectionibus q̄ ego: diteſcant.i.diuites
fiant adeo.i.valde tū ſup.ego recuſem.i.nollē ꝛ renuā minui ſenio.i.cō
ſumi.exiſtens curuus.i.inclinatus ad terrā ꝛ ſummiſſis humeris ob.i.
propter ꝓſperitatē alioꝝ:aut cenare ſine vncto.i. oleo aut alio pingui
adhibito : ſicut meras lactucas cū modico aceto itali eſtate deuorant
ꝛ ego recuſam:tetigiſſe naſo inter potandū.ſ.e vaſe exhauſto : ſignū.i.
vt vulgo dicūt ſignetū quos res obſignari ſolēt:in lagena vapida.i.lō
go tractu euaporata:hoc eſt bibere fecē languētis ꝛ euaporati vini.

Admouit iā bruma foco te baſſe ſabino. Quattuor baſſos Jo. Britan.
eodē fere tpe fuiſſe cōperio:quorūvnus fuit Saleius baſ Baſſi q̄tuor
ſus quingentis ſextertijs a veſpaſiano donatus. De quo
ita meminit tacitus. Quis Saleiū noſtrum egregiū poe
tam:vel ſi hoc honorificentius eſt: preclariſſimū vatē de-
ducit aut ſalutat:aut ꝓſequitur.Et paulo inferius.Lau
damus ꝛ nuper inquit:ꝛ miram ꝛ eximiā.Ueſpaſiani liberalitatem: q̄
quingenta ſextertia Baſſo donaſſet.Eiuſdem meminit Quintilianus
Uehemens inquit ꝛ poeticum ingenium ꝛ salei baſſi fuit:nec ipſum ſe-
nectus maturauit. De hoc intellexit Juuenalis . Et ſarrano tenuiq̄
Saleio.Gloria quantalibet.Alter baſſus tragediarum ſcriptor tem-
poribus Domitiani:quem vt malū poetam irridet.Martia . Colchida
quid ſcribis:quid ſcribis amice thyeſtem.Quid tibi vel niobe baſſe vel
andromache.Materia:eſt mihi crede tuis aptiſſima chartis . Deuca-
lion:vel ſi non placet hic phaeton.Tertius fuit Julius baſſus qui ſub
Ueſpaſiano accuſatus:tandē abſolutus vindicatuſq̄ eſt . Domitiano
deinde relegatus a Nerua reuocatus eſt bithyniamq̄ ſortitus redijt
reus.Nam qꝛ fuerat in prouincia eadē queſtor : quedā a prouinciali-
bus:vt amicus acceperat:hec accuſatores furta ꝛ rapinas: ipſe mune-
ra vocabat:tandem abſolutus fuit.Quartus ceſius baſſus poeta lyri-
cus:de quo ita ſcri. Fabius. At lyricorum idem Ho.fere ſolus legi di-
gnus.nam ꝛ inſurgit aliquādo.ꝛ plenus eſt iocunditatis ꝛ gratie ꝛ va
rijs verbis ꝛ figuris feliciſſime audax.Si quem adijcere velis is ceſius

baſſus erit quē nuper vidimꝰ. De hoc intelligere poetā illud declarat
quod ſequit̄. iam ne lyra ⁊ tretico viuūt tibi pectine chorde. Hunc igit̄
vt amicū ⁊ in ſabinis hyemantē alloquit̄ poeta: interrogās nū in ſabi-
nis hyemet: ⁊ aliq̄d ad lyrā moduleť ⁊ ſcribat: docetq̄ ſe portū lune pe
tijſſe: vt per quietē muſis operā daret mox ciuiū auariciā notat ⁊ eorū
amentiam. qui vt multa heredibus ſuis relinquant: parce ac duriter
viuunt inedia propemodū ſe cōficientes. Admonit iam bruma. cum in
Bruma. terrogatione legenda ſunt. rogat eñ eum num in ſabino iam venerit:
⁊ iam alquid ſcribat. Bruma menſi decembris adſignatur: in quo dies
ſunt breuiores. brachys eñ breuis interpretat̄ ⁊ himera dies. Foco ſa-
bino. Poete vt per quietē poſſint ſcribere ſolitudines petebāt. q̄d cor-
nelius oſtēdit. Adijce inquit ꝙ poetis ſi modo dignū aliquid elabora
re ⁊ efficere velint: relinquēda cōuerſatio amicoꝝ ⁊ iucunditas vrbis
deſeranda. ⁊ cetera officia vtq̄ ipi dicunt in nemora ⁊ lucos. i. in ſoli-
tudinē recedendū eſt. Hora. Scriptorū chorus oīs amat nemus ⁊ fu-
Sabini. git vrbem. Sabino. Sabini populi ſunt inter latinos et vmbros gens
quidē antiquiſſima. Ager eoꝝ egregie oliuetis ⁊ vinetis preditus eſt.
Lyra. auctor eſt Stra. Iamne lyra ⁊ tretico viuunt tibi pectine chorde. Lyra
inſtrumentū eſt muſicū: q̄d Fratoſthene poete greco mercurius primꝰ
ex teſtudine fecit: quā poſtea orpheo fertur tradidiſſe. de quo apud Hi
gyniū multa legunt̄. A lyra lyrici dicti ſunt poete qui verſus ad lyrā
decātandos cōponebant. vñ auctore Strabone. poetica ad demonſtra
tiones vſa eſt cantibus. hoc eñ erat oda. ſermo ſcꝫ modulatus. Vñ ⁊
Rapſodiā ⁊ Tragediā ⁊ comediā veteres dictarūt. Lyricorū duo tan-
tum apud latinos auctore fabio vt diximus claruere. Horatius ⁊ Ce-
ſius Baſſus. Apud grecos vero nouē. Sterſicorus Bacchilides Hibi-
cus Anacreon Pyndarus Simonides Alchman Alceus Sapho. Ad
dunt quidā decimo loco corynnā mulierem: de qua papinius in ſiluis
epicedion in patrē ſuū ſic ait. Tu pādere doctus carmina Bacchilide
latebraſq̄ lycophronis atri. Sophronaq̄ implicitū: tenuiſq̄ archana
Corynne. Senſus eſt igit̄. Ad lyrā ne carmina ſcribis. Tetrico: graui
⁊ ſeuero. ſiue potius ſabino a monte tretico ſabinoꝝ. Mire opifex nu-
meris. Ordo eſt. Mire opifex intendiſſe numeris. Numeris: rithmis
verſibus. vt alibi. Scribimus incluſi numeros ille hic pede liber. ⁊ erit
Carmia an- datiuus caſus. Intendiſſe intenſione neruorū inſeruiſſe. Vir. in. ix. Cui
te ſolutā ora carmina ſemp. Et cythare cordi: numeroſq̄ intēdere neruis. Veterum
tionem. primordia vocū. i. carmina q̄ ante orationē ſolutā fuiſſe ⁊ latini ⁊ gre-
ci teſtant̄. vñ Stra. geographus ſic refert. Primū ante oīa apparatio
ipſa poetica ꝓceſſit in mediū ⁊ approbata cōplacuit. Dehinc illā imi-
tati: cū metrū ſoluiſſent reliquis poetice ſeruatis partibꝰ rem ſcriptis
cōmendarūt. Cadmus vcꝫ ⁊ Pherecides ⁊ Heccateus. Nam Cadmus
auctore Pli. primus proſaicā orationē cōdere inſtituit. Cornelius quo
q̄ tacitus de claris oratoribus hoc ita cōfirmat. Hec inquit eloquentie
primordia: hec penetralia. hec primū habitu cultuq̄ cōmoda mortali-
bus in illa caſtra ⁊ nullis cōtracta vitijs pectora influxit. ſic oracula lo
quebantur. Veterū vocū. Quibus primū apud mortales carmina: vt

dictũ eſt cãtabant.vñ Cornelius tacitus:ceterũ felix illud.vt more noſtro loquar aureũ ſeculũ ⁊ oratorũ et criminũ impos:poetis et vatibus abundat.qui bene facta canerent:nõ q̃ male amiſſa defenderent. Atq; expoſitiue poſitũ eſt atq;.pro.i.Marem ſtrepitũ:expreſſit materiã lyricorum:a quibus ⁊ pugiles ⁊ certamina equoꝝ cantari ſolẽt. Uirg. Cui carmina ſemper ⁊ cythare cordi numeroſq; intendere neruis. Semper equos atq; arma virũ pugnaſq; carebat. Hora. Muſa dedit fidib⁹ diuos pueroſq; deoꝝ. Et pugilẽ victorẽ ⁊ equũ certamie primũ:⁊ iuuenũ curas ⁊ libera vina referre. Marem igitur ſtrepitũ.i. ſonũ maſculuʒ ⁊ non muliebrẽ:quo certamina ⁊ pugilũ equorũ canis. Maiori eñ ſtrepitu hec a poetis cantantur. Fidis.eius noĩatiuus eſt fides nõ fidis:vt credit Priſcia.hac de re deceptus:q; ſi fides faceret in noĩatiuo fidicula nõ diceretur:ſed fidecula nõ intelligẽs rationẽ analogie fidicula dicendum eſſe a fides:ſicut edicula ab edas.ſedicula a ſedes. cedicula a cedes.nõ ſedecula:ſedecula edecula. Ergo fides dicẽdũ eſt.cui⁹ diminutiuũ ẽ fidicula:vel parua cythara:vt cordicula. Nã fides auctore feſto genus eſt cythare dicte q; tm̃ inter ſe chorde eius: q̃tum inter hoies fides cõcordet. In plurali vero tortoriũ inſtrumentũ ex duobus vt nonnulli putauere oblicatis lignis cõpactũ.vel ab extorquẽda fide ac veritate.vel a neruis funibus.vinculiſq;:quibus hoies torquẽdi alligabãtur. Mox pro deinde ponit̃ q̃ mox ꝓ q̃ cito ſignificat. Latine:bene latine.ne grecus putaret̃. Nam a grecis carnẽ lyricũ ſumpſit initium.et vt diximꝰ in eo plures claruere greci. Iuuenes agitare iocos.i.iuuenũ amores ſcribere.qð propriũ eſt lyricorũ.vt ſupra. Et iuuenũ curas:⁊ libra vina referre. Agitare amantiũ ſollicitudinẽ expreſſit. Egregios luſiſſe ſenes.i.facta ſenũ egregia. Luſiſſe ſcripſiſſe. Uirg. Ludere q̃ vellẽ calamo pmiſit agreſti. Mihi nũc ligus ora intepet.locũ deſcribit:quo vt per quietẽ aliquid ſcriberet:receſſerat:eumq; dicit eſſe portum lune. Ora ligus:ligures populi ſunt inter amnes Uarum ⁊ Macram hetruſcis inherentes ab ĩjs Macra ſeparati. Intepet hibernatq; meũ mare: hoc dicit ſe ab vrbe per hyemẽ receſſiſſe inter confines ligurie ⁊ hetrurie.qua parte eſt luna oppidũ hetrurie. Intepet.i. hiemali tempore tẽperatũ aerem mihi prebet. Oui. Cum tñ aura tepet medio defendimur hiſtro. Hibernatq; meũ mare duo ſignificat:tempus eſſe hyemale:⁊ ibi omnia tẽporata eſſe aeris clementia. Meum mare.i.hetruſcum. Nam in hetruria patriam ſuam:vt diximus habuit Uolaterras Qualatus ingens dant ſcopuli. Luna primũ eſt oppidũ hetrurie:venientis ex liguria cum portu nobili eiuſdem nominis. Greci eñ ⁊ portum ⁊ vrbem Celemes.i.lune appellãt. Urbs quidem haud ſane magna:maximus vero ⁊ pulcherrimus portus eſt: multos intra ſe portus amplectens magne profunditatis vniuerſos vſq; adeo:vt omniũ qui maris teneãt imperiũ facile fieret receptaculum. Celſis vero montibus portus ipſe circuncluditur:qui proſpectum longe pelagi prebeant. Nam ⁊ ardinie ⁊ magna vtriuſq; littoris pars cenitur:auctor eſt Stra. Latus ingens quia vt dictum eſt.multos intra ſe portus complectitur. Dant ſcopuli id eſt montes celſi:quibus portus circuncluditur. Multa valle:ꝑpter

Proſaice oratiõis auctor.

Fides.

Ligures.

Luna oppidum.

poꝛtus magnitudinem. Receptat: recuruatur. Lunai poꝛtum eſt ⁊c.
Hic verſus Ennianus eſt. vt ille apud Uirg. Unus qui nobis cunctan-
do reſtituit rem. Senſus eſt iucundum quidē eſt o ciues poꝛtum lune
inſpicere. Declarauit poeta poꝛtum lune Ennij teſtimonio pulcherri-
mum eſſe. Eſt opere: deeſt precium ſumptum a mercenarijs: quibus
poſt laboꝛem ſuaue eſt capere mercedem ſuam. Coꝛ iubet hoc En-
ni. illud enim carmen in annalibus ſuis ſcripſit. Enuius de poꝛtu
Q. Ennius. lune. Enni. Quintus ennius poeta natus eſt teren. vt tradit Euſe
vt ꝓo ſcri. Mella rudijs quod oppidum appulie eſt. Sic enim ſcri.
Ennio ſiue nobiles rudie: quia catone queſtoꝛe romā tranſlatus ha-
bitauit in monteauentino: parca admodum ſumptu contentus et
vnius ancille miniſterio. Septuagenario maioꝛ: vt ſcri. Cice. articula-
ri moꝛbo perijt: ſepultuſq; in ſcipionis pꝛioꝛis monumento via appia
intra pꝛimū ab vꝛbe miliarium. cuius ſtatuam. Scipio vt ſcri. Pli. ⁊ So
Homeri aīa li. imponi ſepulchꝛo ſuo iuſſit. Poſtq̄ deſtertuit eſſe meonides ſcri. En
i coꝛpꝰ ennij. nius in pꝛin. annalium ſuoꝛum: vt auctoꝛ eſt pꝛophyꝛio ſomnio ſe ad-
monitum ꝙ ſecundū Pythagoꝛe dogma anima Homeri in ſuum coꝛ-
pus veniſſet. quod reſpexit perſi. illic. Nec in bicipiti ſomniaſſe parna
ſo memini. Quintus pauone ex pythagoꝛeo: varias opiniones ſequun
tur poete. alij enī dicunt ſcripſiſſe pythagoꝛem ſe pauonē fuiſſe: deinde
ex pauone animā ſuam in euphoꝛbū tranſiſſe: tum in homerū: eandēq;
ab Homero fertur in ipſum tranſlatam: tum demum in Ennium per-
ueniſſe. vt ſic accipias ennium quintū fuiſſe a pauone in cuius coꝛpoꝛe
habitauit anima Pythagoꝛe. Heraclides vero ponticus auctoꝛe plu-
tarco refert hunc de ſe dicere ſolitum ꝙ fuiſſet aliquando Ethalides
Mercurijq; filius putatus eſſe. Mercuriumq; monuiſſe illum. vt pete-
ret pꝛeter immoꝛtalitatem quod vellet: petijſſet igitur vt viuens et vi-
ta functus omnium que contingerent memoꝛiam haberet. Itaq; in vi-
ta meminiſſe omnium eandemq; memoꝛiam ⁊ poſt moꝛtem reſeruaſſe
longoq; poſt tēpoꝛe in euphoꝛbum veniſſe atq; a menelao fuiſſe vulne
ratū. vnde Oui. Panthalides euphoꝛbus eram: cui pectoꝛe quondam
Heſit in aduerſo grauis haſta minoꝛis atride. Euphoꝛbus autem di-
xit ſe ethalidem fuiſſe atq; a mercurio pꝛo numere hoc accepiſſe. vt ani
ma illius iugi circuitione vagaretur. ⁊ in quas velit arboꝛes vel ani-
mantes commigraret. Poſtea ꝓo q̄ euphoꝛbus diem obijt. ingreſſa in
hermotimum ipſius animā qui ⁊ ipſe cum fidem vellet facere. bꝛanchi
das petijt ingreſſus Apollinis phanum oſtendit clypeum quem illic.
Menelaus affixerat. Ait enī illum cum troiam remeaſſet Apollini ſa-
craſſe ſcutum iam putrefactum ſolamq; perdurare eburneam faciem.
Ubi autem ⁊ hermotimus vita functus eſt rurſus in pyrrhum delium
piſcatoꝛem migraſſe. illumq; omnia memoꝛaſſe vt. ſ. pꝛimum. Ethali-
des fuerit poſtea Euphoꝛbus. Deinde hermotimus. ac poſtmodum
pyꝛrus effectus ſit ac deinceps poſt pyꝛrū factum eſſe Pythagoꝛā: om
niumq; meminiſſe que pꝛediximus. Poſtq̄ deſtertuit eſſe. Meonides
id eſt poſtq̄ excitatus e ſomno cepit eſſe Homerus. hec enī particula
de in compoſitione plerūq; contrarium ſignificat. vt dediſco: deſueſco:

contraria nime ſunt his vocibus diſco ⁊ aſueſco. Deſtertere igitur eſt ceſſare a ſomno. Meonides.i.homerus patronymicũ eſt a Meone pa= tre: non autem vt multi putauere a Meonia regione. Nam Ariſto.in iij. De poetica lib. dicit. In ionia inſula quo tẽpore heleus codri filius Coloniam in Joniam deduxit puellam quandam indigenã:a deo qui cum muſarum conſuetudine vtebatur. fuiſſe compreſſam que cum gra uida facta eſſet infamiam verita in locum abijt que Egina dicebatur: ibi a latronibus capta:ac Smyrnam que tunc Lydorum tenebatur imperio abducta meoni Lydorum regi amico ab ijs dono data eſt.ille vero puelle venuſtate captus eam duxit in vxorẽ que cum poſtea iuxta Meletem forte ſpaciaretur:partus ſubiti cupata doloribus homerum apud flumen enixa eſt. Quem ſuſpiciens Meon pro ſuo educauit:ma tre ſtatim poſt partũ mortua. Uel a Meone que au. Euphoro Criteida filiam appellis fratris grauidã fecit ex qua natus eſt home. vt latius a nobis dictum eſt in cõmentarijs ſta. Meonidem igitur intelliges di= ctum ſiue a vitrico ſiue a patre. Hic ego ſecutus vulgi ſatyrico more iam flectitur ad auariciam ſuorum temporum carpendam. Senſus eſt ego inquit huc concedens:⁊ vulgi ſtrepitum fugi:⁊ auſtrum inimicum pecori non timeo:nec inuidia memor felicitate vicini:vt ſic oſtendat ab omni animi affectu ſe remotũ eſſe. Securus vulgi ſubaudi ſum.i.a ſtre pitu bulgi remotus:id eſt non anxius:non ſollicitus de iudicio vulgi. ideo ſecutus. Et quid preparat.a.remotũ ſe eſſe oſtendit ab omni ani= mi ſollicitudine.que inimica ſolet eſſe ſcribentibus. Uñ Sapho. vacue carmina mẽtis opus. Auſter vetus eſt meridionalis. qui alio nomine Nothus dicitur: eo flante decidunt imbres pecori maxime noxij vir. Arboribuſq; ſotiſq; nothus: pecoriq; ſiniſter. Ho. plumbeũ auſtrum appellauit. nec mala me ambitio perdit. nec plumbeus auſter. Infelix inimicus.⁊ nõ propicius:vnde contra felix propicium. Uirg. Sis felix noſtrũq; leues quecunq; laborẽ. Securus ⁊ angulus ille vicini noſtro q; pinguior. Ordo eſt. Et ſum ſecurus:quia ille angulus vicini ſit pin= guior noſtro. Inuidia ſe nõ moueri felicitate aliena oſtendit:quod eſt auari ⁊ improbiſſimi hominis. Iuue. Maiorq; videtur. Et melior vici= na ſeges. Et ſi ideo.o.diteſcant orti.p.v.r.c.o.i.m.ſ. Nunq; inquit dolo re ſeneſcã q; humili loco nati precedant me opib⁹. Adeo:valde. Terẽ. Adoleſcentẽ adeo nobilẽ. Diteſcãt:locupletẽt. Orti.p.i. humilioribꝰ nati. Uſq; particula hec abſolute poſita continuatione ſigt.i.ſemp Re= cuſem:recuſauero. Cenare.ſ.v.i.ſine delitijs:niſi adſint cibaria lanta ⁊ opipara. Magnũ eñ eſt inuidie ſignũ: ita felicitatẽ alienã egre ferre: vt latioribus cibis abſtineas:vt ſit ſenſus. Ego tanto dolore aliene fe= licitatis non conficiar.vt nolim mihi parari lanta obſonia.i.nõ ita rũ= par vt geniũ meũ defraudẽ. Et ſinũ in vapida naſo tetigiſſe lagena.i. recuſabo inquit bibere niſi pocula adſint capaciſſima vt nõ facile vno hauſtu ſiccentur:nam tetigiſſe ſignũ in poculo dũ bibis:ſignũ eſt: vas paruũ eſſe:vt facile totũ bibas:idq; eſt auaricie iudiciũ. Signũ:fundũ poculi deſinit vbi imagines ſcupi ſolent. Uapida:nimij vaporis vt ali= bi. Exhalet vapida leſum piſce ſeſſilis obba.

Diſcrepet his alius geminos horoſcope varo
Producis genio: ſolis natalibus eſt qui
Tingat holus ſiccum muria vafer in calice empta
Ipſe ſacrum irrorans patine piper: hic bona dente
Grandia magnanimus peragit puer: vtar ego vtar
Nec rumbos ideo libertis ponere lautus;
Nec tenuem ſollers turdorum noſſe ſaliuam.
Meſſe tenus propria viue ⁊ granaria: fas eſt
Emole: quid metuas: occa: en ſeges altera in herba eſt
Aſt vocat officium trabe rupta brutia ſaxa
Prendit amicus inops: rē q; omnem ſurdaq; vota
Condidit ionio: iacet ipſe in littore: ⁊ vna
Ingentes de pupe dei: iamq; obuia mergis
Coſta ratis lacere, nunc ⁊ de ceſpite viuo
Frange aliquid largire inopi: ne pictus oberret
Cerulea in tabula: ſed cenam funeris heres
Neget iratus. ꝙ rem curtaueris. vrne
Oſſa in odora dabit: ſeu ſpirent cinnama ſurdum.
Seu ceraſo peccent caſie neſcire paratus:
Tu ne bona incolumis minuas: ſed beſtius vrget
Doctores graios: ita fit poſtq̄ ſapere vrbi

Cum pipere et palmis venit noſtrum hoc maris expers
Feniſece craſſo vitiarunt vnguine pultes.

ASCEN.

¶ Diſcrepet his alius. Apte ꝓgredit̃ ad auaros reprehẽdẽdos: docẽs varia eſſe hoim ſtudia: vſq; adeo vt vno horoſcopo nati: qđ ⁊ auguſtinus approbat: nõ vno ſint ſtudio. ¶ Ordo igit̃ eſt: ſi ſup. diſquirat̃: aliꝰ diſcrepet. i. inueniat̃ diſcrepare: ⁊ diuerſus eẽ. his. i. ab his animis ⁊ moribus noſtris. O horoſcope. i. hora ⁊ pũctũ in eadẽ facie celi naſcentiũ: tu ꝓducis: geminos. i. duos vno ſatu genitos: genio. i. inclinatione naturali q̃ ab genio depẽdet: varo. i. intorto: ⁊ diſſimili. Nã ſupple eſt ſup. aliq̃s q̃ exiſtẽs: vafer. i. callidus ⁊ aſtutꝰ: tingat. i. intingat holus ſiccũ. i. herbã nõ vnctã nec decoctã: muria. i. ĩ illo genere gari ſeu liquaminis ex piſce: vulgo ſalſam vocãt: empta in calice. i. in modico vaſe: ne plus ſolito aſſumat: ⁊ hoc nõ quotidie aut q̃buſlibet feſtis: ſ; ſolis natalibꝰ. i. diebꝰ natiuitatis ſue. quibꝰ voluptati maxime indulgere ſolebãt: tingat inq̃ holus ſiccũ irrorãs ipſe. i. eſt non miniſterio alterius ne pluſq̃ bonũ videat̃ inſpergat: irrorãs. i. ſparſim p modum roris inſtillãs piper ſacrũ. i. quo tam parce vt re ſacra vtit̃. hic. i. alius pagit i. cõſumit dente puer cui tñ q; nihil peperit adhuc maior ſobrietas cõueniat magnanimus. i. ꝓdigi animi ſatyrico aũt riſu magnanimũ vocat grãdia bona. i. patrimonia ſua. Et ita neuter mediũ qđ deceret tenet. vñ ſubdit poeta ex pſona ſua. Ego vtar. i. cũ vtilitate veſcar: vtar inq̃ dicit poeta ſup. rebus meis. Nec p nõ. nõ exñs ideo lautus. i. ſplẽdidus ⁊ laute affectãs. ponere. i. añponere: libertis ſup. meis. i. ijs qui mihi aliqñ ſui fuerũt. ideo. i. ꝓpterea q; vti volo rhõbos. i. p̃cioſos piſces q̃les ſunt rhõbi. Nec. i. ⁊ nõ ⁊ nõ vtar ſup. exñs ſollers. i. ſollerter edoctus: noſſe. i. cognoſcere tenuẽ. i. ſubtilẽ ſaliuã. i. ſaporẽ q̃ in ſaliua palati eſt: turdoꝝ. i. precioſiſſimarũ auiũ. vñ Mar. Inter aues turdus ſi q̃s me iudice certet. Inter quadrupedes gloria p̃ma lepus. Seruanda eſt mẽſura in ſumptibꝰ. vñ addit. viue tenus ꝓpe meſſe. i. ſm ꝓpriã meſſem: hoc eſt ſm lucrũ ⁊ ꝓuẽtũ tuũ: ⁊ emole. i. molẽdo cõſume: granaria. i. frumẽta in granarijs repoſita: fas eſt. i. permiſſum etiã a deo eſt, vt ſup. hoc facias. Videt̃ aũt pſius alo cõcepiſſe auarũ ad quẽ loquit̃ heſitantẽ ⁊ dibiũ. vñ ſubdit. Quid metuas. i. verearis. occa. i. abrũpe et cõtere qđ ptũ eſt. en altera ſeges. i. meſſis ⁊ ꝓuẽtus frumẽti eſt in herba. i. creſcit in agro tuo ad futurũ penũ. Ad hoc rñdet poeta loco auari. i. forte dices nõ eſſe viuẽdũ ſm meſſem eo ꝙ ſemp aliq̃d reſuãdũ eſt ad ſubueniẽdũ amicis: ſi qua illis ruina obueniat hoc eñ noie auari culpã ſuam pretegũt: dicẽtes vz: ſe aut pſie aut amicis: aut ꝓpinquis aut deniq; liberis cõparare: cũ tñ ſibi id faciãt. Aſt. i. ſ; ſup. forte dicas auare officiũ. i. debitũ hũani generis munus vocat. i. exigit a me beneficiũ. ſi igit̃ totũ ꝓuentũ anni aſſumpſero: q̃d faciã qñ officiũ humanitatis me vocabit ad bñficiũ impẽdẽdũ? Verbigra: amicus inops: prendit. i. accipit ſaxabit brutia. i. ſcopulos ⁊ rupes maris brutij ⁊ hoc trabe id eſt naui rupta. hoc eſt poſt naufragiũ nudus ⁊ inops appulſus eſt

ad ſaxum alqᵭ ſupeminens aquis:⁊ cõdidit.i.abſcõdidit ⁊ imerſit: ionio ſup. mari:oẽm rem ⁊ vota ſurda.i.que vouit dijs quaſi ſurdis non exaudientibus:quia ex mercibus iam obrutis vota fecerat ipe iacet in littore:appulſus:ſcꝫ ab vndis ad ſaxum ⁊ ingẽtes dei quos habuit in ſumma veneratiõe:forte caſtor ⁊ pollus.iacent ſup.vna.i.pariter eo ꝙ lignei ſint:de puppe.i.ſicut deciderũt de ſumma parte nauis etiam appulſe:ꝗꝫ ꝓ ⁊:coſta.i.latus cõtinere ſolitũ merces:ratis.i. nauis: lacere id eſt diſrupte ⁊ fracte eſt ſup.vel fertur.iam obuiam mergis id eſt auibus illis ſe mergẽtibus ⁊ vrinãtibus ac ſub vndis tenentibus. hoc eſt nauis eius fracta eſt. ⁊ plurima pars ſubmerſa eſt ipe autem nudus ⁊ inops ſedet in ſaxo:quid igiꝛ illi faciã ſm cõſiliũ tuũ:totũ ꝓuentum anni aſſumpſerim:ꝛ Rñdet poeta.frange.i. imminue:nunc.i.in hoc caſu aliqͩd ⁊.i.etiã de ceſpite viuo.i.de predio tuo qᵭ nõ araſti: eo ꝙ ſupſit tibi:⁊ largire inopi,amico tuo:ne ipe oberret.i.mẽdicãs circũuageꝛ pictus in tabula cerulea.i.ex mari cerulei coloris excepta: aut marinũ colorẽ ꝙ naufragiũ in ea pictũ eſt habẽte. Ad hoc aliã obiectionẽ ponit poeta dicẽs:ſed ſup.tu forte dicens; ꝗꝛ heres tuus negliget cenam id eſt epulũ ⁊ viſceratiõeꝫ ac parẽtationẽ funeris.i.que in funere ſolet dari exiſtẽs iratus.ꝙ.i. quia curtaueris.i.diminueris rem.i. poſſeſſiones ac pdia tua:⁊ dabit vrne.i.condet in vrna poſt cremationẽ cadaueris tui:oſſa tua inodora.i.nullos odores:hoc ẽ vnguẽta hñtia exiſtẽs paratus neſcire.i.diſſimulare:ſeu.i.ſiue:cinnama.i. vnguẽta ex cinnamo:ſpirẽt.i.ſpm hoc eſt fragratiõeꝫ emittãt:ſurdũ.i.ſurde:hoc eſt iam emortua ⁊ corrupta nõ pũgãt nares olfatientiũ:ſeu caſie:alia.ſ.vnguẽta ex odorifere herbe flore ꝯfecta:peccẽt.i.vitiẽtur ceraſo.i.ꝑ admixtione ceraſi vilioris videlꝫ vnguẽti.parat⁹ inqͣ neſcire:ac ſup.dicẽs. Tune.i.decet ne vt incolumis.i.ſanus ⁊ valẽs recte:diminuas bona tua:q.d.minime.Sed beſtius.i.heres auarus ⁊ inconſiderat⁹ ac phic hoſtis beſtij ꝑ ꝗꝫ ſimilis.vrget.i.incuſat doctores graios.i. phos auariciã deteſtãtes ⁊ beneficẽtiã laudãtes reijciẽs oẽm culpã in eos ⁊c.dicẽs.Ita fit.i.ita mõ viuiꝛ.poſtqͣ hoc noſtrũ ſapere.i.hec nra ſapiẽtia olim ſup.expers maris.i.ꝗ̃ ex trãſmarinis nõ petebaꝛ venit.i.aducta eſt vrbi.i.i vrbẽ romanã cũ pipere ⁊ palmis.i. fructib⁹ palmaꝝ:vcꝫ dactylis:hoc eſt cum illis mercibus cum ꝗbus phi trãſuecti ſunt:feniſece.i.ꝗ fenũ ſecãt viliſſimi ruſtici:vitiarũt.i.vitiauerũt:pultes vnguine craſſo.i.pingui imiſſo:hoc eſt etiã ruſtici ceperũt delicate ⁊ laute viuere ne auari putẽtur ſi ſobrij ſint. Ad ea ergo ꝗ̃ de põpa funebri negligẽda dicta ſunt rñdet poeta:metuas tu.i.nũquid metuẽdũ putes:tu vlterior cinere.i.qui cõſumptior es ꝗꝫ cinis:q: etiã cinis tuus corruptus eſt:hec.i.negligentiã põpe funebris ⁊ corruptionẽ vnguẽtoꝝ cum nullũ habeas ſenſum quaſi dicat tu quidem inſanis,ſi id metuas. vnde ſubdit. At tu meus heres:quod ſtatim declaraturus ſum.

Jo. Britan. ¶ Diſcrepet his alius.ſatis lepide deſcẽdit ad reprehẽdẽdos auaros. Diſcrepet ꝓ diſcrepabit. His deeſt ab: vt ſit ab his ꝗ̃ dixi.q.d. ali⁹ ꝯtra felicitatẽ aliena mirũ in modũ augeꝛ. Geminos horoſcope varo. Producis genio.mirandũ oſtendit nõ eſſe ſi in tãta hoim multitudine ſint

diuerſe volūtates ⁊ ſtudia:cū ſepe gemini diſſimillimi ſtudijs generent.
Horoſcope:aſtrologie dediti ad tēporis momentū quo quiſqꝫ naſcit ho- Horoſcopꝰ.
roſcopū appellauere quaſi hore notationē ⁊ inſpectionē.ea enī hora a
mathematicis cōſiderat:ab hora ⁊ ſcopos:qđ eſt cōſideratio ſiue nota
tio ⁊ inſpectio. hoc aūt pſꝰ dicit ꝯ poſſidoniū ſtoicū multū aſtrologie
deditū q̄ putauit eadē cōſtitutione aſtroꝝ natos:eadēqꝫ cōceptos oībꝰ
in rebꝰ ſimiles eſſe:qđ a diuo Augu.multis rōnibus ⁊ facile cōfutat.
Uaro genio:varia ⁊ diſſimili natura.Geniū naturā appellat: qua no-
bis naſcētibꝰ putauit antiq̄tas deū dari ad noſtrā cuſtodiā qui geniꝰ
nolat. Solis natalibꝰ eſt q̄ tingat holus ſiccū.Sui tēporis auariciā no
tat.Emulatio eſt horationa.Natales alios ve deoꝝ feſtus ⁊ albatꝰ ce Garum.
lebret.cornu ipe celebri caulibꝰ inſtillet. Muria.tria erāt gn̄a liquami Muria.
nis:qđ ex piſcibꝰ fiebat:ſed illud in ꝓmis laudatiſſimū habebat.qđ ex
ſcōbris fiebat garūqꝫ appellabat:eo clazomene laudant. Alterū erat
muria q̄ ex thynno ꝯficiebat. Tertiū qđ alec dicebat:vitiū gari hēbat Alec.
nec aliđ ꝗ̄ collata fex. Ait igit pſius auarū nō gazo: ſꝫ muria cibaria
ꝯdire.Garū aūt ꝑcioſius fuiſſe muria docet.Mar.Antipolitani fateor
ſum filia Tynni. Eſſem ſi ſcōbri non tibi miſſa forē.Et idē alibi.Expi
rātis adhuc ſcōbri de ſanguine primo.Accipe faſtoꝝ munera cara ga
rū.Muriā tn̄ cato docet fieri hoc modo. Amphorā defracto collo pu-
rā impleto aque pure in ſole ponito:ibi fiſcellā ſale populari ſuſpēdi
to ⁊ quaſſato ſuppletoqꝫ idēndē.Id aliquotiēs in die facito vſqꝫ adeo
donec ſol deſierit tabeſcere biduum id ſigni erit:menā aridam vel ouū
demittito:ſi natabit muries erit:vl' carnē vel caſeos vel ſalſamēta quo
cōdas. Porro muriā in labella vl' in patina in ſole ponito vſqꝫ adeo in
ſole habeto dōec ꝯcreuerit. Inde flos ſalis fiet.Ipe emphaſim hꝫ.i.nō
aliꝰ quiſqꝫ. Irrorās more rozis infūdēs.Sacrū piper.ironice dictū.q.
d.tali geſtu piper infundit:vt res ſacras ꝯtractare videat.Hora.de au
ro inq̄t.Et ſaccis indormis inhiās:⁊ tanqꝫ ꝑcere ſacris.Cogeris. Pati Patine.
ne vas eſt mēſaliū a patulo nomē accepit.vn̄ ⁊ patella ꝑ diminutionē. Patella.
Hic bona dēte grādia magnanimꝰ.p.p.Hoc ait quoſdā ꝯ eſſe:qui per
ꝓdigalitatē oīa ꝓnia iuuētute bona cōſumāt. Hic.i.aliꝰ.Puer.i.ꝓma
iuuētute:adhuc pueritiā nō egreſſus. Peragit:abſumit. Laute viuēdo
Utar ego.v.Cū alij inq̄t auare:alij ꝓdige viuāt.ego ꝓo mediocritatē
colā.Utar ego vtar.abſolute dictū.i.nō abutar:ſꝫ moderate viuā.Nec
rūbos:tacite obiectōi occurrit.q̄ſi q̄s dixerit nūq̄d rūbos ⁊ turdos liber
tis tuis appones:⁊ ipe neget.Monetqꝫ ita vitādā eē auariciā:vt in ꝓ-
digalitatem nō incurrat.Emulatio eſt horatiana.Nec ſic vt ſimplex
neuius vnctā cōuiuis ꝓbebit aquā.Uitiū hoc quoqꝫ magnū.Nec ideo
lautꝰ:nec tn̄ ob eā rē.i.q2 auarus noli eſſe: ero ita ſplēdidꝰ vt ponā rū
bos libertis.Rūbos:piſces ſunt peculiares maris plani vt ſolea ⁊ paſ Rumbi.
ſeres q̄ in rūbis ſitu tn̄ corporū differūt.Dexter reſupinatꝰ ē illis paſ-
ſeri leuus.Laute gula oñdit eē.Hora.num eſuriēs faſtidis oīa preter
panonē ⁊ rūbū.Tenuē ſaliuā.Tenuē ⁊ optimū saporē: q̄ in deglutiē-
da ſaliua ſentit.nā luxurioſe gule ⁊ artis coq̄narie habet reꝝ ſapores
cognoſcere.vn̄ Hora.ex Catij ſnīa.Nec ſibi cenaꝝ quiuis temere arro

Turdi. get artē. Ni ꝑus exacta tenui rōne ſapoꝝ. Turdoꝝ. turdos ꝓmi ſapo-
ris inter aues iudicauit Mar. Inter aues turd⁹ ſi q̇s me iudice certet.
Inter q̄drupedes gloria ꝓma lepus. Hora. cū ſit obeſo nil meli⁹ turdo
Tenus. Meſſe tenus ꝓpria viue. ſatyrica reꝑheſiōe inſurgit in auarū monēs
vt ꝓ qualitate rerū ſuaꝝ viuat. Tenus cū pluratiuo adiūgit numero:
gtm̄ req̄rit: vt crurū tenus. cū ſingulari ablm̄: vt Crapulo tenus abdi
dit enſe. Sempq̧ ꝯ naturā prepōnis poſtponit. ſignificatio aūt ē. vſq̧
ad: vt mentio tenus vſq̧ ad mētum. nilo tenus vſq̧ ad nilū. Aliquan-
do etiam pro non vltra vt geſſit conſulatum titulo tenus id non vltra
q̄ꝫ titulo. Meſſe tenus ꝓpria viue id eſt pro qualitate ꝛ conditione ꝓ-
uētus tui. Fas eſ. Licitū quidē eſt q̄ terra ꝓducit cōſumere. Occa frā-
ge. i. cōſume ꝛ vtere. Sūpta methaphora ab agricolis: qui glebas fran
gūt: ꝛ bene ab agricolis. Nā de re agreſti loq̇tur cū eīt. Meſſe tenus ꝓ
Occare. pria viue. Occare ꝛ occator ab occidēdo vt tradit Uar. dꝫ q̧ grādes ter
re cedat globos. En ſeges altera in herba eſt. Suadet auaro futura
metui nō debere cū iam altera frumēta reſurgāt in agris. Aſt vocat of
ficiū. nō ſatis erat oſtēdiſſe auariciā fugiēdā eſſe in victu niſi ꝛ i altos
cōferēdā eē liberalitatē ſubdidiſſet. Sēſus igit ē. Inopi ꝛ egēti ſi quē
videris ſubuēito. vocat offm̄ pietatis hūanitatis libalitatis exercēde. Tra
Surdum. be rupta. i. naui. Iu. Nocte cadet fractis trabib⁹. Brutia ſaxa. i. ſcopl̄os
Bruti ꝯtermini ſꝫ lucanoꝝ infero mari appoſiti. Surdaq̧ vota dijs nō
exaudita. Dicim⁹ eni̅ ſurdū q̇ nō audit: ꝛ q̇ non audit. Iuue. Et ſurdo
verbere cedit. i. qđ nō audit. Coſtat nonq̧ in auctorib⁹ multa inueniri ꝓ
ꝯriū ſignificātia. Uñ ē illđ Uir. Memorē iunonis ob irā. i. nō q̄ memi-
nit: ſꝫ q̄ eſt in memoria. Terē. Exprobatio eſt imemoris bñficij. i. cuius
Ionia. nemo meminit. Sic dicim⁹ hoiem cecū q̄ nō videt: ꝛ locū cecū in quo q̇d
occultat. Uir. Includūt ceco lateri. Ionio. ionia grecoꝝ regio atq̧ co-
lonia in extremitate aſie minoris. Media. vt Pli. ſcribit inter icariā et
lydiā: quā a caria vt ait Solin⁹ menāder fluui⁹ diuidit. Accepitq̧ no
mē auctore Uitruuio a duce ionio: quē athenīēſes cū ex appollinis del
phici oraculo in aſiā tredecim colonias vno tpe miſiſſent ijs ſingulos
duces cōſtituerūt: q̇s ſunimā imperij hre iuſſerūt. Hinc appellati ſunt
iones ppl̄i: ꝛ inde mare ioniū. Alij vero ab ione inachi filia denolatā vo
lūt. Aliā etiā ioniā ſcribit. Solin⁹ eſſe in extremis italie ab ione nau-
lochi filia: quā ꝓcaciter inſidentē vijs hercules interemit. Ingētes de
puppe dei. ſimulacra numinū q̄ in nauib⁹ geſtari ſolēt a nautis. Uirg.
Arma deoſq̧ parāt comites. Mergis. mergus auis eſt aquatica: in ar
borib⁹ nidificat incipiēter vere. Nūc ꝛ de ceſpite viuo frāge al. Satyri
ca indignatiōe monet pauperi ſubueniēdū. Sic Hora. ad diuitē auarū
cur eget idignus quiſq̧ te diuite: quare Tēpla ruūt antiqua deū: cur
Ceſpes. improbe care. Nō aliq̇d patrie tāto emetiris aceruo. Ceſpite ceſpes ꝓ
prie eſt herba cū terra euulſa: ſꝫ hic metaphoricos ꝓ ſenſu domeſtico
Naufragiū pictum in tabula. poſuit. Ne pict⁹ oberret cerulea in tabula. Solebāt naufragi: vt dictū
eſt in tabella pēdēte a collo naufragiū pictum ferre mēdicātes. Iuue.
Merſa rate naufrag⁹ aſſem. Dū rogat: ꝛ picta ſe tēpeſtate tuet. ¶ Ce-
rulea. q꜑ in ea mare ſit pictū: qđ caloris eſt cerulei. Sed cenā funeris

heres irriſio eſt poete excuſantis auarū.q.d.ei ignoſcēdum eſſe:q2 ab
herede cena feralis nō poneret ſi pijs officijs rē īminuiſſet. Nā in mor
tuoꝝ ſolatiū dijs manib⁹ infert cena.q̄ ſilicerniū appellat:q2 eā ſilētes Silicerniū.
cernāt vmbre hoc ē poſſideāt.auctor eſt donat⁹.Juue. Ponit exigua fe Feralia.
ralis cena patella.Eiuſdē cene meminit Pli.cū ait de miluis:Notatū
in ijs rapaciſſimā ꝛ famelicā ſemꝑ alitem nihil eſculēti rapere vnꝗ̄ ex
funerū ferculis.Feſta aūt dijs manib⁹ ſacrata feralia a ferēdis epulis
vel a feriēdis pecudib⁹ ſunt appellata.Curtaueris minueris.Oſſa ino
dora dabit.Hoc inuidioſe ꝛ ſatyrice.Corpa eīm mortuoꝝ vngebantur.
Juue.Et matutino ſudēs criſpinus amomo.Quātum vix redolēt duo
funera.Pli.in huius moris inuidiā de vnguētis hec ſcri.Beatū arabia
fecit hoiem etiā in morte luxuria:q̄ dijs intellexerat genita adhibens
vrēdis defunctis.Et paulo inferius hoc adijcit.Eſtimētur poſtea toto
orbe ſingulis annis tot funera aceruari:ucꝗ̄ cōgeſta honori cadauerū
q̄ dijs ꝑ ſingulas micas dant.Spirēt frangēt.Cinnama.i.vnguēta ex
cinnamo facta.Cinnamū idēꝗ̄ naſcit in ethyopia troglodytis ꝯnubio Cinnamū.
ꝑmixta.ꝑdunt mercatores q̄ illud ꝑ maria vaſta vehūt:vix q̄nto anno
reuerti ꝛ multos interire.Qua de cauſa in p̄cio maximo habet.Surdū
ſenſus eſt.Heres offenſus īminuta hereditate:quā expectabat parui-
facit vnguēta bona ne ſint an vitiata.Caſie caſia vt cinnamomū frutex Caſia.
eſt iuxta cinnami cāpos naſcēs.Fabuloſa tñ antiq̄tas p̄nceps ve hero
doct⁹ auctore Pli.narrauit caſiā vt ſupra diximꝰ circa paludes arabie
colligi ꝓpugnante vnguib⁹ diro veſpertilionū genere:aligeriſꝗ̄ ſerpē
tibus:q̄bus cōmētis augētur rerū p̄cia.Peccēt ceraſo:adulterate ſint.
Multis eīm modis vt ſcri.Pli.vnguēta vitiabant.Tu ne bona incolu-
mis minuas? Uerba heredis.Sz beſti⁹ vrget.Doctores graios.heres
vt beſtius in phos grecos culpā reijcit q̄ſi improbos qui hoies ad aua
riciā fugiendā ꝛ libertatē exercendā inſtruāt.nā temporibus poete di
uiſi erant philoſophi ꝛ in contēptu:expellebāturꝗ̄ ſepe ex vrbe.Uñ ita
ſcri.Seneca ad leſbiam matrē.Apicius noſtra memoria vixit ea vrbe
ex qua phi velut corruptores iuuētutis abire iuſſi ſunt.Beſtius.imita-
tio eſt hora.diceret vrēdos correpi⁹ beſtius idē. Urget: accuſat:dānat.
Doctores graios.i.phos.Ita fit.Ordo eſt.Ita fit.feniſece vitiarūt pul-
tes craſſo vnguine:poſtꝗ̄ hoc noſtrū ſapere expers maris cū pipere et
palmis venit vrbi.Ita fit cū indignatione legunt:ꝛ in contēptū diſcipli
ne grecoꝝ:q̄ ita libertatē hoībus exercendā perſuaſere vt nō tm̄ diues
ſed ꝛ viliſſimus quiſꝗ̄ laute ꝛ luxurioſe viuat.Sicꝗ̄ poeta luxū epula
rum ſui tꝑis notat.Sapere.ſapiētia verbū ꝓ noīe poſuit alibi.Noſtrū
iſtud viuere triſte.Hoc noſtrū cū contēptu phie dictū quaſi que male
doceat:nouoſꝗ̄ mores in vrbē introduxerit.Expers maris.hoc in inui
diam dicit grecoꝝ phorum.oſtēdit eīm mores vrbis ita delitijs corru-
ptos eſſe:vt ſponte ſua romani nō peragrata grecia. mores tamē gre-
coꝝ didicerint.Ergo expers maris.i.Quis in greciā nō nauigauimus
ad capeſſenda phorum precepta:tñ hic ex phorum ſnia viuim⁹: q̄ nos
docēt ſordidā vitā fugiendā.Uñ illud.Indulge genio carpamus dul-
cia noſtrū eſt.Quod viuis:cinis ꝛ manes ꝛ fabula fies.Uenit vrbi pro

In vrbẽ. Cum pipere ⁊ palmis hic locus non ſimpliciter accipiẽdus eſt. Nã illos auctore lactãtio notat q̃ ſapientiã a pͥncipio fuiſſe noluerũt: ſꝫ nup a phis inuentã: vt lucretius. Deniq̃ natura hec rerũ ratioq̃ reperta eſt Nup: ⁊ hãc primũ cũ primis ipſe repertus. Nũc ergo ſum in patrias q̃ poſſum vertere voces. Et Seneca. Nundũ ſunt inq̃t mille anni ex quo initia ſapiẽtie nata ſunt. Qđ pſius irridet tanq̃ ſapiẽtiã cũ ſaporis mercib⁹ inuentã. Cũ pipere ⁊ palmis. Hec ad luxũ epularũ pertinent. Pipe cibaria ꝯdire Catiũ primũ inueniſſe ſcri. Hora. Prim⁹ ⁊ inuẽ-
Palma. tor pip albũ cũ ſale nigro incertũ puris circũpoſuiſſe catillis. Palmis.
Cariota. duplex ẽ palma vt teſtat̃ Stra. Cariota ⁊ reliqua thebaica durior: ſuauior guſtu: dicta cariota a cara qđ ſigt caput. nã ex ea fiebant vina iniqua capiti. Ea dono mittebat̃ calẽdis ianuarij. Mar. Aurea porrigit̃ iani cariota calẽdis. Oui. in faſtis. Quid vult palma ſibi rugoſaq̃ carica dixi. Feniſece exaggeratio eſt ſatyrica. q. d. lautiorib⁹ epulis ne pauper q̃dẽ abſtinet: ita romanoꝝ luxus increuit. Vñ Iuue. Ipſe focis breuibus ponebat holuſcula q̃ nũc Squalidus in magna faſtidit cũ pede foſſor. Qui meminit calide ſapiat q̃d vulua popine. Feniſece cõpoſitũ
Pultes. a feno ⁊ ſeco. Vitiarũt: cõdiuerũt. Pultes. i. cibaria. Pultẽ incõditũ panem fuiſſe ſcribit Pli. qua romani ante vſum panis diu vixerunt. Pultes preterea excogitate ſunt multis cõdimẽtis. Cato punicã pultẽ condiri docet caſeo ouo vno. Craſſo vnguine: hoc eſt lautis cõdimentis.

Hec cinere vlterior metuas. at tu meus heres
Quiſquis eris paulum a turba ſeductior audi
O bone num ignoras: miſſa eſt a ceſare laurus
Inſignem ob cladem germane pubis: ⁊ aris
Frigidus excutitur cinis: ac iam poſtibus arma
Iam chlamydes regum: iam lutea gauſapa captis
Eſſedaq̃ ingenteſq̃ locat ceſonia rhenos
Diis igitur genioq̃ ducis centum paria ob res
Egregie geſtas induco: quis vetat. aude.
Ve nili conniues: oleum: atrocreaſq̃ popello
Largior: an prohibes; dic clare. non auſim inquis.

Exoſſatus ager iuxta eſt:age.ſi mihi nulla
Iam reliqua ex amitis.patruelis nulla.pronectis:
Nulla manet patrui. ſterilis matertera vixit.
Deq3 auia nihilum ſupereſt.accedo bouillas.
Cliuumq3 ad virbi.preſto eſt mihi manius heres
Progenies terre.quere ex me quis mihi quartus
Sit pater haud prompte dicam.tamen adde etiã vnum]
Unu etiam,terre eſt iam filius ⁊ mihi ritu
Manius hic generis prope maior auunculus exit
Qui prior es.cur me in decurſu lampada poſcis.

¶Hec cinere vlterior ⁊c.Uerba ſũt vt dixi poete:l eos q̃ metuũt ne nõ pō- ASCEN
poſe ſepeliant ſi bona ſua amici imptiuerint viui cũ id metuẽdũ nõ ſit.
qr põpa illa ſolatiũ affert viuis nõ defunctis.potiſſimũ q̃ cadaueri ex-
hibet:cũuis nõ ignorẽ ſãctũ eẽ ꝑ defuncti orare ⁊ elemoſynas impẽdiri.
¶Ordo eſt.metuas tu o fatue exiſtẽs vlterior cinere.i.poſtq̃ fueris vl-
tra cinerẽ qr in vrna poſitus:hec q̃ dicta ſunt:q.d.id ſtulte agis:qr ego
id nõ metuo ne mihi ab herede ↄtingat.At.i.ſ3 tu q̃ſquis eris me⁹ he-
res.audi exiſtẽs ſeductior.i.ſeorſu3 duct⁹.Accipit em̃ cõparatiuũ ꝑ ab-
ſoluto:nã alr̃ dixiſſet paulo:paulũ.i.modicũ a turba.O bone.i.o ami-
ce:nũ.i.nunquid ignoras laurus.i.corona ex lauro:miſſa eſt a ceſare.ſ.
caligula a d ſenatũ i ſignũ iã meriti a ſe triũphi:ob.i.ꝑꝑ iſignẽ cladẽ.i.
cedẽ pubis.i.iuuentutis germane.⁊ cinis frigidus.i.ex priore ſacrificio
illic derelict⁹ excutit̃.i.reijcit̃ aris vt noua ſacrificia parent̃:et ceſonia
amica ceſaris i armis aliq̃n cõſpecta:⁊ triũphalis moris perita:locat.i.
affigit iã poſtib⁹ arma.i.ſpolia ⁊ exuuias hoſtiũ:⁊ chlamydes.i.veſtes
regũ.i.germanoꝝ ꝑncipũ:⁊ locat.i.diſponit captis.ſ.germanis in triũ-
phũ ducẽdis:gauſapa.i.tapeta villoſa:lutea.i.lutei hoc ẽ ſubruffi colo
ris:⁊ locat eſſeda.i.captiua vehicula ⁊ ingẽtes rhenos.i.accolas rheni
ꝓceris corꝑib⁹.igit̃.i.ob hãc victoriã:ego induco.i.ad ſacrificiu3 duco:
dijs ⁊ genio.i.deo ſpãli ducis.ſ.caligule:cẽtũ paria ſup.ouiũ aut bou3:
⁊ hoc ob.i.ꝑpt̃ res bene.i.feliciter geſtas.q̃s vetat.i.ꝓhibet ne id faciã
id cũ vultu minaci dicit ad heredẽ addẽs:aude ſupple vetare.ſed ve ti-
bi niſi cõniues.i.annuis mihi.Preterea ego largior popello.i.vili vulgo
oleũ ⁊ artocreas.i.gen⁹ cibi ex pane ⁊ carne.vulg⁹ ⁊ paſtillos vocat an

ꝓhibes videt̃ neſcio q̃d obmurmurare heres. vñ inſultãs ꝯſideter poeta dicit dic clare: tu inq̃s ego nõ auſim qꝛ ager exoſſat⁹. i. cui⁹ oſſa. i. lapides iacẽt in ſupficie ei⁹: eſt iuxta. i. nimis ꝓpe. q. d. ſi clare dixero ſum eñ paulũ ſeduct⁹ a turba ita vt turba audiat me negare: victimã ceſari ⁊ largitionẽ pplo: ſtatim lapidib⁹ q̃ iacẽt parati me obruat. hec ſnia mea eſt nec placet vt exoſſatũ agrũ bonũ dicas: qꝛ forte oſſat⁹ pſtet. Preterea legendũ duco: nõ auſim inq̃s: qꝛ ꝟſus nõ ſtat ſi dixeris nõ audeo ⁊ ſi haud audeo. iã eſt dipthõgi inculcatio ⁊ durior hiatus: ꝑterea vocaliũ quaꝝ neutra: abſumit̃ in duab⁹ dictionib⁹ ꝯtiguitas: ſcio tñ illud nõ carere exẽplo. Nã apud Maronẽ legi vale inq̃t iola ipонere pelio oſſam ⁊c. Eſt ẽ ꝟſus ſpõdaicus languide reſpõſioni cõgruus. Age. q. d. poeta video q̃d ꝑtẽdis: nolis mihi heres eſſe: ſ3 age fac qd̃ lubet. ſi nulla patruelis. i. ꝯſanguinea ex amittis. i. ex ſororib⁹ pñis mei manet mihi iã reliqua. ⁊ ſi nulla ꝓneptis patrui. i. ex patruo hoc eſt pñis mei fratre manet mihi reliqua: ſi matertera. i. ſoror mñs mee vixit ſterilis ⁊ ſi nihilũ. i. nulla ꝯſanguinitas ſupeſt. i. ſupſtes eſt mihi ex auia. i. matre patris aut matris accedo bouillas. i. vicũ illũ inter romã ⁊ ariciã vbi mẽdici ſedent ad cliuũ virbi. ꝓ virbij. hoc eſt virbiũ qui ꝓpe aricia vicũ eſt: vbi etiã mẽdici ſedẽt manius exiſtẽs progenies terre. i. ignobiliſſimus quiſqꝫ: q̃ cũ parentũ originez ignoret genus ſuũ ad terrã vñ oĩa manarunt refert: eſt mihi ꝑſto. i. parat⁹ heres. Et ſi dicat ille q̃ recuſat eſſe heres: qꝛ manius nõ ſit de genere poete: reſpõdet poeta: nole cuiuſlibet cũ heredi diſputãtis. Quere ex me q̃s ſit mihi quartus pater. i. proauus. ego haud. i. nõ ꝓ̃pte dicã tñ ſi dixero ſup. adde etiã. i. adhuc vnũ ſup. patrẽ. i. quintũ: ⁊ etiã vnũ. i. ſextũ: quaſi neſciã parẽtes ei⁹: eſt. i. dicet̃ a me iam filius terre magne' matris. ſ. ⁊ generalis olim. cũ eñ ſpecialia ignorãtur ad generalia recurrimus. ergo ille q̃ntus aut ſextus pater eſt filius terre: ⁊ hic manius. i. hõ ignobilis eſt e terra genit⁹: ſicut manius olim germanoꝝ deus creditus eſt terre filius: ⁊ ita ille magn⁹ pater meus ⁊ hic manius habuerũt vnã matrẽ videl3 terrã. ẽ hic manius exit. i. clare oſtẽdit̃: mihi ꝓpe. i. quaſi maior auũculus ritu generis mei ⁊ ita nõ deerit mihi heres etiã de genere meo. Preterea cur a me petis cũ nihil tibi debeã ⁊ plus habeas: q̃ ego: qꝛ eñ minor ⁊ fortior es: poteris plus lucrari q̃ ego vtit̃ aũt metaphora a currẽtibus in ſtadio: quorum primus tãq̃ ceteris curſu melior facem ferebat qua ſequẽtib⁹ prelucerct: q̃ ꝟo illũ3 ꝑuertere ac ꝑterire poterat ab eo facere petebat: ſine quo nõ potuit videri melior. Moris ẽ erat vt ſequẽs vbidentẽ attingeret ab eo facẽ poſceret ſ3 poeta dicit heredẽ ſnũ eſſe priorẽ ꝓpter vires corporis: ⁊ ita nõ debere petere a vetulo. nõ autem loquit̃ in ſua pſona poeta q̃ nondũ trigenarius erat: ſed in pſona cuiuſlibet a quo hereditas expectat̃. ¶ Ordo eſt. Cur tu qui prior es in decurſu: poſcis me lampada. i. facẽ. hoc eſt cur tu ditior ſaltẽ in potẽtia petis a minus dinite.

Jo. Britan. ¶ Nec cinere vlterior metuas: reꝑhendit eũ q̃ ideo inopi largiri nõ audet: qꝛ veret̃ ne ea ſibi poſt mortẽ nõ fiant ab herede q̃ alijs mortuis fieri ſolent. Cinere vlterior. i. vltra ⁊ poſt mortẽ: qd̃ ꝯ̃riũ eſt citra mortẽ. i. viuens. At tu meus heres. Mira vrbanitate dñ oſtẽdit qd̃ ipſe ſit factu

rus.alijs viã ⁊ modũ preſcribit vidẽdi. Miſſa eſt a ceſare laurus. ſen-
ſus eſt. O tu q̃ heres meus eris. Munciatũ q̃dẽ eſt a ceſare ſupatos eſſe
germanos quãobrẽ ſacrificiũ paro ducentoꝝ boũ in tãte victorie gra-
tulationẽ nũq̃d hoc audes vetare. Miſſa laurus romani imperatores ſu
peratis hoſtib⁹ romã laurũ vt victorie nunciã mittebãt in cui⁹ rẽ fidẽ Laurus vi
ita ſcri. Pli. Laurus eſt pacifera vt quã pretẽdi etiã inter armatos ho ctorie ſigna.
ſtes q̃etis ſit indiciũ romanis p̃cipue letitie victoriarũ nũcia: addit̃ lit-
teris ⁊ militũ lãceis pilis faces imperatoꝝ decorat. A ceſare. Dubitari
poſſet de quo ceſare diceret niſi ceſonia mentionẽ feciſſet: a ceſare igit̃
intellige caligula. q̃ vt ſcri. Tranq̃l. expeditionẽ germanice imperiũ ce
pit: neq̃ diſtulit: ſ; legionib⁹ ⁊ auxilijs vndiq̃ excitis delectib⁹ vndiq̃
accerrime actis cõfecit tã feſtinãter ⁊ rapide vt p̃toriane cohortes cõ-
tra morẽ ſigna iumẽtis iponere ⁊ ita ſubſeq̃ cogerẽtur. Quare ſcripſit
pcuratorib⁹ triũphũ appararẽt q̃ minima ſumma ſ; q̃tus nũq̃ fuiſſet
qñ in hoim bona ius haberẽt: quo tñ triumpho omiſſo vel dilato ouãs
vrbẽ natali ſuo ingreſſus eſt de ſenatu pri⁹ ꝯqueſtus inter cetera frau
datũ ſe dicẽs iuſto triũpho: cũ ipe paulo añ ne q̃d de honorib⁹ ſuis age
retur etiã ſub mortis pena denũciaſſet. Sopitos ſuſcitat ignes. At iam
po. ar. Ia; chlamydes regũ iã lutea gauſapa captis. Hec cũ diſtinctio
ne legẽda ſunt vt arma ⁊ chlamydes regũ poſtibus adiũgas gauſapa
vero captis. Poſtib⁹ ſc; tẽpli vbi hoſtiũ ſpolia ſuſpẽdi ſolẽt. Virg. Ca-
ptiui pendẽt currus curueq̃ ſecures. Lutea gauſapa. gen⁹ ſtramẽti vil
loſi dixim⁹ eſſe quo in caſtris vterẽtur. vilẽ aũt fuiſſe veſtẽ oſtẽdit etia;
Oui. Gauſapa ſi ſumpſit: gauſapa ſumpta p̃ba. Lutea crocea. ſic eñ ca Gauſapa.
ptiui in pompã triũphi ducebãtur. Captis in bello vc;. i. captiuas. Eſſe Eſſedum.
daq̃ vehicula ex hoſtib⁹ capta: que in triũphi magnificẽtia vehebãtur Rhenus.
inde eſſedari⁹. i. auriga. Ingẽtes rhenos: germanos ⁊ galloſ: quos a
rheno flu. denoiauit. fluui⁹ eñ eſt q̃ ortũ habens ex lepõtys alpiũ inco
lis: galliã diuidẽs a germanis in oceanũ britannicũ defluit. Ingẽtes:
ex hiſtoria pẽdet. nã Caligula cõuerſus ad curã triũphi p̃ter captiuos
ac trãſfugas barbaros galliarũ q̃q̃ p̃ceriſſimu; queq̃ ac nõnullos ex
p̃ncipib⁹ legit: ac ſe poſuit ad põpã. coegitq; nõ tm̃ rutillare ⁊ ſummit
tere comã: ſ; ⁊ ſermonẽ germanicũ addiſcere et noĩa barbarica ferre.
Ceſonia ſatyr: et ceſoniã dicit triũphi pompã parare: tãq̃ taliũ rerum
peritã. Nã vt ſcri. Trãq̃l. ea; q̃uis luxurie ⁊ laſciuie pdite ita ardẽter
⁊ cõſtanter amauit Caligula: vt ſepe chlamyde peltaq̃ ⁊ galea ornatã Ceſonia.
⁊ iuxta ad equitatẽ militibus oſtẽderit. Ceſonia: ceſones et ceſaries a
ceſo corpore matris ſunt noĩati. Locat: diſponit et parat. Dijs igit̃ ge-
nioq̃ ducĩs ſacrificiũ ducentarũ victimarũ p̃mittit in honorẽ deorũ: ⁊
principis adulationẽ ob victoriã reportatã ex hoſtibus ſic eñ in princi
pum gratiã multa fiebãt. Genioq̃ ducis: hoc i inuidiã magis q̃ i prin
cipis laude dictũ eſt. Is eñ vt tradit Trãquil. multos honeſti ordinis
deformatos prius ſtigmatũ notis ad metalla ⁊ munitiones viarũ: aut
ad beſtias cõdẽnauit: aut beſtiarũ more quadrupedes cauea coercuit.
aut medios ſerra diſſecuit. Nec oẽs grauibus ex cauſis. verũ male de
munere ſuo opinatos vel q̃ nũq̃ p genio ſuo peierauiſſent. Perſius igit̃

veluti principis geniū veneraturus in eius honorē ſacrificiū ſe facturū
dicit Centū paria: duplicē hecatōbem. Induco ad ſacrificandū.ſ. Quis
vetat: nunc perſij ad heredē niſi aſſenſerit. Aude: ſuperbe enūtia.i. au-
Artocrea. deo vetare ne hec faciā. Artocreas: genus cibi ex pane ⁊ carne: vt cōpo
ſitio docet ab artos qđ eſt panis: ⁊ creos qđ eſt caro. Nō audeo inq̄t
verba heredis quē ſecū inducit Perſius loquentē: ⁊ hoc dicit: nō audet
ꝓhibere quominus ex ſentētia tu viuas. Ut innuat ſe egre ferre. Quo
dicto pſius indignat⁹ ſubijcit exoſſatus ager. q.d. cū iam te videā nolle
me viuere meo mō: ⁊ iā mihi ager ſit optimus ⁊ primus vrbi aliū mihi
heredē inueniā cui ipē ager dcē. Exoſſat⁹ ager. elapidatus. nā lapides
Exoſſare. oſſa terre dñr. Exoſſare em̄ ē oſſa eximere ⁊ purgare. vñ Terē. de piſce
ait. Cū rediero exoſſabit̄. Iuxta eſt: vicinus vrbi. Age ſi mihi nulla iam
Amita. reliqua ex amitis. oſtēdit aūt eos ſtulte facere: q̄ heredū me tu timent
arbitrio ſuo viuere: cū liceat aliūde heredes inuenire. Senſus eſt igit̄.
Si mihi heres meus obſtiterit: quo min⁹ mihi liceat ex voluntate mea
viuere eo certe ſpreto aliū q̄ nullo generis vinculo: aut lōginquo mihi
cōiunct⁹ ſit: rerū mearū heredē relinquā. Ex amitis: amita pr̄is mei ſo-
ror: q2 ſilr tertia a me ſit: atq3 amia videri pōt: dicta ex eo qđ ab antiq̄ori
bus anita ſit vocitata: ſiue amitta dicta eſt: q2 a pr̄e amata eſt. Nā pl⁹
ſorores a fratrib⁹ q̄ fratres diligi ſolēt. vdelʒ ꝓpt̄ diſſimilitudinē pſo
Patruelis. narū q̄ ide ɔ min⁹ habēt diſſenſionis: q̄ minus emulationis. Patruelis
nulla. patrueles filij dicunt̄ patrui mei. Proneptis: filia nepotis. Patrui
gt̄is ē caſus: vt ſit nulla patruelis ⁊ nulla ꝓneptis patrui mei: patruus
dr̄ q̄ fratris filiorū ſit tanq̄ pr̄. Matertera: mr̄ matura mane matrimo-
niū mater familie. matertera matrices materie dicte videntur auctore
Matertera. verrio q2 ſunt bona qualia.ſ. ſunt q̄ ſunt matura vel potius a mr̄e q̄ eſt
originis grece mr̄. Eſt igit̄ matertera ſoror mr̄is mee q̄ſi mr̄ altera. Ac
cedo bouillas: bouille vicus inter vrbē romā ⁊ aritiā in via appia Clo-
Bouille. dij cede nobilitat⁹. Ceci ⁊ mutilato corpe illic mēdicabāt. Mar. Debet
Uirbius cli- ariſcino cōuiua recūbere cliuo. Iuue. Dignus aricinos q̄ mēdicaret ad
uus. axes. Cliuūq3 ad virbi: cliuus virbius prim⁹ eſt in vrbe ciprio vico vbi
dianū fuit illic vt liuius ē auctor cū Tullia: interfecto ſuio pr̄e Tarq̄
niū maritū prima regē ſalutaſſet. domūq3 ſe reciperet: viſo pr̄is corpore
mulionē cūctātem ſup ipm corpus carpentū agere ꝓcepit. Illic mēdici
ſedebāt. Preſto eſt. m. M. h. ſenſus eſt manius q̄ quidē ꝓgenies terre
dr̄ a me: vt maior auiculus heres meus ſcribet̄. Satis lepide oſtendit
poeta iure orig nis oēs hoies cognatos eſſe. Manius alluſio ē ad illū
Manius. aniū: quē germani vt ſcribit Tacit⁹ antiq̄s carminib⁹ celebrāt qđ vnū
apud illos memorie ⁊ annaliū genus eſt filiū fuiſſe Tuiſtionis dei ter
ra editi: cūq3 originē gētis ⁊ cōditorē. Alterius Manij equitis romanj
meminit varro quē duorū tm̄ cubitorū fuiſſe tradit. Manius aūt preno
men dictū eſt ab eo qꝛ mane q̄s natus ſit. vt Lucius qui luce. Preſto eſt
Preſto ſum. id eſt adeſt. nā p̄ſto ſum.i. qđ adſum: nec alteri fere v̄bo coheret. Cice.
pro murena. Ius ciuile didicit. multū vigilauit laborauit: p̄ſto multis
fuit. Quere ex me q̄s mihi quartus ſit pater: tacite obiectioni reſpōdet
poeta. poſſet em̄ dicere heres ꝑ legē fieri nō poſſe: aut equū non eſſe vt

aliū ꝙ iure ꝯſanguinitatis cōiunctū, heredē relinquas. ait igiꝭ perſi.
⁊ maniū iā iure ꝯſanguinitatis ⁊ originis heredē ſuū ſcribi poſſe. quū ⁊
ſui maiores originē habeāt a terra quēadmodū ⁊ manius. Quere ex
me q̄s mihi quartus ſit pr̄ haud prompte dicāt oſtendit Perſius mira
vrbanitate ſexto generis gradu ſe quoqȝ a terra originē ducere: ⁊ ideo
ſe manij iure generis ⁊ originis cognatū eſſe. Eſt eñ ſenſus. Si voles
inq̄t querere ex me q̄s ſit mihi pauus nō facile tibi dicā: neqȝ eñ noīa
maioꝝ meoꝝ poſſum recordari. illō tñ certo ſcio. ſi ad pauū duos etiā
addideris eū originē a terra ducere: vt itelligas pſiū ſexto gradu gen⁹
ſuū ducē a terra. nā vt vult illos duos ꝑores a terra natos ⁊ ab his q̄r=
tū patrē genitū. i. pauū ſ, uū haud prōpte: dicā q̄ſi difficile ſit lōgo tpis
interuallo gen⁹ ſuū rem niſci. Tñ adde etiā vnū. vnū etiā. i. ſi duos ad
diderꝭ. Ita hec itulit vt ꝗuis nō teneat noīa maioꝝ ſuoꝝ: tñ certo ſciat
originē ſuā ſexto gradu duci a terra. Terre etiā fili⁹. ſubaudi pr̄ quar=
tus. Exit. bñ exit q̄ſi ex terra oriꝭ. Et mihi ritu mani⁹ h̄ generis ꝓpe ma
ior auūcul⁹ exit. ¶ Ordo eſt. Et hic mani⁹ exit mihi ꝓpe maior auūcul⁹
ritu gñis. Hic mani⁹ quē dixi ꝓgeniē terre. Prope maior auūcul⁹ erit.
eſt mihi habita rōe gñis veluti maior auūculus. nā auctore feſto maior
auūcul⁹ ē aui ⁊ auie auūcul⁹. Qui ꝑor es. cur me ī decurſu lāpada po Maior auū=culus.
ſcis: inſultat auaro heredi: quē curſoribus paleſtre ꝯparat. nā in paleſtra
exhibebanꝭ q̄ ad extremā vſqȝ laſſationē currerēt cū facib⁹ ardēti
bus q̄ primus fuiſſet: vt defatigatus curſor integro facē dabat. hoc ſic
cicero in rhetoricis nouis ſcripſit. Nō eñ quēadmodū in paleſtra q̄ te
das ardētes accipit: celerior eſt in curſu cōtinuo: ꝙ ille q̄ tradit: ita me Faces ardē=tes.
lior impator nouus q̄ accipit exercitū ꝙ ille q̄ decedit: ꝓpterea ꝙ defa= Paleſtra.
tigatus curſor dat integro facē. Senſus eſt igiꝭ. Cum tu auare ⁊ etate
⁊ diuitijs me antecedas cur eſt ꝙ a me hereditatē expectes cū equilus
ſit me a te hereditatē accipere vt minus etate grauatū. quēadmodum
curſor integer. i. nō fatigatus in curſu a priore facē acci. vt laſſo.

Sum tibi mercurius: venio deus huc ego: vt ille

Pingitur: an renuis. vin tu gaudere relictis.

Deeſt aliquid ſumme. minui mihi: ſed tibi totum eſt

Quicquid id eſt: vbi ſit fuge querere quod mihi quondā

Legarat ſtadius: neu dicta repone paterna

Fenoris accedat merces: hinc etime ſumptus.

Quid reliquum eſt. reliquū: nunc nunc impenſius vnge

Unge puer caules mihi feſta luce coquatur

Uꝛtica: ⁊ fiſſa fumoſum ſinciput aure:

Ut tuus iſte nepos olim ſatur anſeris extis

Cum moꝛoſa vago ſingultiet inguine vena:

Patritie immeiat vulue. mihi trama figure

Sit reliqua: aſt illi tremat omento popa venter

Uende animam lucro: mercare atqꝫ excute ſolers.

Omne latus mundi ne ſit pꝛeſtantioꝛ alter

Capadocas rigida pingues pauiſſe cataſta.

Rem duplica. feci: iam duplex: iam mihi quarto

Iam decies redit in rugas: depinge vbi ſiſtam

Inuentus chꝛyſippe tui finitoꝛ aceruí.

ASCEN. ¶ Suꝫ tibi mer. ⁊c. Iterū oñdit ſibi licere ſuis honeſte vti inuito herede nec heredi eē q̄rere locū cū q̇cq̇d accepit gratis habeat. Oꝛdo eſt. Ego ſum. i. pſuade tibi ꝙ ego ſum tibi mercuri⁹: de⁹ lucroꝝ ⁊ diuitiaꝝ: ego venio huc vt. i. q̄lis ille pingit̄: vin. i. vis ne gaudere relictis. i. vis ne cōtentulū ē q̇ꝺ reliq̇ accipe gratāter a me: tāq̄ acceperis a mercurio? An renuis. i. recuſas accipe? q. d. ſi non vis dabo alteri. Rn̄det auarus heres. q. d. volo q̇dē: ſed aliq̇d deeſt ſūme: quā ſcꝫ abs te habuiſſem niſi diminuiſſes. Rn̄det poeta. nole ei⁹ q̇ hereditatē relinq̇t. ego minui mihi. i. in detrimentū meū vel ad volūtatē meā: ſꝫ q̇cq̇d. i. q̇ꝺ ſup. relinquā ē tibi. fuge. i. caue q̄rere vbi ſit: q̇ꝺ ſtadi⁹. vir ille diues: legarat. i. in teſtamēto donauerat mihi quondā. q. d. nō debeo tibi de eo rōnem reddere. neu. i. neue. hoc eſt vel nō repone. i. repete ⁊ ꝯfirma mihi: dicta. i. monita ⁊ p̄cepta paterna. i. q̄ patres ſolent dare filio ſuo vcꝫ o fili merces fenoꝛis. i. vſura accedat. i. accreſcat patrimonio tuo: exime. i. excerpe: extrahe tibi ſumpt⁹: hic. i. nō ex ſoꝛte aut p̄ncipali: ſꝫ ex feuoꝛe ⁊ vſura: hoc ē auge ſi potes ⁊ noli diminuere rē tuā. Dicit auar⁹ vilipēdēs q̇ꝺ reliq̇t: dicēs q̇d eſt ſup. reliquū. i. relictū ⁊ nō ꝯſumptū abs te. vn̄ indignat⁹ poeta dicit q̄ris ne ſup. q̇d reliquū. i. videt̄ ne tibi ꝯtēptibile eſſe q̇ꝺ relinquā: ⁊ viſ ne vt tibi rōnem faciā? ꝯo puer o miniſter vnge: vnge dico: nūc nūc. i. maxime nūc: calues. i. holera nr̄a: ipenſius. i. cū maioꝛe ipenſa q̄ voluiſſeꝫ ſi ille nō murmuraſſet. An ne ſup. patiar: vt vꝛtica. i. herba illa vrēs coquat̄ mihi in luce feſta. i. die feſto. ⁊ ſinciput. i. p̄oꝛ pars capitis poꝛcini

forte:fumoſum.i.ſeruatū ꝛ ſuſpenſum in fumo aure ſiſſa.i.perfoꝛata vt
ſuſpendat̃.vt iſte.i.villis ꝛ ꝯtētibilis nepos.i.fili⁹ tuus nequā:ſatur.i.
ſaturatus extis vt iecoꝛe ꝛ coꝛde auferis immeiat olim.i.aliqñ tpe fu-
turo:vulue patricie.i.rē habeat aut adulteriū faciat cū nobili matrona
cū.i.qñ vena.i.virga virilis:moꝛoſa.i.petulās ſingultiet.i.libidīe qua-
tiet̃:inguine vago.i.libidinoſe vagāte:ꝛ vt ſup.trama.i.ſimilitudo tra
me:figura ſit mihi reliqua.i.vt nō habeā niſi neruos ꝛ oſſa ꝛ ſim exhau
ſtus nihil hñs in vētre:vt trama ſiue ſubtegmē. aſt.i.ſed vēter popa.i.
replet⁹ cibis vt popina:tremat ſicut res pinguis de ſe tremit:,nec ꝯſiſte
re pōt illi omēto.i.in inteſtinis.q.d.ego id nō patiar.Deinde oñdit in-
ſatiabilitatē auari dicēs ꝟbis auaricie ad auarū.vēde aīam tuā lucro:
mercare.i.eme aliq̇d: atq3 tu ſoꝛers excute.i.deſquire q̇d in ſe boni ha-
beat omne lat⁹ mūdi.ne alter ſit p̄ſtantioꝛ pauiſſe.i.ad venditionē edu
caſſe in cataſta.i.expoſitoꝛio ſeruoꝝ venaliū.rigida.i.duro ꝛ inflexibi-
li:capadocas.i.ſeruos ex capadocia pingues.i.bñ habitos ꝛ letos.de-
clinat̃ aūt hic cappados huius cappadocos ꝛc.Duplica inq̇t auaricia
rem tuā.rñdet auarus feci.iam em̄ eſt duplex.iam redit mihi in rugas
i.in plicas quarto.i.iam quadruplex effecta eſt:iam redit decies in ru-
gas.i.iam decuplex effecta eſt.q.d.auarus repugnans auaricie ſue.q̇d
amplius faciā .O chryſipe:o tu ſtoice:inuētus.i.q̇d aliqñ inuentus es
finitoꝛ.i.terminatoꝛ tui aceruı.i.ſcriptoꝝ tuoꝝ q̄uis plurima ſint:de-
pinge.i.deſcribe mihi vbi ſiſtā.i.firmabo pedē ꝛ deſinā acquirere. q.d.
ego neſcio:qꝛ cupiditas mea inſatiabilis eſt. Uel ſic. O chriſipe finito
aceruı.i.cumuli:tui inuētus .i.inuētionis tue in arte dyalectica p̄cipue
depinge vbi ſiſtā.Uel demū ſic.o chriſippe finitoꝛ tui aceruı.i.q̇ aliqñ fi
nem ſtatuiſti ſcripturis tuis depinge:vbi.i.in q̄tis diuitijs ego inuent⁹
ſiſtam.i.deſiſtā accumulare.Forte liuidulus quiſpiā:qꝛ varias expoſi
tiones nr̃as offendet:quaſi vacillantē aut titubantē ꝛ plane diuinātē
ridebit ſi tñ intelliget me facūditatē ingenij poete expꝛeſſam voluiſſe:
vt ſignificē:plures ſubinde ſnĩas ineſſe q̄ verba:neq3 expoſitiones no-
ſtras poete mēti aut ceteris dictis repugnātes cōuincet : rideat dū lu-
bebit:ſʒ q̄a hacten⁹ cādid⁹ fui nec quēq3 laceſſiui ꝟbū nō ampli⁹ addo. Jo.britan.
¶Sū tibi mercuri⁹.ſatyꝛice dictū in ꝓfundā hoīm auariciā : q̇ ad rem
adeo anxij ſunt vt hereditatis quā expectāt nihil minui olno velint cū
cōtēti eſſe deberēt q̄tacūq3 ꝑte relicta.Sū tibi mer.i.offero moliēs tibi
lucrū q̄tūcunq3 fuerit. nā mercuriū vt diximꝰ ſupꝛa lucri deū fabulata
eſt antiq̄tas.Huic idib⁹ maij ſacrificabāt mercatoꝛes vt ſcri. Macro. Mercurij qñ
nā eo die nat⁹ dꝛ mer. Maie mercuriū creaſtis idus. Ut ille pingit̃.nā fiebant ſacri
ꝛ lucri ꝛ mercatoꝝ deus pingebatur.De hoc lege Diodo.ꝛ Macrobiū. ficia.
Deeſt aliq̇d ſumme . cōqueſtio eſt heredis ꝙ imminuta ſit hereditas.
Minui mihi ꝟba perſij.Ubi ſit fuge q̄rere qđ mihi quondā legarat ſta
dius imoderatā heredis libidinē habēdi repꝛehēdit:q̇ etiā de alienis
legatꝭ ꝛ hereditatib⁹ rōnē ſibi reddi poſtulat.Neu dicta repone pater-
na. Noli inq̇d moꝛe paterno a me rei adminiſtrate rōem poſcere . Nā
reponere cū in varias accipiat̃ ſignificatiōes:hic ꝓ repararet veluti re Reponere.
nouare ponit̃.vt ſit.Noli in me iſdē ꝟbis vti qb⁹ ſolet pr̃ in filiū:cū ad-

miniſtrate pecunie rõnem exigit. ſic em̄ reparant̄ verba paterna. vnde Mar. q̄ amiſſuz ſomnū in vrbe in ꝓuincia reparabat. Ingēti fruor im proboq; ſomno. Et totū mihi nūc repono. q̄cq̄d. Terdenos vigilauerā

Fenus. per annos. Surgentē focus excipit. Fenoris accedat merces. vba hec heredis q̄ rõnem ſibi poſtulat reddi fenoris. Merces fenoris. fenus ꝓ prie auctore feſto appellat̄ naturalis terre fet⁹ ob quā cām ⁊ nummoꝝ fetus fenus eſt vocatiuū: ⁊ de ea re leges fenebres. Quid reliquū eſt. cū interrogatione legendū ē ſupbe. Reliquū nō interrogātis: ſed indignā tis ⁊ iraſcētis. naturale em̄ eſt vt cū iraſcimur: vltima aduerſarij vba re petamus. Nunc nūc impenſius vnge. indignatus ⁊ offenſus auiditate heredis cõputantis qđ reliquū eſſet: exclamāt minās ſe lautius ⁊ ſumptuoſus victurū. p qđ monet poeta neminē dū ſtudet poſteros heredi tate iuuare: ſordide viuere debere. Unge puer caules. emulatio ē Hor. Ungere ſi caules oleo meliore caputq; ceperis impexa fedū prurigine. Mihi feſta luce coquat̄ vrtica. ſenſus eſt aūt. Ego inq̄t parce ⁊ ſordide viuā vt multa relinquā filio tuo nequiſſimo. q2 oīa ad oēm libidinē ꝓ

Sinciput. fundat. cū indignatiōe legēda ſunt. Urtica. vrticam poſuit ꝓ viliſſima quaq; herba. Sinciput. pars eſt capitis porci. Iuue. Comedā inq̄t fle bile nati. Sinciput elixi. Sincipita aūt verrina laute gule ſeri. Pli. fu iſſe. Fumoſum ad fumū ſeruatū. Fiſſa aure. qua ſuſpenſum fuit. ¶ Ut

Nepotes. tuus iſte nepos. i. filius tuus nequiſſimus. nā nepotes luxurioſe hoīes vite appellant̄: q2 nō magis ijs rei ſue familiaris cura eſt q̄ ijs qb⁹ pr auuiſq; viuūt. emulatio ē horatiana. Fili⁹ aūt etiā hec libert⁹ vt ebibat

Iecur āſer. heres. Dijs inimice ſenex cuſtodis. Anſeris extis. i. anſerino iecore. qđ inter delicatas dapes habebat̄. vñ ita ſcribit Pli. Noſtri ſapiētiores q̄ anſeres iecoris bonitate nouere fertilib⁹ in magnā amplitudinē creſcit Exēplū quoq; lacte mulſo auget̄. nec ſine cauſa in q̄ſtiōe eſt. q̄s p̄mus tantū donū inuenerit. Scipio an metellus vir ꝯſularis. an. M. Seius eadē etate eques roman⁹. Cū moroſa. Cū modo aduerbiū eſt tp̄is: non aūt prepoſitio. Singultiet. rē pudendā expreſſit. a ſingultiēte ſumptū eſt: q̄ dū ſingultit toto corpe mouet̄. Patricie immeiat vulue. Hora. Ne

Trama. dinor aut forme melioris meiat eodē. Mihi trama figure. Sit reliqua lepida tranſlatio ſumpta a tela: cui⁹ filū qđ intra ſtamē currit trama appellat̄ a trameando. Teren. ſubtegmē dixit. Anus ſubtegmē nebat. erit igit̄ ſenſus. Ego eius macillētie fuero vt coſte ⁊ relica oſſa q̄ corpis tātū texturā prebēt mihi reliquant̄ ⁊ is obeſiſſimo ſit vētre. Figore for

Popa. me ⁊ ſpeciei corpis. Aſt illi tremat omēto popa vēter. Popa a perſio ac

Popino. cipit̄ ꝓ pingui: a q̄ deducti ſunt popinones. i. ij. q̄s nūc dicim⁹ taberna

Popine. rios vel luxurioſos: q̄ ſe popinis dedūt. Nā popine dicunt̄ taberne vbi publica parant̄ obſonia. Tranq̄llus in nerone. Interdictū ne q̄d in po pinis cocti p̄ter legumina aut olera veniret cū antea nullū nō obſonij gen⁹ ꝓponeret̄. Hora. Qui oīa malit. Q mecū ex immūdis feruēt alla ta popinis. Omēto. de omēto diximus ſuperius in ſc̄da ſatyra. Uende aīam lucro. nimia ⁊ immoderata heredis ꝯcupiſcentia offenſus: vt po ſte quē videat auaricie ſue finē nullū facere: exclamat excādeſcit iraſcit̄

Mundus. Mūdi quē coſmō greci nole ornamēti appellauere eū ⁊ nos a prefecta

abſolutãq; elegãtia mi[illegible]. Ne ſit p̄ſtãtioꝛ alter. Hora. Ne ſit te ditioꝛ alter. Cappadocas rigida pingues pauiſſe catasta. diuites romani auctoꝛe plinio tot ſuos alebãt vt eoꝝ iuſtos ⁊ integros ꝑpe exercitus do mi haberẽt. Et q̄ plures alebant eo potentioꝛes habebant. vñ. Iuue. p tinus ad cenſum de moꝛib⁹ vltima fides. Queſtio: q̄t paſcit ſeruos: q̄t poſſi det agri Iugera. Cappadocas capadocia finitiua eſt armeniæ. vñ ſerui mittebant vt e ſyria. Marci. Ciuis nõ ſyrie ve parthie ve. Nec de capadocis eques cataſtis. Catasta. cataſte loca ſunt vbi ſerui venales ex ponebant a cataſtao qḋ ē expono. Mar. Inſpexit molles pueros: oculiſq; comedit. Nõ hos q̄s patrie ꝯſtituere caſe. Sed q̄s arcane fuant tabulata cataſte. Tibulus. Regnũ iꝑe tenet quē ſepe coegit. Barbara gypſatos ferre catasta pedes. Illic ſeruoꝝ garritu ingẽs erat ſtrepitus. Mar. Heu q̄ lingua ſilet. nõ illã mille cataſte. Uincebãt. pauiſſe. Aluiſſe. Rē duplicata irriſoꝛie ⁊ ſatyrice iterũ exclamat in auarũ. Feci iã triplex iã mihi quarto. Iã redit in rugã decies iꝑobitas auari oſtē dit: q̄ coaceruande rei finē nõ inuenit. Iuxta illud Iuue. Creſcit amoꝛ nũmi q̄tũ iꝑa pecunia creſcit. Hoc eñ dicit auar⁹. rē decies cõduplicaui nec tñ adhuc cupiditati modũ inueni mee. Iam redit in rugã decies reſpexit ad illud opus Chryſippi quod ſcripſit de cõduplicato vel cõnexo. nã ſequit. Depinge chryſippe vbi ſiſtã. ſatis eñ lapide iꝑm auarum inducit. vt ne ſcientē auaricie ſue terminũ iꝑonere. a chryſippo petereut ſibi modũ querēde rei ꝑfiniat. Chryſippe tui finitoꝛ aceruí. Chryſippus. Solẽſis. vel vt alij ſcribũt Tarcẽſis fuit. Appolonij fili⁹ zenonis ſiue Cleãtis diſcipulus. vt vale. vero tradit. Cleãtis p̄ceptoꝛ vir ingenioſus ⁊ accutiſſimus in omni genere oꝛationis ⁊ ſubtilitate diſputã di adeo acer: vt nõ illepide q̄dã diceret ſi apḋ deos vſus eſſet dialectice: non temere aliã futurã quã chryſippeã. hũc. ſeri. Uale. octogeſimo anno. volumē ceptũ quadrageſimo exactiſſime ſubtilitatis abſoluiſſe. Cõſtat eñ ſeptuaginta ⁊ quinq; volumina ſcripſiſſe: adeo vt vale. tradat ad ea q̄ ſcripſit cognoſcẽda: lõgavita opus eē. cũ tradit hermipp⁹a diſcipulis ad ſacrificiũ vocatũ dulce merũ hauſiſſe. ex quo d̄nta die defunctus eſt. cũ ſeptuaginta ⁊ tres vixiſſet annos. In quo miroꝛ ab hoc valeriũ maximũ diſſentire de etate. cũ ſcribat octogeſimo anno volumen pfeciſſe. Et ille. lxxiij. anno i moꝛtē obijſſe ferat. Sunt q̄ dicãt riſu cõpꝛehenſum expiraſſe. Nã teſtat Laertius: cũ aſinus mãducaret ficus anicule dixiſſe vinũ aſino ſoꝛbendũ daret: nimiŏq; riſu detentũ exhalaſſe aiam: vñ auarus ita cũ alloquit. vt dicat. O chryſippe fin toꝛ tui aceruí hoc eſt tui libri in quo tãta cumulaſti depinge vbi ſiſtã. inuẽtus. i. oñde deſigna mihi vbi. i. in quo diuitiaꝝ loco inuẽtus ſiſtã. hoc ē pedē figã. ac ſi dicat tantã eſſe ſuã cupiditatē. vt nullo pacto ei finē ex ſe reperire queat. ſicq; poeta cupiditatē auari inſatiabilē eſſe oſtẽdit

Serui romani.
Cappadocis.
Catasta.
Chryſippus

¶ Finis vtriuſq; commentarij.

¶ Perſius cũ duplici cõmẽto finit feliciter. Lugduni ſolerti opa Iohã ni de vingle. Anno ſalutis M.cccc.xi ſeptimo Octobꝛis.

BIBLIOTECA NAZ.

Ad Usū fratris Pauli Sognaces
nostri ordinis minorū Regula
ris obseruantie

questo libro ie [illegible] [illegible] frate [illegible]
[illegible] gambarino [illegible]